R. P. R.

DOS. N 40002 VOL. Nr. 19

MINISTERUL SECURITAŢII STATULUI

ARHIVA OPERATIVA

DOSAR

Ancheta PĂTRĂŞCANU LUCREŢIU

P 218/19

Data

Urmează vol. Nr. 20

I

11259 vol. 19

DOSAR Nr. N° 1

VOL. I

PROCESUL
=====================
GRUPULUI PATRASCANU
=========================

Marţi 6 aprilie 1954 la orele 9,3o dimineaţa,intră în sala de şedinţă completul de judecată format din:preşedinte col.MOISESCU ILIE,asesori col.DEMETER ALEXANDRU şi col.CIUINI ION.

Pe banca procurorilor iau loc procurorii: col.ROSMAN RUDOLF,col.ARDELEANU AUREL,col.RAPEANU GRIGORE şi maior POHONTU ION.

Preşedintele deschide şedinţa şi cere să fie introdus în sală acuzatul PATRASCANU LUCREŢIU.Este introdus în sală acuzatul.

Preşed: Cum te numeşti dta?

PATRASCANU LUCREŢIU.

Preşed: Câţi ani ai?

53 ani.

Preşed:Unde te-ai născut?

Bacău

Preşed:Numele tatălui dtale?

DUMITRU

Preşed:Numele mamei dtale?

LUCREŢIA.

Preşed:Ce profesiune ai dta?

Profesor universitar şi avocat.

Preşed:Domiciliu?

Vasile Lascăr loo

Preşed:Dacă ai mai fost judecat?

Am fost trimis în judecată.

Preşed: La loc.

Preşedintele să fie introdusă acuzata SARBU VICTORIA. Este introdusă în sală acuzata SARBU VICTORIA.

Preşed:Cum te numeşti dta?

SARBU VICTORIA.

Preşed:Câţi ani ai?

45

Preşed:Unde te-ai născut?

La Samoilovca.

./.

2

Preşed:Numele tatălui dtale?

ION

Preşed?Numele mamei?

VERA

Preşed:Ce profesiune ai dta?

Invăţătoare.

Preşed?Domiciliu?

Bd.Ghica Tei 23

Preşed:Dacă ai mai fost trimisă în judecată?

Nu.

Preşed:Ia loc.

Preşedintele să fie introdus acuzatul"ION MOCSONY STYRCEA.Este introdus acuzatul ION MOCSONY STYRCEA.

Preşed?Cum te numeşti dta?

MOCSONY STYRCEA ION

Preşed:Cîţi ani ai?

45

Preşed:Unde te-ai născut?

Cernăuţi

Preşed?Numele tatălui dtale

ION

Preşed?Numele mamei

BERTA

Preşed:Ce profesiune ai ?

N-am avut niciuna la sfîrşit.

Preşed:Ultimul domiciliu.

Ultimul domiciliu com.Bulci jud.Severin.

Preşed?Ai mai fost trimis în judecată

Da.

Preşed:Fiind condamnat

Da.

Preşed:Cînd?

In 1947.

Preşed:De ce instanţă?

Trib.Militar Bucureşti.

Preşed:Si pentru care fapte?

Pentru nedenunţare de complot.

Preşed:Ce pedeapsă a primit?

2 ani.

./.

Preşedintele să fie introdus acuzatul CALMANOVICI EMIL.
Este introdus acuzatul CALMANOVICI EMIL.

Preşed:Cum te numeşti dta?
EMIL CALMANOVICI.
Preşed:Cîţi ani ai?
58
Preşed:Unde te-ai născut?
La Piatra Neamţ.
Preşed:Numele tatălui dtale?
MENDEL
Preşed:Numele mamei dtale?
ANA
Preşed:Ce profesiune ai?
Inginer constructor.
Preşed:Ultimul domiciliu?
Popa Sapcă 4
Preşed:Ai mai fost trimis în judecată?
De către regimul nostru?
Preşed:Pînă acum?
Nu,n-am mai fost trimis.

Preşedintele să fie introdus acuzatul BRAUNER HARI. Este introdus acuzatul BRAUNER HARRY.

Preşed:Cum te numeşti dta?
HARY BRAUNER.
Preşed:Cîţi ani ani?
46 de ani.
Preşed:Unde te-ai născut?
La Piatra Neamţ.
Preşed:Numele tatălui dtale?
HERMAN
Preşed:Al mamei?
DEBORA
Preşed:Ce profesiune ai?
Profesor universitar.
Preşd:Ultimul domiciliu
Cal.Victoriei 168
Preşd:Ai mai fost trimis în judecată?
Nu.

Preşedintele să fie introdus acuzatul BERMAN JAQUES. Este introdus acuzatul BERMAN JAQUES.

Preşed:Cum te numeşti dta?
BERMAN JAK.
./.

4

Preşed:[illegible] ai dta?

Am fost negustor, industriaş.

Preşed:[illegible]

Bucureşti Cal.Dorobanţi 81.

Preşed:[illegible] in judecată pană acuma?

[illegible] jud.cată şi am fost arestat, aia înseamnă [illegible] judecată?

Da. ./.

Preşed:[illegible] tatălui dtale?

1948

Preşed:Şi la ce instanţă?

Preşed:[illegible] Bucureşti.

Preşed:Pentru care fapte?

Tentativa de trecere frauduloasă a frontierei.

Preşed:Ce pedeapsa ai primit?

5 ani inchisoare corecţională.

[illegible] acuzatul STEFANESCU ALEXANDRU. Este introdus acuzatul [illegible]

[illegible] in judecată?

STEFANESCU ALEXANDRU

Preşed:Caţi ani ai?

Preşedintele să fie introdus acuzatul TOROSSIAN HERAND. Este introdus acuzatul [illegible]

Preşed:[illegible]

Preşed:Numele tatălui dtale?

Preşed:Unde te-ai născut?

Preşed:[illegible]

Preşed:Numele tatălui?

Preşed:Ce profesiune ai dta?

Preşed:[illegible] negustor, industriaş.

Preşed:Ultimul domiciliu?

Preşed:[illegible] Dorobanţi 81.

Preşed:Dacă [illegible] mai fost trimis in judecată pană acuma?

Preşed:[illegible] intr-o judecată şi am fost arestat, aia înseamnă că am fost [illegible] in [illegible]

Preşed:Ai mai fost trimis in judecată?

Da.

Preşed:Cand?

1948

Preşed:Şi la ce instanţă?

Tribunalul Militar Bucureşti.

Preşed:Pentru care fapte?

Tentativă de trecere frauduloasă a frontierei.

Preşed:Ce pedeapsa ai primit?

5 ani inchisoare corecţională.

Preşedintele să fie introdus acuzatul STEFANESCU ALEXANDRU. Este introdus acuzatul STEFANESCU ALEXANDRU.

Preşed:Cum te numeşti dta?

STEFANESCU ALEXANDRU

Preşed:Caţi ani ai?

66

Preşed:Unde te-ai născut?

In Ploeşti.

Preşed:Numele tatălui dtale?

ALEXANDRU

Preşed:Numele mamei

MARIA.

Preşed:Ce profesiune ai dta?

Am fost negustor, industriaş.

Preşed:Ultimul domiciliu?

Bucureşti Cal.Dorobanţi 81.

Preşed:Dacă ai mai fost trimis in judecată pană acuma?

Nu, dacă am fost intr-o judecată şi am fost arestat, aia înseamnă că am fost trimis in judecată?

./.

5

Preşed:Pentru fapte penale,dacă ai fost sau nu?
Am fost judecat in lipsă,am făcut contestaţie şi am fost achitat.
Preşed:Bun,dar pentru ce-ai fost trimis in judecată?
Nu ştiu nici eu,am uitat.
Preşed:In ce an a fost asta?
In timpul primului război mondial.

Preşedintele să fie introdus acuzatul ZILBER HERBERT.Este introdus acuzatul ZILBER HERBERT.
Preşed:Cum te numeşti dta?
ZILBER HERBERT.
Preşed:Caţi anii?
52
Preşed:Unde te-ai născut?
In Tg.Frumos.
Preşed:Numele tatălui?
CAROL.
Numele mamei?
ROZA.
Preşed:Ce profesiune ai dta?
Profesor universitar.
Preşed:Ultimul domiciliu?
Dionisie 2
Preşed:Ai mai fost trimis in judecată?
In 1931
Preşed:Unde?
La Curtea Marţială Bucureşti.

Preşedintele să fie introdus acuzatul KOFLER REMUS.Este introdus acuzatul KOFLER REMUS.
Preşed:Cum te numeşti dta?
REMUS KOFLER.
Preşed:Caţi ani ai?
Implinesc in iulie 52.
Preşed:Unde te-ai născut?
Bucureşti
Preşed:Numele tatălui dtale?
ISAC
Preşed:Numele mamei?
ERNESTINA
Preşed:Ce profesiune ai?
funcţionar.
Preşed:Ultimul domiciliu?
Clucerului 88,colţ cu Pictor Mirea.
Preşed:Ai mai fost trimis in judecată?
Nu.

Preşedintele să fie introdusă acuzata LENA CONSTANTE.Este introdusă acuzata CONSTANTE LENA.
Preşed:Cum te numeşti dta?
LENA CONSTANTE.
Preşed:Caţi ani ai?
M-am născut in 1909.
Preşed:Unde te-ai născut?
La Bucureşti.
Preşed:Numele tatălui dtale?
CONSTANTIN CONSTANTE.
Preşed:Numele mamei?
JULIETA CONSTANTE.
Preşed:Ce profesiune ai dta?
Pictor scenograf.
Preşed:Ultimul domiciliu?
str.Dionisie 12.

./.

.008.

6

Preşed:Ai mai fost dta trimisă în judecată?
Nu,niciodată.

Preşedintele: Tovarăşe judecător asistent care este situaţia dosarului?

Jud.asistent: Toţi acuzaţii sunt prezenţi şi în stare de arest. Procedura cerută de art.267 din codul justiţiei militare îndeplinită integral faţă de toţi acuzaţii.

Sunt martori propuşi în cauză atat de către acuzare cat şi de apărare.In temeiurile dispoziţiunilor art.267 alin.ultim,codul justiţiei militare au fost citaţi doar martorii la care li s-a indicat adresa exactă.

Preşedintele: Tovarăşul judecător asistent va face apelul martorilor.

Din 95 martori citaţi ,prezenţi 65,lipsă 30.

Preşedintele: Tov.procurori ce au de spus referitor la martorii lipsă.

Procurorul:Faţă de împrejurarea că o parte din martorii citaţi nu s-au prezentat vă rugăm săfaceţi dvs.aplicarea art.268 din codul justiţiei militare şi să emiteţi cuvenitele mandate de aduce în contra lor,trecandu-se la luarea interogatoriilor invinuiţilor,pentru ca să se poată trece la dezbaterea cauzei.

Preşedintele: Apărarea dacă are ceva de spus?
Apărarea: Nu.

Preşedintele: Tribunalul dispune,citarea cu mandat de aducere a martorilor lipsă.Martorii prezenţi vor sta la dispoziţia tribunalului,în sala anume destinată.

Atrag atenţia acuzaţilor,ca să asculte cu atenţie actul de acuzare.

Tovarăşe judecător asistent dă citire actului de acuzare.
Se dă citire actului de acuzare.

Se suspendă şedinţa pentru după masă la ora 4.
Urmează interogarea acuzaţilor.
Să fie introdus acuzatul ZILBER HERBERT.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI ZILBER HERBERT

Preşed. Ai auzit actul de acuzare,ai înţeles pentru ce eşti acuzat.Vei răspunde la intrebările ce ţi se va pune,pentru a elucida toată acuzarea dumitale.Ai fost dta arestat de siguranţa burghezo-moşierească.

Zilber:Da.In ziua de 9 decembrie 1930 fiind implicat intr-o organizaţie secretă condusă de Victor Aradi.Acesta a spus despre mine o serie intreagă de lucruri şi am fost arestat in legătura cu această organizaţie.

Preşed.Si ce s-a intamplat in timpul cat dta ai fost arestat?

Zilber:In aceiaş seară am fost anchetat de VINTILA IONESCU,MORUZOV şi alţi conducători ai siguranţei.

Preşed.Cine era VINTILA IONESCU?

Zilber:VINTILA IONESCU era inspector general al siguranţei care se ocupa in special cu faptele politice.Iar MORUZOV era şeful Bir.II din M.St.M. Ceilalţi nu ştiu cine erau.

Preşed:Ti-a propus ceva?

Zilber:Nu.Am statm-au intrebat am negat absolut orice participare la org.Aradi,am spus că nu ştiu absolut nimic şi am spus in schimb că alţii ar fi vinovaţi de firmele de armament Krup,adică reprezentanţii lui Krupp,Creuzet,Skoda,Vikers şi aşa mai departe.

După aceasta am fost trimis in celulă şi mi.s-a cerut ca să fac o declaraţie in legătură cu acei pe care eu ii cred vinovaţi.Am făcut p lungă declaraţie cu privire la activitatea firmelor de armament despre care am vorbit şi după aceia am trimis-o lui VINTILA IONESCU,prin omul de serviciu care era acolo.La scurt interval a venit VINTILA IONESCU la mine in celulş cu declaraţia mea in mînă şi mi-a spus că dta ştî să vezi lucruri pe care alţii nu le vad.Noi avem impotriva dtale documente zdrobitoare,avem declaraţiile categorice ale lui VICTOR ARADI,avem tot ce ne trebue ca să te condamăn la 15 ani inchisoare.Ai de ales,ori îţi utilizezi capacitatea dumitale de unul care ştie sş vadş ce nu vşd alţii,intrînd in serviciul nostru,ori 15 ani.Am stat ,am ezitat,mi-a spus că nu ai de ales,cuvantul meu este cuvînt,angajamentul se face pe loc.După cîteva minute de reflecţie am acceptat propunerea lui.VINTILA IONESCU m-a pus să dau in scris prin care mă angajez in momentul eliberării mele să devin agent informator al siguranţei.Inainte de proces ar ţine să dau unele amănunte.Aceasta s-a întîmplat în cursul lunei Dec. cînd VINTILA IONESCU

./.

mi-a spus:"eu ţi-aş elibera imediat,insă din păcate VICTOR ARADI işi menţine categoric acuzaţiile impotriva dtale,aşa că ai să stai pînă la proces,noi o să aranjăm să fi achitat la proces.

In Aprilie 1931 am fost duşi împreună cu ceilalţi arestaţi la Curtea Marţială a Capitalei,ca să fim judecaţi.Inainte de inceperea desbaterilor,VINTILA IONESCU m-a chemat intr-un birou şi mi-a spus:"din păcate VICTOR ARADY işi menţine acuzaţiile,ceilalţi coacuzaţi ştiu despre lucrul acesta,ar însemna a te achita acum,ar însemna ca să te desconspirăm.

Este de preferat să mai stai încă puţin la închisoare şi după aceia eu voi aranja ca să fi eliberat în linişte şi să poţi începe activitatea împreună cu mine,fără ca cineva să aibă vreo bănuială.

Am făcut apel la comisia de revizie a armatei şi de altfel tot lotul de arestaţi şi din tot lotul numai eu şi VICTOR ARADY ne-a fost clasată sentinţa.

VINTILA IONESCU a venit la mine şi mi-a spus "sentinţa este casată,eu am intervenit,mi-am ţinut angajamentul,vei fi rejudecat în mare secret şi nu numai atît dar eu voi aranja ca şi VICTOR ARADY să fie achitat ulterior aşa fel încît să dispară orice bănuială în ceeace te priveşte.Aşa se explică că în Aprilie sau Mai 1932 am fost achitat de un înalt complet al Curţii Marţiale din Bucureşti şi pus în libertate.

Preşed.Ce instrucţiuni ţi-a dat dtale VINTILA IONESCU atunci cînd ai fost pus în libertate şi avertizat?

Zilber:Eliberarea s-a făcut în felul acesta.Dela Curtea Marţială eram duşi la Văcăreşti sau la Jilava,în categoria deţinuţilor şi după aceea s-a făcut descarcerarea,iar după aceea eliberarea propriu zisă a politicilor o făcea Siguranţa generală,recte VINTILA IONESCU.Am fost adus la VINTILA IONESCU în cabinet,şi mi-a spus că eu mi-am ţinut angajamentul şi acum e rîndul dtale să ţi-l ţii.Angajamentul este dat, eu mi-am ţinut promisiunea,este momentul să ţi-l ţii şi dta.

Ieam spus că eram într-o situaţie nenorocită eu stătusem foarte multă vreme la închisoare,tatăl meu murise,nu aveam cu ce trăi şi ieam spus că pentru moment sunt într-o situaţie disperată-nu-mi arde de nimica să-mi văd de treburile familiare,să-mi cîştig existenţa şi după aceea să vedem.El mi-a spus nu mă interesează,nu este o problemă imediată. Dta ai relaţii între comunişti,eu ştiu,aceasta este linia pe care vreau să lucrezi.Deocamdată dute şi-ţi vezi de treburile personale şi la momentul oportun eu am să te chem.

Procurorul:In legătură cu problemele mărturisite de acuzat, în ceiace priveşte relaţiile lui cu foştii şefi ai siguranţei,aş vrea să vă prezint un document,pe care-l avem în momentul de faţă şi pe care-l

depunem Trib.Suprem ca să servească de probă,însă înainte de acestea vreau să ştiu dacă acuzatul recunoaşte în el declaraţia dată lui VINTILA IONESCU.

I se arată lui ZILBER documentul.

Zilber:Este scrisul meu,este o fotocopie,aceasta este declaraţia pe care i-am dat-o lui VINTILA IONESCU în Decembrie 193o.

Procurorul:Tov.Preşed.vă rog să-mi daţi voe ca să arăt importanţa documentului care să servească ca probă.Din acest document se desprind fapte de o importanţă deosebită.

Un prim aspect: arată activitatea de două decenii de spionaj, ală acuzatului.Al doilea aspect venalitatea cercurilor conducătoare a ţării din acea epocă.Să-mi fie îngăduit ca înainte de a vă trasa caracteristicile acestui document,să spicuesc din el cîteva date.

In acest document,acuzatul introdus în secretele de stat şi în secretele de dotare şi organizare a armatei din trecut,se dovedeşte a fi un neîntrecut specialist şi iată în problema armamentului,arată cine furniza armamentul necesar pentru dotarea marinei şi cu această ocaziţiune arată că oficiul nautic romîn,care a fost comandat de comandorul STEFANESCU nici nu se putea apropia fără a plăti dijmă Oficiului Nautic Romîn.Dacă se ridica latura oficiului comandorul PAIS adjutant regal,ameninţa cu mutarea. La această afacere s-au încasat col.CONDEESCU pentru influenţă la Palat (este vorba de fostul palat regal) 12 milioane,amiralul SECU 4 milioane jumătate,plus voiajul în străinătate.Amiralul TECLU & 2 milioane,diferiţi comandori 2 milioane.Nu cunoaşte banii luaţi de membrii guvernului.Se pare că au luat sume importante.Rezultatul sigur că era negativ.La geniu aceiaş situaţie,la aviaţie caracterizarea ofiţerilor mediocru incapabil şi suma cu care pot fi cumpăraţi.La aviaţie constitua locul de întîlnire a celor mai variate interese şi de aci pot fi relevate cele mai importante caractere specifice ale furnizorilor şi ofiţerilor.O altă firmă Stibbey Boxal - vă rog să reţineţi şi această denumire, şi aceste personagii,personagiile de atunci vor apare şi în cursul desfăşurării procesului de faţă.BOXAL ajunge ginerele lui STIRBEI,dela afaceri ajung să se încuscrească şi la finele războiului îi restitue lui STEFANESCU,acuzatul de faţă arginţii cu care a cumpărat şi a creeat agentura complotistă în sînul partidului,îi restitue milioanele chestuite pentru creearea acestei agenturi,supusă judecăţii dvs.Toate aceasta explică pe urmă şi este interesant să reţineţi că redă caracterul moral al acuzatului,dece sînt aceste sperţuri în ţară. Si economistul ZILBER aşa cum a fost denumit de către oficinele de spionaj engleze arată "că asupra sperţurilor se poate presa numai într-o mai mică măsură,căci sărăcia este prea mare". Ne aflăm în 193o,începutul crizei economice.Sărăcia era a maselor,a celor pentru care începuse curbele de sacrificiu,a muncitorilor concediaţi şi nu era a tuturor acestora care

încasau milioanele,care aveau latifundii. 010

Am subliniat acest lucru,pentru a arăta şi putrefacţia morală înaintă a cercurilor conducătoare din acea vreme şi pentru a arăta cît de adînc pătrunsese acuzatul în secretele de stat,cum cunoştea el necesităţile de dotare ale armatei,categoriile de arme,lucru ce a făcut din el un spion cerut,un spion căutat şi aşa l-a găsit EUGEN CRISTESCU şi atunci s-a gîndit să-l utilizeze şi el după ce fusese utilizat de oficinele de spionaj străine. Si sub acest aspect,dacă a fost reţinut de siguranţă a fost reţinut de către conducătorii siguranţei,dîndu-şi seama de persoana de valoare pe care o reprezenta acuzatul.In lumina acestor consideraţiuni vă rugăm să binevoiţi a lua interogatoriul mai departe.

ZILBER:Vă rog să-mi permiteţi ca în legătură cu aceasta,să dau unele explicaţii.Si într-adevăr relaţiile mele în materie de armament în materie de moravurile clasei noastre conducătoare ,în materie de aprovizionare cu armament erau îndeajuns de ample,pentrucă lucrasem la o firmă care se ocupase cu armamentul,şi în mod fatal în decursul anilor am ajuns să cunosc un număr considerabil de fapte.Unele le-am văzut, altele mi-au scăpat.

Preşed.Dta în timpul acela cînd te-a contractat VINTILA IONESCU ce ocupaţie aveai? Erai la vreun institut undeva.

ZILBER:După eşirea mea din închisoare o bucată de vreme am fost şomer.In mod fatal nu mă puteam prezenta la ministerul de Război sau la alte instituţii,pentrucă eram un om comprom s deşi achitat,eram compromis.Intîmplarea a făcut ca în acea vreme Malaxa să creeze institutul de conjunctură şi nişte prieteni binevoitori mi-au recomandat cu totul întîmplător să intru la institutul de Conjunctură,unde am fost angajat ca referent în August sau Septembrie.

Preşed:Si tot în timpul ăsta VINTILA IONESCU ţi-a spus să scri şi articole în presă?

ZILBER:Nu în perioada asta.Mai tîrziu în Septembrie cred 1932 VINTILA IONESCU a trimis la mine la birou în str.Dionisie Nr.19 pe un agent de siguranţă de care pe urmă la arestarea mea am aflat că-l chema ANTONESCU şi m-a chemat la siguranţă .M-am dus la siguranţă,unde VINTILA IONESCU mi-a spus că "acum e momentul să începi să lucrezi". I-am spus că deocamdată sînt la început,nu ştiu ce am să fac,sunt foarte prost văzut,deoarece într-adevăr eu am avut prieteni comunişti şi că VICTOR ARADI şi alţii au dat sfoară în ţară că aşi fi agent de siguranţă încă de cînd eram închis

VINTILA IONESCU mi-a spus că da, este adevărat şi euam aflat prin oameni mei, însă te asigur că din partea siguranţei generale nu a fost nicio indiscreţie, este pur şi simplumo pălăvrăgeală din partea lui VICTOR ARADY.- El mi-a spus că acuma este momentul să lucrezi, nu este nevoie să tre pripeşti, într-adevăr eşti prost văzut de comunişti, însă intenţia mea este să creşti organe în rîndul mişcării muncitoreşti, să creşti organe în rîndul Partidului Comunist, nu ne trebueşti ca un agent oarecare, ca un informator oarecare, trebue să ajungi sus, să fi un om de încredere, de un real folos şi în felul acesta vei începe să scri în presa de stînga articole de stînga, sub diferite pseudonime, bineînţeles se va afla cine este autorul. Să continui să lucrezi la Institutul de Conjunctură, pentrucă pentrucă comuniştii se interesează de acesta, deoarece ei au nevoie de materiale şi vor veni din ce în ce mai mulţi. Incetul cu încetul ai să le cîştigi încrederea şi ai să începi în felul acesta să-mi dai informaţii. Intre timp eu am aranjat ca a doua condamnare a lui VICTOR ARADY să fie din nou casată şi să fie trimis pentru judecare procesul la Iaşi, unde să fie achitat, încît să nu mai poată deschide gura şi să spună că ZILBER este agent de siguranţă, în timp ce el este om cinstit". Ne-am înţeles. mi-a dat telefonul lui secret, eu i l-am dat pe al meu dela birou, pentruca atunci cînd unul din noi va avea nevoie de celălalt să ne chemăm la telefon şi s"ne întîlnim exclusiv la mine acasă, după ora 12 noaptea. Principial ne-am înţeles să nu ne întîlnim la siguranţă sau în altă parte şi să mă lase să lucrez în voia mea, VINTILA IONESCU afirmînd categoric că are totală încredere în mine.

Preşedintele: Ce informaţii ai dat lui VINTILA IONESCU ?

ZILBER: După această întrevedere cu VINTILA IONESCU din Septembrie - Octombrie 1932, am pus în aplicare întocmai programul pe care l-am fixat de comun acord cu toţii. Incă dela sfîrşitul lui 1932 începutul lui 1933, au început să vină la Conjunctură primele rîndunele comuniste, cum era PETRE NAVODARU, secretarul U.T.C., cred că era pe atunci, STEFAN VOICU, ulterior redactor la Scînteia şi membru de partid, GOGU RADULESCU, ILIE CONSTANTINOVSCHI membru al studenţilor democraţi şi membru de partid şi alţii. Ulterior a venit la mine şi LIZA MARGULIUS care mi-a cerut bani pentru Ajutorul Roşu. Previziunea lui VINTILA IONESCU s-a realizat întocmai şi eram exact în rolul pe care mi-l impusese el. Am început să scriu la ziare, un ziar de mare tiraj. "Credinţa", sub pseudonimul de ANDREI SERBULESCU; ştiu că era deajuns de răspîndite articolele mele. Cîtă vreme am scris la "Credinţa", am auzit că se afişau ca un fel de jurnal de perete articolele mele. Am scris la "Cuvîntul Liber"

./.

tot sub pseudonimul de ANDREI SERBULESCU. Ulterior am scris la ziarul "Prezentul" cronici interne şi cronici externe, sub pseudonimul de M.P.MARTIAN sau ANDREI SERBULESCU sau sub alte pseudonime.-

Am scris la revistele partidului, ARTHUR MENDELOVICI m-a chemat, responsabilul presei partidului şi am scris pentru dînsul la "Echipa" şi la încă vreo două reviste ale partidului dar legale, am scris la "Frontul" sub tot felul de pseudonime, am scris la presa I.R.E.B., am scris, am colaborat la "Era Nouă" din cele 3-4 numere care au apărut, jumătate sunt scrise de mine. Acestea toate mi-au creiat o atmosferă pe care nu o speram niciodată să o realizez prin alte mijloace. VINTILA IONESCU avusese dreptate, începusem să fiu considerat comunist şi eram foarte bine văzut de comunişti, de o serie de oameni din partid, membrii sau simpatizanţi.

La Conjunctură am ajuns foarte repede din referent fără salariu, să fiu conducătorul efectiv al institutului. Nu am avut niciodată titlul de director înainte de război - acesta mi s-a dat deabea după război, eu însă în vremea aceia am condus toată vremea, începînd dela titlu, la conţinut, la formă, tot, tot, eu l-am condus., şi rprin aceasta am început să fiu cunoscut şi peste graniţă. Imediat după ce am văzut cum se desfăşoară lucrurile, l-am chemat la telefon pe VINTILA IONESCU - la începutul anului 1933 - şi i-am spus cum se realizează planul nostru şi care este activitatea mea. VINTILA IONESCU mi-a spus că mă urmăreşte îndeaproape şi ştie ce se întîmplă.

I-am dat o primă notă şi după aceia au urmat şi altele, despre toţi comuniştii pe care îi cunoşteam, despre NAVODARU, VOICU, ILIE CONSTANTINOVSCHI, KATZ, NICOLAU şi alţii. Aşa au mers lucrurile o bucată de vreme. Această activitate a mea a durat dela începutul lui 1933 şi pînă în Septembrie 194o, cînd VINTILA IONESCU a fost dat afară de legionari, dela Siguranţa Generală. In acest timp am continuat să-i dau note informative - în total 7o-8o de note informative.- de felul acesta din care despre unele îmi amintesc, de altele nu-mi mai amintesc. De pildă aflasem dela PATRASCANU despre negocierile creerii Frontului Unic Muncitoresc şi despre tentativele creerii unui front popular. I-am raportat lui VINTILA IONESCU xxx cine sunt negociatorii, pe ce baze se negociază, despre tentativele partidului de creiarea unui front popular cu .... şi alţii. Frontul Studenţilor Democraţi, organizase o tabără anti-legionară la Predeal, ştiam că au revolvere şi că se pregăteau de o luptă, primise bani dela partid şi muniţie. I-am raportat lui VINTILA IONESCU despre organizaţiile

..

de massă aşa cum aflasem eu că sunt. Acestea sunt în linii generale informaţiile, pe care, în calitate de coordonator al mişcării le procurasem şi în condiţiunile maxime în care am putut să mă plasez.

Preşedintele: D-ta ai înşirat o serie de membrii de partid dela care ai luat informaţii. Aceştia ştiau despre ce este vorba ?

ZILBER; Nu, nici ILIE CONSTANTINOVSCHI, nici NAVODARU, nici SCRAER măcar, nici PATRASCANU în vremea aceia nu ştiau nimic.

Procurorul: Tov.Preşedinte, a relatat acuzatul şi a făcut această declaraţie că a raportat lui VINTILA IONESCU cine erau membrii de partid. Au avut o urmare aceste informaţii date lui VINTILA IONESCU, au fost filaţi şi arestaţi acei indicaţi de dînsul ?

ZILBER: Din cîte îmi amintesc niciunul nu a fost arestat şi VINTILA IONESCU mi-a şi explicat: nu vreau să te desconspir, nu vroia să mă dea de gol înainte de a fi realizat un lucru mult mai important pentru care el mă destinase.

Procurorul: Totuşi în declaraţiile date la primele cercetări a recunoscut că, ca o urmare a informaţiilor date lui VINTILA IONESCU a urmat arestarea lor.

ZILBER: Este adevărat şi este perfect exact. Intr-adevăr odată mi-a spus că a făcut nişte arestări. Cine a fost arestat, cum a fost arestat n-am putut afla niciodată, pentrucă direct prin mine, dintre oameni pe care i-am cunoscut, nu a fost arestat nimeni. Eu am făcut declaraţia dela anchetă din convingerea că oamenii pe care i-am dat, la rîndul lor au fost filaţi şi în felul acesta şi indirect s-a ajuns la arestarea lor.

Procurorul: Rog să-mi permiteţi să pun o întrebare de precizare. In 1932 acuzatul a fost eliberat din închisoare. Dacă din perioada aceasta, dela 1932 cînd a eşit din închisoare şi pînă în 1940 cînd a avut legătură cu VINTILA IONESCU, a fost la siguranţă şi cam de cîte ori ?

ZILBER: Niciodată n-am fost la siguranţă. Aşa am declarat la anchetă, aşa declar şi în faţa Dvs.

Procurorul: In momentul eliberării acuzatul ZILBER a trecut el pe la siguranţă sau nu ?

ZILBER: Da.

Preşedintele: A spus că da, a trecut.

Procurorul: A fost chemat acuzatul ZILBER a doua oară la VINTILA IONESCU în momentul cînd a vrut să-i dea instrucţiuni să lucreze ?

./.

ZILBER: Da, am şi declarat asta.

Procurorul: Deci cel puţin de două ori acuzatul ZILBER a fost la siguranţă. Am pus aceste întrebări deoarece adineaori acuzatul spunea că nu a fost niciodată la siguranţă.

ZILBER: Credeam că vă referiţi la alte dăţi.

Preşedintele: Ce instrucţiuni ţi-a dat VINTILA IONESCU după începerea războiului, în 1939?

ZILBER: Dacă îmi permiteţi înainte de a răspunde la întrebarea aceasta ţi să menţionez în faţa d-lor voastre următoarele: In anul 1937 s-a întîmplat un fapt pe care vreau să vi-l arăt şi Dvs. Eram prieten vechi cu PATRASCANU din 1919. In anul 1936 s-a întîmplat un lucru important. PATRASCANU a venit la mine la birou în Str.Nicolae Filipescu 19 mi se pare. Era în epoca proceselor troţchiştilor dela Moscova. Mi-a spus că s-a întîmplat un lucru excepţional de grav. In procesele dela Moscova erau implicaţi doi indivizi cu care el lucrase în 1932 la Moscova, cînd a fost trimis de partid acolo, în Uniune. Cu aceştia colaborase şi dusese activitate troţchistă, antipartinică în Uniunea Sovietică şi acum aceştia erau pe banca acuzaţilor sau arestaţi. PATRASCANU spunea că îi e teamă că aceştia îl vor denunţa, Partidul Comunist Bolşevic va anunţa Partidul Comunist Romîn, şi în felul acesta el va fi distrus şi cariera lui politică va fi lichidată. A venit la mine ca să-mi ceară un sfat. I-am spus că nu-i pot da niciun sfat, că nu cunosc relaţiile interne şi i-am spus că cel mai bun lucru este să tacă. I-am spus să nu se agite, deoarece s-ar putea ca la Moscova cei doi să nu vorbească despre el şi astfel s-ar putea să se demaşte el aci. După aceia l-am chemat pe VINTILA IONESCU şi i-am atrasa atenţia asupra lui PATRASCANU. I-am spus că PATRASCANU este un ambiţios, este un carierist, este intrat în P.C.R., pentrucă într-un partid burghez unde poate vorbi are de aface cu oameni care îl pot înfrînge şi n-ar face carieră. Părerea mea este că dacă-l şantajezi, PATRASCANU acceptă să devină agent informator al siguranţei. Aceasta era ~~pexlaxsfîrşitulxanuluix1936xxVINTILAxIONESCU~~ o ocazie de a prinde în ~~lşx~~ laţ o pasăre arară. Aceasta era pe la sfîrşitul anului 1936..VINTILA IONESCU mi-a spus că l-a chemat pe PATRASCANU, că încercarea lui la început n-a reuşit, apoi a insistat, l-a presat, l-a ameninţat că-l demască deoarece are şi alte elemente împotriva lui şi în cele din urmă a acceptat să devină agent informator al siguranţei şi a dat informaţii.

El a dat şi organizaţia din Moldova.

Procurorul:Dacă PATRASCANU era un asemenea oportunist,cum se poate,dece a trebuit atîtea presiuni din partea lui VINTILA IONESCU ca să-l angajeze.Este o contradicţie în ceeace spune acuzatul-

ZILBER: Eu îl cunoşteam bine pe PATRASCANU,este un om încăpăţînat,nu este de valoare,fără să fie loial.Un lucru care să nu fie cinstit PATRASCANU PREFERA să-l facă.Ca să intre în siguranţă era un lucru prea riscant.PATRASCANU trebuia să fie presat,astfel el prefera să aştepte pînă va veni momentul oportun,el mi-a spus că vrea să facă un partid aparte,să facă o formaţiune troţkistă.Aştepta momentul oportun.Ca să vorbesc de PATRASCANU,am să explic scopul pe care-l urmărea acesta în afara siguranţei,ca să nu fie acuzat tocmai ca agent al siguranţei,încît acest moment a fost bine cunoscut de mine şi bine realizat de VINTILA IONESCU-

PRESEDINTELE:Deci nu era nevoie de prea mare presiune?

ZILBER: Au făcut totuşi,impresia mea este că lucrurile n-au mers uşor,dar au reuşit.

PRESEDINTELE: După izbucnirea răsboiului,ce instrucţiuni ţi-a dat VINTILA IONESCU.

ZILBER:In toamna lui 1939,VINTILA IONESCU a venit la mine şi a spus lucrul următor:răsboiul a izbucnit,pentru moment Romînia este în afara focului,această situaţie nu va dura şi a spus că în curînd sau mai tîrziu Romînia va trebui să intre în răsboi şi în mod fatal va intra de partea germanilor,împotriva Uniunii Sovietice şi nu exist altă soluţie.Atunci cînd răsboiul va izbucni în mod fatal Partidul Comunist Romîn prin forţa lui,prin ideologia lui,va fi duşmanul cel mai însemnat din ţară.El va fi acela de care ne vom lovi în timpul răsboiului - pe care vom fi obligaţi să-l ducem.A sosit momentul ca să utilizezi întreaga avere politică pe care ai reuşit s-o cîştigi în cei 7 ani,1932-194o.Toată situaţia pe care ţi-am creiat-o şi ti-ai creiat-o în rîndurile P.C.R.acum trebue s-o mînuezi să o transformi în fapte grave practice şi imediat. l-am întrebat despre ce este vorba.Mi-a spus că vreau să cunosc conducătorii partidului,vreau să le ştiu numele adevărat şi numele conspirativ,locul de întîlnire, casele conspirative,planurile partidului,org.de bază ale partidului de plănueşte partidul,şi ca să-ţi uşurez munca vom face un ultim efort voi aranja prin Bir.II al M.St.M.ca să fi dat afară dela "Viaţa Romînească",unde colaborez,sub pretextul că eşti comunist.

Intr-adevăr Bir.II.a făcut un raport către Urdăreanu - Mareşalul palatului - ,care l-a chemat pe Ralea,pe vremea aceia unul din conducătorii vieţii romîneşti şi a cerut să fiu dat afară împreună cu ceilalţi bolşevici pe care pasămite,eu îi conduceam la viaţa politică.Totodată a intervenit şi Dl.Magearu ca să fiu dat afară dela Institutul de Conjuctură în anul 194o.Dealtfel tot el aranjase să fi

fiu dat afară ,dela Ziarul "Credinţa" şi dela alte ziare cu ani inainte
Cu acest bagaj am început să mă agit,să ajung în sferele conducătoare ale partidului împreună cu FORIS şi i-am cerut să dea membrii de partid. Pretextul a fost acesta războiul a venit,acum îşi face fiecare dovada ce poate şi ce fel.Te rog să-mi dai membrii de partid.Am intervenit prin NAVODARU,prin SRAIER prin tot felul de cunoscuţi să mi se dea muncă de răspundere.N-am reuşit la început,am reuşit din comuniştii pe care-i cunoşteam să aflu o serie de unele din datele pe care VINTILA IONESCU mi le-a cerut,de pildă am aflat despre KOPLER,dar din păcate suntem pe aceiaş bancă,avea numele conspirativ SERGIU,am aflat despre PARVULESCU care avea nume conspirativ DAN,am dat-o pe CONSTANTA CRACIUN,pe "EONTE RAUTU şi o serie întreagă de alţi comunişti.Am comunicat numele conspirativ, toate datele pe care le-am aflat şi despre organizaţiile de partid din vremea aceea.Acestea s-au întîmplat în cursul anului 1938 spre sfîrşit, în 1939-194o.In toamna lui 194o eu continuam să lucrez,după ce am fost dat afară dela Conjunctură.Tot în toamna lui 194o VINTILA IONESCU a venit la mine şi mi-a spus că legionarii l-au dat afară dela siguranţă,totuşi el speră că în curînd va putea reveni şi atunci vom relua activitatea. Pînă atunci VINTILA IONESCU mi-a spus că a luat hotărîrea să nu mă predea altcuiva,spunînd că elemente ca mine nu are multe,să nu mă determine nimeni Mi-a spus că a luat cu el tot materialul care era la siguranţă privitor la mine şi că pot sta liniştit din partea acestuia.In momentul cînd el va reveni la siguranţă mi-a spus ca eu să continui activitatea încercînd să ajung în sfera de conducere a partidului,iar în momentul în care va reveni la siguranţă împreună vom da lovituri hotărîtoare partidului.

Preşed: Impreună numai cu dta sau şi cu alţii.

ZILBER:A da,da împreună şi cu PATRASCANU.

Preşed: Ce legături ai avut dta cu EUGEN CRISTESCU.

ZILBER:Nu-l cunosc pe EUGEN CRISTESCU.Am dat declaraţie,însă se poate întîmpla că EUGEN CRISTESCU care era pe vremea aceea director general al Siguranţei,să fi fost printre persoanele care au asistat la ancheta mea în noaptea de 15 decembrie la siguranţa generală,de vreme ce erau toţi în sală mi se părea normal să fi fost şi el,dar nu l-am cunoscut la faţă.

Preşed: In timpul războiului,te-a cătat EUGEN CRISTESCU?

ZILBER: O singură dată mi s-a întîmplat un lucru extrem de bizar.Cunoşteam un agent al siguranţei de notoritate publică,cu firma pe piept,scria la ziarul Adevărul,era SORBANU un om foarte puţin recomandabil cu care nu se da mîna obişnuit şi mi-a spus,curios am auzit vorbindu-se de tine în locuri foarte curioase,n-am înţeles unde.Peste cîtva timp un alt personagiu de cafenea,un om de altă natură îl chema STEFA-

NESCU GOANGA, bariton, îmi spune ştii că-a vorbit despre dta în termeni foarte elogioşi la EUGEN CRISTESCU. M-am despărţit de GOANGA şi am avut pentru prima dată impresia că şi SOREANU şi el erau din aceiaş familie.

Preşed: Ce străini ai cunoscut înainte de război?

ZILBER: Intr-o primă perioadă cînd mă ocupam cu tot felul de probleme, între altele cu emisiuni de posturi de radio, probleme de geofizică şi altele, am cunoscut foarte mulţi oameni ingineri, directori, industriaşi şi tot felul de oameni fără interes pentru problemele de faţă. După 1932 fiind la Institutul de Conjunctură am avut relaţii cu o serie de străini care se ocupau de probleme economice de conjunctură, deoarece oricine se ocupa de asemenea probleme şi venea în Romînia în mod automat venea la mine. Am cunoscut tot felul de oameni francuji, nemţi, englezi. Tot felul de lume printre care şi un hitlerist Dr. IOHN care era consilier economic şi membru în oficiul de studii a lui I.G. Farbenindustri. Acesta mi-a povestit un lucru extrem de bizar, şi anume acest doctor mi-a spus că pe vremuri a fost membru al Partidului Comunist German, dar acum era un hitlerist şi un deajuns de înfocat hitlerist. Evident era greu să dai mîna cu dînsul, dar am dat n-am avut ce face. Am mai cunoscut pe un dr. SCHILER care era reprezentantul unei importante reviste germane Deutsch Uber Geselschaft la Moscova, multă vreme şi pe un agronom al cărui nume îmi scapă. Am cunoscut pe un anume BENAN, un englez care mai tîrziu ajunsese ministru. Am cunoscut pe unul HUGH SEATTON WATSON.

Preşed: Cine era acest WATSON?

ZILBER: WATSON era un tînăr de vreo 27 ani, cunoscut istoric şi publicisc englez la ziarul "Schotţer ziar". el era conferenţiar istorie modern la Universitatea din Tara Galilor. Era în primăvara lui 1938 şi a fost trimis la mine de un maghar şi de VISOIANU, şi l-au trimis pentru informaţii. Cu acest prilej mi-a spus că pregăteşte scrierea unei cărţi despre sub estul europei, că pentru acest lucru a fost în Jugoslavia, în Bulgaria, acum este în Romînia şi mi-a enumerat o serie întreagă de probleme care-l interesau în Romînia. despre teoria asupra desvoltăriisociale a Romîniei, informaţii asupra situaţiei economice şi politice şi tot felul de întrebări, ceiace am avut atunci i-am dat şi a rămas să mă mai gîndesc şi mi-a spus că va mai veni peste cîtva timp. Intr-adevăr peste 8-lo zile, WATSON a venit la mine la birou. De astă dată a schimbat complect tonul. Nu mi-a mai vorbit nici despre faimoasa carte, nici despre profesoratul din ţara Galilor, nici despre teoria desvoltării sociale a Romîniei, mi-a spus verde eu sunt reprezentantulsecţiei de informaţii Inteligence Service din Foreign Office, am venit să-ţi cer colaborarea dtale din Serviciul de spionaj britanic. Eu am rămas înmărmurit şi atunci i-am spus că eu sunt comunist, la care mi-a spus că ştie ce fel de comu-

nist sînt,că sunt agent de siguranţă şi m-a 018 ameninţat că mă va demasca dacă nu accept ,fie el fie prin VINTILA IONESCU .In faţa acestei situaţii mi-am dat seama că ştie tot.I-am spus bine în principiu accept,dar o să mai discutăm.Am făcut aceasta,pentru ca să-l întreb pe VINTILA IONESCU, dacă ştie ceva de acest personagiu.M-am despărţit de WATSON si pe urmă l-am întrebat pe VINTILA IONESCU care mi-a confirmat că în adevăr el îi dăduse indicaţia că sunt agent de siguranţă şi că mă poate recruta fără nici un fel de jenă.VINTILA IONESCU m-a sfătuit să lucrez cu WATSON deoarece este şi în interesul siguranţei şi al lui.

Preşed:De cînd şi pînă cînd ai dat informaţii lui WATSON?

ZILBER:Din primăvara anului 1938 pînă în toamna 194o-

Preşed:A plecat în 194o el?

ZILBER:In toamna lui 194o în primul eşalon al misiuni diplomatice britanice din ţară a părăsit Romînia.

Preşed:Ce fel de informaţii ai dat lui WATSON?

ZILBER:I-am dat tot felul de informaţii secrete ale Institutului de Conjunctură,date care nu erau publicate,despre venitul naţional,asupra furniturilor interne,informaţii asupra partidelor burgheze,dar mai mult decît toate informaţii asupra Partidului Comunist Romîn,i-am spus că PCR are o mare influenţă în masse,că în Valea Prahovei este o organizaţie de cîteva mii de oameni ,cu o mare putere de penetraţie,i-am dat informaţii asupra partidului din Valea Jiului,despre frontul plugarilor,i-am arătat cum poate pătrunde în Frontul Plugarilor,că pentru aceasta trebue să se adreseze celor din Hunedoara,cum se poate pătrunde în mediul studenţilor democraţi.Iam spus că de pildă din informaţiile mele era o organizaţie de vreo 5 milioane cu o influenţă prin organizaţiile de masă, care cuprindea un număr cam de lo ori mai mare.

Preşed:Dta l-ai cunoscut pe NICOLE GROSS?

ZILBER:L-am cunoscut ca industriaş cred prin 1935-1936 prin LENA CONSTANTE,n-aş putea spune exact e mult de atunci,era un om oarecare şi în viaţa mea cunoscusem mulţi industriaşi,aşa că nu mă impresiona unul în plus sau în minus.In toamna lui 194o NICOLE GROSS a venit la mine din partea lui WATSON ,asupra acordului BUJOIU ,asupra misiunii economice germane conduse de ing.SCHILER,pe urmă spunîndu-mi că vine din partea lui WATSON mi-a cerut să caut să aflu pentru ce SOLOVIOV secretarul comisiunii străine al Uniunii Sovietice,se află în Romînia,spunîndu-mi că este venit din partea lui WATSON;m-am dus imediat la VISOIANU şi l-am rugat să se intereseze şi să-mi spună ce caută SOLOVIOV aci.VISOIANU mi-a spus că SOLOVIOV venise în Romînia pentru încherea unui pact de asistenţă mutuală,şi că de aceea duce tratative cu o serie de personagii ,fiind o încercare ultimă a Uniunii Sovietice pentru a scoate Romînia din orbita

/.

Germaniei.I-am dat această informaţie şi ulterior NICOLE GROSS mi-a spus că a obţinut prin mine informaţii pe care nu le-ar fi putut obţine prin alţii.Mi-a spus că părăseşte ţara şi că după război speră să poată să putem colabora.

Preşed:Ai transmis şi NICOLE GROSS informaţii numai direct sau şi prin altcineva?

ZILBER:Am transmis şi direct şi prin LENA CONSTANTE.Aceasta mai ales în timpul războiului.

Preşed:Cine era LENA CONSTANTE?

ZILBER:LENA CONSTANTE fusese recrutată de NICOLE GROSS şi de aceea mi-a şi confiat acest fapt.

Preşed:Cînd ai cunoscut-o pe LEE MILLER şi cine era aceasta?

ZILBER:Pe LEE MILLER am cunoscut-o în anul 1931 şi mi-a fost recomandată de HARY BRAUNER.O americancă zăpăcită ,fără nici un fel de însemnătate,era o fată foarte frumoasă şi deşteaptă ,căsătorită cu un egiptean.A venit cu un american în ţară,pentru a-şi face de cap în Romînia

Preşed:Tot atunci ştiai că a avut legături cu serviciul de spionaj.

ZILBER:Nu.Am reîntîlnit-o în 1946 cînd lucrurile s-au schimbat. De astă dată era în haine de reporter de război american. Era împreună cu un oarecare PHILIPS tot reporter de război ,care fusese la TITO.Tot prin HARY BRAUNER am întîlnit-o şi cu care ocazie acesta mi-a spus că LEE MILER se interesează de o serie de probleme politice şi economice din Romînia pentru serviciul de spionaj american şi că el a făcut imprudenţa să-i vorbească despre mine că sunt agent al serviciului de spionaj englez. I-am răspuns că pentru serviciul de spionaj american o fac cu plăcere. Astfel le-am dat o serie întreagă de informaţii.

Procurorul: Adineaori acuzatul vorbea despre relaţiile pe care le-a avut cu NICOL GROSS şi WATSON. Dacă nu a avut relaţii băneşti cu NICOL GROSS. Dacă pentru activitatea aceasta nu a fost în niciun fel recompensat, pentru ce a lucrat ?

ZILBER:Dacă-mi permiteţi să raspund.VINTILA IONESCU cînd m-a anchetat în prima noapte m-a luat ca orice anchetator şi în timp ce MORUZOV spunea"ai vîndut "Tara Iudo",VINTILA IONESCU a continuat "nu, ZILBER nu a vîndut-o,a dăruit-o",eu nu vînd dacă fac ceva dăruesc.Nu am luat bani.

Procurorul:Ce la determinat să facă acest act de generozitate în trecut? Accentul acesta de generozitate pe care l-a avut cu ţara şi după 23 Aug. ~~xxxxxx~~ 1944,îl rog să-l exprime într-un limbaj mai concret. Zice eu nu primesc ci dăruesc.Atunci ce imbold lăuntric l-a determinat să facă aceasta/ZILBER Sunt motive de ordin ideologic şi convingerea mea sincer

în acel moment că Marea Britanie apără deomocraţia şi libertatea.

Preşed:In 194o cînd a plecat WATSON cui te-a predat?

ZILBER:In 194o cînd WATSON/a plecat m-a predat lui ALEX.STEFANESCU.Mia spus că el va trebui să plece din ţară şi dacă vreau să duc în felul acesta lupta,el mă va pune în contact cu şeful serv.de spionaj britanic în România. ALEX.STEFANESCU,care este un om foarte onorabil şi mare proprietar de întreprinderi,şi am acceptat.WATSON de altfel mă avea la mînă cu tot felul de rapoarte.Intr-una din zile a venit la mine acasă împreună cu ALEX.STEFANESCU şi s-a făcut predarea în bune forme.

Preşed:Ce instrucţiuni ţi-a dat ALEX.STEFANESCU?

ZILBER:ALEX.STEFANESCU mi-a spus că în momentul aceste dta eşti un om deochiat,eşti evreu (erau legionarii la putere pe atunci),eşti cunoscu ca comunist şi părerea mea este că în momentul acesta ,nu e bine să începi să lucrezi pentru mine.Mai bine să te potoleşti,să stai o bucată de vreme şi va veni momentul cînd îţi voi putea da o îndrumare,pe altă linie decît cea pe care ai lucrat pînă acuma.De altfel la Institutul de Conjunctură dta nu mai eşti,VINTILA IONESCU nu mai este la siguranţă,astfel că nu mai ai ci să te protejeze,încît părerea mea este că pentru un moment să stai într-un fel de semi legalitate,să faci impresia de bun comunist şi să încerci - aşa cum de fapt îmi ceruse şi VINTILA IONESCU atunci cînd măx recrutase - să ajungi în cercurile conducătoare ale partidului comunistpînă la momentul oportun.Pînă atunci mă chemi la telefon din cînd în cînd,cînd voi avea nevoi urgentă te voi chema eu şi la momentul oportun îţi voi da instrucţiuni de ceiace ai de făcut.Acesta a fost în esenţă discuţia pe care am avut-o cu STEFANESCU în Sept.194o.

Preşed:In 1942 dacă te-ai întîlnit cu STEFANESCU.

ZILBER:In anul 1941 am continuat să-l chem în cîteva rînduri la telefon conform înţelegerii avute între noi.In 1942 am aranjat cu el o întîlnire în faţa palatului lîngăfundaţii,cu care ocazie ne-am plimbat îndelung. ALEX.STEFANESCU mi-a spus că situaţia pe front a început să se lămurească, că valul s-a întors că din cauza resistenţii Uniunii Sovietice,situaţia a început să se clarifice şi că în nici un caz nu mai poate fi vorba de o victorie hitleristă.Deci acolo trebue să înceapă să ne fie teamă de o victorie a Uniunii Sovietice.Mi-a spus că de acum este momentul să mă dezilegalizez,şi să încep să întreprind acţiuni.Tot atunci i-am povestit că în acest timp am reuşit să fac un prim contact cu Ajutorul Roşu din NAVODARU-SRAER, despre acţiunea mea pentru eliberarea celor dela Vapniarka.M-a sfătuit ca s iau contact direct cu partidul şi în acelaş timp să ţinem contact între noi în acelaş limbaj negustoresc cu care vorbeam şi pînă atunci la telefon.

Procurorul:Să arate mai precis în ce perioadă s-a întîlnit cu STEFANESCU?

./.

ZILBER:Data nu mi-o amintesc exact,însă știu că m-am întîlnit după Stalingrad la începutul lui 1943.

Președ:Ce ți-a spus în legătură cu evenimentele?

ZILBER:Mi-a povestit că soarta este definitiv pecetluită ,că victoria Armatei Roșii dela Stalingrad va aduce după sine și eliberarea Romîniei și se punea problema cum să evităm transformarea țării noastre, într-o țară a dictaturii proletariatului.STEFANESCU spunea că tocmai în această direcție trebue îndreptată atenția noastră.ANTONESCU trebuește schimbat însă nu în așa fel ca să vină comuniștii la putere și să devină partid de guvernămînt.Eu i-am comunicat că luasem legătura cu partidul.I-am spus numele meu conspirativ,cu cine lucram,ce sarcini aveam din partea partidului și mi-a spus să continui în acest fel pînă ce va veni din nou cu instrucțiunile pe care le va căpăta și el din partea serviciului de spionaj englez.

Președ:Spre sfîrșitul anului 1943 te-ai mai întîlnit cu STEFANESCU?

ZILBER:Da a venit la mine acasă.Atunci ca și mai înainte,STEFANESCU mi-a vorbit despre înaintarea armatei sovietice,despre faptul că Partidul Comunist a făcut și face pregătiri pentru răsturnarea guvernului ANTONESCIAN în timp ce Armata Roșie zdrobește Armata hitleristă și se pregătește eliberarea poporului romîn.STEFANESCU spunea nu putem accepta ca Romînia să se transforme în a nu știu cîteva republică sovietică. Tocmai acesta era scopul care ni-l impunea atunci serv.de spionaj englez. Romînia trebue să fie o democrație burgheză parlamentară,de tip occidental american,și nu o democrație sovietică.

Președ:Ce a făcut în acest scop?

ZILBER:Pentru aceasta prin PIKI VASILIU a reușit să obțină eliberarea din lagăr a lui LUCRETIU PATRASCANU,despre care se știa că se bucură de încrederea partidului,prin care spera să realizăm în întregime, scopul pe care i l-a impus și lui serv.de spionaj englez.In ceace mă privește pe mine,mi-a spus ca să devin ceiace la comuniști se numește tehnicul lui PATRASCANU,spunîndu-mi că în acest fel că eu voi fi singurul om de legătură și că în acest fel partidul nu va avea posibilitatea să controleze.In chipul acesta voi putea prin PATRASCANU să realizez tot planul pe care mi l-a propus serv.de spionaj.

Președ:Ti-a spus ALEX.STEFANESCU dtale că LUCRETIU PATRASCANU este o cunoștință mai veche a sa.

ZILBER:Da,și am bănuit că sursa e acelaș VINTILA IONESCU.STEFANESCU mi-a spus că aceasta este o chestiune mult mai veche și tare întortochiată și că nu poate să-mi dea o explicație așa că eu nu l-am mai întrebat și nici nu mai m-am lămurit asupra acestei chestiuni.In tot

/

cazul cert este că-l cunoştea mai bine decît mă cunoştea pe mine.

Preşedintele: Cînd te-ai întîlnit cu PATRASCANU ?

ZILBER: In Ianuarie 1944, PATRASCANU mi-a făcut o vizită la domiciliu. Nu-l mai văzusem de multă vreme. După ce am schimbat cîteva cuvinte, m-a întrebat ce fac. I-am spus că lucrez ca om de legătură la Ajutorul Roşu. El m-a întrebat "vrei să fi tehnicul meu", lucru ce mi s-a părut curios întrucît era exact formula spusă de STEFANESCU. Am acceptat şi după aceia i-am spus, la care PATRASCANU mi-a răspuns: "Este interesant şi corespunde adevărului. Totodată mi-a spus că urmează să stăm de vorbă şi cu ALEXANDRU STEFANESCU cu care urmează să ne întîlnim tot la mine şi să luăm o hotărîre de cele ce avem de făcut.

Preşedintele: Cînd a avut loc întîlnirea între d-ta, STEFANESCU şi PATRASCANU ?

ZILBER: Cred că tot în Ianuarie sau Februarie 1944, n-aş putea garanta, au venit la mine acasă pe rînd, seara. ALEXANDRU STEFANESCU a expus din nou,situaţia creată prin înfrîngerea armatei germane şi iminenta victorie definitivă a armatelor sovietice.STEFANESCU spunea "dacă vom lăsa ca situaţia să decurgă aşa cum vrea partidul comunist,atunci în timp ce armata roşie va înainta,masele popularele vor răsturna pe ANTONESCU şi atunci democraţia burgheză pe care noi o dorim va fi definitiv înfrîntă în Romînia.Asta nu putem accepta.Trebue să salvăm ce se poate salva din marele dezastru care ne ameninţă.Pentru aceasta avem de făcut cîteva lucruri.Intîi să păstrăm monarhia, ca să dăm iluzia că există cineva deasupra celorlalţi ,să păstrăm partidele burgheze pentru a da impresia că nu armata roşie,nă nu partidul comunist au răsturnat guvernul antonescian,ci regele şi partidele burghezo-moşiereşti răstoarnă pe ANTONESCU,să distragem atenţia maselo dinăuntru şi a celor dinafaară dela cei care în mod real vor da peste cap regimul ANTONESCU şi vor alunga pe hitlerişti,adică dela Armata Roşie,dela partidul comunist .

Preşed:PATRASCANU ce trebuia să facă?

ZILBER:PATRASCANU trebuia să fie delegat al partidului pentru a negocia în afară formarea unui guvern.Noul guvern trebuia să fie al Blocului Naţional ,adică bloc compus din reprezentanţii partidelor naţional ţărănesc,liberal,social democraţi şi comunist.Cel care trebuia să iasă pe primul plan ,este regele.Acest bloc trebuia să dea garanţii că nu va schimba regimul politic,dreptul de proprietate, că totul va rămîne aşa cum trebuia să fie pe deoparte,iar pe de altă parte partidele muncitoreşti să dea garanţia scrisă cum că nu vor ridica problema monarhiei,pentru ca astfel să ~~ax~~dea impresia că nu

Armata Sovietică şi Partidul Comunist,ci regele şi partidele reacţionare au dărîmat regimul Antonescian şi au lichidat regimul hitlerist în România.

Preşed:Ti-a vorbit despre legătura cu Cairo?

ZILBER:PATRASCANU spunea pînă acum am reuşit prin diferite elemente - pe atuncea nu ştiam dar acum mi-am dat seama că este vorba de KOFLER şi toţi ceilalţi - să duc în eroare partidul dînd informaţii numai din sursa Cairo.Acum este posibil după înlăturarea lui FORIS,ca partidul să ia legătură directă cu Armata Sovietică şi cu cercurile conducătoare ale **Uniunii** Uniunii Sovietice.Aceasta trebue împiedicată. Cairo trebue să rămînă singura sursa de informare pentru PCR.Intrucît eu fusese însărcinat de către partid,pentru crearea unui post de radio emisie,prin PATRASCANU,STEFANESCU mi-a transmis că trebue să împiedic creerea postului de emisie-recepţie şi să fac în aşa fel ca PATRASCANU să informeze partidul aşa cum făcea înainte probabil KOFLER şi ceilalţi

Preşed:Pînă la 23 aug.1944 te-ai mai întîlnit cu STEFANESCU

ZILBER:Nu.Chiar în acea seară ne-am înţeles că de acum încolo PATRASCANU este singurul care face legătura cu STEFANESCU,iar eu voi avea ca om de legătură pe PATRASCANU.De aceea nu m-am întîlnit cu STEFANESCU decît o singură dată în cu totul alte circumstanţe,nu ca o legătură permanentă.

Preşed:Va să zică te-ai întîlnit cu el?

ZILBER:Da,prin iulie 1944 fiind la TOROSIAN acasă,l-am găsit pe ALEX.STEFANESCU.Discuţia s-a purtat asupra următorului subiect deşi se luase tot felul de măsuri,pentru a induce în eroare masele populare că regele şi partidele burgheze fac tot felul de lucruri,toate acestea ALEX.STEFANESCU îşi exprima spaima că imediat după răsturnarea regimului antonescian ,partidul comunist va lua o desvoltare care va duce la acţiuni a cărui rezultat va deşi cu mult ceiace reuşise să-l consolidăm,adică regimul burghezo-moşieresc.In acest scop spunea el ,pentru a nu se ajunge la acest rezultat,cu orice preţ partidul comunist trebueşte decapitat.Avem un exemplu Rîbniţa.La noi trupele hitleristе în retragere,au masacrat la Rîbniţa peste 40 de comunişti. Cei de acolo au făcut experienţa în mod spontan,iar noi putem face aci în mod organizat.Am vorbit cu PIKI VASILIU şi el ne stă la dispoziţie.Cum astăzi comuniştii din închisori n-au legături cu partidul, trebuesc momiţi ,trebue să le trimitem bani ,trebue să fie invitaţi să evadeze.In momentul în care vor evada (evadarea se va face după un plan cu o oră stabilită,PIKI VASILIU avertizat din vreme ar putea să-şi plaseze oamenii şi comuniştii din închisori ar putea să fie masacraţi,astfel PCR şi mişcarea muncitorească ar fi lipsite de o con-

ducere după lovitura de stat antiantonesciană.Şi PATRASCANU şi eu am acceptat punctul de vedere al lui STEFANESCU şi l-am găsit judicios. Cum în vremea aceea începusem să lucrez cu BETEA şi cu RATIU,am propus pe loc să-l utilizăm pe BETEA în acest scop.O primă închisoare a fost Cara sebeş,despre care ştiam că are cîteva sute de comunişti, şi care nu avea de mult legătura cu partidul şi ajutorul roşu.Am spus atunci îl trimitem,îi dăm 2oo mii lei,spunem că este venit din partea Ajutorului Roşu şi a lui PATRASCANU,care se bucura de oarecare prestigiu,şi-l trimitem pe ~~BETEA~~ BETEA un om descurcăreţ,care să ia legătura cu comuniştii de acolo şi să aranjeze o evadare.După aceea BETEA ne va comunica cînd se va face evadarea ,la rîndul nostru vom comunica lui STEFANESCU şi PIKI VASILIU îşi va putea duce pînă la capăt planul de masacrare.Intr-adevăr BETEA şi cu RATIU au plecat,i-am dat 2oo mii lei,le-am făcut rost de o maşină dela Institutul de Statistică şi au plecat la Caransebeş,au stat acolo cîtva timp,au încercat în fel şi chip să intre în legătură cu comuniştii dela Caransebeş,n-au reuşit. S-a aflat după 23 Aug. că acestora le-a fost frică - au avut o intuiţie justă,le-a fost teamă de o provocare şi era o provocare în adevăr. BETEA şi cu RATIU s-au întors la Bucureşti,au decontat banii,2o mii cheltuiseră,restul i-au dat,astfel încît provocarea care o organizasem la Caransebeş ,nu a reuşit.

Preşed:Ai spus că ultima întîlnire care ai avut-o cu STEFANESCU a fost în casa TOROSIAN.Ce legături ai avut dta cu TOROSIAN?

ZILBER:Pe TOROSIAN îl cunoşteam de multă vreme prin nişte prieteni comuni,cu care în mod accidental m-am întîlnit într-un salon oarecare.Ne-am împrietenit apoi,îl ştiam antihitlerist,democrat.In timpul războiului am aflat dela dînsul că avea legături cu un element al ghestapoului şi chiar unele rubedenii ale lui aveau legături cu Biroul 2 francez.Mi-am spus că TOROSIAN poate fi utilizat ca o casă să zicem ilegală,deoarece este exact omul care ne-ar trebui.M-am dus la TOROSIAN şi i-amspus "uite ce este,deschis ,tu eşti antihitlerist, eu lucrez pentru serviciul de spionaj britanic împreună cu PATRASCANU, vrei să ne pui casa la dispoziţie,maşina şi tu,este şi în interesul tău nu numai în interesul tău,ca să salvăm ce se poate salva.".TOROSIAN a fost de acord şi din acel moment,TOROSIAN a devenit casa noastră ilegală principală în str.Armenească Nr.14.L-am recomandat lui PATRASCANU şi a urmat o serie întreagă de întîlniri la TOROSIAN.

Preşed:Ce activitate a dus PATRASCANU în anul 1944,din ianuarie şi pînă la 23 Aug.?

ZILBER:PATRASCANU mi-a destăinuit unele lucruri,dintre care unele le ştiu direct,pentrucă am participat la ele,iar altele

mi le-a povestit,de pildă:PATRASCANU a început imediat după întîlnirea noastră cu STEFANESCU,o activitate vie pentru formarea aşa numitului Bloc Naţional,în care scop a intrat în legături cu MANIU,BRATIANU,TITEL PETRESCU şi cu tot felul de oameni.A început pe urmă negocieri nesfîrşite pentru formarea unui guvern.A început negocieri care au durat mai puţin,după care PATRASCANU a dat o scrisoare către cele 2 partide naţional ţărănesc şi liberal,prin care în numele Partidului Comunist se angajează să nu ridice problema monarhiei,se angajează să nu ridice problema proprietăţii,se angajează să nu ridice nici un fel de probleme. In acelaş timp s-aangajat să păstreze ceeace era.Aceasta a făcut-o după părerea mea,cu deajunsă abilitate şi a cuprins foarte multă lume.Aceasta este partea esenţială pînă la 23 Aug.1944,cînd s-a trezit deodată ministru.

Preşed:PATRASCANU avea legături cu Cairo?

ZILBER:Da.A avut legături cu VISOIANU între alţii.La despărţire s-a înţeles cu VISOIANU care urma să-i facă comunicări,care i-a făcut comunicări dela Cairo.

Preşed:Dar cu marii capitalişti?

ZILBER:Da.Cu MAX AUSNIT.Nu prin mine ci mai tîrziu a avut şi prin mine aceste legături.Cu XENOPOL a avut legături directe cît şi prin mine.

Procurorul:Intrucît acuzatul era un bun prieten al lui VISOIANU ar putea să ne spună exact ce a discutat VISOIANU şi PATRASCANU, în preajma plecării lui VISOIANU la Cairo,deoarece probabil ştie din ambele surse.

ZILBER:In acel timp ,problema se punea în chipul următor. Armata Roşie ajunsese la frontierele Romîniei la Iaşi şi în mod fatal va elibera ţara Romînească.Se puneaproblema cum evităm transformarea Romîniei într-o ţară sovietică,într-o ţară cu democraţie sovietică.Nu exista decît un singur leac.Ameninţarea cu un conflict anglo-american. Cum se punea ameninţa cu un conflict anglo-american? debarcînd trupe anglo-americane în Romînia.Si cum pe puteau debarca aceste trupe? Fie pe calea mării pe vase la Constanţa,fie pe calea aerului.Aceasta esenţială a lui VISOIANU era nu numai de a negocia un aşa zis armistiţiu, ci de a forţa pe englezi şi americani,să trimită înainte ca Armata Roşie şi ca partidul comunist să fi început ofensiva finală ,şi înainte ca PCR să fi deslănţuit forţele revoluţionare,trupe aero-purtate la Bucureşti şi în regiunea Prahova în parte şi la Focşani şi să înceapă o debarcare în portul mării negre.Acesta era scopul principal a lui VISOIANU la Cairo.

Preşed:In ce fel l-ai ajutat pe PATRASCANU în această ac-

-/-

ţivitate a sa?

ZILBER:Ajutorul meu a fost extrem de variat.Am făcut pe curierul simplu,am făcut legături.I-am dat sfaturi,am fost de acord cu dînsul,l-am susţinut,tot,tot ce se putea face pentru a căuta ca un om să ducă la bun sfîrşit sarcinile cu care eram în totul de acord./Procurorul: In chestiunea declaraţiilor,acelea prin care îşi lua angajamentul ca să nu pună în discuţie monarhia,cine a semnat această declaraţie,şi TITEL PETRESCU?

ZILBER:Si TITEL PETRESCU,da.Eu i-am dat-o lui TITEL PETRESCU la semnat.

Preşed:Dar cu SABIN MANUILA l-a întîlnit PATRASCANU?

ZILBER:Da.Cu SABIN MANUILA cred că a avut relaţii mai bogate decît ştiu eu.Cert este că înainte de 23 Aug.1944,el mi-a spus să-i aranjez - eu eram în relaţii bune cu SABIN MANUILA dela Institutul de Statistică şi lucram cu dînsul pe linie profesională de foarte mulţi ani - mi-a spus ca să-i aranjez cu SABIN MANUILA ca să se întîlnească la dinsul cu MANIU,TITEL PETRESCU la MANUILA acasă .Era o întîlnire secretă.M-am dus la MANUILA ,ştia despre ce este vorba şi am aranjat aceasta,în ziua de 22 Aug.L-am adus pe PATRASCANU în casa lui MANUILA, unde eu aveam cheia,am deschis casa şi PATRASCANU a rămas acolo împreună cu MANIU,cu LEUCUTIA şi TITEL PETRESCU.A doua zi l-am regăsit acolo pe LEUCUTIA.

Preşed:In ziua de 23 Aug.cum l-ai regăsit pe PATRASCANU?

ZILBER:In ziua de 23 Aug. TOROSIAN mi-a telefonat acasă ca să viu în timpul prînzului la el,că este ceva foarte urgent,că s-a întîmplat ceva grav.Cînd am sosit la dînsul,după cîteva minute a sosit STYRCEA şi mi-a spus că vrea să-l vadă pe PATRASCANU în numele regelui. Ne-amm urcat într-o maşină şi ne-am dus împreună cu STYRCEA la locuinţa lui MANIU,unde l-am găsit pe PATRASCANU cu TITEL PETRESCU şi cu LEUCUTIA Pe urmă ei au plecat la palat şi eu m-am întors înapoi.

Preşed:După 23 Aug.cu ce spioni englezi ai avut legături?

ZILBER:In a doua jumătate a lunii Sept.1944,PATRASCANU m-a numit în comisia de conservare a bunurilor sovietice,bunurile germane trecute în patrimoniul sovieticilor şi m-a trimis în acest scop să iau legătura cu RICA GEORGESCU,care pe vremea aceea era ministrul economiei şi însărcinat de guvern cu această chestiune.M-am dus la minister,m-am prezentat şi în cabinetul lui RICA GEORGESCU,am întîlnit un căpitan englez pe care RICA GEORGESCU mi l-a prezentat IVOR PORTER.

Preşed:Cine ţi l-a prezentat?

ZILBER:RICA GEORGESCU în cabinetul lui,a spus foarte simplu, dl.ZILBER,dl.PORTER.Dl.PORTER vorbea bine româneşte,cum vorbeam eu

englezeşte.Si PORTER imediat mi-a spus,că pe dl.ZILBER îi cunosc numele. am auzit cînd prietenul meu HUGH SEATON WATSON mi-a vorbit de dta şi ALEX.STEFANESCU mi-a vorbit de dta.Stiam că RICA GEORGESCU fusese pe vremuri conducător al serv.de spionaj ,sau unul din conducătorii serv. despionaj britanic în România.

Procurorul:Permiteţi-mi să-l întreb,pe RICA GEORGESCU de cînd îl cunoaşte acuzatul ZILBER?

ZILBER:De atunci din ziua aceea .

Preşedintele:Lui PORTER i-ai dat informaţii?

ZILBER:Nu.PORTER mi-a spus atunci imediat,m-a dat deoparte şi mi-a spus ai văzut că te cunosc foarte bine,căci ştiu de activitatea dtale.WATSON mi-a vorbit şi ALEX.STEFANESCU mi-a vorbit,noi o să mai stăm de vorbă.Intr-adevăr la cîtva timp,după 2 săptămîni am primit o invitaţie la masă la RICA GEORGESCU şi eu şi PATRASCANU şi soţia lui PATRASCANU.Erau PORTER,ALEX.STEFANESCU cu nevasta şi o serie întreagă de oameni nu-i mai ţin minte.In afară de cunoştinţa oficială,pe care am schimbat-o ,m-au chemat la o parte PORTER şi ALEX.STEFANESCU,de data aceasta vorbindu-mi oarecum familiar şi mi-a spus PORTER că noi ştim şi dela ALEX.STEFANESCU şi din alte părţi ce ai făcut pentru noi şi noi nu vom uita lucrul acesta ,acum însă serv.de spionaj britanic înţelege să-ţi dea o altă însărcinare,care nu-ţi va fi dezagreabilă,trebue să iei contact cu serv.de spionaj american,prin căpitanul MADISON.Am spus bine,dacă lucrurile vor fi convenabile,adică eu voi fi de acord,nu văd nici un motiv să resping,voi continua aceiaş activitate,cu MADISON.Nu i-am dat informaţii lui PORTER de nici un fel,n-am avut timp şi nici interes.După acea m-au mai chemat odată la masă împreună cu NICULESCU BUZESTI la Capşa,vroia să afle NICULESCU BUZESTI o informaţie,ce urmărea PCR şi le-am spus aceasta dacă vreţi este o informaţie fără îndoială în vremea aceea,ba ceva mai romanţios am dat fără nici o ezitare.In acest sens este o informaţie.

Preşed:Cînd ai fost la masă ai dat informaţii lui NICULESCU BUZESTI şi lui PORTER,ai vorbit despre ce?

ZILBER:Am vorbit despre intenţiile PCR ce va urma,ce vor să facă,cum vor să facă,ce se ştia,în acel moment linia partidului nu era încă deosebit de clară,dar le-am spus maximum din ceiace am cunoscut.

Preşed:In afară de PORTER,sau cu alţi spioni englezi,te-ai mai întîlnit?în perioada de după 23 Aug.1944.

ZILBER:Din serv.de spionaj englez,am cunoscut pe PSAIS,acesta a venit la mine în primăvara lui 1946,mi-a dat înainte un telefon şi pe urmă a venit la mine din partea lui WATSON,cu o scrisoare de introducere care vorbea foarte elogios de către prietenul PSAIS şi mă ruga să-i

stau la dispoziţie,să-l îndrumez în cele romîneşti.Mi-am dat seama însă despre ce este vorba,de altfel PSAIS jumătate indian,jumătate englez,mi-a spus că el şi WATSON au lucraz în timpul războiului mobilizaţi ca maior la secţia Intelligence Service din Foreigg Ofice,şi în această calitate a fost înainte la Cairo,pe urmă aufost delegaţi pe lîngă TITO şi în timpul războiului şi WATSON şi PSIAIS ,au lucrat cu TITO.De altfel din acel moment,PSAIS era corespondent permanent al lui News Chronicle,la TITO la Belgrad.Am stat de vorbă cu dînsul,i-am expus pe larg situaţia din Romînia,şi urma să plece avea treabă şi să se întoarcă în toamna lui 1946,cînd urma să mai stăm de vorbă mai pe larg.

Preşed:Ce fel de legături ai avut dta cu spionul NICOLE GROSS,după 23 Aug.1944?

ZILBER:După 23 Aug. LENA CONSTANTE,mi-a spus că a primit o scrisoare dela NICOL GROSS prin unul KISINGER ceva în felul acesta, nu ţin minte un col. n-aş putea preciza gradul din Misiunea Militară Britanică,prin care spunea că NICOLE GROSS este acum la Cambrige,sau la Oxford,că lucrează şi spunea că a sosit momentul să ia legătura cu PCR,că serv.de spionaj britanic se interesează de ce face PCR,de ce intenţii are,de ce face Uniunea Sovietică şi de intenţii are în Romînia.In acest scop o povăţuia pe LENA CONSTANTE,să intrè în sfera de conducere a PCR,să nu stea jos.să dea impresia că este activă şi să obţină maximum de informaţii pe care putea să le dea.Pentru a ajunge acolo,îi atrage atenţia că eu am relaţii în cercul PCR şi o îndrepta spre mine,pentru ca la rîndul meu să o recomand membrilor de partid, să ajungă membră de partid şi fiindcă era o femee deşteaptă,capabilă, putea să-şi facă drum singură.

Preşed:In afară de serv.de spionaj englez,cu ce alte servicii de spionaj ai mai avut legătură dta,după 23 Aug.?

ZILBER:Cu serv.de spionaj american.Imediat după întîlnirea cu KOFLER şi cu ALEX.STEFANESCU,l-a scurt interval am primit o invitaţie la masă la Capşa,din partea lui IMPERIO MATEESCU printr-un cunoscut.Am acceptat deşi îl cunoaşteam destul de puţin pe acest IMPERIO MATEESCU - mi-a făcut cunoştinţă un bun cunoscut de al meu MIHAIL SEBASTIAN.La masă am întîlnit printre cîţiva romîni,am întîlnit şipe doi din armata americană,cpt.MADISON şi lt.ROBERTS.Am discutat la masă lucruri de masă,despre glume,lucruri despre război.

Preşed:Ce ştia MADISON despre dta ?

ZILBER:Ulterior am aflat că MADISON ştie despre mine,atît cît putea să ştie cineva despre mine.La sfîrşitul mesei MADISON mi-a spus că vrea să stea de vorbă cu mine,despre 23 Aug. că auzise că

avusesem o oarecare activitate şi lucrasem înainte de 23 Aug.,vroia s se informeze ce s-a întîmplat şi că vrea să iaumasa la dînsul acasă, pe îndelete numai în doi.Am acceptat imediat,am schimbat numerele de telefon şi într-adevăr ,peste vreo 10-12 zile,m-a invitat la masă.Era singur numai era lt.ROBERTS şi mi-aspus atunci că el ştia şi direct ş dela WATSON şi prin PORTER şi prin ALEX.STEFANESCU şi despre relaţiil mele cu siguranţa,şi despre relaţiile mele cu serv.de spionaj britani şi mi-a cerut să-mi ţin promisiunea dată principial lui PORTER ,de a lua contact cu serv.de spionaj american pe care în acel moment el îl reprezenta,el îl conducea în Romînia.

Preşed.: Pînă cînd ai lucrat dumneata cu MEDISON şi ROBERTS

ZILBER: Cu MADISON şi ROBERTS am lucrat pînă în 1945,cînd aceştia au părăsit ţara.

Preşed: Ce informaţii le-ai dat dumneata spionilor MADISON şi ROBERTS.

ZILBER: Le-am dat informaţii de categorii diferite.Le-am da 3-4 note cu privire la rezervele alimentare din ţară - dela institutul de conjuctură - însă informaţii economice date asupra capacităţii producţiei din acel moment din Romînia,date asupra rezervelor pieselor de schimb pe care le avem,ce posibilităţi avem,cum poate fi înfometată Romînia pe calea lipsei pieselor de schimb sau pe cale alimentar ,ş.a. m.d.I-am dat informaţii de ordin economic mai obişnuit,de preţurile la alb şi negru,preţuri en-gros şi en.detail,cît la sută,cît la armistiţiu,ce se livra în contul armistiţiului,s.a.m.d.Toate date care în acel moment dat fiind prin publicaţia lor sau prin utilizarea lor prin rea credinţă,putea să-ţi facă deservicii ţării romîneşti.

Preşed: Informaţii politice?

ZILBER: Le-am dat informaţii politice acele pe care le-am obţinut în special dela PATRASCANU sau care putem să le obţin din rîndul membrilor de partid în mod direct.De pildă cum mult înainte ca partidul să fi rezolvit o campanie de răsturnare a guvernului Rădescu,eu aflasem dela PATRASCANU despre hotărîrile Partidului;despre planul de mobilizare a maselor în vederea răsturnării guvernului Rădescu,despre numărul de întruniri ,unde şi cînd trebuiau să aibe loc,cine trebuia s fie oratorul,cînd trebuia să fie momentul culminant al campaniei de răsturnare care trebuia să fie exact atitudinea Uniunii Sovietice,ş.a. date pe care ulterior serviciul de spionaj american şi cei care-i va lucra cu serviciul de spionaj american să le poată folosi pentru a împiedica răsturnarea guvernului Rădescu.

..//..

Procurorul: Tov.Preşedinte,permiteţi-mi să formulez o intrebare.Ce plan de activitate a stabilit acuzatul ZILBER cu MADISON.?

ZILBER: Incă dela prima întâlnire cu MEDISON ,i-am spus că acceptarea mea de principiu este categorică totuşi nu vreau să o definitivez înainte de a vorbi cu PATRASCANU de care sunt legat şi ideelogic şi prin activitate şi prin prietenie.Intr-adevăr am vorbit cu PATRASCANU şi acesta mi-a dat asemetimentul lui să iau legătura cu MADISON şi să fac cu dînsul un plan de activitate.Pe baza acestei deslegări m-am înţeles cu MADISON în chipul următor.Un plan trasat de dînsul şi uşor corectat de mine.Eu trebuia să intru la Ministerul de Externe şi să fac tot posibilul direct şi mai cu seamă prin partid ca să fiu numit în misiunea diplomatică a Romîniei la Waşinghton în momentul în care Romînia ar fi luat legăturile diplomatice cu Statele Unite.Aceasta nu atît pentru a face spionaj în interiorul legaţiei,şi acesta era un punct important,să aflu,mai cu seamă de faptul că bucurîndu-mă de un oarecare prestigiu puteam intra în ~~legătur~~ legătură cu personalul ambasadelor statelor amice, cu Uniunea Sovietică,Cehoslovacia,Polonia,Ungaria,Bulgaria,şi să fac astfel servicii de informaţii şi contra informaţii în cadrul acestei legaţii şi în cadrul propriei noastre legaţii în favoarea serviciului de spionaj american.Aceasta era misiunea mea principală indicată de MADISON.El mi-a spus,nu avem altul,pentru moment trebue să faci dumneata aceasta.Dacă se va ivi întîmplarea să găsesc pe cineva am să-ţi dau o altă destinaţie,deocamdată aceasta trebue s-o faci.Evident în acel moment Romînia nu avea relaţii diplomatice,pacea nu era nici pe departe,nici aproape,însă în momentul cînd Romînia ar fi trimis misiune diplomatică în Statele Unite eu trebuia să duc o activitate informativă înăuntrul ţării să-i dau informaţii de ordin politic,economic,eventual militar.Militar,nu aveam,drumul pe care puteam să ajung la militari era ocupat de armata sovietică şi de armata romînă în acel timp care ocupa frontul de Vest.Al doilea rînd trebuia să-i recrutez din rîndul membrilor Partidului Comunist elemente pe care să le poată utiliza ca informatori în serviciul de spionaj american.Acesta este aproximativ planul pe care mi l-a trasat şi cu care eu am fost complect de acord,după unele retuşări.

Preşedintele: După plecarea lui MADISON,cu cine ai rămas să lucrezi pe această linie de spionaj?

./.

ZILBER:Pe linie de spionaj americanla plecarea lui m-a dat în cursul unei mese Maiorului HALL urmaşul lui MADISON şi Slt.HAMILTON ajutorul lui ulterior.

Preşedintele: Pînă cînd ai lucrat cu HALL.

ZILBER: Am lucrat cu HALL pînă în noembrie 1946.

Preşedintele: Ce informaţii i-ai dat Maiorului HALL.

ZILBER: Informaţii asupra întregii activităţi a lui PATRASCANU şi a mea în legătură cu ruperea dintre rege şi guvern din vara anului 1945,asupra întregii activităţi a lui PATRASCANU,asupra întregii activităţi a partidului,a intenţiilor partidului,asupra intenţiilor Uniunii Sovietice în legătură cu această criză provocată de anglo-americani şi de rege şi de partidele reacţionare în Romînia.

I-am dat informaţii în continuare pe aceiaşi linie,informaţii de ordin economic,din dosare secrete dela Institututul de Conjuctură cu privire la tot felul de alte probleme economice de pildă colectările,cum mergacolectările de cereale,în vremea aceia era o problemă de stat,nu se enunţau cifre.Asupra relaţiilor comerciale pe care guvernul romîn le ducea deschis sau în ascuns cu alte state în special cele pe care partidul intenţiona să le ducă cu Uniunea Sovietică.Cam de acest ordin erau informaţiile.Sunt o serie întreagă de note şi rapoarte pe care i le-am făcut.

Preşedintele: Dar despre discuţiile care se duceau la C.C. al Partdiului?

ZILBER: Da.Si lui MADISON şi lui HALL i-am dat,pe baza informaţiilor pe care mi le-a dat PATRASCANU,unele pe care mi le-a indicat el săpx le dau altele pe care le-am luat eu fără ştirea lui însă i-am spus după aceia şi le-am dat şi lui MADISON şi ulterior lui HALL.

Preşedintele: PATRASCANU cunoştea legăturile dumitale cu HALL?

ZILBER: Nu numai că le cunoştea,le aprobase,era de acord şi a participat în mod efectiv la întreaga mea activitate de spionaj în favoarea Statelor Unite.

Procurorul.: Tov.Preşedinte,îmi permiteţi pentru precizarea Ce persoane cunoşteau legăturile de spionaj ale acuzatului ZILBER cu serviciul de spionaj american.

ZILBER: Cu serviciul de spionaj american PATRASCANU,acesta este piesa centrală.Intr-o mai mică măsură era TOROSIAN,LENA CONSTANTEştia fără să-şi dea exact seama care este amploarea acestor

relaţii sau continutul zilnic al acestor relaţii,dar cred că ştia. HARY BRAUNER mă indoiesc,deasemenea ELENA PATRASCANU nu ştiu dacă ştia în întregime,dar este om în toată firea a stat cu mine de vorbă.Este foarte puţin probabil ca ELENA PATRASCANU să nu ştie.Cam acestea sunt persoanele.

Preşedintele: Dar ALEXANDRU STEFANESCU ştia?

ZILBER: Da.Dela dînsul a pornit.El este părintele nostru.

Preşedintele: După 23 august 1944,ai păstrat legăturile cu PATRASCANU?

ZILBER: Da.

Preşedintele:De ce natură au fost legăturile dumitale cu PATRASCANU.Ne interesează în legătură cu partidul.

ZILBER: După 23 august 1944,după întoarcerea lui PATRASCANU dela Moscova,cînd s-a dus să semneze convenţia de armistiţiu, am avut cu PATRASCANU o serie de discuţii principale şi atunci am dat pentru prima oară cărţile pe faţă.I-am spus lui PATRASCANU că ştiu că ai avut legături cu siguranţa.Nu i-am spus de unde ştiu, şi PATRASCANU nu a negat,despre relaţiile noastre cu STEFANESCU ştia şi el cum ştiam şi eu,şi i-am spus totuşi ce facem,VINTILA IONESCU este mort,eu sunt convins că VINTILA IONESCU nu a lăsat documentele /altuia era un om foarte ambiţios şi vroia să ducă el singur comoara recrutată.Dinpartea urmaşilor lui VINTILA IONESCU este un risc foarte mic ca să fim descoperiţi.ALEXANDRU STEFENESCU şi serviciul de spionaj britanic nu au nici un interes să ne demaşte,deci mai avem încă o alegere,ce facem,mergem pe acelaş drum sau ne oprim Am discutat de mai multe ori cu dînsul şi am ajuns la concluzia că noi nu putem accepta o democraţie sovietică,că noi vrem o democraţie de tip burghezo-parlamentar,o democraţie de tip occidental-american.De aici concluzia categorică,vom lupta cum vom putea prin ce mijloace ~~xxxx~~ vom putea împotriva oricărei încercări de instaurare a dictaturii proletariatului în Romînia,pentru eşirea romîniei din sfera de influenţă a Uniunii Sovietice.Deci,împotriva P.C-R.,împotriva Uniunii Sovietice.

Cum să realizăm acest lucru?Odată ce premiza centrală este cîştigată,pe plan intern linia clară;relaţii si sprijin pe rege,partidele burgheze,social democraţii TITEL PETRESCU,SERBAN VOINEA şi ~~xxxxxxx~~ ceilalţi împotriva tuturor elementelor de stînga împotriva maselor care s-ar alia P.C.R.de aici încolo sau care se vor alia.Pe plan extern acolo este problema centrală,pentru Uniunea

./.

Sovietică, clar nu,pentru anglo-americani că pentru dînşii am lu-crat şi cu dînşii vom lucra şi deaici încolo.Cum realizăm practi Cu anglo-americanii direct?Cu guvernele lor este foarte greu de avut relaţii,începe indiscreţia,deconspirarea,este uşor.Din nou la vechea cale pe care am luat-o prin Serviciul de spionaj care au oameni bine instruiţi,care nu pălăvrăgesc şi ştiu să păstreze un secret,cu dînşii putem lucra,direct,mult mai sănătos cu guver le lor,să-i influenţăm şi să căpătăm sprijinul pe plan extern. Atunci s-a stabilit aşa ca eu care pînă atunci luasem legătura cu MADISON,pe plan intern rămînea ca să iau eu legătura cu serviciu de spionaj american eventual să reiau legătura cu serviciul de s naj englez dacă va fi nevoie.PATRASCANU să continue legăturile cu ALEXANDRU STEFANESCU pe care el le-a păstrat în continuare,legăt cu JACK BERMAN pe care atunci mi-a vorbit pentru prima oară,tot linie de spionaj englez şi astfel să avem cele două portiţe prin care putem comunica cu marii noştri prieteni.

Preşedintele: In afară de această atitudine faţă de gu vernul cu majoritate reacţionară?

ZILBER: Voi vorbi imediat,vreau să mai lichidez încă o probelmă.

Mai rămînea,în acel moment primisem informaţii prin LENA CONSTANTE despre scrisoarea lui NICOL GROSS şi vorbea despr LENA CONSTANTE,îmi arăta să pentru recuperarea informaţiilor lui pentru propriul controlul,informaţiilor pe care le transmitea ALEXANDRU STEFANESCU sau MADISON,era bine ca sămai fie încă o li de comunicaţie cu Londra prin LENA CONSTANTE,EISINGHER ,BUTTLER şi misiunea militară engleză.Mi-a arătat că LENA CONSTANTE este spioană serioasă,că lucrurile vor merge fără greş şi în cazul că LENA CONSTANTE va cădea îmi recomandă pe HARY BRAUNER ca om în loc.

Pentru Franţa îmi vorbea de TOROSIAN care prin rubede niile lui ,prin relaţiile personale poate să aibe relaţii direct cu Bir.II.al Marelui Stat Major Francez şi astfel să se încheie reţeaua noastră de legătură cu serviciul de spionaj al marilor puteri şi al jumătăţilor de capitalişti.

Pe plan intern PATRASCANU trebuia să continue relaţii pe care le avea cu regele - cheia - duşmanul numărul unu.Acesta era prietenul nostru direct.PATRASCANU dealtfel era ministru,put să se ducă la palat cînd avea audienţă de lucru şi putea discuta

./.

direct,putea infăuenţa indirect prin STARCEA şi prin ceilalţi.

PATRASCANU avea relaţii cu naţional ţărăniştii şi cu liberalii.Cu Liberalii prin XENOPOL,cu naţional ţărăniştii prin MAX AUSNIT şi direct.

Preşedintele: Doar încheiase ei un pact secret dinainte?

ZILBER: Incheiase doar legăturilenu puteau fi publice în acel moment.De astă dată partidul nu mai era ilegal,era un partid legal.Un ministru se deplasa cu un însoţitor,un ministru era semnalat cînd era undeva,deaceia trebuia de astă dată dacă partidul era legal,el trebuia să fie ilegal.

Preşedintele: Ce atitudine trebuia să luaţi faţă de guvernele SANATESCU şi RADESCU ?

ZILBER: Cînd s-a pus prima dată problema guvernului SANATESCU, ne-am spus: "îl lăsăm cît putem". Mai tîrziu ne-am spus că totuşi nu este viabil, trebuesc alţi oameni, trebueşte făcut un guvern politic, trebue deci refăcut guvernul SANATESCU cu acelaş conţinut, cu altă formx, dar cu aceiaş indivizibcare să gireze aceleaşi ministere.

După aceia partidul a început o nouă campanie. S-a pus în timpul acela problema dacă nu ar fi momentul să facem un partid de tip laburist. Si după o matură chibzuinţă, după o discuţie amplă, am ajuns la concluzia că nici măcar o fracţiune naţional-comunistă nu ar fi bună, pentrucă fracţiunile se descoperă foarte repede atît la partidele legale şi chiar la cele ilegale şi sunt lichidate foarte repede. Deci trebue aşteptat un moment prielnic ca să se desfăşoare o acţiune de altă aploare; să se ilegalizeze P.C.R., şi să fie un nou partid Comunist legal, partid comunist naţional evident. Pînă atunci trebuia dusă o activitate dela om la om în grupuleţe mici, cu oameni de încredere, trecuţi prin ciur şi prin dîrlog, cu o activitate de suveică, de dedesubt pînă cînd vom putea reuşi să obţinem îndepărtarea Armatei Sovietice şi mai tîrziu transformarea Romîniei direct într-o ţară de tip burghez parlamentar. Cînd a început partidul campania pentru răsturnarea celui de-al doilea guvern, PATRASCANU după discuţiil cu ALEXANDRU STEFANESCU, a trecut la realizarea planului în care scop m-a rugat pe mine să-l conving pe VISOIANU să primească postul de ministru de Externe, în care scop l-am adus apoi la PATRASCANU. Prostul de VISOIANU nu vroia să primească acest post şi numai după ce PATRASCANU l-a convins că dacă nu intră el locu se complectează cu un comunist, VISOIANU a acceptat.

./..

După aceia PATRASCANU a vorbit cu ANA PAUKER care l-a acceptat pe VISOIANU la Ministerul de Externe, lucru de care am rămas extrem de surprins, dar PATRASCANU mi-a spus "nu-i nimic, eu am să mă înţeleg cu dînsa".

Preşedintele: Ce planuri aţi pus la cale privitor la acţiunea împotriva Partidului Comunist ?

ZILBER: Cînd a început campania de răsturnare, adică în perioada cînd se făceau primele pregătiri - aceasta era la sfîrşitul lunei Ianuarie începutul lui Februarie 1945, am discutat cu PATRASCANU situaţia, cu care prilej am purtat o discuţie amplă, i-am arătat planul de antrenare al partidului, planul de luptă al partidului. Atunci PATRASCANU mi-a spus că RADESCU nu rezistă, n-are să îndrăzească să facă nimic şi dacă nu trage, partidul va trece peste cap şi va cuceri puterea. Ei îşi fac iluzia că partidul luptă cu mijloace obişnuite de luptă. Nu partidul nu luptă cu astfel de mijloace".

Preşedintele: Dar după instaurarea guvernului dela 6 Martie, ce planuri aţi pus la cale pentru contrabalansarea acţiunii partidului ?

ZILBER: După 6 Martie, a fost din nou discutată problema cu PATRASCANU şi am ajuns la următoarea concluzie, pe baza informaţiilor pe care PATRASCANU le avea dela Comitetul Central cît şi a propriilor noastre deducţii: că guvernul GROZA în forma în care luase fiinţă nu era destinat unei vieţi de lungă durată, că în scurt timp se va forma Partidul Unic Muncitoresc, că tătărăscienii şi celelalte elemente burgheze vor fi scoase din guvern, că se va forma un guvern de front unic, un guvern de dictatură a proletariatului. Deci guvernul GROZA dacă poate fi dărîmat, atunci poate fi dărîmat. Războiul nu era încă terminat, hitleriştii rezistau încă, anglo-americanii nu avansau, Armata Sovietică se pregătea de marele asalt împotriva Berlinului, anglo-americanii puteau încă şantaja o înţelegere cu Hitler, iar în interior Guvernul Groza era încă crud, avea uneori o bază subţirică, alteori mai largă, era într-o stare latilă. Deci acela era unicul moment în care putea fi răsturnat. Deaceia am pornit la o nouă acţiune, pe noui baze.

Procurorul: Mai înainte de instaurarea guvernului dela 6 Martie, în timpul de dinainte de 6 Martie încă, atunci cînd vorbea acuzatul despre planurile care le-au făcut ei în scopul ca RADESCU să reziste, ce acţiuni au dus ?

ZILBER: După ce am discutat ne-am dat seama că RADESCU nu va îndrăsni să reziste şi dacă nu resista cu armele în mîna, partidul îşi impunea guvernul pe care-l dorea.

./.

PATRASCANU mi-a spus că a vorbit cu RADESCU, că a vorbit şi cu VISOIANU şi că acesta a încercat să-l forţeze pe RADESCU să tragă şi RADESCU ezită. Si deaceia PATRASCANU mi-a cerut să-i vorbesc lui MADISON pentruca acesta să comunice guvernului american dela Waschington că dacă RADESCU nu va simţi în spatele lui Statele Unite şi Marea Britanie, că dacă nu se va simţi sprijinit, nu va trage şi guvernul RADESCU va cădea. Guvernul RADESCU trebuia împins să tragă. MADISON mi-a spus că a luat notă şi că în cîteva zile îmi va da rezultatul. Paralel LENA CONSTANTE mi-a spus că un mesagiu similar l-a transmis ea prin AISINGER pentru NICOL GROSS.

La puţin timp după aceia MADISON mi-a spus că a transmis mesagiu care i-l adusesem eu şi căimpresia lui este că guvernul american va face toate diligenţele pentruca RADESCU să-şi simtă spatele asigurat. Si într-adevăr la 24 februarie RADESCU a pusjandarmii să tragă, au fost morţi, au fost răniţi. După aceia la cîteva zile m-am întîlniat cu MADISON care mi-a spus că "dl.PATRASCANU poate fi mulţumit, noi ne-am ţinut angajamentul". Totuşi guvernul RADESCU a căzut.

Preşedintele: PATRASCANU în acţiunea lui era ajutat numai de d-ta sau şi de alţii ?

ZILBER: După cum am arătat nu am făcut fracţiuni, ci eram grupuleţe de oameni hîrşuiţi care ştiau ce vor şi urma să vedem mai tîrziu cum ne transformăm.

Preşedintele: Arată cum s-a format acest grupule anti-statal?

<u>ZILBER:</u> Aşa cum am mai arătat relaţiile mele cu PATRASCANU vi le-am povestit în mare parte, pe urmă v-am arătat recomandaţia lui LENA CONSTANTE şi HARRI BRAUNER. Cu privire la actul de acuzare, HARRY BRAUNER este mult mai mult amestecat - decît ştiu eu - în problemă. Eu nu îmi dau seama ce a mai făcut HARRY BRAUNER- Recomandaţia mea a fost ca HARRY BRAUNER să ştie foarte puţine şi să fie un om în locul LENEI CONSTANTE, în cazul cînd aceasta ar cădea. Pe urmă i l-am recomandat pe ~~XXXXXX~~ Betea nu ştiu în ce măsură l-a utilizat pentrucă eu nu am vorbit niciodată cu BETEA despre acest lucru. Stiu însă că PATRASCANU urma să-l ia pe acesta pe lîngă el ca, consilier mi se pare şi pe urmă, după acordarea unei poziţii legale, să-l poată eventual utiliza.

Apoi ZEVEDEI BARBU pe care eu l-am indicat să-l trimită la Londra deoarece îl cunoşteam ca troţchist. Pe urmă mi-a spus că a reuşit să-l trimită la Londra în calitate de consilier economic şi că, crede că astfel va avea legături directe, mai interesante, decît cea pe care

./.

o realizase prin LENA CONSTANTE.

Preşedintele: Dar la Institutul de Statistică ?

ZILBER: Dela Institutul de Statistică l-am indicat pe GOLOPENTIA pe care l-am folosit înainte de 23 August 1944. Deasemeni pe Mănuilă pe care îl cunoşteam pe linie profesională, ştiam că este agent al serviciului de spionaj şi ştiam ce vrea şi ce poate Mănuilă. I-am indicat lui PATRASCANUcă se poate încerca ceva pe linia aceasta.

Preşedintele: Dar la Ministerul de Justiţie ?

ZILBER: Nu ştiu cine a făcut parte şi cine a lucrat; acolo îl cunoşteam pe MICSA şi pe NICOLAU Nu ştiu dacă aceştia au făcut parte PATRASCANU ştie de aceasta, deoarece el era conducătorul nostru şi este bine cunoscut faptul că oricît ai fi de aproape de cine sus, nu-l întrebi cine este jos.

Procurorul: Dacă acuzatul împreună cu PATRASCANU au încercat să creeze o reţea în diplomaţie.

ZILBER: Da, Intîi pe baza înţelegerii mele cu MADISON, VISOIANU vroia să mă trimită pe mine la Washington şi deaiceia a recurs la mici abilităţi. Eu eram pe atunci prost văzut de partid, de conducerea partidului şi atunciPATRASCANU l-a pus pe TATARASCU să mă convingă; mi s-a creiat o aureolă de economist şi s-a încercat să fiu trimis. Partidul a refuzat, în toamna anului 1945 acceptase, dar ulterior a revenit. Pe TOROSIAN a reuşit repede să-l trimită la Paris.

Procurorul: Acuzatul nu a fost trimis în niciun fel în Ministerul de Externe ?

ZILBER: Imediat după întîlnirea cu MEDISON, VISOIANU, cu care eram în raporturi de bună prietenie, a aranjat cu PATRASCANU ca eu să fiu numit ministru de externe cu un scop anumit şi anume să mă numească consilier economic şi să mă trimită în diplomaţie la Washington. VISOIANU m-a pus în legătură,cu POGONEANU şi numirea mea s-a făcut în foarte scurtă vreme, urmînd ca în momentul cînd se vor relua relaţiile diplomatice să fiu trimis. Chiar înainte de a se fi reluat legăturile diplomatice cu Statele Unite, trebuia să fiu trimis la Londra, Paris, Berna, urmînd să-mi creez o primă platformă faţă de partid.

Procurorul: Poate să treacă la TOROSIAN.

ZILBER: TOROSIAN a fost trimis la Paris, BARBU ZEVEDEI a fost trimis la Londra, iar VISOIANU la Washington. De FRUNZETTI nu-i cunosc situaţia, însă ştiu că în orice caz trebuia să fie trimis şi el undeva.

./.

Procurorul: Dar VERA ZUBCOV ?

ZILBER: VERA ZUBCOV era o relaţie personală a soţilor PATRASCANU, c are erau relaţii în legătură cu activitatea lor politică, însă ştiu că era protejata lor, ca şi alte elemente dubioase.

Preşedintele: Arată cum a sprijinit grupul vostru guvernul SANATESCU ?

ZILBER: Guvernul SANATESCU ca grup l-am susţinut în toate formele, nu văd întrebarea .

Preşedintele: PATRASCANU a luat parte la formarea guvernului SANATESCU ?

ZILBER: PATRASCANU a susţinut că acesta este guvernul care trebue făcut, deoarece aşa era înţelegerea, un guvern cu majoritate burgheză reacţionară, sub conducerea directă a palatului şi a serviciului de spionaj britanic.

Preşedintele: Cînd aţi văzut că guvernul SANATESCU nu se mai poate menţine, ce aţi făcugt ?

ZILBER: S-a încercat soluţionarea situaţiei şi atunci PATRASCANU a început tot felul de guverne imaginare şi pînă la urmă a reuşit să cadă de acord asupra guvernului RADESCU. Exact detaliile nu le cunosc, deoarece el era negociatorul, el era acela care trăgea sforile.

Preşedintele: Cum aţi ajutat guvernul RADESCU ?

ZILBER: In afară de ceeace am spus cu americanii, altceva nu-mi dau seama.

Procurorul: In ce priveşte acţiunea dusă de ei împotriva guvernului GROZA, să înceapă să ne povestească, chiar din prima zi a acestui guvern ?

ZILBER: După cum am arătat, după 6 martie, analizînd cu PATRASCANU situaţia am ajuns la concluzia unei perspective pe care o prevedeam: formarea unui guvern al frontului unic, în scurtă vreme un guvern al dictaturii proletariatului. Trebuia deci acţionat repede, înainte de victoria definitivă a Armatei Suvietice. PATRASCANU m-a însărcinat să comunic punctul lui de vedere lui MADISON, pe linia spionajului american. Nu s-a mulţumit doar cu atît; mi-a cerut să-i intermediez o întrevedere cu ROBERT şi MADISON în care să-i explice cu vorbele lui, aşa cum o ştie el, punctul lui de vedere. M-am executat. Pe baza instrucţiunilor căpătate dela dînsul, am vorbit cu LENA CONSTANTE şi am aranjat după regulile conspirative o întrevedere secretă

./.

la LENA CONSTANTE, unde aceştia au venit pe rînd, iar la plecare au plecat întîi spionii americani şi pe urmă ceilalţi, astfel încît orice u- mărire într-un bloc cu zeci de partamente era imposibilită. Deşi agentul de însoţire era jos, nici prin cap nu-i trecea că sus, a avut loc o întîl- nire secretă. La această întîlhire eu am făcut oficiul de traducător. ELENA PATRASCANU a venit la urmă, cînd problemele esenţiale erau discu- tate. LENA CONSTANTE, care se afla într-o odaie alăturată, a suprins ceva dar mare lucru nu ştia exact.

PATRASCANU a vorbit romîneşte iar eu am tradus în englezeşte. PATRASCANU a expus situaţia aşa cum v-am expus-o mai adineaori, atrăgînd atenţia din partea lui ca ministru că poziţia Statelor Unite în Romînia este iremediabil pierdută dacă nu se iau măsuri urgente pentru răsturna- rea guvernului GROZA. Acum este momentul. Peste un an va fi mult prea tîrziu şi nu este vorba de întrebuinţarea mijloacelor parlamentare sau diplomatice ci trebuesc acţiuni, acţiuni care să pornească repede şi care să ajungă pînă la acţiuni violente. Altfel situaţia în Romînia este defi- nitiv pierdută. Disucţia a continuat apoi în franţuzeşte, PATRASCANU ştia să vorbească limba franceză. Discuţia în total a durat 2o-3o minute, după care s-au discutat banalităţi.

Preşedintele: La mesagiul transmis prin MEDISON, PATRASCANU a primit răspuns ?

ZILBER: Da, a primit un răspuns deosebit. Astfel PATRASCANU mi-a povestit că în timpul unei recepţii, s-a apropiat de dînsul SHEILER care i-a spus că are instrucţiuni să stea de vorbă cu dînsul. PATRASCANU a înţeles la ce se referă aceste instrucţiuni şi a trimis pe cineva la minister să aranjeze o întîlnire. Această întîlnire s-a făcut prin consi- lierul lui BURTON BERRY adică MELBOURN, care a fost la Ministerul de Jus- tiţie sub pretextul unei afaceri judecătoreşti a lui KARP şi a aranjat cu PATRASCANU o întîlnire secret"între el, BURTON BERRY şi SCHELLER, pentru a discuta probleme cu privire la atitudinea Statelor Unite şi Marea Bri- tanie în Romînia.

Preşedintele: Ce instrucţiuni i-au dat lui PATRASCANU ?

ZILBER: Lui PATRASCANU i-au comunicat că guvernul american şi englez au început o acţiune pe plan internaţional pentru răsturnarea gu- vernului GROZA.că această acţiune este în pregătire, că guvernul sovietic va fi strîns cu uşa şi guvernul GROZA la fel şi că va face tot posibilul pentru a fi răsturnat, aşa cum a propus în perioada cînd guvernul GROZA era încă crud, deabea în spic.

Preşedintele: A urmat o asemenea acţiune ?

./.

ZILBER: Da, a urmat şi acţiunea şi a doua întîlnire. Este vorba de cunoscuta acţiune din August 1945. Inainte de aceasta, PATRAŞCANU avusese o întîlnire cu BERRY şi SCHKEILER în care s-a pus la punct - după ce în prealabil discutasem eu cu PATRASCANU ce formulă de guvern se impune. Soluţia propusă de reacţiune era clară, să cunoască legăturile, să cunoască situaţia Statele Unite care să ia o atitudine violentă faţă de Uniunea Sovietică, regele să rupă relaţiile cu guvernul şi guvernul GROZA rămînea teafăr pînă cînd se va înneca. Formula propusă de BUZESTI era un guvern de bloc naţional. După ce am discutat cu PATRASCANU am ajuns la concluzia că nu este o formulă viabilă din motive de prestigiu; Uniunea Sovietică şi P.C.R., nu pot accepta o asemenea formulă, deoarece după ce au răsturnat guvernul RADESCU la 6 martie 1945, nu pot reveni la un guvern SANATESCU. Pe de altă parte Statele Unite, Marea Britanie şi partidele reacţionare, şi regele, nu puteau accepta un nou guvern GROZA. Eşire nu exista din acest neconciliabil. A eşit însă formula guvernului PATRASCANU cu PATRASCANU ministru de Interne, deoarece PATRASCANU atît pentru partid cît şi pentru Uniunea Sovietică era un om pe care se putea bizui, cel puţin în mod aparent. Primind postul de ministru de interne, era o garanţie că regimul democrat dela 6 martie va continua să persiste. Pentru ceilalţi, pentru englezi, americani, pentru rege şi partidele reacţionare, nu era nimic schimbat PATRASCANU era omul lor. Prin urmar această soluţie era cu adevărat soluţia care putea să ducă la izbînda regimului burghez împotriva regimului de dictatură a proletariatului, pe care noi îl doream. Deci s-a născut formula guvernului PATRASCANU care trebuia să fie în realitate tot un guvern RADESCU, dar în aparenţă un guvern comunist. PATRASCANU a început apoi să negocieze formarea lui.

Preşedintele: In timpul conflictului dintre fostul rege şi guvernul GROZA ce acţiuni aţi întreprins ?

ZILBER:Cunosc aproape în întregime acţiunile, dar nu cunosc conţinutullordetailat. De pildă imediat după izbucnirea conflictului am aranjat o întîlnire secretă în casa FLORICAI BRATESCU între VISOIANU şi PATRASCANU, al cărei conţinut detailat nu-l cunosc. Tot ce mi-a spus este că s-a înţeles cu formula de guvern PATRASCANU şi că VISOIANU va face toate cele necesare. După aceia am aflat dela dînsul că a avut două întîlniri; una organizată de LENA CONSTANTE cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI şi POGONEANU cu care a discutat aceleaşi probleme ş o a doua întîlnire tot cu aceştia în casa lui TOROSIAN organizată tot

./ /.

de LENA CONSTANTE sau de însăşi TOROSIAN, nu ştiu precis.

Preşedintele: Dar cu STIRCEA ?

ZILBER: Acelea le-am organizat eu. Imediat după izbucnirea crizei, PATRASCANU mi-a spus că vrea să aibă o întîlnire cu STIRCEA. Deoarece îl cunoşteam pe STIRCEA dinainte şi-i ştiam numărul de telefon am aranjat o întîlnire între STIRCEA şi PATRASCANU, care însă să nu aibă aerul unei întîlniri secrete."pentrucă un hoţ de meserie nu lasă lucrurile furate pe masă", am considerat că cea mai bună întîlnire conspirativă este în piaţa publică şi astfel am organizat-o în felul acesta. Intrucît peatunci eram consilier la Ministerul de Externe, am aranjat cu STIRCEA ca la sfîrşitul serviciului dimineaţa să vină la mine şi în bibliotecă.să stam de vorbă. STIRCEA a venit şi a discutat cu PATRASCANU la Divizia Economică a Ministerului, la Casa Magistraţilor, tot ceeace a avut discutat. PATRASCANU mi-a spus că i-a cerut lui STIRCEA o întrevedere cu regele. STIRCEA îmi pare că i-a promis-

Preşedintele: Dece vroia să aibă o întrevedere cu regele ?

ZILBER: PATRASCANU vroia să-i impună formula guvern PATRASCANU, cu PATRASCANU prim ministru şi ministru de Interne.

Preşedintele: Adică vroia un mandat ?

ZILBER: Da. După aceia PATRASCANU mi-a cerut să organizez o nouă întîlnire cu STIRCEA, pe la începutul lunei Septembrie 1945. M-am înţeles cu dînsul să o organizeze la LENA CONSTANTE unde mai organizasem şi alte întîlniri secrete. Am rugat-o pe LENA CONSTANTE să-mi dea cheia şi ea să vină mai tîrziu acasă sau să nu vină în noaptea aceia acasă. Eu i-am telefonat lui STIRCEA să mă aştepte în Str.Batiştei colţ cu Dionisie la mine acasă. STIRCEA nu ştia unde locuesc. El a venit şi l-am ~~xxxxxxx~~ condus în locuinţa LENEI CONSTANTE, spunîndu-i că este locuinţa mea. Am stat cu STIRCEA deoarece PATRASCANU era la TATARASCU în seara aceia, iar ELENA PATRASCANU trebuia să vină direct la LENA CONSTANTE. Locuinţa lui LENA CONSTANTE era un loc excelent de întîlnire pentrucă şi agentul de însoţire şi şoferul ştiau că soţii PATRASCANU erau în relaţii excelente cu LENA CONSTANTE şi veneau foarte des la dînsa. I-am spus lui STIRCEA că regele trebuie să aibă încredere în PATRASCANU, că PATRASCANU prin tot ce a putut a dovedit, el nu este ca toţi comuniştii, nu vrea să desfiinţeze partidele burgheze, nu vrea să facă legi fără consimţămîntul partidelor burgheze, că nu vrea să facă exproprierea, ş.a.m.d., că PATRASCANU este un socialist de tip occidental, ş.a.m.d.

./.

STIRCEA a acceptat ceeace îi spusesem şi mi-a spus că mai există oarecare neîncredere în unele cercuri ale palatului în ceeace-l priveşte. Mai pe la ora 12 noaptea văzînd că nu vine, i-am dat un telefon la TATARASCU şi mi-a răspuns că o să vină ceva mai tîrziu. După aceia a telefonat el pela orele 1 de acasă, spunîndu-mi că nu mai poate veni deoarece a întîrziat prea mult şi că mă roagă să-i spun amicului, recte lui STIRCEA că o să-l previn eu pentru una din zilele următoare. Vroia totuşi să stea de vorbă cu dînsul în problemele despre care am mai vorbit.

L-am condus pe STIRCEA şi într-adevăr peste cîteva zile era pe la 15 sau 2o Septembrie, PATRASCANU mi-a spus să-l convoc pe STIRCEA la TORCSIAN. Am organizat şi această întîlnire între STIRCEA şi PATRASCANU la care am asistat şi eu. Discuţia s-a desbătut în jurul a două probleme: întîi să se scrie un mandat în alb în care el să fie contat ca prim ministru şi minustru de interne, la care STIRCEA a ridicat tot felul de obiecţiuni de ordin formal, PATRASCANU reuşind pîn-în cele din urmă să-l convingă că nu este vorba de formă şi de conţinut ;i şi al doilea STIRCEA voia ca PATRASCANU să-i dea garanţia scrisă că nu va trece la exproprietre, că nu va trece la promulgarea de legi fără asentimentul regelui şi alte chestiuni de genul acestora. Cu aceasta s-a terminat acţiunea mea de intermediat între STIRCEA şi PATRASCANU în perioada aceasta.

Preşedintele: D-ta ai avut contact cu spionul HULL ?

ZILBER: După cum am mai povestit, eu mă întîlneam cu HALL la 2-3 săptămîni cînd de regulă îi dădeam telefon d-nei PLACA secretara lui sau el îmi telefona la birou şi mă invita la masă. Lucrurile se întîmplau absolut legal, delatfel aceasta a fost o linie permanentă a mea. Ce am făcut cu PATRASCANU , am făcut aproape cu toată lumea. Cu prilejul unei astfel de întîlniri i-am povestit lui HALL tot ce se întîmplase, tot ce făcuse PATRASCANU, tot ceeace am făcut noi şi i-am atras atenţia lui HALL asupra singurului fapt central, pe care HALL l-a urmărit cu oarte multă atenţie, anume că PATRASCANU s-a înţeles cu MANIU, cu POGONEANU, cu VISOIANU şi cu ceilalţi ca, campania Statelor Unite pentru răsturnarea guvernului GROZA, pentru intimidarea guvernului Uniunii Sovietice, să corespundă în ţară cu o campanie similară, violentă, dusă de elementele de luptă, de bandele de luptă ale P.N.T.

Preşedintele: In toamna anului 1945, te-ai întâlbnit cu ELLERINGTON ?

ZILBER: Da, m-am întîlnit în prezenţa lui SCUYLER şi HALL.

Procurorul: Acţiunea lor dusă şi împreună cu partidele burgheze, la ce manifestaţiuni a ajunsîn toamna anului 1945.?

..

ZILBER: Acţiunea pralelă de întimidare a guvernului Groza, a P.C. şi a org. muncitoreşti, trebuia să fie dusă de bandele naţional ţărăniste, de legionari, de fostele elemente antonesciene organizate de naţional ţărănişti. Acest sistem de intimidare trebuia să înceapă prin simple întruniri, care să se transforme în manifestări violente, prin devastarea sediilor muncitoreşti şi chiar să meargă pînă la lupta armată acolo unde erau posibilităţi de înarmare şi să ocupe chiar anumite centre.

Unul din exemplele întîmplare a fost cel bine cunoscut de toată lumea dela 8 noembrie 1945, cînd bandele naţional ţărăniste, au tras în elementele muncitoreşti care manifestau în faţa Palatului. Stiu că acest lucru HALL l-a fotografiat şi prin mine mi-a spus să-l felicit pe PATRASCANU cît şi pe toţi ceilalţi care au participat la aceasta.

Preşed: Ce acţiuni de sabotaj împotriva intereselor economice ale ţării aţi dus în acelaş timp, cu acţiunea împotriva guvernului?

ZILBER: In acelaş timp cu acţiunile împotriva guv. Groza, au început şi acţiunile noastre de sabotaj, adică încă în perioada RADESCU. Iniţiativa, pe cîte ştiu eu dela PATRASCANU - ca şi multe alte iniţiative - a pornit dela ALEXANDRU STEFANESCU. In toamna anului 1944, cînd războiul se ducea încă pe teritoriul ţării, cînd încă era haos administrativ, în mod fatal trebuia să se finanţeze războiul prin unele mijloace financiare neortodoxe. Pe de altă parte regimul antonescian lăsase un zaţ greu de inflaţie prin finanţarea războiului antisovietic.

Astfel, în toamna anului 1934, s-au creiat premizele pentru un val inflaţionist. Problema care se punea nouă din iniţiativa lui ALEXANDRU STEFANESCU, a fost cum turnăm gaz pe focul inflaţiei. Soluţia a fost emisiunea de monezi aur, care din punct de vedere economic însemna o aberaţie nesfîrşită, deoarece era absurd să-şi închipuie cineva că emiţînd aur, poţi evita inflaţia, dimpotrivă se accelera fenomenul inflaţiei şi totodată aceasta legaliza vînzarea de drept a aurului. In această problemă, din cîte ştiu eu, ALEXANDRU STEFANESCU a lucrat direct prin ROMNICEANU pe atunci ministru liberal de finanţe în guvernul RADESCU şi indirect prin PATRASCANU şi BERMAN, precum şi direct cu VIJOLI care a fost de acord şi a susţinut în mod activ, emisiunea de monezi aur. PATRASCANU ne-a explicat că aceasta va duce exact la cele ce v-am spus eu adineauri, adică gaz pe focul inflaţiei. Am căutat să-i explic lui PATRASCANU că preţurile vor creşte vertiginos, că clasa muncitoare va suferi, că situaţia clasei muncitoare se va înrăutăţi şi că din aceasta nimeni nu va avea de cîştigat decît capitaliştii, însă PATRASCANU m-a convins că nu este cazul, că este necesar ca tocmai clasa muncitoare să fie nemulţumită, ţărănimea mijlocie şi cea săracă ..

prin aceasta se va împiedica instaurarea unui guvern dorit de Partidul Comunist în ţara romînească. Mai mult PATRASCANU mi-a spus că a reuşit să obţină dela marii bancheri BOGOSIAN, ALEX. STEFANESCU, XENOPOL şi alţii sume importante aşa numite de zel fond de lucru. O sumă de 2oo milioane a primit-o dela ALEX. STEFANESCU, iar din altă parte a luat 4oo milioane, cu gîndul că le va plăti din banii de inflaţie, sumă cu care a cumpărat lo mii monezi aur, pe care nu le-a decondat Băncii Naţionale, nici chiar în momentul stabilizării. Cca. un milion de monezi aur au intrat în mîna unui grup îndeajuns de restrîns de financiari, cum ar fi Dr. ANGELESCU din partea PNL-ului şi alţii, toate organizate de ALEXANDRU STEFANESCU, care şi personal a cumpărat o cantitate de monezi, ca şi BERMAN ca şi alţii.

Acesta a fost primul act de sabotaj împotriva Partidului Comunist şi a clasei muncitoare. Ulterior împotriva guvernului Groza s-a făcut acte de sabotaj de natură foarte variată. De exemplu PATRASCANU a împiedicat condamnarea criminalilor de război, a întîrziat reforma justiţiei, a cerut regelui să nu semneze anumite decrete, deci tot ceiace putea face direct grupul nostru dela om la om, tot ceiace omeneşte s-ar putea face, s-a făcut.

Din punct de vedere economic încă din primăvara anului 1945 într-o întîlnire avută cu ALEX. STEFANESCU în biroul lui BERMAN, acesta a dat instrucţiuni cum trebue să se facă sabotajele cum să se facă construcţii inutile, cum să se alcătuiască bugetul statului, cum trebueşte istruit ALEXANDRINI, ca şi cum trebuie să facă TATARASCU, pe atunci ministru titular de finanţe. Toate acestea PATRASCANU le-a acceptat, grupul nostru împreună cu VIJOLI au reuşit să le realizeze.

In ce mă priveşte pe mine, PATRASCANU mi-a dat instrucţiuni în calitatea pe care am avut-o la CEC, devenind cea mai mare bancă de finanţare a producţiei în ţară, cu sume de zeci de miliarde, am impus CEC-ului să se dea credite fără control, pentru producţia de bunuri de consum la mai multe firme care nu aveau nevoie de acestea, cum ar fi Astra-Romînă, Reşiţa lui AUSNIT, Titan-Nadrag-Calan a lui MALAXA, tuturora care aveau s-au nu aveau nevoie, numai ca pentru/ca aceşti bani să nu meargă în producţie. Prin aceasta am reuşit ca producţia în loc să crească, să scadă aşa cum ştie toată lumea.

PATRASCANU mi-a dat indicaţiuni să vorbesc cu VIJOLI ca să facă ceva similar şi la BNR, bancă care era de amploare mai mare decît CEC, care lucra şi cu posibilităţi mult mai mari. Acesta este fenomenul fundamental de sabotaj pe care noi l-am organizat prin grupuri mai mici.

Preşed: Aţi acordat sume mari de bani marilor industriaşi, dar CEC în sine unde şi-a investit banii?

./.

ZILBER: In aur şi case în scopul de a accelera inflaţia.

Procurorul: In legătură cu explicaţiile pe care le-a dat acuzatul vă rog să-mi permiteţi tov.preşed. să vă prezint cîteva procese verbale din şedinţele consiliului de conducere al CEC-ului, pentru a vă putea da seama de modul în care se făceau sabotajele. Iată am băgat în această mapă pentru tribunal numai patru procese verbale dintr-o perioadă mult mai îndelungată. Din procesul verbal dela 26 sept.1945 ce rezultă în primul rînd dintr-o privire fugară a activităţii consiliului de administraţie: s-a acordat credite mari diferitelor firme în special societăţilor cu capital străin, sau cu capital autohton. Din acest proces verbal cîteva cifre sunt concludente. De exemplu s-a acordat Reşiţei un credit de 24o milioane lei, se aprobă un credit soc.Arad-Brad, proprietatea acuzatului STYRCEA, un credit de 175 milioane, soc.Filatura Naţională un credit de 5oo milioane, fundaţiei Mihai I un împrumut de cîteva zeci de milioane, cu explicaţia "apreciind rolul cultural al acesteia" în realitate apreciind tocmai rolul reacţionar pe care l-a jucat această fundaţie, instituită şi patronată de rege. Mai arată participarea CEC-ului la creditele acordate soc.Danubiana, credite în valoare de 4 miliarde lei.

Din procesul verbal din 8 Mai 1946 spicuesc şi de aci cîteva cifre: consiliul acordă un credit de 7oo milioane fabricei de postav Azuga, deasemeni mai aprobă un credit de 5oo milioane Fabricei de Tăbăcărie Naţională. Din nou acordă baronului STYRCEA un credit de 32o milioane, petroliferei Steaua Romînă, societate cu capital englez, un credit de 3 miliarde lei.

Din procesul verbal din 26 februarie 1946 aprobă lui STYRCEA un credit de 5oo milioane lei, şi lui AUSNIT un credit de 5 miliarde.

In procesul verbal din 4 iunie 1947 acordă fabricei Dupra 6 miliarde lei, fabricei de conserve Stela, proprietatea lui STYRBEI, un credit de 8 miliarde lei, soc.Astra lo miliarde lei, soc.Unirea Petrol, societate cu capital englez îi acordă un credit de 17 miliarde şi numai din acest proces verbal numeroase societăţi cu capital englez şi american primesc credite în valoare totală de 136 miliarde lei.

Pe linia explicaţiilor date de către acuzat cum că banii CEC-ului au fost investiţi în case, în procesul verbal din 8 Mai 1946, dispune plata către soc.Banloc, la care acuzatul BERMAN era acţionar, a sumei de 4 miliarde 825 milioane, Cumpărînd imobile scumpe ei mergeau pe linia instrucţiunilor date de lt.col.CRIST cu scopul de a face să intre astfel în mîinile capitaliştilor şi pe această cale sume cît mai mari, sustragerea de capital destinîndu-l speculei, pentru accelerarea procesului de inflaţie şi ruinarea economiei naţionale.

ZILBER: Da este exact.

Procurorul: Ce instrucţiuni a primit dela lt.col.CRIST ?

ZILBER:In toamna anului 1945 HALL m-a prezentat lt.col. CRIST ,delegat al Misiunii Militare Americane în Comisia Aliată de Control,care mi-a cerut să-i dau informaţii şi mi-a dat instrucţiuni pe linia specială a sabotajului economic.Cu acesta am luat în două rînduri masa,cu aceste ocazii am purtat discuţii în special asupra situaţiei Băncii Naţionale,a CEC-ului şi a tot ce interesa din punct de vedere economic.Dela el am primit instrucţiuni de felul cum trebueşte organizat sabotajul,cum trebueşte stimulată inflaţia,cui trebuesc acordate credite,cui nu trebuesc acordate credite,dece trebuesc date într-un anumit fel ,cum trebueşte făcut controlul,cum nu trebueşte făcut controlul şi alte chestiuni de soiul acesta.

Preşed:Dar cu MIRCEA DURMA ?

ZILBER:In primăvara anului 1945,pe cînd era ministru de finanţe,am aflat că trebuie să plece în fruntea unei delegaţii economice la Moscova pentru a negocia un acord economic şi de plăţi în Uniunea Sovietică.Acesta era primul acord al Rom9niei de după război,acord care deschidea Romîniei perspectiva refacerea economiei naţionale.

Am discutat problema cu PATRASCANU şi am spus lucrul următor Acum dacă intrăm vom da fără îndoială totul.Noi nu trebuie să dăm nimic întrucît acest acord comercial,va duce la întărirea Romîniei şi la intrarea ei în sfera de influenţă/definitivă sovietică şi la ieşirea Romîniei din piaţa capitalistă.

Odată cu acest pas economic,trebuia să urmeze un al doilea pas, - o alianţă din ce în ce mai strînsă politică între Romînia şi Uniunea Sovietică şi implicit mersul ei spre socialism,ori acest lucru noi nu-l vroiam.Gîndindu-ne că MIRCEA DURMA este un om deştept,este directorul Băncii de Credit şi el însăşi capitalist şi omul lui TATARASCU în guvern,ne-am spus că dacă vom vorbi cu el,ne va asculta.(DURMA primise instrucţiuni din partea guvernului Groza,recte din partea partidului comunist de felul cum va trebui să închee acordul.)Am vorbit cu DURMA căruia i-am spus că PATRASCANU doreşte să-l vadă.Personal am aranjat o întîlnire secretă după toate regulele conspirative,la TOROSIAN acasă.Din cîte-mi amintesc eu am venit întîi ,pe urmă DURMA şi apoi PATRASCANU.TOROSIAN nu a asistat la discuţie,discuţia s-a purtat între PATRASCANU,DURMA şi eu.PATRASCANU i-a explicat lui DURMA că acest prim pas al Romîniei ne va pune în imposibilitate de a mai avea relaţii cu ţările capitaliste şi implicit vom intra din punct de vedere economic,în sfera de influenţă economică a Uniunii Sovietice,şi nu vom mai putea eşi de acolo.La Moscova el va trebui să facă tot ce-i va sta în putinţă pentru a salva tot ceeace se mai poate salva.

047

Preşed: Această acţiune aţi pus-o de acord cu MADISON.

ZILBER: Desigur, această întîlnire cu DURMA a fost fixată în urma discuţiei prealabile pe care am avut-o cu MADISON.

Preşedintele: Ce acţiuni de sabotaj a dus PATRASCANU în Ministerul de Justiţie ?

ZILBER: Din puţinele informaţii laconice ale lui, ştiu că n a făcut epuraţia în Ministerul de Justiţie - aproape întreg personalul antonescian era în funcţii, a făcut tot posibilul să nu judece criminalii de război, procesele de sabotaj, a făcut tot posibilul să nu judece procesele elementelor şi grupurilor care luptau împotriva guvernului GROZA. Cam aceasta este tot ce ştiu cu privire la activitatea lui dusă în Ministerul de Justiţie.

Preşedintele: Ce acţiuni a dus grupul lui PATRASCANU în prea; ma Conferinţei de Pace dela Paris ?

ZILBER: In preajma Conferinţei de Pace dela Paris, s-au întâmplat două evenimente: PATRASCANU mi-a spus că în urma discuţiei avută cu BURTON BERY, reppezentant diplomatic al Misiunii Americane şi cu SCHUYLER şeful Misiunii Militare Americane, aceştia i-au spus că Statele Unite sînt hotărîte să înceapă o nouăofensivă împotriva guvernului Groza şi a Uniunii Sovietice, cu ocazia conferinţei de pace dela Paris şi i-a cerut lui să iasă din rezerva de pînă acum, adică în loc să lucreze numai ilegal prin trageri de sfori, să apară în public ca exponent al naţionalismului romînesc în rîndurile partidului comunist. Pe baza acestor instrucţiuni PATRASCANU şi-a ticluit cunoscutul discurs ţinut la Cluj în mod ostentativ - pentru care BETEA cît şi eu i-am dat o serie de informaţiuni - discurs care avea ca scop să cîştige păturile micburgheze şovine din Ardeal şi din restul ţării romîneşti, împotriva partidului şi a clasei muncitoare. A mai ţinut un astfel de discurt şi la Sibiu, unde era focarul naţionalismului romînesc. Deci în centrul şovinismului romînesc a făcut şovinism.

Preşedintele: Ce s-a mai întîmplat după discursul dela Cluj ?

ZILBER: Eu am comentat cu HALL pe larg această problemă şi HALL a fost de aceiaş părere că mica burghezie dela oraşe şi sate este purtătoarea şovinismului, că baza şovinismului este acolo în mica burghezie, între intelectuali, lucru pe care HALL îl văzuse just cumult înainte. Atunci mi-a spus să-l felicit pe PATRASCANU din partea lui şi a lui SCUYLER, pentru discursul ţinut.

Preşedintele: Cum ai ajuns d-ta în delegaţia romînă la Conferinţa de pace dela Paris ?

ZILBER: Acesta era tocmai cel de al doilea punct pe care vroiam să vi-l spun. HALL în discuţia pe care am avut-o mi-a spus că este

..

absolut necesar şi că va trebui să fac tot posibilul ca să ajung în delegaţia romînă care va participa la lucrările Conferinţei dela Paris, pentru a ajuta delegaţia noastră,recte delegaţia americană în lupta pe care o va desfăşura împotriva Uniunii Sovietice şi a guvernului Groza. Bine i-am spus eu,dar este foarte greu aceasta,nu ştiu cum o să aprobe partidul.Insă el mi-a spus încearcă.Am discutat cu PATRASCANU la rîndul lui a discutat cu TATARASCU,prima încercare a eşuat,la a doua am reuşit, astfel că şi am fost numit în delegaţia romînă care participa la Conferinţa de Pace dela Paris.

Preşed:Ce s-a urmărit prin aceasta?

ZILBER:HALL mi-a dat instrucţiuni ca la Paris,să iau o legătură cu dl.MOSLEY care era secretarul legaţiei Americane,despre care mi-a spus că a fost mulţi ani în Romînia,că ştie bine romîneşte că a făcut mulţi ani spionaj în Romînia cît şi în Uniunea Sovietică şi care a fost crescut special de serv.de spionaj american pentru informaţii din estul şi sud-estul Europei.Despre acesta îmi spunea că este profesor de sociologie la New-York.Al doilea secretar de legaţie era CAMPBEL de care HALL mi-a spus că i-a fost coleg de şcoală.HALL era doctor în istoria revoluţiei ruseşti.HALL mi-a spus că odată luînd contact cu MOSLEY primul secretar al legaţiei să-i urmez exact directivele şi astfel cu o scrisoare de introducere am plecat laParis,la 11 iunie cu avionul.

Preşed:Arată dta acţiunea întreprinsă la Paris cu prilejul Conferinţei de Pace.

ZILBER:La Paris am plecat împreună cu CRISTOREANU şi CRISTU, după acea a venit MIRCEA NICOLESCU.Noi am fost un fel de eşalon care trebuia să pregăteascăterenul pentru delegaţia mare care trebuia să vină în August.La Paris CRISTU avea o scrisoare de recomandaţie pentru MOSLEY şi CAMPBEL.Eu m-am prezentat la MOSLEY şi i-am spus că-i stau la dispoziţie şi că-i dau toate informaţiile cu privire la intenţiile delegaţiei Romîne şi delegaţiei sovietice,în apărarea delegaţiei romîne. CRISTU trebuia să dea un interwiew unui mare ziar parizian,în care să arată că Uniunea Sovietică prin poziţia ei în Romînia,distruge economia romînească.Era o campanieintenţionată de discreditare,pe care CRISTU şi cu mine trebuia săo întreprindem împotriva Uniunii Sovietice.Al treilea lucru era acela de a face o raport asupra capacităţii de plată şi transfer a Romîniei pentru perioada 1946-1952 în care să arătăm că toate se duc la rîpă din cauza Partidului Comunist şi a Uniunii Sovietice. Pentru aceasta am luat contact cu CRISTU şi ne-am pus pe lucru.Am făcut acel memoriu asupra capacităţii de plată şi cum dacă foloseam cifre reale nu exista posibilitatea să demonstrăm că partidul comunist şi Uniu-

/

neapărat necesar şi că va trebăk

nea Sovietică duc la sapă de lemn Romînia. Atunci noi ne-am folosit de cifre false şi vă spun şi ce metode am întrebuinţat. Venitul nostru naţional se putea evalua în două feluri: cum atunci existau lei de inflaţie se putea evalua în lei, însă din punct de vedere tehnic era o imposibiłitate. Am evaluat atunci în dolari 1938, întrucît dacă aş fi evaluat în dolari 1946, ar fi avut aspectul dublu decît era, pe cînd puterea de cumpărare a dolarului din 1938 pînă în 1946 scăzuse la jumătate . Utilizînd evaluarea dolarului din 1938, valoarea venitului nostru naţional a venit la jumătate.

Cînd am evaluat cifrele în contul Armistiţiului, le-am evaluat în dolari la cursul bursei negre din Bucureşti. Si în felul acesta, şi mai sunt şi alte calcule, toate purtînd ştampila mea de expert economist, am ajunssă dovedesc că Uniunea Sovietică nici mai mult, nici mai puţin ia 50% din venitul nostru naţional, iar populaţia ţării nu trăeşte decît cu 10% din venitul naţional.

La început MOSLEY ne-a indicat să predăm acest memoriu pe care-l cerea direct conferinţa de pace şi după aceia însă s-a răsgîndit, deoarece ar fi dus la desconspirarea mea şi a lui CRISTU. Atunci cînd problema romînească fierbea 9n legătură cu pregăti ea de pace, delegatul americaı THORPE a atacat frenetic guvernul sovietic şi guvernul Groza pe baza falsurilor date de noi, ca să demonstreze că Romînia nu este ajutată de Uniunea Sovietică cum era în realitate.

Preşarorul: Pentru a preciza în legătură cu declaraţiile date dacă la socoteala făcută prin calculele false a adăugat şi costul campaniei de război ?

ZILBER:Cînd am aalculat era în cheltuelile noastre şi livrările în contul armistiţiului, s-a calculat şi faptul că Ro înia declarase război Germaniei hitleriste care trebuia susţinut. Aceasta era o datorie a romînilor faţă de victimele lui, faţă de ei înşăşi, o datorie faţa de întregul popor. Nu era o obligaţie pusă de guvernul Uniunii Sovietice, ci era o datorie de onoare a noastră. Eu am amestecat în acest memoriu livrările în contul armistiţiułui cu cheltuelile de pe front şi aceasta a făcut ca să apară o catastrofă pentru ţara romînească.

Procurorul: Să precizeze ce este cu chestionarul certu de delegaţia americană ?

ZILBER: Inainte de a răspunde la întrebarea Dvs., aş vrea să precizez ceva. In momentul în care problema romînească gemea la Luxembourg, după interwiew-ul lui CRISTU din "New-York Herald Tribune", a apărut un articol al corespondentului agenţiei Reuter în care se arăta că "curge sîngele din vinele pòporului romîn", folosindu-se pentru aceasta de memoriul şi ar-

./-

ticolul dat de noi. După discuţiile cu MOSLEY şi mai tîrziu cu THORPE, aceştia ne-au indicat să luăm contact cu reprezentantul Australiei care era împotriva Uniunii Sovietice şi cu FISCHER delegatul Noulii Zelande şi apoi a Africei de Sud şi cu delegaţia franceză, pentru a susţine interesele lor.Dar s-a întîmplat şi altceva. La un moment dat şi ţările care nu aveau niciun drept, cum era Franţa de pildă, săi despăgubiri dela Romînia, au ţinut să i se dea bani pentru "Concordia" care a fost vîndută cubani buni hitleriştilor şi care după război a trecut în patrimoniul Uniunii Sovietice. Totuşi trebuia să dovedim că nu Uniunea Sovietică avea dreptul săia, ci americanii şi pentru aceasta s-a întocmit un chestionar din care trebuia sărezulte că Romînia este dusă la sapă de lemn de Uniunea Sovietică, că situaţia economică a ţării ete catastrofală şi insuportabilă, lucru pe care l-am discutat cuPATRASCANU şi mai tîrziu am elaborat şi o serie de răspunsuri la aceasta. Intre timp conducătorul delegaţiei a aflat şi datorită vigilaţei lui am fost obligaţi ca în cursul aceleiaş zile să retragem într-un fel oarecare acest chestionar şi răspunsurile săle înlocuim cu altele.

Preşedintele: Cinea provocat acest chestionar, la a cui sugestie ?

ZILBER: Si PATRASCANU a fost de acord, la sugestia lui CAMPBEL secretarul delegaţiei americane.

Procurorul: In ce priveşte pretenţiile capitaliştilorfrancezi, ce poziţie a luat dînsul împreună cu CRISTU privitor la cele 7 vagoane de aur ?

ZILBER: Povestea celor 7 vagoane de aur este complicată. Noi am spus că trebue să restituim aceste vagoane şi am fost de acord după ce în prealabil am stabilit cu PATRASCANU, care a ştiut de aceasta şi l-am ţinut în curent.

Procurorul: Tov.Preşedinte, vă rog sămi îngăduiţi ca în legătură cu explicaţia dată aici să prezint tribunalului o serie de documente care ilustrează activitatea trădătoare a lui ZILBER, PATRASCANU şi ceilalţi.Iată am aici o serie de documente,este fotocopia ziarului englez Daily Maile din 4 aug.1946,este şi articolul respectiv tradus în Romîneşte,este vorba de articolul pe care se bazează ziarul New-York Herald Tribune.în care a publicat CRISTU articolul său,iar Daily Maile,reproduce interwiewul lui CRISTU.Vă mai prezint discursul în traducere romînească a delegatului american THORPE care bazat pe datele furnizate de acuzat,s-a dedat în cadrul conferinţei la atacuri calomnioase la adresa guvernului romîn şi a Uniunii Sovietice.După cum se vede din acestea, delegatul american a încercat să facă un joc necinstit în scopul ponegri

./.

ri guvernului nostru şi a subminării Statului romîn.Vă mai prezint deasemeni copia ziarului The Dayly Telegraphe of Morning Post din 26 sept. 1946,care reproduce aceleaş cifrexfantastice folosite de delegaţia americană în scopuri calomnioase.Vă mai prezint şi copia rezumatului articolului publicat de HAROLD KING ,articol bazat pe memoriile date de ZILBER lui MOSLEY,în care s-au dat aceleaşi date false,menite să discrediteze guvernul nostru şi să creeze în opinia publică din ţările occidentale o stare de spirit ostilă ţării noastre şi ostilă Uniunii Sovietice.De asemeni vă mai prezint cîteva fotocopii a unui număr din ziarul Dayly Maile şi un reportaj din ziarul New-York Herald Tribune,care reprezintă atacuri veninoase la adresa ţării noastre.Toate aceste atacuri veninoase oglindeşte în fapt spiritul de ostentativitate caracteristic presei occidentale,a cărei obiectiv prîcipal este să înşele cu neruşinare opinia publică,să semene şi să cultive ura între popoare şi ura împotriva ţărilor din lagărul socialist.

Procurorul:Ce documente secrete a mai dat dînsul lui CAMPBEL?

ZILBER:Alte documente nu am dat.

Procurorul:Dar de un document cu caracter intern,un raport asupra navigaţiei fluviale.

ZILBER:Da,da,este un raport asupra navigaţiei fluviale,destinal tot pentru discreditarea Uniunii Sovietice.Deasemeni despre problema societăţii de asigurări şi o serie întreagă de probleme.

Preşed:Ce astivitate a dus PATRASCANU împreună cu TATARASCU la Paris?

ZILBER:Stiu că PATRASCANU a aranjat cu TATARASCU ca acesta să discute peste capul delegaţiei noastre cu BYRNES.Inainte de a pleca la Paris,PATRASCANU a discutat problema bugetară cu TATARASCU pe linia ALEXANDRINI,şi s-a înţeles cu TATARASCU ca pe baza stipulaţiilor unor articoledin tratatul de pace,să aranjeze în aşa fel ca să înceapă o campanie violentă de răsturnare a guvernului Groza,sprijinindu-se evident pe anglo-americani.

Preşed:A avut el o întîlnire secretă la Bucureşti?

ZILBER:După cîte-mi amintesc înainte de plecarea noastră la Paris,TOROSIAN a venit în ţară şi a avut o întîlnire cu PATRASCANU şi TATARASCU.Nu-mi amintesc ce au discutat însă ştiu că era în legătură cu conferinţa.La Paris TATARASCU s-a întîlnit cu BYRNES căruia i-a expus un larg raport asupra situaţiei interne din ţară,asupra posibilităţilor pe care le-ar mai avea partidele burgheze de a mai salva ţara de actualul regim şi de a înpiedica Romînia să se transforme într-o democraţie sovietică şi că această acţiune trebuia susţină prin mijloace materiele.Nu ştiu în ce au constat cele promise,ştiu însă că PATRAS-

/

CANU s-a întors foarte vesel şi chiar mulţumit de rezultatele întrevederi

Preşed:Ce ţi-a adus PATRASCANU dela Paris şi ce ţi-a spus?

ZILBER:In Februarie 1947 PATRASCANU s-a întors dela semnarea tratatului de pace şi mi-a spus că a discutat îndelung situaţia cu MADISON şi că MADISON l-a pus la curent că Statele Unite au schimbat politica faţă de Uniunea Sovietică,că pregătesc război împotriva Uniunii Sovietice pe care-l consideră deajuns de apropiat şi i-a spus lui PATRASCANU că întreaga lui activitate ,că întreaga activitate a grupului PATRASCANU,trebue să fie dusă în legătură cu pregătirea războiului antisovietic.Cu această ocazie mi-a trimis un stilou şi o scrisoare,pe care PATRASCANU şi soţia lui mi le-a adus.

./.

Preşed:Ce acţiuni ai întreprins în toamna lui 1946?

ZILBER:Eu m-am întors dela Paris în 21 octombrie 1946 cu avionul şi chiar a doua zi m-am văzut cu HALL.Nu ştiu de unde a ştiut că m-am întors,ştiu că a venit la mine la birou şi după aceea am început să-i povestit ce s-a întîmplat la Paris.El mi-a spus că s-au întîmplat o serie de lucruri pe care nu le cunosc,că Statele Unite şi Marea Britanie au hotărît să schimbe politica faţă de Uniunea Sovietică şi că se pregătesc de război şi că se pregăteşte în România să înceapă o acţiune violentă pentru răsturnarea guvernului Groza,fie în cazul cînd va izbucni războiul,fie că n-ar izbucni şi mi-a cerut în numele serviciului de spionaj american ca să sprijin această acţiune prin PATRASCANU - la acţiunea pe care serviciul de spionaj o organiza în România.Mi-a spus că ei încheiase un acord cu GRIGORE BUZESTI şi STYRCEA,nu mi-au spus ce conţinea acest document. Că regele şi partidele burgheze şi social democraţii cunosc această convenţie şi se aşteaptă din partea mea să conving pe întreg grupul PATRASCANU să participe la această acţiune pentrucă era necesar ca tocmai elemente din sînul partidului şi guvernului să participe la aceasta.

Am spus că în principiu sunt de acord,însănu pot să iau o hotărîre în numele lui PATRASCANU,fără să-l consult pe PATRASCANU şi atunci HALL mi-a propus ca să mergem în aceiaşi zi imediat după masă, la ajutorul său HAMILTON undeva prin parcul Jianu,unde vom întîlni delegaţi ai Partidului Naţional Ţărănesc,pe RADU BUZESTI şi STYRCEA şi mi-a spus că va fi posibil să vie şi POGONEANU.După puţină vreme a venit STYRCEA şi RADU BUZESTI,pe care atunci l-am cunoscut,peRADU BUZESTI.După ce l-am cunoscut pe HAMILTON şi am schimbat cîteva cuvinte cu el - cuvinte convenţionale care se schimbăîn asemenea situaţii - după aceea HALL ne-a explicat la toţi despre ce este vorba şi ne-a spus ca să luăm o înţelegereîn faţa lui.La aceasta RADU BUZESTI a obiectat că acest lucru nu este posibil în acest moment,pentrucă ei fără asentimentul lui POGONEANU nu pot lua o hotărîre,şi de fapt acest lucru l-am spus şi eu,că fără asentimentul lui PATRASCANU nu pot să iau o hotărîre.Prin urmare cel mai bun lucru ar fi bine mai înainte să ne întîlnim şi să discutăm pe îndelete despre ce este vorba,să discut cu PATRASCANU şi atunci să putem lua o hotărîre.

Americanii s-au declarat de acord cu propunerea noastră,am mai stat apoi cîteva minute de vorbă şi după aceea ne-am despărţit.In aceeaş zi m-am văzut cu PATRASCANU şi i-am spus despre ce este vorba, a ezitat a spus că am acum legături mult mai interesante decit STYRCEA. I-am spus că nu este vorba de STYRCEA,ci este vorba de HALL şi nu este vorba de HALL e vorba de Casa Albă care stă în spatele lui HALL,prin ur-

mare indiferent dacă ne plac sau nu ne plac oamenii,cu aceştia trebue să lucrăm dacă nu vrem să pierdem orice ocazie de a lucra împotriva instaurării unei democraţii sovietice în Romînia.PATRASCANU mi-a spus ca să stau de vorbă cu STYRCEA,dacă STYRCEA nu reprezintă toată garanţia de seriozitate,atunci vei vorbi cu POGONEANU care era un om foarte serios şi părerea mea este că trebuia să stau de vorbă cu el.Am fost la POGONEANU acasă şi l-am pus la curent cu cele discutate cu PATRASCANU.POGONEANU a răspuns că ar fi bine să ne întîlnim în patru,eu,POGONEANU, STYRCEA şi RADU BUZESTI.POGONEANU mi-a propus pentrucă amîndoi cunoşteam casa lui OCTAVIAN NEAMTU care era o casă lăturalnică,nu de poziţia noastră,să ne întîlnim la el.Cu OCTAVIAN NEAMTU luasem masa de cîteva ori împreună ca amici,ca să ne spună pe larg ce a realizat şi ce vrea să realizeze în vederea răsturnării guvernului Groza.Am fixat ziua întîlnirii care a fost stabilită la OCTAVIAN NEAMTU şi m-am dus la ora stabilită de POGONEANU.OCTAVIAN NEAMTU m-a primit,el nu asista la discuţie ci numai noi patru.Au fost prezinţi POGONEANU,RADU BUZESTI,STYRCEA şi eu.POGONEANU a expus ce acord a încheiat el şi GRIGORE BUZESTI înainte de a pleca în străinătate iniţiată de Casa Albă.Era vorba de creerea unei forţe organizate ilegale,care să ducă lupta de răsturnare împotriva guvernului Groza.Aceste acţiuni erau iniţiate de Casa Albă de HALL şi HAMILTON,Statele Unite se obligau să finanţeze această organizaţie cu 60 mii monezi Napoleon trebuiau să le fie date,se obliga să pună în legătură această organizaţie,această primă organizaţie cu toate organizaţiile pe care Statele Unite şi Anglia le aveau în Romînia,se obliga să furnizeze armament prin contrabandă sau prin cumpărătură în ţară.Mie mi-a spus că în urma acestui acord s-a hotărît şi formarea unui număr de comitete de conducere ,un comitet secret în străinătate ,un comitet pe care trebuia să-l creeze GRIGORE BUZESTI şi care trebuia să aibă conducerea supremă a întregii activităţi secrete politice şi militare, care să aibă contact cu guvernul Statelor Unite,Marii Britanii şi Franţei,care trebuiau să aibe legături cu bandele contrarevoluţionare din Polonia,Bulgaria,Ungaria şi celelalte ţări de democraţie populară.Acesta comitet secret dela Paris în care trebuia să intre GRIGORE BUZESTI, CRETEANU şi alţii trebuia cu vremea să se transforme în cazul unei victorii a Anglo-americanilor într-un guvern romînesc.In ţară trebuia să existe un comitet legal al partidelor burgheze care să se ocupe de lupta legală.Uncomitet ilegal secret care trebuia să ţină contact cu Parisul,cu partidele burgheze,comitetul legal şi un comitet militar care trebuia să se creeze.Intreagă această acţiune ei o vedeau desfăşurată într-un timp relativ lung,prin transformarea cadrelor partidului national ţărănesc şi a cadrelor legionare într-o acţiune legală care să

devină după aceea acţiune de răsturnare militară violentă a guvernului Groza,sau acţiune militară antisovietică,antiromînească în cazul unui război.HALL a spus acestea sunt hotărîrile generale,noi cerem ca PATRASCANU şi grupul lui să lucreze.Astfel HALL ne-a promis în mod formal că veţi lucra,noi nu vrem să vă forţăm,noi vă indicăm.Am lucrat şi înainte împreună vrem să lucrăm şi acuma.Stim că sunteţi întrutotul de acord cu noi şi nu văd nici un impediment ca să colaborăm.De altfel vă acordăm deşi sunteţi simplu grup o parte egală ca celorlalte partide cari colaborează,adică naţional ţărăniştii,liberalii şi cu social democraţii.

Am făcut unele obiectii şi am pus unele întrebări şi după aceia ne-am despărţit pe la 11 noaptea. Imediat l-am văzut pe PATRASCANU şi i-am expus pe larg tot ce discutasem.Inainte de a ne despărţi - am uitat să dau cîteva detalii - m-am înţeles cu POGONEANU ce se întîmplă în cazul cînd PATRASCANU acceptă propunerea sau nu acceptă colaborarea.Dacă nu acceptă trebuia să-i dau un telefon că nu putem lua masa împreună,dacă accepta spuneam că diseară luăm masa împreună.Aceasta însemna că la ora 8 ei trebuia să fie acolo veniţi fiecare pe rînd,eu cu PATRASCANU urma să venim ultimii.

Ne-am înţeles ca să vorbească cu IONEL BALACEANU să vină la ora 8 la mine acasă unde-l va găsi pe PATRASCANU - cu maşina lui - să ne urcăm în maşina lui,PATRASCANU să licenţieze maşina ministerului şi să plecăm cu maşina lui IONEL BALACEANU în casa lui OCTAVIAN NEAMTU. In chipul acesta nimeni nu putea bănui că PATRASCANU se găseşte acum în casa lui OCTAVIAN NEAMTU.Vechea mea experienţă de ilegalist şi de spion m-a ajutat şi de data aceasta.Tot atunci am aranjat cu POGONEANU a cerut ca la noua întîlnire în eventualitatea în care PATRASCANU ar accepta propunerea,să participe şi ALEX.STEFANESCU cu care el colaborase,şi noi colaborasem înainte de 23 august.A justificat aceastăpropunere,din cauza vastelor relaţii ale lui ALEX.STEFANESCU cu serviciul de spionaj britanic,prin vechile relaţii ale lui şi din interiorul ţării şi prin valoarea lui personală.Eu am fost în principiu de acord şi am spus că voi face tot posibilul pentru a-l convinge pe PATRASCANU să accepte punctul de vedere al lui POGONEANU şi STARCEA.PATRASCANU era în vremea aceea în campania electorală prin jud.Arad şi trebuia să aştept cîteva zile pînă s-a întors .Cînd s-a întors i-am spus despre ce este vorba şi am argumentat în felul acesta:noi nu putem rezulta colaborarea cu POGONEANU şi ceilalţi,întîi că avem obligaţii faţă de ei,că dacă nu o vom face de bună voie,vor avea ei mijloace să ne silească,în al doilea rînd avem obligaţii morale,suntem de aceiaşi părere cu dînsul şi nu văd dece s-ar sacrifica acţiunea folosindu-ne şi nouă,

şi noi am sta cu mîinile încrucişate,făcînd pe comuniştii.In al treilea rînd dacă nu am participa în cazul acesta,ne-am putea să participăm nici la roadele victoriei,am fi trataţi cum ar fi trataţi alţi duşmani. PATRASCANU s-a lăsat convins şi a acceptat.Pe baz înţelgerii cu PATRASCANU am vorbit cu STYRCEA la telefon,şi am aranjat o întîlnire secretă la care trebuia să participe PATRASCANU şi cu STEFANESCU ,POGONEANU, STYRCEA şi cu RADU BUZESTI şi cu mine,tot în casa lui OCTAVIAN NEAMTU. Conform înţelegerii cu PATRASCANU i-am telefonat cu 24 de ore înainte lui POGONEANU,mîine seară luăm masa împreună cu toţi,cu PATRASCANU şi ALEX.STEFANESCU.PATRASCANU a venit la ora 8 la mine,a licenţiat maşina pînă la ora 11.A venit BALACEANU cu maşina lui,iar eu i-am spus soţiei mele că eu mă duc cu PATRASCANU la HARY BRAUNER,cu care eram vecini. Ne-am urmat în maşină şi am plecat la casa lui OCTAVIAN NEAMTU.OCTAVIAN NEAMTU ne-a primit în sufragerie,unde am găsit şi pe ceilalţi,pe Pogoneanu,STYRCEA ,ALEX.STEFANESCU,RADU BUZESTI.POGONEANU din precauţiune l-a pus pe CAMIL DEMETRESCU să supravegheze pela bucătărie sau dzeu ştie unde,îi era frică ca nu cumva cineva să ne poată descoperi.Imediat au început discuţiile ,POGONEANU a făcut o expunere aceloraş elemente pe care mi le-a făcut şi mie la prima întîlnire,însă acum mai detailat cu mai multe detalii asupra discuţiilor avute cu HALL şi HAMILTON,asupra diferitelor eventualităţi,conjuncturi,cînd va fi război,va fi război,cum va fi război,cît s-ar putea menţine în legalitate partidele burgheze,cînd ar putea să nu mai fie posibilă o viaţă legală pentru partidele burgheze.La aceasta PATRASCANU după ce a ascultat întreaga expunere a lui POGONEANU a replicat în chipul următor.La alegeri guvernul Groza va avea o victorie copleşitoare - alegerile trebuiau să aibă loc la 19 noembrie - el venea depe teren din perioada campaniei electorale şi cunoştea situaţia pe loc.Prin urmare nu încape nici o îndoială deşi este secetă,deşi o nenorocire apasă asupra noastră,totuşi massele votează masiv cu Groza,totuşi asupra acestui lucru nu încape nici o îndoială.Tratatul de pace poate va da unele posibilităţi de acţiune mici,nu există posibilităţi mari.Guvernul în momentul în care va trece iarna posibilităţile lui vor fi practic nelimitate.Tratatul de pace odată ratificat nu mai există posibilităţi de acţiune de lungă durată grea,partidele burgheze vor fi scoase din legalitate,lucrurile vor merge deadura cu mare viteză - ceeace s-a şi întîmplat.PATRASCANU a văzut sufucient de corect situaţia şi a spus,nu,organizarea trebueşte făcută acum,toate grupurile ilegale care există în ţară,grupurile antistatale,grupul TATARASCU,grupurile diversioniste,toate trebuesc concentrate după cum trebue făcută o organizaţie centralizată,trebueşte ca imediat americanii să fie convinşi să dea armamentul necesar ca în aşa fel

învit în primăvară cînd s-ar putea eventual ivi ocaziunea deslînţuiri unui atac împotriva guvernului GROZA,lucrurile să se desfăşoare cu maximum de posibilităţi pentru ilegalişti,pentru contrarevoluţionari.

ALEXANDRU STEFANESCU cu toată prudenţa lui cunoscută,vedea lucrurile aproximativ ca PATRASCANU şi el credea că tărăgănarea tergiversarea,aşa cum plănuiseră GRIGORE BUZESTI şi POGONEANU poate să ducă la dezastru.Eu am susţinut deasemenea punctul de vedere a lui PATRASCANU şi ALEXANDRU STEFANESCU.Pînă la urmă POGONEANU şi cu RADU BUZESTI şi STARCEA au refuzat,au spus că principial poate că avem dreptate,totuşi ei nu se pot angaja pînă cînd nu au asentimentul lui GRIGORE BUZESTI,care este şeful lor şi care se afla în străinătate.

Deaceia POGONEANU şi cu STARCEA au insistat ca PATRASCANU plecînd la Conferinţa Păcii să caute să-l vadă cu orice prţ pe BUZESTI şi eventual pe VISOIANU,care erau conducătorii adevănţi al elementelor contrarevoluţionare din Romînia.POGONEANU argumentą în felul acesta: ei cunosc situaţia,ei au legăturile cu guvernul american şi guvernul engleş ,ei au legătură cu serviciile de spionaj,nu există nici o altă soluţie.Si ei sunt angajaţi în chip formal faţă de GRIGOR BUZESTI,faţă de VISOIANU,în al doilea rînd mi-au cerut săorganizez o întîlnire cu HALL - care trebuia să părăsească ţara atunci - în care PATRASCANU să-i confirme personal acordul încheiat.In al treilea rînd POGONEANU a cerut ca PATRASCANU să facă toate dirigenţele necesare pentruca guvernul să amîne alegerile aşa încît partidele reacţionare să aibe timp să-şi desfăşoare-sub pretextul campaniei electorale - campania de organizare a grupurilor ilegale,menite să creieze cadrele viitoarei mişcări ilegale contrarevoluţionare,cadre de mare amploare în viaţa de stat.

PATRASCANU a spus căeste imposibil pentrucă campania electorală este prea avansată,astfel cănici nu are curajul să încerce,a promis însă că va căuta să-l vadă la Paris pe GRIGORE BUZESTI şi pe VISOIANU.POGONEANU urma să-i scrie lui VISOIANU ca acesta să-l caute PATRASCANU la Paris,şi acolo să organizeze întîlnirea.La întoarcere PATRASCANU urma să comunice prin mine,şi numai prin mine rezultatele şi să luăm contact pentru activitatea viitoare.Cu aceasta ne-am despărţit,noi am venit ultimii şi am plecat primi dela întîlnirea secretă dela OCTAVIAN NEAMTU,OCTAVIAN NEAMTU cred că nici nu ne-a văzut. IONEL BALACEANU ne aştepta acasă.Cînd am sosit maşina lui PATRASCANU ne aştepta în faţa casei mele,ne-am luat bună seara,s-a urcat în maşină şi a plecat acasă.

./.

A doua zi i-am comunicat lui HALL rezultatul întîlnirii şi am organizat întîlnirea secretă dintre PATRASCANU şi HALL pentruca PATRASCANU să-i confirme lui HALL hotărîrile luate la consfătuirea dela OCTAVIAN NEAMTU.

De acord cu PATRASCANU şi această întîlnire am organizat-o în casa lui LENA CONSTANTE,a, rugat-o să-mi dea cheea, l-am anunţat pe HALL.Eu cu HALL am venit primii,peste o jumătate de oră a venit şi PATRASCANU.Eu am făcut oficiul de traducător HALL nu ştia franţuzeşte şi PATRASCANU nu ştia englezeşte.PATRASCANU i-a expus şi lui punctul său de vedere,că acţiunea de organizare a mişcării clandestine destinată să răstoarne guvernul Groza trebue accelerată şi el vede lucrurile în negru,căci cel mai tîrziu în primăvara anului 1947 s-au în vara lui 1947, trebue să se ajungă la o hotărîre în Romînia.HALL i-a răspuns că ia notă,e de acord în principiu,că va comunica celor în drept la Wasingzon şi serviciului de spionaj american,hotărîrea lui PATRASCANU.Eram mulţumit de acest acordşi a rămas să comunice eventual prin BUZESTI s-au pe altă cale,cu ce ne mai poate ajuta el odată plecat din ţară.PATRASCANU a plecat primul şi eu cu HALL după aceea şi lucrurile aşa s-au petrecut.

Preşed:O altă întîlnire pe care dta ai avut-o tot la OCTAVIAN NEAMTU?

ZILBER:In Ianuarie 1947 POGONEANU mi-a trimis vorbă prin OCTAVIAN NEAMTU - care venise întîmplător - că ar vrea să luăm masa împreună la NEAMTU,ca să discutăm la masă.Am acceptat fără discuţie,pentrucă am mai luat masa la OCTAVIAN NEAMTU împreună cu POGONEANU,HARY BRAUNER,LENA CONSTANTE,ne cunoşteam de 20 de ani şi am luat masa de cîteva ori împreună.La aceastămasă a luat parte şi GOLOPENTIA.Am discutat în timpul mesei totul în general,despre Conferinţa Păcii,despre Paris,situaţiadin Franţa,lucruri fără importanţă.După aceea POGONEANU m-a chemat la o parte şi mi-a spus lucrul următor,că primise răspuns dela GRIGORE BUZESTI că ţine cu orice preţ să-l vadă pe PATRASCANU. E foarte mulţumit de acordul de principiu al lui PATRASCANU,însă din păcate,el este bolnav şi nu poate părăsi Elveţia,stă încă la Geneva şi-l roagă pe PATRASCANU să facă tot posibilul pentru a-l vedea la Geneva,sau lîngă Geneva,undeva unde locuia soţia lui STYRCEA.

Preşed:Dar în anul 1947 ?

./.

ZILBER:I-am comunicat lui PATRASCANU acest răspuns primit - nu ştiu pe ce cale de POGONEANU - PATRASCANU a luat notă şi mi-a spus că va face tot posibilul pentru a-l vedea pe GRIGORE BUZESTI şi VISOIANU în străinătate.Urma ca după întoarcerea lui dela Paris,după semnarea tratatului de pace,să comunice prin mine cînd va avea loc o altă întîlnire pentru a-l pune la curent pe POGONEANU,cu cele întîmplate în străinătate.PATRASCANU s-a întors din străinătate la sfîrşitul lui Februarie 1947 xxx la începutul lui Martie 1947 m-a rugat să vorbesc cu POGONEANU ca săţi organizez o întîlnire cu POGONEANU pentru a-i comunica rezultatul discuţiei avute cu GRIGORE BUZESTI şi VISOIANU în străinătate.Am aranjat ca POGONEANU să organizeze o întîlnire secretă între POGONEANU,RADU BUZESTI,PATRASCANU şi subsemnatul,eu,tot în locuinţa LENEI CONSTANTE evident în lipsa acestea.Ca de obiceiu am rugat-o pe LENA CONSTANTE să-mi dea cheea ,eu am venit înainte ,după mine a venit POGONEANU care cunoştea locuinţa împreună cu RADU BUZESTI şi la un scurt interval a venit şi PATRASCANU,spunea că întîmplarea face ca în seara aceea să aibă Consiliu de Miniştrii,că trebue să plece repede,totuşi a stat suficient,ca să poată explica ce s-a întîmplat.Reuşise să plece la Geneva,îl văzuse pe GRIGORE BUZESTI,avusese cu dînsul lungi discuţii ,GRIGORE BUZESTI îşi menţinea în întregime punctul său de vedere aşa cum îl stabilise cu HALL şi HAMILTON şi POGONEANU înainte de plecare,adică nu vor să grăbească mişcarea,erau însă de acord că toate grupurile clandestine contra revoluţionare trebuesc unificate,de asemeni trebuia procedat la unificarea serviciilor de informaţii şi contrainformaţii,englez,francez şi cel am naţional-ţărăniştilor.Cu ajutorul lui GRIGORE BUZESTI ,sau fără ajutorul acestuia,n-aş putea spune cum ,PATRASCANU a reuşit să se vadă cu VISOIANU,cu care discutase în acest sens ,îi expusese şi lui punctul său de vedere,acordul de principiu şi dorinţa lui PATRASCANU de a conduce efectiv acţiunea împotriva guvernului Groza.VISOIANU a avut şi el acelaş punct de vedere ca şi GRIGORE BUZESTI,adică nu trebueşte grăbit,trebueşte aşteptat,mişcarea să se desvolte organic,acţiunea să se dezvolte organic,de un partid burghez reacţionar legal,într-o acţiune clandestină contrarevoluţionară.Acestea au fost în esenţă cele spuse de PATRASCANU lui POGONEANU şi BUZESTI.S-a stabilit atunci ca să ne întîlnim în una din săptămînile următoare cînd şi STYRCEA urma să vină în Bucureşti,pentruca împreună să punem la punct planul de acţiune,aşa cum îl stabilise în principiu PATRASCANU,cu GRIGORE BUZESTI în străinătate şi cum îl discutasem şi noi în seara aceea.

Preşed:A avut loc această întîlnire şi ce s-a discutat.

ZILBER:Da,această întîlnire a avut loc,spre mijlocul lunei Mai 1947.Ca şi la întîlnirile precedente despre care am vorbit şi aceas-

ta a fost organizată tot în mod conspirativ,în acelaş fel tot cu aceiaş persoane,minus ALEX.STEFANESCU care nu ştiu pentru care motiv n-a venit fie că POGONEANU nu l-a convocat,fie că el n-a putut veni,niciodată nu mi s-a spus ce s-a întîmplat.Tot IONEL BALACEANU a venit şi ne-a condus pe PATRASCANU şi pe mine la locuinţa lui OCTAVIAN NEAMTU şi în aceiaş sufragerie am discutat noi cinci,despre ce este de făcut.Discuţiile au durat cca.2 ore şi jumătate,am participat cu toţii la aceste discuţii-pînă la urmă am ajuns la următoarea concluzie.

Preşed:Cine erau cei cinci?

ZILBER:Cei prezenţi erau PATRASCANU,VICTOR RADULESCU-POGONEANU,STYRCEA,RADU BUZESTI şi cu mine.CAMIL DEMETRESCU cred că nu l-am văzut.Odată intrase pe acolo.S-a luat următoarea hotărîre,se va începe organizarea comitetelor secrete la propunerea lui STYRCEA.S-a acceptat ca să se facă o inventariere a grupurilor ilegale,contrarevoluţionare din ţară,cum ar fi grupul BUJOIU şi alte grupuri,cele care erau controlate de americani şi cele controlate de englezi să se înceapă unificare lor,fiecare dintre aceste grupuri trebue să-şi aleagă o conducere militară,trebue să comunice şi disponibil de oameni şi armament au,trebue să facă un comitet militar,reprezentant al acestor grupuri,acest comitet militar,trebue să fie condus efectiv de PATRASCANU,urmînd ca GRIGORE BUZESTI şi STYRCEA să se ocupe de legăturile cu străinătatea, şi legăturile cu partidele burgheze.ALEX.STEFANESCU urma să se ocupe de legăturile cu serv.de spionaj englez şi american.Eventual dacă eu aş fi reuşit în acest interval să reiau relaţiile cu serviciul de spionaj american,pe care le-am întrerupt în decembrie 1946,urma ca şi eu să conduc operaţii din acest punct de vedere.După aceea ne-am înţeles să ne întîlnim din nou,după ce fiecare va fi adus tot materialul informativ,ce grupuri s-a format,ce comitete s-au ales,ce comitete sunt în formaţie,ce spun cei din străinătate.Intre timp aceasta s-a întîmplat deci la 15 Mai,nenorocirea a făcut pentru mine şi fericirea pentru alţii la 8 aprilie,în aprilie am fost exclus din partid,bănuit ca agent de siguranţă şi agent american.La 2o mai Comisia Centrală de Control m-a exclus definitiv din partid.Din acest moment era clar că voi fi urmărit de organele noastre de poliţie,deci participarea mea nu putea decît să periclitele întreaga organizaţie,de aceea am comunicat lui PATRASCANU că pe mine nu se poate conta de fel,pentru continuarea activităţii contrarevoluţionare.De altfel după ce am ţinut examenele de sfîrşit de an la universitate,am plecat împreună cu soţia mea în provincie într-un sat şi acolo am stat pînă cînd am văzut în ziare arestarea maniştilor,a lui STYRCEA şi a celorlalţi.După aceea m-am întors în Bucureşti,tot acolo am văzut că PATRASCANU între

timp plecase la Bruxelles.

Preşed:Arată dta ce discuţii aţi avut la întîlnirea dela NRANTU privitoare la organizarea de atentate?împotriva unor conducător ai PCR.

ZILBER:S-a discutat dar mai mult prin tangentă.PATRASCANU şi cu mine ne gîndeam serios la lucrul acesta,terorismul în general nu dă rezultate.Totuşi în anumite momente poate firea şi ne-am gîndit să încercăm şi calea aceasta deşi ştiam că nu dă rezultate.A fost o încercare mai mult prin tangenţă,un apropou,nu a fost ceva precis,nu s-a discutat în mod serios,nu s-a gîndit în mod serios.În chestiunea aceasta a fost şi o discuţie în acest sens,o discuţie a fost.

Preşed:Dacă tovii procurori au vreo întrebare de pus acuzatului?

Procurorul:Tov.preşed.din activitatea sa acuzatul vrea să înlăture un trecut de o gravitate deosebită.Aici dlui nu este chemat să ne facă nouă doctrină asupra utilităţii,sau neutilităţii actelor teroriste.Să ne răspundă precis,s-a vorbit despre punerea la cale a unor atentate împotriva membrilor guvernului,s-au a conducătorilor partidului.Precis şi categoric şi tangenţial,o parte sau pe altă parte.

Preşed:Răspunde la întrebare.

ZILBER:Direct nu s-a vorbit,cutare trebue asasinat.

Procurorul:Nu cutare X.,Y.,Z.

ZILBER:Că în cursul acţiunii trebue să ne gîndim şi la aceastā problemă.

Procurorul:Adică cum se explică şi această problemă.

ZILBER:Asasinarea unora din conducătorii partidului şi a unora din conducătorii guvernului,clar.

Procurorul:Vasăzică s-a hotărît sau nu s-a hotărît.Să redăm fraza precis şi categoric.

ZILBER:De hotărît nu s-a hotărît,nu s-a luat.

Procurorul:Dar ce hotărîri s-au luat.

ZILBER:S-a luato hotărîre săne întîlnim din nou,am discutat.

Procurorul:Tov.preşed.îngăduiţi-mi,s-a luat hotărîrea de atentat s-au nu s-a luat hotărîrea de atentat?

ZILBER:Această problemă nu a fost discutată ca pentru ceva pentru care trebue să se ia o hotărîre.A fost discutată urmînd să se ia ulterior o hotărîre,în momentul în care problema s-ar fi pus în chip acut.

Procurorul:Vă rog tov.preşed.să-l determinaţi să ne explice, s-a luat,s-au nu s-a luat. /

062

Preşed.:S-a luat sau nu?

ZILBER: Nu,nu s-a luat.

Procurorul: Tov.Preşedinte,într-o declaraţie şi într-o confruntare pe care a dat-o,făcută cu acuzatul STARCEA,acuzatul ZILBER este destul de explicit şi categoric şi arată: s-au luat hotărîrea de a se trece la efectuarea unor atentate a arătat şi cum.In principiu, în general era împuşcarea în masă în cazul unei lovituri.

ZILBER: Da.Aceasta da,aceasta a fost.

Procurorul:Confirmi aceasta.

ZILBER: Da,sigur că da,nu există,nu se poate face un scrop fără să se spargă cul.Trebuiau omorîţi oamenii,clar.

Preşedintele: Alte întrebări dacă mai aveţi?

Procurorul:Nu acum sunt mulţumit de răspuns-

Apărarea nu are de pus nici o întrebare.

DEPOZITIILE MARTORULUI RADU LECCA, de 64 ani, fost industriaş.

Preşedintele: Eşti în duşmănie cu acuzatul ZILBER ?

LECCA: Nu-l cunosc. Nu l-am văzut niciodată în viaţa mea.

Procurorul: Ce funcţii a îndeplinit martorul în cadrul Direcţiei Generale a Siguranţei ?

LECCA: In 1941, după rebeliunea legionară, am fost scurt timp subdirector general al Siguranţei Statului.

Procurorul: Urmai să fi numit director ?

LECCA: Eu cînd am fost solicitat de MIHAIL ANTONESCU pentru ca să intru în Direcţia Generală a Poliţiei, nu a fost vorba niciodată ca să fiu subdirector, ci a fost vorba să fiu director general, însă pentru motive, probabil de ordin militar, am fost numit numai subdirector.

Procurorul: Ai făcut vreun plan de reorganizarea siguranţei ? In vederea numirii ca director cu cine a luat contact ?

LECCA: Aveam un plan pe care vroiam să-l pun în aplicare, conform căruia vroiam să fac o purificare. Aveam o listă de vreo 500 poliţişti pe care vroiam să-i scot. Această listă am întocmit-o cu ajutorul lui VINTILA IONESCU care mi-a fost prieten şi pe care îl cunoşteam încă din 1935.

Procurorul: Ce a discutat cu martorul, VINTILA IONESCU privitor la informatorii Siguranţei ?

LECCA: Ca să vă răspund la această întrebare şi pentruca să puteţi înţelege mai bine răspunsul, trebue să fac un mic istoric al relaţiilor pe care le-am avut cu VINTILA IONESCU.

L-am cunoscut pe VINTILA IONESCU în anul 1935. In aceea vreme eu eram corespondentul celui mai mare ziar german pentru chestiuni economice pentru tot Sud-Estul Europei. Cunoşteam bine pe fostul director, general LECVEANU şi la una din vizitele pe care le-am făcut acestuia l-am cunoscut şi pe VINTILA IONESCU. VINTILA IONESCU văzînd că pe paşaportul meu reeşea că făceam dese călătorii în Germania, aproape în fiecare lună, că sunt foarte bine informat despre noua orientare a Reich-ului (era în al doilea an de naţional-socialis şi cum doctrina germană nu era cunoscută în Romînia, m-a rugat ca ori de cîte ori merg în Germania, cînd mă întorc să am bunătatea să-i spun şi lui ce se petrece acolo, ce fac nemţii, dacă nemţii au de gînd să facă un tratat cu noi şi altele şi mai cu seamă îl interesa ce fac legionarii, cu cine întreţin relaţii şi cine sunt aceia din guvernul german care ar avea nevoie de informaţii.

Am considerat că cererile lui VINTILA IONESCU erau legitime şi m-am împrietenit cu el. Ori de cîte ori veneam dela Berlin îmi telefona, ne întîlneam fie la Dragomir, fie la Direcţia Generală a Siguranţei şi eu îi spuneam tot ceeace se petrecea în Germania. In afară de aceasta, trebue să spun că VINTILA IONESCU era un om care nu dispunea niciodată de bani; deseori îmi cerea bani împrumut pe care niciodată nu mi i-a restituit.

Aceste relaţii au durat pînă la venirea lui ARMAND CALINESCU. Cînd a venit acesta ca prim-ministru, VINTILA IONESCU a intrat într-un conflict cu el pe motiv că-l informa pe regele Carol direct, cu ajutorul lui URDAREANU despre tot ceeace se petrece în Germania, trecînd peste capul lui MORUZOV care se ocupa cu chestiunile externe şi care era o regulă pe vremea aceia.

Am citit multe din aceste rapoarte şi unele dintre ele au fost redactate chiar de mine, mai cu seamă cele care priveau tratatele comerciale.

VINTILA IONESCU a căzut în disgraţie din cauză că ARMAND CALINESCU nu accepta ca cineva să lucreze cu palatul peste capul lui. A fost trecut pe linia moartă la Prefectura Poliţiei şi după aceia a fost trecut la pensie. In 1941, după rebeliune, MIHAIL ANTONESCU, ştiind că eu am relaţii foarte bune cu Germania şi cunosc pe ministrul german, m-a rugat să preiau direcţia generală a poliţiei. Eu nu aveam nicio pregătire pentru acest post, nu-i cunoşteam pe poliţişti. Cunoşteam pe un singur om, acesta era VINTILA IONESCU. Cînd d. MIHAIL ANTONESCU mi-a propus acest lucru pe motiv de a inspira încredere în poliţie, pentrucă pînă atunci poliţia se scălda în două ape: nu se ştia dacă mîine nu vor veni iar legionarii şi iar vor fi împuşcaţi poliţiştii la Jilava şi din această cauză mi-a propus mie. Eu i-am spus lui MIHAI ANTONESCU că am să mă mai gîndesc. Primul meu gînd era să iau contact cu VINTILA IONESCU pentruca să-l întreb dacă acesta mi-ar fi dat concursul dacă eu aş accepta acest post. VINTILA IONESCU mi-a spus că-mi dă tot concursul şi mă va îndruma şi-mi va da toate indicaţiile şi personal va sta lîngă mine pînă cînd o să cunosc mersul în general al Direcţiei Generale a Poliţiei. Mai mult, mi-a spus: "cînd am plecat dela siguranţă n-am fost prost ca să predau succesorilor mei, informatorii mei serioşi. Le-am dat numai niştă ciurucuri. Pe adevăraţii informatori i-am ţinut pentru mine. Dacă vin la d-ta să ştii că mă întorc cu tot bagajul meu şi atunci sunt călare pe situaţie". Ca să-mi dovedească că într-adevăr are astfel de informatori, mi-a spus că are trei comunişti mai importanţi care sunt şi astăzi informatori. Si mi l-a numit pe dl.MARGULIUS, SCHRAER si ZILBER. Am să vă spun şi dece ţin bine minte numele la

zile VINTILA IONESCU ca pe unul dintre şefii partidului socialist, om care deţine o serie de lucruri şi pe care nu-l văzusem pînă atunci. A rămas ca d-lui să-mi prezinte şi pe ceilalţi doi informatori. Mai mult încă mi-a spus că, cu timpul are să-mi prezinte şi pe toţi cari îi mai are în legiunea legionară. Stiam pe vremuri că îl are pe STANESCU, despre care mi-a vorbit chiar el.

Ce s-a intîmplat însă între timp. La vreo citeva zile, maximum 3 sau 4 după ce mi l-a prezentat pe dl.MARGULIUS, spre marea mea surprindere dl.MIHAIL ANTONESCU în loc să mă numească director general, m-a numit numai subdirector general, sub diferite pretexte spunîndu-mi că în realitate eu voiu conduce siguranţa, că d-ta răspunzi de toată mişcarea legionară, în d-ta am încredere, deoarece dl. general LEOVEANU nu este capabil să conducă poliţia şi că în niciun caz nu va trece mult timp - maximul 2-3 săptămîni şi d-ta vei rămîne director plin. l-am dat acest răspuns lui VINTILA IONESCU şi acestuia nu i-a plăcut deloc soluţia lui MIHAI ANTONESCU. Eu eram mai optimist credeam în cuvîntul lui MIHAI ANTONESCU, dar VINTILA IONESCU mi-a spus : "trebue să ştii că te duce şi că militarii niciodată nu o să accepte ca un civil să fie director general al siguanţei, ci o să vină tot un general".

Aceasta este tot ce vă pot spune în legătură cu aceasta.

Procurorul: Dacă VINTILA IONESCU i-a pomenit şi despre alţi agenţi ?

LECCA: Numai despre aceştia trei, pentrucă în momentul acela cele două chestiuni care interesau siguranţa statului era chestiunea comuniştilor şi a legionarilor.

Procurorul": Nu s-a pomenit cumva şi numele lui PATRASCANU ?.

LECCA: Despre PATRASCANU mi s-a pomenit sub altă formă şi cu altă ocazie. Mi s-a făcut aluzie la numele lui PATRASCANU cu ocazia cînd s-a făcut schimbul dintre ANA PAUKER şi CODREANU din Basarabia şi mi-a vorbit de el ca despre un comunist în general. Să vă spun cuvintele textual pe care mi le-a spus despre PATRASCANU : " că este un comunist de salon, este un flecar şi că pentru el nu contează - fără să vreau am făcut o paralelă între definiţia pe care mi-a dat-o el şi a unui legionar STANESCU care a fost infomator şi tot aşa se spunea şi despre el că "numai despre bani ştie şi altceva nimic".

-.-.-.-.-.-

DEPOZITIILE MARTOREI SILVIA PLACCA, de 43 ani, fostă funcţionară la Legaţia Statelor Unite.

\+

\+ \+

Procurorul: Să ne spună martora în ce împrejurări a auzit pentru prima dată despre acuzatul ZILBER ?

SILVIA PLACCA: Prima dată am auzit în Septembrie 1944, dintr-un raport al comandorului WISNER, pe atunci şeful Misiunii Militare Americane, în care arăta că la masă la dl.RICA GEORGESCU a cunoscut printre alţii şi pe Dr.ZILBER, care s-a prezentat ca fruntaş al Partidului Comunist Romîn.

Procurorul: In ce calitate a luat martora cunoştiinţă de aceasta ?

SILVIA PLACCA: Eram secretara comandorului WISNER. Eu stenografiam şi scriam la maşină rapoartele lui către Cartierul General American din Italia, şi printre altele mi-a dictat şi despre acest raport.

Procurorul: Işi mai poate aminti martora, ce conţinea acel raport ?

SILVIA PLACCA: Da, în acel raport comandorul WISNER arăta că dl.ZILBER l-a informat că în ziua de 23 August 1944, PATRASCANU la convocarea şefilor partidelor politice, care a avut loc la palatul regal, cînd s-a făcut formarea unui guvern de militari, a fost de acord cu formarea acestui guvern de militari.

Procurorul: Cui i-a transmis legătura pe care a avut-o cu acuzatul ZILBER ?

SILVIA PLACCA: Lt.ROBERTS şi Cpt.MADISON.

Procurorul: Ce cunoaşte martora despre legătura dintre acuzatul ZILBER şi Lt.ROBERTS ?

SILVIA PLACCA: Am aflat mai tîrziu dela maior HALL, că Cpt.MADISON şi Lt.ROBERTS au menţinut legătura cu Dr.ZILBER. Ei lucrau împreună la secţia politică şi culegeau informaţii pe care le transmiteau generalului SCUYLER.

Procurorul: De ce natură au fost aceste legături, cu ce se ocupa acesta ?

SILVIA PLACCA: Nu cunosc. Ei însă erau şefii secţiei politice a misiunii.

Procurorul: Cît timp au stat în ţară ?

SILVIA PLACCA: Au plecat din ţară în vara lui 1945.

./.

Procurorul: Cui i-a predat legătura pe care a avut-o cu ZILBER ?

SILVIA PLACCA: Maiorului HALL, succesorul lor.

Procurorul: Ti-a vorbit HALL vreodată despre legăturile cu ZILBER ?

SILVIA PLACCA: Da, el mi-a dictat rapoarte despre întîlnirile lui cu Dr.ZILBER. Aceste rapoarte conţineau informaţii cu privire la situaţia economică şi politică, despre armistiţiu, agricultură, industrie, partidul comunist şi altele.

Procurorul: Unde se întîlnea acuzatul ZILBER cu HALL ?

SILVIA PLACCA: La HALL acasă, HALL îmi cerea mie să formez numărul de telefon şi să-i fac legătura cu ZILBER. Maiorul HALL mi-a spus că l-a invitat la masă.

Procurorul: Cu cine s-a mai întîlnit ZILBER acasă la HALL ?

SILVIA PLACCA: In Decembrie 1945, a avut loc o întîlnire secretă la maior HALL cu dl.MARK ETERIGE.

Procurorul: De unde ştie martora despre acest lucru ?

SILVIA PLACCA: După întîlnirea cu Dr.ZILBER, maiorul HALL mi-a spus că acesta l-a rugat să-i aranjeze o întîlnire secretă cu Dr.MARK ETERIGE şi deoarece mă ocupam cu unele chestiuni ale gospodăriei maiorului HALL, am fost trimisă la dînsul acasă să aranjez un ceai pentru cei care urmau să ia parte la aceaystă întîlnire.

Procurorul: I-a vorbit martorei HALL despre perspectiva ca ZILBER să fie numit la Washington la Legaţia Romînă ?

SILVIA PLACCA: Da, în Februarie sau Martie 1946, mi-a spus că Dr.ZILBER va fi numit consilier economic la legaţia romînă din Washington şi mi-a spus că doreşte să aibă o secretară care să cunoască la perfecţie limba engleză. M-a rugat să mă interesez dacă una dintre funcţionarele legaţiei vrea să plece acolo.

Procurorul: Cînd a plecat HALL din ţară ?

SILVIA PLACCA: La 8 Noembrie 1946.

Procurorul: După plecarea lui HALL, cu cine a rămas în legătură ZILBER ?

SILVIA PLACCA: Nu ştiu nimic despre acest lucru.-

-.-.-.-.-.-

DEPOZIȚIILE MARTOREI BRUTEANU COLETTE, de 34 ani, funcționară, cu ultimul domiciliu în Cal.Moșilor Nr.126 A.

\+

\+ +

Procurorul: Cînd ai cunoscut o persoană cu numele de MADISON și cine era acesta ?

BRUTEANU: Era căpitan în armata americană.

Procurorul: Cînd l-ai cunoscut ?

BRUTEANU: In 1945, cam prin luna Ianuarie .

Procurorul: Care a fost situația militară a Cpt.MADISON și care era profesia lui de bază ?

BRUTEANU: Cpt.MADISON a venit în țară după 23 August 1944, în calitate oficială de ofițer economic pe lîngă Misiunea Americană de Control, oficial. Realitatea era că era un ofițer de informații. Strîngea informații de toate genurile: politice, și economice și militare.

Procurorul: Inainte de a fi fost concentrat în armată, unde a lucrat ?

BRUTEANU: După spusele lui, lucra ca funcționar în Ministerul Economiei din Washington.

Procurorul: Ce studii avea el ?

BRUTEANU: Spunea că are studii economice.

Procurorul: De ce nuanță ?

BRUTEANU: Universitare.

Procurorul: Cu ce s-a ocupat MADISON cît timp a stat la noi în țară ?

BRUTEANU: In slujba lui propriu zisă n-aș putea spune cu ce s-a ocupat, dar din cîte mi-a spus și cît am dedus, se ocupa cu strîngerea de informații.

Procurorul: Ce făcea cu aceste informații ?

BRUTEANU: Aceste informații pe semne că le transmitea guvernului dela Washington.

Procurorul: Ce legături știe martora că au existat între Cpt.MADISON și acuzatul ZILBER ?

BRUTEANU: După spusele lui MADISON înainte de a-l cunoaște pe ZILBER și mai tîrziu am constatat și eu, că legăturile erau de strînsă prietenie. MADISON avea despre ZILBER părerea că este un om excepțional. Avea o părere foarte bună și eram foarte bun prieten cu el.

Procurorul: Unde se întîlnea MADISON cu ZILBER ?

BRUTEANU: Se întîlneau fie la MADISON acasă, fie la ZILBER acasă, fie la Institutul de Cercetări Economice din Str.Polonă.

Procurorul: Care era scopul acestor întîlniri ?

BRUTEANU: Scopul întîlnirilor, din cele ce povestea MADISON din cînd în cînd, era şi de a culege informaţii.

Procurorul: In discuţiile pe care martora le-a avut cu MADISON, n-a auzit vorbindu-se despre PATRASCANU şi ce anume ?

BRUTEANU: L-am auzit vorbind despre PATRASCANU, în primul rînd ~~xxx~~ aş putea spune descriind viaţa lui de acasă, că are un apartament în Str.Vasile Lascăr Nr.100 - dacă nu mă înşel - destul de modest faţă de calitatea lui de ministru. Mai spunea că după aparenţe şi după felul cum vorbeşte şi după consoarta d-sale, n-ar părea să fie un militant comunist, aşa după cum îşi făcuse imaginea. Apoi din conversaţiile avute cu PATRASCANU mi-a spus că PATRASCANU l-a informat că ar exista disensiuni atunci în mijlocul Partidului Comunist, una din disensiuni fiind condusă chiar de PATRASCANU.

-.-.-.-.-

Procurorul arată tribunalului că urmează să depună ca martor numitul MARGULIES SAMUEL care nu s-a putut prezenta în fața Tribunalului fiind bolnav. Deasemeni n-au putut fi aduși să depună ca martori EUGEN CRISTESCU și ION ANTONESCU - PRAVCU , care au decedat în timpul cercetărilor. Procurorul cere ca Tribunalul să dispună citirea declarațiilor lor.

Președintele Tribunalului dispune cetirea declarațiilor:

DECLARATIA MARTORULUI MARGULIES SAMUEL:

" In tot timpul cît am colaborat cu VINTILA IONESCU, acesta exprima multă simpatie pentru ZILBER, a cărui inteligență o elogia adeseori. Nu pot să precizez data, VINTILA IONESCU mi-a dat să controlez un raport - dare de seamă - a activității partidului în legătură cu situația politica internă și externă din acel moment.

Citind aceea dare de seamă, am avut impresia că este redactată de ZILBER, deoarece unele puncte de vedere mi-au fost expuse nu cu mult timp înainte chia r de ZILBER într-o convorbire ce am avut-o cu el.

In multe din discuțiile avute cu VINTILA IONESCU mi-a rămas impresia că unele informații și unele puncte de vedere la ordinea zilei în legătură cu activitatea partidului, acesta exprima păreri foarte bune pe care le auzisem la ing.ZILBER cu puțin timp înainte.

In cursul discuțiilor, dacă venea vorba de ZILBER, VINTILA IONESCU acorda încredere nelimitată informațiilor și părerilor acestuia."

+
+ +

DECLARATIA MARTORULUI EUGEN CRISTESCU.

"Am cunoscut pe ing.HERBERT ZILBER cu ocazia cercetărilor în care a fost implicat în afacerea procesului VARZARU. Cercetările s-au făcut efectiv de inspectorul de siguranță VINTILA IONESCU, care mi-a vorbit în mai multe rînduri de capacitatea și cunoștințele e excepționale de care dispunea ing.ZILBER.

Cu ocazia cercetărilor făcute asupra lui ZILBER, acesta a afirmat că proectul construcției bazei navale aparține lui, că el l-a lucrat, fiind rugat de generalul RADU. Cu această verificare a fost însărcinat MIHAIL MORUZOV, fost șef al serviciului secret din M.St.M.

./.

Conversaţiile pe care ZILBER le-a avut cu VINTILA IONESCU şi MORUZOV i-a condus pe aceştia la convingerea că este un agent periculos de deştept şi că poate fi utilizat în serviciul de informaţii romîn.

In timpul procesului am fost r gat de VINTILA IONESCU şi de MORUZOV să intervin la justiţia militară pentru ameliorarea situaţiei lui ZILBER, ceeace am şi făcut. Dealtfel MORUZOV utiliza foarte mult acest sistem de a trece peste acuzaţiile aduse unui arestat, scontînd pe foloasele ce le-ar putea aduce în viitor.

VINTILA IONESCU a păstrat multă vreme legătura cu ZILBER şi mi-a vorbit des de él. După cîte îmi amintesc numele lui ZILBER figura în listele de informatori ale Corpului Dedectivilor ce-mi erau depuse lunar de VINTILA IONESCU".

+
+ +

DECLARATIA MARTORULUI ION ANTONESCU-PRAVCU.

"Intr-una din zile, aproximativ un an după procesul de spionaj PAUL SOLOMON, fostul inspector general VINTILA IONESCU m-a însărcinat cu aranjarea părţii informative pentru a se afla sosirea în ţară în vederea arestării a ing.ZILBER, care trebuia să descindă la sora sa într-una din străzile laterale a Căii Griviţa.

N-am putut afla ziua sosirii acestuia cu toate că aranjasem prin serviciul casei sorei sale să fiu anunţat de sosirea lui. Insă inspectorul VINTILA IONESCU a fost înştiinţat telefonic chiar dela Ministerul de Război că acesta se găseşte în acel moment la minister.

A fost delegat inspectorul STRATE STRATILESCU să se ducă la Ministerul de Război şi să-l aresteze pe ZILBER. ZILBER a fost dat în judecată, însă după cum am înţeles dela VINTILA IONESCU lucrurile au fost aranjate în aşa fel ca să fie achitat de Consiliul de Război, care l-au judecat pe ZILBER.

Acest aranjament l-a făcut MIHAI MORUZOV, şeful serviciului secret, care avea nevoe de serviciile lui ZILBER".

=============

DEPOZITIILE MARTORULUI <u>FILIPOVICI GHEORGHE</u>, de 66 ani, fără nicio profesiune, fost chestor de poliţie.

Procurorul: Inainte de a fi chestor a fost comisar de siguranţă ?

FILIPOVICI: Da, am fost.

Procurorul: Unde a lucrat el în această calitate ?

FILIPOVICI; Am lucrat în Brigada Mobilă.

Procurorul: De cine depindea această brigadă.

FILIPOVICI: Făcea parte din Corpul Dedectivilor. Era una din cele 4 brigăzi a Dedectivilor din cadrul Siguranţei Generale a Statului, condusă de subinspectorul general STRATE STRATILESCU.

Procurorul: Cu ce inspector general a lucrat ?

FILIPOVICI: Cu inspectorul general VINTILA IONESCU şi cu subinspectorul general STRATILESCU. Fiecare brigadă era condusă de către un subinspector general - mă refer la perioada aceia 193o.

Procurorul: In ce împrejurări l-a cunoscut pe acuzatul ZILBER ?

FILIPOVICI: Pe dl.Ing.ZILBER l-am cunoscut la sfîrşitul anului 193o prin luna Decembrie - data nu pot s-o precizez. Intr-um din zile m-a chemat subinspectorul STRATILESCU şi mi-a spus căîmpreună cu el trebue să merg pînă la Statul Major al Marinei de unde trebue să conducem la siguranţă pe un domn. Am pleat cu el cu maşina, ne-am dus la Statul Major unde am găsit pe dl.comandar GHEORGHIU, care mi se pare că era şeful Satului Major. Dl.comandorGHEORGHIU mi-a spus că în curînd trebue să sosească dl.ing.ZILBER care este cerut pentru nişte cercetări. In era în birou acolo un Lt.Colonel, care nu ştiu cum îl chema. A venit crînd şi dl.ZILBER, s-au făcut recomandările necesare şi i s-a comunict de către dl.comandorGHEORGHIU că urmează să meargă cu noi la Siguranţa Generală. Ne-am suit în maşină şi cum am ajuns la siguranţă, suinspectorul STRATILESCU s-a dus în biroul lui VINTILA IONESCU împreună u dl.ing.ZILBER.

După cîte îmi amintesc, eu ştiu că dl.ing.ZILBER a fost cercet: pentru o chestiune de spionaj în legătură cu VICTOR ARADY. In timpul ercetărilor era cazat într-o cameră - nu era la închisoare -, unde i seervea mi se pare şi masa.

Intr-una din zile eu fiind de serviciu, a venit sora dl.ing. ZILB şi cu tatăl d-lui cu un pachet cu nişte lenjuri şi m-au rugat să i le u dl.ing.ZILBER.

Inspectorul general VINTILA IONESCU a aprobat să i se dea acest pachet. In tot acest timp cred că l-am văzut odată sau de două ori, iar după încheerea cercetărilor știu că împreună cu dosarul a fost înaintat la Consiliul de Război pentru judecare. Am auzit pe urmă că l-ar fi condamnat și că ar fi făcut recurs. Stiu însă din discuțiile lui VINTILA IONESCU că ar fi discutat în prealabil cu ing.ZILBER că după ce va fi condamnat, în cazul cînd se angajează în serviciul siguranței ca informator, îl va scăpa de pedeapsă.

După Februarie 1932, știu că în urma unei adrese făcută de siguranța generală, după aprobarea prealabilă a Ministerului de Interne și a justiției militare, dl.ing.ZILBER după ce făcuse o parte din pedeapsă a fost eliberat și trimis la siguranța generală.

In 1932, eu am fost mutat din Brigada Mobilă la Corpul Dedectivilor ca secretar. In timpul acesta cînd intram la VINTILA IONESCU în birou cu hîrtiile la semnat, de fiecare dată observam cîte o notă informativă care mi-a atras atenția în mod special pentrucă aveau un format special; în ceeace privește mărimea era mai mică decît un sfert de coală de hîrtie, tăiată foarte îngrijit, cu un scris cu cerneală și drept. După un timp nu pot să precizez, VINTILA IONESCU a dictat la mașină dactilografei de serviciu de atunci d-na BILCIURESCU un material. In acest timp sunînd telefonul la dl.inspector VINTILA IONESCU m-am dus și am răspuns eu. Intrucît directorul general îl chema la dînsul, m-am dus imediat în sala dactilografelor și i-am comunicat lui VINTILA IONESCU că este chemat imediat de directorul general. Fiind grăbit, a lăsat hîrtiile care le avea pe masă și a eșit Intre timp avînd o corespondență urgentă de bătut la mașină, am luat concepta și m-am dus în sala dactilografelor, așezîndu-mă în acelaș loc unde stătuse VINTILA IONESCU. Acolo mi-a atras din nou atenția nota care o văzusem mai înainte pe biroul d-sale. La notă se afla anexată o hîrtie mai mică, care conținea instrucțiuni venite dela Moscova cu privire la propaganda comunistă ce trebuia desfășurată. Nota era bătută la mașină în rînduri foarte strînse din care cauză foarte greu se putea citi, totuși am putut vedea că sunt niște instrucțiuni venite din Moscova de felul cum trebue să se organizeze propaganda comunistă printre muncitori.

După cîtva timp, într-una din zile eșind pe sală, l-am văzut din nou pe dl.ing.ZILBER intrînd în bibliotecă - biblioteca era o cameră mică care servea și drept anticameră pentru VINTILA IONESCU pentru persoanele care veneau la VINTILA IONESCU și care nu trebuiau să fie văzute și care aveau acces la o intrare prin dos.

./.

O altă dată, a mai trecut cîtva timp, într-o după amiază, am intrat la VINTILA IONESCU în birou cu o corespondenţă urgentă de semnat. Acolo am văzut din nou pe dl.ing.ZILBER cu care m-am salutat. VINTILA IONESCU părea foarte indispus. Intre timp venise şi cameristul, căruia i se dăduse ordin să anunţe maşina. După 10 minute a intrat la mine în birou cameristul şi mi-a comunicat că dl.inspector general VINTILA IONESCU împreună cu dl.ing.ZILBER, au plecat.

Am uitat să spun că înainte de aceasta, eu aflîndu-mă în birou la dl.VINTILA IONESCU, a intrat cameristul pe uşă care venind din biblitecă l-a anunţat cu glas tare că a venit dling.ZILBER. Dl.VINTILA IONESCU, care rezolva unele lucrări, s-a enervat foarte tare, i-a atras atenţia că nu trebuia săi pronunţe numele. Era foarte surescitat şi a dat ordin ca să se ducă la dl.ing.ZILBER şi să-i lase ceeace i-a adus şi să plece. Cameristul a intrat în bibliotecă şi s-a întors apoi cu un plic albastru comercial, pe care l-a predat apoi lui VINTILA IONESCU care surescitat cum era, a deschis nervos plicul şi l-a aruncat apoi pe birou. Eu am bănuit că este una din acele note. Atunci mi-am dat seama că autorul acestor note era dl.ing.ZILBER.

A doua zi după ziua cînd l-am văzut pe dl.ZILBER în biroul lui VINTILA IONESCU, l-am auzit pe dl.VINTILA IONESCU discutînd cu subinspectorul general STRATE STRATILESCU asupra felului cum a reuşit s-l convingă pe dl.ing.ZILBER ca în schimbul eliberării din închisoare, să se angajeze în serviciul siguranţei şi să dea informaţii. VINTILA IONESCU spunea: "eu am nevoe de el, pentru a urmări mai departe activitatea de spionaj şi activitatea membrilor Partidului Comunist".

Stiu că dl.ing.ZILBER a lucrat cu inspectorul general VINTILA IONESCU pînă în ultimul timp, reppectiv pînă la eşirea la pensie a dl.VINTILA IONESCU, care s-a întîmplat cam prin Septembrie 194o.

In 1941, pe cînd eram la Prefectura Poliţiei ca şef al biroului central al Controlului Populaţiei, VINTILA IONESCU a fost numit inspector la C.N.R. In această calitate venea pe la mine deseori cerîndu-mi să-i pun la dispoziţie anumite cărţi de imobil, din care tria anumite date. Intr-una din aceste ocazii am observat că a deschis o carte de imobil în care pe fişă era vorba de un anume ZILBER. Aducîndu-mi aminte de dl.ZILBER, l-am întrebat pe VINTILA IONESCU: "ce mai e cu ing.ZILBER ?", la care VINTILA IONESCU mi-a spus că a lucrat pînă în ultimul timp cu el. Prin "ultimul timp", am înţeles atunci că pînă prin August - Septembrie, cînd a eşit el la pensie.

.//.

Procurorul: Cine mai cunoştea legăturile acuzatului ZILBER cu VINTILA IONESCU ?

FILIPOVICI: Cred că, cunoştea directorul EUGEN CRISTESCU şi subinspectorul general STRATE STRATILESCU. Pe aceştia îi ştiu.

-.-.-.-

INTEROGATORIUL ACUZATEI LENA CONSTANTE

Preşed:Acuzata CONSTANTE LENA ai auzit actul de acuzare. Ai înţeles pentru ce eşti trimisă în judecată?

LENA CONSTANTE:Da am înţeles.

Preşed:Acum să răspunzi dta la întrebările mele,pentru a lămuri faptele pentru care eşti trimisă în judecată.

In ce împrejurări ai cunoscut dta pe NICOL GROSS.

CONSTANTE:L-am cunoscut pe NICOLE GROSS ân toamna anului 1937 într-un restaurant,unde mi-a fost prezentat de un grup de prieteni comuni.

Preşed:Cum au evoluat relaţiile dtale cu el?

LENA CONSTANTE:L-am văzut din ce în ce mai des în cursul anului 1938 şi în cursul anului 1939 am devenit prieteni foarte buni şi am fostprieteni pînă la plecarea lui din ţară.

Preşed:Cine era acest NICOLE GROSS şi cu ce se ocupa?

LENA CONSTANTE:NICOLE GROSS era inginer,era directorul unui birou tehnic care se ocupa cu instalaţiile petrolifere,avînd reprezentanţa unor fabrici din Cehoslovacia.In acelaş timp era agent al serviciului de spionaj englez.

Preşed:De unde ştii dta că NICOLE GROSS făcea spionaj?

LENA CONSTANTE:Mi-a spus-o chiar NICOLE GROSS în timpul unei conversaţii pe care am avut-o cu el în cursul anului 1939,atunci cînd l-am întrebat dece este prieten cu diferiţi hitlerişti nemţi,care sunt în ţară.Mi-a răspuns că este prieten cu aceşti hitlerişti,care lucrează în petrol pentru a culege dela ei informaţii şi a le transmite serv.de spionaj englez.Mi-a cerut în cursul aceleiaş conversaţii să fiu amabilă cu aceşti hitlerişti,cînd îi întîlnesc la el în casă şi chiar unpma dintre ei să le fac cîteva mici servicii.Mi-a cerut în acelaş tim să culeg şi eu pentru el informaţii în cercurile mele de cunoştinţe,şi să i le transmit.Am cules informaţii pentru el pînă la plecarea lui din ţară,în cercurile mele de cunoştinţe,şi mai cu seamă dela HERBERT ZILBER HERBERT ZILBER era întotdeaunafoarte bine informat cu tot ce se întîmpla în ţară şi de altminteri avea şi personal legături de spionaj cu NICOLE GROSS.Intr-o zi la mine acasă au avut o conversaţie particulară,după care NICOLE GROSS mi-a spus că HERBERT ZILBER i-a cerut o sumă de bani pe care el i-a dat-o.

Preşed:Cînd a plecat NICOLE GROSS şi ce relaţii ai avut cu el?

LENA CONSTANTE:NICOLE GROSS a plecat din ţară în octombrie

1940.Inainte de plecare mi-a predat un act de vînzare al întregului mobilier al casei sale şi un contract de închiriere al apartamentului.L-am însotovărăşit pînă la Constantinopol pentru al ajuta să-şi scoată o sumă de devize din ţară,în mod clandestin.La Constantinopol a plecat întovărăşit de un prieten al lui M.RUBINSTEIN despre care am aflat acolo,că era şi el agent al serv.de spionaj englez.Am aflat aceasta pentrucă acest M. RUBINSTEIN la Constantinopol m-a rugat să mai fac încă odată călătoria dela Bucureşti-Constantinopol pentru a aduce un plic de informaţii la Constantinopol.NICOLE GROSS m-a sfătuit însă ca să nu primesc,atrăgîndu-m atenţia că prima călătorie făcută cu el şi faptul că mi-a lăsat în grija averea lui,ar putea bate la ochi,şi ar face periculoasă pentru mine o a doua călătorie.La Constantinopol NICOLE GROSS m-a însărcinat să-i transmi lui BELU ZILBER că dacă după război - războiul se va termina prin victori aliaţilor şi coloniştilor,vor avea un cuvînt de spus în ţară - BELU ZILBE să nu uite înţelegerea pe care au avut-o împreună,de a lucra mai departe pe linie de spionaj.I-am transmis la întoarcerea mea în ţară lui BELU ZILBER aceasta,şi NICOLE GROSS a plecat din Constantinopol mai departe, spre Palestina,apoi a plecat la Cairo unde a lucrat la Comandamentul Britanic sub ordinele unui colonel englez EISINGER.Am rămas în legătură cu el prin poştă cît s-a putut,şi el mi-a răspuns la scrisori cu numele convenţional de RUTH .

Preşed:După 23 August 1944 ,în ce mod ai reluat dta legăturile cu NICOLE GROSS.

LENA CONSTANTE:Am reluat legăturile cu NICOLE GROSS în Oct. 1944,prin col.EISINGER.Acest colonel englez EISINGER mi-a dat un telefon spunîndu-mi că vine dela Cairo şi că are pentru mine un mesagiu din parte lui NICOLE GROSS,rugîndu-mă să-l întîlnesc a doua zi la Athenee Palace. M-am întîlnit cu col.EISINGER la Athenee Palace.Col.EISINGER vorbea foarte bine romîneşte,pentrucă lucrase mult timp în petrolul Ploeşti.Col. EISINGER mi-a transmis din partea lui NICOLE GROSS diferite complimente şi mi-a spus că va sta foarte puţin timp în ţară şi că înainte de plecare mă va întîlni din nou.După o săptămînă mi-a dat un telefon spunîndumi că se reîntoarce la Cairo şi întrebîndu-mă dacă am vreun comision de transmis lui NICOLE GROSS.L-am poftit pe col.EISINGER la mine acasă.Col.EISINGER a venit şi l-am rugat să-i transmită lui NICOLE GROSS că doresc foart mult să ne reîntîlnim.Atunci col.EISINGER mi-a spus că dat fiind sentimentele bune pe care i le păstrez lui NICOLE GROSS,este în măsură să-mi transmită un al doilea comision din partea lui NICOLE GROSS.M-a rugat să-i transmit informaţii din ţară şi mă sfătuia să-i cer ajutor pentru aceasta "prietenului meu economistul".Am înţeles că estd vorba de HERBERT ZILBER,am acceptat,i-am răspuns afirmativ col.EISINGER şi col.EISINGER

mi-a spus că NICOLE GROSS ulterior îmi va indica o persoană prin care să-i transmit aceste informaţii.

Preşed: Ai discutat dta cu HERBERT ZILBER, îndrumările pe care ţi le-a dat EISINGER?

LENA CONSTANTE: După cîteva zile m-am dus la BELU ZILBER acasă, i-am transmis mesagiul lui NICOLE GROSS şi i-am amintit de înţelegerea pe care o avusese cu NICOLE GROSS în 1940. HERBERT ZILBER a acceptat să mă ajute, dar mai mult mi-a spus că mă va pune în contact cu PATRASCANU pentru a putea culege dela el direct informaţiile. Mi-a mai spus că sunt necesare mai cu seamă informaţiile din cercurile comuniste şi mi-a mai spus că la nevoe fiind în legătură cu PATRASCANU voi putea să-i fac şi eu vreun serviciu, atunci cînd PATRASCANU ar avea vreo nevoe, să-i transmit ceva serv.de spionaj englez.

Preşed: Te-a pus ZILBER în legătură cu PATRASCANU?

LENA CONSTANTE: Da, după cîteva zile, ZILBER m-a pus întîi în legătură cu soţia lui PATRASCANU, ELENA PATRASCANU care lucra la Uniunea Patrioţilor, apoi într-o duminică dimineaţă mi-a amenajat o întîlnire chiar PATRASCANU, la el acasă. Ulterior PATRASCANU mi-a dat informaţii ştiind că sunt pentru serv.de spionaj englez.

Preşed: Prin cine ai transmis informaţii lui NICOLE GROSS.

LENA CONSTANTE: Am transmis informaţii lui NICOLE GROSS prin dl. BUTLER secretar al legaţiei Engleze, prin VERA MELANOVA o funcţionară a Legaţiei Cehe, şi prin LETITIA BARBU.

Preşed: LETITIA BARBU mai tîrziu cu cine s-a căsătorit?

LENA CONSTANTE: LETITIA BARBU s-a căsătorit mai tîrziu cu ZEVEDEI BARBU.

Preşed: Cum ai intrat în legătură cu BUTLER?

LENA CONSTANTE: In cursul lunei martie 1945 am primit un telefon dela BUTLER care mi-a spus că mă roagă să vin pînă la legaţia engleză, pentrucă are din partea lui NICOLE GROSS un mesagiu pentru mine. Cu acest prilej mi-a transmis complimente dela NICOLE GROSS şi totodată mi-a dat o mică brăţară de aur şi o broşă de argint în filigram. BUTLER mi-a spus că NICOLE GROSS mă roagă să-i transmis informaţiile culese prin el.

Preşed: Cum ai intrat dta în legătură cu VERA MELANOVA?

LENA CONSTANTE: Spunîndu-i cu PATRASCANU că am ca legătură pe BUTLER, PATRASCANU mi-a atras atenţia că este foarte periculos pentru mine, să fiu văzută la legaţia Engleză şi pentru aceasta el mi-a spus că nu trebue să mai am cu nimeni de aface dela legaţia Engleză şi că de aceea să-i cer lui NICOLE GROSS o altă legătură pentru a-i transmite informaţiile. După aceea i-am telefonat lui BUTLER cerîndu-i să vină la

mine acasă,deoarece nu mai vreau să merg la legaţie.Acesta a venit la mine şi i-am dat o scrisoare pentru NICOLE GROSS ,prin care îi spuneam acestuia că nu-i voi mai trimite informaţii prin nimeni dela legaţie,şi că-l rog să-mi găsească o altă legătură,pentrucă relaţiile mele dese cu PATRASCANU, fac ca legăturile mele cu cineva dela legaţia engleză,să mă compromită.Ca răspuns NICOLE GROSS în octombrie 1945 mi-a trimis pe VERA MELANOVA,care era numită funcţionară la legaţia Cehă,iar în timpul războiului fusese funcţionară a guvernului ceh dela Londra.VERA MELANOVA a venit la mine şi mi-a spus că NICOLE GROSS mă roagă să-i transmit scrisorile către el,prin ea.VERA MELANOVA trimitea aceste scrisori prin curierul diplomatic al legaţiei Cehe.

Preşed:Cum ai intrat dta în legătură cu LETITIA BARBU?

LENA CONSTANTE:LETITIA BARBU,era o prietenă de a mea din copilărie şi ea îl cunoştea dinainte de război pe NICOLE GROSS.In anul 1945 s-a măritat cu BARBU ZEVEDEI care fusese tocmai atunci numit de PATRASCANU consilier la Leg ţia noastră dela Londra.Inainte de plecare am pus-o în legătură cu NICOLE GROSS şi i-am dat adresa lui dela Londra.

Preşed:L-ai cunoscut pe TOROSSIAN?

LENA CONSTANTE:Da l-am cunoscut şi pe TOROSIAN.

Preşed:L-ai pus în legătură cu NICOLE GROSS?

LENA CONSTANTE:Da,l-am pus în legătură pe TOROSIAN cu NICOLE GROSS şi i-am dat şi adresa lui dela Londra.

Preşed:Cu ce ocazie avea nevoe TOROSIAN de legătura cuNICOLE GROSS şi unde pleca TOROSIAN?

LENA CONSTANTE:TOROSSIAN fusese numit de PATRASCANU consulul nostru la Paris.

Preşed:Ce informaţii i-ai transmis lui NICOLE GROSS.

LENA CONSTANTE:La început i-am comunicat că ZILBER m-a pus în legătură cu PATRASCANU,i-am spus că PATRASCANU este împotriva partidului comunist şi pentru colaborarea cu burghezia,i-am transmis deasemenea că ZILBER este nemulţumit de faptul că PATRASCANU n-a putut pune mîna pe putere în stat şi pe conducerea partidului comunist,i-am transmis apoi informaţii în legătură cu cheltuelile de armistiţiu,specificînd cifre,livrări referitoare la bunurile germane care se afla pe teritoriul ţării. Despre proectul înfiinţării sovromurilor,informaţii despre reforma agrară, şi felul cum se desfăşoară ea.Despre numărul membrilor Partidului Comunist despre organizaţia Apărarea Patrioţilor şi Uniunea Patrioţilor,informaţii despre crizele de guvern care se succedeau.Informaţiile politice le deţineam dela PATRASCANU,iar cele economice dela HERBERT ZILBER.

Preşed:Cînd te-ai revăzut cu NICOLE GROSS după plecarea lui din ţară?

LENA CONSTANTE: Pe NICOLE GROSS l-am revăzut în iulie 1947,la Praga cu ocazia plecării lui PATRASCANU la Congresul Juriştilor democraţi dela Bruxelles.In cursul anului 1947,în ianuarie şi februarie făcusem o călători la Ankara şi Constantinopol ,de unde trimiteam informaţii lui NICOLE GROSS. NICOLE GROSS mi-a răspuns rugîndu-mă dat fiind faptul că am paşaport şi pot să călătoresc în străinătate,mă roagă foarte mult să mă intîlnesc cu el la Paris.I-am transmis cererea lui NICOLE GROSS lui PATRASCANU,cu rugămintea de a-mi obţine viza franceză,acesta mi-a dat o scrisoare de recomandaţie către ministrul Franţei PAUL BONCOUR.Cu toată această recomandaţie după cîtva timp ,eu nu am primit viza franceză.M-am plîns lui PATRASCANU şi PATRASCANU mi-a spus că aş putea avea o altă ocazie ca să-l văd pe NICOLE GROSS pentrucă el va pleca în cursul verii la Congresul Juriştilor democraţi şi ar putea să mă ia cu el şi să mă lase la Praga,pentrucă viza cehă se poate obţine mai uşor şi i-am scris lui NICOLE GROSS acest lucru. NICOLE GROSS mi-a răspuns telegrafic că va fi la Praga într-un termen de 5 zile,care coincidea/exact cu data congresului.PATRASCANU mi-a făcut viza şi am plecat cu el la Praga.Urma ca eu să-l aştept pe NICOLE GROSS la Praga, urmînd ca să aştept şi viza franceză pe care putea să mi-o facă PATRASCANU pentru a putea ajunge apoi la Paris.

Preşed:Ce ai stabilit apoi cu PATRASCANU cînd ai plecat din ţară.xx

LENA CONSTANTE:PATRASCANU mi-a spus că el îşi dă seama că partidul comunist s-a întărit aşa de mult,că el nu mai are posibilitate de a mai pune mîna pe puterea de stat şi a mai duce lupta împotriva Uniunii Sovietice în ţarăşin acelaş timp se teme că acţiunea lui să nu fie demascată,să se gîndeşte că din străinătate ar putea să continue această luptă,că ar putea să colaboreze cu VISOIANU,un foarte bun prieten,pe care-l ajutase să fugă din ţară.Inainte de plecare are o înţelegere cu magistratul MICSA dela cabinetul lui şi s-a înţeles cu acesta ca într-o anumită zi să aştepte un telefon dela PATRASCANU,prin care PATRASCANU printr-un cuvînt înţeles dinainte să-l anunţe că rămîne în străinătate,iar MICSA la rîndul lui,să-i anunţe pe ceilalţi membrii ai grupului PATRASCANU. PATRASCANU mă ruga să-i transmit lui NICOLE GROSS intenţia lui de a rămîne în străinătate,de a se instala la Londra şi să-l întreb cum ar putea să fie folosit acolo ca să lucreze mai departe pentru aşi atinge scopurile.Cînd am ajuns la Praga,PATRASCANU mi-a repetat intenţia lui de a rămîne în străinătate,şi mi-a spus că trebue să rămîn şi eu,pentrucă întoarcerea mea în ţară ar fi periculoasă.PATRASCANU mi-a luat paşaportul şi l-a dat ministrului GRIGORESCU pentru a-mi face viza belgiană,urmînd ca viza franceză să o obţinăprin TOROSSIAN,pentru mine la Paris şi să

./.

să mă trimită ulterior ca eu să ajung ori la Bruxelles ori la Paris.Am rămas să-l aştept pe NICOLE GROSS la Praga,şi PATRAŞCANU a plecat la Bruxelles.NICOLE GROSS a venit după cîteva zile.

Preşed:Ce i-ai comunicat lui NICOLE GROSS?

LENA CONSTANTE:Lui NICOLE GROSS I-amcomunicat planurile lui PATRASCANU,de a rămîne în străinătate,i-am explicat motivele care le are, i-am spus că vrea sp lucreze maideparte în vederea atingerii scopurilor lui,i-am spus că în ţară numai are nici o posibilitate de a lucra.I-am spus că el ,PATRASCANU,în străinătate vrea să-şi păstreze în continuare masca de comunist pe considerentul că lupta ar avea mai mult efect şi că la o eventuală schimbare a regimului în ţară ,se va putea reîntoarce ca comunist,PATRASCANU socotea că masele nu vor da niciodată îndărăt şi în felul acesta se gîndea că va putea să reastîmpere avîntul.I-am comunicat lui NICOLE GROSS toate legăturile pe care le avusese cu partidele burgheze, şi lupta pe care o dusese împreună cu ele,i-am relatat atitudinea sa faţă de partidul comunist şi de Uniunea Spvietică şi poziţia pe care o ocupă PATRASCANU în partidul comunist şi în genere i-am relatat toată activitatea pe care ax dus-o PATRASCANU ,$-am transmis şi mesagiul pe care l-a transmis PATRASCANU.6a răspuns NICOLE GROSS mi-a spus ca să venim cu toţii la Londra.

Preşed:Ce s-a întîmplat după aceasta?

LENA CONSTANTE:După aceasta am primit la Praga o telegramă dela PATRASCANU ,prin care mă anunţa că se va reîntoarce în ţară .NICOLE GROSS a plecat înapoi ,rămînînd înţeleşi că noi ne întoarcem pentru moment în ţară şi mai tîrziu vom veni cu toţii la Londra.

Preşed:Care au fost motivele pentru care PATRASCANU s-a înapoiat?

LENA CONSTANTE:Cînd s-a înapoiat PATRASCANU la Praga,ne-a spus că în timpul cît era la Bruxelles,a aflat despre arestarea lui MANIU. S-a gîndit atunci că dacă fuge în momentul acela din ţară,fuga lui va fi pusă în legătură cu arestarea lui MANIU şi deci platforma de comunist de care vroia să se trefaleze în lupta dusă s-ar fi prăbuşit.Are în acelaş timp frică şi să-i nu fie descoperite legăturile lui cu partidele burgheze şi vroia să se reîntoarcă în ţară ca să poată să le acopere.Mi-a spus că a convocat în acest scop o conferinţă de presă la Bruxelles,poftind pe toţi gazetarii ai ziarelor din Bruxelles cărora le-a explicat motivele şi necesitatea arestării lui MANIU tocmai ca să-şi camufleze situaţia. La Paris PATRASCANU s-a întîlnit cu un agent al serv.de spionaj britanic MADISON pe care-l cunoscute la Bucureşti.S-a sfătuit cu acest MADISON care şi el i-a spus că are dreptate că trebue să se întoarcă pentru moment în ţară şi că vor fi destule ocazii ca el să fugă ulterior.

Preşed:După aceasta ce legături ai avut cu NICOLE GROSS?

LENA CONSTANTE:După aceasta am primit o singură scrisoare dela NICOLE GROSS.

Preşed:Cine ţi-a adus scrisoarea?x

LENA CONSTANTE:Această scrisoare mi-a fost adusă de LAZAR LAZAR.

Preşed:De cînd îl cunoşti dta pe HERBERT ZILBER?

LENA CONSTANTE:Il cunosc pe HERBERT ZILBER din 1934.L-am cunoscut pe ZILBER într-un grup de prieteni comuni,m-am împrietenit cu HERBERT ZILBER în cursul anului 1937 şi am fost buni prieteni cu el pînă la arestare.

Preşed:Cu ce străini venea în contact ZILBER înainte de război?

LENA CONSTANTE:Stiu că venea în contact cu diferiţi agenţi ai serv.de spionaj englez,cunosc chiar numele unuia dintre ei WATSON.

Preşed:De cînd îl cunoşti dtape HARY BRAUNER.

LENA CONSTANTE:Il cunosc pe HARI BRAUNER din cursul anului 1931 l-am cunoscut în cursul monografiilor Institutului Social Romîn,m-am împrietenit numai decît cu el şi am fost foarte buni prieteni,pînă la arestarea mea.

Preşed:HARI BRAUNER era bun prieten cu ZILBER?

LENA CONSTANTE:Da şi HARI BRAUNER era bun prieten cu ZILBER.

Preşed:Cu ce străini venea în contact HARI BRAUNER înainte de război?

LENA CONSTANTE:Inainte de război,HARI BRAUNER venea în contact cu ministrul Angliei HOARE,cu ataşatul militar al Angliei MACNAB, cu consilierul de legaţie culturale al Angliei LE ROUGETELLE,cu ministrul Egiptului FUAD ,cu folcloriştii englezi dela Londra SONTON şi BERYL DE ZOETTE şi cu americanca LEE MILLER,care a fost în ţară în 1938 şi care a făcut o călătorie cu maşina prin ţară cu HARI BRAUNER,în care călătorie i-am întovărăşit şi eu.LEE MILLER îl cunoştea şi pe HERBERT ZILBER.~~xxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~

Preşed:Ce legături erau între ZILBER şi LEE MILLER?

LENA CONSTANTE:ZILBER a cunoscut-o pe LEE MILLER şi pe însoţitorul ei PENROSE în cursul anului 1938 ,cînd a fost ea în ţară.Stiu că LEE MILLER a fost chiar în vizită la HERBERT ZILBER acasă.

Preşed:Cine erau aceea şi cu ce se ocupau de fapt,sub masca folclorului.

LENA CONSTANTE:Sub masca folclorului erau spioni englezi?

PRESED:Cînd ai revăzut-o dta pe LEE MILLER dup"23 Aug.1944?

LENA CONSTANTE:Am revăzut-o pe LEE MILLER în vara anului

1945 cînd a venit în ţară pentru cîteva zile.Era atunci reporter de război al revistei dela Londra "Vogue" ,venise însoţită de gazetarul american JOHN PHILIPPS,era reporter de război al revistei americane "Life".Acest JOHN PHILIPS în timpul războiului fusese ataşat pe lîngă statul major al lui Tito.

LEE MILLER a venit într-o zi la Teatrul de Păpuşi şi într-o seară am fost cu ea,JOHN PHILIPS,cu HARI BRAUNER la un restaurant.In timpul convorbirii noastre JOHN PHILIPS mi-a cerut tot felul de informaţii despre ţară.Cum conversaţia mergea foarte greu deoarece JOHN PHILIPS nu vorbea decît englezeşte,m-am gîndit să recurg la BELU ZILBER care ştia şi englezeşte şi în acelaş timp ,era la curent cu absolut tot ce dorea să ştie JOHN PHILIPS.Chiar dela restaurant i-am dat lui BELU ZILBER un telefon, şi l-am întrebat dacă pot veni la el cu HARI BRAUNER,LEE MILLER şi JOHN PHILIPS.HERBERT ZILBER a primit şi dela restaurant am plecat spre BELU ZILBER unde am stat aproximativ un ceas,şi în acelaş timp BELU ZILBER a răspuns la toate informaţiile cerute de JOHN PHILIPS.

Preşed:Ce legături de spionaj a avut ZILBER după 23 Aug.1944.

LENA CONSTANTE:Stiu că HERBERT ZILBER a avut legături de spionaj cu spionul american ROBERTS şi cu MADISON şi apoi cu gralul SCHUYLER.Stiu că a avut legături apoi şi cu alţi spioni americani,însă nu le ştiu numele.

Preşed:Ai cunoscut pe spionii MADISON şi ROBERTS?

LENA CONSTANTE:Da,i-am cunoscut pe amîndoi şi au fost chiar la mine acasă.

Preşed:A fost o întîlnire la dta acasă?

LENA CONSTANTE:Da.A fost şi o întîlnire la mine acasă.

Preşed:Cum s-a ajuns să aibă loc o întîlnire la locuinţa dtale?

LENA CONSTANTE:Am asistat cu ELENA PATRASCANU la o conversaţie între BELU ZILBER şi PATRASCANU.PATRASCANU discuta despre dorinţa lui de a se întîlniri cu spionii americani MADISON şi ROBERTS pe care-i cunoştea HERBERT ZILBER şi discuţia se purta despre locul în care ar fi putut să aibe loc această întîlnire,ca să fie secretă şi să nu o afle agentul şi şoferul lui PATRASCANU.Atunci chiar eu am propus ca întîlnirea să aibă loc în apartamentul meu din str.Dionisie Lupu Nr.12.Le-am explicat că acest apartament este situat într-un bloc foarte mare cu 74 apartamente,că este o circulaţie foarte mare şi de aceea nu se observă cine intră şi cine vine şi de altminteri venirea lui PATRASCANU la mine,n-ar bate la ochi pentrucă venea destul de des.Le-am spus în acelaş timp că PATRASCANU avea obiceiul să-şi trimită agentul şi maşina cînd venea la mine şi nu se întoarceau s-l ea decît la o anumită oră stabilită de PATRASCANU

PATRASCANU şi cu ZILBER au găsit că ideea este bună,au acceptat-o şi după cîteva zile,într-o seară la ora 8 PATRASCANU a venit primul la mine,după el a venit HERBERT ZILBER şi cu ROBERTS şi MADISON.Si mai tîrziu ELENA PATRASCANU.

Preşed:Ce s-a discutat cu ocazia acestei întîlniri?

LENA CONSTANTE:Cu ocazia acestei întîlniri,PATRASCANU s-a interesat de sprijinul pe care se poate baza el din partea anglo-americanilor în acţiunile pe care el le ducea ,le-a expus planurile şi ideile lui politice.Le-a spus dorinţa lui ca sistemul parlamentar să rămînă neschimbat,dorinţa lui ca partidele burgheze să rămînă la conducerea ţării,toate acestea pentrucă dorea menţinerea influenţei apusului la noi în ţară.Le-a expus legăturile lui cu partidele burgheze,colaborarea pe care le-a oferit-o şi într-un cuvînt s-a pus cu totul la dispoziţia lor.

Preşed:De cînd ai început dta să faci parte din grupul PATRASCANU?

LENA CONSTANTE:Am început să fac parte din grupul lui PATRASCANU din toamna anului 1944 fiind recrutată de BELU ZILBER.

Preşed:Cine mai era în acest grup?

LENA CONSTANTE:In afară de PATRASCANU şi ELENA PATRASCANU, mai făceau parte BELU ZILBER,TOROSSIAN,BETEA,HARY BRAUNER şi cu mine.

Preşed:Arată dta unde şi cum vă întîlneaţi şi la ce intervale

LENA CONSTANTE:Ne întîlneam aproape zilnic,atît la mine cît şi la TOROSIAN ,dar mai cu seamă atît la PATRASCANU şi cel mai des seara.

Preşed:Ce discuţii aveaţi împreună?

LENA CONSTANTE:Aveam discuţii cu caracter duşmănos la adresa PCR,a Uniunii Sovietice ,a Armatei Sovietice şi a luptei duse pentru democratizarea ţării.

Preşed:Care era atitudinea lui PATRASCANU?

LENA CONSTANTE:PATRASCANU era un duşman al partidului comunist şi al Uniunii Sovietice,avea veşnic o atitudine antipartinică,comentînd duşmănos toate evenimentele care se întîmplau,era un vechi duşman al Uniunii Sovietice încă de pe vremea cînd făcuse o călătorie în Uniunea Sovietică ,unde avusese acolo numai prieteni troţkişti şi buharinişti, era un mare admirator al lui TROTKI.In 1946 cînd s-a întors dela Paris, după conferinţa Păcii a adus o carte "Zero şi infinitul",care apăra punctul de vedere troţkist.Mi-a dat să citesc această carte,spunînd că este de acord cu punctul de vedere apărat de această carte.In 1948 cînd PATRASCANU s-a văzut demascat şi s-a temut că va fi arestat,mi-a dat să-i păstrez o carte de Troţki,spunîndu-mi că este o carte foarte bună.

Preşed:Cum ai devenit membră de partid?

LENA CONSTANTE:Am devenit membră de partid în ianuarie 1945 la cererea insistentă a lui PATRASCANU.

 085

Procurorul: Tov.Preşedinte, îmi permiteţi vă rog să prezint Tribunalului adeziunea din care rezultă că acuzata a fost recomandată în partid de ELENA PATRASCANU.

Preşedintele: Ai fost recomandată şi de ELENA PATRASCANU?

LENA CONSTANTE: Da, am fost.

Preşedintele: Arată d-ta ce scop urmărea PATRASCANU prin acţiunile sale.

LENA CONSTANTE: PATRASCANU urmărea să pună mîna pe conducerea Partidului Comunist şi pe conducerea ţării. Ţinea să pună mîna pe conducerea Partidului Comunist pentruca prin aceasta să poată colabora cu imperialiştii împotriva Uniunii Sovietice. PATRASCANU ţinea cu orice preţ ca influenţa apusului să se menţină la noi în ţară.

Preşedintele: Pentru ce socotea necesară menţinerea monarhiei, sistemul parlamentar şi a partidelor burgheze ?

LENA CONSTANTE: Găsea necesară menţinerea acestora şi le-a oferit chiar colaborarea lui, deoarece după 23 August 1944, vroia să dea o lovitură de stat pentru a aduce un guvern de concentrare cu partidele burgheze, al cărui prim-ministru să fie el, PATRASCANU.

Preşedintele: A acţionat PATRASCANU în vederea realizării scopurilor sale ?

LENA CONSTANTE: Da, a acţionat.

Preşedintele: De unul singur, sau în fruntea unui grup?

LENA CONSTANTE: A acţionat în fruntea unui grup.

Preşedintele: Pe ce forţe se sprijinea PATRASCANU ?

LENA CONSTANTE: PATRASCANU s-a sprijinit în ţară pe rege şi monarhie, pe partidele burgheze şi marii capitalişti. In străinătate pe imperialişti şi serviciile lor de spionaj. A avut legături cu spionii americani prin HERBERT ZILBER, iar cu spionii englezi a avut legături prin mine. A avut şi legături personale cu spionii americani MADISON şi ROBERTS, cu care s-a întîlnit chiar şi la mine acasă. Cu spionul MADISON s-a întîlnit şi în Iulie 1947 la Paris.

Preşedintele: In afară de cei pe care i-ai numit, cine mai făcea parte ?

LENA CONSTANTE: In afară de HERBERT ZILBER care era cel mai bun prieten al lui PATRASCANU şi ajutorul grupului, colaboratorul lui cel mai intim cu care se consulta în orice acţiune ce o făcea, mai făceau parte BETEA care făcea legătura cu un grup dela statistică din care făceau parte GOLOPENTIA, RATIU, PAVEL şi alţii, un grup de funcţionari superiori dela Ministerul de Justiţie printre care JAN NICOLAU, MICSA REMUS, RUPENIAN, VISOIANU, cu care era foarte bun prieten. PATRASCANU l-a ajutat chiar să fugă din ţară pe

VISOIANU. Cînd VISOIANU a fost amenințat să fie arestat din cauza unor fonduri ~~xxxxx~~ ale țării depuse în Elveția, a venit la Minister cerîndu-i ajutor lui PATRASCANU. PATRASCANU l-a ajutat să scape de arestare, dîndu-i posibilitatea să fugă. Această fugă în străinătate a lui VISOIANU, i-a fost anunțată lui PATRASCANU prin d-na BRATESCU-VOINESTI de către HARRY BRAUNER. PATRASCANU a fost foarte mulțumit că VISOIANU a putut să scape.

Președintele: A căutat PATRASCANU să-și creeze o rețea în diplomație ?

LENA CONSTANTE: Da, a căutat și a izbutit să-i organizeze o rețea în diplomație. A izbutit să-l numească consilier la Paris pe TOROSIAN, pe BARBU ZEVEDEI consilier la Londra, pe VIOLETA ZUBCOV la Washington, pe FRUNZETTI la Belgrad. Nu a izbutit să-l numească consilier pe HERBERT ZILBER și nici să-l trimită în străinătate pe BETEA și STEFAN POPESCU.

Președintele: Cu ce serviciu de spionaj era în legătură PATRASCANU ?

LENA CONSTANTE: PATRASCANU era în legătură cu serviciul de spionaj american prin BELLU ZILBER. Era în legături directe cu agenții spionului american ROBERTS și MADISON pe care i-a întîlnit la mine acasă și cu care s-a întîlnit apoi și la Paris, și prin mine cu serviciul de spionaj englez.

Președintele: Dar prin STEFANESCU, cu ce serviciu de spionaj era în legătură ?

LENA CONSTANTE: Nu cunosc nimic în legătură cu STEFANESCU

Președintele: Dar d-ta nu dădeai informații prin STEFANESCU ? Nici HARRY BRAUNER ?

LENA CONSTANTE: Nu știu nimic în legătură cu aceasta.

Președintele: Dar în 1945, ști ceva despre o întîlnire la Snagov cu San Brewer ?

LENA CONSTANTE: Da, am fost chiar de față la această întîlnire cu BREWER. Acest BREWER era tot un spion american și avea drept secretară pe o prietenă a lor, a PATRASCANILOR, JOSETTE LAZAR, care era vară cu colaboratorul ELENEI PATRASCANU, anume ALEXANDRU FINTESTEANU.

Intr-o zi cînd eram la Snagov, JOSETTE LAZAR a venit și a poftit pe PATRASCANU și ELENA PATRASCANU și fiind de față și eu și HARRY BRAUNER ne-a poftit și pe noi, să venim într-o vilă pe care ea o avea pe malul lacului ca să se întîlnească cu acest SAN BREWER. Ne-am dus acolo, și PATRASCANU a stat cîtva timp în interiorul vilei cu acest BREWER, apoi a făcut o plimbare cu el pe lac.

//

Președintele: Ai arătat d-ta că grupul PATRASCANU s-a sprijinit pe monarhie. Arată legăturile dintre PATRASCANU și fostul rege ?

LENA CONSTANTE: PATRASCANU mi-a spus că încă înainte de 23 August 1944, a avut legături cu regele și mi-a spus că atunci cîn în ilegalitate a stat la o vilă la Săftica cu soția lui, întreținerea a fost plătită acolo de rege. Vorbea foarte frumos întotdeauna de rege și îmi spunea că regele pare să aibă foarte mare încredere și simpatie pentru el.

Altă dată mi-a mai spus că el are legături secrete cu regele și că dacă regele nu ar fi discret, ar fi vai de pielea lui. Intr-o dimineață a venit la mine cu mașina ca să mă ducă la atelier și mi-a explicat că merge într-o audiență la rege în scopul de a insista pe lîngă rege să nu accepte preungirea termenelor de judecare a criminalilor de război.

La 30 Decembrie 1947, eram cu PATRASCANU și ELENA PATRASCANU la Păltiniș în casa mitropolitului. Aici PATRASCANU a aflat de izgonirea regelui. Atunci el s-a arătat disperat de această izgonire și la întrebarea mea mi-a spus că înființarea R.P.R., distruge orice orice speranțe a lui de a pune mîna pe puterea de stat. Mi-a mai spus că el socotea că regele este singura piedică în calea unei apropieri a țării de Uniunea Sovietică și că regele plecat, acest lucru se va întîmpla, ceeace îl dispera.

Ceva mai tîrziu la București, am asistat la o discuție între el și ELENA PATRASCANU, vorbind despre inventarierea bunurilor rămase în palatul regal. Și-a amintit atunci de cărțile oferite regelui și a fost foarte îngrijorat că vor fi găsite, pentrucă purta dedicații amabile care îl puteau compromite. Mai tîrziu, cînd a fost demascat, mi-a spus despre rege că legăturile lui cu el, nu le cunoste decît regele și NEGEL și amîndoi fiind plecați nu era nicio teamă că vor fi aflate..

Președintele: Arată d-ta legăturile lui PATRASCANU cu marii capitaliști din țară.

LENA CONSTANTE: Stiu că PATRASCANU a avut legături cu AUSCHNITT și RADU XENOPOL. Despre AUSCHNITT știu că a avut o întîlnire secretă cu el în seara de 30 Decembrie 1944, întîlnire care a avut loc între orele 11 noaptea aproximativ 12,30, în casa lui TOROSIAN. Despre RADU XENOPOL știu că era foarte buni prieteni, chiar eu l-am văzut pe XENOPOL venind foarte des la PATRASCANU acasă. PATRASCANU mi-a dpus despre RADU XENOPOL că acesta i-a dat odată o sumă importantă de bani. Cu RADU XENOPOL mai ținea legătură și prin avocata PEPI LEIBOVICI.

./.

Președintele: Arată d-ta legăturile lui PATRASCANU cu partidele istorice ?

LENA CONSTANTE: PATRASCANU încă din 1944 începutul lui 1945, a arătat reprezentanților partidelor istorice că Partidul Comunist își întărește în fiecare zi pozițiile, pe cînd partidele istorice își pierd zi de zi aproape una cîte una pozițiile lor. S-a arătat că această întărire a Partidului Comunist amenință însăși existența lor ca partide guvernamentale. Pentru a preveni acest pericol, el le-a oferit sprijinul și colaborarea lui. Ii sfătuește să-și mențină și să-și consolideze cît pot mai mult toate pozițiile pe care le ocupă în viața politică și economică a țării, și îi sfătuește să ceară insistent sprijinul englezilor și americanilor, atrăgînd acestora atenția că lupta pe care o duc ele în Romînia nu trebue privită ca un fapt izolat, ci trebue privită în ansamblu pe plan mondial, în lupta dusă împotriva comuniștilor și a Uniunii Sovietice

După 6 martie, PATRASCANU le-a propus ca să dea, împreună cu ajutorul regelui o lovitură de stat, pentru a aduce un guvern de concentrare cu aceste partide și el să fie prim-ministru. Le atrage atenția că este singura posibilitate pentru ele de a se menține în viața politică.-

Președintele: Ai cunoștiință despre întîlnirile secrete ale lui PATRASCANU cu reprezentanții partidelor istorice ?

LENA CONSTANTE: Da, cunosc cinci întîlniri secrete pe care le-a avut PATRASCANU cu diferiți reprezentanți ai partidelor istorice.

Prima întîlnire pe care o cunosc, a avut loc în noaptea de 30 Decembrie 1944. A avut loc în apartamentul lui TOROSIAN din Str.Armenească Nr.14. A fost organizată de BALLU ZILBER și la ea au luat parte, pe lîngă AUSCHNIT, ZILBER, TOROSIAN, și VISOIANU.

Cunosc o a doua întîlnire în cursul lunei Ianuarie 1945. Această întîlnire a avut loc tot în apartamentul lui TOROSIAN și la ea au luat parte: PATRASCANU, VISOIANU, NICULESCU-BUZESTI și ZILBER.

O a treia întîlnire, am aranjat-o chiar eu în Str.Al. Sihleanu în locuința părinților mei. La această întîlnire, PATRASCANU s-a întîlnit cu PICKI POGONEANU.

Cunosc o a patra întîlnire, cam tot în timpul primăverii 1945, pe care PATRASCANU a avut-o tot la TOROSIAN și cînd s-a întîlnit cu GHITA POP și la care a asistat și ZILBER.

Cunosc o a cincea întîlnire care a avut loc în cursul lunei Aprilie aranjată tot de mine la cererea lui PATRASCANU și car a avut loc într-un apartament liber din blocul unde locuiam eu. La această întîlnire, PATRASCANU s-a întîlnit cu PICKI POGONEANU și

Preşedintele: Ce acţiuni a dus PATRASCANU pentru sprijinirea guvernelor cu majoritate reacţionară, înainte de 6.Martie 1945 Mă refer la guvernele SANATESCU şi RADESCU ?

LENA CONSTANTE: In cursul lunei februarie 1945, cînd se ducea lupta pentru instaurarea unui regim democratic, PATRASCANU cerea ~~xxxxxxx~~ anglo-americanilor prin serviciile lor de spionaj, să sprijine guvernul RADESCU. Le atrăgea atenţia că acest sprijin să nu constea în simple note diplomatice fără niciun text, ci să fie un sprijin drastic şi că acestea se puteau obţine, pentrucă războiul fiind în curs, Uniunea Sovietică mai avea încă nevoe de colaborarea cu imperialiştii.

Preşedintele: Ce acţiuni a dus după 6 martie 1945 ?

LENA CONSTANTE: După 6 martie 1945, PATRASCANU, încercînd să răstoarne guvernul GROZA, îmi cere să comunic serviciului de spionaj englez să sprijine urgent partidele burgheze, atîta vreme cît ele mai deţin cît de cît influenţă în viaţa politică a ţării şi mai au o influenţă. Am transmis acest mesagiu şi în acelaş timp am informat serviciul de spionaj englez de întîlnirea care a avut loc între PATRASCANU şi spionii americani ROBERTS şi MADISON.

Preşedintele: In timpul conflictului dintre fostul rege şi guvern, ce activitate a dus PATRASCANU ?

LENA CONSTANTE: Chiar PATRASCANU l-a sfătuit pe rege să declanşeze acest conflict. PATRASCANU îmi cerea să comunic ca şi englezii să-l sfătuiască pe rege de propunerea pe care o făcea, de a da o lovitură de stat, pentru a aduce un guvern de concentrare şi că dacă el va fi numit prim-ministru, va putea să menţină puterea. Am transmis acest mesagiu şi în acelaş timp am informat serviciul de spionaj englez şi despre întîlnirea avută cu POGONEANU, şi NICULESCU BUZESTI.

Preşedintele: Cui anume ? Lui NICOL GROSS ?

LENA CONSTANTE: Da, lui NICOL GROSS.

Preşedintele: Cum ai organizat întîlnirile şi care au fost rezultatele întrevederilor ?

LENA CONSTANTE: Prima întîlnire am organizat-o în felul următor:

PATRASCANU ştia că eu îl,cunosc pe PICKI POGONEANU de foarte multă vreme. Imi cere să-i amenajez o întrevedere cu el şi îmi atrage atenţia că trebue să fie o întrevedere secretă de care nu trebue să ştie nici agentul lui, nici şofeurul şi nici eu să nu spun nimănui.

M-am gîndit atunci că nu pot să recurg la telefon, pentrucă s-ar putea ca telefonul lui POGONEANU să fie supravegheat. Am profitat de un telefon întîmplător pe care i l-am dat sorei lui POGONEANU, ANINA POGONEANU, pe care o cunoşteam mai puţin şi am rugat-o să-i spun că fratele ei să mă caute. PICKI POGONEANU m-a căutat şi i-am spus că PATRASCANU doreşte să se întîlnească cu el. POGONEANU a acceptat să se întîlnească cu PATRASCANU şi i-am spus că întîlnirea va avea loc în Str.Alexandru Sihleanu. Chiar eu propusesem ca întîlnirea să aibă loc în casa părinţilor mei, spunîndu-i lui PATRASCANU că Str.Sihleanu este o stradă liniştită cu foarte puţină circulaţie.

S-au întîlnit într-o după amiază cam pe la orele 6.

A doua întîlnire a avut loc în cursul lunei Aprilie. PATRASCANU de data aceasta mi-a atras atenţia mult mai strict că întîlnirea trebue să fie extrem de conspirativă şi să nu ştie nimeni.

Atunci m-am gîndit că nu mai pot să recurg la niciun fel de telefon şi mi-am adus aminte că POGONEANU este foarte bun prieten cu OCTAVIAN NEAMTU, directorul fundaţiilor regale, pe care ş eu îl cunoşteam foarte bine. M-am dus la fundaţiile regale în Str. Latină într-o dimineaţă pe la orele 10 şi l-am rugat pe OCTAVIAN NEAMTU, ca a doua zi de dimineaţă să-l cheme la el pe POGONEANU, că am să-i spun ceva.

A doua zi într-adevăr la orele 10 dimineaţa m-am întîlnit la OCTAVIAN NEAMTU cu POGONEANU. I-am spus dorinţa lui PATRASCAN de a se întîlni cu el. POGONEANU a acceptat. I-am spus că întîlnirea va avea loc în blocul meu, dar la etajul 7, nu la 6 unde locuesc eu, într-o garsonieră care era atunci mobilată dar nelocuită.; aparţinuse dl.FLORIN TEODORU, prietenul lui ZILBER, care se mutase şi lăsase cheia şi întrebuinţarea acestei garsoniere lui HERBERT ZILBER.

A doua zi pe la orele 4, a venit la mine PATRASCANU, s-a urcat sus în garsonieră şi cam după 2o minute a coborît, spunîndu-mi că pe semne POGONEANU s-a răsgîndit, pentrucă nu a sosit.

Nu stătuse nici 5 minute la mine PATRASCANU care aştepta maşina pe care o trimisese şi îi spusese să vină la o oră mai tîrzie, cînd a sunat la uşă, m-am dus şi am deschis, venise POGONEANU însoţit de BUZESTI.

I-am spus să se urce sus în garsonieră, PATRASCANU s-a urcat numai decît după ei şi au avut o întîlnire cam de jumătate oră. După aceia PATRASCANU a coborît la mine ca să aştepte maşina.

./.

La această întrevedere, PATRASCANU a propus să dea o lovitură de stat cu ajutorul regelui, pentru răsturnarea guvernului PETRE GROZA și a aduce un guvern de concentrare cu partidele burgheze. Le-a arătat că este singurul mijloc, dat fiind că englezii și americanii nu pot momentan să le dea niciun ajutor pentru a se menține la conducere.

Președintele: Ce hotărîri au fost luate în întîlnirile pe care le-a avut PATRASCANU cu reprezentanții partidelor istorice ?

LENA CONSTANTE: PATRASCANU s-a înțeles cu reprezentanții partidelor istorice ca să-i sprijine și să colaboreze cu ei, le-a transmis tot felul de informații cu privire la planurile și intențiile de luptă ale Partidului Comunist, i-a sfătuit cum să-și ducă lupta și cum să-și întărească și să-și consolideze pozițiile, ia sfătuit să nu atace niciodată direct Uniunea Sovietică în presa lor, ci numai Partidul Comunist și i-a sfătuit să dea lovitura de stat împreună pentru a rămîne la cîrma țării.

Președintele: Pe plan extern ce să facă ?

LENA CONSTANTE: Pe plan extern să ceară cît mai intens sprijinul americanilor.

Președintele: Cum au fost îndeplinite aceste hotărîri ?

LENA CONSTANTE: Acestea au fost îndeplinite de ambele părți.

Președintele: De exemplu PATRASCANU la Justiție, cum a acționat ?

LENA CONSTANTE: La Justiție PATRASCANU a sabotat cît a putut democratizarea magistraturii. A tergiversat reforma judecătorească și nu s-a apucat s-o facă decît la cererea partidului cînd a văzut că nu mai are încotro la sfîrșitul anului 1947 începutul anului 1948. Aceasta a făcut-o tocmai pentrucă trebuia a se sprijine pe magistrații reacționari în acțiunile lui.

Președintele: In legătură cu discursul din Transilvania, ce știi ?

LENA CONSTANTE: PATRASCANU a căutat să introducă o linie naționalist-șovină. Acest lucru l-a făcut atît prin cărțile pe care le-a scris cît și printr-o serie de conferințe pe care le-a ținut. O activitate mai intensă în acest sens a dus-o atunci, în timpul unei călătorii pe care a făcut-o în Ardeal ca ministru de Justiție, inspectînd tribunalele din diferite orașe din țară.

Președintele: In legătură cu "Astra" ce cunoști ?

LENA CONSTANTE: A susținut societatea "Astra" dela Sibiu

./.

care era în mîna țărăniștilor și pe care Partidul Comunist vroia s-o desființeze.El a venit în mod special la Sibiu,a luat parte la o consfătuire și în mod formal a reorganizat comitetul soc. Astra ca să rămînă de fapt tot vechea Astră reacționară.

Președ:Dar la fundații?

LENA CONSTANTE:La fundație partidul comunist a vrut să desfințeze,nu s-o desființeze ci s-o unească cu Fundația Regală culturală , pentru a putea introduce lihia partidului comunist la sate,și la cererea mea insistentă PATRASCANU s-a opus și a menținut fundația regală sub forma lui,impedicînd astfel linia partidului să pătrundă la sate în căminele culturale.Eu făcusem acest lucru și ca să-l susțin și pe directorul fundației regale OCTAVIAN NEAMTU.

Președ:Cum ținea legătura PATRASCANU cu membrii reacționari care fugiseră din țară în 1945-1946.

LENA CONSTANTE:PATRASCANU ținea legătura cu cei care fugiseră din țară,după cîte știu eu prin TOROSSIAN care era în străinătate. Stiu că era bun prieten cu VISOIANU și colaborau împreună.Legătura oținea cu VISOIANU.

Președ:A căutat PATRASCANU să imprime o linie naționalist burgheză și să creeze un curent naționalist în partid.

LENA CONSTANTE:A căutat în mod intens.PATRASCANU pentru aceasta în afară de cărțile pe care le-a scris,ținea o serie de conferințe.In mod ~~intens~~ special activitatea lui mai intensă o ducea în timpul unei călătorii pe care a făcut-o în Transilvania ca ministru de justiție atunci se ducea să inspecteze așa zisa tribunalele din Transilvania.Tinea în principalele orașe din Ardeal conferințe în linii generale și care culminează cu conferința pe care o ținea la Cluj.La această conferință adapta o linie net naționalistășovină,despre care știa că este împotriva liniei partidului comunist,dar pe care o imprima în mod special,iar în tot timpul acestor conferințe căuta să vorbească cît mai respicat în numele PCR,mai ne întrega pe ELENA PATRASCANU ,pe mine și HARI BRAUNER care l-am întovărășit în aceste călătorii,dacă acest lucru reeese clar și lămurit în felul cum se exprima.PATRASCANU ținea să vorbească nu în numele lui personal și ca membru al CC-PCR deci în numele partidului , ca să compromită linia partidului și pe de altă parte ca să arate că nu este o acțiune a sa personală și că vorbind în numele partidului,partidul n~~ar~~ putea să desmintă.Mai tîrziu am asistat la o conferință a lui ținută la Sibiu cu subiect cultural și tot cu caracter foarte șovin.

Președ:Vorbește dta despre planurile lui PATRASCANU de a fugi din țară?

LENA CONSTANTE:Cunoșteam următoarele planuri de fugă ale

lui PATRASCANU.Intenţii vagi de fugă ştiu că avea chiar la sfîrşitul anului 1946,fără ca să pot spune ceva lămurit,dar planuri precise le cunosc din 1947.Primul plan este un plan pe care l-a făcut cu BETEA ca săfugă cu avionul care a rămas însă în suspensie,pentrucă între timp a survenit o ocazie mult mai sigură plecarea lui PATRASCANU la Bruxelles.La Bruxelles PATRASCANU însă nu a rămas în străinătate,am expus mai înainte motivele pentru care nu a rămas,din cauza arestării lui MANIU şi s-a reîntors în ţară.Reintors în ţară reea planurile de fugă cu BETEA ,însă de data aceasta sunt întrerupte din cauză că BETEA este surprins de poliţie într-o maşină americanăşurmărit şi trebuia să se ascundă.Mai tîrziu este arestat.Ştiu că în tot timpul cît a stat ascuns BETEA a rămas în legătură cu PATRASCANU. Mai cunosc un plan de fugă pe care l-a făcut cu aviatorul MANOLESCU şi un plan de fugă pe care l-a făcut cu TOROSSIAN să fugă cu maşina.

Preşed:Arată dta ce afaceri de aur şi de devize a făcut PATRASCANU?

LENA CONSTANTE:PATRASCANU a făcut de cînd îl cunosc afaceri de aur şi devize,le-a făcut şi printr-un cunoscut al lui RUPENIAN şi prin mine.personal.In anul 1948 cînd PATRASCANU se vede ameninţat prin demascare mi-a dat să păstrez o sumă de 7000 franci elveţieni,60 monezi de aur şi o sumă mai mică de dolari.In acelaş timp mi-a dat să păstrez un document care-l privea pe ALDEA,o fotografieşi un volum de TROTKI.Am ascuns aceşti bani înainte la HARY BRAUNER,apoi în podul casei părinţilor mei,unde au fost găsiţi de anchetă,însă aceşti bani,din ei eu cheltuisem o parte şi-i dădusem şi mamei lui ELENA PATRASCANU o parte.

Procurorul:In legătură cu ceiace a declarat aci acuzata am aici procesul verbal al organelor miliţiei cari confirmă.Este vorba de găsirea în casei părinţilor acuzatei ,a unei sume de 4000 franci elveţieni vreo 33 monezi aur napoleon ,care aparţineau lui PATRASCANU.Permiteţi-mi să le prezint.

Preşed:Ai procurat dta vreodată otravă lui PATRASCANU?

LENA CONSTANTE:Da i-am procurat.In 1948,cînd PATRASCANU a fost demascat,a venit într-o zi la mine şi mi-a cerut să-i cer unei cunoştinţe de ale mele,doctoriţa GOLDENBERG VALENTINA otravă.Am chemat-o pe această doctoriţă la mine,care mi-a procurat ceanură,pe care el a pus-o într-un mic tub de medicament,dintr-o materie plastică pe care a ascuns-o într-o cusătura pantalonului.Acest lucru i l-am procurat.

Procurorul:Ce înţelegeri a fost între dta şi PATRASCANU,pentru eventualitatea arestării,dacă au fost ceva înţelegeri?

LENA CONSTANTE:Au fost şi înţelegeri cu ZILBER.Vă interesează să le spun.In timp ce ZILBER era anchetat de organele PCR,PATRASCANU s-a întîlnit de/mai multe lor în mod secret cu ZILBER la mine acasă,eu aveam

094

grije ca ZILBER să vină înaintea lui PATRASCANU şi să plece după el, ca să nu se ştie cu cine s-a întîlnit, să se creadă că vine la mine. In timpul acestor întîlniri PATRASCANU se interesa de mersul anchetei cu ZILBER. ZILBER era anchetat aşa spunea el despre legăturile lui cu serviciile de spionaj şi despre legăturile lui cu siguranţa generală. PATRASCANU îl învăţa cum să răspundă şi-l sfătuia să nu divulge absolut nimic din toată activitatea lui şi a lor. După ce ZILBER a fost arestat, PATRASCANU era îngrijorat de felul cum se va comporta BELU ZILBER la anchetă. Intr-o zi vine la mine PATRASCANU şi-mi spune că vine dela un cunoscut - al cărui nume nu a vrut să mi-l spună - care mi-a spus că are legături cu siguranţ la care s-a dus să se informeze de felul cum merge ancheta lui BELU ZILBE PATRASCANU în cursul acestor conversaţii îmi cerea promisiunea şi făgăduiala că dacă s-ar întîmpla să fiu arestată şi anchetată în nici un caz eu să nu divulg nimic din toată activitatea mea şi a lui. Deasemenea făcîndu-mi făgădueli solemne că el niciodatănu v-a destăinui nimic din ce am făcut şi că în ce priveşte legăturile lui cu regele, ele nu pot fi aflate pentrucă regele şi NEGEL care le cunoştea sunt plecaţi din ţară. I-am făgăduit lui PATRASCANU acest lucru şi m-a rugat să-i cer aceiaş făgăduială lui HARI BRAUNER, ceiace am şi făcut. Mai tîrziu cînd eram arestată într-o închisoare din Cal. Rahovei s-a întîmplat să fiu într-o celulă vecină cu cea a lui BELU ZILBER şi am putut comunica cu el ca printr-o gaură în partea de lîngă un tub de calorifer. ZILBER m-a întrebat numai decît despre ce sunt anchetată şi m-a învăţat şi el să neg tot ce am făcut şi să nu revin niciodată asupra declaraţiilor mele, pentruca în felul acesta voi scăpa foarte repede.

Procurorul: Ce sfaturi a dat acuzata, acuzatului HARY BRAUNER în eventualitatea unei cercetări?

LENA CONSTANTE: L-am sfătuit dacă este vreodată arestat la început să spună tot ce i se cere, pentru ca să nu fie cumva prost tratat. şi apoi va avea tot timpul să se gîndească şi la proces va şti ce are de făcut. In principiu l-am sfătuit să nu spună nimic.

Preşedintele întreabă apărarea dacă are ceva întrebări de pus.

Apărarea nu are nimic de întrebat.

<u>DEPOZITIILE MARTOREI PATRASCANU ELENA:</u> de 4o de ani,de profesie arhitect decorator.

Preşed:.Vei fi ascultată ca martoră în procesul LENA CONSTANTE.

Preşed.: O cunoşti pe LENA CONSTANTE?

ELENA PATRASCANU: Da o cunosc.

Preşed:Dacă eşti în duşmănie cu ea?

ELENA PATRASCANU:Nu am fost în duşmănie cu ea.

Procurorul:Să spună martora care au fost prietenii cei mai apropiaţi?

ELENA PATRASCANU:Prietenii cei mai apropiaţi mi-au fost ALEXe BRATASANU,HARY BRAUNER,LENA CONSTANTE,după 23 august.

Procurorul:ZILBER nu a fost printre aceştia?

ELENA PATRASCANU:A fost în bune relaţii cu ZILBER.ZILBER a fost un cunoscut al soţului meu.

Procurorul:Ce americani a cunoscut martora şi cine erau aceşti americani?

ELENA PATRASCANU:Am cunoscut pe generalul SCHUYLER,pe ROBERTS, pe MADISON,LEE MILLER şi LOWEL.

Procurorul:Cine era SCHUYLER?

ELENA PATRASCANU:Gralul SCHUYLER era şeful Misiunii Militare Americane în Bucureşti,în Romînia.

Procurorul:Dar MADISON şi ROBERTS?

ELENA PATRASCANU:MADISON şi ROBERTS erau ofiţeri ataşaţi pe lîngă Misiunea Americană în Romînia.In afară de aceasta ştiu dela soţul meu că ROBERTS a fost agent al serv.de spionaj american.Despre MADISON am judecat acelaşi lucru.Exprimîndu-mi în acest sens faţă de soţul meu, în 1947 cînd l-am văzut la Paris.

Procurorul:Cu ce ocazie ai cunoscut pe MADISON şi ROBERTS?

ELENA PATRASCANU:Pe MADISON şi ROBERTS i-am cunoscut în casa lui LENA CONSTANTE cu ocazia unei întîlniri secrete,care a avut loc în anul 1945,spre sfîrşitul primăverii.

Procurorul:Despre ce întîlnire conspirativă ştie martora că a avut loc între PATRASCANU,MADISON şi ROBERTS?

ELENA PATRASCANU:E vorba de aceste întîlniri conspirative.Aceste întîlniri au fost organizate de HERBERT ZILBER şi de faţă au fost şi eu acolo,în sfîrşit LENA CONSTANTE,soţul meu LUCRETIU PATRASCANU,MADISON, şi ROBERTS.

Procurorul:Care a fost scopul acelor întîlniri?

./.

ELENA PATRASCANU: Aceşti doi americani cunoşteau dela ZILBER poziţia antisovietică burghezo-naţionalistă şi de colaborare cu burghezia pe care o avea soţul meu. Soţul meu dorind să fie preferatul altor colaboratori politici, a ţinut să ştie părerea lor în această privinţă.

Procurorul: Să spună martora unde se mai întîlnea PATRASCANU cu MADISON?

ELENA PATRASCANU: Soţul meu LUCRETIU PATRASCANU s-a mai întîlnit cu MADISON la Paris în primăvara anului 1947 cu ocazia conferinţei, a semnării tratatului de pace, în casa lui TOROSSIAN. Eu am fost aceea care am răspuns la telefon, atunci cînd MADISON m-a chemat la hotelul Comandore, spunîndu-mi într-o franţuzească cam stricată că ar dori să vină să ne vadă şi să ne dea o scrisoare pentru HERBERT ZILBER. I-am comunicat soţului meu acest lucru, care se afla alături într-o cameră. Soţul meu mi-a spus să-i dau adresa lui TOROSIAN dela hotelul Comandore, întrucît nu vrea să fie văzut cu un ofiţer american. A doua zi ne-am întîlnit cu MADISON în casă la TOROSSIAN.

Preşed: Ce s-a discutat la această întîlnire

ELENA PATRASCANU: Intîlnirea a durat cca. 2o minute. MADISON a spus că şi-a dat demisia din armată, că acum este student la Paris. Se informa ce face ZILBER, dacă mai este la Institutul de Conjunctură. Cred că s-a mai discutat şi despre tratatul de pace, în orice caz nu mai ţin minte ce s-a discutat.

Procurorul: Ce reprezentanţi ai fostelor partide burgheze a cunoscut PATRASCANU şi ce rol a avut acuzata LENA CONSTANTE în relaţiile acestea, dintre PATRASCANU şi aceşti reprezentanţi?

ELENA PATRASCANU: Soţul meu LUCRETIU PATRASCANU a cunoscut pe BUZESTI, pe STYRCEA, pe VISOIANU, pe POGONEANU, pe AUSNIŢ, pe XENOPOL şi pe BRATIANU. LENA CONSTANTE a intermediat întîlnirile între soţul meu şi POGONEANU. Soţul meu a avut întîlniri şi cu celelalte persoane pe care le-am menţionat. Aceste întîlniri au fost intermediate de ZILBER şi TOROSIAN iar întîlnirea cu VISOIANU şi soţul meu a avut loc în casa FLORICAI BRATESCU VOINESTI din str. Vasile Lascăr.

Procurorul: Care era scopul acestor întîlniri?

ELENA PATRASCANU: Soţul meu în 1945 - cam atunci a avut loc întîlnirea, spre sfîrşitul anului 1945 - a vrut să fie primministru şi să formeze guvernul. In acest sens el a cerut asentimentul regelui, prin BUZESTI şi STYRCEA şi poate şi prin VISOIANU, acest lucru nu-l ştiu exact.

Procurorul: Ce întîlniri secrete cunoaşte martora că au avut loc şi unde au fost organizate?

ELENA PATRASCANU: Am cunoştinţă despre o întîlnire dintre soţul meu şi POGONEANU, în casa părinţilor LENEI CONSTANTE în str. Bihleanu. Aceas-

ta o ştiu dela LENA CONSTANTE întrucît ea mi-a descris atît venirea cît şi plecarea lui POGONEANU,făcînd recomandarea că aceastăcasă ,este o casă conspirativă ideală,pentrucă are două eşiri,de care s-a folosit POGONEANU. Mai ştiu despre o întîlnire între soţul meu,BUZESTI şi STYRCEA în casa lui TOROSIAN.Conţinutul l-am spus mai înainte.Apoi una sau două întîlniri cu VISOIANU,în casa FLORICAI BRATESCU VOINESTI - nu ştiu dacă a fost una sau două,mai ştiu că a avut loc o întîlnire în locuinţa lui FLORIN TEODORU, nu ştiu cu cine,poate cu BUZESTI sau cu STYRCEA,ştiu doar atît că ZILBER a predat o chee a acestei garsoniere LENEI CONSTANTE.Pe urmă în noaptea de anul nou 1944-1945 ştiu că soţul meu se afla fără vreun motiv plauzibil în casa lui TOROSIAN.

Procurorul:Ce ştie martora că s-a discutat la aceste întîlniri secrete?

ELENA PATRASCANU:L-a întîlnirile cu BUZESTI şi STYRCEA,ştiu că scopul discuţiilor erau o eventuală numire a soţului meu ca prim ministru. Despre celelalte întîlniri fie cu POGONEANU,fie cu VISOIANU l-am auzit pe soţul meu explicînd că să nu se aştepte la un ajutor din partea anglo-americanilor.Deşi dînsul nu mi-a spus nimic,este posibil ca el discutînd cu aceste persoane,vroia să ştie dacă partidele politice ar accepta să colaboreze într-un guvern prezidat de soţul meu.Stiu acest lucru pentrucă cunoşteam părerile soţului meucu privire la aceasta.El dorea ca partidele istorice să se menţină,întrucît vedea aceasta ca un obstacol în calea colaborării între Uniunea Sovietică şi Romînia.Deasemeni el vedea în menţinerea monarhiei un obstacol în ceeace priveşte influenţa Uniunii Sovietice în Romînia.

Procurorul:La ultima întrevedere dintre PATRASCANU şi VISOIANU despre ce a fost vorba?

ELENA PATRASCANU:La ultima întrevedere soţul meu mi-a spus că VISOIANU era foarte indispus şi şi-a exprimat dorinţa de a părăsi ţara, de a fugi din ţară.

Procurorul:Care au fost relaţiile dintre PATRASCANU şi el?

ELENA PATRASCANU:Soţul meu a fost în bunerelaţii cu VISOIANU.Cu privire la aceasta pot să spun că ştiu că soţul meu LUCRETIU PATRASCANU a intervenit la dl.TEOHARI GEORGESCU atunci cînd VISOIANU era ameninţat de arestare în legătură cu nişte fonduri ale ţării care erau depuse în Elveţia.Stiu că soţul meu a cunoscut dela VISOIANU că pleacă cu un avion american şi i-a propus şi soţului meu să plece cu el.

Procurorul:Care este provenienţa aurului şi valutei descoperite de autorităţi şi care au aparţinut lui PATRASCANU?

ELENA PATRASCANU:Din banii pe care i-a avut,i-a schimbat în mai multe rînduri în aur.Aceasta prin intermediul lui TOROSIAN care avea

relaţii cu un anume BOGOSIAN care se ocupa cu afacei de bursă.De asemeni cînd TOROSIAN a plecat din ţară soţul meu a menţinut aceste legături prin RUPENIAN.El a mai schimbat aur prin LENA CONSTANTE cu ocazia călătoriei dînşii în Turcia.De asemeni ştiu că soţul meu a schimbat nişte valută în franci francezi în Elveţia,unde preţul aurului era mai scăzut,tot prin oamenii lui TOROSIAN.

Procurorul:Aceste valori,aur şi valută cui au fost predate?

ELENA PATRASCANU:După congresul Partidului Muncitoresc Romîn din 1948 ,după ce soţul meu nu a mai fost ales în C.C. şi între timp intervenise şi arestarea lui BETEA şi a lui ZILBER,s-a făcut la noi în casă o verificare şi cu această ocazie,soţul meu a predat LENEI CONSTANTE banii pe care îi avea.

Procurorul:Ce valută?

ELENA PATRASCANU:Evaluată după mine cu totul aproximativ că este vorba de lo mii dolari ,5o.ooo franci elveţieni ,2.ooo lire sterline şi vreo loo monezi de aur.

Procurorul:Altceva în afară de acestea aţi mai predat LENEI CONSTANTE.

ELENA PATRASCANU:A doua zi chiar eu personal am predat LENEI CONSTANTE un plic conţinînd documente care ar fi putut să fie compromiţătoare şi fotografii.De asemeni am predat şi o carte a lui TROTKI.

INTEROGATORIU ACUZATULUI HARRY BRAUNER

Preşedintele: Ce străini ai cunoscut d-ta înainte de război ?

BRAUNER: Printre străini pe care i-am cunoscut înainte de război sunt: folcloristа BERYL DE ZOETTE, englezoaică şi spioană, LEE MILLER, cetăţeană americană, fotografă şi spioană, pe Ministrul Egiptului la Bucureşti MOHAMED FUAD şi prin acesta am cunoscut pe mai mulţi membrii din corpul diplomatic printre care pe sir REGINALD HOARE ministrul Angliei la Bucureşti din acea vreme e vorba de anul 1939. Deasemeni din personalul de conducere al Legaţiei Britanice am cunoscut pe primul consilier al legaţiei LE ROUGETELLE şi pe colonelul MACNAB ataşat militar.

Preşedintele: Prin ce împrejurări ai cunoscut-o pe BERYL DE ZOETTE şi cu ce se ocupa aceasta ?

BRAUNER: Pe BERYL DE ZOETTE am cunoscut-o prima oară în anul 1935, cînd am fost la Londra cu ocazia însoţirii unei echipe de dansuri populare. A doua oară însă în luna Ianuarie 1938 cu un prilej asemănător, în cadrul festivalurilor internaţionale de folclor ducîndu-mă deasemeni la Londra cu un grup de dansatori populari, BERYL DE ZOETTE care mă cunoscuse dinainte a venit la hotelul unde stăteam, împreună cu un oarecare WAGNER, punîndu-mi diferite întrebări despre situaţia politică din Romînia. Acest WAGNER fusese în Romînia scurt timp, cu care ocazie a cules diferite informaţii a făcut diferite fotografii pe Dunăre. BERYL DE ZOETTE mi-a făcut propunerea de a lucra pentru serv.de spionaj britanic, pentru Intelligence Service şi anume în ce sens: nu pentru a da informaţii, ci sub forma de folclorist, ţinînd seama că eu cunoşteam bine ţara, că aveam obiceiul să însoţesc în ţară străinii, să dau prilejul spionilor englezi care ar veni în ţară sub formă camuflată de oameni de ştiinţă, să circule cu mine în ţară, sub pretextul interesalor de artă populară, pentruce în felul acesta să nu dea de bănuit şi să-şi culeagă informaţii. Eu am acceptat această propunere a lui BERYL DE ZOETTE.

Preşedintele: A trimis BERYL DE ZOETTE pe cineva potrivit înţelegerii ?

BRAUNER: La plecarea~~,ini~~ BERYL DE ZOETTE tocmai mi-a spus că-mi va trimite pe cineva. La puţină vreme, în acelaş an, prin luna Iunie din partea lui BERYL DE ZOETTE s-a prezentat la Bucureşti LEE MILLER, care în acea vreme locuia la Cairo, fiind măritată cu un egiptean, însoţită de un pictor englez ROLAND PENROSE. Aceasta a

./.

venit în țară cu o mașină foarte puternică de turism, cu o întreagă aparatură de cinematografist și fotografist și mi-a cerut, conform înțelegerii avută dinainte cu BERYL DE ZOETTE să o însoțesc în diferite voiajuri în țară. Am făcut primul voiaj cu LEE MILLER și cu ROLAND PENROSE care la foarte scurt timp a plecat din țară, rămînînd numai LEE MILLER. Activitatea pe care a desfășurat-o LEE MILLER ajutată de mine în aceste voiajuri a fost culegerea de informații de spionaj. Trebue să arăt că LEE MILLER a călătorit împreună cu mine în toată țara, mai rămăsese Banatul și Basarabia, care dacă nu au putut fi făcute este pentrucă ea a primit în ultimul moment dispozițiuni de a părăsi țara, după 3 luni de ședere în Romînia. Voiajînd, LEE MILLER s-a interesat în primul rînd de problema care era atunci la ordinea zilei: concentrările. Ori de cîte ori întîlnea grupuri de militari pe șosea, oprea și-i fotografia, avînd un sistem propriu de fotografiere, așa încît să nu fie observată că fotografiază. A fotografiat rafinăriile din regiunea petroliferă Ploești și altele. S-a interesat prin toate locurile pe unde a fost despre starea de spirit a populației cu privire la evenimentele de politică externă, cu privire la un eventual război, ca să vadă cum reacționează populația. S-a mai interesat, a luat informații și a făcut fotografii în legătură cu instalațiile portuare dela Giurgiu, Oltenița, Constanța. S-a interesat despre o problemă specială anume despre problema unui conflict care exista în acea vreme în Cadrilater, în legătură c colonizarea macedonenilor. Mi-a cerut s-o conduc în Cadrilater, a găzduit cîteva zile în niște sate. Impresia mea a fost că problema principală care a interesat-o mai mult a fost carosabilitatea drumurilor. Spun lucrul acesta, pentrucă în afară de faptul că mergeam pe șosele principale, obișnuite, umblam pe șosele în munți care erau complect neobișnuite mașinii și în permanență își însemna pe hartă despre starea drumurilor. De aceia am atras atenția că avea o mașină puternică pe care ea însăși o conducea.

Președintele: De cine mai erați însoțiți ?

<u>BRAUNER:</u> V-am mai spus că odată am mai fost însoțiți de pictorul PENROSE, iar într-unul din voiaje i-am prezentat-o pe LENA CONSTANTE. Intorcîndu-ne la București, LEE MILLER, fiind măritată cu un cetățean egiptean, a fost invitată la Legația Egipteană de către ministrul Egiptului la București, avînd chiar legături de prietenie cu acest Mohamed FUAT. Cu acest prilej m-a prezentat și pe mine și din acel timp am făcut legături de prietenie. Eu personal am prezentat-o pe LEE MILLER lui HERBERT ZILBER, în timpul cînd ea a fost în Romînia.

Președintele: După aceasta, cînd te-ai mai întîlnit cu

BERYL DE ZOETTE ?

BRAUNER: La puţină vreme, adică la sfîrşitul anului, în luna Ianuarie 1939, deasemeni cu prilejul unor festivaluri internaţionale, am plecat însoţind o echipă de dansuri populare din reg. Argeş la Londra. Cum am venit, BERYL DE ZOETTE a venit la mine şi şi-a exprimat satisfacţia că am ajutat-o forte mult şi foarte bine pe LEE MILLER. Mi-a mai spus că ţinînd seama de încordarea internaţională, de data asta se pune o altă problemă în legătură cu activitatea mea pentru serviciul de spionaj britanic şi anume că s-a hotărît că ţinînd seama de faptul că a început să devină foarte dificilă intrarea englezilor sub formă de turişti în ţară, să se facă în Bucureşti un aşa zis institut ştiinţific de culegeri folcloristice de artă populară, care să camufleze de fapt o agentură de spionaj britanică, la care ar urma să vină agenţii serviciului de spionaj britanic în România, sub forma camuflată de oameni de ştiinţă. Ţinînd seama de faptul că eu mă ocup de folclor, că sunt cunoscut, s-a gîndit că persoana cea mai indicată aş fi eu care să reprezint din punct de vedere ştiinţific acest aşa zis institut ştiinţific, urmînd să fiu dublat de o persoană care va veni din străinătate, care să desfăşoare o activitate de spionaj şi care să primească pe spioni: Inainte de a ne despărţi, BERYL DE ZOETTE, adică înainte de a veni în ţară, mi-a dat un cec de 100 de lire sterline sub forma camuflată de "onorariu" pentru participarea mea la festivalurile internaţionale şi mi-a spus că va veni în ţară.

Preşedintele: A venit BERYL DE ZOETTE în România ?

BRAUNER: La foarte puţină vreme, în timpul paştelui, în 1939, BERYL DE ZOETTE a venit în România. Imi spusese că va veni pentru a pune bazele acestui institut; venind în ţară mi-a cerut să-i organizez un voiaj deasemeni cu maşina. A făcut un voiaj destul de scurt prin ţară. In acest voiaj deasemeni a cules informaţii în legătură cu starea de spirit a populaţiei, deasemeni asupra problemei concentrărilor, care în 1939 era mai acută, asupra deplasărilor de trupe. După aceia mi-a spus că într-una din zilele următoare sunt invitat la masă la ministrul Angliei la Bucureşti, sir REGINALD HOARE. La masa la care am fost invitat împreună cu BERYL DE ZOETTE, nu se aflau decît conducătorii legaţiei britanice din timpul acela: sir REGINALD HOARE, LE ROUGETEL prim consilier de legaţie la Bucureşti şi consilier de legaţie la Moscova, după cîte îmi aduc aminte că spunea şi col. MACNAB. La această masă s-a discutat deschis, fără

./.

ocolişuri problema propusă mie de către BERYL DE ZOETTE, adică înfiinţarea unui centru de spionaj sub forma camuflată a acelui institut de cercetări ştiinţifice. BERYL DE ZOETTE, a spus că ea mă indică pe mine ca persoana cea mai indicată de a reprezenta din punct de vedere tehnic acest institut, la care ministrul Angliei a răspuns că nu are nimic de obiectat, că este perfect de acord, că în ce priveşte problemele organizatorice cît şi asupra persoanei care ar urma să mă dubleze pe mine urmează să hotărască BERYL DE ZOETTE. De fapt persoana care trebuia să mă dubleze pe mine, era această BERYL DE ZOETTE. BERYL DE ZOETTE a plecat apoi în Anglia urmînd să procure aparatele necesar pentru înregistrarea sunetelor, necesare înfiinţării Institutului de cercetări ştiinţifice.

La aceiaş masă, spre sfîrşit, ataşatul militar col.MACNAB s-a retras într-un colţ cu mine şi mi-a cerut ca pînă la instalarea acestui institut să-i dau informaţii cu privire la diferite svonuri cu privire la situaţia politică din România, aceasta ţinînd seama că eu aveam legături cu o serie de prieteni gazetari astfel că aveam posibilitatea să cunosc problemele la ordinea zilei. Ca să dau un exemplu, avînd cunoştiinţe gazetari eu ştiam dela prietenii mei subiectele articolelor care au fost cenzurate. Am avut legături cu MACNAB timp de cîteva luni, cu care mă întîlneam în localul legaţiei, adică pînă în momentul cînd am fost concentrat, respectiv pînă în iarna anului 1939 începutul anului 1940. Din acea clipă am rupt legăturile cu serviciul de spionaj britanic.

Preşedintele: I-ai prezentat pe altcineva lui MACNAB?

BRAUNER: Col.MACNAB i-am prezentat pe un prieten de-al meu gazetar, MIHAI POP care venise din Cehoslovacia înainte sau după ocuparea ei de către hitlerişti şi cunoştea bine problemele de acolo.

Preşedintele: Acel institut s-a mai format ?

BRAUNER: Nu, nu s-a mai putut forma ţinînd seama de situaţia internaţională şi de plecarea englezilor din ţară.

Preşedintele: Ce legături de spionaj ai avut în timpul războiului ?

BRAUNER: Nu am avut niciun fel de legături de spionaj.

Preşedintele: Cum ai reluat legăturile de spionaj cu Intelligence Service după război ?

BRAUNER: După război, în toamna anului 1945, am fost chemat de către LE ROUGETEL, spion camuflat, de data aceasta revenise în România sub forma de şef al Misiunii Politice britanice în România. Acesta era deja de un an în ţară în momentul cînd m-a chemat pe mine

./.

LE ROUGETEL mi-a spus că dorește să-mi reiau legăturile de spionaj, adică să lucrez iarăși pentru serv.de spionaj britanic. Mi-a mai spus că se pune cu mai multă seriozitate de data aceasta problema institutului, care să dea prilej spionilor să lucreze în România, că este vorba de data aceasta de un institut mult mai mare, care să aibă filiere în toate țările din sud-estul Europei cu centrul la București și cu ramificații la Belgrad, la Sofia și în Ungaria. Deasemeni mi-a mai spus că bineînțeles aceasta nu este o problemă de moment, ci se va face la momentul politic potrivit, adică în clipa cînd înființarea acestui institut va coincide cu momentul în care vor veni institutele britanice de cultură care fuseseră înainte de război în toate țările.

Mi-a cerut să mă gîndesc serios la această problemă și să reflectez asupra felului în care văd eu, de data aceasta ținînd seama că în acel timp existau alte condiții pentru realizarea unui asemenea centru de spionaj camuflat într-un institut științific. In afară de aceasta LE ROUGETEL s-a interesat foarte amănunțit asupra legăturilor pe care le am eu. Cu acest prilej i-am spus că sunt în strînse legături cu LUCRETIU PATRASCANU, i-am vorbit despre activitatea contrarevoluționară a lui LUCRETIU PATRASCANU, i-am vorbit despre legăturile strînse pe care acesta le are cu partidele istorice și în general despre scopurile politice pe care le urmărea PATRASCANU. Tot ceeace eu i-am spus, LE ROUGETEL a ascultat cu multă atenție, nu mi-a spus nimic, ceeace mi-a dat impresia că, cunoștea foarte bine legăturile mele cu PATRASCANU, că nu era un secret că mă cunoșteam cu PATRASCANU. S-a interesat cu foarte multă atenție despre activitatea mea personală, despre activitatea mea folcloristică, i-am dat indicații că lucrez ca funcționar specialist la Fundațiile Regale, că fac conferințe la radio în specialitate și că activez în cadrul Apărării Patriotice. La despărțire LE ROUGETEL mi-a spus că mă va pune în legătură cu cineva, că cineva va veni din partea lui. Așa am reluat legăturile de spionaj cu Intelligence Service.

Președintele: Cine a venit în țară în Februarie 1945 ?

BRAUNER: Fără să mai fi avut nicio legătură din anul 1938 și fără să știu ce a devenit această persoană, apare în țară LEE MILLER de data aceasta îmbrăcată în ~~uniform~~ uniformă americană sub formă de reporter de război. A venit în țară și mi s-a prezentat că este trimisă de BERYL DE ZOETTE și de legația Engleză. Nu mi-a pomeni de LE ROUGETEL.

Președintele: Cu cine a venit ?

./.

BRAUNER: Aceasta era însoţită deasemeni de un gazetar american, tot aşa zis reporter de război, JOHN PHILIPPSE, care lucra pentru trustul United Press şi revista "Life". LEE MILLER lucra şi pentru revista "Vogue". Mi-a spus că a venit să ia legătura cu o seamă de oameni din lumea politică romînească şi mi-a cerut imediat să-i fac legătura cu LUCREŢIU PATRASCANU.

Preşedintele: Inainte avusese ea convorbiri cu conducătorii partidelor istorice ?

BRAUNER: Inainte de a fi văzut pe PATRASCANU eu nu ştiu exact, însă cînd a venit în ţară ştiu că a luat legătura cu MANIU, cu BRATIANU, cu regele, a cărui fotografie dealtfel a publicat-o întrunul din reportajele despre Romînia. In acelaş timp mi-a cerut să-i fac legătura cu LUCREŢIU PATRASCANU. Ea mi-a cerut aceasta. M-am adresat lui PATRASCANU - era vorba să-i fac cunoştiinţă atît ei cât şi lui JOHN PHILIPPS. PATRASCANU mi-a spus că nu doreşte să-i vadă din motive de prudenţă. Acesta a fost argumentul pentru care nu vroia să-i vadă, că nu este prudent să vadă pe nişte reporteri americani veniţi în uniformă americană.

Preşedintele: Ce ţi-a spus totuşi ?

BRAUNER: Am pus-o în legătură pe LEE MILLER în primul rînd cu ELENA PATRASCANU. Ducîndu-mă cu LEE MILLER la Teatrul de Păpuşi unde a făcut un reportaj despre teatrul de păpuşi pe care l-a publicat. In afară de ceilalţi oameni din partidele istorice, a pomenit numai despre soţia ministrului de justiţie PATRASCANU, dar în afară de ELENA PATRASCANU cu care nu ştiu să fi avut discuţii speciale, am pus-o în legătură cuncel mai apropiat om de LUCREŢIU PATRASCANU, cu ing. HERBERT ZILBER, despre care mi-a atras atenţia că-l cunoscuse încă din 1935.

Am fost personal la HERBERT ZILBER acasă cu JOHN PHILIPPS Am uitat să spun că acesta în timpul războiului a lucrat în permanenţă la marele comandament al lui Tito şi că a fost decorat cu cele mai mari ordine ale lui Tito. JOHN PHILIPPS i-a mărturisit scopul vizitei lui în Romînia lui HERBERT ZILBER, i-a spus că ceeace îl interesează pe el foarte mult este ruperea Romîniei dela legăturile cu Uniunea Sovietelor şi aruncarea Romîniei - nu sunt cuvintele lui, dar acesta este sensul - în sfera de influenţă a imperialiştilor. Dacă este posibil ca prin oamenii politici care se găsesc în Romînia să se treacă în lagărul imperialist.

I-a vorbit lui HERBERT ZILBER despre planul Marschall şi altele, cu care ZILBER a fost întru totul de acord, cu punctul de vedere al lui JOHN PHILIPPS. Mai mult decît atît, ZILBER i-a spus că el are promisiunea că foarte curînd va pleca în calitate de ministru la Washington şi că această calitate va merge pe această linie.

JOHN PHILIPPS chiar faţă de mine şi-a dat intilnire cu HERBERT ZILBER la Washington, i-a lăsat numărul de telefon şi i-a promis că imediat ce va ajunge la Washington îi va face legătura cu diferiţi oameni politici. Nu ştiu dacă HERBERT ZILBER s-a mai văzut cu el de atunci.

Preşedintele: Dar cu LENA CONSTANTE, s-a intilnit ?

BRAUNER: Da, LEE MILLER s-a intilnit şi cu LENA CONSTANTE, prin mine,

Preşedintele: Ce discuţii aţi avut cu LEE MILLER în legătură cu institutul proectat ?

BRAUNER: In afară de toate problemele care vi le-am spus, LEE MILLER s-a interesat cu foarte multă atenţie despre activitatea mea personală. M-a întrebat dacă am reflectat în legătură cu înfiinţarea unui centru de spionaj britanic în Rominia. I-am explicat lui LEE MILLER o întreagă manevră care am utilizat-o pentru a desprinde arhiva de folclor a societăţii compozitorilor la care lucrasem timp de 11 ani şi trecerea ei la fundaţia regală, fundaţia "regele Mihai I" cu gîndul că dacă propunerea este găsită bună, acest centru de spionaj să fie făcut nu sub forma unei simple instituţii britanice, ci sub forma unui institut romîno-britanic de cercetări. Mi-a spus că este foarte bun şi în acelaş timp mi-a spus că este absolut necesar să-mi facă un mare reportaj în legătură cu activitatea mea pe care să-l publice în străinătate, pentruca să mă scoată în evidenţă în aşa fel încît atunci cînd am să fiu numit director al acestui institut să nu pară curios în ţară. In afară de această discuţie, LEE MILLER mi-a atras atenţia că are dispoziţie să mă pună în legătură cu o persoană căreia urmează să-i dau pînă la înfiinţarea acestui institut, informaţiile pe care această persoană mi le va cere. Eu i-am explicat că o să fie foarte greu să mai am deaface cu un englez, pentrucă o să dau de bănuit, mai ales pentrucă sunt în preajma lui PATRASCANU şi atunci LEE MILLER mi-a atras atenţia că nu este vorba de o persoană străină, că este vorba de un romîn. Imi cere să fixez o întîlnire secretă deoarece nu-l pot vedea pe acest om la Athenee Palace unde locuia ea. Am organizat această intilnire secretă într-o zi de sărbătoare la arhiva de folclor unde nu putea să dea nimic de bănuit pentrucă era Duminică, deasemeni nici pentru mine deoarece nu erau funcţionari şi putea să decurgă în mod secret. LEE MILLER mi-a prezentat atunci pe un anume GUY PAUKER pe care îl cunoscusem superficial şi care ştiam că este corespondent special pentru limba engleză sau americană, nu ştiu exact. La această intîlnire dintre LEE MILLER, GUY PAUKER şi mine, MILLER mi-a dat instruc-

ţiuni foarte amănunţite de felul cum trebue să procedez ca să nu dau de bănuit. Mi-a atras atenţia să mă întîlnesc numai în secret, să nu am legături în afară şi că-i voiu furniza informaţiile pe care dînsul mi le va cere. Mi-a atras atenţia că informaţiile pe care am să le aduc să nu fie scrise, ci să le dau prin viu grai, urmînd ca el să le însemneze, după care m-am despărţit de GUY PAUKER care mi-a luat numărul de telefon. Ţin să atrag atenţia că chiar atît de amănunţit mi-a atras atenţia LEE MILLER, încît mi-a spus că atunci cînd o să mă cheme la telefon, o să întrebuinţeze un numele conspirativ şi urma să-mi spună că m-a căutat PACURARU. După aceasta s-a terminat convorbirea cu PAUKER şi cu LEE MILLER m-am văzut ultima dată în ajunul plecării ei, la o masă la Athenee Palace, la care a participat şi IMPERIO MATEESCU dela Legaţia Americană, pe care-l cunoscusem superficial încă înainte de război.

Preşedintele: De unde primeai d-ta informaţii economice, pe care le dădeai apoi lui LEE MILLER ?

BRAUNER: Lui LEE MILLER şi apoi lui PAUKER le-am dat informaţii din sursa ZILBER. HERBERT ZILBER era în acel timp directorul Institutului de Conjunctură. Dar şi alte informaţii economice pe care le cunoşteam din sursa PATRASCANU, informaţii cu privire la acordurile economice dintre România şi Uniunea Sovietică, de care nu avea de unde să ştie ZILBER, exporturi de mărfuri către Uniunea Sovietică şi informaţiile politice pe care le aveam dela PATRASCANU.-

Preşedintele: De cînd şi pînă cînd i-ai dat informaţii lui GUY PAUKER ?

BRAUNER: Pe GUY PAUKER l-am informat din luna martie 1946 pînă în toamna anului 1947, cînd brusc acesta nu mai m-a chemat la telefon.

Preşedintele: Ce informaţii i-ai dat d-ta lui GUY PAUKER?

BRAUNER: I-am dat informaţiile pe care mi le-a cerut, din mai multe surse, informaţii politico-economice. GUY PAUKER a văzut de pildă că am publicat un articol în ziarul Graiul Nou şi mi-a cerut să fac tot posibilul să-i dau numele unor colaboratori dela ziarul "Graiul Nou". De pildă am fost invitat să vorbesc la postul de radio "România Liberă" care era atunci un post de radio clandestin al partidului. A venit să-i dau adresa acestui post şi să-i spun de cine este condus. Mi-a cerut şi i-am dat schema organizatorică a Ministerului Informaţiilor, pe care o cunoşteam pentrucă lucrasem la ea, informaţii mai cu seamă privitor la deţinătorii de servicii, la cei care erau la mişcarea serviciilor şi la schimbările de personal superior care interveneau între timp. GUY PAUKER s-a interesat despre întreaga mea activitate politică, mi-a cerut şi i-am dat în permanenţă informaţii despre con-

activiştii care lucrau în cadrul sectorului de artă.-

Preşedintele: In ce mod au încetat legăturile d-tale cu GUY PAUKER ?

BRAUNER: Am arătat că nu mai m-a chemat la telefon şi din acel moment am rămas separat de serviciul de spionaj britanic timp de două luni de zile. Peste vreo două luni, în cursul lunii Noembrie, o cunoştiinţă de a familiei PATRASCANU anume JOSETTE LAZAR, care acum este fugită în străinătate, mi-a telefonat şi m-a invitat la dînsa la masă, spunîndu-mi că vor fi mai mulţi prieteni şi că este şi un prieten de-al ei care ţine foarte mult să mă cunoască şi că să vin şi eu la ei. M-am dus la masă şi m-a prezentat spionului englez PORTER care în acel timp era funcţionar superior la Legaţia Britanică. PORTER s-a retras cu mine, după amiază, într-o cameră şi ca eu să-mi dau seama că este din partea serviciului de spionaj britanic, primul lucru care mi l-a spus a fost acela: "d-ta nu o să mai ai legătura pe care ai avut-o şi ne gîndim să-ţi facem o altă legătură. In felul acesta eu am înţeles că el este din partea serviciului de spionaj. Ţinînd seama de situaţia specială a lui PATRASCANU, de atmosfera din jurul meu, am spus că este mai bine să mi se facă o legătură cu o altă persoană, că m-ar compromite şi pe el şi pe mine şi asta pentru-că mi-a dat sarcina ca să-l sprijin pe PATRASCANU în clipa cînd se va pune problema fugii sale din ţară. Mi-a spus că atunci să fac tot posibilul, să fac tot ce-mi stă în putinţă pentru a-l ajuta.

Preşedintele: Ai mai avut legături cu LEE MILLER ?

BRAUNER: LEE MILLER mi-a trimis o scrisoare în 1948, adică în momentul cînd era arestat şi PATRASCANU, şi HERBERT ZILBER şi LENA CONSTANTE, o scrisoare camuflată în care îmi spunea că o prietenă de a ei, foarte frumoasă doreşte să vină în ţară, că este gazetară şi că dacă sunt dispus să o sprijin şi să o conduc acolo unde vrea ea. La această scrisoare nu am răspuns, am şi aruncat această scrisoare..

Preşedintele: De cînd o cunoşti d-ta pe LENA CONSTANTE?

BRAUNER: Pe LENA CONSTANTE o cunosc din anul 193o.

Preşedintele: Cum au evoluat relaţiile dintre d-ta şi LENA CONSTANTE ?

BRAUNER: Am fost foarte legaţi, am fost buni prieteni în permanenţă de atunci şi pînă la arestare.

Preşedintele: Arată d-ta ce cunoştiinţe mai apropiate avea LENA CONSTANTE între anii 1938-194o ?

./.

HARY BRAUNER:In 1938-1941,un prieten,cel mai bun prieten al LENEI CONSTANTE,era ing.NICOLE GROSS un mare bogătaş,specialist în instalarea rafinăriilor petrolifere şi reprezentant al casei tehnice cehoslovace şi în afară de aceasta,spion al serv.britanic.

Preşed:Ce fel de legături existau între LENA CONSTANTE şi NICOLE GROSS în acea perioadă?

HARY BRAUNER:Ştiu că erau legături foarte apropiate şi ca să dau un exemplu cît de apropiate erau aceste legături,este că în clipa în care NICOLE GROSS a părăsit ţara în timpul legionarilor,LENA CONSTANTE l-a însoţit pe NICOLE GROSS ajutîndu-l să ducă nişte valori pînă la Istambul.Aceasta am arătat-o pentrucă vreau să arăt cît de strînse erau legăturile dintre ei.

Preşed:LENA CONSTANTE i-a dat informaţii lui NICOLE GROSS?

HARY BRAUNER:Eu nu ştiu,vă spun că erau legături foarte strînse însă nu ştiu acest lucru.

Preşed:Unde a lucrat NICOLE GROSS în timpul războiului?

HARY BRAUNER:In timpul războiului acest NICOLE GROSS a lucrat la serv.de spionaj britanic la Cairo,la secţia romînească.Ştiu aceasta din două surse,în primul rînd il ştiu dela o cunoştinţă de a mea PETRE VULPESCU,care s-a refugiat în timpul războiului din ţară şi a fugit la Cairo,nu mi-am reamintit acum,înainte de a pleca el ,LENA CONSTANTE - cred că nu mă înşel - i-a vorbit despre acest NICOLE GROSS şi cred că la cunoscut,pentrucă acesta cînd s-a întors imediat după 23 Aug. din Kenia,fusese în Kenia,cînd s-a întors i-a spus LENEI CONSTANTE că l-a văzut şi că lucrează la serv.de spionaj britanic dela Cairo.Aceasta este prima sursă.A doua oară acest lucru mi l-a confirmat LENA CONSTANTE care a aflat,am uitat să spun că în timpul războiului LENA CONSTANTE a avut legături cu NICOLE GROSS,ştiu dela ea,prin Crucea Roşie şi pot să vă dau un amănunt că ea primea scrisori pe numele conspirativ RUTH,aceasta era numele lui NICOLE GROSS dela Cairo.

Preşed:După 23 August 1944 cum a ţinut legătură LENA CONSTANTE cu NICOLE GROSS?

HARY BRAUNER:Imediat după 23 August foarte curînd,i s-a prezentat col.englez EISINGER venit în Romînia,sub formă de specialist petrolist,ca să constate din pagubele din regiunile petrolifere,de fapt spion,care i s-a adresat LENEI CONSTANTE că vine din partea lui NICOLE GROSS care a lucrat în timpul războiului,- şi atunci i-a confirmat LENEI CONSTANTE acest lucru - la serv.de spionaj britanic,i-a spus că a lucrat foarte bine,că el i-a fost şeful lui,acest EISINGER care venise în Romînia şi i-a propus LENEI CONSTANTE să lucreze pentru serv.de informaţii britanic,să se pună în legătură cu PATRASCANU şi să trimită

mesagii regulate lui NICOLE GROSS care se afla cred deja la Londra, ținî să atragă atenția ,cred că atuncea am aflat că NICOLE GROSS care plecase din Romînia în 194o cetățean romîn, într-un timp foarte scurt a primit cetățenia engleză la Londra, unde s-a stabilit după război și unde a activat ca conferențiar la postul de radio Londra, în cadrul emisiunilor romînești fără să-și dea numele bineînțeles. I-a făcut această propunere lui LENA CONSTANTE, adică să ia legătura cu PATRASCANU și să trimită mesagii. LENA CONSTANTE a acceptat acest lucru.

Președ: Cum trimitea mesagiile.

HARY BRAUNER: Mesagiile pe care i le trimitea LENA CONSTANTE, au fost trimise pe mai multe căi. La început LENEI CONSTANTE i s-a prezentat BUTLER secretar al Misiunii Britanice, în timpul acela în Romînia sub o formă camuflată. S-au luat legăturile între acest BUTLER și LENA CONSTANTE prin care trimitea mesagiile. Pentru a nu da de bănuit sub o formă camuflată, pentrucă LENA CONSTANTE avea pretextul că renunță la o procură pe care o avea dela NICOLE GROSS și datorită acestui fapt, are relații cu BUTLER, de altfel lucrul acesta pare destul de copilăros, pentrucă atunci cînd cineva solicită să renunțe la o procură, nu se prezintă la solicitator, unul din conducătorii legației ca să-i dea răspunsul. Spun aceasta pentrucă LENA CONSTANTE a eșit odată dela Legația Engleză, a doua oară mi-a atras atenția - că eu obișnuiam să viu foarte des la LENA CONSTANTE acasă, să nu viu la ea deoarece va veni BUTLER cu care are de discutat lucruri foarte importante. Prin acest BUTLER, ea ~~s-au PATRASCANU~~ trimitea mesagiile deci deadreptul prin Legația Engleză.

Președ: Deci LENA CONSTANTE, a executat instrucțiunile Intelligence Service și a luat legătura cu PATRASCANU, și prin cine?

HARY BRAUNER: LENA CONSTANTE a luat legătura cu PATRASCANU prin HERBERT ZILBER, pe care eu l-am cunoscut tot pe aceiaș cale prin LENA CONSTANTE.

Președ: Legăturile dtale cu PATRASCANU erau consfințite de Intelligence Service. Ei erau de acord?

HARY BRAUNER: Păi știu eu, cred căîn mod logic. In primul rînd LE ROUGETELE știa că-l văd pe PATRASCANU și de aceea mi-a și spus el că vreau să lucrez pentru serv. de spionaj . Al doilea cînd a venit LEE MILLER în țară mi-a spus ca să iau legătura cu PATRASCANU și al treilea fapt, Intelligance Service vine în țară și-mi cere în mod special ca să-l ajut pe PATRASCANU, așa că nu numai că erau de acord, însă îmi cerea să-i fac și servicii.

Președ: Ce legături a avut LENA CONSTANTE cu Intelligence Service?

HARY BRAUNER: In timpul cît LENA CONSTANTE trimitea mesagiile

./.

prin Legaţia Engleză,lucru de care PATRASCANU avea cunoştinţă,PATRASCANU i-a atras atenţia că este foarte imprudent să aibe legături cu legaţia şi atunci s-a găsit o altă formulă.In Romînia a venit una anume VERA MELANOVA trimisă din partea lui NICOLE GROSS la LENA CONSTANTE.

Preşed:Cine l-a anunţat pe NICOLE GROSS,de această imposibilitate de a lua legătura.Cine era VERA MELANOVA?

HARY BRAUNER:Aceasta nu ştiu.VERA MELANOVA,era funcţionară la Min.de Externe cehoslovac înainte de război,fugită din Romînia cu guvernul BENES,cred care s-a format în timpul războiului la Londra,funcţionară în acest guvern,este numită funcţionară în Romînia la Legaţia Cehoslovaciei, însă a fost trimisă în acelaş timp de NICOLE GROSS care era spion la LENA CONSTANTE,pentru a lua legătura cu ea.Stiu că LENA CONSTANTE a avut legături foarte apropiate cu VERA MELANOVA pe care le-am cunoscut şi eu prin LENA CONSTANTE şi o vedea foarte des şi i-a trimis mesagii foarte importante.

Preşed:Prin cine trimitea LENA CONSTANTE mesagiile?

HARY BRAUNER:Nu ştiu precis dacă LENA CONSTANTE,nu ştiu precis dacă trimitea prin curierul diplomatic cehoslovac.Să vă dau un amănunt dacă este necesar,însă scrisorile erau trimise regulat cu cursa Bucureşti Praga şi întreaga corespondenţă,fie a curierului diplomatic,fie a funcţionarilor,era dusă de această cursă pînă la Praga.Dela Praga scrisorile care erau adresate mai departe.probabil care erau adresate lui NICOLE GROSS,acestea erau preluate de fratele VEREI MELANOVA,care deasemenea în timpul războiului a fost la Londra,care actualmente el fiind aviator de cursă,făcea cursa Praga -Paris şi făcea legătura VEREI MELANOVA.Stiu că cu VERA MELANOVA,LENA CONSTANTE ,n-aş putea spune exact,cred că prin 1947 cînd a plecat din ţară nu-mi aduc aminte precis anul cînd a plecat trimitea LENA CONSTANTE mesagiile.

Preşed:Prin cine alţi a mai transmis,a avut legătură dintre LENA CONSTANTE şi NICOLE GROSS?

HARY BRAUNER:O altă persoană care a făcut legătura între LENA CONSTANTE şi NICOLE GROSS,a fost soţia secretarului legaţiei Romîne la Londra,numit de PATRASCANU ,membru de partid şi care nu s-a mai întors în ţară ZEVEDEI BARBU.Aceasta,soţia lui ZEVEDEI BARBU era prietenă din copilărie cu LENA CONSTANTE şi prietenă cu NICOLE GROSS.Inainte de a pleca la Londra a lucrat contact cu LENA CONSTANTE şi apoi cu NICOLE GROSS la Londra.De unde ştiu că a luat contact şi cu ZEVEDEI BARBU.Pentrucă nu-mi aduc aminte exact,cred că în vara anului 1947,ZEVEDEI a venit ultima oară în Romînia şi l-am văzut în vila lui PATRASCANU la Snagov,împreună cu soţia lui şi atunci am aflat că-l văzuse pe NICOLE GROSS.

Preşed:Cînd s-a mai văzut LENA CONSTANTE cu NICOLE GROSS?

HARY BRAUNER: LENA CONSTANTE s-a văzut cu NICOLE GROSS în toamna anului 1947 la sfîrşitul lui August, sau începutul lui septembrie, nu pot să precizez în ce fel. Această întîlnire cu NICOLE GROSS ştiu că a fost provocată de LENA CONSTANTE. Scopul acestei întîlniri era ca LENA CONSTANTE să-l pună în cunoştinţă pe NICOLE GROSS despre intenţia precisă de fugă a lui PATRASCANU în momentul acela. PATRASCANU nu numai că a ştiut că LENA CONSTANTE se va întîlni cu NICOLE GROSS în acel moment la Praga, dar a ajutat-o din toate puterile - că altfel n-ar fi putut să plece la Praga - pentrucă altfel LENA CONSTANTE nu putea obţine paşaportul. Stiu că ea a putut pleca pentrucă a intervenit PATRASCANU pentru paşaport, în acest sens dînd sarcină directorului său de cabinet MICSA să-i scoată paşaportul pentru LENA CONSTANTE, în afară de aceasta i-a dat şi bani ca să poată pleca. In afară de aceasta, LENA CONSTANTE a plecat la Praga cu acelaş avion cu care a plecat LUCRETIU PATRASCANU şi ELENA PATRASCANU la Bruxelles. Aceştia s-au dat şi ei jos la Praga, continuîndu-şi drumul la Bruxelles şi în felul acesta s-a văzut cu NICOLE GROSS, după care s-a întors în ţară.

Preşed: Au mai continuat legăturile dintre LENA CONSTANTE şi NICOLE GROSS?

HARY BRAUNER: Nu nu ştiu. Stiu despre o scrisoare lungă care i-a fost trimisă LENEI CONSTANTE de NICOLE GROSS prin Legaţia Engleză şi i-a fost adusă de un fost funcţionar şi prieten al lui NICOLE GROSS, un fost secretar LAZAR LAZAR. Altceva nu ştiu. Stiu căa primit doar o scrisoare.

Preşed: Ce conţinea scrisoarea?

HARY BRAUNER: Nu ştiu, mi-a spus căeste vorba despre o scrisoare cu conţinut sentimental, că a fost vorba ca NICOLE GROSS să se căsătorească cu ea, că el a cerut-o în căsătorie şi că era o scrisoare romantică, de aceasta nu v-am spus.

Preşed: Arată dta de unde şi cum îmi procura LENA CONSTANTE, informaţiile pe care i le trimitea lui NICOLE GROSS?

HARY BRAUNER: In primul rînd informaţiile privitoare la politica externă şi internă, dela PATRASCANU cu care avea legături foarte strînse permanente.

Preşed: PATRASCANU ştia pentru ce-i cere LENA CONSTANTE informaţia?

HARY BRAUNER: Da ştia. Doar v-am spus că PATRASCANU i-a atras atenţia că mesagiile care le trimite nu vor urma un drum bun. Pe urmă era şi ZILBER şi eu însu-mi i-am dat informaţii în 1945 lui LENA CONSTANTE, care-l cunoştea pe NICOLE GROSS dinainte de război.

Preşed: Ce fel?

HARY BRAUNER: Informaţiile pe care i le-am procurat eu LENEI

/

CONSTANTE au fost în legătură cu problema colectării de cereale. Erau pe atunci foarte multe nemulţumiri. Eu am cules aceste informaţii dela directorii căminelor culturale care veneau la Bucureşti, despre starea de spirit în legătură cu aceasta, fie dela inspectorii generali cari circulau pela mine. Eu provocam discuţii de natura aceasta, însă bineînţeles că nu le spuneam scopul şi în felul acesta, aflam ce mă interesa. In afară de aceasta tot dela aceştia am aflat uneori despre prezenţa trupelor sovietice, unde se aflau în ţară şi i-am dat LENEI CONSTANTE. Alte informaţii pe care le-am cules LENEI CONSTANTE, a fost atunci cînd PATRASCANU a fost invitat să ţină o conferinţă la şcoala I.P.C. dela Breaza, şcoală militară unde am stat cu ea împreună o zi întreagă, cît PATRASCANU a ţinut conferinţa, aşa că ne-am putut da seama despre felul în care se fac cursurile, existenţa şcoalei şi scopul acestei şcoli a I.P.C.

Preşed: De cînd îl cunoşti dta pe HERBERT ZILBER?

HARY BRAUNER: N-aş putea spune anul, dar pot să vă spun timpul, în jurul anului 193o în orice caz după ce a fost condamnat şi de atunci am fost prieten cu el.

Preşed: Ce cunoşti dta despre legăturile de spionaj ale lui ZILBER înainte de război?

HARI BRAUNER: Inainte de răsboi personal ştiu că lucra, că-l cunoştea pe NICOLE GROSS, deasemenea ştiu că a avut legături cu WATSON, aceasta o ştiu bine. In afară de aceasta i-am prezentat-o pe LEE MULER. Alte legături nu cunosc.

Preşed.: Arată legăturile de spionaj pe care le-a avut XXXXX ZILBER după 23 august, pe care le cunoşti?

HARI BRAUNER: Legăturile pe care le cunosc eu. Spun aceasta pentrucă am auzit aici lucruri pe care nu le-am cunoscut. După 23 august 1944, ZILBER a intrat în legătură cu serv. de spionaj american prin doi spioni americani camuflaţi sub formă de ofiţeri ai Misiunii Politice Americane la Bucureşti - şi anume Cpt. MADISON şi Lt. ROBERTH. Cu aceştia a avut HERBERT ZILBER permanent contact. Spun cu toată siguranţa pentrucă chiar eu i-am întîlnit la el acasă şi l-am auzit de nenumărate ori pe ZILBER spunînd că i-a văzut. Aceştia veneau civil, nu veneau militari, fie la HERBERT ZILBER acasă, fie la Institutul de Conjunctură şi acesta le transmitea informaţii de spionaj.

Preşed,: In afară de aceştia doi ce alţi spioni mai cunoşti dumneata?

HARI BRAUNER: L-am pus în legătură cu JOHN PHILIPSS şi LEE MULER, am spus aceasta.

Preşed: . In afară de aceştia, despre unul HALL n-ai auzit?

HARI BRAUNER: N-am auzit. Aici am auzit, dela BELU ZILBER n-am

..

auzit.

Preşed.: De când ai început dumneata săfaci parte din grup PATRASCANU?

HARI BRAUNER: Din luna octombrie 1944.

Preşed.: Cine mai era în acel grup?

HARI BRAUNER: Cînd l-am cunoscut pe PATRASCANU, precis bineînteles era ELENA PATRASCANU, din grup mai făceau parte cel mai apropiat om ZILBER, TOROSIAN care-l cunoştea din cîte ştiam pe PATRASCANU dinainte de 23 august 1944, LENA CONSTANTE, care mă prezentat lui şi BETEA deb statistică, care nu venea atît de des, însă pot spune că putea fi considerat că face parte din acel grup. Cam aceştia erau oamenii din grup.

Preşed.: Arată unde şi cum aveau întîlnirii şi la ce intervale?

HARI BRAUNER: Aprоape zilnic, mai cu seamă seara acasă la PATRASCANU.

Preşed.: Arată dumneata ce discuţii aveaţi împreună şi car erą atitudinea lui PATRASCANU şi a celorlalţi în aceste discuţii?

HARI BRAUNER: Da. In general este vorba despre discuţii car interesează aici. Discuţii duşmănoase cu privire la Uniunea Sovietică discuţii duşmănoase cu privire la Amrata Sovietică, discuţii duşmănoase cu privire la Partidul Comunist şi activitatea Partidului Comunis Răstămăcirea permanentă a acţiunilor Partidului în spirit anti partinic. Aceast lucru era nu numaiatitudinea lui PATRASCANU, dar şi a celorlalţi care nu ar fi avut curajul să o manifeste dacă nu era şi PATRASCANU de acord.

In afară de aceasta PATRASCANU personal era un mare admirator al lui TROTCHI. Făcea în permanenţă apologie lui TROTCHIşi ca să dau un exemplu. Cînd s-a întors dela Conferinţa dela Paris s-a întors cu un bagaj întreg de literatură torţchistă, pe care a pus-o la dispoziţia LENEI CONSTANTE, lucru pe care l-am auzit dela ea. In afară de aceasta PATRASCANU avea legătură şi am auzit la el acasă vorbindu-se, avea legăturăcu troţchistul LEON VALIANI, cu care sa văzut cu ocazia conferinţei dela Paris, pe urmă la Budapesta, pe care l-a invitat, după aceia urmînd să vină în ţară însă nu a mai venit. Dela ei ştiu că era troţchist. Acesta era caracterul discuţiilor purtate.

Preşed.: Ce urmărea PATRASCANU şi ce scopuri politice avea el?

HARI BRAUNER: PATRASCANU urmărea o acţiune contrarevoluţionară. Era categoric împotriva măsurilor de democratizare a ţării. Era

pentru zădărnicirea prin orice mijloace a luptei poporului pentru cîştigarea libertăţilor,luptă pe care o ducea în acea vreme,era hotărît ix să întrebuinţeje orice mijloace pentru a ajunge aceste scopuri,care drept scop final era de fapt aruncarea Romîniei în sfera de influenţă a lagărului imperialist,pentru sprijinirea partidelor istor ce cu care avea legături foarte strînse,pentru sprijinirea capitaliştilor.In general împotriva acţiunilor pe care leducea Partidl Comunist,pentru subminarea politicii partidlui Comunist Romîn.După 6 martie scopurile lui PATRASCANU erau de a ajunge prim ministru fomînd un guvern PATRASCANU,prin răsturnarea guvernului GROZA.

Preşed.:Dumneata şi celelalte persoane care formaţi grupul, ce ati luat faţă de aceste planuri ale lui PATRASCANU?

HARI BRAUNER:L-am ajutat pe PATRASCANU necondiţionat.

Preşed.: Ce-ai făcut dumneata ca să-l ajuti?

HARI BRAUNER: Am făcut mai multe lucruri.

Preşed:Erai membru de partid?

HARI BRAUNER:Mai tîrziu am fost ,la început nu.Primul lucru pe care l-am făcut şi mi-a atras atenţia PATRASCANU că pentu a-l putea sprijini trebue să intru în partid şi primul lucru pe care l-am făcut este că m-am strecurat în partid recomandat de ELENA PATRASCANU şi LENA CONSTANTE.

Procurorul: Permiteţi să prezint Tribunalului foto-copia adeziunii din care rezultă că într-adevăr LENA CONSTANTE şi ELENA PATRASCANU l-au recomandat.

Preşedintele: Acolo,grupul acesta constituia un grup contrarevoluţionar?

HARI BRAUNER: Nu ştiu cum s-ar putea să se caracterizeze altfel,pentrucă noi însăşi am văzut că scopurile lui PATRASCANU erau contrarevoluţionare şi ceilalţi erau perfect de acord.Am spus că-l sprijineam necondiţionat.Sigur că da,acesta era adevărul.

Preşedintele: Pe cine avea acest grup la Statistică?

HARI BRAUNER: Grupul,trebue să atrag atenţia că majoritatea elementelor ,în majoritate toate elementele au fost recrutate de către HERBERT ZILBER lui PATRASCANU.Cred că v-am arătat că şi eu şi LENA CONSTANTE şi TOROSIAN şi BETEA tot deasemenea prin HERBERT ZILBER, după cîte ştiu eu prin el l-am cunoscut pe PATRASCANU.Acesta avea exact aceleaşi sentimente,cu toţi făcea legătura între PATRASCANU şi grupul reacţionar dela statistică.Intre aceştia se numără Dir.SABIN MANUILA,ANTON GOLOPENTIA,ANTON RATIU,CONSTANTIN PAVEL şi alţii.Acesta

făcea legătura cu grupul dela statistică prin NICOLAE BETEA.

Preşed.:Dar la Justiţie? pe cine se baza PATRASCANU?

HARI BRAUNER: La Justiţie PATRASCANU se baza pe vechii magistraţi reacţionari,se baza pe toţi aproape pe care nu-i scosese datorită faptului că nu făcuse reforma magistraturii în scopul de a împiedica democratizarea ţării şi se înconjurase de magistraţi.

Preşed-: Ce elemente duşmănoase a plasat PATRASCANU în diplomaţie?

HARI BRAUNER: In diplomaţie în scopul de a-şi ~~xxxx~~ face o reţea care să deservească în străinătate,PATRASCANU a plasat o serie de persoane,dintre care şi pe ZEVEDEIçcare era membru de partid şi care este inutil să vă spun care erau sentimentele lui din moment ce nu s-a mai întors în ţară,acest ZEVEDEI a fost secretar la legaţia din Londra,la Belgrad în postul de ataşat de presă sau cultural pe legionarul ION FRUNZETI,la Paris în postul de Consul General pe TOROSIAN care făcea parte din grupul acesta şi cu care PATRASCANU a avut în permanenţă legături.La Washington pe VIOLETA ZUBCOV,cine era aceasta nu ştiu,ştiu doar că era prietenă cu PATRASCANU pe care a plasat-o şi care nu s-a mai întors în ţară.Pot să vă dau un amănunt ca să vă puteţi da seama în primul rînd cine era că nu s-a mai întor în ţară şi aceasta este concludent.In al doilea rînd că i s-a atras atenţia lui PATRASCANU că VIOLETA ZUBCOV şi-a manifestat sentimentele în mod public împotriva regimului chiar cînd luase Transilvania,- înainte de a ajunge la Istambul - unde o trimesese pe ea funcţionară Bineînţeles că PATRASCANU nu a luat nici o măsură pentrucă acesta o trimesese.pe VIOLET ZUBCOV.Mai avea de gînd să trimită - v-o spun pentrucă ştiu - că avea intenţia să-l trimită ministru,după aceia ne putînd ministru,nu a reuşit să-l trimită nici atît Consul general ~~ai~~ la Washington ca să -i facă legătura,pe HERBERT ZILBER.Acestea sunt persoanele pe care le ştiu eu.

Preşed:.Pe ce forţe se sprijinea grupul Dvs,în exterior şi în interor?

HARI BRAUNER: PATRASCANU,HARI ZILBER-şi în consecinţă acest grup se sprijinea în exterior pe ţările imperialiste america,pe imperialiştii britanici,prin serviciile respective de spionaj,s-a văzut că oamenii care erau în jurul lor erau membri din serviciile de spionaj,iar în interior,se sprijinea pe monarhie - pe rege - pe acest grup,pe partidele istorice,pe marele capital.

Preşed:Arată dumneata legăturile de spionaj ale lui PATRASCANU.

./.

HARI BRAUNER: Prin cine ştiu eu,că era legat.In primul rînd ştiu precis că era legat prin HERBERT ZILBER de spionajul american. PATRASCANU ştia foarte bine faptul că eu cunoşteam problema lui ROBERTS şi MADISON.Ca să vă dau un exemplu,în ordinea acestei idei, că ZILBER îi vedea ,îmi aduc aminte că în vara anului 1945,la vila unde locuia PATRASCANU,locuiam şi eu împreună cu LENA CONSTANTE. Intr-o sîmbătă seară a venit HERBERT ZILBER şi dis de dimineaţă mă rugase să-l plimb pe lac.Sîmbătă seara îl văzuse pe PATRASCANU. Plimbarea a fost un pretext pentrucămi-a spus ca să-l opresc în dreptul vilei unde locuiesc amenicanii,pentrucă îl aştepta MADISON .Un exemplu am vrut să dau aceasta în legătură cu spionajul.Legătura cu Inteligence Service o făcea permanent prin LENA CONSTANTE,ce ştiu eu,şi pe urmă v-am spus că prin Inteligence Service mi-a cerut ca eu să- i fac aceste servicii.Acestea ştiu eu.

Preşed: Dar prin ALEXANDRU STEFANESCU?

HARI BRAUNER: Nu am auzit de STEFANESCU nu-le cunosc aceste legături.Cam altceva ştiu,de pildă despre legăturile directe a lui PATRASCANU cu spionajul american.In vara anului 1945,JOSET LAZAR de care v-am pomenit,vine la Snagov la vila locuit"de PATRASCANU într-o duminică,împreună cu spionul american BREWER cred că aşa îi zicea,care era gazetar.Joset Lazăr îi fusese dacă nu mă înşel secretară ,vine cu o barcă la Snagov,împreună cusora sa,sora ei rămîne cu LENA CONSTANTE şi cumine în grădină,iar ea se retrage împreună cu BREWER şi cu pATRASCANU,cred că şi ELENA PATRASCANU nu pot să vă spun sigur,dar cred că ea a fost înăuntru şi a avut o discuţie cu acest BREWER.Aceasta o ştiu.O altă legătură directă a lui PATRASCANU cu spionajul american mi-a fost destăinuită de LENA CONSTANTE care a primit din partea lui PATRASCANU sarcina,nu din partea lui ZILBER sarcina să-i organizeze o întîlnire secretă între spionii de care am pomenit MEDISON şi ROBERTH,de o parte,de altă parte HERBERT ZILBER - PATRASCANU.Această întîlnire a avutloc chia în casa LENEI CONSTANTE.Deci aceasta o ştiu,acestea sunt lucrurile pe care le ştiu.

Preşed:Arată legăturile lui PATRASCANU cu fostul rege?

HARY BRAUNER:De foarte multe ori PATRASCANU a spus faţă de LENA CONSTANTE,faţă de mine - vreau săspun că lucrurile acestea nu sunt declaraţiile mele ci le ştie toată lumea - despre legături lui cu fostul rege,care spunea PATRASCANU că este simpatizat de re şi că avea în el un sprijin,că el avea în permanenţă acces la rege oricînd putea să-l vadă,cînd în foarte multe probleme regele îl con-

/

sulta. Si ce ştiu eu din discuţiile care au avut loc, faţă de cine am pomenit eu. PATRASCANU printre sfaturile date regelui ştiu că era în general sabotarea decretelor care erau date de către PCR privind démocratizarea ţării. PATRASCANU l-a sfătuit pe rege cît îi va sta în putinţă să refuze semnarea unor decrete, de numirea unor comunişti propuşi de partid la departamentele mai importante. Stiu că dintre sfaturile pe care i le-a dat regelui PATRASCANU i-a spus să refuze să semneze problema prelungirii legii urmăririi criminalilor de război.

Preşed: Ce legături avea PATRASCANU cu marele capital din ţară şi cu cine?

HARY BRAUNER: Arăt cu cine ştiu eu. Stiu că avea legături cu RADU XENOPOL dar nu ştiu din auzite, ştiu din văzute. L-am văzut pe RADU XENOPOL în casa lui PATRASCANU de două ori, permanenţa între RADU XENOPOL şi PATRASCANU o făcea avocata PEPI LEIBOVICI care locuia în acelaş apartament cu PATRASCANU, cu care PATRASCANU avea foarte dese dăscuţii şi care pînă la sfîrşit aceasta a fugit din ţară.

Preşed: Arată dta legăturile lui PATRASCANU cu partidele reacţionare şi reprezentanţii lor?

HARY BRAUNER: Da ştiu de pildă că PATRASCANU era în strînsă legătură cu VISOIANU, legătură căreia îi spunea VIVI şi care zicea el că şi HERBERT ZILBER are legături cu el. Pă VISOIANU îl vedea HERBERT ZILBER şi -i comunica lucrurile acestea. Am auzit de foarte multe ori vorbindu-se în afară de faptul că HERBERT ZILBER îi transmitea în permanenţă ~~fearke~~ toate ştirile care-i interesa cu naţional ţărăniştii lui VISOIANU. Eu am făcut o legătură între VISOIANU pe care nu l-am cunoscut niciodată, între el şi PATRASCANU.

./.

In vara anului 1946, dacă,nu mă înşel, cred că ra în vara lui 1946, s-a prezentat la mine o d-nă funcţionară dela Ministerul Informaţiilor la Direcţia Cinematografiei anume FLORICA BRATESCU-VOINESTI şi îmi cere să-i mijlocesc lui VISOIANU neapărat o întrevedere cu PATRASCANU, adică să mă adresez lui PATRASCANU şi să-i spun că VISOIANU vrea neapărat să-l vadă . Mi-a atras atenţia ca să păstrez discreţie asupra acestui lucru şi ca să vă ~~xxx~~ dovedesc cum mi-a atras atenţia, mi-a spus cum să dau răspunsul telefonic atunci cî... PATRASCANU îmi va da răspunsul, sub o formă camuflată să anunţ cind a fixat PATRASCANU întîlnirea cu VISOIANU. I-am comunicat, am luat legătură cu PATRASCANU şi PATRASCANU a fost de acord. Am transmis acest lucru conform înţelegerii. Obiectivul acestei întîlniri nu-l cunosc.-

Mai tîrziu în anul 1947, aceiaş persoană pe care n-am mai văzut-o de atunci, s-a prezentat la mine - încă a spus funcţionarilor mei un alt nume decît numele ei,-comunicîndu-mi ca să-i transmit lui PATRASCANU că VISOIANU a fugit din ţară.

Alte legături este cu NICULESCU BUZESTI şi cu VICTOR RADULESCU POGONEANU. In această ordine de idei cunosc întîlnirea secretă organizată la cererea lui PATRASCANU de către LENA CONSTANTE, care-l cunoştea dinainte de VICTOR RADULESCU POGONEANU.

Preşedintele: Arată ce acţiuni a dus grupul în frunte cu PATRASCANU pentru a împiedica democratizarea ţării. Să începi cu acel... acţiuni la care d-ta ai contribuit în mai mare măsură ?

<u>HARRY BRAUNER</u>: Prima acţiune este acţiunea în legătură cu Fundaţiile regale. In momentul cînd PATRASCANU ajunsese ministru, Fundaţiile erau contopite sub forma de Fundaţiile Unite şi ţinînd seama că înainte de război avuseseră o altă formă organizatorică, într-o discuţie PATRASCANU mi-a destăinuit că-şi dă seama de importanţa foarte mare a Fundaţiilor, mai ales ţinînd seama că în acel moment era un institut care avea mari legături în sate şi nu dorea în niciun caz ca această instituţie să poată fi influenţată de Partidul Comunist.-

Prin urmare, punîndu-se problema să fie numit un director general, m-a întrebat dacă n-aş putea să-i recomand eu pe cineva, care să meargă pe linia veche. Deoarece eu îl cunoşteam pe vechiul director, OCTAVIAN NEAMTU l-am propus pe acesta şi i-am spus lui PATRASCANU că nici nu este nevoe să-i ceară în mod special pentrucă pur şi simplu dacă îl va renumi el nu va merge pe altă linie, decît pe aceia veche. PATRASCANU a ascultat sugestia mea, a întocmit un decret pe care regele l-a semnat şi în felul acesta OCTAVIAN NEAMTU a fost numit la Fundaţie. Nu numai că nu dorea infiltrarea - să zic aşa - a partidului comunist la fundaţii în problema culturalizării, dar urmă-

./.

rea să -şi facă prin această organizaţie o platformă politică.

Preşedintele: Ce a făcut pentruca-şi ajunge acest scop ?

HARRY BRAUNER: Pe atunci Fundaţie se conducea după o lege care îi dădea dreptul să nu se sindicalizeze. Era o instituţie care depindea de palat. Această lege însă putea fi schimbată de ministrul de justiţie care era comunist, însă PATRASCANU a păstrat vechea lege cu scopul ca elementele reacţionare să rămînă în posturile lor. Epurarea elementelor duşmănoase se făcea pe linie sindicală şi devreme ce sindicatul nu aveaacces la Fundaţie, toţi reacţionarii au rămas la locurile lor. De exemplu cînd a fost arestat NEMOIANU, care pe timpuri a fost ministru, era funcţionar superior al acestui institut. Bineînţeles c oamenii aceştia nefiind epuraţi îi purtau recunoştiinţă lui PATRASCANU şi în felul acesta ii creiau platforma politică. Aceşti oameni conduceau în acel timp o publicaţie foarte importantă, care era "Albina",acea mai răspîndită publicaţie la sate.

Paralel cu această problemă a Fundaţiei, o altă societate reacţionară, de data aceasta nu aparţinea palatului, dar era un bastion al naţional-ţărăniştilor, era "Astra" din Arad, o societate care se vedea gîtuită, gata să moară. Partidul Comunist nu avea niciun interes s-o subvenţioneze şi soc.ASTRA printr-o convenţie cu Fundaţia avea conducerea unor cămine cultura din alte regiuni. Din conducerea Astrei făceau parte conducătorii fostului P.N.T., IULIU MOLDOVEANU, EMIL HATEGANU, ş.a.m.d. In legătură cu acestă societate, o delegaţie a fost prezentată chiar de mine lui PATRASCANU, compusă printre alţii şi de OCTAVIAN NEAMTU care avea un loc direct în societatea Astra ca director general al Fundaţiilor. PATRASCANU a primit foarte călduros această delegaţie şi imediat a dat un telefon lui ALEXANDRINI - se ştie modul cum ALEXANDRINI a sabotat - şi imediat ALEXANDRINI a dat pentru Astra bani, pentruca această societate să-şi poată desfăşura acţiunile duşmănoase urmărite de naţional-ţărăniştii care erau la conducere. PATRASCANU cînd a fost la Sibiu, n-a vorbit nici în cadrul Apărării Patriotice, nici în cadrul ARLUS-ului, ci a vorbit în cadrul soc.reacţionare Astra, ţinînd o conferinţă aşa zis culturală, cu caracter naţional-şovin.

O altă acţiune la care am participat eu, este acţiunea în legătură cu arhiva de Folclor. V-am mai spus care era scopul, acum urmează să vă spun amestecul lui PATRASCANU. In această problemă PATRASCANU a venit pentru a-mi da o mînă de ajutor în sensul că ministrul RALEA avea pe atunci un plan de a face un institut de folclor din arhiva ministerului Artelor şi spunîndu-i lui planul pe care-l aveam eu, PATRASCANU l-a chemat pe RALEA la Ministerul de Justiţie,

./.

făcîndu-mi o intîlnire cu el şi cînd a auzit RALEA planul meu s-a opus şi numai în urma insistenţelor lui PATRASCANU, RALEA a cedat. In afară de aceasta, PATRASCANU a telefonat şi a venit chiar cu ALEXANDRINI la institut, care de data aceasta îl conduceam eu, acordîndu-mi o subvenţie.

O altă acţiune în care nu am avut niciun amestec şi care a rămas un proect este acţiunea în legătură cu împiedicarea democratizării ţării şi utilizarea în scopuri personale a unei institutii de foarte mare importanţă şi anume a fost intenţia lui PATRASCANU de a numi director general al postului de radio pe NICOLAE H.FAA, despre care am pomenit.

Să pomenesc despre o altă acţiune cunoscută. In problema discursului dela Cluj nu este vorba numai de acel discurs, ci de o seamă de discursuri care au culminat cu discursul dela Cluj, şi în privinţa aceasta eu aş putea da unele amănunte. Sub forma unei inspecţii ministeriale în Ardealul de Nord, PATRASCANU se deplasa în regiunea secuiască şi de acolo pînă la Cluj. In toate centrele în care se oprea, ţinea discursuri publice, cu caracter hotărît duşmănos şi împotriva vederilor partidului, cu caracter naţional-şovin,cu scopul de a provoca zînzănii între populaţia de acolo, între populaţia maghiară. Ajuns la Cluj el reeditează aceste mici discursuri într-o sală mai mare. Sala era populată prin excelenţă numai de reacţionari. Vorbea un ministru aşa zis comunist şi veneau să-l asculte episcopul SUCIU al Oradei, EMIL HATIEGANU, Dr.LUPAS. Eu reţin numai aceste trei nume. După discursul dela Cluj a fost ovaţionat extraordinar. In această acţiune, PATRASCANU m-a luat pe mine şi pe LENA CONSTANTE, cerîndu-ne să-i facem în permanentă reportage care să fie trimise direct presei din Bucureşti prin serviciul de presă al Ministerului de Justiţie, ca ele să fie răspîndite imediat şi în felul acesta să-şi creeze popularitate şi nu numai popularitate, dar să submineze politica partidului pentru democratizarea ţării şi pentru rezolvarea problemei naţionale.

Preşedintele: Cum a împiedicat PATRASCANU sancţionarea criminalilor de război ?

<u>HARRY BRAUNER:</u> A ieşit legea de urmărire şi sancţionare acriminalilor de război, La un moment dat legea a expirmat însinte de a fi putut fi prinşi şi pedepsiţi toţi criminalii de război. In momentul acela se punea problema prelungirii acestei legi ca s- poată fi urmăriţi toţi criminalii de război. Atunci PATRASCANU se duce la rege şi îl sfătueşte să nu semneze acest decret. Şi cred că nu mă înşel cînd spun că am auzit dela PATRASCANU că regele i-a spus că "dl.MANIU a fost exact de aceiaş părere".

./.

Preşedintele: Ce acţiuni de sabotaj a dus grupul pe linia intereselor economice ?

HARRY BRAUNER: Acţiuni de sabotaj pe linia intereselor economice au fost duse şi organizate de către HERBERT ZILBER. HERBERT ZILBER în afară de faptul că era director la Institutul de Conjunctură, a fost numit de PATRASCANU reprezentant al Partidului Comunist la CEC. In momentul acela era reprezentanţii celor patru partide. HERBERT ZILBER a dus la CEC o acţiune organizată de sabotaj economic, împotriva intereselor partidului comunist. In ce fel ? Sprijinind societăţile capitaliste burgheze şi refuzind categoric să dea credite societăţilor democratice care aveau nevoe de credite în acel moment. Am asistat la nenumărate discuţii la care erau de faţă şi LENA CONSTANTE, şi ELENA PATRASCANU, cînd HERBERT ZILBER comunica lui PATRASCANU că iar a refuzat creditele pe care le-a susţinut partidul şi că dimpotrivă, a acordat credite societăţilor reacţionare. Aşa de exemplu HERBERT ZILBER a refuzat categoric să sprijine "Sovromfilm" care s-a făcut atunci şi a dat în schimb subvenţii mai mari Fundaţiei "regele Mihai I". Dealtfel acest sabotaj economic a format mai tîrziu chiar prilejul unei interpelări din partea reprezentanţilor P.C.R., în parlament împotriva lui ALEXANDRINI.

Preşedintele: Arată cum l-a sprijinit PATRASCANU pe RADESCU ?

HARRY BRAUNER: Nu ştiu în ce fel, însă ştiu că în perioada 24 februarie - 6 martie, PATRASCANU s-a văzut cu RADESCU, la RADESCU acasă, lucru pe care mi l-a spus şi l-am auzit şi eu, de faţă fiind cei din jurul său. Ce au discutat nu ştiu, ştiu numai un lucru anecdotic, care nu are nicio importanţă.

Preşedintele: Ce acţiuni a dus PATRASCANU cu grupul său în 1945, pentru răsturnarea guvernului GROZA ?

HARRY BRAUNER: In 1945, a fost conflictul între palat şi guvernul GROZA. In momentul acela, PATRASCANU urmărea să răstoarne guv.GROZA bazîndu-se pe sprijinul regelui spre a forma un guvern PATRASCANU, sprijinindu-se pe partidele istorice. El urmărea prin aceasta să le întărească poziţiile şubrezite din acel moment. In vederea tratativelor cu naţional-ţărăniştii, ştiu dela LENA CONSTANTE că PATRASCANU îi cere ca LENA CONSTANTE să-i organizeze două întîlniri conspirative cu reprezentanţii partidelor istorice, anume cu BUZESTI şi VICTOR RADULESCU POGONEANU. Aceste întîlniri au fost organizate păstrînduse toate condiţiunile conspirative, una în casa părinteasca a LENEI CONSTANTE şi alta în casa LENEI CONSTANTE în apartamentul unui prieten al lui HERBERT ZILBER care a pus la dispoziţie cheia dearece

./.

HERBERT ZILBER avea cheia.

Preşedintele: Dar cu TATARASCU, a avut întîlniri ?

HARRY BRAUNER: Despre PATRASCANU mai ştiu - deoarece de multe ori mă aflam în casă sau rămîneam peste noapte la ei - că de multe ori dis de dimineaţă era chemat la telefon de TATARASCU şi că de multe orim mergea la TATARASCU acasă. In perioada aceia s-au văzut foarte des şi mai tîrziu s-a văzut cu el.

Preşedintele: In vara anului 1946, cînd PATRASCANU era la Paris, cu cine te-ai intîlnit d-ta şi ce ai discutat cu privire la situaţia lui PATRASCANU ?

HARRY BRAUNER: In vara anului 1946, m-am întîlnit cu JAN NICOLAU, care era secretar general la Ministerul de Justiţie, m-am întîlnit cu el pe o şosea. Mi-a spus că imediat ce se va întoarce în Bucureşti vrea să mă vadă pentrucă are să-mi comunice ceva foarte important. Ne-am întîlnit de două ori, odată în casă la nepotul lui HERANT TOROSIAN, directorul de cabinet al lui PATRASCANU, EMANOIL RUPENIAN. A doua oară în casa LENEI CONSTANTE. Dacă nu mă înşel la a doua întîlnire a fost şi RATEA NICOLAE, JEAN NICOLAU, LOWEL, RUPENIAN, LENA CONSTANTE şi eu. Ei spuneau că situaţia lui PATRASCANU începe să fie cam critică, că există diferite svonuri în legătură cu el şi ar trebui să fie sfătuit să se găsească mijlocul neapărat ca să fie anunţat despre acest lucru. Intr-adevăr PATRASCANU a fost anunţat, din cîte îmi amintesc, de către RUPENIAN, într-un fel cifrat, punînd ceva pe o fotografie. A fost vorba şi de o scrisoare scrisă de LENA CONSTANTE, pe care EMANOIL RUPENIAN mi-a spus să o duc fratelui lui HERANT TOROSIAN anume Dr.GRISA TOROSIAN pe care îl cunoşteam şi care pleca în seara aceia la Paris şi care urma să i-o dea lui TOROSIAN, ca să i-o predea lui PATRASCANU.

Preşedintele: Dar în toamna anului 1946, ce întîlniri au avut loc în casa lui OCTAVIAN NEAMTU ?

HARRY BRAUNER: Eu nu ştiu dacă era o singură întîlnire, dar în toamna anului 1946, în casa lui OCTAVIAN NEAMTU, după ce s-a întors dela Conferinţa dela Paris, HERBERT ZILBER, după ce s-a întors OCLOPENTIA, a avut loc o întîlnire între aceştia şi POGONEANU. Nu ştiu exact ce s-a discutat. Această discuţie a fost foarte lungă. A durat foarte multă vreme. Din ce ştiu eu, HERBERT ZILBER i-a dat informaţii despre felul cum a decurs bineînţeles Conferinţa dela Paris.

Preşedintele: Vorbeşte d-ta despre planurile de fugă ale lui PATRASCANU .

HARRY BRAUNER: In clipa cînd P.C.R., i-a demascat conţinutul duşmănos al discursului dela Cluj în Comitetul Central, PATRASCANU a intrat în panică, pentrucă de aci se va merge mai departe şi a început să-i fie teamă că va fi arestat. De atunci, în casă la el, PA-

TRASCANU a început să pună problema fugii lui în străinătate. Pe măsură ce evenimentele politice evoluau, adică pe măsură ce scopul urmărit de PATRASCANU şi grupul lui erau biruite, panica creştea şi atunci s-a trecut nu numai la dorinţa, ci la propuneri concrete, la găsirea unei posibilităţi de a fugi din ţară. In legătură cu planurile care au fost discutate de PATRASCANU pentru a fugi din ţară eu cunosc, sau mai bine zis, îmi aduc aminte de o seamă de planuri de care aş putea pomeni aci.

Unul din planurile de fugă ale lui PATRASCANU a fost al ELENEI PATRASCANU, care propunerea ca în calitatea sa de directoare a Teatrului de Păpuşi, sub pretextul unui turneu în Ardealul de Nord să se deplaseze la Oradea sau Arad, unde LUCREŢIU PATRASCANU sub pretextul că merge să-şi viziteze soţia, să găsească o formulă. Aceasta era unul din planuri..

Un al doilea proect pe care eu îl cunosc şi care a rămas numai proect sau mai bine zis nu a fost pus în practică, a fost în toamna anului 1947. PATRASCANU profitînd de prilejul Congresului Juriştilor Democraţi dela Bruxelles a făcut tot posibilul să fie trimis acolo. Nu a plecat singur ci împreună cu ELENA PATRASCANU şi LENA CONSTANTE care avea întîlnire cu spionul NICOLAE GROSS la Praga, cu intenţia de a rămîne în străinătate. LENA CONSTANTE urma să-l regăsească la Paris, pentrucă PATRASCANU s-a dus după aceia la Paris. Ulterior am aflat că PATRASCANU s-a întors în ţară din motive pe care nu am reuşit să le cunosc.-

Un al treilea plan: cînd a fost demascată totalmente atitudinea lui PATRASCANU cu prilejul Congresului din Februarie 1948, PATRASCANU era bineînţeles indispus. A propus să facem o plimbare cu maşina pe şoseaua Piteştiului. In această plimbare am fost eu, PATRASCANU, ELENA PATRASCANU şi LENA CONSTANTE. In timpul drumului, la un moment dat PATRASCANU a avut impresia că este urmărit de o maşină, a oprit maşina şi a cerut şofeurului brusc să se întoarcă. Intorcîndu-ne acasă, PATRASCANU şi-a manifestat teama că este urmărit, că de data aceasta va fi arestat şi se gîndea cum să găsească o modalitate să fugă în străinătate. Era în momentul cînd HARANT TOROSIAN venise în ţară şi-i se era oprit să mai meargă la Paris. S-a pus atunci problema că deoarece PATRASCANU ARE O VILA la Snagov care era complect izolată în timpul nopţii, PATRASCANU împreună cu ELENA PATRASCANU să treacă cu barca lacul, iar de partea cealaltă TOROSIAN să aştepte cu maşina, cu care să meargă apoi spre frontieră.

./.

Ultimul plan a fost acela cu o prietenă de a lui PATRAȘCANU şi a ELENEI PATRAȘCANU cu care de fapt eu nu aveam legături prea mari de prietenie, anume EDITH MARCOVICI, care în ajunul plecării ei în America - astăzi este în America - mi s-a adresat spunîndu-mi că-mi încredinţează mie două buletine de populaţie, unul pe numele unei femei şi cu o fotografie a unei femei, iar celălalt pe numele unui bărbat şi cu o fotografie de bărbat, dîndu-mi indicaţiuni că aceste buletine trebue să folosească lui PATRAȘCANU în cazul cînd mi le va cere. Urma ca eu să mă adresez unei cunoştiinţe avocatul GRAUR, a cărui adresă şi număr de telefon mi le-a lăsat, care urma să falsifice aceste buletine punîndu-le fotografiile ELENEI PATRAȘCANU şi a lui LUCREŢIU PATRAȘCANU. In acelaş timp EDITH MARCOVICI mi-a spus că-mi lasă turismul său pentru LUCREŢIU PATRAȘCANU în vederea fugii sale. Tot în acel timp într-o discuţie avută între mine, TOROSIAN, PATRAȘCANU, ELENA PATRAȘCANU şi LENA CONSTANTE, PATRAȘCANU îi dădea explicaţii lui TOROSIAN de felul cum va putea să fugă şi i-a cerut totodată lui TOROSIAN să-i organizeze un plan de fugă. Stiu că TOROSIAN i-a spus că singura posibilitate deasemeni ar fi la graniţa maghiară. PATRAȘCANU l-a însărcinat pe TOROSIAN să pună în aplicare acest plan. Planul însă nu a mai putut fi pus în aplicare întrucît HERANT TOROSIAN a fost arestat exact atunci cînd punea în aplicare planul la frontiera maghiară. In acel timp LENA CONSTANTE a ascuns la mine o sumă de bani, o fotografie şi un document în legătură cu 23 Aug.1944.

Preşedintele: Ce întîlniri a avut PATRAȘCANU cu ZILBER înainte de arestarea lui ZILBER ?

HARRY BRAUNER: Foarte curînd înainte de arestarea lui ZILBER, aceasta înseamnă în clipa cînd ZILBER se afla în faţa comisiei de control, PATRAȘCANU împreună cu noi a avut o şedinţă secretă, întrucît nu avea curajul să se vadă cu ZILBER deschis, cu care ocazie s-a discutat felul de comportare în clipa în care eventual am fi fost arestaţi, fie în clipa arestării lui ZILBER, fie a arestării noastre. S-a ajuns la concluzia din aceste discuţii de felul cum trebue să ne comportăm, că în cazul cînd vom fi arestaţi să negăm totalmente tot ceeace ni se va pune în sarcină. In ce mă priveşte personal, am fost instruit de HERBERT ZILBER reproduc textual: " tu să negi cu încăpăţînare orice ţi se va spune, chiar în faţa dovezilor concrete."PATRAȘCANU m-a sfătuit personal să nu am nicio grijă spunîndu-mi: " tu poţi să scapi uşor, să spui că ai fost prieten cu soţia mea, dat fiind că tu eşti artist, ea este artistă. Tu să spui că eu aveam foarte multă reticenţă faţă de tine". De fapt aceasta era linia, ca fiecare să găsească, un pretext oarecare pentru a nega

./.

totalmente, tot ceeace i se va pune în faţă.

Apărarea: Dacă pentru informaţiile date, a primit bani sau altceva ?

HARRY BRAUNER: Nu am primit niciodată bani. Eu v-am vorbit despre o sumă de bani pe care am primit-o dela BERYL DE ZOETTE

Preşedintele: Totuşi, pentru ce ai dat d-ta informaţii ?

HARRY BRAUNER: Eu nu vreau să mă apăr, pentrucă s-ar putea să cad pe o linie de a mă apăra. Eu v-am vorbit despre o atmosferă contrarevoluţionară în care am trăit şi atutidinea tuturor oamenilor care erau în jur. Se întîmplat ca să mi se ceară informaţii după un an de zile, după ce mă aflam în acest mediu. N-am luat bani.

-.-.-.-.-

DEPOZIȚIILE MARTORULUI VULPESCU PETRE, de 41 ani, de profesiune zootehnician.

\+
\+ +

Procurorul: Dacă l-a cunoscut martorul pe NICOL GROSS ?

VULPESCU: Da, l-am cunoscut, însă nu personal, ci din vedere. Mi-a fost arătat în anul 1941, la Ierusalim.

Procurorul: Cu ce se ocupa acolo NICOL GROSS ?

VULPESCU: Era funcționar într-un birou de propagandă al armatei engleze condus de Col.KENDEL și era unul din oamenii de încredere ai col.KENDEL.

Procurorul: Ce atribuțiuni avea acel birou ?

VULPESCU: La început avea numai atribuțiuni de propagandă, fiind un birou militar care se ocupa cu propaganda în Balcani. Ulterior, cînd a trecut sub comanda col.KENDEL, biroul a avut în afară de atribuțiuni de propagandă și cenzura întregei corespondențe și a comunicațiilor din Orientul de Mijloc și ținea legătura cu țara.

Procurorul: Are cunoștiință martorul despre legăturile dintre LENA CONSTANTE și NICOL GROSS ?

VULPESCU: Stiu că LENA CONSTANTE i-a scos lui NICOL GROSS din țară niște blănuri și ceva lucruri de valoare, la plecarea lui NICOL GROSS din țară.

Procurorul: In ce împrejurări l-a cunoscut pe acuzatul HARRY BRAUNER ?

VULPESCU: Pe HARRY BRAUNER l-am cunoscut în 1935-1936, printr-un frate de-al său, pictorul VICTOR BRAUNER.

Procurorul: Ce legături cu persoane străine avea pe atunci acuzatul HARRY BRAUNER?

VULPESCU: HARRY BRAUNER, cu care aveam oarecari legături mai strînse din 1939, după ce m-am căsătorit cu o fostă cumnată a sa, venea la mine destul de des și în această perioadă am aflat că ținea legături cu Ambasada Egiptului, unde cunoștea pe consilierul Egiptului anume FUAD și cu Ambasada Engleză. Nu pot însă preciza cu cine anume avea legături la Ambasada Engleză.

Procurorul: Alți străini nu mai cunoștea în perioada aceea BRAUNER ?

VULPESCU: Nu cunosc alți străini cu care a avut legături.

Procurorul: Pe WATSON îl cunoștea ?

VULPESCU: Despre legăturile lui cu WATSON nu am știut în perioada aceea, nu am știut decît numai foarte tîrziu.

Procurorul: Cum ai aflat despre legăturile cu WATSON ?

./.

VULPESCU: In 1945, după întoarcerea mea în ţară, am fost vizitat de către HARRY BRAUNER la mine acasă. Cu această ocazie m-a întrebat dacă l-am văzut pe WATSON înainte de întoarcerea mea în ţară şi cu această ocazie am aflat că-l cunoştea. HARRY BRAUNER s-a admirat admirativ despre acesta, spunîndu-mi că l-ar fi văzut în timpul războiului - după ruperea legăturilor diplomatice dintre Anglia şi Romînia - prin Bucureşti. De faţă la discutia aceasta mai erau în casă la mine DORINA RADULESCU şi GHEORGHE DINU.

Procurorul: Cu ce se ocupa acest WATSON ?

VULPESCU: HUG SEATON WATSON era maior în serviciul de informaţii al Misiunii Militare Engleze.

Procurorul: Ce ştie martorul despre legăturile lui HARRY BRAUNER cu FRANCK STEWENS ?

VULPESCU: Despre FRANCK STEWENS şi despre ocupaţiunile lui în legătură cu spionajul în Romînia, am aflat tot după întoarcerea mea ţară în 1945, dela sora unui anume MIHAIL SOLOMON, anume d-na VIANU, care mi-a făcut o vizită rugîndu-mă să-i dau un ajutor pentru venirea fratelui său în Romînia. Mi-a spus ulterior că în casa sa se întîlnea fratele său cu STEWENS şi că după plecarea lui SOLOMON din ţară a fost chemată la Gestapou şi cercetată de legătura şi activitatea pe care a desfăşurat-o în Romînia, FRANCK STEWENS.

HARRY BRAUNER: Cere martorului să precizeze de unde ştie de legăturile sale cu STEWENS?

VULPESCU: Am declarat că despre activitatea lui FRANK STEWENS am aflat dela o persoană care se numea VIANU, iar despre faptul că HARRY BRAUNER a avut legături şi ar fi prieten cu acest STEWENS am aflat dela cumnatul său anume VISLING.

-.-.-.-.-.-.-

123

INTEROGATORIUL ACUZATULUI TOROSSIAN HERANT

Preşed:Acuzat TOROSIAN HERANT ai auzit actul de acuzare.

TOROSSIAN:Da,dle preşedinte.

Preşed:Ai înţeles pentru ce eşti judecat?

TOROSSIAN:Da,dle preşedinte.

Preşed:Acum vei răspunde la cîteva întrebări,pe care ţi le voi pune pentru a lămuri problemele?

Cînd l-ai cunoscut pe ZILBER şi care au fost relaţiile dtale cu el înainte de 23 August?

TOROSIAN:Pe ZILBER l-am cunoscut în anul 194o-1941,n-aş putea să precizez în familia ISCHEVICI,aici în Bucureşti.Ne-am întîlnit de cîteva ori în societate,apoi m-am mai dus pela el după o carte,şi relaţiile noastre au început să fie mai apropiate în cursul iernii anului 1943-1944 din cauză că el ne-avînd aparat de radio şi dorind să audieze posturile de radio care emiteau evenimentele războiului,ne-avînd aparat de radio a venit la mine,locuiam şi aproape unul de altul,eu în str. Armenească Nr.14 şi el în Dionisie Lupu Nr.12 şi frecventarea lui a fost aproape zilnică şi auzea posturile de radio în special radio Londra şi ştirile şi evenimentele războiului.După audierea posturilor de radio a ştirilor primite ,ZILBER începea să comenteze şi discutam apoi împreună ştirile auzite la radio.In timpul acestor discuţiuni,cu timpul după luni de zile chiar chestiunea a durat pînă în toamna lui 1943,am observat la ZILBER,fără ca el să-mi fi spus în mod concret acest lucru am dedus atitudinea lui antisovietică pe deoparte şi pe de altă parte,am bănuit anumite relaţii pe care le-ar fi avut cu serv.de spionaj englez şi american,bineînţeles că acest lucru nu l-am putut deduce dintr-o dată şi aşa cum v-am spus şi cum repet ci în decursul timpului,după luni de zile,după o frecventare zilnică.O afirmare concretă asupra acestor lucruri a făcut-o ZILBER în primăvara anului 1944,după ce a expirat iarna anului 1943 spre 1944,la întrebarea precisă pe care i-am pus-o eu, ca să mă lămuresc în fond de atitudinea lui şi mi-a reconfirmat acelaşi lucru,adică în special raportul lui şi serv.de spionaj american şi englez împrejurări în care mi l-a prezentat pe PATRASCANU.

Preşed:ZILBER ţi-a pomenit despre un mebru al partidului comunist.

TOROSSIAN:Mi-a spus.Aceasta s-a întîmplat în primăvara anului 1944,mi-a spus că mă va prezenta unui membru marcant din conducerea partidului comunist,în scopul ca această perioadă să se clandestinizeze

./.

la mine,locuinţa mea nefiind bănuită sub nici un aspect şi că prin această clandestinizare,să poată să activeze mai departe.,urmărind ca scop răsturnarea regimulŭi antonescian şi menţinerea unui stat burghez în Romînia.

Preşed:Tiaa spus ZILBER despre ideile lui PATRASCANU?

TOROSSIAN:Da,mi-a spus de PATRASCANU că-l cunoaşte mai de mult şi că-i cunoaşte vederile lui politice şi că contează să aibe în el un aliat permanent pentru realizarea tuturor celor ce v-am spus.Mi-a spus în acelaş timp că aceste scopuri i-au fost indicate şi sugestionate la cererea celor două servicii de spionaj american şi englez din care făcea parte.

Preşed:Cum te-a pus pe dta ZILBER în legătură cu PATRASCANU

TOROSSIAN:Cu PATRASCANU după aceasta arătîndu-mi cum v-am spus,într-una din zile am primit un telefon dela ZILBER,prin care mă ruga să mă deplasez pînă la dînsul.Ducîndu-mă acolo l-am întîlnit pe LUCRETIU PATRASCANU pe care mi l-a prezentat.Intrevederea a fost foarte scurtă şi bănuesc că scopul a fost numai ca PATRASCANU să-şi facă o părere asupra persoanei mele.Evident că PATRASCANU a convenit asupra mea pentrucă la scurt interval o săptămînă,n-aş putea să precizez exact am primit un al doilea telefon dela ZILBER,m-am deplasat aveam automobilul meu personal şi l-am adus pe PATRASCANU apoi la locuinţa mea unde a şi rămas.

Preşed:PATRASCANU locuia în permanenţă la dta?

TOROSSIAN:PATRASCANU a locuit lamine dela această dată din primăvara anului 1944 neîntrerupt,cu miciîntreruperi,cînd a plecat şi a locuit la FLORIN THODORU,HURMUZESCU,col.ULEA şi N.D.COCEA,foarte scurt interval.Pot spune că a locuit la mine pînă la 11 sept.1944 cînd a plecat la Moscova pentru semnarea convenţiei de armistiţiu.Intorcîndu-se dela Moscova,s-a reintegrat la domiciliul lui din Vasile Lascăr loo.

Preşed:Ce servicii i-ai făcut lui PATRASCANU în această perioadă,în afară de găzduire.

TOROSSIAN:Desigur în afară de găzduire,încetul cu încetul m-a angrenat şi pe mine în întreaga lui activitate.Astfel întrucît aveam maşina mea personală şi pe care-o cducemapersonal,se folosea aproape la toate deplasările pe care le avea în oraş de maşina mea, ca să se întîlnească cu toat personalităţile politice.

Preşed:De exemplu cu cine s-a întîlnit.

TOROSSIAN:In oraş s-a întîlnit în această perioadă,vorbesc pînă la 23 aug.1944,dle preşedinte,pentrucă după xxxxx ce se întorcea de acolo,bineînţeles pentrucă eu eram curios şi el neavînd pe nimeni

altul,şi avînd încredere în mine şi îmi cîştigasem încrederea ,fără să fac nici un efort d-le Preşedinte numai prin firea mea,probabil ş din relatările lui ZILBER,a început să comenteze cu mine diversele întrevederi pe care le-a avut şi care reţin următoarele lucruri; cu IULIU MANIU,DINU BRATIANU,TITEL PETRESCU,GRIGORE NICULESCU BUZESTI şi IOAN MOCSONYI STYRCEA.

Preşed:La data de 23 aug.1944,PATRASCANU locuia la dta?

TOROSSIAN:Da,la 23 Aug.1944 locuia la mine,bineînţeles.

Preşed:Ce-a făcut în acea zi PATRASCANU?

TOROSSIAN:In dimineaţa zilei a plecat fără să-mi spună und a venit o maşină şi l-a luat,nu mi-a spus unde pleacă,întrucît nicio dată nu-mi spunea înainte,ci numai după ce se întorcea dela întrevedere unde merge.A plecat şi nu a mai venit decît în seara zilei de 23 aug.1944.In legătură cu aceasta trebue să vă spun următoarea împrejurare întîmplată în cursul după amiezei de 23 Aug.In acea după masă s-a prezentat la locuinţa mea ION MOCSONYI STYRCEA,cu o hîrtie pe care a scos-o din buzunar şi numai a fluturat-o pe dinaintea ochilor mei,fără a reuşi să văd ce scrie,spunînd doar atît că a semnat regele şi unde este PATRASCANU.Apoi ştiu că i-am telefonat lui ZILBER rugîndu-l să se deplaseze pînă la mine,ZILBER a venit apoi ZILBER şi cu el au plecat.Totul s-a petrecut în grabă,erau ca aprinşi,parcă luaseră foc,i-am auzit doar că se duc pe o stradă în dosul Cismigiului. Lămuriri asupra acestei chestiuni am avut-o seara,cînd a venit PATRASCANU acasă şi am aflat cu această ocazie dela dînsul că tot timpul fusese la MANIU şi nu a ştiut şi nicinu a bănuit măcar de arestarea lui ANTONESCU.

Preşed.: După 23 august 1944,dumneata ai păstrat legăturile cu PATRASCANU?

TOROSIAN: După 23 august 1944,nu numai că le-am păstrat d-le preşedinte,dar au fost chiar mai asidue.

Preşed.:Arată dumneata ce legături avea PATRASCANU după 23 august 1944,cu partidele reacţionare?

TOROSSIAN: După 23 august 1944,din discuţiile pe care le aveam aproape zilnic cu PATRASCANU,cu care mă vedeam xxxxxxxxxxx în acea perioadă în care eu eram avocat,profesie pe care apoi am abandonat-o din motive de boală şi altele aşa că-l aşteptam să se întoarcă din drumurile pe care le făcea şi cîteodată chiar apela la mine,acesta mi-a povestit că s-a întîlnit şi se întîlneşte des,mereu cu aceleaşi persoane pe care le-a văzut şi înainte de 23 august 1944 şi repet,IULIU MANIU,DINU BRATIANU,TITEL PETRESCU,GRIGORE NICULESCU

/

BUZESTI,ION MOCSONY STYRCEA,şi două nume noi VISOIANU şi TATARASCU.

Preşed.Ai discutat cu PATRASCANU despre aceste întîlniri?

TOROSSIAN: Da,sigur că da.Nu numai că mi-a spus că se fac discuţii ample în jurul acestor întîlniri şi întrevederilor pe care le avea cu aceste persoane,Scopul urmărit prin aceste întrevederi era de a realiza practic efectivtuturor acordurilor stabilite cu aceştia de PATRASCANU încă înainte de 23 august 1944 şi anume.D-le preşedinte,arăt cu cuvintele mele,atît cît am reţinut,poate că nu sunt cuvinte politice,însă nu sunt un om politc,era vorba de organizarea mijloacelor de luptă pentru realizarea punctelor stabilite înainte şi anume,menţinerea monarhiei,desvoltarea şi întărirea partidelor reacţionare,coalizarea acestpr partide reacţionare,întărirea influenţei lor în conducerea statului pedeoparte,şi pe dealtă parte, ca un efect al acestei hotărîri,bine'nţeles diminuarea influenţei, respectiv a Partidului Comunist.

Preşed.:Cu cine mai discuta PATRASCANU toate acestea?

TOROSSIAN: Domnule preşedinte,pînă la 23 august 1944,împrejurul lui PATRASCANU nu era decît soţia lui - am omis să vă spun că în tot timpul cît a stat la mine din primăvara anului 1944 şi pînî în toamna lui 1944,a venit şi soţia lui ca să locuiască cu dînsul ELENA PATRASCANU -,ZILBER şi eu,altcineva nu mai era nimeni la mine.După 23 august 1944,acest cerc s-a mărit prin persoana lui HARI BRAUNER ,LENA CONSTANTE,persoane pe care atît eu cît şi PATRASCANU i-am cunoscut prin ZILBER şi NICOLAE BETEA.Discuţiile aveau loc în prezenţa acestora - nu ştiu la care discuţii au fost cu toţii de faţă din ei,însă pentrucă aceste subiecte se discutau în nenumărate rînduri toţi au luat cunoştinţă de cele ce se întîmplă şi eu am fost aproape uneori la toate discuţiile pentrucă discuţiile au avut loc în locuinţa mea ,sau la PATRASCANU,la care eram aproape zilnic.

Preşed:Prin urmare dvs ai alcătuit deci un grup contrarevoluţionar,complotist,antistatal?

TOROSSIAN:Dle preşed.faţă de evoluţia politică din ţara romînească,marcată prin evenimentele dela 6 martie 1945,bineînţeles că gruparea noastră era contrarevoluţionară şi antistatală.

Preşed:Arată dta în mod concret prin ce ai sprijinit activitatea grupului în frunte cu PATRASCANU?

TOROSSIAN:Ce-am făcut eu personal dle preşedinte.Am pus locuinţa mea la dispoziţia lui PATRASCANU,este vorba după 23 aug. 1944,pentru diferite întîlniri secrete pe care le-a avut pe deopart

./.

iar pe de altă parte am organizat asemenea întîlniri secrete.

Preşed:Cu cine a avut întîlniri secrete PATRASCANU în locuinţa dtale?

TOROSSIAN:In această epocă adică după 23 aug. pînă la plecareamea în Franţa - în martie 1946 - PATRASCANU s-a întîlnit în locuinţa mea cu L.FURADOIANU avocat,cu DUCU XENOPOL mare industriaş,cu MIRCEA DURMA ,ION MOCSONYI STYRCEA,şi GRIGORE BUZESTI însă n-aş putea să precizez exact asupra acestei persoane,

Preşed:Vorbeşte dta despre întîlnirile lui PATRASCANU cu XENOPOL?

TOROSSIAN:Cu XENOPOL dle preşedinte ,ştiu că l-a adus în locuinţa mea şi înainte de 23 August şi a fost şi la locuinţa acestuia însă n-aş putea spune exact strada.După 23 Aug. DUCU XENOPOL l-a vizitat la locuinţa mea în intervalul dintre 23 Aug. şi 11 sept.1944 înainte de a pleca PATRASCANU dela mine.N-am asistat la aceste discuţii nici nu am organizat întîlniri.DUCU XENOPOL a venit singur,probabil că i-a telefonat în orice caz,PATRASCANU a organizat întîlnirea. Dupăplecarea lui XENOPOL l-am întrebat pe PATRASCANU ce s-a discutat, pentru a mă pune şi pe mine în curent,ca să ştiu despre ce este vorba, la care acesta mi-a răspuns că XENOPOL o să finanţeze pentru nevoile politice şi că pe de altă parte,au aranjat anumite chestiuni.

Preşed:Arată dta cînd şi în ce împrejurări s-a întîlnit PATRASCANU cu MIRCEA DURMA.

TOROSSIAN:Intîlnirea între PATRASCANU şi MIRCEA DURMA a avut loc în Martie 1945.Intîlnirea a fost organizată de ZILBER la locuinţa mea ,la cererea lui ZILBER,căruia i-am dat satisfacţie.Am primit un telefon dela ZILBER în care mă întreba dacă în cursul serii sunt liber.Am afirmat că da şi la afirmaţia mea a spus că o săvină la mine cu un prieten al lui şi că la această întrevedere,va fi de faţă şi PATRASCANU.Intr-adevăr în seara aceleiaşi zile ZILBER a venit la mine,cu un domn pe care nu l-am cunoscut şi pe care mi l-a prezentat sub numele de MIRCEA DURMA şi imediat a sosit şi PATRASCANU.MIRCEA DURMA i-a adus la cunoştinţă lui PATRASCANU că pleacă ca delgat în comisia romînă cu care se deplasează laMoscova,pentru încheerea unui tratat economic.Stiu că PATRASCANU a discutat care va fi obiectul acestui tratat,chestiuni economice şi PATRASCANU i-a cerut lui MIRCEA DURMA ca să saboteze încheerea acordului,cu toate mijloacele care-i stau la dispoziţie şi după împrejurările pe care le va avea la faţa locului.

Preşed:Arată dta legătura lui PATRASCANU cu STYRCEA şi cu

./.

GRIGORE BUZESTI?

TOROSSIAN:Cu STYRCEA şi cu BUZESTI,Cu BUZESTI dle preşedinte şi onorat tribunal după întrevederile pe care le aveam şi discuţiile pe care le aveam în urma acestorîntrevederi,am reţinut următoarele:Cu BUZESTI a stabilit care reprezenta în afară de propria lui personalitate politică grupări reacţionare ,actualizate în persoana lui MANIU şi BRATIANU,mijloace de luptă pentru a împiedica realizarea urmărită de forţele populare,pentru instaurarea unui regim de democraţie populară în Romînia,întrebuinţînd ,gîndindu-se să întrebuinţeze în acest scop pe deoparte înşelăciunea,demagogia şi chiar măsuri poliţieneşti în limita posibilităţilor.Cu acesta s-a mai întîlnit şi în toamna anului 1945.Cu STYRCEA ştiu precis,întrevedere la care n-am luat parte,dar care a luat parte ZILBER şi scopurile întrevederilor care au fost în locuinţa mea,a avut ca scop un complot în contra partidului comunist, şi înţeleg prin complot un program de luptă al forţelor reacţionare, coalizate pentru răsturnarea guvernului Groza.

Preşed:Arată dta cînd şi în ce împrejurăriai fost numit în diplomaţie?

TOROSSIAN:In diplomaţie dle preşedinte, - discuţia a avut loc între mine şi ZILBER,încăînainte de 23 Aug.1944.In timpul discuţiilor pe care le-am avut cu ZILBER,acesta mi-a spus că speră că pentru serviciile pe care le aduce partidului comunist,speră să obţină postul de ministru de externe pentru el ,iar pentru mine să fiu numit în diplomaţie.Acest lucru a fost realizat în martie 1946,dar înainte în toamna anului 1945 la cererea mea şi la intervenţia lui PATRASCANU la TATARASCU,cu care se găsea în perfecte relaţii şi care atunci era ministru de externe al Romîniei,m-am prezentat la TATARASCU la Min.de Externe şi la scurt interval,în martie 1946 am fost numit în postul/de consul general la Paris.

Preşed:De cînd şi pînă cînd ai funcţionat dta în calitate de consul general al Romîniei la Paris?

TOROSSIAN:Am plecat în 1 aprilie 1946 pînă la 23 Oct.1947.

Preşed:In acest interval ai mai revenit înţară?

TOROSIAN:Da am revenitîn ajunul conferinţei de pace din 1946, cu care ocazie m-am întîlnit atît cu PATRASCANU cît şi cu ZILBER într-o singură întrevedere pentrucă nu aveam timp de stat,pe care i-am informat cu chestiuni în legătură cu Conferinţa.

Preşed:Adică cum?

TOROSIAN:Cînd o să fie conferinţa,cît o să dureze,lucruri de detalii.

./.

Preşed:Ai adus vreun mesagiu din partea cuiva?

TOROSIAN:Nu,nici un mesagiu.

Preşed:Ce activitate ai dus la Paris,în cadrul acţiunii grupului,în frunte cu PATRASCANU?

TOROSSIAN:In cadrul acţiunii acestui grup dle preşedinte, am făcut legătura între PATRASCANU şi spionul american din serv.de spionajamerican MADISON.Si această legătură a fost făută la locuinţa mea.Am organizat două întîlniri în locuinţa mea dela Paris.

Preşed:Arată dta cum ai intrat în legătură cu spionul MADISON?

TOROSSIAN:Dle preşedinte în februarie 1947 MADISON s-a prezentat la Legaţie,pretextul cu care s-a prezentat la legaţie,era vînzarea de alimente în nişte pachete tip,foarte eftine cari conţineau un carton de ~~xx~~ ţigări,lo pachete şi al căror cost era de lo dolari, 25oo franci francezi,ceiace depăşea cu mult preţul efectiv al acestor colete şi la care s-au înscris efectiv toţi membrii legaţiei.Din cauza acestei vînzări,vizita lui MADISON la legaţie,a fost destul de deasă.Odată a venit,a propus,altă dată am dat lista celor care vroiau să-şi cumpere,a treia oară a venit ca să aducă,a patra oară a venit după bani,a mai venit după bani că nu s-au strîns toţi banii,aşa că întrece aceste vizite care mi le-a făcut la legaţie în acest scop formal,în fond a venit să mă vadă pe mine,spunînd că a fost în Misiunea Militară Americană după 23 Aug. în Romînia,că-l cunoaşte pe ZILBER care dealtfel l-a trimis la mine.I-am spus că cunosc aceste împrejurări şi să-i stau la dispoziţie pentru nevoile pe care le are.

Preşed:Ti-a cerut MADISON ceva după aceea?

TOROSSIAN:La scurt interval la cîteva zile după aceste discuţii care au avut loc......

Procurorul:După această discuţie pe care ~~ax~~ avut-o cu MADISON a spus că-i stă la dispoziţia lui MADISON,pentru nevoile pe care le are.Ce nevoi avea MADISON?

TOROSSIAN:Dle preşedinte am bănuit că este vorba de legătura pe care vroia să ~~xxo~~ facăprin mine PATRASCANU şi cu ZILBER,că de acest lucru am discutat cu ZILBER înainte de 23 August.

Preşed:ZILBER te pusese în cunoştinţă de cauză?

TOROSIAN:Mi-a spus că atunci cînd mi-a propus să fiu numit în diplomaţie,mi-a spus că cu această ocazie o să putem să facem prin tine legătura ~~xxxxxxxx~~ cu serviciile de care ne interesează.

Preşed:Cum ai organizat dta întîlnirea dintre MADISON şi PATRASCANU?

./.

TOROSIAN:La cîteva zile,după cum v-am relatat adevărata vizită a lui la legaţie în care ma pus în curent cu cele ce-l interesa pe el,s-a prezentat din nou MADISON la Legaţie,spunîndu-mi că vrea să ia contact cu PATRASCANU.- de a cărui prezenţă la Paris,dle preşed nu l-am informat eu - ci era informat personal,nu ştiu de cine - mie atît mi-a cerut să-l pun în legătură cu PATRASCANU.I-am spus să-mi telefoneze în după amiaza aceleiaşi zile la prînz.M-am întîlnit cu PATRASCANU căruia i-am comunicat cererea lui MADISON şi conform înţelegerii avute cu MADISON ,acesta mi-a telefonat şi eu l-am rugat să vină la locuinţa mea,unde s-a întîlnit cu PATRASCANU,care era însoţit de ELENA PATRASCANU.La această întîlnire am fost eu,soţii PATRASCANU şi MADISON.

Preşed:Ce discuţii au fost?

./.

Preşedintele: Ce s-a discutat cu această ocazie la această întilnire ?

TOROSIAN: Intevederea a fost de scurtă durată. PATRASCANU se grăbea, ELENA PATRASCANU vroia să plece în oraş, însă totuşi PATRASCANU l-a pus în curent pe MADISON de situaţia politică şi economică din ţară noastră, comunicîndu-i în acelaş timp hotărîrile Comitetului Central şi ale Guvernului atît pe plan interne cît şi pe plan extern. Cu aceiaş ocazie, MADISON i-a remis lui PATRASCANU un stilou cu pastă roşie şi o scrisoare ca să i le dea lui ZILBER.

Preşedintele: După aceasta cînd te-ai mai întîlnit din nou cu MADISON ?

TOROSIAN: Cu MADISON mă întîlneam mai des şi am stat de mai multe ori de vorbă, cunoştea locuinţa mea. Cu PATRASCANU s-a mai întîlnit în vara anului 1947 cînd PATRASCANU venise la Bruxelles la Congresul Mondial al Juriştilor Democraţi.

Preşedintele: Ce discuţii a avut atunci PATRASCANU cu MADISON la cea de a doua întîlnire.

TOROSIAN: La cea de a doua întîlnire pe care am organizat o eu în acelaş scop, discuţiile au fost mai variate. După ce PATRASCANU l-a pus în curent pe MADISON cu situaţia politică şi economică din ţară, a făcut aceleaşi destăinuiri ale Hotărîrilor C.C. şi ale guvernului, atît economice cît şi politice pe plan intern şi extern, PATRASCANU s-a plîns că e suspectat în partid şi îi este frică să nu fie demascat, să nu tragă consecinţele pentru activitatea de contrarevoluţionară pe deoparte, iar pe de altă parte arestarea lui MANIU ar fi putut să ducă - după părerea lui PATRASCANU - la acelaş consecinţe.

S-a analizat situaţia şi pe o parte şi pe alta şi de PATRASCANU şi de MADISON şi s-a ajuns la concluzia că o asemenea temere este cu totul nejustificată, că pe deoparte rămînerea acestuia în străinătate în acel moment l-ar fi împiedicat să desfăşoare o activitate de stînga şi l-ar împiedica să furnizeze mai departe informaţii şi că oricînd poate găsi prilejul şi poate fi ajutat să părăsească ţara într-un moment critic.

Preşedintele: Ce instrucţiuni i-a dat MADISON ?

TOROSIAN: In afară de ceeace v-am spus adineaori că trebuia să se întoarcă în ţară, în ţară trebuia să ia contact cu GHEORGHE TATARASCU pentru activitatea de sabotare a guvernului GROZA. Trebue să adaug aci o chestiune care mă priveşte pe mine personal şi anume că, cu această ocazie, s-a discutat ca pe viitor prin cine să se facă remiterea notelor informative şi s-a hotărît şi eu fiind de faţă am acceptat ca aceasta să se facă prin mine. Remiterea tre-

//

buia să fie făcută prin mine prin curierii diplomatici sau prin aviatorii romîni dela Soc.T.A.R.S., care făceau curse regulate între Bucureşti şi Paris.

Preşedintele: Ţi-a trimis PATRASCANU astfel de scrisori ?

TOROSIAN: Da, am primit aceste scrisori, atît prin curierii diplomatici, scrisori sigilate la adresa mea care erau date fiecărui membru al legaţiei, deoarece aşa era obiceiul legaţiei ca, corespondenţa să fie predată fără ca să fie desfăcută, mai ales că eu eram membru de partid, şi prin aviatorii care făceau cursa şi anume de două ori prin BAZU CANTACUZINO şi prin GIOSAN.

Preşedintele: Ce ai făcut cu scrisorile ?

TOROSIAN: Bineînţeles le-am desfăcut şi le-am cetit conţinutul. Conţineau acelaş gen de informaţii politice şi economice, hotărîrile Comitetului Central şi ale Guvernului şi pe plan intern, şi pe plan extern, şi politice şi economice. După ce le-am cetit eu, i le-am cetit şi lui MADISON, care mă frecventa destul de des şi care a luat cunoştiinţă de ele.

Preşedintele: Cu cine s-a mai întîlnit PATRASCANU la Paris în afară de MADISON ?

TOROSIAN: Nu s-a mai întîlnit cu nimeni, decît cu ocazia Conferinţei de Pace în 1946, s-a întîlnit cu HORIA ROMAN, care a fost consilier de presă la Legaţia Romîniei dela Londra, cu un gazetar care am avut impresia că este o cunoştiinţă mai veche a d-nei PATRASCANU şi cu o doamnă evreică al cărei nume n-aş putea să vi-l spun, care era venită din Siria sau Palestina, care dealtfel a însoţit în ţară pe soţii PATRASCANU. N-am asistat la niciuna din întrevederi.

In privinţa lui HORIA ROMAN, PATRASCANU mi-a spus că de cîte ori vine la mine, să-i da un număr de exemplare din "Cele trei dictaturi", care apăruseră atunci.

Preşedintele: PATRASCANU a fost în Elveţia ?

TOROSIAN: A fost în timpul Conferinţei de Pace din 1946, nu ştiu pentru ce, pentrucă eu am fost bolnav în acel timp.

Preşedintele: Dar HERBERT ZILBER ce activitate a dus în timpul acesta la Paris ?

TOROSIAN: Trebue să spun înainte că toată delegaţia romînă era găzduită la Hotel "Continental". ZILBER a fost foarte activ, a luat parte la conferinţă era împreună cu toţi delegaţii. Un singur lucru ştiu, că s-a întîlnit cu o persoană, ori englez, ori american, însă cu cine şi ce au discutat nu mi-a spus. De fapt pe mine nu m-a interesat să mă informez despre o asemenea chestiune.

Preşedintele: Arată d-ta în ce împrejurări ai intreprins călătoria la Bruxelles ?

- -

TOROSIAN: Eu am primit un telefon dela PATRASCANU pe care mi-l dădea din Praga, care mi-a cerut să mă deplasez la Bruxelles să mă întîlnesc cu el. Eu nu puteam să părăsesc legaţia fără autorizaţia şefului de legaţie dl.Stoilov, însă el a intervenit şi a obţinut aprobarea. M-am deplasat la Bruxelles cu automobilul meu personal, unde m-am întîlnit a doua zi dimineaţă cu PATRASCANU. Am locuit amîndoi la Legaţia Romînă din Belgia.

Preşedintele? Cu cine s-a întîlnit PATRASCANU la Bruxelles ?

TOROSIAN: La Bruxelles PATRASCANU a venit însoţit de ELENA PATRASCANU şi PARASCHIVESCU BALACEANU cu soţia. CAMARASESCU care era şeful legaţiei romîne, a oferit o masă şi la această masă a fost invitat şi VESPASIAN PELA. In cursul după amiezii PATRASCANU mi-a spus că a venit special din Elveţia ca să se întîlnească cu mine. A doua persoană pe care a văzut-o a fost CONSTANTIN VISOIANU cu care a avut o întrevedere secretă şi la care am luat şi eu parte.

Preşedintele: Ce s-a discutat ?

TOROSIAN: VISOIANU a făcut o expunere, arătînd adîncimea prăpastiei dintre lagărul imperialist şi cel al democraţiilor populare, iar PATRASCANU l-a informat pe VISOIANU în legătură cu hotărîrile Comitetului Central şi ale Guvernului, economice şi politice, pe plan intern şi extern.

PATRASCANU a insistat în expunerea făcută arătînd că Partidul comunist duce o campanie viguroasă pentru desfiinţarea partidelor burgheze, că duce o campanie de angrenarea Romîniei, a economiei ţării în economia Uniunii Sovietice. Din discuţiile lui VISOIANU şi PATRASCANU am văzut că amîndoi aveau acelaş părere, că VISOIANU să activeze împreună cu prietenii romîni emigraţi în străinătate, pe lîngă personalităţile politice din ţările capitaliste şi pe lîngă guvernele lor, defăimînd Uniunea Sovietică şi guvernul nostru. S-a mai pus problema ca pe viitor VISOIANU să fie informat cît mai amplu de situaţia politică şi economică, aceasta la cererea lui VISOIANU care spunea că nu poate să desfăşoare o asemenea activitate dacă nu este informat, lucru de care PATRASCANU l-a asigurat şi pe de altă parte punîndu-se problema cum să se facă asta, PATRASCANU m-a indicat pe mine pentru acest lucru, iar eu l-am acceptat.

Preşedintele: S-a realizat aceasta ?

TOROSIAN: Acest lucru nu s-a realizat, pentrucă la 25 Octombrie 1947 am fost chemat în ţară şi m-am reîntors.

Preşedintele: După întoarcerea în ţară ce activitate a desfăşurat grupul vostru în frunte cu PATRASCANU ?

//

TOROSIAN; Nu a mai desfăşurat nicio activitate, afară de faptul că s-a mai întîlnit cu ZILBER în mod secret, după excluderea lui din partid, la mine acasă şi la LENA CONSTANTE.

Preşedintele: Arată d-ta tot ce ştii în legătură cu pregătirile de fugă ale lui PATRASCANU ?

TOROSIAN: Citind în ziare despre demascarea lui PATRASCANU care avusese loc în Februarie 1948 la Congresul Partidului şi cunoşteam intenţiile de fugă mărturisite din vara lui 1947 în discuţiile cu MADISON, eu însumi temîndu-mă pentru propria-mi securitate, m-am deplasat la PATRASCANU să discut cu el această situaţie. Discutînd situaţia, din analiza făcută pe deoparte de el, în prezenţa d-nei PATRACANU care a avut o eşire isterică spunînd că noi suntem vinovaţi că s-a ajuns la această situaţie, pentrucă ar fi fost mai bine să fi rămas în străinătate. S-a ajuns la ~~xxxxx~~ soluţia că singura posibilitate este fuga clandestină. In acest scop, PATRASCANU m-a rugat să pun la cale plecarea noastră din ţară şi fiind personal interesat, am acceptat să fugim din ţară, LENA CONSTANTE,ELENA PATRASCANU, LUCREŢIU PATRASCANU şi eu şi în acest scop m-am deplasat la Oradea şi în timpul pregătirilor de fugă am fost arestat de organele Securităţii, fapt pentru care am fost condamnat la 5 ani închisoare corecţională, pedeapsă ispăşită.

Preşedintele: Arată d-ta ce trafic de aur şi devize a făcut PATRASCANU ?

TOROSIAN: N-am cunoştiinţă de această chestiune, decît dintr-o singură împrejurare. Venind dela Bruxelles în vara anului 1947, l-am găsit pe PATRASCANU în locuinţa mea undemi-a remis o cantitate importantă de monezi de aur şi un plic cu valute amîndouă închise,din partea bancherului BOGOSIAN, pentru a le da lui GARABET ZAMBACCIAN.In aceleaşi împrejurări am văzut în posesia lui PATRASCANU un plic deschis cu dolari. N-aş putea spune suma exactă, dar era un plic destul de gros şi fiecare hîrtie cred că era de lo dolari, plic de care mi-a spus că i l-a dat RADU XENOPOL şi care a rămas în posesiunea lui. Despre chestiuni valutare nu mai am cunoştiinţă.

Procurorul: Unde se află BOGOSIAN ?

TOROSIAN: BOGOSIAN a părăsit ţara după 1947, după întoarcerea mea, cu care prilej şi-a scos averea din ţară. Nu ştiu cît era, însă vea o cantitate de bani cu care eu personal aş fi putut trăi toată viaţa.

Preşedintele: In timpul războiului l-ai văzut pe ARMIN ISAHACHIAN ?

TOROSIAN:ISARACHIAN a stat cîteva zile în Bucureşti venind din Uniunea Sovietică unde vizitase lagărul de prizonieri armeni.

TOROSIAN: Cînd l-am văzut era îmbrăcat civil, deşi mi s-a spus că era altfel îmbrăcat. Nu neg că ar fi putut să fie fost şi altfel îmbrăcat.

Preşedintele : Ai făcut călătorii la Paris în timpul războiului ?

TOROSIAN: In anul 1943, am fost delegat să tratez cumpărarea unor medicamente care nu se găseau în ţară din Franţa. Ca această călătorie să fie posibilă, conform convenţiilor care erau în vigoare, nu se putea obţine viza şi paşaportul de plecare decît în baza unei aprobări dela Ministerul Economiei Naţionale. Această aprobare am obţinut-o printr-un colega ZOE TRESTIANU pentrucă eu nu cunoşteam pe nimeni şi nu se putea obţine fără a avea cunoştiinţe, care la rîndul său a obţinut aprobarea dela secretarul general al Ministerului Economiei Naţionale la acea dată.

Preşedintele: Cu prilejul călătoriei, l-ai întîlnit pe ISAHACHIAN ?

TOROSIAN: Da, am locuit la el.

Preşedintele: Ce legături avea ISAHACHIAN cu Gestapoul ?

TOROSIAN: N-am cunoştiinţă de aceste împrejurări şi nu cred să fi avut legături cu Gestapo-ul.

Preşedintele: Totuşi nu ţi-a spus ce a făcut în Uniunea Sovietică ?

TOROSIAN: Era mandatarul Crucii Roşii Armene din America afiliată Crucii Roşii Internaţionale, şi nu a făcut decît să aducă medicamente şi îmbrăcăminte în ajutorul armenlor care se găseau în lagărul de prizonieri, nemţeşti.

Procurorul: In ce calitate a putut să deţină dînsul în timpul războiului o maşină ?

TOROSIAN: S-au vîndut pe Cal.Rahovei, n-aş putea să spun exact deoarece eu nu cunosc prea bine împrejurimile Bucureştiului, ştiu că erau o grămadă de maşini capturi pe care le-a cumpărat cine a vrut, nu numai eu. S-au vîndut sute de maşini.

Procurorul: Ce afaceri ai făcut împreună cu ZILBER în timpul războiului ?

TOROSIAN: Nicio afacere.-

Procurorul: Dar traficuri, intervenţii pe la ministere ?

TOROSIAN: Nu, nu am făcut?

Procurorul: Dar cu arbitrajul dela Constan-a ?

TOROSIAN: Arbitraj la Constanţa? N-am cunoştiinţă şi cu ZILBER n-am discutat asemenea chestiune niciodată.

.//.

Procurorul: Cînd a părăsit ţara ce situaţie materială a avut ?

TOROSIAN: Am avut 10.000 franci elveţieni ai mei şi 1500 franci elveţieni pe care mi i-a dat Ministerul de Externe.

Procurorul: Din ce afaceri provin ?

TOROSIAN: Din profesia mea.

Procurorul: De cînd profesează d-lui avocatura?

TOROSIAN: De 20 ani, în acel timp.

Procurorul: Care a fost motivul care l-a determinat să vină dela Constanţa la Bucureşti, mai bine zis să rămînă la Bucureşti.

TOROSIAN: Au fost două împrejurări, este vorba de o chestiune cu totul personală intimă şi dacă mă obligaţi s-o spun, am să v-o spun: în 1938 după o căsătorie nenorocită, am divorţat. Am avut o legătură cu o doamnă de societate şi am fost sfătuit să rup această legătură, pe deoparte, iar pe de altă parte, prieteni de-ai mei, care în urma prigoanei care o desfăşura regimul Antonescu în contra avocaţilor evrei m-au rugat să vin la Bucureşti, ca să treacă clientela lor la mine şi în felul acesta prin mine să poată trăi şi ei, L ucru care oricînd pot să-l dovedesc onoratului Tribunal.

Procurorul: Va să zică s-a rupt de clientela din Constanţa şi a venit la Bucureşti unde nu avea clientelă? Cît a costat Buick-ul care l-a cumpărat la Paris ?

TOROSIAN: 1.200 dolari.

Procurorul: Dar hotelul Comodore ?

TOROSIAN: Hotelul era o clădire de cinci etaje, cu 400 de camere, la 150 m.de operă, deci în inima Parisului şi este proprietatea Statului Francez, prin exproprierea pe care a făcut-o societatea de asigurări, aşa că eu nu am nici în clin nici în mînecă cu acest hotel, în afară de faptul că am locuit în el.

-.-.-.-.-

INTEROGATORIUL ACUZATULUI BERMAN JACK

Preşedintele: Spune d-ta cînd şi în ce împrejurări ai început activitatea de care s-a vorbit în actul de acuzare ?

BERMAN: In Nov.1940, KOFLER ne-a convocat pe KALMANOVICI şi pe mine la o întîlnire la ALEXANDRU STEFANESCU în biroul lui STEFANESCU din Str.Biserica Amzei Nr.20. Acolo i-am întîlnit pe KOFLER şi pe PATRASCANU care venise înaintea noastră. La această întîlnire, KOFLER mi-a spus că STEFANESCU este reprezentantul serv. de spionaj britanic din Romînia şi să-i dăm informaţii despre situaţia din ţară, informaţii cu caracter economic, politic şi militar. Acestea au fost împrejurările în care l-am cunoscut pe ALEXANDRU STEFANESCU. După aceasta am început să dau informaţii lui STEFANESCU

Preşedintele: In ce împrejurări l-ai cunoscut d-ta pe STEFANESCU sau mai bine zis de cînd îl cunoşti pe STEFANESCU ?

BERMAN: L-am cunoscut din Noembrie 1940.

Preşedintele: Dar KALMANOVICI ?

BERMAN: La această întîlnire, mai înainte nu ştiu acest lucru.

Preşedintele: Dar KOFLER ?

BERMAN: Nu ştiu, însă el ne-a convocat la această întîlnire. KOFLER înseamnă că-l cunoştea dinainte din moment ce el ne-a convocat.

Preşedintele: După ce te-ai cunoscut cu STEFANESCU, ce sarcină ţi-a dat d-tale în legătură cu PATRASCANU ?

BERMAN: Am asistat la o serie de întîlniri în perioada 1940-1944, la care a asistat şi PATRASCANU şi KOFLER. Prima din aceste întîlniri a fost în primăvara lui 1941, înainte de intrarea noastră în război. La această întîlnire STEFANESCU ne-a comunicat că după informaţiile lui războiul antisovietic pregătit de Hitler va fi pornit în curînd, că Romînia va merge alături de Hitler în acest război. STEFANESCU a întrebat pe PATRASCANU şi pe KOFLER dacă instrucţiunile pe care le-a dat cu privire la dezinformarea maselor muncitoare despre pregătirea acestui război au fost împlinite aşa cum dăduse el instrucţiuni, instrucţiuni care veneau din partea serviciului de spionaj britanic. PATRASCANU a confirmat acţiunea care a dus-o el, că masele muncitoare erau complect neinformate despre războiul care o să vină şi erau nepregătite pentru acţiuni contra acestui război. STEFANESCU a mai spus că după informaţiile lui, comuniştii vor fi arestaţi sau internaţi la declanşarea războiului,

./.

dar că a luat măsura ca PATRASCANU să nu fie arestat şi nici internat, şi să i se dea domiciliu forţat la locuinţa părinţilor lui, dela Poiana Ţapului.

Preşed:După aceasta KOFLER, CALMANOVICI şi PATRASCANU au dat informaţii lui ALEX.STEFANESCU?

BERMAN:Da.

Preşed:Ce fel de informaţii ai dat dta lui STEFANESCU?

BERMAN:Am dat informaţii despre marile construcţii din regiunile petrolifere, pentru protejarea tuturor rezervoarelor de produse petrolifere, informaţii despre acapararea unei serii de grupuri petrolifere romîneşti de către soc.germană care se înfiinţase ajunci "Continental Oil Gheselchaft", informaţii despre producţia metalurgică, despre producţia silvică din ţară şi despre domeniile silvice pe care le acaparaseră nemţii în perioada de dinainte de război, informaţii despre exportul de cereale al Romîniei, despre bombardamentele aeriene şi despre rezultatul acestor bombardamente, despre numărul caselor distruse şi avariate, despre numărul persoanelor omorîte şi rănite, despre unele poziţii ale bateriilor antiaeriene din Bucureşti şi unele regiuni ale ţării. Am mai dat nişte studii despre Banca de Credit, despre Soc.Mica, am dat studii despre cooperaţie pe care mi le-a dat KOFLER şi pe care KOFLER le avea dela VIJOLI. Am mai luat dela un exportator de cereale marfă, dela un vecin de al meu BOREANU, care avea legături cu Serv.Secret de Informaţii, despre care KOFLER mi-a spus să iau dela el informaţii, fără ca el însă să ştie scopul.

Preşed:Dar CALMANOVICI şi KOFLER ce informaţii au dat?

BERMAN:Au dat o serie de informaţii despre amenajările şi reparaţiile dela gara din Bucureşti, dela gările din ţară, cum ar fi Timişoara, Ploeşti, Arad, informaţii pe care le avea dela un ofiţer german KABELATZ, informaţii în legătură cu bombardamentul. KOFLER a dat informaţii şi despre activitatea partidului, despre structură, membrii ş.a.m.d.

Preşed:Dar PATRASCANU ce informaţii a dat?

BERMAN:Informaţii politice şi mai ales despre situaţia din partid.

Preşed:Dacă KOFLER şi CALMANOVICI au ştiut că PATRASCANU a fost recrutat ca spion de către Intelligence Service?

BERMAN:Au ştiut încă dela întîlnirea din 1940 cînd am luat contact cu ALEX.STEFANESCU.

Procurorul:Să relateze mai explicit această întîlnire la care a participat şi ceilalţi coacuzaţi şi cînd STEFANESCU le-a solicitat acest schimb de informaţii?

./.

BERMAN: Despre poziţia lui STEFANESCU, ne-a vorbit KOFLER, mie şi lui CALMANOVICI dinainte de această întîlnire şi la această întîlnire cînd ni l-a prezentat pe STEFANESCU, KOFLER nu a făcut altceva decît să ne explice din nou în cursul acestei întrevederi. Noi ştiam însă unde mergem.

Preşed: STEFANESCU a dat ceva lui KOFLER?

BERMAN: I-a dat diferite sume de bani în această perioadă dar nu cunosc valoarea acestor sume.

Preşed: In perioada aceasta Partidul cunoştea legătura dintre STEFANESCU şi resortul financiar pe care-l reprezentaţi dvs..

BERMAN: Partidul nu cunoştea această legătură, însă în toamna anului 1942 STEFANESCU a cerut ca această legătură să capete un caracter oficial şi să fie cunoscută de partid. In acest scop a spus că va veni la mine la birou împreună cu un prieten ing. DRAGOS POP, iar noi să relatăm partidului această legătură. Această vizită a fost începutul relaţiilor dintre noi şi partid, aceasta s-a petrecut în toamna anului 1942. CALMANOVICI a raportat mai departe acest lucru, care trebuia să servească drept alibi, pentru raporturile dintre noi şi ALEX. STEFANESCU.

Preşed: Dece a fost nevoie de aranjamentul acesta.

BERMAN: Pentrucă STEFANESCU a dat nişte sume de bani partidului şi trebuia să se cunoască relaţiile întrucît dacă mai tîrziu s-ar fi aflat de legăturile dintre noi şi STEFANESCU, noi să putem spune că aceste legături au existat.

Procurorul: Să determine acuzatul precis, ce urmărea STEFANESCU prin procedeul acesta şi care era scopul ei?

BERMAN: STEFANESCU vroia ca relaţiile să nu apară clandestine şi să fie cunoscute de partid, pentrucă dacă după aceea s-ar fi aflat despre aceste relaţii, să poată spune că ele au fost cunoscute.

Procurorul: Aceste relaţii au fost tăinuite timp de 2 ani de zile, adică din à940 pînă în 1942, şi deodată în 1942 au început să fie publice, care a fost scopul tăinuirii?

BERMAN: Dela această dată STEFANESCU a început să dea sume de bani direct partidului - lui KOFLER şi trebuia ca aceste legături să-şi aibă o explicaţie că există relaţii între noi şi STEFANESCU. Pînă atunci acest lucru nu a fost considerat util.

Preşed: Nu a fost cumva determinat STEFANESCU să facă asta datorită unei situaţii externe?

BERMAN: Evident că situaţia externă ducea la o schimbare a regimului din Romînia, mai bine zis începuse să se concretizeze.

Preşed: Ce instrucţiuni aţi avut după aceasta din partea lui STEFANESCU?

BERMAN: In 1942 şi 1943 a fost o întîlnire la care a participat PATRASCANU, KOFLER, CALMANOVICI, STEFANESCU şi eu, întîlnire care a avut loc la STEFANESCU acasă. STEFANESCU a dat o serie de instrucţiuni

lui KOFLER şi PATRASCANU în legătură cu activitatea partidului.In acel timp PATRASCANU se afla la Poiana Ţapului şi STEFANESCU intervenise să i se dea voie să vie la Bucureşti,fiind adus la această întîlnire de către KOFLER.STEFANESCU a dat o serie de instrucţiuni ale serv. de informaţii britanic pentru activitatea partidului şi printre cele mai importante pe care le ţin minte,era ca să fie izolate elementele din închisori şi lagăre de activitatea particului,să se creeze chiar fricţiuni pe motiv că ei nu cunosc situaţia din ţară,nu cunosc situaţia politică şi nu sunt în stare să ajute activitatea partidului,şi să fie înlăturate din conducerea partidului elementele revoluţionare şi să fie lăsate numai acele elemente care se aflau sub influenţa lui PATRASCANU şi KOFLER.Să se facă acţiuni de sabotaj mai puţin importante,însă nu greve,dar care să ducă la compromiterea şi la expunerea unor cadre devotate ale partidului.I-a cerut lui KOFLER să-i dea liste de asemenea elemente,care să participe la aceste acţiuni şi KOFLER i-a spus că-i va da asemenea listă .

Procurorul:In ce mod urmau să se facă aceste sabotaje,pentru compromiterea şi exterminarea cadrelor devotate ale partidului?

BERMAN:Acţiunile de sabotaj au fost la început nişte acţiuni de sabotaj cu caracter mai puţin important.Mai tîrziu a cerut ca să înceapă o serie de acţiuni mari de distrugere a căilor de comunicaţii, care ducea spre frontierea Uniunii Sovietice,în scopul întîrzierii avansării armatei sovietice în Rominia şi prin aceasta,să se ajute eventuala intrare în ţară a trupelor americane,dacă acestea ar fi debarcat în Balcani.

Preşed:Cine să facă aceasta?

BERMAN :Elemente cît mai devotate partidului,pe care KOFLER şi PATRASCANU să le stabilească,iar numele lor să fie dat siguranţei. KOFLER a spus că va prezenta asemenea listă .

Preşed:Dar în ce priveşte legătura conducerii partidului de atunci cu membrii partidului din închisori.

BERMAN:Am spus acest lucru că STEFANESCU a cerut ca să se izoleze membrii de partid din închisori şi să nu li se dea posibilitatea ca ei să intre în conducerea partidului,pe motiv că ei nu cunosc situaţia din ţară,nu cunosc situaţia politică şi nu sunt în stare să ajute activitatea partidului,să se creeze chiar fricţiuni cu aceştia. KOFLER şi ceilalţi au spus că va face aceasta.

Preşed:Ce s-a mai arătat în legătură cu PATRASCANU.

BERMAN:STEFANESCU a hotărît apoi ca PATRASCANU să fie trimis la lagărul din Tg.Jiu ca să i se creeze şi lui o aureolă de lagărist, ca să nu se spună că în timpul războiului,nu a fost şi el închis nici un moment.In timpul şederii în lagăr el urma să ducă acţiuni de cîştigarea unor elemente din lagărul Tg.Jiu şi să ia legătura şi cu alte

./.

persoane deportate acolo, ca persoane anglo-file și cu capitaliști ca AUSNIT, XENOPOL și alții, care să stabilească legături pentru activitatea de viitor.

Președ: Au fost duse la îndeplinire instrucțiunile date de STEFANESCU?

BERMAN: Da au fost duse la îndeplinire. La înapoierea lui PATRASCANU din lagăr, în toamna lui 1943 la o nouă întîlnire PATRASCANU a raportat că a luat legătura cu o serie de comuniști de acolo și a căutat să-i atragă spre el. Deasemeni că a luat legătura cu XENOPOL și cu AUSNIT în vederea acestei colaborări de după război. A mai spus că activitatea comuniștilor este destul de vie, că se duce activitate, că se țin ședințe de celulă, și STEFANESCU i-a cerut să-i dea o listă de comuniștii mai activi care să fie scoși din lagăr și să fie trimiși la construirea liniei Bumbești-Livezeni care se construia acolo, lucru care s-a făcut.

Președ: După ce a eșit PATRASCANU dela Tg. Jiu, iar v-ați întîlnit nu?

BERMAN: Da, ne-am întîlnit la STEFANESCU acasă, PATRASCANU, KOFLER, CALMANOVICI și cu mine.

Președ: PATRASCANU a raportat activitatea lui cu ocazia cind a fost în lagăr.

BERMAN: Da.

Președ: Cu ocazia acestei întîlniri ce a mai spus STEFANESCU

BERMAN: STEFANESCU a mai spus că după informațiile lui planul CHURCHIL de debarcarea trupelor anglo-americane în Balcani probabil se va realiza că aceste trupe vor intra în Romînia și în felul ăsta va fi asigurat regimul burghez la noi în țară. STEFANESCU a informat în felul acesta pe PATRASCANU și KOFLER.

Președ: Ce trebuia să faceți dvs. pentru aceasta? Pentrucă poporul căuta să se elibereze, armata sovietică se apropia și poporul începuse să facă unele acțiuni de eliberare.

BERMAN: Trebuia să facem o propagandă care să împiedice aceste acțiuni de eliberare, o propagandă antisovietică ostilă Uniunii Sovietice.

Președ: FORIS și KOFLER ceeau făcut ei în această perioadă.

BERMAN: Nu cunosc activitatea lui KOFLER și FORIS.

Președ: In legătură cu înlăturarea din conducere akelementelor devotate.

BERMAN: KOFLER a înlăturat din conducere grupul lui PARVULESCU. Stiu acest lucru, și acest lucru l-a comunicat și lui STEFANESCU.

Procurorul: Să spună acuzatul ce profesiune a avut?

BERMAN: Inginer constructor.

Procurorul: Unde lucra în această calitate?

BERMAN: Lucram la întreprinderea "Prager".

Procurorul:In ce calitate? 147

BERMAN:Eram conducător tehnic şi aveam participare la beneficiile întreprinderii.

Procurorul:Nu l-a cunoscut pe STEFANESCU pînă în 1940, fiind conducătorul întreprinderilor Prager?

BERMAN:Nu.

Procurorul:La construirea fabricei Tălmaciu,n-a participat firma Prager.Cine a construit fabrica dela Tălmaciu?

BERMAN:Intreprinderile "Tiberiu Eremia".

Procurorul:Dar întreprinderile Prager n-au avuit de această mare construcţie care s-a făcut acolo?

BERMAN:STEFANESCU nu avea o profesiune similară,el avea o întreprinderexx textilă.In construcţii nu am avut nimic cu STEFANESCU,ştiu că el era cointeresat la întreprinderile Tiberiu Eremia, ca,capitalist,nu în calitate de constructor.

Preşed:După ce s-a eliberat PATRASCANU,ce activitate a dus?

BERMAN:Am mai asistat la o întîlnire în primăvara anului 1944,între KOFLER,PATRASCANU şi STEFANESCU,in care STEFANESCU i-a dat instrucţiuni lui PATRASCANU în legătură cu tratativele pe care le ducea cu GHEORGHE TATARASCU pentru încheerea unui acord,ca în afară de acordul pe care-l făcea xx GH.TATARASCU cu partidul ,pentru o colaborare,să închee şi PATRASCANU un acord personal,în vederea folosirii acestei înţelegeri pentru menţinerea regimului burghez în Romînia în perioada de după război.

Preşed:Cu alţi conducători de partide istorice,n-a avut legătură PATRASCANU,în afară de TATARASCU?

BERMAN:Ştiu acest lucru,dar nu ştiu în detalii.Am auzit de tratativele duse cu MANIU,TITEL PETRESCU şi BRATIANU.

Preşed:Dar cu MANIU,BRATIANU,TITEL PETRESCU a încheiat el o astfel de înţelegere?

BERMAN:După cîte ştiu,a încheiat o astfel de înţelegere.

Preşed:Ce activitate a dus în această perioadă STEFANESCU, şi dacă a luat legătura cu cineva?

BERMAN:N-am cunoştinţă de această parte din activitatea lui STEFANESCU.

Preşed: Bine,dar el nu vă spunea niciodată.

BERMANX: Am participat la o serie de întîlniri,dar aici n-au discutat decît chestiuni ce ne-au interesat.Poate să fi discutat cu PATRASCANU şi cu ceilalţi,în alte întîlniri la care eu nu am asistat.

Preşed:Intîlnirea din primăvara anului 1944,a avut loc înainte,sau după înlăturarea lui FORIS şi KOFLER dela conducerea par-

tidului.

BERMAN:A avut loc înainte.

Preşed:Ce instrucţiuni aţi primit dela STEFANESCU,după înlăturarea lui KOFLER şi FORIS din conducerea partidului?

BERMAN:A spus că de acum înainte trebue contat în special pe poziţia lui PATRASCANU în conducerea partidului,prin înlăturarea lui KOFLER.

Preşed:La următoarele întilniri a mai fost KOFLER?

BERMAN:KOFLER n-a mai fost la alte întîlniri.

Preşed:Vorbeşte despre întîlnirea dintre STEFANESCU,PATRASCANU şi dta,care a avut loc în vara anului 1944?

BERMAN:La această întîlnire,STEFANESCU i-a cerut lui PATRASCANU ca să stabilească o înţelegere cu partidele aşa zise democratice,sau cu organizaţiile de masă profesionale,în vederea stabilirii unei colaborări de ~~xxxxxx~~ guvernare în perioada de după război, în care Partidul Comunist să capete un rol secundar şi celelalte partide să majoreze PCR ca număr.I-a cerut lui PATRASCANU să înceapă să ia contact cu o serie de asociaţii pentru pregătirea unei înţelegerii în vederea unui guvern în care PCR să nu-şi aibă un cuvînt hotăritor.

Preşed:Pe linie de partid,ce trebuia să facă PATRASCANU?

BERMAN:Trebuia să urmărească ca să obţină conducerea partidului,să poată să-şi asigure în partid o poziţie conducătoare.

Preşed:PATRASCANU a fost de acord cu ceiace i-a spus STEFANESCU?

BERMAN:In discuţia care a avut loc,PATRASCANU s-a declarat de acord şi a spus că va face aceste demersuri în vederea acestor tratative.

Preşed:Ce-aţi discutat cu STEFANESCU în vara anului 1944, în privinţa înfiinţării unor depozite de armament?

BERMAN: STEFANESCU a spus că vrea să înfiinţeze o serie de depozite de armament în ţară,pe care să le folosească eventual după terminarea războiului,în interesul serv.britanic de informaţii.A stabilit un depozit la Bucureşti la fabr.Buhuşi,unul la Ploeşti la fabrica Dorobanţul,şi un depozit la fabrica lui dela Tălmaciu.Acestea trebuiau să fie alimentate cu muniţii pe care STEFANESCU trebuia să le primească dela un comandant militar din Bucureşti.Evenimentele s-au precipitat,acest comandant a fost schimbat şi STEFANESCU n-a mai avut posibilitatea să facă legătura cu un alt comandant,astfel că STEFANESCU n-a mai putut realiza acest plan.

Preşed:CALMANOVICI ce rol a primit în înfiinţarea acestor depozite?

BERMAN:Urma să facă lucrări de amenajare şi de echiparea

./.

locurilor unde urma să fie depozite de armament.

Preşed: După 23 Aug.1944 ai mai menţinut legături de spionaj cu STEFANESCU?

BERMAN: Da le-am menţinut pînă la arestarea lui în 1948?

Preşed: După 23 Aug. ce instrucţiuni ai primit dela STEFANESCU pentru îndeplinirea......

BERMAN: A spus că în îndeplinirea acestor sarcini de informaţii să caut să fac legătura cu alţi oameni care pot să servească la procurarea acestor informaţii.

Preşed: Ce informaţii ai furnizat d.e lui STEFANESCU, în perioada de după 23 Aug.

BERMAN: I-am dat informaţii cu caracter economic şi anume: informaţii despre producţia noastră industrială, despre producţia petroliferă, despre producţia industriei forestiere, despre producţia industriei chimice, despre producţia agricolă din această perioadă, şi toate ramurile industriale pe care le cunoşteam.

Preşed: Ce studii şi documente ai furnizat lui STEFANESCU?

BERMAN: I-am dat studii nu documente în legătură cu aceste informaţii pe care le-am dat.

Preşed: De unde le aveai?

BERMAN: Studiile le aveam dela Consiliul Superior Economic, unde am funcţionat ca secretar al unei comisii tehnice.

Preşed: Ce documente ai dat?

BERMAN: Documente nu am dat, am dat studii.

Preşed: Dar copii după procese verbale?

BERMAN: I-am dat unele copii după procesele verbale, dela Consiliul Superior Economic.

Preşed: Dar în legătură cu tratatele economice dintre ţara noastră şi Uniunea Sovietică?

BERMAN: In legătură cu tratatele economice în calitatea mea de secretar aveam accesul la diferite comisii şi îmi procuram aceste date.

Preşed: CALMANOVICI a transmis informaţii lui STEFANESCU, după 23 Aug.?

BERMAN: Stiu că şi CALMANOVICI a transmis informaţii în perioada de după 23 aug. pînă la arestarea lui STEFANESCU.

Preşed: STEFANESCU a menţinut legături cu PATRASCANU după 23 aug.1944?

BERMAN: Da a menţinut. Mi-a cerut să-i aranjez întîlniri cu PATRASCANU. O parte din întîlniri s-au ţinut în biroul său din Intr. Bi Albă Nr.3.

Preşed: Cam de cîte ori s-au întîlnit?

BERMAN: De 10-15 ori. O altă parte s-a ţinut acasă la TOROSI

./.

Procurorul: Cum aranjaţi aceste legături ?

BERMAN: Aranjam aceste întîlniri în convorbirile telefonice pe care le aveam cu PATRASCANU şi stabilisem un cod şi anume casa lui TOROSIAN avea un nume, iar biroul meu un alt nume, după cum avea interes PATRASCANU să vină la biroul meu sau la TOROSIAN.

Preşedintele: Cînd a avut loc prima întîlnire ?

BERMAN: In Oct.1944, la biroul meu.

Preşedintele: Ce misiune a primit atunci PATRASCANU ?

BERMAN: In discuţiile care au avut loc cu STEFANESCU, STEFANESCU i-a transmis o serie de instrucţiuni pe care le avea dela serviciul britanic de informaţii, despre activitatea care urma să o ducă el în cadrul partidului, i-a cerut săimprime o linie naţionalistă activiştilor partidului,să aducă la conducerea org.de partid mai ales în provincie elementemic burgheze şi să îndepărteze elementele muncitoreşti,să ducă o politică care să menţină o colaborare cît mai strînsă cu burghezia pentru a nu slăbi poziţia acesteia în stat.

Preşed? La următoarea întîlnire STEFANESCU a mai adîncit aceste instrucţiuni?

BERMAN? STEFANESCU şi la celelalte întîlniri la care an participat a mai adîncit aceste instrucţiuni şi în acelaş timp i-a dat o serie de instrucţiuni cu privire la sabotarea situaţiei economice din ţară,cerîndu-i ca inflaţia să se producă mai ales prin acordarea de credite mari industriaşilor pentru specula cu aur şi nu pentru menţinerea fabricilor lor în stare de funcţionare şi să protejeze asemenea investiţii care nu sunt rentabile.PATRASCANU a spus că va duce această acţiune şi în altă ocazie a raportat că a lucrat împreună cu BEJAN,ALEXANDRINI şi VIJOLI.

Preşed.:Ce i-a spus lui PATRASCANU în legătură cu activitatea inteligence service-ului în partidele comuniste.

BERMAN:I-a spus că activitatea de informare este dusă în toate ţările simultan,eliberate de Armata Roşie în scopul producerii unor lovituri de răsturnare a conducerilor revoluţionare din aceste partide şi înlocuirea lor cu conduceri care să facă jocul intereselor britanice,din aceste ţări,însă/aceste acţiuni duse în fiecare ţară trebuesc făcute în mod izolat,pentru a nu duce la prăbuşire întreg planul britanic,în cazul cind s-ar fi descoperit o asemenea acţiune în aceste ţări,şi că PATRASCANU ar fi dorit să cunoască şi să capete legătură cu ceilalţi analogi din acele ţări,însă STEFANESCU a refuzat şi a spus că acest lucru este contra liniei pe care a dat-o serviciului de spionaj,de a menţine iluzia acestei acţiuni,de înlăturare a conducerii revoluţionare a partidelor comuniste din aceste ţări.

./.

151

Preşed.Pentru ce?

BERMAN:Pentru că descoperirea celorlalte acţiuni duse în toate ţările duc la prăbuşirea planurilor britanice şi să izoleze,şi ceilalţi să poată continua acţiunea.

Preşed:Arată ce fapte concretecunoşti din activitatea lui PATRASCANU şi STEFANESCU,în executarea instrucţiunilor serv.de informaţii?

BERMAN:Fapte concrete sunt creditele mari cari s-au acordat în legătură cu desvoltarea inflaţiei şi cu ducerea la prăbuşirea monezii.

Preşed:Ce poţi să ne spui,un caz cui i s-a acordat un credit mare?

BERMAN:S-au acordat credite soc.petrolifere şi industriei metalurgice ,credite mari cari prin acest fapt a dus la slăbirea monezii şi la subminarea economiei.

Preşed:Dar la întreprinderile din sectorul de stat s-au dat credite?sau întreprinderilor în cadrul sovromurilor?

BERMAN:Nu erau încă atunci sovromurile.La aceste întreprinderi se dădeau credite cît mai mici.La întreprinderile mai sănătoase şi viabile care mergeau pe linia intereselor naţionale se refuzau creditele.

Preşed:Ce informaţii furniza PATRASCANU lui STEFANESCU în ~~executarea instrucţiunilor serviciului de informaţii~~ această perioad

BERMAN: PATRASCANU furniza lui STEFANESCU informaţii privind activitatea partidului,informaţii asupra activităţii Comitetului Central,despre cadrele partidului,despre poziţia fiecăruia dintre conducătorii de partid care era atitudinea lor,depre acţiunile pe care le proecta partidul,în vederea informării exacte asupra activităţii partidului în această perioadă.

Preşed: Ce cunoşti dumneata despre acţiunea lui PATRASCANU de a pune mîna pe conducerea guvernului în 1945?

BERMAN: Nu cunosc detalii,stiu dela STEFANESCU că el îi dăduse instrucţiuni lui PATRASCANU ca să caute să ducă o acţiune pentru înlăturarea guvernului GROZA şiformarea unui guvern PATRASCANU care să meargă pe linia intereselor engleze.

Preşed:Mai cunoşti vreo acţiune dusă de PATRASCANU în scopul răsturnării guvernului GROZA,în afară de cele care le-ai spus,dela altcineva?Dacă ZILBER ţi-a spus?

BERMAN: In legătură cu conferinţa dela Paris,acolo PATRASCANU a dus o acţiune în legătură cu TATARASCU pentru înlăturarea guvernului GROZA,dar nu mi-a spus detaliile,n-am cunoscut detaliile.

Preşed: Dacă ţi-a spus de TATARASCU că a luat legătura cu cineva?

./.

BERMAN: Mi-a spus că PATRASCU a luat legătura cu BYRNES Ministrul de Externe al St. lor Unite.

Preşed: Şi ce-au discutat nu ţi-au spus?

BERMAN: Nu mi-au spus ce-au discutat, mi-au spus că în vederea aceasta că PATRASCANU să preia guvernul şi să înlăture guvernul GROZA şi că i-a înaintat un memoriu lui asupra situaţi economice din ţară, la care a participat şi PATRASCANU.

Procurorul : Ce activitate a desfăşurat el după instrucţiunile lui STEFANESCU privitor la publicaţ le partidului?

BERMAN : STEFANESCU mi-a dat mie şi lui KOFLER instrucţiuni cu privire la fondul şi conţinutul publicaţiilor partidului din perioada 1940-1944, Instrucţiunile lui STEFANESCU spunea că publicaţiile de partid trebuiau să fie lipsite de fond revoluţionar, să fie lipsite de un caracter mobilizator, să nu se pun probleme concrete, să nu se pregătească masele pentru răsboiul anti~~xxxxxxx~~ hitlerist, care erau pregătite aici în ţară - acestea să fie multiplicate la aparate pentruca să nu iasă în tiraj mare şi să nu fie tipărite, ele să fie difuzate într-un mod pros şi să fie mai ales difuzate în straturile mic burgheze şi nu în cartierele muncitoreşti.

Procuror: In legătură cu activitatea de sabotaj şi activitatea pe care trebuia să o ducă partidul, împotriva partizanistului la noi, ce cunoştinţe are el.?

BERMAN : Am spus acest lucru.

Procurorul: Vă rog să spună acuzatul care era numele lui conspirativ între anii 1940-1944 cît timp a lucrat în această agentură ?

BERMAN : Numele meu a fost FICHER,

Procurorul: Dar a lui STEFANESCU şi CALMANOVICI?

BERMAN: A lui STEFANESCU a fost ION, iar a lui CALMANOVICI era ALFRED.

Preşed: Cine era cunoscut pe numele de SERGIU şi LEONID?

BERMAN: Era KOFLER, sub amîndouă numele.

Procurorul: Tov. Preşedinte, vă depun un document în care se găsesc 54 de scrisori din care rezultă activitatea criminală pe care a dus-o acuzatul BERMAN în această agentură, scrisori scrise de către CALMANOVICI lui KOFLER în timpul acesta 1943-1944 şi în care este trecut şi numele de FICHER, deci nume conspirativ al acuzatului pe care a spus acuzatul azi, din care rezultă această activitate criminală pe deoparte, rezultă că FICHER a făcut parte din această agentură , pe dealtă parte re-

zultă că această agentură a făcut o serie întreagă de sabotaje scopul de a discrimina cadrele devotate ale partidului şi în acelaş timp rezultă şi nemulţumirea lui STEFANESCU că nu s-au putut face acţiuni de sabotaj.

Preşed:Cunoşti dumneata ceva despre felul prin care informa CALMANOVICI pe KOFLER prin aceste scrisori.

BERMAN: Nu că nu ştiam de scrisori,nici conţinutul acestor scrisori,prin aceste scrisori CALMANOVICI avea corespondenţă directă cu profesorul.CALMANOVICI era legătura mea superioară ,scrisorile nu le cunosc conţinutul,însă îi raporta despre activitatea noastră.

Preşed: Legătura dumitale era CALMANOVICI şi KOFLER?

BERMAN? Da.Legătura mea era CALMANOVICI şi KOFLER.

Preşed:KOFLER nu avea legături directe cu dumneata?

BERMAN: Mă întîlneam cu KOFLER,dar mai des mă întîlneam cu CALMANOVICI,cu KOFLER mă întîlneam mai rar el se întîlnea mai des cu CALMANOVICI şi ţinea un contact permanent.

Procurorul: In executarea instrucţiunilor primite de STEFANESCU urma să se cenzureze de către KOFLER publicaţiile partidului,cu cine se consulta şi se consfătuia KOFLER /atunci cînd urma să redacteze şi să lucreze lucrări de partid şi să le difuzeze?

BERMAN : Am spus că am fost consultat şi eu că mi-au fost prezentate şi mie.

Procurorul: Dacă KOFLER i-a comunicat că a ars şi distrus materialul de partid ce trebuia difuzat?

BERMAN: Da,KOFLER mi-a comunicat că a ars şi distrus material de partid o parte din anumite publicaţii ca să nu fie difuzate.

Procurorul: Tov.Preşedinte,acuzatul a recunoscut,dar pentru a clarifica şi a evita o confuzie ce pare că poate rezulta exprimînd şi vorbind de partid şi ţin să clarificurmătoarea situaţie.A luat legătură cu STEFANESCU în 1942,zice acuzatul am luat legătura cu partidul şi am început să particip la şedinţe spunîndu-se că sunt membru de partid,dar cine,KOFLER,CALMANOVICI,PATRASCANU şi BERMAN şi care se duceau la aceste şedinţe, unde STEFANESCU le dădea instrucţiuni din ordinele lui să fie nimicite cadrele partidului - cărui partid - sau ei erau acest grup care erau de acord cu propunerile lui STEFANESCU pentru a nimici cadrele partidului.Trebue să lămurim această situaţie. Au participat la aceste şedinţe unde se dădeau instrucţiuni de nimicirea cadrelor,în diferite acţiuni de sabotaj ca să nu înainteze armata Sovietică sau alte lucruri pe care trebuia

./.

să le facă.Vasă zică,acest grup şi în alte grupe,care o parte di ei erau din nefericire membri de partid,această situaţie să o clarificăm.

BERMAN: N-am spus că acestea erau şedinţe de partid, n-am spus nici un moment,întîlnirile au fost întîlniri,am spus că au avut loc cu STEFANESCU.STEFANESCU a cerut ca să-i fie cunoscute legăturile care există între el şi acest grup.

Procurorul: Aceasta a fost una.Dar după aceasta STEFANESCU a dat diferite instrucţiuni care trebuiau să fie introduse în munca de partid prin cine?

BERMAN: Prin PATRASCANU şi KOFLER.

Procurorul : A participat el la aceste şedinţe?

BERMAN: Am spus.

Procurorul:A participat el la aceste şedinţe,a auzit de aceste instrucţiuni?

BERMAN: Sigur am spus.

Procurorul: A luat parte la aceasta,a luat cunoştinţă de cuprinsul instrucţiunilor şi a executat parte din ele?

BERMAN: Nu de executat eu nu am executat,n-am avut nici un rol,ceeace mă privea pe mine în compartimentul meu de activitate.

Procurorul: Ai fost de acord cu instrucţiunile date de STEFANESCU,în calitate de membru de partid?

BERMAN: Da am fost de acord,evident că am fost de acord.

Procurorul: Vă rog să-mi îngăduiţi ca să citesc un foarte scurt pasagiu dintr-o declaraţie dată de acuzatul BERMAN la confruntarea care i s-a făcut de către tov.procuror cu acuzatul CALMANOVICI.Declaraţiile pe care el le-a dat şi înainte,în faţa anchetatorului pe care a menţinut-o şi ulterior după confruntarea făcută în faţa procurorului,el a spus următoarele.In primăvara anului 1939,STEFANESCU mi-a spus că este informat că EMIL CALMANOVICI este un antrepenor şi un om bine situat şi donează sume importante pentru partid,el mi-a spus să iau contact cu el şi să aflu care este situaţia.STEFANESCU vroia ca şi eu să donez sume pentru partid în vederea influenţării conducerii partidului în direcţia intereselor engleze.Am luat legătura cu CALMANOVICI şi am constatat că el donează sume pentru partid din oportunism şi că vrea să-şi facă carieră politică.I-am spus acest lucru lui ALEXANDRU STEFANESCU care mi-a propus să creiem un organ financiar care să furnizeze partidului fonduri

importante pentru a putea influența conducerea partidului - evident că nu este vorba de partid - ci de KOFLER, l-am chemat după aceia pe CALMANOVICI la mine la birou și i-am spus că eu sunt în legătură cu ALEXANDRU STEFANESCU care este omul englezilor a Inteligence Service, care va da deasemenea sume importante. I-am propus lui CALMANOVICI înființarea unui asemenea organ financiar, CALMANOVICI mi-a spus că el nu este în conducerea partidului, dar că are legături cu KOFLER care este membru al C.C. Mi-a mai spus că și KOFLER este un oportunist. Am avut o nouă întrevedere cu CALMANOVICI spunîndu-mi că KOFLER este de acord cu înființarea acestui organ. Pe baza înființării acestui organ STEFANESCU îmi dădea mie instrucțiuni de spionaj pe care eu le transmiteam lui KOFLER și CALMANOVICI astfel am stabilit legătura de spionaj cu CALMANOVICI. Aceasta este declarația dată.

Președintele: Ce-ai de spus în legătură cu aceasta?

BERMAN: Am de spus că legătura cu CALMANOVICI, adevărat am făcut-o în anul 1939 cînd CALMANOVICI m-a atras pe mine în această muncă de financiar, însă legătura cu ALEXANDRU STEFANESC este așa cum am arătat, am făcut-o în anul 1940.

Procurorul: Mai înainte de 1939 ai avut legătură cu partidul?

BERMAN: Eu am avut legătură cu partidul în 1933, și aceasta consta prin sume de bani care le dădeam partidului și ni articole la ziar pe care le-am dat.

Procurorul: Cum se explică că dela începutul începutului a declarat în forma aceasta, în cadrul cercetărilor, la confruntările făcute de către tov. procuror, declarăți în acest mod în fața lui CALMANOVICI și a confirmat ulterior aceste declarați și azi vine în instanță cu prezentarea unei noi versiuni.

BERMAN: Da, îmi dați voie. Nu astăzi am venit în fața instanței, ci mai de mult am spus aceasta, și nici CALMANOVICI nu recunoscut această formă care am dat-o eu și care nu corespunde realității. Realitatea este că pe CALMANOVICI l-am cunoscut în 19 dar cu ALEXANDRU STEFANESCU am luat legătura în 1940 și această legătură mi-a făcut-o KOFLER așa cum recunoaște și CALMANOVICI această confruntare.

Procurorul: Dacă KOFLER obișnuia să joace la Cazinou

BERMAN: Da. Știu că KOFLER juca la Cazinoul din Sinai

Procurorul: A vorbit acuzatul aici despre acțiuni de sabotaj de după 23 august 1944. Să precizeze cine conducea acest acțiuni, dacă era un organ special creiat de sabotarea economiei naționale?

BERMAN: Acţiunea de sabotaj a economiei naţionale pe linie industrială a condus-o ALEX.STEFANESCU,care-şi formase un grup,format dintr-o serie de mari industriaşi MAX AUSNIT,GARTNER,director general al soc.petrolifere Astra Romînă,STAN RIZESCU,industriaş textilist, şi VARNOUD un industriaş de materiale de construcţie şi alţăi.

Preşed:Dar cu ALEXANDRU POP?

BERMAN:Cu ALEXANDRU POP,din moment ce era AUSNIT,nu mai avea nevoie.

Procurorul:O precizare să-mi facă,în declaraţiile date la cercetări şi în confruntări a vorbit despre legăturile intime dintre acuzatul PATRASCANU şi STEFANESCU,care a mers pînă acolo încît STEFANESCU dirija activitatea publicistică a lui PATRASCANU.Să vorbească aici despre aceast chestiune?

BERMAN:PATRASCANU a pregătit două volume,lucrările "Sub trei dictaturi" şi Bazele Economice ale Romîniei.Aceste lucrări le-a pregătit fiind influenţat direct de STEFANESCU,şi i-a prezentat ~~xxx~~ la una din întîlniri chiar manuscrisul lui STEFANESCU,să-l vadă dacă este de acord cu ele,dacă sunt făcute în spiritul instrucţiunilor lui STEFANESCU,de a nu duce la lămurirea maselor,asupra scopurilor revoluţionare ale partidului - adică a vederilor Intelligence Service-ului britanic de informaţii - a aduce unele confuzii în capul maselor.Aşa că înainte de a tipări aceste lucrări,PATRASCANU a cerut avizul lui STEFANESCU pentru publicarea lor.

Asesorul:Dacă în 194o ai mai furnizat informaţii ?

BERMAN:Nu,nu am furnizat niciodată.

Asesorul:Ce te-a determinat în 194o cînd ai luat legătura cu KOFLER,să te angajezi în furnizarea de informaţii?

BERMAN:KOFLER m-a convins,pe CALMANOVICI şi pe mine că trebue să-l ajutăm pe ALEX.STEFANESCU în activitatea pe care o duce el de informare a serviciului britanic de informaţii în Romînia din acea perioadă.

Apărarea: Acuzatul a declarat că a fost responsabil financiar în ilegalitate,între 194o-1944.Poate să dea numele comuniştilor cărora le-a dat ajutor din fondurile partidului?

BERMAN:Eu n-am avut nicio însărcinare,n-aş putea da vreun nume întrucît eu nu am distribuit bani ci procuram numai bani ,distribuţia nu era în atribuţia mea.

Procurorul:In ce priveşte provocarea comuniştilor din închisori,a avut vreo activitate concretă în legătură cu aceasta acuzatul.

./.

BERMAN:N-am avut niciun fel de legătură,nici nu-i cunoşteam.

Procurorul:Dacă în perioada inflaţiei cînd s-au dat ajutoare pentru întreprinderi,întreprinderea "Banloc" a primit asemenea aconturi de ajutorare.

BERMAN:Aveam legături cu întreprinderea Banloc,aveam o parte de acţiuni ale mele la întreprinderea Banloc,dar nu ştiu ca în acel timp să fi primit ajutor,fonduri dela CEC.Dela CEC a primit doar un credit pentru construcţii.

Procurorul:A vîndutsoc.Banloc CEC-ului un imobil important.

BERMAN:Vîndut,nu ştiu.

Procurorul:Aici a fost prezentată o copie din procesul verbal al CEC-ului,care arată că CEC a cumpărat un mare imobil dela soc. Banloc,în valoare de 4 miliarde 8oo milioane lei.

BERMAN:Nu l-a cumpărat,a dat un credit .Nu-mi aduc aminte să fi cumpărat soc.Banloc.Societatea avea un singur imobil acela din cal.Victoriei şi a primit credite pentru terminarea imobilului,dar nu l-a cumpărat.

Apărarea:A spus acuzatul în legătură cu cele două lucrări ale lui PATRASCANU,că le-a făcut la îndrumarea lui ALEX.STEFANESCU. Dar cea de a treia lucrare "Noi curente în filozofie".

BERMAN:Nu ştiu.Poate să fi avut discuţii la o altă întîlnire Se poate să fi discutat despre acest lucru,am ştiut dar nu ştiu să-l fi influenţat STEFANESCU în această direcţie.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI ALEXANDRU STEFANESCU

Preşed:Acuzat STEFANESCU ALEXANDRU,ai auzit actul de acuzare, ai înţeles pentru ce eşti trimis în judecată?

STEFANESCU:Am înţeles,este un fel de a spune .

Preşed:Am să-ţi pun cîteva întrebări pentru a lămuri faptele pentru care eşti trimis în judecată?In ce împrejurări ai intrat dta în contact cu cercurile industriale şi comerciale britanice.Arată dar pe scurt?

STEFANESCU:Dle preşed. şi onorat tribunal,este o chestiune foarte veche,este o chestiune de aproape jumătate de secol,era un mijloc de a-mi cîştiga existenţa.Era acum 46 ani,şi-am lucrat acolo şi dup"aceea am învăţat să-mi cîştigbanii,am lucrat în diferite fabrici am găsit de lucru acolo,pînă în 1915 cînd am venit aici în ţară în legătură cu mobilizarea.

Preşed:Deci ai stat în Marea Britanie din 1907 sau 1908 pînă în 1915,începîndu-se mobilizările pentru război.

In timpul primului război mondial,ce misiuni ai avut,ce funcţii?

STEFANESCU:Ce funcţii am îndeplinit,am fost sublocotenent de rezervă,de administraţie,n-am comandat nimic.Eu am fost trimis la o unitate şi fiindcă la această unitate era ocupat postul m-a trimis la corpul 3 armată la Galaţi şi acolo m-am dus şi m-am prezentat cu o hîrtie,aşa cum am fost trimis dela Divizia 5-a,i-a m-a trimis acolo,am arătat hîrtia dlui colonel care era şef de stat major acolo,acesta m-a trimis la un alt dl.colonel de specialitate,un domn col.intendant şi mi-a spus ca să stau în camera de alături la o masă şi cînd o să aibe de lucru o să-mi dea.M-am dus acolo aşa cum mi s-a dat ordin,apoi dup cîteva zile,două sau trei,nu ştiu precis,dar nu cu un ordin scris,mi-a spus ca să mă duc la moara Stesua.I-am spus să-mi dea un ordin scris şi el mi-a spus că să mă duc acolo ,fiindcă acolo este un administrator civil al statului ,este un sehestru judiciar.La moara aceea dta ai să duci din partea mea,a serv.de intendenţă Corpul 3 şi ai sănotezi în fiecare zi,pe o perioadă pînă am săţi dau o altă misiune,şi ai sănotezi vagoanele de grîu care intră şi vagoanele de făină care ies,sau alte produce.Am înţeles să trăiţi şi m-am dus acolo.

Preşed:In 1919 ai mai stat acolo?

STEFANESCU:Să vorbesc despre procesul acela care a fost montat de nişte ticăloşi?

Preşed:Nu,arată în 1919 undeai fost?

STEFANESCU:In 1919 am venit la Bucureşti din Moldova şi eram demobilizat,şi am căzut bolnav de gripă spaniolă,dar m-am făcut bine şi am fost în convalescenţă,cînd am primit un ordin de mobilizare ca să mă prezint la Marele Stat Major şi la Marele Stat Major cînd m-am dus,mă aştepta o hîrtie care mi-a predat-o un domn colonel pe care îmi aduc perfect de bine aminte era mititel,colonel al statului major cred că-l chema COSTANDACHE,unul mic,şi mi-a spus că cu ordinul ăsta ai să te duci la Vamă şi ai să te prezinţi acolo colonelului CAPITANEANU,după cum este scris în acest ordin.Am înţeles,m-am dus acasă am luat atunci ce-mi trebuia şi după aceea m-amdus acolo la vamă. Intr-un interval oarecare m-am prezentat la dl.CAPITANEANU şi mi-a dat un post.Acolo erau mai mulţi ofiţeri,era un post de mare importanţă,legătura cu armatele aliate de ocupaţie din Bulgaria,armatele anglo-franco-italiene,iar eu eram unul din ajutorii colonelului CAPITANEANU.In această funcţie de ofiţer de legătură,de aceea are importanţă că în acest post se făcea emigraţie de populaţie,dislocările de populaţie din diferitele părţi ale ţării,fie din Bulgaria în România,fie din România în Bulgaria,lumea care a fost dislocată din cauza războiului şi printre aceştia,unii aveau acte,alţii nu aveau acte şi atunci era o întreagă bucătărie de făcut ,pe care trebuia s-o facă armatele aliate de control,de ocupaţie.Ei nu puteau şi atunci era ofiţerul de legătură cu organul lor,din care făceam şi eu parte.Am stat acolo atşat la această divizie,colonelul era mai mlt mai la Bucureşti şi la un moment dat ,eu conduceam această muncă,pentrucă ofiţerii ceilalţi doi care erau acolo,nu prea se ocupau cu această treabă şi duceam eu această bucătărie esenţialul era să o faci caldă.Altceva nu era,erau actele,trebuiai să vezi valoarea lor,să nu faci oamenilor şicane şi lucruri de acestea ,să se abuzeze de poziţia şi să înleneşti lucruri care erau contra legilor.Din punctul acesta de vedere,mie mi s-a acordat această încredere şi am făcut această funcţie.

Preşed.:Dar după ce s-a terminat această chestiune cu armata,după ce te-ai demobilizat.

STEFANESCU:Acolo eu m-am dus în Martie,şi am venit pela sfîrşitul lui Iunie,am rămas aici la Comandamentul Armatei de Dunăre în continuare,pe lîngă col.sau gralul ROSETI care era comandantul armatei de Dunăre,la generalul BERTHELOT şi am rămas în acest oficiu pînă în toamnă până prin septembrie,cred că s-a terminat războiul în Ungaria în August sau Septembrie şi atunci s-a lichidat şi această chestiune,a comandamentului Armatei de Dunăre,însă n-am fost demobilizat,m-au trimis tot ca ofiţer de legătură la Crucea Roşie Americană care avea nevoe de oameni,care cunoştea limba.In relaţiile

cu misiunea pe care o aveau de a distribui ajutoare,şi am rămas acolo pînă în februarie 192o şi atunci am fost demobilizat.

Preşed:Ce persoane din partea britanicilor aflaţi în ţară ai cunoscut,şi ai avut legături de afaceri înainte de cel de al doilea război mondial?

STEFANESCU:Inainte de al doilea război mondial,eu eram negustor de oarecare importanţă şi industriaş,de oarecare importanţă şi aveam relaţii cu toate întreprinderile mari petrolifere din ţară, cu capitalul britanic şi cu capitalul francez,şi cu capitalul romînesc şi cu capitalul american.Cu toţii am avut afaceri.Dintre britanici cei pe care i-am cunoscut în aceste legături de afaceri au fost dir.gral pe vremea aceea THOMAS MESTERSON ,pe urmă nu ştiu ce a fost a fost ceva mai mare,care a murit în 194o.Pe acesta l-am cunoscut la societatea petroliferă Unirea.

Preşed:Cine era pe vremea aceea la Soc.Unirea dintre britanici?

STEFANESCU:La soc.Unirea erau mulţi brtianici acolo,dar eu ştiu că reflectaţi la DE CHASTELAINE.Am fost întrebat de multe ori despre el.Acesta era un funcţionar,vorbesc de acum3o de ani,cînd a venit în ţară în anii 1924-1925,nu-mi aduc aminte dar în orice caz era un băeţandru tînăr un inginer,care lucra la schelele de exploatare/petroliferă,şi după aceea a fost adus la biroul de materiale.

Preşed:Dar la Astra Romînă.

STEFANESCU:La Astra Romînă am cunoscut pe WILIAM BURTON, care era la fel director al serv.de materiale,un englez născut în Romînia şi a făcut şcoala în Romînia la liceul Lazăr,vorbeşte romîneşte cum vorbim noi romînii,nu era nici un fel de distincţie,însă era cetăţean englez.In afară de el am cunoscut şi pe alţii.

Preşed:Dela Steaua Romînă pe cine a-i cunoscut?

STEFANESCU:Dela Steaua Romînă am cunoscut diverşi englezi care au fost acolo.Unul era BROZEL.

Preşed:Dintre aceştia care au fost utilizaţi în timpul războiului la Comandamentul Britanic din Cairo.

STEFANESCU:Dle preşed. eu - WILIAM BURTON a murit înainte, după ce a plecat de aici în 194o la cîteva zile după asta la Istambul,mi-a povestit fratele lui după război că i s-a făcut o injecţie antitifică şi a murit la Istambul aşa că deci acesta nu e.EDUARD MASTERSON fratele lui,după ce acest THOMAS MASTERSON nu mai era director general şi era ceva mai mare decît director general,fiindcă eu eram şi acţionar la această societate,fiind reacţiunea lor,EDUARD zis TED ,nu zis TED era diminutivul lui EDUARD.Acesta era acolo,eu

l-am primit dela dl.ALEXANDRU IONESCU ,de acolo ~~i-am~~ văzut semnătura am văzut numele TED și-am întrebat cine este acest TED MASTERSON și tocmai prin acest mesagiu mi se comunica,nu știu de cine de dl. MANIU,de cine nu pot să spun dar se comunicase despre mine că mă ocup de controlul acestui post de radio emisiune care era și EDUARD MASTERSON și acesta nu știa cine este acest MIMI fiindcă mi s-a dat acest nume conspirativ.

Președ:Acesta era numeledtale?

STEFANESCU:Să zicem că era,dar nu m-amfolosit de el.

Președ:Dar despre alții ?

STEFANESCU:Aici este chestiunea mi s-a pus de nenumărate ori întrebări și nu mi s-a dat crezare,se vede că nu mi s-a dat crezare cînd am spus că nu am știut despre alte persoane.Mi s-a spus și de DE CHASTELAINE,eu nu știu fiindcă DE CHASTELAINE cînd a început să funcționeze acest punct,el a fost arestat în România, fiind parașutat.

Președ:Dacă dta ai știut aceasta înainte?

STEFANESCU:N-am știut dle președinte,după cum n-am știut de nici unul din acei care au plecat de aici și ce-au devenit.

Președ:Dintre consilierii economici britanici,care au venit în țară înainte de război,cu cine te-ai întîlnit?

STEFANESCU:Dle colonel principial eu nu prea am avut relații cu aceste oficialități,dar era momente cînd erai obligat să ai relații,dece din cauza convenției dela stat la stat.Partea lor de convenție era administrată aici în România,de către consilierul economic,partea noastră își are organul ei ,un organ al Băncii Naționale,erau mai mari,cînd se întîmplau acrocuri și mi s-a întîmplat chiar căașă am aflat că revenise în țară ALEXANDRU ADAMS care a fost aici consilier economic,imediat după primul război mondial și evident l-am cunoscut ,pentrucă atunci s-a tratat reconstrucția căilor ferate,de către un grup industrial anglo-francez și în acel grup anglo-francez am fost numit printre ,nu dacă persoană importantă,dar care aveam rol în aceste tratative. și am dus aceste tratative împreună cu ei și cu guvernul romîn în vederea încheerii contractului,care însă nu s-a executat.Cu dl.ALEXANDRU ADAMS era consilier economic și în mod fatal cînd se tratează un plan financiar ,fiindcă dvs.știți că acestea s-au făcut cu auspiciile guvernului britanic,deoarece nu se pot aproba credite mari fără aprobarea guvernului britanic,l-am cunoscut pe ALEXANDRU ADAMS ,care după aceea a plecat din România în alte țări.El mi-a spus că a fost în Spania,Cehoslovacia și pe urmă a rămas aci

preluînd postul pe care-l ocupa un domn ALFRES.

Preşed:Ce acord a rămas în vigoare cu Marea Britanie?

STEFANESCU:Aceste acorduri erau anulate. Atunci l-am reîntîlnit pe ADAMS într-o chestiune unde era vorba de un excavator, cu care trebuia să lucrăm la un tranşeu de alimentare cu apă a Bucureştilui dela Bragadiru şi furnizarea lui trebuia să fie făcută din Anglia. Consilierul economic s-a opus de a ne da acest excavator şi cînd m-am dus acolo la consilierul economic am dat peste dl.ADAMS, pe care l-am întrebat pentru ce se opune. Atunci el mi-a spus: "bine, dar cum o să poţi plăti acest excavator". Eu i-am răspuns: dar, dle, el este deja plătit". Aceasta era în 1938. Pînă în 1939, nu l-am mai văzut pe dl.ADAMS. In 1939, în aprilie, a fost aici o misiune economică, condusă de un oarecare FRIEDERICH, misiune formată din mai mulţi oameni, între care şi un oarecare domn LEE. Pe acest domn LEE îl cunoscusem la Londra cu cîţiva ani în urmă, tot în legătură cu schimbul, la Ministerul Industriei Britanice. Fiind acolo, m-am dus la departamentul respectiv spunîndu-le: "bine d-le dvs., încheiaţi convenţii de care apoi nu vă achitaţi ?", dîndu-mi explicaţii că trebue repartizat şi cutare şi cutare şi cu această ocazie l-am cunoscut şi pe acest domn. LEE. Cu ocazia sosiririi acestei misiuni economice care făcea negocieri în România, eu nu am fost nici la banchet, nici conferinţele lor, deşi au fost recepţii, eu nu m-am amestecat în niciuna din aceste treburi, de aceasta se ocupa Malaxa, Auschnitt, Carol al II-lea şi alţii. Intr-o zi mă pomenesc că mă cheamă la telefon ALEXANDRU ADAMS, la o săptămînă după ce a sosit această misiune în România şi îmi spune dle STEFANESCU aşi avea să-ţi fac o rugăminte. Noi avem păreri un wagon,însă vrem să avem şi părerea unui om sobru ca dta.Am acceptat şi i-am spus că dacă vrea să vină fie la birou, fie la mine acasă,însă el mi-a spus că"mai practic ar fi să vi dta la mine pentrucă eu am aci actele,dosare şi ţie greu să mă deplasez cu ele". Aşa că m-am dus eu la biroulm lui, care se găsea pe undeva pe lîngă grădina Icoanei, nu-mi aduc aminte casa, m-am dus acolo şi mi-a spus că vrea să încheie un acord pentru o perioadă de timp.

Războiul nu începuse. Aceasta era înainte de război şi mie mi-a venit să rîd, deoarece peste 2-3 luni exprira vechiul acord şi trebuia să fie altul în vigoare şi l-am întrebat: " în ce măsură pot eu să vă fiu de folos?",- M-a întrebat : "ce crezi despre acest acor este bine să se încheie sau să se fixeze anumite cote pentru anumite materiale esenţiale. Atunci i-am spus că nu pot să am o părere - eu vă spun lucrurile cinstit, aşa cum s-au întîmplat, deşi fără importa

./.

ţă pentru proces - însă pentrucă spuneţi că trebue să fie ceva în picioare bine. In ceeace priveşte chestiunea cealaltă, privind cotele şi materialele, acestea nu le pot şti din două motive: întîi că Dvs., dacă cumva se întîmplă din nenorocire să izbucnească războiul, şi cum Hitler era pornit cu ameninţările nu era exclus să înceapă războiul şi să zicem că România nu este implicată, însă vor interveni restricţiuni pentru anumite categorii de materiale şi Dvs., trebue să ştiţi ce puteţi şi ce nu puteţi. Si în ce priveşte România este la fel, ce va putea România şi ce nu va putea România dacă izbucneşte războiul. România va înceta să mai fie un stat independent pentrucă Germania imediat va veni să pună stăpînire pe acţiunile României din punct de vedere economic.

In orice caz mai este vorba de un lucru - îmi spune el - este vorba ca Guvernul Britanic să acorde un împrumut de 6 milioane dolari pentruca să se poată acoperi furniturile care s-ar face şi pe care România ar putea să le acopere din acest împrumut. Evident că aceste furnituri aveau mai mult un caracter militar.

Preşedintele: Cine ţi-a confirmat d-tale ?

STEFANESCU: Mi le-a confirmat col.MACNAB, care era ataşat militar şi pe care-l cunoşteam.

Preşedintele: In afară de el cine mai era dintre cunoscuţii d-tale la Legaţia Britanică ?

STEFANESCU: Cunoşteam pe Sir REGINALD HOARE. Nu eram prieten cu el, însă îl cunoşteam şi mă cunoştea. Il cunoşteam pe dl. ROUJDEL care era consilierul politic al legaţiei - nu ştiu dacă venise în momentul acela sau după ce a izbucnit războiul. Pe acest om nu l-am cunoscut, însă el mi-a comunicat salutări din partea unor prieteni comuni din Marea Britanie, ori aceştia erau tocmai o parte din relaţiile mele personale, deci dacă el era prieten cu nişte prieteni de-ai mei, era şi prietenul meu.

Preşedintele: Ministrul Marei Britanii cînd a plecat din ţară?

STEFANESCU: Sir.REGINALD HOARE cu întreg aparatul a plecat în februarie 1941, pe la jumătatea lui Februarie.

Preşedintele: Ai fost d-ta la legaţie atunci ?

STEFANESCU: După cum v-am spus am avut relaţii personale cu el şi înainte de plecare trebuia să vină pe la mine să-şi ia ziua bună. Ori în acel timp era stare de război, m-am dus eu să-mi iau ziua bună dela el, după ce am telefonat bineînţeles, ca să nu cad hodorono trono pe capul omului, mai ales că omul nici nu era sănătos, era bolnav şi m-am dus la el şi am stat de vorbă. Omul şi-a exprimat mîhnirea lui şi o îngrijorare că ţara lui era în pericol mare, chiar mi-a spus "stăm prost".

Preşedintele: Cu cine te-ai mai întîlnit atunci - cu ocazia

aceasta, la legaţie ?

STEFANESCU: Să vedeţi dle colonel, după ce mi-am luat ziua bună dela el, am plecat. Cînd am eşit din locuinţa sa în curte, ploua şi fiindcă ploua mi-am deschis umbrela şi cineva pe la spate m-a apucat de umbrelă sau de mînecă, nu mai ţin minte exact. Mă uit şi văd un tînăr care nu mai era tînăr care m-a întrebat dacă n-aş vrea să stăm puţin de vorbă, nu însă acolo în ploaie, ci într-un birou al fostului consul care era închis.

Preşedintele: De CHASTELAINE era ?

STEFANESCU: Da. Am mers în acel birou şi mi-a spus că pleacă pleacă toţi, toată lumea pleacă, avem tren la dispoziţie". M-am dus cu el în biroul consolui, am fumat o ţigare şi în timpul acesta îmi spune: "d-le STEFANESCU aş avea să-ţi fac o rugăminte.N-ai vrea să-mi faci un mare serviciu,nu numai mie ci poţi servi şi ţara dtale fiindcă şi ţara dtale este cot la cot cu Hitler.Noi ştim că sunt mişcări de trupegermane către balcani,în chestiunea cu Grecia.Si dta cînd te duci pela fabricile dtale dela Craiova,Sibiu,să-mi comunici la Istambul dacă se poate despre aceste mişcări de trupe,care mi-ar putea folosi cu această acţiune a lor în Grecia.".I-am pus întrebarea dle dar cum să fac acest lucru şi mi-a spus de preferinţă este să-i scriu pe cărţi poştale,care nu se cenzurează şi că să am grijă să-i scriu în doi peri,ce am să înţeles am să înţeleg,ce nu,nu.şi iscăleşti acolo cu un nume "MIMI".I-am spus că nu ştiu dacă o să pot face acest lucru.El mi-a dat adresa unei căsuţepoştale dela Istambul unde urma să-i scriu, însă nu i-am scris nimic niciodată.Aceste lucruri se pot verifica însăşi şi soc.Textila Buhuşi.

Prin luna martie să fi fost,dl.MIHAESCU care era director general al Textilei Buhuşi,unde eu eram în consiliul de administraţie, a plecat în Turcia cu o misiune a Ministerului Economiei Naţionale. Intrucît îl cunoşteam şi ştiam că urma să plece în Turcia,profitînd de această ocazie şi de faptul că ştiam că dl.MIHAESCU fusese maltratat aproape omorît de către acoliţii lui Hitler într-o pădure de lîngă Bucureşti,sau de pe lîngă Ploeşti,mi-am spus că acesta este singurul om în care se poate avea încredere.M-am dus la dînsul şi în mod deschis i-am spus că DE CHASTELAINE cînd a plecatde aci m-a rugat să-i comunic despre mişcările de trupe în Romînia către Balcani şi întrucît nu am avut nici un mijloc de ai comunica acest lucru,n-ai vrea dta ducîndu-te acolo să faci aceste comunicări,fie lui DE CHASTELAINE ,fie lui ELLERGINTON - pe care-l cunoscusem în biroul consulului înainte de plecarea britanicilor şi care era căsătorit cu o romîncă din Iaşi.Cele

ce vroiam să-i transmit i le-am spus numai verbal,nu i-am dat nimic scris şi conţineau celace văzusem cu proprii mei ochi pe drumurile Bucureşti-Piteşti,Craiova-Bucureşti,Bucureşti-Alexandria,Caracal-Craiova,şi înapoi întrun interval de două săptămîni cînd mă întorceam de la fabrica de postav pe care o aveam în Craiova,fabrică la care 70% din capital era englezesc.Intrucît mă duceam de cel puţin odată pe săptămînă la această fabrică înregistram mintal despre aceste mişcări de trupe germane,care se dirijau în spre Dunăre,către porturile Corabia, Turnu Măgurele,Zimnicea şi Giurgiu.

Procurorul:Cînd s-a întîmplat acest lucru că ai transmis prin MIHAESCU acele ştiri?

STEFANESCU:Prin luna martie sau începutul lui aprilie 1941 cînd germanii intervenisera înGrecia.MIHAESCU mi-a spus dle STEFANESCU,eu nu prea cunosc partea aceasta a ţării în special partea de jos,n-ai putea dta să faci aşa după o hartă pe o bucăţică de hîrtie o schiţă.Atunci pe o bucăţică de hîrtie am luat punctul central de reper Bucureşti şi Craiova şi i-am făcut o mică schiţă a acestor drumuri,care sunt legate de nişte linii transversale,care făceau legătura între linia Carpatică şi subcarpatină cu Dunărea.Pe urmă a rupt aceastä hîrtie,acest croqueu,pe care il făcusem.A plecat apoi la Istambul unde a stat acolo o lună.După ce s-a reîntors nu mi-a comunicat nimic din cele ce făcuse,dar mai tîrziu l-am întrebat eu ce făcuse.Mi-a spus că l-a văzut pe ELLERINGTON şi i-a comunicat şi cele ce mi-ai spus cît şi cele pe care le ştiam eu.Nu-mi mai aduc aminte,dar deloc,dacă MIHAESCU a plecat pentru a doua oară în toamnă la Istambul,sau nu, nu-mi aduc aminte.In anumite momente am avut impresia că MIHAESCU s-a dus în aldoilea voiaj însă nu pot preciza.Dacă s-a dus din nou,evident că iarăşi l-oi fi rugat să-mi ducă ceva.

Preşed:In afară de MIHAESCU ai mai trimis informaţii şi prin altcineva?

STEFANESCU:Nu dle preşedinte şi onorat tribunal,nu am mai trimis,deşi în mod insistent mi s-a repetat de diferiţi domni anchetatori,numele unui domn CONSTANTIN GANESCU.Acest domn GANESCU s-a dus în Turcia tot cu o misiune economică şi anume să facă schimb de placajexx cu produse pe care le-ar putea obţine în Turcia contra acestor placaje.Acest domn CONSTANTIN GANESCU ştiu că a plecat din ţară nu cu intenţia de a se mai reîntoarce.

Procurorul:In afară de relaţiile acestea pe care le-a ţinut cu MIHAESCU prin legaţia Statelor Unite,nu a ţinut legătura cu englezii.In vechile sale declaraţii a arătat acest lucru.Eu vreau tov.preşe să-mi permiteţi a da citire la cîteva rînduri pentru ai reaminti acu-

satului STEFANESCU.

STEFANESCU:Eu zic să lăsaţi.

Procurorul: Citează:"Cînd a plecat Legaţia Britanică din România am intrat în legături cu Ministrul de atunci al S.U.A. dl.XXXXXX GUNTHER şi cu dl.consilier BENTON. ceastă legătură am făcut-o în urma unei convorbiri pe care am avut-o cu dl.LE ROUGETELE înainte de plecarea acestuia din Romînia". Confirmă lucrul acesta?

STEFANESCU:Dle preşed. înainte de plecarea Legaţiei Britanice din Romînia,respectiv chiar cu mult timp înainte,cu o lună şi ceva,eu ştiam despre acest lucru,întrucît fusesem informat de dl.LE ROUGETELE care plecase înainte de a pleca legaţia.Intrucît eu reprezentam interesele britanice în Romînia,care puteau fi supuse la fel de fel de vexaţiuni,i-am spus ce voi face în caz de nevoie ,după plecarea Legaţiei Britanice din Romînia,cui mă voi adresa eu pentru un sprijin.El atunci mi-a spus că "interesele britanice după plecarea noastră,voi fi reprezentate de Legaţia Americană" şi mi-a spus că în prealabil va vorbiou ministrul Americii la Bucureşti GUNTHER şi cu BENTON,şi dacă voi avea nevoe să mă adresez lor.Aceasta a fost ceiace LE ROUGETELE mi-a comunicat în legătură cu necesităţile mele viitoare de protecţie a intereselor lor,care erau administrate de mine aci în Romînia,sub formă de societate în cadrul soc.Romîno-Fir,a cărei mare parte din capital era britanic.

Preşed:Ai informat pe britanici pe această linie?

STEFANESCU:Iertaţi-mă dle preşed. după ce au plecat britanicii de aci,vorbesc de dl.sir REGINALD HOARE în afară de LE ROUGETELE nu am mai vorbit şi nu am mai solicitat ajutor nimănui,pentrucă între timp am făcut cunoştinţă cu GUNTHER şi BENTON care mi-au spus cînd voi avea nevoe să mă adresez lor.După plecarea legaţiei britanice,evident s-au ivit nenumărate necesităţi pentru a mă adresa pentru protecţie.La un moment dat s-a publicat în Monitorul Oficial că toate acţiunile soc. cu capital străin,cutare,cutare,enumerîndu-se care ţări anume trebue să fie înregistrate la Ministerul de Industrie şi Comerţ la Oficiul Romanizării.Era ceva nou pe atunci.Celelalte din străinătate trebuiau să fie înregistrate la consulatele sau legaţiile romîne respective cele mai apropiate de locul unde se găsesc acţiunile.

Fără să ştiu că o parte din acţ iuni erau în afară şi întrucît termenul de înregistrate era mi se pare de 3o zile,nu-mi aduc aminte exact termenul,după care termen acţiunile urmau să fie confiscate, desigur că era necesar să informez despre aceasta.Astfel m-am dus la legaţia Americană şi m-am adresat dlui GUNTHER,care m-a pus în legătură cu dl.BENTON,căruia i-am spus uite dle trimite o telegramă la Wasington

/

şi fă cunoscut acest lucru.BENTON imediat a luat măsura de a primite la Washington telegramă.In tot cazul ştiu că eu am plătit telegrama. Această măsură nu era necesară întrucît majoritatea acţiunilor se aflau în America.Intre timp s-au stabilit ceiace se numesc relaţii personale între mine şi acest dl.GUNTHER şi BENTON,care consista în faptul că deseori eram chemat la masă de aceştia şi eu evident am fost obligat să-i chem la mine.Intîmplarea făcea că în acea vreme soţia mea să nu fie în Bucureşti şi eu eram poftit aproape în fiecare zi la masă la aceştia,însă niciun moment nu a fost vorba ca eu să-i informez pe ei cu ceva,s-au ca ei să transmită mai departe acest lucru,organelor militare.De fapt dle preşed. nici n-aveau nevoe de informaţiile mele,ce ei nu aveauochi să vadă.In plus erau poate mii de cetăţeni americani în România în timpul acela,care puteau vedea cu ochii lor tot aşa de bine ca şi mine.

Procurorul:Nu este aici vorba de informaţiile date de miile de cetăţeni americani,de care vorbeşte dlui lui GUNTHER,ci de un sistem a lui STEFANESCU de a ţine legătura cu englezii prin GUNTHER. Iată ce spune acuzatul într-o veche declaraţie pe care o găsiţi la dosar la fila 267. "In cadrul legăturilor pe care le-am avut cu ministrul GUNTHER şi consilierul BENTON ,în cursul anului 1941 şi pînă la plecarea lor din România,m-am întîlnit cu ei de mai multe ori,informîndu-i asupra situaţiei din România.Informaţiile comunicate de mine erau transmise de americani prin posibilităţile lor mai departe.Aceste legături au durat pînă în Martie 1942 cînd Legaţia Americană a părăsit ţara".Aceasta am vrut să menţionez că informaţiile erau date pe linia GUNTHER pentru englezii.

Preşed:După ce s-a întrerupt legătura cu GUNTHER şi BENTON - pentrucă legaţia S.U.A. a părăsitţara - prin cine ai păstrat mai departe legătura cu englezii.

STEFANESCU:Dle preşed. eu zic să nu părăsim chestiunea cu americanii.In ce priveşte aceste întîlniri pe care le-am avut cu GUNTHER şi BENTON dl.acuzator spunea că există o declaraţie a mea, aş dori să ştiu dacă nu cumva este vorba de o declaraţie din 1953 de prin luna Octombrie.

Procurorul:Noi nu răspundem la întrebările acuzatului STEFANESCU,ci dînsul să facă bine să răspundă la întrebările noastre,pentrucă acuzatul STEFANESCU a făcut şi alte declaraţii.Iată ce spune într-o declaraţie a sa:"Incă dela începutul anului am avutcu sir REGINALD HOARE relaţii informative şi relaţii de ordin informativ pînă la data de 15 februarie 1941 cînd dînsul a părăsit ţara.In acest interval de timp dela sfîrşitul lui Septembrie 194o şi pînă în fe-

bruarie 1941 în cadrul discuţiilor pe care le-am avut cu HOARE chiar în localul Legaţiei Marii Britanice, făceam lui sir REGINALD HOARE unele comunicări în legătură cu situaţia politică din ţară şi cu prezenţa trupelor germane la noi".Iată o declaraţie din 23 februarie 1950,să nu neîntrebe dînsul de declaraţii din 1953.

Preşed:Ce ai de spus în legătură cu această declaraţie?

STEFANESCU:Dle preşed. eu nu am fost informator nici a lui REGINALD HOARE,nici a lui GUNTHER ,nici a lui BENTON şi nici a unui străin,depe teritoriul Romîniei sau în afară.Aceasta este declaraţia mea.Nu am fost informatorul lui niciodată.Faptul că eu în acea perioadă şi rog să se precizeze şi să se ia notă,dacă este posibil bineînţeles - aşi fi putut avea discuţii cu ministrul cutare,sau cu ministrul cutare,nu văd de unde şi pînă unde mi se implică acest epitet de spion. In ce priveşte legătura cu TRULLE fost ministru al Franţei pe vremea aceea,JAK TRULLE avea biroul său vis-a-vis de al meu,pe str.Bis.Amzei Am menţionat acest lucru,pe motiv că eu nu-l cunoşteam pe acesta,însă la un moment dat s-a făcut un apel de către francezi printre Romîni, de ajutorare a populaţiei nevoiaşe franceze,din teritoriile de sud ale Franţei,edică teritoriul Franţei neocupat de germani,la care am contribuit şi eu ,pentru care am primit o scrisoare de mulţumire. Intruna din zile pe cînd eşeam din biroul meu ,trecînd pela fereastra Legaţiei Franceze,unde se afla o persoană ,această persoană mi-a dat bună ziua ,am răspuns şi s-a recomandat spunîndu-mi că este JAQUES TRULLE,adresîndu-mi-se:Dvs.sunteţi dl.STEFANESCU,mi-aţi face plăcere dacă aţi veni să luaţi cu mine un ceai cu mine,lucru care am acceptat. După cîteva zile m-am dus la el la un ceai,cu care prilej am discutat lucruri banale,în jurul ocupaţiei Franţei şi a Romîniei.In timpul acesta ocupase deja războiul în Rusia,cînd am văzut eu cunoştinţă cu TRULLE era deja în 1942.El era invalid din primul război mondial.Am continuat să-l văd pe TRULLE,ceva mai mult înainte de plecarea americanilor din Romînia cu vreo 4-5 luni,în toamna anului 1941 - fiindcă GUNTHER a murit la sfîrşitul anului 1941 - am fost invitat la masă de GUNTHER unde era şi TRULLE,cu care ocazie s-au discutat lucruri banale,eu am continuat să-l văd pe TRULLE din cînd în cînd ,deoarece cum el nu se putea deplasa din casă din cauza infirmităţii lui mă duceam eu la el,şi aveam discuţii însă că aveam discuţii în mod expres cu el,cu privire la transmiterea de informaţii către Britanici aceasta ar fi o exagerare.

Preşed:Cine reprezenta intereselevbritanice în Romînia?

STEFANESCU:După plecarea Legaţiei Britanice şi Americane, interesele lor erau reprezentate de Legaţiunea Elveţiană.

Preşed:Ai luat legătura cu această legaţie,pentru aceste interese?

STEFANESCU:Nu dle.preşed,deoarece de aceste interese britanice se ocupa un serviciu special,condus de un domn al cărui nume îmi scapă, şi care avea biroul în str.Dionisie Lupu ,unde era fostul local al Legaţiei Americane.Acolo era instalat acest oficiu,ca săzic aşa al Legaţiei Elveţiene,care gira interesele americane şi engleze în Romînia. Nu am avut contact cu acest oficiu,decît de bună ziua.Este adevărat că-l cunoşteam personal pe ministrul Elveţiei dl.DE WECK ,însă nu el se ocupa de această chestiune.

Preşed:xxxxxxxx Cum ai ţinut dta legătura cu Cairo în timpul războiului?

STEFANESCU: N-am avut legături cu britanicii în Cairo sau în altundeva pînă în anul 1943.

Preşed:Cum s-a ajuns la organizarea lgăturii cu Cairo?

STEFANESCU:Această legătură cu Cairo,s-a produs în felul următor:Nu-mi aduc aminte data cînd s-a făcut primul contact în această direcţie,dar a venit odată la mine nevasta lui RICA GEORGESCU şi mi-a comunicat că bărbatul ei ar dori să mă vadă.Cum ştiam că RICA GEORGESCU se află arestat,am întrebat-o bine dar cum să mă duc eu la el,doar este arestat,şi pentru a ajunge acolo,trebue să ai autorizaţie dela Ministerul Justiţiei.I-a mîia spus că bărbatul ei a rugat-o să-mi comunice şi dacă vreau să mă duc nu este nici un risc.In orice caz cînd mi-a făcut această comunicare mi-a spus că mi-o aduce atît din partea soţului ei,cît şi din partea dlui MANIU.După cîteva zile a venit la mine dl.COLMAN care era director la Soc.Romîno-Americană,fost coleg cu RICA GEORGESCU care mi-a spus;dle. STEFANESCU ,GEORGESCU te roagă să mergi pînă la el la închisoare".Ridicîndu-i aceiaşi obiecţiune că nu văd posibilitatea de a merge la închisoare,acesta mi-a spus că-mi va trimite pe ing.ALEX.IONESCU cu ajutorul căruia îmi va înlesni întrevederea cu RICA GEORGESCU şi într-adevăr la scurt timp COLMAN a venit cu ALEX.IONESCU şi mi-a comunicat că ALEX.IONESCU mă va conduce la RICA GEORGESCU şi că să fiu liniştit că nu voi avea nici un fel de neplăceri.Intr-o zi după amiază cam pela orele 2-3,a venit la mine ALEX.IONESCU care m-a condus la închisoarea Malmaison,unde era închis GEORGESCU.Am mers acolo,ne-a deschis o sentinelă poarta,am intrat în curte,care era plină de deţinuţi şi am ajuns la celula lui RICA GEORGESCU care nu era încuiată.Intrînd în celulă m-am mirat de aspectul ei, întrucît avea radio,fotolii,avea pat de acasă.Atunci eu am zis cum această este închisoare,ciudat îmi pare,dece m-ai chemat ca să văd toate acestea.GEORGESCU ,mi spune,nu dar vreau să te rog să-mi aduci ceva

bani ,intrucît noi nu avem,sunt atîţea oameni închişi care nu primesc lefuri,şi care nu au mijloace de trai.De lucru acesta te roagă de altfel şi dl.MANIU",asigurîndu-mă totodată că după ce se termină războiul aceşti bani îmi vor fi restituiţi.Intrebîndu-l dece sumă este vorba mi-a spus că de vreo 5oo mii lei.Nu i-am dat un răspuns imediat, a rămas să mă mai gîndesc.Curînd după aceasta,am fost chemat la GEORGESCU acasă,invitat prin inginerul GHEORGHE ANTONESCU,neştiind unde stă GEORGESCU.După ce am fost primit imediat de către RICA GEORGESCU, a venit şi dl.MANIU însoţit fiind de soţia lui GEORGESCU.Stînd în picioare dl.MANIU mi-a spus,să ne dai o mînă de ajutor pentru oamenii aceştia mici.GEORGESCU îţi va restitui suma şi deşi garanţii financiare nu-ţi pot da,totuşi ai asigurările mele morale.I-am spus că o să mă gîndesc şi ce voi putea voi face.Dl.MANIU mi-a spus că pe lîngă aceasta,mai are o rugăminte şi anume că în curînd va primi o organizaţie de contact cu Cairo.Vor veni aparate şi mijloacelenecesare şi că pentru lucrul acesta,va trebui să fie cineva din partea noastră care să-i ajute,deoarece GEORGESCU şi ceilalţi erau închişi.Am spus că-i voi da concursul în limitele posibilităţilor mele.După o bucată de vreme,au sosit aceste persoane,care au fost debarcate nu ştiu dacă au venit cu avionul,cu paraşuta,habar n-am,ştiu atît că au ajuns la Turnu Severin.Nu ştiam cine sunt,mi s-a comunicat doar că sosiseră trei persoane,însă că persoana cea mai importantă care era un căpitan a fost găsit asasinat într-o casă de lîngă Turnu Măgurele.Acest lucru mi s-a comunicat în prezenţa dlui CONSTANTIN MUGUR şi ALEX.IONESCU, de către un sîrb care a venit cu ei şi care vorbea româneşte foarte bine.Cine era n-aş putea să vă spun,nu l-am văzut niciodată.

Preşed:Ce-aţi făcut cu acest post de radio?

STEFANESCU:Acest post de radio era presus să-l deservească pe dl.MANIU însă mesagii am trimis şi eu şi după spusele lui ALEX. IONESCU şi RICA GEORGESCU.

Preşed:Cum se transmiteau clar sau cifrat?

STEFANESCU: Cifrat.Cifrarea o făcea ALEX.IONESCU ,iar operatorii era unul TURCANU pe care-l ştiam sub numele de POPESCU.Mesagiile lui MANIU îmi erau date ori de dl.MANIU,ori prin dl.LEUCUTIA.

Preşed:Intre ALEX.IONESCU şi TURCANU cine făcea legătura?

STEFANESCU:CONSTANTIN MUGUR făcea această legătură.El era însărcinat să găsească casele unde să se instaleze acest post,care trebuia să fie mutat mereu şi mai avea încă o sarcină foarte importantă,să păzească casa care ar fi putut fi detectată.

Preşed:Cu ocazia transmiterii acestor mesagii ai dat de numele de TED MASTERSON ?

STEFANESCU:Cu ocazia transmiterii acestor mesagii am dat de numele acesta.Atunci a întrebat cine sunt eu şi atunci i s-a comunicat de către ALEX.IONESCU,semnat bineînţeles de către dl.MANIU,că eu sunt cutare,iar mie mi s-a comunicat de către IONESCU care mi-a spus că este TED MASTERSON.

Preşed:Cine mai avea cunoştinţă despre acest post?

STEFANESCU:Avea cunoştinţă aceste persoane.Dar în afară de aceste persoane,eu eram în legături de colaborare cu CALMANOVICI,cu BERMAN şi cu PATRASCANU,însă cu PATRASCANU n-am vorbit niciodată despre aceasta fiindcă nu era necesar.Ceva mai mult mesagiile care au trecut prin mîna mea,fie că au plecat,fie că au venit de afară,contrar uzanţelor,eu le-am dat întotdeauna lui CALMANOVICI să-şi ia o copie. dacă aveam o copie în plus,îi dadeam chiar copia,sau dacă nu aveam îi dădeam copia pe care o aveam eu,pe care el o copia şi o comunica nu ştiu cui,fiindcă n-am întrebat niciodată şi nu m-am interesat niciodată de resorturile interioare ale organizaţiei Partidului Comunist,nici atunci şi niciodată deşi în actul de acuzare,eu eram arătat ca cheia şi lacătul.

Preşed:Ai comunicat şi informaţii cu privire la lagărele germane şi depozitele de muniţii?

STEFANESCU:Unele din ele mi-au fost comunicate de către CALMANOVICI care pentru ca să se poată identifica locul cu preciziune, am dat şi nişte hărţi de stat major german la scară mică.

Preşed:Cine era CALMANOVICI şi BERMAN,cum îi cunoşteai dta?

STEFANESCU:Deşi ieri în actul de acuzare s-a spus că eu i-aş fi recrutat,este contra adevărului,pentrucă eu nu i-am recrutat,eu am fost solicitat de dumnealor să fac cunoştinţă cu dlor,prin ing.DRAGOS POP.

Preşed:Stiai că sunt comunişti?

STEFANESCU:Voi spune imediat.Intr-una din zile,DRAGOS POP care era director la Intreprinderile "Tiberiu Eremia",unde eu eram administrator delegat şi pe care eu l-am făcut director general,vine la mine şi-mi spune:"Uite ce e,eu am nişte prieteni care sunt cam de stînga şi care vreau să facă cunoştinţă cu dta".Cînd mi-a spus că sunt cam de stînga,eu i-am răspuns dar ce noi suntem chiar aşa de dreapta". Inginerul POP mi-a spus că sunt oameni cunoscuţi şi că unul este JAK BERMAN,care a fost atîţea ani director la EMIL PRAGER.şi că acum este în colaborare cu PRAGER la Banloc.Mi-a spus că nu-l cunoaşte personal, însă îl ştie şi a mai vorbit cu el la telefon în legătură cu diferite probleme de ale sale.

Preşed:Cînd s-a construit fabrica dela Tălmaciu,BERMAN a fa-

cut ofertă?

STEFANESCU:Nu el,PRAGER a făcut oferta,dar BERMAN lucra acolo. Am avut nenumărate discuţii şi cu PRAGER şi cu BERMAN la telefon,dar n-am executat lucrarea,pentrucă nu s-au potrivit ofertele,însă şi în alte ocazii mi-au mai cerut oferte,însă tot aşa nu am reuşit să le fac.Aceasta este cunoştinţa mea cu BERMAN,cunoştinţă de telefon.

Preşed:Dar cu CALMANOVICI?

STEFANESCU:Nu-l cunoşteam absolut deloc.Am auzit de el că era o firmă importantă,dar nu ştiam nici cum arată la faţă.Il ştiam ca patronul unei societăţi ,unde el avea afaceri de construcţii,era unul din antreprenorii principali din Bucureşti.Intr-una din zile a venit la mine DRAGOS POP la birou,împreună cu aceşti doi domni şi mi-au făcut cunoştinţă cu ei.A fost primul contact pe care l-amavut cu aceste două persoane.Am schimbat cîteva discuţii şi în afară de banalităţi mi-a spus că este vorba de o colaborare contra duşmanului comun,rasiştii.Mi-au spus vă mai spun că noi suntem comunişti ,se pare că lucrul acesta nu vă face nici un fel de impresie,însă dacă vă interesează aceasta să ne întîlnim la biroul cutarei societăţi, Sigma mi se pare în str.cutare,numărul cutare şi să fixăm data.Si au fixat o zi.In ziua aceea a venit la mine acasă DRAGOS POP şi m-a condus la acest birou,unde m-am întîlnit din nou cu CALMANOVICI şi BERMAN.S-a discutat atunci în amănunt despre ce era vorba că trebue dus o acţiune serioasă de toţi oameni împotriva acestei fiare sălbatice,însă că pentru aceasta,trebuesc mijloace materiale pe care nu le au.Spuneau că au contribuit şi ei,însă trebuesc mijloace mari în primul rînd trebueşte publicată o foaie clandestină,care constă bani mulţi,apoi trebuesc ajutate familiile celor închişi şi cei închişi, şi pentru aceasta trebuesc bani şi atunci ne-am gîndit să facem apel la dta,care ai mijloace şi care ai şi voinţă de a acţiona în contra hitleriştilor şi s-a stabilit atunci despre aceastăcotribuţie.

Procurorul:Tov.preşedinte relatînd cele relatate în iarna 1941-1942 cînd a venit soţia lui RICA GEORGESCU şi apoi şi ceilalţi COLMAN şi ALEX.IONESCU să-l ducă la Malmaison,într-o autobiografie a sa,acuzatul spune următoarele:"Intre timp eu făcusem cunoştinţă cu ing.EMIL CALMANOVICI ,BERMAN şi NICOLAE STEFAN,membrii ai Partidului Comunist.După ce m-am împrietenit cu CALMANOVICI ,eu i-am pofestit această propunere lui RICA GEORGESCU privitoare la postul de transmisie.Ing.CALMANOVICI m-a sfătuit să accept propunerea lui RICA GEORGESCU".Dacă numai din vara lui 1942 îl cunoaşte pe CALMANOVICI,cum se explică cele scrise într-o autobiografie,despre cunoştinţa care rezultă în mod necesarmcategoric,încă din iarna 1941 spre 1942.

/

STEFANESCU: Dle preşed. şi onorat tribunal nu este nici o contrazicere, eu mi-am adus aminte de această autobiografie şi lucrurile s-au petrecut în felul acesta, aceasta este evident, cînd am făcut cunoştinţă cu aceşti domni BERMAN şi CALMANOVICI, cred că a fost pela sfîrşitul anului 1941, sau începutul anului 1942, nu-mi aduc aminte.

Procurorul: Nu este tot una, noi vrem să precizeze.

STEFANESCU: Nu pot să precizez după 14 ani, anumite date. Cele ce sunt scrise acolo, sunt scrise acum 6 ani, şi pot să fie mai apropiate de adevăr, ca să-mi aduc aminte această dată, mi se cere prea mult, mai ales că nici memoria nu mă ajută.

Preşed: In ce împrejurări l-ai cunoscut pe KOFLER?

STEFANESCU: Pe KOFLER l-am cunoscut în 1943 la sfîrşitul anului şi anume în iarna anului 1943. Intr-una din zile a fost la mine CALMANOVICI şi mi-a spus că ar fi bine să fac cunoştinţă cu un membru marcant al Partidului Comunist. Intrebîndu-l despre cine este vorba, mi-a spus că o să văd eu despre cine este vorba, că să nu am nici o grijă deoarece este vorba de o persoană serioasă. Şi într-o seară a venit la mine CALMANOVICI, am mers împreună cu el pe cal. Dorobanţi spre Herăstrău. Pe drum a apărut o persoană cu care CALMANOVICI a intrat în contact şi care persoană mi-a fost prezentată sub numele de SERGIU. Impreună am mers mai departe, aproape de lacuri la casa unui domn Wexler. Nu ştiam nici casa şi nici cine este acest domn Wexler. Cînd am intrat înauntru, l-am văzut pe SERGIU şi la figură, nu ştiam cum îl chema altfel decît SERGIU. Am făcut cunoştinţă cu dl. Wexler şi am aşteptat că trebuia să mai vină încă altcineva, care însă n-a venit. Acolo s-a vorbit despre situaţia care era atunci, despre formarea Blocului care se negocia şi nu se mai forma şi despre situaţia războiului. Către miezul nopţii eu am spus că nu mai pot sta peste orele 12 noaptea şi că mă duc acasă. Au mers şi ei, SERGIU apoi ne-a părăsit şi am rămas condus de CALMANOVICI pînă la poarta locuinţei mele.

Preşed: Cum aţi stabilit să ţineţi legătura?

STEFANESCU: Nu s-a discutat chestiunea aceasta pentrucă legătura o făcea CALMANOVICI. Eu nu ştiam cine este SERGIU.

Preşed: Spune referitor la informaţiile reciproce?

STEFANESCU: Nu s-a vorbit despre altă natură de informaţii, decît acelea care trebuiau să intereseze cauza noastră, dat fiind faptul că era vorba de maşina de război hitleristă. BERMAN deşi a apărut din cînd în cînd cu CALMANOVICI la mine, nu venea însă să discutăm ceva. BERMAN venea ori de cîte ori îl anunţam pe CALMANOVICI că am o sumă de bani la dispoziţia lor, pentrucă în afară de sumele de bani cu care am contribuit eu personal, mai veneau prin mine şi sume de bani care s-au dat de către AUSNIT, sume aduse la mine de un domn CTIN ROZIN.

N-am desfăcut niciodată aceste pachete, nu știu cîți bani conțineau. Aceste pachete le predam dlui BERMAN.

Președ: Cînd și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe PATRASCANU.

STEFANESCU: Pe PATRASCANU n-aș putea spune precis data cînd l-am cunoscut. Insă cunoștința cu PATRASCANU am făcut-o în felul următor: Intr-una din zile a venit la mine CALMANOVICI și mi-a spus că dacă nu am vreo obiecțiune crede că ar fi bine să-l cunosc pe PATRASCANU, care este unul din oamenii principali ai partidului și care conduce acțiunea de formarea Blocului, cu celelalte partide de opoziție. I-am spus că n-am nici un fel de obiecțiune ca să-l cunosc pe PATRASCANU, dar parcă știam că este închis, sau cu domiciliu forțat. CALMANOVICI însă îmi spune: parcă atunci cînd vine de negociază parcă nu este tot așa, însă din cînd în cînd are posibilitatea să vină la București. Atunci cînd va veni la București am să vă anunț și am să găsesc prilejul să vă fac cunoștință.

Președ: In ce an a fost aceasta?

STEFANESCU: N-aș putea spune cu preciziune cînd s-a întîmplat lucrul acesta, cred că prin 1942. Intr-o zi mi-a spus CALMANOVICI uite dle STEFANESCU, astăseară PATRASCANU va fi aici, pot să vin cuel la dvs. Am acceptat și a venit la mine acasă cu PATRASCANU. Ușa le-a fost deschisă de omul meu de serviciu ALEXANDRU MURESAN care m-a anunțat că au venit doi domni, și i-am spus să-i poftească înăuntru. Soția mea nu era acasă, era la țară cu copii. După ce am mîncat o prăjitură, dl. CALMANOVICI s-a ridicat și a plecat.

Președ: A mai venit PATRASCANU după aceea la dta?

STEFANESCU: Dle Președinte, cred că după această întîlnire a mai fost la mine în casă odată sau de două ori, pe urmă a dispărut din circulație și mi-a spus CALMANOVICI, dealtfel știam și dela dl. MANIU, că este internat în lagărul dela Tg. Jiu sau așa ceva, nu pot să-mi aduc bine aminte.

Președintele: Ai discutat cu PATRASCANU despre creiarea Frontului Unic anti-hitlerist ?

STEFANESCU: Toate discuțiile pe care le-am avut la aceste diferite întîlniri pe care le-am avut cu PATRASCANU, au fost aproape exclusiv, dacă nu chiar exclusiv, în jurul acestor chestiuni.

Președintele: Din ce partid era vorba să facă ?

STEFANESCU: Era vorba de partidul lui MANIU, al lui DINU BRATIANU, TITEL PETRESCU și Partidul Comunist Romîn. Acestea erau cele patru partide care tratatu formarea acelui bloc.

-//-

Preşedintele: D-ta din ce partid făceai parte ?

STEFANESCU: Nu am făcut parte din niciun partid, pentrucă nu am făcut niciodată politică.

Procurorul: Le-a patronat pe toate.

STEFANESCU: Nu le-am patronat, dar am colaborat cu ele în contra hitleriştilor şi contra hitleriştilor aş fi colaborat şi cu dracu.

Preşedintele: Ce instrucţiuni ai transmis lui KOFLER, CALMANOVICI, BERMAN şi PATRASCANU în legătură cu activitatea şi acţiunile P.C.R.

STEFANESCU: Nu m-am amesteoat niciodată în chestiunile P.C.R.

Preşedintele: Dar totuşi trebuia să le spui cum să lucreze ?

STEFANESCU: Eu i-am ajutat.

Procurorul: Prin sfaturi ?

STEFANESCU: Nu mi-au cerut sfaturi şi nici nu am dat sfaturi.

Nu-mi aduc aminte de date, dar poate să-şi aduca aminte dl.ALEXANDRU IONESCU. El îmi aducea mie un foarte important document. Era vorba de buletinul oficial sau secret al Poliţiştilor sau Siguranţei. De unde îl prelua el, nu ştiu, omul nu mi-a spus niciodată şi nici n-am insistat să-mi spună. ALEXANDRU IONESCU îmi dădea acest buletin pentru a-l ceti. In acest buletin cele mai multe pasagii se referea la mişcările maselor.După ce am primit primul buletin i-am spus lui CALMANOVICI:Uite ce-i îşi destăinui un mare secret am primit acest buletin unde se vorbeşte de anumite elemente ale partidului comunist şi despre anumiţi prieteni de ai lui care sunt urmăriţi.I-am spus să vadă acest buletin,examinează-l căci s-ar putea să vă fie de folos şi că peste 2-3 zile să mi-l restitue deoarece nu-l pot ţine nici eu mai mult.Si într-adevăr peste 3 zile l-a adus înapoi şi l-a predat omului meu de serviciu împachetat,spunîndu-mi că este de cea mai mare importanţă,pentrucă ne permite să luăm o mulţime de precauţiuni.CALMANOVICI mi-a mai spus că dacă mai primesc să le dau şi lui.Cînd ALEX.IONESCU mi-a dat şi al doilea număr eu am vrut să îl dau pe primul,dar el a spus că nu este nevoe şi că va trebui să-l ard,pentrucă nu trebue să circule prea mult. Cînd ALEX.IONESCU mi-a adus al doilea număr i l-am dat şi pe acesta lui CALMANOVICI şi aşa am făcut cu fiecare număr care apărea din acest buletin. Acesta era un lucru pe care-l puteam să-l fac ulterior.

Preşed:-ai cunoscut dta pe HERBERT ZILBER?

STEFANESCU:Da,l-am cunoscut în următoarele împrejurări:In sept. 1944,sau poate la începutul lui octombrie am fost invitat împreună cu soţia mea la masă la RICA GEORGESCU. ~~Eu~~ Nu am fost în casa lui decît atunci cînd îl văzusem.Soţia mea o cunoştea pe soţia lui GEORGESCU încă din şcoală, însă nu eram să zic aşa în relaţii sociale.Cînd am fost cu soţia mea la masă acolo am văzut nişte ofiţeri americani şi l-am întrebat ce este cu aceştia,

176

şi mi s-a spus că sunt nişte aviatori care au fost în spital, dintre acei care au fost doborîţi aci şi au zăcut în spital. Unul mai grav, alţii mai puţin grav, erau doi sau trei. Acum s-au făcut mai bine şi pleacă în America, şi m-am gîndit că înainte de a pleca să le facem această cinstire să le dăm această masă, şi v-am invitat şi pe dvs. la această masă. Acolo se mai aflau dl. IULIU MANIU, dl. ZILBER pe care atunci l-am cunoscut personal, numele lui îmi era cunoscut dintr-o publicaţie dintr-o publicaţie numită Conjunctura şi unde el era prim redactor, însă cunoştinţa am făcut-o cu el atunci la masă. Tot acolo mai era şi soţia lui PATRASCANU, mai trebuia să vină şi PATRASCANU, însă acesta a fost scuzat de soţia lui, care a venit însoţită de dl. ZILBER spunînd că soţul ei nu poate veni deoarece este la un consiliu. Aceasta a fost timpul cînd am făcut cunoştinţă cu dl. ZILBER. Cu această ocazie nu am avut nicio convorbire cu el, decît atît cînd aşezîndu-se pe canapea soţia mea era cu soţia lui PATRASCANU şi cu dl. ZILBER, soţia mea s-a sculat de acolo şi mi-a făcut semn să mă duc acolo. Atunci mi-a spus următorul lucru: "Uite ce spune dl. ZILBER şi dna PATRASCANU, că de acum noi femeile cu copii, suntem ferice, nu mai avem grije de copii, că statul ne ia copii şi că statul are grije de ei". Atunci eu am spus că nu se poate aşa ceva, că din cîte am citit eu din cărţi în Rusia, copii stau la părinţii lor, nu văd dece în Romînia ar fi altfel, deşi Rusia este un stat comunist.

Preşed: Cum au evoluat mai tîrziu legăturile dtale cu ZILBER?

STEFANESCU: Mai tîrziu nu l-am mai văzut pe dl. ZILBER niciodată în afară de următoarea împrejurare: Dl. ZILBER avea biroul său instalat în casa fost Costinescu, din str. Polonă care era de închiriat. LE ROUGETELE care era reprezentantul politic al Comisiei Aliate de Control, avea nevoie de locuinţă pentrucă-i venise soţia. Aceasta era în timpul verii sau primăverii 1945 cînd am fost rugat de dl. LE ROUGETELE ca prieten să vin cu el să vrea să vadă această casă, spunîndu-mi că a auzit că este o casă foarte mare. Eu cunoşteam casa Costinescu şi i-am spus că este o casă mare, însă n-aş putea să spun cît este, şi am plecat împreună cu LE ROUGETELE şi soţia la această casă. Am început să vizităm casa începînd de sus, conduşi fiind de un om de serviciu şi am văzut-o pînă la parter unde erau nişte birouri instalate, pe care însă trebuia să le vedem întrucît era o serie de piese cele mai importante, ca sufrageria, dormitorul.

Preşed: Pe cine aţi găsit în birou?

STEFANESCU: Pe diferiţi funcţionari şi n-am ştiut cine este mai mare, pentrucă nu scria nicăieri, dacă ar fi fost scris pe uşă institutul de conjunctură poate ştiam, şi persoana care ne-a condus

a ajuns la o ușă care era închisă unde se găsea dl.ZILBER.Dl.ZILBER era directorul acestui birou ,numit Biroul de Conjunctură.Intrînd în cameră am făcut prezentările și i-am spus dece am venit acolo și s-a terminat toată chestiunea.De atunci și pînă ieri nu l-am mai văzut pe dl.ZILBER niciodată.

Președ:Arată dta cînd l-ai cunoscut pe ION ANTONESCU și cum au evoluat relațiile?

STEFANESCU:Eu l-am cunoscut de mult,dar nu aveam relații cu el.Pînă în 1938,relațiile erau în sensul că ne vizitam,dacă mă întîlneam cu el undeva,schimbam vorbe de politețe și atîta tot.In 194o, atunci el ajunsese conducător.Intre timp mie mi s-a întîmplat o neplăcere și anume,unul dintre funcționarii mei tehnicieni ing.CHICA DUMITRU, vine și mă anunță că el pleacă dela mine.Atunci eu i-am spus cum se poate să plece,cînd el conduce o secție întreagă și mi-a spus că are ordin să plece dela HORIA SIMA."A ordin dela HORIA SIMA ? dar cum HORIA SIMA dă ordine așa să se mute funcționarii,la care el mi-a spus dle așa este la noi.Dar dta mi-ai spus că nu ești activist în partidul legionarilor.Așa mi-ai spus,deci mai mințit.Mi-a spus că nu este activist,însă "am ordin dela șeful meu",și atunci am cerut o audiență lui ANTONESCU care m-a primit și i-am arătat cum se poate ca HORIA SIMA, să dea ordin tehnicienilor să-și părăsească posturile și i-ampovestit toată situația.ANTONESCU mi-a spus:"Uite ce este,vorbește cu HORIA SIMA,însă eu i-am spus cum să vorbesc eu că nu-l cunosc,și că nu vreau să-l cunosc.Mi-a spus ca să vorbesc la telefon,lucru pe care l-am considerat absurd.M-am dus la HORIA SIMA și cînd am început s -i spun de CHICA a început să țipe,să de-a din mîini și să spună că CHICA este un geniu,că el are nevoie de el și că nu vrea să mai discute cu mine. Atunci m-am dus din nou la ANTONESCU ,el l-a chemat pe HORIA SIMA,însă a fost în zadar,acesta n-a cedat.Stîndde vorbă cu CHICA și i-am spus că dacă este numit la CAM o intreprindere cu zeci de mii de muncitori, cu sute de ingineri,după ce o să fie dat afară să nu creadă că după ce se distrează de-a directorul general la CAM,să vină pe urmă să reclame postul delei mine,că eu nu il mai dau.

Președ:In anul 1941 după ce ANTONESCU a intrat în războiul te-ai mai întîlnit cu el?

STEFANESCU:M-am întîlnit cred la sfîrșitul anului 1941 și i-am spus părerea mea,pentrucă el înainte de a începe războiul mă chemase la el ,m-am dus însă nu m-a primit,și atunci cînd m-am dus către sfîrșitul anului 1941,nu știu dacă începuse războiul cu America,nu-mi aduc aminte,i-am spus să nu se bage că destulă nenorocire avem că te-ai băgat în războiul din Rusia,Nu aveai ce căuta în Rusia și acum nu ar f

prea tîrziu,ca să nu te bagi în război cu toată lumea.A început să gesticuleze, să se agite şi să ţipe, spunîndu-mi: " c d-ta ştii toate ?".

Preşedintele: Dar pe MIHAIL ANTONESCU l-ai cunoscut ?

ŞTEFANESCU: Da,l-am cunoscut ca av cat în Bucureşti şi m-am folosit de serviciile lui de avocat şi trebuie să spun că şi-a îndeplinit sarcinile date.

Preşed: Dar în lunile martie-aprilie 1944,te-ai întîlnit cu ANTONESCU?

STEFANESCU: M-am întîlnit cu ANTONESCU în nişte împrejurări,ca să zic aşa......

Preşed: Din partea cui te-ai dus la ANTONESCU?

STEFANESCU: Tocmai de aceasta vroiam să spun eu.În perioada aceasta ANTONESCU nu mi-a mai permis după discuţia pe care am avut-o să mai discut cu el,deşi am încercat să mă duc să-l v d în alte împrejurări cînd am avut nevoie de el în calitate de conducător,însă nu m-a primit. De data aceasta însă,s-a întîmplat că am fost rugat de dl.MANIU şi dl. DINU BRATIANU în mod insistent,să mă duc să-l văd neapărat pe ANTONESCU şi am mai fost rugat să-l văd personal pe PATRASCANU sau pe altă persoană importantă din PCR şi Partidul social democrat,pentrucă social democraţii şi comuniştii mergeau împreună.

Preşed: Cum s-a încheiat blocul între aceste partide?

STEFANESCU: In iunie 1944,cînd m-am dus să-l văd pe ANTONESCU, m-au rugat să-i spun că este momentul să întoarcă armele împotriva lui Hitler.

Preşed: ANTONESCU nu cunoştea situaţia depe front?

STEFANESCU: ANTONESCU o cunoştea după cum bătea vîntul,era un om foarte influenţ t de anumite persoane care erau tot mereu pe capul lui,cum era VETURIA GOGA care nu lipsea nici o secundă şi alţii din vecinătate.Am cerut la telefon,însă a venit dna ANTONESCU care a fost de o politeţe cu mine nemaipomenită,cum nu mă aşteptam.Mi-a reproşat că dece i-am părăsit,că i-am uitat şi m-a întrebat că ce împrejurări m-au făcut să dau telefon.I-am spus că doresc să-l văd pe dl.mareşal aşa i se zicea pe atunci şi ea mi-a spus cu plăcere,să-l întrebe pe IONEL.Am aşteptat puţin şi a venit la telefon,spunîndu-mi că seara la ora 7 să viu că mă primeşte.

Preşed: Ce-ai discutat atunci?

STEFANESCU: I-am spus dle ce-ai de gînd,nu vezi că circulă fotografii peste tot locul reprezentînd armata germană care fuge,tancuri fă benzină şi pe care scrie în limba germană "să plece acasă la mama" şi i-am spus că să se pună de acord cu Naţiunile Unite ca să poată scurta războiul cu un an în împrejurările de faţă că este derută.M-a ascultat şi mi-a spus dle ai dreptate,dar să mă gîndesc,vino mîine la 11 şi o să stăm de vorbă din nou.

./.

Preşed: I-ai spus atunci de legătura cu Cairo?

STEFANESCU : Nu i-am spus niciodată .Am negat fiindcă RIGA GEORGESCU mi-a spus de lucrul acesta,în fond nu era legătura mea,era legătura D-lui MANIU,dar ANTONESCU mi-a spus ca să mă duc a doua zi la 11.A doua zi la ora 11 cînd m-am dus acolo,era vreo 2o şi ceva de martie,A doua zi m-am dus la el.Personal m-a primit la uşă,însă m-am mirat că acolo erau şi nişte automobile germane - şi atunci mi-a pus mîna la gură,-şi exprimîndu-mi mirarea el mi-a spus ca să intru liniştit înăuntru că are să-mi explice,m-a dus într-o cameră dosnică în vila lui şi mi-a spus că KILLINGHER este aici împreună cu alţii şi aşa am rămas şi eu acolo.El a plecat,şi peste o jumătate de oră,aceştia au plecat,unul dintre ei,respectiv generalul KERSTENBERG ,care a deschis uşa la camera unde eram eu,din greşeală, nu cred că ştia că sunt eu acolo şi ne-am cunoscut,şi atunci am văzut că erau îmbrăcaţi împopoţonaţi ,în mare ţinută de protocol După ce au plecat - şi atunci a venit ANTONESCU - m-a luat de acolo şi m-a condus la el sus şi mi-a spus că nu este aşa de grav,şi atunci a început să facă o melodramă întreagă,să-mi explice că nu se poate,că uite Germanii au ocupat Ungaria şi în timpul cînd spunea că Germaniau au ocupat Ungaria ,în timpul acesta a intrat ICA ANTONESCU pe uşă fluturînd o bucăţică de hîrtie şi mi-o întinde,zicînd citeşte-o d-le STEFANESCU.Deci el contrar celor discutate în seara precedentă cu ANTONESCU,era informat despre cele petrecute ,despre convorbirea avută,ceence nu se putea,cel puţin aşa a spus - este respectată discreţia - şi-mi zice,uite d-le citeşte aceasta şi am citit-o.Erau trei rînduri în care se anunţa că guvernului regal romîn,că începînd dela data cutare,ora cutare,ziua precedentă,Ungaria a fost ocupată militar şi că regentul a fost sechestrat.Atunci i-am spus d-le cu atît mai simplu,toate acestea că nu poate să ocupe toate ţările,ci din contra,dacă noi întreprindem o acţiune împotriva lor,are să se ridice şi Ungaria şi o să se ridice şi Bulgaria, o să se ridice toată lumea contra lor,şi că aceasta este un avantaj ,nu este nici dezavantaj,"7"luat în felul acesta;ce noi suntem nişte tîmpiţi şi noi nu ştim nimica,dumneata ştii tot,m-a luat în felul acesta.Insfîrşit ICA ANTONESCU a plecat şi am rămas cu ANTONESCU şi mi-a spus,eu am să mă mai gîndesc,dar este aşa de greu şi nu ştiu ce,deca-i ştii,dar nu spunea nimic.S-a făcut tîrziu şi atunci cînd să plec i-am spus lui ANTONESCU,d-le ce este cu cei prizioneri paraşutaţi,despre DE CASTALAINE şi ceilalţi doi,ce este cu ei,unde sunt?Mi-a spus că în Bucureşti, sunt la PIKI VASILIU.I-am spus: dece nu-i faceţi scăpaţi,dece

nu li se dă drumul?Dece să se prăpădească oamenii aşa? Mi-a spus că nu,oamenii sunt bine îngrijiţi şi totodată m-a întrebat dacă nu vreau să-i văd.Nu am avut nici un motiv special.Dar cred însă că vrei să-i vezi,în definitiv dacă nu de altceva,însă curiozitatea.Am întrebat cum să fac acest lucru şi mi-a spus că-l cheamă pe PIKI VASILIU la telefon,l-a chemat pe loc la telefon şi i-a spus PIKI sau VASILIU nu ştiu precis,cum i-a spus,şi i-a spus că prietenul meu Dl.STEFANESCU are să vină la dumneata şi cînd are să vină - are să-ţi ceară ceva,însă te rog să-i satisfacei cererea.

PRESED: Aceasta nu ne interesează,ci cele ce ai discutat d-ta cu ANTONESCU,cui i le-ai comunicat?

STEFANESCU: Eu i-am comunicat lucrul acesta în momentul cît era posibil,că nu le-am stenografiat lui CALMANOVICI,Dluă MANIU şi Dl.DINU BRATIANU le-am comunicat.

PRESED: Dar la Cairo ai comunicat

STEFANESCU: Nu d-le preşedinte

PRESED: Nici MANIU?

STEFANESCU: Eu nu-mi aduc aminte,poate MANIU ştie.

PRESED: Ce cerea ANTONESCU?

STEFANESCU: ANTONESCU prin aceastea cerea pînă nu veisem ca să-i aducă comunicatul,însa în seara aceia cînd s-a arătat dispus în direcţia unei întoarceri a armelor împotriva germanbi, cerea aviaţie şi trupe paraşutate.Eu i-am spus că este o prostie ,ce trupe paraşutate cînd armatele germane sunt puse pe fugă ce mai ai nevoie de trupe paraşutate britanice,doar avem şi noi în ţară ,la noi în ţară avem o rezervă de 4oo mii soldaţi înarmaţi care sunt disponibili ,ce-ţi trebue trupe paraşutate britanice în Romînia. El a cerut însă,cererea lui s-a încheiat cu cu aceasta,la aceasta a rămas,s-a limitat numai la aceasta mai departe nu a insistat.

PRESED: Cînd ai avut ultima discuţie cu ANTONESCU?

STEFANESCU : Ultima discuţie cu ANTONESCU,precis n-aş putea spune,nu ştiu,cred că în 31 martie sau la 1 aprilie,atunc cînd m-am certat cu el avînd o discuţie violentă,la care el s-a inervat şi nu ştiu ce.

PRESED: Dar ce-aţi cerut Dvs.acela care eraţi în legătură cu Cairo dela generalul WILSON.

STEFANESCU: Nu era chestiunea de cerut,pentrucă ei ne-ofărit singuri aviaţia.

PRESED: Şi ~~xx~~ v-a trimis aviaţia?

STEFANESCU: Păi au trimis,atunci ce să primim,că au început bombardamentele atunci la 4 aprilie şi din nenorocire

mi-a bombardat şi casa mea.

PRESED: Aţi indicat Dvs-ce să se bombardeze?

STEFANESCU : Nu d-le preşedinte şi onorat tribunal,pentrucă nu posedam anumite date,nici nu ştiam cînd au început bombardamentele,ulterior cînd însă m-a informat CALMANOVICI că sunt uite d-le cutare,cutare şi cutare,acestea ar fi punctele esenţiale ,atunci am comunicat lucrul acesta la Cairo ca să fie bombardate şi cred că unele din ele au fost bombardate n-aş putea să spun cu precizie,că nu am putut să urmăresc acest lucru.

PRESEDINTELE: Cînd l-ai cunoscut pe PIKI VASILIU?

STEFANESCU: D-le preşedinte şi onorat tribunal,eu pe PIKI VASILIU l-am cunoscut la ANTONESCU.Ai au fost colegi de xkrxdx şcoală,ca să spun cînd n-aş putea spune,în orice caz era înainte de aceste frămîntări,dar n-am avut nici un fel de relaţii cu el,pînă atunci cînd m-am dus la el să-i cer să-i văd pe prizioneri.M-am dus la PIKI VASILIU după cum vorbise ANTONESCU şi PIKI VASILIU a refuzat şi a spus că aceştia sunt ostatecii mei.Atunci l-am cunoscut ca să zic aşa,ceva mai îndeaproape.

PRESED: Cînd aţi întrerupt legăturile cu Cairo?

STEFANESCU: Legăturile cu Cairo s-au întrerupt în luna iulie 1944,cînd TURCANU într-un moment de rebeliune personală nu a mai vrut să mai asculte de sfaturile lui CONSTANTIN MUGUR şi şi-a luat casă unde să lucreze şi anume,a găsit-o în Bulevardul Dacia sau vis-a-vis de Legaţia Japoneză,în jurul ei,.Aceasta însă a fost dedectat ,dacă nu mă înşel chiar a doua sau a treia zi după ce s-a instalat acolo,dedectat şi arestat.

PRESEDINTELE: Ce aţi făcut cu aparatele de emisiune?

STEFANESCU:Cu aparatele de emisiune,care au fost d-le preşedinte,acestea au fost confiscate atunci cînd se găseau la ALEX.IONESCU.

Preşed:Cu acestea ce aţi făcut?

STEFANESCU:In luna septembrie 1944 am fost chemat de dl.RICA GEORGESCU care era atunci ministrul al Economiei Naţionale şi mi-a spus "uite dle STEFANESCU te rog să te îngrijeşti să i se dea lui PORTER aparatele de radio-transmisiune.Am spus bine dar nu sunt la mine,bine nu sînt la dta,dar sunt la ALEX. IONESCU,dar bine nu poţi să-i spui dta acest lucru,dta i le-ai predat lui ALEX.IONESCU.Mi-a spus că el este ministru şi nu poate să se bage în această chestiune şi atunci eu l-am chemat pe ALEX.STEFANESCU şi i-am spus,uite dl.RICA GEORGESCU te roagă să-i predai aceste aparate ,fiindcă între timp ALEX.IONESCU primise şi aparate care au fost confiscate,şi ALEX.IONESCU le-a predat lui PORTER cu cifrul cu tot.

Preşed:Nu a rămas nimic? 182

ŞTEFANESCU:Dle preşedinte eu n-aş putea să spun despre lucrul acesta,mie mi s-a arătat în timpul acestor 6 luni de ancbetă de mult nu ştiu cînd,un carnet cu scoarţe negre care mi s-a spus că s-ar fi găsit la mine,dar eu vă mărturisesc cred că nu s-a putut găsi la mine cred că mi s-a spus aşa că s-a găsit la mine,însă l-a luat tot dela ALEX.IONESCU pentrucă toate lucrurile acestuia erau la un loc,iar acelea care s-au găsit la mine,cînd eu le-am dat lui ALEX.IONESCU şi nu văd dece aşi fi ţinut la mine acest carnet,nu văd.

Preşed:Poate din neglijenţă?

ŞTEFANESCU:Da dle preşedinte ,dar nu văd de fapt eu cred că nu a fost vreodată la mine acest carnet şi nu văd pot spune dece, pentrucă în acest carnet,erau scrise mesagii,nu oricine le putea să scrie,decît acela care se ocupa de ele,ori eu nu ştiu să-mi fi dat mie ALEX.IONESCU acest carnet,s-au că acest carnet a fost vreodată la mine.

Preşed:După 23 Aug.1944,cînd te-ai întîlnit cu PATRASCANU prima dată?

ŞTEFANESCU:Dle preşedinte şi onorat tribunal,eu l-am întîlnit pe PATRASCANU în următoarele împrejurări,şi date aproximative, fie la sfîrşitul lui August 1944,da cred că era la sfîrşitul lui aug.1944,era în ziua în care s-au terminat bombardamentele germane şi germanii plecaseră din ţară şi se predară şi s-a terminat cu germanii şi atunci am plecat şi eu să văd dărîmăturile pe care le făcuseră bombardamentele germane,şi cînd am ajuns pe str.Lipscani în dreptul Băncii Naţionale, - că şi acolo căzuseră bombe la Banca Naţională - cînd am ajuns acolo la o fereastră îmi face semn cineva, era dl.ŞTEFAN BARBEANU,care era administrator la Banca Naţională,îmi face semn şi-mi spune bună ziua şi mă întreabă:Nu veniţi pela noi, şi l-am întrebat ce să caut la dvs. la ora aceasta.

Procurorul:Dle preşedinte,mă iertaţi că întrerupt,rog să i se atragă atenţia acuzatului,să fie mai sintetic,că aşa nu mai terminăm nici în două săptămîni,pe noi nu ne interesează aceste mici amănunte.

ŞTEFANESCU:Dle preşedinte,m-am dus la Banca Naţională şi din bancă m-am dus la subsol şi mi-a spus vrei să vezi unde e instalat guvernul.Guvernul era instalat în sefurile Băncii Naţională.In sefurile Băncii Naţionale,acolo era într-adevăr guvernul prezidat de dl.SANATESCU şi acolo era şi dl.PATRASCANU.Evident cînd l-am văzut i-am dat bună ziua,şi dl.PATRASCANU mi-a spus că pleacă la Moscova, şi cînd o să se întoarcă dela Moscova o să ne mai vedem.

Preşed:Cînd te-ai mai întîlnit cu PATRASCANU a doua oară?

ŞTEFANESCU:Cînd s-a întors dela Moscova n-am ştiut,s-a scris în ziare,şi atunci eu pentrucă mi-a spus că o să ne mai vedem,m-am dus la PATRASCANU unde am fost condus de dl.CALMANOVICI.Dl.PATRASCANU

mi-a spus despre bunăvoința celor care au semnat armistițiu,că au fost foarte binevoitori.

Președ:Cînd a avut loc a doua intîlnire?

STEFANESCU:A doua întîlnire cu PATRASCANU aceasta a avut loc, la începutul lunei octombrie,cînd dl.LE ROUGETELE mi-a spus:dle suntem aici de cîteva săptămîni și nu cunoaștem pe nimeni,am dori să cunoaștem și noi lumea aceasta și în special lumea progresistă.Cunoști pe cineva dintre comuniști? Dle nu prea cunosc.Cunosc unu care este ministru.Eu i-am spus că cunosc numai un singur om,un ministru și pe acela poți să-l cunoști și dta,și mi-a spus că ar dori să nu-l cunoască în mod oficial,special,ci în mod privat individual.

Președ:Si a avut loc întîlnirea?

STEFANESCU:I-am spus că o să caut să-l invit la un ceai pe dl. PATRASCANU și am să te invitgă pe dta,dacă bineînțeles PATRASCANU accepta invitația.M-am dus la dl.PATRASCANU și l-am poftit la ceai.

Procurorul:Mă iertați dle președinte,dar să ascultăm și formula care i-a adresat-o lui PATRASCANU?

Președintele:Vasăzică a avut loc întîlnirea și ce s-a discutat acolo,ce discuții au avut loc?

STEFANESCU:Despre război și lucruri care erau actuale în momentul acela,despre situația războiului în momentul de față.

Președ:Care erau relațiile dtale cu LE ROUGETELLE,erai prieten cu el?

STEFANESCU:Erau relații cordiale.

Președ:Erai prieten cu el?

STEFANESCU:Avînd în vedere vechile noastre relații și acestea s-ar putea spune,că eram în relații de prietenie cu el.

Președ:Ce informații ți-a cerut dtale?

STEFANESCU:Dlm LE ROUGETELE și nici succesorul lui nu mi-au cerut niciodată,nici un fel de informații în afară de cele care erau legitim justificate să-mi ceară,de exemplu aveau dreptul să-mi ceară relații relativ la faptele care erau girate de mine,unde se aflau capitalele britanice,ceva mai mult mi-a cerut să le dau în scris și am făcut acest lucru,pentrucă dacă nu le dădeam în scris,aveau dreptul să ia măsuri împotriva mea.

Președ:La întîlnirile pe care le-ai avut cu LE ROUGETELE,au mai fost și alte persoane?

STEFANESCU:Era și unul FOSTER,care era șeful secției economice

Președ:El ți-a cerut rapoarte în legătură cu chestiunea Romino fir".

STEFANESCU:Nu,cine a FOSTER,evident că el FOSTER,da mi-a cerut același lucru și LE ROUGETELE mi-a spus că acestea merg la FOSTER care este șeful Misiunii Economiei,el era șeful secției economice și am făcut aceste rapoarte în diferite epoci,să dau după registru anumite

Preşed:In calitatea pe care ai avut-o ,dta ai dat relaţii despre produse farmaceutice,chimicale în calitate de industriaş?

STEFANESCU:Dle preşedinte mai înainte că nu era o chestiune în care m-aş fi priceput,însă eraum un număr de persoane care au fost arestate,împreună cu RICA GEORGESCU,care au constituit o societate şi care a tratat ca să ia o reprezentanţă a fabricelor de produse grele şi produse chimico-farmaceutice.Acest domn FOSTER m-a rugat să intru şi eu în această societate şi i-am spus că dle nu mă interesează.Dînsul mi-a spus însă,dta eşti om în vîrstă şi cu experienţă şi aceasta dacă cumva se face.

Preşed:Dar pentru ca să formezi o astfel de societate,trebuia să cunoşti şi realitatea,prin urmare a avut nevoie de date?

STEFANESCU:Mi s-a cerut dacă aş putea să dau o schiţă de modul cum ar putea să fie organizată o asemenea reprezentanţă.Cred că mă pricepeam la lucruri de acestea,şi atunci am făcut o schiţă.

Preşed:Pe cine ai cunoscut dta din Misiunea Economică?

STEFANESCU:Din Misiunea Economică am cunoscut pe MESTERSON, era şi el în Misiunea Economică,era şi un altul dar nu-mi aduc aminte cum îl cheamă.Era şi un colonel,un căpitan,nu-mi aduc însă aminte cum îl cheamă,însă nu aveam de aface cu el.De exemplu MESTERSON era în chestiunea petrolului.

Preşed:Ce legături ai avut cu ei cu întreprinderile britanice?

STEFANESCU:Nu s-a putut face nici un fel de alte chestiuni. S-a tratat ca dela stat la stat,şi chiar le-am spus şi eu,dle operaţiunea nu este actuală.

Preşed:Dela Misiunea Militară pe cine ai cunoscut?

STEFANESCU:Dela Misiunea Militară am cunoscut pe şeful Misiunii pe gralul STEVENSON şi pe alţii,însă pe care i-am cunoscut la el în casă şi cînd îi ţineau locul.

Preşed:Dar pe gralul GREER?

STEFANESCU:Unul cu un nume aşa ceva,l-am cunoscut în următoarea împrejurare,cînd m-am dus să-i cer penicilină pentru un avocat care era în serviciul meu.

Preşed:Pe cine ai cunoscut dta dela Misiunea Politică?

STEFANESCU:Dela Misiunea Politică pe LE ROUGETELLE,şi după el a urmat HOLMAN.A fost un timp de 2 săptămîni,care i-a ţinut locul ca secretar,care pe urmă a şi plecat,unul STEWART,dar pe urmă a şi plecat de aici cum a venit HOLMAN.

Preşed:Dar pe IVOR PORTER ?

STEFANESCU:Pe IVOR PORTER îl cunoşteam.

Preşed:Ce era el?

STEFANESCU:El era secretar,însă IVOR PORTER nu prea funcționa,era mai mult bolnav.,avea TBC.

Preșd:L-ai prezentat lui IVOR PORTER pe KOFLER,BERMAN și CALMANOVICI.

STEFANESCU:Da dle președinte în luna sept.1944.

Procurorul:Tov.președinte ne interesează să ne răspundă la întrebare,l-a prezentat sau nu l-a prezentat,el mereu face divegații?

Președ:Răspunde la întrebare,i-ai prezentat sau nu?

STEFANESCU:Da,la mine acasă la masă în luna sept.1944.

Președ:Cine era GIBSON?

STEFANESCU:GIBSON era cum se zice,era corespondentul ziarului "Times".

Președ:Era tot la Legația Engleză?

STEFANESCU:Nu,era corespondentul ziarului "Times".

Președ:I-ai prezentat lui GIBSON pe KOFLER,BERMAN și CALMANOVICI?

STEFANESCU:Da,la masă atunci,cu ocazia cînd a fost și PORTER

Președ:Ce scop ai urmărit?cu prezența acestora?

STEFANESCU:Nu am urmărit nici un scop ,cunoscut de mine în afară de faptul că erau națiuni aliate,ale unui război crîncen.

Președ:Cînd ai cunoscut pe deputații MORGAN și WATSON?

STEFANESCU:Atunci cînd au fost în Romînia,n-aș putea să spun precis în ce an,cred că era în 1947,cred că în casa lui HOLMAN.

Președ:Ce discuții ați avut cu ei?

STEFANESCU:Discuții,nici o discuție specială,decît atît că am făcut o convorbire de politețe,din cauză că ei mi-au cauzat o încurcătură.Despre situația din țară nimic special.

Președ:Decît ceiace se întîmpla?

STEFANESCU:Nu ce se-ntîmpla ,că nu s-a întîmplat nimica special,care ei trebuiau să știe dela mine.Ei au venit la mine înainte cu cîteva minute de a părăsi țara,văzuseră miniștrii,văzuseră întreprinderi diferite și pe mine mă vedeau din politețe ca să-și facă o scuză.

Președ:Pe consulul KENDEL l-ai cunoscut?

STEFANESCU:Da l-am cunoscut dar nu aveam nici un fel de relații cu el.

Președ:KENDEL nu ți-a spus ca să pleci din țară?

STEFANESCU:Nu dle președinte.Pe KENDEL l-am întîlnit pe stradă într-o zi și mi-a spus:Cum zice n-ai plecat? Unde să plec dle ? "Toată lumea pleacă din țară".O fi plecînd dar eu n-am nici un motiv să plec și mă mir că dta îmi pui asemenea întrebări și

atunci omul mi-a spus:scuză-mă am glumit. aceasta a fost convorbirea între mine şi el.

Preşed:Ce legături ai avut dta cu JAK BERMAN şi EMIL CALMANOVICI,după 23 Aug.1944?

STEFANESCU:In afară de aceea că JAK BERMAN a fost la mine la masă atunci cînd a fost şi dl.HOLMAN ,cu JAK BERMAN după aceea n-am avut absolut nici un fel de legătură,decît că l-am întîlnit de două-trei ori pe stradă,de bună ziua ,dar mai departe n-am avut întîlniri şi convorbiri în nici un fel seu BERMAN.In ceiace priveşte pe CALMANOVICI,l-am întîlnit,odată am fost la el la masaă,cu soţia şi el a fost odată la masă cu soţia şi odată la masă la DRĂGOS POP.

Preşed:Ce acţiuni de sabotaj aţi iniţiat împreună?

STEFANESCU:In această perioadă nici un fel de nici un fel, şi nici n-am discutat nimic cu caracter politic,de vreun fel.

Preşed:Ce legături ai avut dta cu POP ALEXANDRU?

STEFANESCU:Legături cu POP ALEXANDRU am avut,dela bancheri, eu eram delegat administrativ la Creditul Industrial,el era director general la soc.Reşiţa şi soc.Reşiţa avea credite la creditul industrial.Aveam contact cu el în acea perioadă.Ulterior deci după 23 August evident ,ne vedeam ,în tren s-au în avion,la birou,l-am întîlnit la el în birou,dece,pentrucă a ridicat nişte griu dela soţia mea,pe care însă nu l-a plătit şi atunci m-am dus şi m-am plîns,m-am dus la POP ALEXANDRU,pentrucă îl cunoşteam.

Preşed:I-ai uşurat o întîlnire între ALEX.POP şi HOLMAN?

STEFANESCU:Sa mă iertaţi,ajung imediat la aceasta chiar acum.In 1947 nu ştiu cînd într-una din zile cînd a fost la mine HOLMAN,m-a întrebat dacă-l cunosc pe directorul general dela Reşiţa şi eu i-am spus că da,îl cunosc,este ALEXANDRU POP,şi mi-a spus: vezi dle ştii cănoi avem interese financiare foarte importante la Reşiţa şi acum cu schimbările acestea,cu plecarea lui AUSNIT,mi-a spus nu mai ştiu nimic şi i-am spus că o să-l invit la mine la masă şi vei veni şi dumneata şi în felul acesta vă veţi întîlni ,vor putea să se cunoască.S-au întîlnit la mine la masă.La masă cînd s-ua cunoscut nu au discutat nimica,dle preşedinte.

Preşed:Nu s-a discutat chestiuni în legătura cu 1947,cînd s-au luat o serie de măsuri.

STEFANESCU:In momentul acela nu se luaseră măsuri.

Preşed:Bine dar se întrevedea,nu se făcuse încă naţionalizarea.

STEFANESCU:Aceasta era,ştia că chestiunea aceasta o discutase şi cu mine,pentrucă şi eu eram îngrijorat,şi s-a făcut primul

proect oficial,însă pe urmă s-au format oficiile industriale şi au fost fel de fel de conferinţe,de contra propuneri şi lucruri de acestea şi atunci eu am spus ce fel de contra propuneri,şi eu am spus că dacă este politica guvernului,este inutil să mergem cu contra propuneri,dacă este o chestiune de experienţă economică,este altceva,însă eu cred că este politica guvernului şi atunci eu nu sunt pentru contra propuneri şi lucruri de acest fel,aceasta am spus-o în şedinţă publică la Cugir.

Preşed:Dacă nu sunt contra propuneri ce puteau să fie?

STEFANESCU:Oficinele industriale ofereau un mecanism de funcţionare,se vedea cît colo,că oficiile industriale pregătesc calea spre naţionalizare.Dacă guvernul vrea sa facă acest lucru,dacă pentru dl.cutare sau cutare nu vreia,vroia altfel guvernul o să se împiedice şi pe urmă nu era să facă,fiindcă aşa recomanda dl.TATARASCU.Eu nu l-am auzit pe dl.TATARASCU spunînd lucrul acesta,însă a spus unul:uite a spus,uite a spus să rezistăm.Ce să rezistăm aceasta este o prostie.

Preşed:Ai cerut să se pună ALEX.POP în legătură cu ministrul SCHONFELD?

STEFANESCU:Nu dle,eu nu i-am cerut acest lucru,el mi-a oferit acest lucru.

Preşed:Unde v-aţi întîlnit?

STEFANESCU:Nu ne-am întîlnit dle preşedinte niciodată.

Preşed:Dar totuşi a fost o tentativă de întîlnire?

STEFANESCU:A fost o tentativă la unul FERGUSON,care era secretar la legaţia Americană şi unde ALEX.POP m-a condus ca să-l întîlnesc pe acest dl.SCHONFELD,însă dl.SCHONFELD nu era acolo.Dl.FERGUSON era bolnav şi nu l-am văzut.

Preşed:Cu ce legionari te-ai întîlnit după 23 aug.1944? şi ce anume aţi discutat?

STEFANESCU:A venit la mine dl.DUMITRU CHICA în sept. sau octombrie 1944,mi-a spus,mi-a cerut,dle noi numai suntem legionari, cutare şi cutare şi m-a rugat uite că nişte prieteni ai mei,dl. COMANICIU ar dori să-ţi ceară un sfat dtale.A venit la mine cu dl. COMANICIU şi mi-a cerut sfatul ce să facă,că sunt în afară de lege. I-am spus dle,dătaţi că aţi fost asociaţi cu această acţiune criminal de asasini si hoţi de tot felul de lucruri.Peste 3 ani,dela acel moment,din nou a venit la mine acelaş domn CHICA şi mi-a spus dle STEFANESCU ,dl.COMANICIU este în mizerie şi vrea să vă roage să-i daţi ajutor.Dar nu pot să-l ajut cu nimic.Dle măcar să aveţi milă de el şi primiţi-l la dvs.A venit cu acesta la mine şi mi-a cerut să-i dau bani,i-am spus că nu am ,nu i-am dat nimic şi a plecat.

După aceasta prin luna ianuarie a venit din nou acelaş GHICA şi mi-a spus:Dle STEFANESCU ,alt prieten de al nostru,fost legionar, un om foarte serios,care ar dori să ceară un sfat şi l-am întrebat cine este:Mi-a spus ca este dr.FILIP COSTEA.

Preşed:L-ai primit?

STEFANESCU:Da domnule.

Preşed:De cîte ori?

STEFANESCU:A venit acest domn dr. ILIP COSTEA,am aflat pe urmă că-l chema aşa,împreună cu acest GHICA,care a fost prezent la această primă convorbire pe care am avut-o,mi-a spus ca să-i ajut şi nu ştiu ce.Am spus dle nu vă pot ajuta ,nu văd cum pot să vă ajut şi lucruri de acestea.Nu a precizat însă cu ce să-i ajut.A spus că ei sunt oameni paşnici şi ei ar vrea să vadă o înfrăţire în ţară şi cutare şi cutare.Eu i-am spus că dacă ei sunt oameni paşnici şi contra violenţei atunci stau de vorbă cu dvs.Dacă nu să nu veniţi la mine, că-mi repugnă toate violenţele şi lucruri de acestea şi au plecat. După o săptămînă sau două a venit din nou şi a spus că dl.COSTEA a venit din provincie -nu mi-a spus că locueşte în Bucureşti, şia venit acelaş GHICA DUMITRU cu dl.COSTEA FILIP nu ştiam că-i zice COSTEA. De această dată însă a fost niţel mai concret că ei ar vrea să facă ceva,că ar vrea să organizeze,că aşa şi aşa,că dacă se întîmplă ceva să nu se facă violenţe,lumea să fie iniţiată.Am spus dle că pentru acestea trebuesc mijloace şi lucruri de acestea.Cum ai să faci dta lucrul acesta.Si pentru sunt pentru împăcare şi conciliere şi în toate lucrurile acestea.Bine dar o să ne ajutaţi şi dvs. Cum pot eu să vă ajut,o să se găsească modalitatea,ox să ne faceţi contactcu lumea dinafară.Dar cum o să fac contact cu lumea din afară.Dle eu am contact cu lumea dinafară,nu am nici un contact şi le-am spus că trebue să aveţi mijloacex de transmisie.Da eu am spus ca să puteţi face contact cu lumea din afară,pe lîngă acest mijloc mai trebue să ai şi oameni şi nu este aşa de simplu.

Preşed:Si ei ce au spus?

STEFANESCU:Oameni găsim noi,numai dvs. să ne ajutaţi ca să putem găsi.Le-am zis bine o să mă mai gîndesc.In timpul acesta,vă rog să mă ascultaţi că acesta este un punct la care ţin foarte mult şi anume că în timp ce eu am spus că o să mă mai gîndesc,dl.GHICA DUMITRU care pînă atunci nu a spus o vorbă a spus:Dle STEFANESCU dar ce credeţi dvs.de chestia PATRASCANU.Eu am rămas surprins de această întrebare,ce să cred dle,sunt uluit,că PATRASCANU este una dintre luminile şi stîlpul partidului comunist ,adică şi acum văd că nu este aşa,şi GHICA mi-a spus:Stiaţi dvs.că PATRASCANU de mult este socotit

ca rominul Nr.1 .Zic de unde sa știu acest lucru.Ei zice aflăm și noi.Am spus dle ferească dzeu niscaiva,ca niște descreerați să comită vreun act de violență ,contra vreunui membru al guvernului,cum citi mai deunăzi în gazetă că s-a întimplat nu știu dacă s-a întimplat faptul sau a fost numai complot,dar în orice caz a fost arestați și judecați niște tineri care au complotat o acțiune violentă împotriva guvernului. și ferească Dzeu dacă și printre aceștia care-mpuneți dvs. îngerași au faos vreo nebunie pentrucă represaliile ar fi catastrofale,nu numai pentru prietenii lui PATRASCANU ,dar pentru întreaga burghazie romînă, vinovați sau nevinovați dar represaliile ar fi teribile,și atunci a intervenit dl.COSTEA care spune:dle vă garatăm noi,noi suntem așa și așa ,tot felul de jurăminte de acestea,și atunci am spus dle așa să fie și au plecat.Peste vreo 7 sau lo zile,a venit din nou la mine dl.GHICA cu dl.COSTEA.De data aceasta dl.GHICA nu a mai intrat la mine în birou și a rămas afară și a venit numai dl.dr.FILIP COSTEA la mine în birou și nici nu s-a așezat pe scaun ,pentrucă nici eu nu mă așezasem și i-am spus că-mi pare rău,că eu nu pot să-i ajut cu mijloacele tehnice despre care s-a vorbit săptămîna trecuta,sau cînd ultima dată a vnit pela mine,~~xxxxxxxxxxxxxxxxx~~ pentrucă persoana cu care aș fi putut vorbi despre lucrul acesta nu mai este în țară,a plecat din țară.Si atunci el a spus ca noi găsim și oameni și lucruri de acestea.Să nu ne lăsați și atunci le-am spus că nu este vorba de lăsat ,eu nu pot să vă ajut.Cu aceasta s-a terminat tot ce a fost în total,tot ce am convorbit cu aceste persoane și nimic mai mult decît atît.

Președ:La ce acțiuni complotiste împotriva statului democrat ați luat dvs.parte?

STEFANESCU:La nici una și nici nu cunosc pe nici una din persoane,care au fost menționate ieri în actul de acuzare.S-au menționat nume,s-au menționat case ,dar nu cunosc pe nici una.

Președ:Alte întrebări de pus.

Procurorul:Avem întrebări de pus dle președinte,pentrucă dlui a făcut aici numai diversiune? și ne-a spus povești,cum au intrat în casă și nu l-a ținut pe scaun,ori oamenii aceia au venit,legionarii aceia au venit cu un plan hotărît pentru a-l pune în executare.Față de această situație,rămîne ca dvs.să hotarîți în legătură cu amînarea Dînsul să raspundă.Sigur.că a ținut prea îndelungat ,dlui are o manieră să răspundă în genere.

STEFANESCU:Conform adevărului.

Procurorul:Nu conform adevărului,adevărul se spune simplu și hotărît,acesta nu este un fel de a vorbi,aceasta este o diversiune cu care noi suntem deprinși în experiența noastră.

~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~

Procurorul: In primul rînd vreau să atrag atenţia că există la dosar acest carnet cu scoarţe negre, de care a pomenit acuzatul şi care este un document de cea mai mare importanţă, în această cauză, pentrucă este un script din arhiva Intelligence Service-ului. Imi permit să atrag atenţia în acelaş timp că acest carnet s-a găsit la descinderea făcută la acuzat, există actele care confirmă aceasta, şi aceasta confirmă procesul verbal, şi aceasta caracterizează dintrodată persoana şi afirmaţiile făcute.

Preşed: Cunoşti acest carnet?

STEFANESCU: Am luat cunoştinţa de el în 1948, după ce am fost arestat.

Procurorul: Dle preşedinte, la pagina 7 a acestui carnet se găsesc scrise trei rînduri de cuvinte, care exprimă nume şi adrese în turceşte. V-aşi ruga să-i arătaţi acuzatului aceasta. Unde, ce sunt, ce reprezintă aceste numiri.

STEFANESCU: Nu cunosc acest lucru.

Preşed: Cuvîntul Istambul?

STEFANESCU: Nu cunosc, nu-mi spune nimic acest lucru şi nu cunosc nimic.

Procurorul: Cuvîntul Istambul nu scrie acolo? aceasta nu-i aduce aminte nimic acuzatului STEFANESCU?

STEFANESCU: Nu, nimic.

Procurorul: Nu sunt mulţumit de acest răspuns, pentrucă vom reveni şi discuta cu cel care a scris lucrurile acestea aici?

Procurorul: Ce aparat de radio emisie a predat acuzatul în 1947 la legaţia Engleză, Ministrului HOLMAN?

STEFANESCU: Nici un aparat., pentrucă nu am avut nici un aparat.

Procurorul: Este clar răspunsul. Să răspundă acuzatul dacă a fost la o întîlnire, sau la o audienţă la ANTONESCU, ca să intervină în legătură cu RICA GEORGESCU, după arestarea acestuia.

STEFANESCU: In mod special cred că nu am fost. Dacă am vorbit cu ANTONESCU despre acest lucru, aceasta este cert, în sensul că am întrebat ce este cu chestiunea aceasta, dece sunt aceştia arestaţi şi atuncea mi-a povestit cu lux de amănunte dece au fost arestaţi, cum sunt arestaţi şi cîtă luptă a dus cu serviciul secret german, pentru ca să nu-i ia serv. secret german şi să-i reţină acolo, sub autoritatea poliţiei romîneşti.

Preşed: Să ne arate acuzatul cînd s-a întîlnit ION ANTONESCU cu spionul englez MACNAB în locuinţa acuzatului?

STEFANESCU: N-am cunoscut nici un spion englez cu numele de

MAGNAB.

Procurorul: El este astăzi dovedit spion.

STEFANESCU: Eu nu am cunoscut nici un spion englez.

Procurorul: Să ne spună dacă ION ANTONESCU s-a întîlnit în casa lui cu MAGNAB.?

STEFANESCU: A,da. Cu colonelul MAGNAB s-a întîlnit la mine în casă ION ANTONESCU în 1939 cred, dar nu spion aşa cum spuneţi. Eu nu-l ştiam de spion.

Procurorul: Cine a cerut din ei să facă această cunoştinţă?

STEFANESCU: N-aş putea spune care. Eu cred că ANTONESCU a cerut să-i fac cunoştinţă cu MAGNAB.

Procurorul: Dacă a avut o audienţă la ANTONESCU să discute problema lui AUSNIT, să zic ocazional au discutat problema lui AUSNIT.

STEFANESCU: Da am fost chemat de ANTONESCU şi mi-a cerut părerea mea în problema averii lui AUSNIT. In momentul cînd MALAXA vroia să pună mîna pe ele printr-un truc, dică fiind acţionarul întreprinderilor Titan-Nadrag-Calan se va trece prin bursă ca în felul acesta Malaxa să le cumpere şi să aibe un titlu, credea el şi mea chemat să-mi spună.

Procurorul: Dacă MIHAI ANTONESCU i-a dat o notă în martie 1944 ca prin aparatul său de radio emisiune să transmită la Cairo. Prin urmare nu era un secret faţă de Antoneşti că dispunea de asemenea mijloace.

STEFANESCU: Cred că dacă ANTONESCU ar fi ştiut despre acest lucru, ar fi folosit toate mijloacele să pună mîna pe el. Mi s-a dat o bucăţică de hîrtie, un mesagiu şi am fost rugat să-l transmit, cred că a fost un fel de probă, pentrucă chiar în cursul nopţii ALEX. NEGOIU, a fost trimis de ICA să-i dau hîrtia înapoi.

Procurorul: Ţi-a dat-o s-o transmiţi prin mijloacele dtale?

STEFANESCU: Da, dar i-am spus că n-am nici un aparat.

Procurorul: EUGEN CRISTESCU unul din cei mai apropiaţi colaboratori ai lui ANTONESCU, cunoştea dacă are aparat sau să dispune de astfel de mijloace?

STEFANESCU: Nu pot să spun lucrul acesta, pentrucă nu ştiu, dacă EUGEN CRISTESCU ştia sau nu ştia despre aceste aparate, dar bănuesc că EUGEN CRISTESCU ştia despre aceste aparate.

Preşed: De unde bănueşti?

STEFANESCU: Că dacă EUGEN CRISTESCU n-ar fi ştiut despre lucrul acesta, n-ar fi fost explicabilă nici şederea lui GEORGESCU în forma cum stătea el la închisoare, nici concediul lui GEORGESCU acasă, nici mai tîrziu cînd a fost detectat acest aparat, fiindcă a mai fost

./.

odată detectat acest aparat,fără îndoială că venea din partea cuiva , pentrucă mai tîrziu a venit din partea lui MANIU informaţii ca să mutăm aparatul din casa lui STIRBEI,să-l mutăm că a fost detectat,de unde ştia? Trebuia să ştie dela cineva oficial,cine putea să fie acel oficial numai cineva important.Acel important personagiu cred că era EUGEN CRISTESCU.

Procurorul:Am să citesc un pasagiu dintr-o declaraţie a sa, toate convorbirile mele cu ANTONESTII au fost transmise în amănunt de mine lui CALMANOVICI prietenilor comunişti,am comunicat în rezultat acest lucru şi la Cairo,după consfătuirea avută cu CALMANOVICI.Le recomandam bombardarea aeroporturilor militare şi civile,a lagărelor militare germane,a depozitelor de muniţii despre care eram informat de maiorul FRITZ,In ziua de 4 aprilie 1944 au început bombardamente masive ,aceasta dintr-o declaraţie a lui veche şi cu caracter tot aşa autobiografic,nu cu întrebări şi răspunsuri imediate i s-a dat să declare asupra unei întregi epoci din viaţă şi singur a introdus aceasta chestiune,fără să-i fie pusă într-o întrebare specială.

STEFANESCU:Cînd era în luptă împotriva Germanilor.

Preşed:S-a întîmplat treaba aceasta?

STEFANESCU:Da,s-a întîmplat acest lucru.Evident ca am spus acest lucru,n-am cerut,am spus dle obiective care puteau fi bombardate Nu aveam calitatea să-i cer,ci să spun uite dle ce cred eu,aceasta este părerea mea.

Procurorul:Si părerea aceasta a fost onorată începînd dela 4 aprilie?

STEFANESCU:Cred că a fost exprimată ulterior de 4 aprilie.

Procurorul:Acum este tîrziu spuneţi?

STEFANESCU:Nu dle.

Procurorul:De acord,eu sunt mulţumit cu acest răspuns.

Procurorul:Să ne spună acuzatul dacă după întîlnirile sale cu ANTONESCU sau cu antoneştii dela sfîrşitul lunei martie,începutul lunei aprilie 1944,PATRASCANU a avut sau nu contact cu ANTONESCU?

STEFANESCU:Nu ştiu eu,eu nu l-am mai văzut pe PATRASCANU în această perioadă.

Procurorul:Am să vă citesc un pasagiu scris de STEFANESCU în prima autobiografie,la fila 95,aceasta este din 13 iunie 1949 după această dată 3 aprilie 1944,eu n-am mai primit nici un mandat din partea dlui MANIU,a lui DINU BRATIANU sau a prietenilor mei comunişti. Este vorba de mandatul ca să se ducă să discute cu antoneştii.Si aveau acum contactul direct cu antoneştii din ION MIHALACHE,GHEORGHE BRATIANU şi LUCRETIU PATRASCANU.

STEFANESCU:Eu n-am înţeles întrebarea dvs.,pentrucă altfel răspundeam.

Preşed:Dta ai scris aceasta.

STEFANESCU:N-am înţeles întrebarea,cred că am scris aceasta.

Preşed:S-a întîmplat treaba aceasta?

STEFANESCU:Cred că s-a întîmplat.

Preşed:Crezi că s-a întîmplat?

STEFANESCU:Cred că s-a întîmplat,pentrucă le-am scris.

Procurorul:Dintr-o veche declaraţie a lui la pag.78 din dosar tot din anul 1949,vorbind de legăturile cu BENET scria următoarele: - acesta era ataşat de presă la englezii - într-o zi BENET înainte de stabilizare mi-a cerut relaţii asupra salarizării muncitorilor industriali şi agricoli în comparaţie cu anul 1939.Cu altă ocazie BENET tot la biroul meu m-a întrebat dacă muncitorii agricoli,aveau o rentabilitate comparabilă cu aceea din 1939 la preţurile fixate pentru produsele agricole,după stabilizarea monedei.

Preşed:Deci ai dat asemenea informaţii?

STEFANESCU:Dle preşedinte,în cadrul discuţiilor acestea nu erau un secret şi am discutat cu el,i-am spus părerea mea.Dle preşed. soţia mea era agricolă.

Procurorul:Soţia dtale cu ce lucra,cu sapa sau cu lopata pe moşie?

Procurorul:Tot dintr-o autobiografie vă mai citesc un pasagiu scris despre LE ROUGETELE.Pe dl.LE ROUGETELE îl vedeam destul de des, ca prieten la masă sau la un pahar de bere.In 1946 cînd LE ROUGETELE a părăsit ţara am regretat plecarea lui pentrucă pierdeam un prieten, plăcut şi orice despărţire de prieteni înseamnă pierderea unei părţi din viaţă care era ocupată de prezenţa prietenului pierdut.LE ROUGETELE demascat spion.LE ROUGETELE este spion.

STEFANESCU:Eu nu ştiam că LE ROUGETELe fost spion.

Procurorul:Tov.preşed.acuzatul a vorbit aici despre relaţiile lui intense cu ANTONESCU în perioada martie 1944.Să precizeze care a fost caracterul discuţiilor?

STEFANESCU:Intoarcerea armelor contra germanilor.

Procurorul:Să spună în numele cui s-a dus el la ANTONESCU, pentru această treabă.

STEFANESCU:In numele Blocului.

Procurorul Precizează cînd a fost creiat Blocul Partidelor Democratice.

STEFANESCU:Blocul se negocia demult,dar nu se încheiase.

Procurorul:Blocul s-a încheiat în iunie 1944.Cu alte cuvinte

./.

dta negociei cu antoneştii în martie 1944, în numele Blocului care s-a încheiat.

STEFANESCU: Respectiv, care se negocia de doi ani.

Procurorul: Ce obiective avea Blocul.

STEFANESCU: Intoarcerea armelor contra lui Hitler şi răsturnarea lui ANTONESCU.

Procurorul: Cu alte cuvinte, evident acuzatul se duce la ANTONESCU să discute cu el răsturnarea lui?

STEFANESCU: Da.

Procurorul: Cine l-a rugat să facă acest lucru, să discute cu ANTONEŞTI despre răsturnarea lui ANTONESCU. El a declarat că a fost rugat de dl. MANIU, BRATIANU şi PATRASCANU.

STEFANESCU: Nu PATRASCANU personal, nu prin ceilalţi.

Procurorul: Este o declaraţie consemnată. Spune textual: am fost rugat de MANIU, BRATIANU şi PATRASCANU să-l văd neapărat pe ANTONESCU, să-i deschide ochii asupra situaţiei reale. Asupra cărei situaţii să-i deschidă ochii, asupra situaţiei politice?

STEFANESCU: Asupra situaţiei militare şi politice, a condiţiilor.

Procurorul: Dece era nevoie ca acuzatul să-l lămurească pe ANTONESCU asupra situaţiei militare, oare el nu cunoştea mai bine situaţia militară.

Preşed: A răspuns la întrebarea aceasta.

Procurorul: Sunt mulţumit atunci.

Apărarea nu are nici o întrebare de pus.

DEPOZITIILE MARTORULUI MUGUR CONSTANTIN, de 59 ani,de profesie pînă la 23 Aug.1944 contabil,iar după 23 Aug.1944,funcţionar la legaţia Britanică.

Procurorul:Cînd l-a cunoscut martorul pe ALEX.STEFANESCU.

MUGUR:L-am cunoscut pe dl.ALEX.STEFANESCU prin luna martie 1944 cînd am-a fost recomandat de către dl.ing.ALEX.IONESCU .

Procurorul:Cu ce scop ALEX.IONESCU v-a prezentat lui STEFANESCU

MUGUR:Am fost recomandat dlui STEFANESCU întrucît dl.STEFANESCU ştia că fac parte dintr-o grupare de spionaj,iar dînsul ţinea să mă cunoască pe mine întrucît dînsul era şeful unui alt grup similar.

Procurorul:Să arate concret martorul ce rol a avut STEFANESCU, în acţiunea de spionaj din care făcea parte şi martorul?

MUGUR:Dl ALEX.STEFANESCU a avut rolul de conducător de control, de sfătuitor şi finanţator al grupării noastre de spionaj.Dea în calitatea pe care a avut-o,ne-a sfătuit ca să păstrăm conspirativtatea mişcări noastre,m-a rugat pe mine personal să veghez ca operatorul radiotelegrafist care a fost trimis din Cairo să lucreze cu regularitate şi să transmită telegramele pe care le primeam din partea dlui ALEX.STEFANESCU care le trimitea prin intermediul nostru serv.de spionaj britanic din Cairo.

Procurorul:Ce rol avea ALEX:IONESCU?

MUGUR:Dl ALEX.IONESCU era omul de legătură între gruparea lui ALEX'STEFANESCU şi a noastră,era în acelaş timp casierul grupării sale, şi cifra şi descifra telgramele primite sau trimise serv.de informaţii britanic din Cairo.

Procurorul:Ce sume de bani a dat ALEX.STEFANESCU grupării de spionaj din care a făcut parte martorul?

MUGUR:Dl.ALEX.STEFANESCU a vărsat grupării noastre suma de 7 milioane prin intermediul dlui ALEX.IONESCU.

Procurorul:A fost restituită această sumă lui STEFANESCU?

MUGUR:Suma aceasta a fost restituită desigur.Intrucît la sosirea dlui col.BOXAL care a avut loc la sfîrşitul anului 1945 începutul anului 1946,dl.ing.ALEX. IONESCU s-a prezentat la mine arătîndu-mi o situaţie cu sumele de bani pe care STEFANESCU le-a avansat în acţiunea de spionaj.Cu această ocazie am văzut că acea situaţie cuprindea patru poziţii şi una dintre ele conţinea şi suma de 7 milioane pe care a primit-o gruparea noastră.Dl.IONESCU mi-a cerut să-i dau un decont despr felul cum am cheltuit această sumă,pentru a fi prezentată dlui BOXAL iar ceva mai tîrziu am fost informat de către IONESCU că în adevăr,dl. ALEX.STEFANESCU i-a prezentat lui BOXAL această situaţie,pentru a fi

./.

plătită.

Procurorul:Are cunoştinţă martorul dacă după 23 Aug.1944, ALEX.STEFANESCU a mai primit mesagii din partea serv.de spionaj englez.

MUGUR:La eliberarea dlui maior PORTER din închisoare - ofiţer care a fost paraşutat cam prin martie 1944 în ţară,dsa a înfiinţat un birou de informaţii în localul Ministerului Educaţiei Naţionale.Acolo se lucra cu mai multe cifruri între care era şi cifrul telegramelor primite de ALEX.STEFANESCU.Dl.ALEX.IONESCU mi-a dat mie acel cifru întrucît eu eram şeful biroului de cifrare,şi după cîte-mi amintesc s-au primit două sau trei telegrame pe acest cifru,întrucît eu în acel timp nu cunoşteam limba engleză,nu cunoşteam conţinutul lor ,în tot cazul însă una dintre telegramele primite,se referea la nişte comunicări.

Procurorul:Işi mai poate aminti martorul pe ce nume erau adresate acele mesagii?

MUGUR:Cele două-trei mesagii de care vorbesc au venit pe cifrul dlui ALEX.STEFANESCU.Acest cifru aparţinea dlui ALEX.STEFANESCU care avea numele conspirativ de MIMI.

Procurorul:Dacă are cunoştinţă martorul pentru ce au fost trimise aceste telegrame cifrateprin dvs. şi nu direct.

MUGUR:Aceasta deoarece dl.ALEX.STEFANESCU nu avea aparat de radiotransmisiune şi dlui lucra prin aparatul nostru.Deasemeni tot prin intermediul nostru primea toate telegramele.

Procurorul:Cu cine era în legături ALEX.STEFANESCU din personalul legaţiei în cadrul acesta informativ?

MUGUR:După 23 Aug.1944 îmi este cnoscut faptul că la sosirea Misiunii Militare Britanice,a venit ca reprezentant militar politic, dl.LE ROUGETELE cu care ALEX.STEFANESCU a avut legături.Ceva mai tîrziu a avut legături cu dl.SAREL.Eu nu am luat parte niciodată la discuţiile care au avut loc între dlor.

Procurorul:Are cunoştinţă martorul,dacă ALEX.STEFANESCU a finanţat vreo acţiune sau vreo persoană după 23 Aug.1944?

MUGUR:După cum am arătat ,după 23 Aug.1944,maiorul PORTER după eliberarea din închisoare a înfiinţat biroul de informaţii din localul Ministerului Economiei Naţionale,şi după cît îmi este cunoscut dl.ALEX.STEFANESCU i-a avansat acestuia pentru treburile biroului suma de 2 milioane,din cîte-mi amintesc,dintre care un milion a trecut chiar prin mîna mea şi l-am contabilizat.Despre restul nu ştiu.

STEFANESCU:Rog pe dl.martor să precizeze,dacă mă cunoaşte pe mine din 1944 sau din toamna anului 1943?

./.

MUGUR:Nu este exclus dle preşed.ca să greşesc această dată, însă eu am impresia că l-am cunoscut în martie 1944.Este posibil să fi fost şi 1943.

STEFANESCU:Rog pe dl.martor să precizeze de unde scoate dlui că eu eram conducătorul unui grup de spionaj,de unde.

MUGUR:Am dedus acest lucru din faptul că s-au primit telegrame prin legaţia Engleză.

STEFANESCU:Rog pe dlmartor să precizeze ce mesagii sunt acelea de care vorbeşte dlui că mi-au fost mie adresate după 23 Aug.1944,că eu nu am nici o cunoştinţă?

MUGUR:După cum am arătat ALEX.STEFANESCU trimitea şi primea telegrame pe cifrul MIMI,nu-mi este însă cunoscut,dacă aceste mesagii au fost predate dlui STEFANESCU sau nu.Eu ştiu numai că s-au primit.

STEFANESCU:Să precizeze dl.Martor dacă am avut un cod al meu personal?

MUGUR:După cum am arătat dl.ing.ALEX.IONESCU primea dela mine toate telegramele adresate pentru MIMI,care erau descifrate de dlui. Era un cifru separat deoarece eu nu-l înţelegeam.

DEPOZITIILE MARTORULUI PARAU NICOLAE, de 55 ani, ultima meserie telefonist.

Procurorul: A cunoscut martorul pe ALEX.STEFANESCU?

PARAU: L-am cunoscut numai după război, după ce a venit Misiunea Britanică înapoi în Rominia. Pînă atunci poate că l-am cunoscut, însă nu pot să spun precis.

Procurorul: In ce calitate l-ai cunoscut?

PARAU: Eu fiind om de serviciu la legaţie, dlui a venit şi a cerut să fie prezentat ministrului. I-am cerut să-mi spună numele, m-am dus la dl. ministru şi l-am întrebat dacă poate sal primească şi mi-a spus da, xaxta să poftească.

Procurorul: Venea des STEFANESCU pela legaţie?

PARAU: Nu venea în toate zilele, dar aproape tot la 2 zile.

Procurorul: La cine cerea să intre de obicei.

PARAU: Mai ales la dl. ministru.

Preşed: Mai intra şi la alţii?

PARAU: Probabil să fi intrat şi la dl. prim secretar, însă eu nu ştiu.

Preşed: Cine era primul secretar

PARAU: MASBENCK.

Procurorul: Dacă-şi aduce aminte martorul despre un obiect pe care l-a adus STEFANESCU?

PARAU: Dl. STEFANESCU prin anul 1946 a adus un aparat învelit cred că era un aparat de radio, spunînd să fie păstrat la noi, decît la dlui acasă.

Procurorul: Ce s-a întîmplat după aceea cuaparatul?

PARAU: Pentru un scurt timp a rămas la noi în birou, apoi s-a cerut de dl. Ministru şi nu ştiu ce s-a mai făcut cu el.

STEFANESCU: Dl martor spunea că aşi fi adus eu un aparat de radio, dacă nu ştia ce conţinea acel pachet, cum trage concluzia dlui că este un aparat de radio-transmisiune. Pe ce se întemeiază?

PARAU: După forma lui am dedus căera un aparat de radio.

Procurorul: Aşi vrea să pun o întrebare suplimentară care se iveşte ca necesară din această discuţie? Ce meserie a avut ultima dată la legaţie martorul?

PARAU: Telefonist.

Procurorul: Se pricepe şi-şi poate da seamade un aparat, tocmai în vedere că avea această meserie?

PARAU: Sigur, absolut, era un aparat de radio.

STEFANESCU: A văzut dlui vreodată un aparat de radio-emisie.

Preşed: El nu a spus aceasta că este un aparat de recepţie sau emisie. Este neconcludentă şi n-o pune.

DEPOZITIILE MARTORULUI CHICA DUMITRU DE 46 ani inginer.

Preşed:Il cunoşti pe ALEX.STEFANESCU?

CHICA:Da.

Procurorul:De cînd îl cunoaşte martorul şi ce legături a avut pînă la 23 Aug.1944.

CHICA:Il cunosc pedl.ALEX.STEFANESCU,în anul 1935 cînd i-am fost prezentat de dl.ing.ORGHIDAN şi cu care ocazie am fost angajat ca inginer la întreprinderea Romîno-fir pe care o conducea dva.Am fost trimis împreună cu alţii pentru specializare în Anglia,de unde m-am întors în anul 1937 la fabrica Romîno-Fir din Tălmaciu,jud.Sibiu.In toamna aceluiaş an am fost trimis pentru o altă specializare în Austria, la o altă fabrică care avea legătura cu întreprinderea sa,de unde m-am reîntors în 1938 toamna,funcţionînd la Tălmaciu pînă în oct.194o,cînd am fost numit director general la CAM.In perioada 194o-1944 am avut rare întrevederi cu el,cu ocazia vizitelor ce i le făceam din cînd în cînd la birourile sale din Bucureşti.

Procurorul:Ce servicii i-a cerut martorului ALEX.STEFANESCU în preajma lui 23 Aug.1944?

CHICA:In preajma lui 23 Aug.1944,ALEX.STEFANESCU m-a întrebat dacă cunosc pe un personagiu anume HORATIU COMANICIU.Spunîndu-i că-l cunosc,acesta şi-a exprimat dorinţa că ar vrea să-l cunoască şi dînsul. Astfel am mijlocit o întrevedere între HORATIU COMANICIU şi ALEX.STEFA-NESCU care a avut loc la birourilesale dela Romîno-Fir în jurul lui 23 Aug.1944.

Procurorul:Cine este HORATIU COMANICIU?

CHICA:HORATIU COMANICIU era un fruntaş legionar care după 1941 activa pe linia politică a lui MANIU căutînd să îndrepte mişcarea legionară către o direcţie democratică.

Procurorul:S-a văzut cu HORATIU COMANICIU după 23 Aug.1944?

CHICA:După 23 Aug.1944,după cunoştinţele mele nu s-au mai văzut pînă în vara sau toamna lui 1947,cînd HORATIU COMANICIU m-a rugat să-i înlesnesc o întrevedere cu ALEX.STEFANESCU,lucru pe care l-am făcut şi întrevedere care a avut loc în biroul lui ALEX.STEFANESCU din str.Bis.Amzei.Intrucît nu am participat la această convorbire,nu ştiu ce s-a discutat.

Procurorul:Ce servicii a cerut martorului,ALEX.STEFANESCU în februarie 1948?

CHICA:In ianuarie 1948 dl.ALEX.STEFANESCU m-a rugat să-i fac cunoştinţă cu un legionar din gruparea lui HORATIU COMANICIU,întrucît îi spusesem că acesta este plecat din ţară,este fugit în străinătate şi m-a întrebat dacă în locul lui a rămas cineva şi dacă pot să-i fac cu-

noştiinţă cu o persoană. M-am gîndit atunci la Dr.IOSIF COSTEA, despre care i-am vorbit elogios lui ALEXANDRU STEFANESCU, luîndu-mi obligaţia că în cazul cînd îl găsesc să caut să-i înlesnesc această întevedere.

Procurorul: Dacă a avut loc întrevederea cu IOSIF COSTEA şi în general cîte întrevederi au avut loc ?

CHICA: Prin mine au avut loc trei întrevederi între COSTEA IOSIF şi ALEXANDRU STEFANESCU; la două dintre ele am participat, iar la cea de a treia nu am participat. Toate aceste întrevederi au avut loc la sfîrşitul lunei Ianuarie şi în cursul lunei februarie 1948.

Procurorul: Să relateze martorul ce ştie despre prima întîlnire ?

CHICA: Cu ocazia primei întrevederi la care am participat şi eu, au avut loc discuţii mai mult cu caracter general, întrucît a fost mai mult o întrevedere de luare de contact, între care ALEXANDRU STEFANESCU a pus problema responsabilităţii care incumbă unui conducător politic în cadrul unei acţiuni. După aceia s-a interesat despre mişcarea legionară, cerîndu-i anumite lămuriri. Dl.IOSIF COSTEA i-a povestit despre situaţia fracţionară a mişcării legionare şi despre sistemul de organizare dela om la om.

Procurorul: Ce ştie martorul despre a doua întrevedere ?

CHICA: La a doua întrevedere care a avut loc între IOSIF COSTEA şi ALEX.STEFANESCU şi la care deasemeni am participat , s-au discutat chestuni în legătură cupolitica internă şi internaţională laordinea zilei. Cu acest prilej ALEX.STEFANESCU susţinea că în pimăvara anului 1948 sau în vară s-ar putea să izbucnească un caflict armat între xxxxxxxx puterile occidentale şi Uniunea Sovietică. In eventualitatea că s-ar rupe legăturile cu puterile occidentale, se va pune problema menţinerii contactului cu aceste puterişi prin urmare eventualiatea creierii unui post de radio emisie care să aibă contact cu un post strin din străinătate. Nu s-a intrat în amănunte, însă înainte de plecare ne-a rugat să ne interesăm dacă printre prietenii noştrii se găsesc doi radiotelegrafişti buni şi de încredere, la care am răspuns că vom căuta.

Procurorul: Ce ştie martorul despre cea de a treia întîlnire dintre acuzatul ALEX.STEFANESCU şi COSTEA IOSIF ?

CHICA: La cîteva zile după întrevederea anterioară, ALEX.STEFANESCU mi-a spus că doreşte să-l vadă din nou pe IOSIF COSTEA, de data aceasta singur. Atunci l-am căutat pe COSTEA prin Dr.CRACIUNAS şi l-am

./.

însoţit pe COSTEA pînă la biroul lui ALEX.STEFANESCU, unde a venit imediat şi dl.ALEX.STEFANESCU retrăgîndu-se amîndoi într-un birou, eu rămînînd cu directorul Contabilităţii în alt birou. După o oră şi ceva întîlnirea terminîndu-se am plecat cu IOSIF COSTEA. Nu ştiu e s-a discutat la această întrevedere. Pe drum l-am întrebat pe COSEA ce s-a discutat, care mi-a spus cănu-mi poşe spune însă este posibil cămi va spune mai tîrziu. COSTEA mi-a spus doar atît : "deocamdată pot săţi spun că STEFANESCU este un om foarte deştept şi care vrea să ne ruleze. Vom vedea pînă la urmă cine pe cine va putea să ruleze". Totodată mi-a spus că în cazul că Dl.ALEXANDRU STEFANESCU va căta să-l mai vadă, să-i spun că este plecat la moşie şi că nu este în Bucureşti.

Procurorul: La întîlnirile acestea martorul a spus că i s-a cerut de către STEFANESCU să procure doi radiotelegrafişti, nu cumva s-a vorbit şi despre aparate de radio ?

CHICA: Nu s-a vorbit, am rămas cu impresia că pentru dl.STEFANESCU, aparatul de radio nu constitue o dificulate ca să-l poată obţine.

Procurorul: Ce i-a cerut acuzatul să procure ?

CHICA: Doi radiotelegrafişti buni şi de încredere.

Procurorul: Ce crede martorul care a fost substratul şi raţiunea pentru care acuzatul ALEX.STEFANESCU a ţinut să ia legatura cu fruntaşii mişcării legionare ?

CHICA: N-aş putea să mă pronunţ în această privinţă întrucît face parte din aparatul de gîndire al d-lui STEFANESCU. Am putut însă să deduc că-l interesa un contact cu mişcarea legionară în vederea unei acţiuni politicè în cazul cîd ar izbucni războiul.

AL.STEFANESCU: Rog pe dl.martor să-şi aducă bine aminte, dacă eu i-am cerut să fac cunoştiinţă cu COMANICIU sau d-lui a venit şi mi-a solicitat ca să-l primesc pe COMANICIU ?

CHICA: Imi aduc perfect de bine aminte că a fost propunerea dl. ALEXANDRU STEFANESCU.

AL.STEFANESCU: Să-şi aducă bine aminte dl.martor, dacă în Ianuarie 1948 eu am cerut să-mi facă cunoştiinţă cu Dr.FILIP COSTEA sau d-lui a venit la mine şi m-a rugat să-l primesc pe un om cu calităţi extraordinare ?

CHICA: Aşa după cum am arătat, în ianuarie 1948, ALEX.STEFANESCU m-a întrebat despre HORATIU COMANICIU. Intrucît eu îi spusesem că acesta este plecat în străinătate, m-a întrebat cine este în locul lui, i-am răspuns că sunt mai multe persoane care-l pot înlocui. La răspunsul meu, ALEXANDRU STEFANESCU mi-a spus că vrea să stea de vorbă cu una din acest

//.

persoane. Eu atunci m-am gîndit la Dr.IOSIF COSTEA, pe care înadins l-am prezentat sub numele de Dr.FILIP, pentruca în cazul cînd nu va accepta această întîlnire, să pot duce pe altcineva .

AL.STEFANESCU: Rog pe dl.martor să-şi aducă bine aminte dacă eu l-am întrebat ceva despre COMANICIU sau dacă nu d-lui a fost acela care a venit la mine să-mi spună că dl.HORATIU COMANICIU este plecat peste graniţă şi mi-a mai spus - să-şi aducă bine aminte - că dacă vreau mă poate trece şi pe mine peste graniţă ?

CHICA: Cînd am fost întrebat despre HORATIU COMANICIU i-am spus că acesta este plecat în străinatate. Eu la aceea dată nu cunoşteam posibilităţile de a trece peste frontieră oameni ale Dr.CRACIUNAS. L-am întrebat dacă vrea să plece peste frontieră, fiindcă am un prieten care poate să-i înlesnească aceasta.

AL.STEFANESCU: Rog pe dl.martor să-şi aducă bine aminte, pentrucă deacum a început să încurce datele, dacă nu cumva aceasta a fost mai tîrziu de ianuarie 1948 ?

CHICA: Acestea nu i le-am spus la prima întîlnire, ci mult mai tîrziu i-am propus acest lucru.

AL.STEFANESCU: Să-şi aducă bine aminte dl.martor dacă nu cumva tot d-sa tot atunci la începutul lunei ianuarie 1948, cînd mi-a spus că, COMANICIU este plecat peste graniţă şi m-a întrebat dacă nu vreau să merg şi eu, d-lui mi-a spus că tot dînsul şi cu organizaţia sa, l-au trecut peste frontieră pe un fost director general al Soc.Astra-Romînă anume GH.CRETEANU şi pe mai nu ştiu cine ?

CHICA: Imi aduc perfect de bine aminte că i-am spus în cursul lunei martie, lucru care poate fi verificat, întrucît GEORGE CRETEANU şi ceilalţi au fost trecuţi mult după ianuarie 1948.

AL.STEFANESCU: Să-şi aducă aminte dl.martor că la a doua întrevedere cu dr.FILIP cu ce scop m-a întrebat despre ce părere am despre arestarea lui LUCRETIU PATRASCANU ?

CHICA: Nu i-am pus această întrebarea cu ocazia celei de a doua întîlniri.-

-.-.-.-.-.-

DEPOZIȚIILE MARTORULUI COSTEA IOSIF, de 50 ani, de profesiune avocat.

Președintele: Il cunoști pe ALEXANDRU STEFANESCU ?

COSTEA: Dam, îl cuno c.

Procurorul: Să relateze martor l în ce împrejurări l-a cunoscut pe ALEXANDRU STEFANESCU ?

COSTEA: In primăvara anului 1948, prin luna februarie, a venit la mine SILVIU CRACIUNAS, prieten de-al meu cu care mă împrietenisem în timpul războiului, rugîndu-mă să stau de vorbă cu dl. ALEXANDRU STEFANESCU. Dela CRACIUNAS am auzit de existența lui ALECU STEFANESCU.

Procurorul: De cîte ori s-a întîlnit martorul cu ALEXANDRU STEFANESCU în această perioadă ?

COSTEA: De trei ori.

Procurorul: Ce caracter au avut aceste întîlniri ?

COSTEA: Intîlniri secrete.

Procurorul: Ce aflat martorul despre ALEXANDRU STEFANESCU ?

COSTEA: Cînd SILVIU CRACIUNAS m-a rugat să stau de vorbă cu dl. ALECU STEFANESCU, în prealabil i-am cerut cîteva indicațiuni, pentrucă eu nu-l cunoșteam, asupra sa, dintre care îmi amintesc că SILVIU CRACUNAS mi-a spus atunci că este omul cel mai reprezentativ al englezilor în România. Mi-a mai spu că în culisele guvernării lui ANTONESCU a jucat un rol foarte important fără însă a-mi arăta în ce a constat aceasta, precum și că este directorul îtreprinderilor "Rominofir". Acestea sunt indicațiunile care mi le-a dat în fugă SILVICIU CRACIUNAS.

Procurorul: Care a fost subiectul discuției la prima întîlnire ?

COSTEA: Intîlnirea a fost pusă la cale de către ing GHICA care îl cunoștea pe ALEXANDRU STEFANESCU, și a avut loc în birourile întreprinderii "Rominofir". Odată ajuns acolo, dl. STEFANESCU a luat loc la masă și a făcut o introducere largă vorbind despre mișcarea comunistă în general, despre Marx, Angels, despre Lenin ca organizator, aducînd apoi vorba despre responsabilitatea omului politic că este mare deoarece el angrenează o massă mare de oameni. Nu am înțeles motivul pentru care a făcut această introducere. După ce a făcut această introducere, discuția a alunecat asupra modului de organizare al mișcării legionare și m-a întrebat dacă cunosc modul de organizare lanț. I-am spus că am auzit de el. Mi-a spus că îl consideră practic și comportă foarte puține riscuri, M-a mai întrebat car este atitudinea mișcării legionare, dacă sunt legionar și dacă

mişcarea legionară s-ar putea organiza uşor. Aceste lucruri le-am discutat la prima convorbire pe care am avut-o cu ALEX. STEFANESCU.

Procurorul: Dar la cea de a doua întîlnire ?

COSTEA: Cea de a doua întîlnire a avut loc la puţin timp după prima, nu-mi aduc precis aminte, tot în acelaş loc, la sediul soc.Rominofir. La această de a doua întîlnire - dealtfel dînsul a fost cel care a cerut şi această a doua întîlnire, STEFANESCU a luat din nou cuvîntul vorbindu-mi despre iminenţa unui nou război, dat fiind faptul - spunea el - că se semnalează mişcări de trupe imperialiste în Orientul Mijlociu şi mişcări de trupe ruse la nordul Mării Negre şi că acestea ar fi simptome care ar demonstra iminenţa declanşării războiului. După ce a făcut o expunere largă a acestei situaţii xxxxxxx cu caracter politic şi militar, a trecut la discutarea şi a altor chestiuni. Nu ştiu cine a ridicat precis problema - dacă eu, dacă a ridicat CHICA sau dl.STEFANESCU, cine anume a ridicat, unui post de radio emisie, cu care ocazie ALEXANDRU STEFANESCU ne-a întrebat dacă avem doi radiotelegrafişti pricepuţi şi de încredere. L-am rugat pe CHICA - care era prezent - să-l întrebe pe CRACIUNAS dacă avem aşa ceva şi să-i comunice lui STEFANESCU rezultatul. După această expunere convorbirea a luat sfîrşit.

Procurorul: Cui îi trebuiau cei doi radiotelegrafişti ?

COSTEA: Bineînţeles, punînd problema necesităţii unui post de radio emisie, ALEXANDRU STEFANESCU a fost acela care a pus chestiunea necesităţii radiotelegrafiştilor, în care scop ne-a cerut să-i dăm.

Procurorul: Ce s-a discutat la cea de a treia întîlnire ?

COSTEA: La cîteva zile după aceasta, probabil la vreo săptămînă, a avut loc a treia întîlnire cu dl.STEFANESCU în acelaş loc. La această întîlnire am rămas numai eu cu dl. ALEXANDRU STEFANESCU. Dece ? Pentrucă dela întîlnirile anterioare nu reuşisem să desprind obiectul pentru care am fost chemat la d-sa şi observasem oarecari reţineri şi am dedus că nu vrea să vorbească deschis întrucît eram prea mulţi de faţă şi atunci l-am rugat pe CHICA că în ipoteza că se va stabili o nouă întîlnire, să ne lase singuri, întrucît, aşa cum am spus, doream să aflu care este scopul acestor vizite la d-sa. Inainte de a pleca, CHICA i-a prezentat pe cei doi radiotelegrafişti, însă STEFANESCU a spus că nu mai are nevoie, după care CHICA a plecat rămînînd singuri. ./.

Dl.ALEXANDRU STEFANESCU a vorbit despre personalitățile politice din guvern, cum ar fi despre dl.PETRU GROZA, discuții - despre tatăl lui LUCREȚIU PATRAȘCANU, am discutat dacă nu mă înșel despre d-na ANA PAUKER, despre VASILE LUCA. Avea pe masă un ziar deschis și între altele la sfîrșitul convorbirii STEFANESCU m-a întrebat: "ai citit în ziar despre ce s-a întîmplat"? Intr-adevăr citisem și eu articolul apărut în presă în legătură cu dezavoarea lui LUCREȚIU PATRASCANU care apăruse în ziar și i-am răspuns că da. Apoi STEFANESCU m-a întrebat ce spun eu despre această chestiune. I-am răspuns că nu pot aprecia lucrurile deoarece nu știu realmente care este miezul conflictului și nu știu în ce măsură s-ar putea degaja acest lucru din versiunea apărută în ziar. După ce a vorbit despre LUCREȚIU PATRASCANU, în încheerea discuțiilor, ALEXANDRU STEFANESCU mi-a spus că acum este un moment psihologic foarte interesant, fără precedent în analele romînești, spunîndu-mi totodată că dacă s-ar face un atentat împotriva unui conducător al regimului, vina nu ar fi pusă în sarcina atentatorului, ci ar fi aruncată în spatele unuia dintre prietenii lui LUCREȚIU PATRASCANU, dat fiind conflictul dintre acesta și regim. In momentul cînd m-am sculat, după circa o oră și jumătate de discuții, dl.STEFANESCU mi-a repetat din nou să nu uit că este un moment psihologic foarte interesant, fără precedent. Cu aceste lucruri m-am despărțit, după care rezultatul acestei convorbiri l-am comentat cu SILVIU CRACIUNAS, respectiv i-am comunicat concluziile care s-au putut degaja din aceste convorbiri.

Președintele: Si anume, ce concluzii ?

COSTEA: Concluziile pe care le-am degajat eu erau că ALEXANDRU STEFANESCU vroia să provoace un atentat împotriva unui membru al partidului cu mînă legionară.

STEFANESCU: D-sa este rugat să-și verifice bine memoria și conștiința și să-și amintească cine a deschis vorba despre LUCREȚIU PATRASCANU, eu sau CHICA DUMITRU ?

COSTEA: Dl.ALECU STEFANESCU a deschis discuția. Cînd m-am dus la dl.STEFANESCU, dl.CHICA mi-a dat cîteva indicațiuni și anume mi-a spus că să am grijă că dl.ALEXANDRU STEFANESCU este un om căruia îi place să se audă vorbind și să am grijă să nu-l întrerup în timpul discuției. Dealtfel atunci cînd am avut convorbirea cu dînsul, d-sa stătea în fața mea și ca un profesor dela catedră își desfăşura cele ce avea de spus.-

-.-.-.-.-

INTEROGATORIUL ACUZATULUI CALMANOVICI EMIL

Preşed.: Ai ascultat actul de acuzare,ai înţeles pentru ce eşti trimis în judecată?

CALMANOVICI: Am înţeles pentru ce sunt trimis în judecată.

Preşed: Să răspunzi la întrebările mele.
Cînd ai luat legătura cu EGON VEIGEL?

CALMANOVICI: Pe EGON VEIGEL l-am cunoscut la Munchen,et am studiat ingineria de construcţii,locuia împreună cu familia acolo împreună cu două surori,şi tatăl şi mama lui şi un coleg de-al meu era în legătură de dragoste cu sora lui şi atunci l-am cunoscut.

Preşed: Aceasta nu interesează.

CALMANOVICI: Eu eram student inginer de construcţii la Munchen şi sora lui deasemenea era studentă la aceiaşi politehnică de construcţii. L-am cunoscut în anul 1917. In urmă l-am mai întîlnit în ţară prin perioada 1926-1927, şi în 1933, cînd s-a instaurat regimul hitlerist la Berlin. El era membru al Partidului comunist - era evreu şi a venit în ţară ca refugiat politic. Era membru al partidului comunist şi cu aprobarea partidului comunist de acolo a venit aici şi atunci am luat contact. Eram în relaţii de prietenie cu cumnatul şi sora lui.

Preşed: Cînd ai cunoscut pe REMUS COFLER şi în ce împrejurări l-ai cunoscut?

CALMANOVICI: VEIGEL el era membru de partid, m-a procurat ca să devin simpatisant regulat prin dînsul al partidului. Avea ca legătură superioară pe NICU GOLDBERGER. In momentul cînd însă GOLDBERGER a fost suspendat din partid i s-a dat lui VEIGEL ca legătură pe REMUS COFLER şi în 1937, REMUS COFLER, VEIGEL mi-a cerut o sumă de bani - 50000 lei. Aprecia el, eu dădeam sume importante - aprecia că să aibe ajutorul meu şi COFLER m-a prezentat unui tov. ca unul cu o poziţie înaltă, că partidul are nevoie de 50000 lei pentru cumpărarea unei tipografii clandestine, tipografie de litere mici şi atunci i-am dat 50000 lei.

Preşed: Cu ce nume ţi l-a prezentat?

CALMANOVICI: Numele pe care mi l-a prezentat era AUREA

Preşed: Cum ai devenit dumneata membru de partid?

CALMANOVICI: In iarna lui 1936-1937, la stăruinţa lui VEIGEL pe linie de partid, mi-a spus să mă interesez - care avea cursul de psihologie - şi soţia arhitectului legaţiei sovietice era cursistă la dînsul şi el spunea ca să cer, ca eu să mă interesez ca să ajung antreprenorul legaţiei sovietice. S-a comunicat la legaţia sovietică şi mi-a făcut legătura cu soţia lui prin soţia arhitectului

FRENKEL şi pe urmă VEGIEL şi COFLER în toamna lui 1937,m-au propus să devin membru de partid.

Preşed:Cine a fost legătura dumitale ?

CALMANOVICI: VEIGEL a fost legătura mea directă pînă în februarie 1943,cînd VEIGEL şi soţia lui au fost arestaţi,însă începînd dela 22 iunie 1941,începutul războiului mă întîlneam cu VEIGEL împreună cu COFLER,odată cu VEIGEL îl vedeam şi pe COFLER.După căderea lui VEIGEL a rămas COFLER legătura mea dată de partid.

Preşed:Cînd şi în ce împrejurare l-ai cunoscut dumneata pe LUCREŢIU PATRASCANU?

CALMANOVICI: Pe LUCREŢIU PATRASCANU l-am cunoscut în octombrie 1944.

Preşed:N-ai auzit înainte de el?

CALMANOVICI: Am auzit cînd a fost deputat.M-aţi întrebat cînd l-am cunoscut.La aceasta răspund următoarele.La prima anchetă aici la securitate cînd am fost anchetat am fost întrebat ce ştiu despre PATRASCANU,începînd din anul 1940.Răspunsul pe care l-am dat eu ;;;;l-am văzut pe PATRASCANU prima oară în anul 1938 mă aflam la Poiana Ţapului împreună cu VEIGEL şi soţia lui şi cred că şi soţia mea,eram la o masă în restaurant şi VEIGEL mi-a spus:ăla este PATRASCANU.Era PATRASCANU cu COFLER la o masă.

Preşed:Cînd şi în ce împrejurări l-ai cunoscut dumneata pe JAK BERMAN?

CALMANOVICI: Pe JAK BERMAN l-am cunoscut în anul 1924.Eu sunt inginer constructor,eram în serviciul la Societatea "EDILITAREA" executam o lucrare la Iaşi,şi proectul lucrări îl lua inginerul EMIL PRAGHER care avea un birou de studiu şi construcţii.Lucrarea care o executam eu la palatul Camerei de Comerţ din Iaşi,proectul betonului armat,se executa de către biroul de studii şi construcţii a lui PRAGHER.M-am dus să mă interesez de acest proect.Proectul se afla pe planşeta unui inginer care era inginerul BERMAN.Mi-a fost prezentat:uite ăsta este proectul.

Preşed:In legătură cu AGON VEIGEL...

CALMANOVICI: Pe BERMAN nu l-am cunoscut am auzit pe urmă că este mare antreprenor întovărăşie cu PRAGHER pînă în 1937-1938.Cred că în 1938 VEIGEL şi COFLER mi-au spus să mă duc la BERMAN care este cotizant al P.C.R.pe linia unui oarecare BERENSTAIN,sau aşa ceva,şi să-i cer ca cotizaţia care o vărsa pe acea linie să fie vărsată prin mine şi să-i cer să fie majorată dela suma de ,mi se pare că dădea 5000 lei,la o altă sumă,lucru pe care l-a acceptat.

Preşed:Cum au evoluat legăturile dumitale cu BERMAN de aci încolo?

CALMANOVICI: De atunci au avut loc la VEIGEL întîlniri unde KOFLER făcea momentul politic, situaţia internaţională politică în perioada dintre cele două războaie, prezenta politicii securităţii colective pe linia materialului de partid. Prin 1938, chiar BERMAN a apelat la mine ca să iau în tovărăşie un cumnat al lui arhitect, pe urmă a apelat la mine ca să iau iarăşi în tovărăşie pe cumnatului lui şi în anul 1939 am fondat împreună, noi doi şi cu alţi doi o societate, "Sigma" pentru produse contraincendiilor şi aceasta a fost relaţiile şi în timpul războiului am prelucrat împreună oamenii pe linia PCR.

Preşed: Arată dumneata pe linia lui COFLER atunci?

CALMANOVICI: Pe linia care mi-a dat-o Comitetul Central

Procurorul: Prin cine, persoana care...

CALMANOVICI: Diferite persoane, era VEIGEL legătura directă, orientarea politică o luam şi din radio Moscova.

Preşed: Arată dumneata cînd şi în ce împrejurări l-ai cunoscut pe ALEXANDRU STEFANESCU?

CALMANOVICI: Pe ALEXANDRU STEFANESCU l-am cunoscut în toamna lui 1942 cînd noi prelucram în 1941, după declanşarea războiului anti-hitlerist, prelucram oamenii din burghezie în special burghezia evreiască, pe linie antihitleristă, anti-antonesciană.

Procurorul: Dar, STEFANESCU nu era HITLER

CALMANOVICI: Am să spun şi aceasta, pe linia acestor prelucrări - oamenii - şi am avut pe NICOLAE STEFAN, pe OCTAVIAN BOGDANESCU. Printre aceştia BERMAN l-a adus pe inginerul DRAGOS POP a cărui soţie era evreică şi care era antihitlerist, fără nici o îndoială şi acest DRAGOS POP într-o bună zi a spus că vreau să vă aduc pe un înfocat anti-hitlerist - pe ALEXANDRU STEFANESCU- Eu i-am raportat lui VEIGEL şi COFLER şi COFLER a spus după vreo zi sau două că acesta este omul Inteligence Serviciului - omul englejilor.

Procurorul: Vasă zică ţi-a precizat COFLER?

CALMANOVICI: Da mi-a spus şi am declarat acest lucru din prima zi la anchetă. Este declaraţia mea din mai sau iunie - şi am adus răspunsul că Comitetul Central a aprobat această legătură şi mi l-a adus pe ALEXANDRU STEFANESCU la "Sigma" într-o şedinţă. Pînă atunci nu-l văzusem, nu ştiam de existenţa lui, nu ştiam de existenţa lui şi a Romîno-Firului.

Procurorul: Aş vrea să precizeze numele, să nu vorbească de instituţie în general, aici ne referim la oameni, nu partidul Comitetul Central. A vorbit cu COFLER şi VEIGEL nu ai vorbit cu

cu Comitetul Central, ai vorbit cu cutare şi cutare, aceştia au erau comitetul central.

CALMANOVICI: D-le preşedinte, Comitetul Central nu se poate vorbi, totdeauna am vorbit cu C.C. cu Dl. BODNARAS, niciodată nu am vorbit cu C.C. insă precizez in ce calitate....

Procurorul: Să nu amestecăm instituţia şi nume.....

Preşedintele: Ce-aţi discutat la acea intilnire?

CALMANOVICI: La acea intilnire s-a discutat despre situaţia răsboiului, perspectivele sigure a infringerii nemţilor cu toată ţaria lor, lămuream, STEFANESCU era foarte violent impotriva nemţilor, spunea că bestiile aceştia toţi trebuesc omoriţi, nici un neamţ nu merită să se intoarcă viu acasă. Aceste era limbajul lui pe care il intrebuinţa el, l-am auzit dela dinsul.

Preşedintele: Şi dvs?

CALMANOVICI: Atunci nu puteam face altceva atunci decât să se vorbească despre mersul răsboiului şi STEFANESCU atuncila plecare a spus căieste clar, că DRAGOS POP il iniţiase ce are de făcut şi ce facem, că dinsul a spus că o să vă dau nişte bani.

Preşed.: Dar ce urmări a avut această intilnire?

CALMANOVICI: Această intilnire a mai avut ca urmare inci o serie de intilniri la "Sigma" şi intr-o zi să fie fost, dacă aceasta era in septembrie sau octombrie, să fie fost in ianuarie sau februarie. După citeva intilniri a spus că vă rog să poftiţi la mine ca să ţineţi aceste şedinţela mine la birou. Dacă apărea material de-al Uniunii patrioţilor imi spunea COFLER să i-l dau şi lui ALEXANDRU STEFANESCU.

Preşed: Şi STEFANESCU vă dădea ceva?

CALMANOVICI: Ne-a dat nişte bani.

Preşed: Dumneata ii dădeai materialul dela Uniunea Patrioţilor?

CALMANOVICI: Am dat material in legătură cu linia creierii frontului democratic.

Procurorul: Cine participa permanent la aceste şedinţe?

CALMANOVICI: La aceste şedinţe, cel mai permanent am fost eu, mai asista DRAGOS POP, care la un moment dat venea mai rar şi BARMAN care la un moment dat nu mai venea.

Procurorul: Ce ai stabilit dumneata cu BERMAN in legătură cu STEFANESCU? KOFLER nu venea niciodată la şedinţele acestea?

CALMANOVICI: KOFLER nu a venit la aceste şedinţe, nu am fost niciodată cu el in Str. Biserica Amzei nr. 2o, unde ţineam aceste şedinţe?

Preşed:Ce înţelegere ai stabilit cu BIRMAN după ce aţi inceput să vă intîlniţi cu STEFANESCU?

CALMANOVICI: O altă înţelegere nu am avut,îi dădeam din cînd în cînd materiale şi luam bani din cînd în cînd. Aceasta era,altă înţelegere nu am avut ,nu a existat.

Preşed:Totuşi STEFANESCU v-a cerut anumite date că degeaba nu v-a dat bani.

CALMANOVICI: El a reproşat cum dracu nu facem lupta de partizani,cum se poate că partidul nu organizează acţiuni de partizani. A declarat şi DRAGOS POP.

Preşed:Cum STEFANESCU nu vă cerea nimic,a venit şi v-a dat parale?

CALMANOVICI: Nimic.Am explicat acest lucru foarte clar la ancheta,ne dădea parale,problema era următoarea,trebue poporul să lupte împotriva lui Antonescu şi hitler sau trebue să fie alături de naţiunile unite,de Uniunea Sovietică,Anglia America,?Răspunsul era prin urmare pentru această lupta a poporului romîn sunt patriot şi dau.Noi partidul,după 23 august aceasta interesează.....

Preşed:Ce informaţii ai dat lui STEFANESCU pe această linie pînă la 23 august 1944?

CALMANOVICI: STEFANESCU nu a văzut în viaţa lui un rînd scris dela mine,în discuţii acolo erau discuţii în care discutam războiul şi spuneam ceeace se putea spune.

Preşed:Ce anume?

CALMANOVICI: Ce anume?Dacă îmi povestea cineva că după Cotul Donului că nemţii au tăiat ei soldaţii romîni care cedau, dădeam,alte informaţii nu dădeam.

Preşed:Informaţii cu ceeace lucrai dumneata în ţară,cu ceeace întreprindeai.?

CALMANOVICI: Niciodată.Eu lucram atunci la o societate care nici nu-l interesa,şi putea să ştie lucrul acesta dela societatea Buhuşi unde lucra şi el,era în Consiliul de Administraţie şi nu aveam ce să-i spun ca să afle el dela mine,fiindcă el ştia mai mult decît mine ,era prieten cu directorii şi fusese în consiliul de administraţie al Buhuşului şi alt client n-am avut eu în timpul războiului decît societatea de textile Buhuşi.

Preşed:Cum predai dumneata lui STEFANESCU diferite chestiuni din acestea,ce auzeai dumneata ?

CALMANOVICI: Stînd de vorbă în prezenţa lui BIRMAN şi DRAGOS POP.N-am predat nici un fel...

Preşed:Dar în prezenţa lui COMLER?

CALMANOVICI: A lui COMLER?Am avut şedinţe pe care am

să v-o spun şi atunci am stat de vorbă. In prezenţa lui COFLER eu tăceam nu aveam ce să spun.

Procurorul: Dar era şi STEFANESCU acolo şi COFLER. A prezentat că a avut şedinţe cu BERMAN şi COFLER şi că în prezenţa lui COFLER tăcea.

CALMANOVICI: Nu-am avut şedinţa cu BERMAN şi COFLER. Cu BERMAN şi COFLER, fără STEFANESCU am avut şedinţe. Cu BERMAN, COFLER şi STEFANESCU nu am avut niciodată şedinţa.

Preşed.: Dar ai spus la început ?

CALMANOVICI: D-le preşedinte, n-am spus, întrebaţi-mă încăodată să vă lămuresc. Cu BERMAN, COFLER şi STEFANESCU nu am fost niciodată decît în octombrie 1944 la masă la STEFANESCU şi niciodată pînă atunci.

Si vă rog foarte mult orice xxxxxxx nedumerire eu stau cu sfiinţenie în faţa dictaturii proletariatului, nu spun nici o minciună, tot ce spun este sfîntul adevăr.

Preşed: Cum transmitea STEFANESCU mai departe diferite informaţii, diferite relaţii pe care le dădeaţi Dvs ?

CALMANOVICI: In vara anului 1943, nu ştiu data exactă, în vara sau toamna lui 1943, plecase din ţară un grup cu CRETEANU, VISOIANU şi nu ştiu cine şi într-o bună zi stătea STEFANESCU la birou şi eu vis-a-vis de dînsul, mi-a întins STEFANESCU pentru prima oară atunci o radiogramă din Cairo. Aceasta era prima manifestare de acest fel. Era o radiogramă din Cairo, mi-a dat-o să o copiez şi am trimis-o lui COFLER, care era ilegal atunci, prin legatura tehnică de partid, una din cele trei legături.

Preşed: STEFANESCU cum transmitea mai departe. Dvs. discutaţi fel de fel de chestiuni.

CALMANOVICI: Prin urmare am dat această radiogramă şi ulterior am aflat dela dînsul şi pe urmă am aflat şi pe altă cale că s-a trimis prin englezi doi radio-telegrafişti, dintre care unul a murit şi unul cu numele de TURCANU lucra aici şi care era la dispoziţia lui.

Preşedintele: Dar nu vă spunea STEFANESCU nimic de relaţiile lui prieteneşti cu Ministrul Angliei?

CALMANOVICI: Da, mi-a vorbit şi a rezultat clar că erau relaţii şi cu ministrul Angliei şi cu ministrul Franţei.

Preşed: Si dumneata cum ai văzut aceste relaţii?

CALMANOVICI: Am văzut că aceasta este o relaţie a unui om al inteligence - service-ului.

./.

Preşed: Ai văzut acest lucru?

CALMANOVICI: Desigur că am văzut acest lucru, mai mic, mai infinit ca CHURCHILL, care era în alianţă cu Uniunea Sovietică.

Preşed: Cu cine a mai stabilit STEFANESCU legături în ţară tot în timpul războiului despre care a ştiut şi grupul dumitale, adică COFLER. BERMAN. PATRASCANU.

CALMANOVICI: Eu am cunoscut pe inginerul SECARA DUMITRU, pe care l-am cunoscut în 194o, a fost în serviciul meu. Să răspund la această chestiune?

Preşed: Nu aceasta era mai tîrziu. STEFANESCU cu cine a luat legătura?

CALMANOVICI: Cu BARBU STIRBEI.

PRESED: Nu. Cu străini, dintre englezi.

CALMANOVICI: Cu De CASTELAINE şi PORTER în 1944.

Preşed: Cu SECARA DUMITRU cînd a fost?

CALMANOVICI: Cu SECARA DUMITRU a fost în iarna lui 1944 în primul trimestru al anului 1944 cred.

Preşed: Si ce ţi-a spus el?

CALMANOVICI: Cu SECARA? El apelase la mine ca să-i fiu tălmaci în relaţiile cu nemţii - la misiunea Germană - avea o chestiune. El fusese în serviciul meu şi stînd aşa şi aşteptînd cu o anumită mîndrie mi-a spus că lucrează într-o organizaţie de rezistenţă anti-germană şi mi-a povestit că un prieten de-al lui Basarabean, un coleg de-al lui de şcoală basarabean a fost trimis aici şi că deserveşte un aparat de radiotelegrafie şi ca să le procur camere că este nevoie ca aceste aparate să fie mutate foarte des din locuinţă în locuinţă, întrucît nemţii au o maşină cu care reperează şi eu am raspuns: cum se poate aşa ceva cînd MANIU poate procura case dela burghezia romînească, trebue apelat la evreii care sunt mult mai periclitaţi, nu este logic? Eu nu pot face nimic. După război mi-a reproşat dece nu i-am spus că sunt comunist.

Preşed: Dar pe inginerul IONESCU?

CALMANOVICI: Pe inginerul IONESCU nu l-am cunoscut dar cînd eram la STEFANESCU a intrat într-o zi o persoană care avea ochelari negrii şi i-a dat o hîrtie. După plecarea acestuia STEFANESCU după ce a citit-o mi-a dat-o să mi-o copiez. Era o radiogramă dela Cairo. După 23 august 1944, în Piaţa Romană, m-a abordat un domn şi mi-a spus eu sunt acela care l-ai văzut la STEFANESCU atunci şi atunci şi s-a reco-

./.

mandat IONESCU şi spunea căeste membru al partidului social democrat.

Preşed: Faptul că dumneata cunoşteai pe STEFANESCU şi că te-ai întîlnit cu el a fost cunoscut de partid?

CALMANOVICI: Da a fost cunoscut.

Preşed: Inainte de 1942?

CALMANOVICI: Nu l-am văzut niciodată, nu am ştiut de existenţa lui ALEXANDRU STEFANESCU, în ţara romînească, nu am ştiut că exista o fabrică de aţă în ţara romînească, nu am avut nicio legătură cu aceasta.

Preşed: Si în 1942?

CALMANOVICI: In 1942 m-a adus COFLER în prezenţa lui VEIGEL mi-a adus COFLER dispoziţia Comitetului Central în care fără să ştiu numele dar era PARVULESCU, RANGHET, n-am ştiut, după 23 august am aflat, era la 4 aprilie 1944, dl-BODNARAS mi-a .....

Procurorul: Nu este trimis în judecată pentru fapta aceasta.

Preşed: Nu pentru această chestiune eşti trimis în judecată. Care erau persoanele care în 1942 s-au întîlnit la "SIGMA" şi au stabilit aceste înţelegeri, să ne relatezi?

CALMANOVICI: Prima oară cînd am luat contact cu STEFANESCU în toamna lui 1942 era STEFANESCU, DRAGOS POP, BERMAN şi cu mine.

Procurorul: Cine a avut iniţiativa întîlnirii?

CALMANOVICI: DRAGOS POP mi-a spus noi vi-l aducem şi noi am spus că da. Am avut aprobarea pe urmă a lui COFLER în numele Comitetului Central în prezenţa lui VEGIEL şi pe baza aceasta am stat de vorbă.

Procurorul: Tov. Preşedinte, vă rog îmi permiteţi o întrebare. Să ne explice acuzatul cum se face că la confruntarea care i s-a făcut acuzatului cu BERMAN de către procuror a declarat următoarele: In anul 1942 STEFANESCU trebuia să intensifice activitatea agenturii din conducerea partidului. i-a spus căel socoteşte util ca contactul pe care el îl avea pe linie de spionaj cu noi să fie acoperit prin cunoaşterea şi aprobarea legăturilor cu dinsul de către conducerea partidului. In acest scop mi-a spus că va veni la: "Sigma" însoţit de inginerul DRAGOS POP care era o cunoştinţă comună a noastră, dar care nu avea atunci cunoştinţă de legătura noastră cu STEFANESCU. In urma acestei înţelegeri STEFANESCU a venit în vara anului 1942 la birou la "Sigma" însoţit de DRAGOS POP. DRAGOS POP mi l-a prezentat pe STEFANESCU ca pe o persoană pe

care noi n-am fi cunoscut-o şi care vrea să xxsprijine bănește lupta antihitleristă.Cu această ocazie STEFANESCU ne-a prezentat lui JAC BERMAN.A cerut să arătăm mai sus pe linie de partid că am luat contact cu el şi că el este dispus să sprijine bănește şi ne-am înţeles să facem un schimb de informaţii în legătură cu acţiunea politică reclamată de mersul războiului.Toată această chestiune am relatat-o lui COFLER ,pentruca el să facă cunoscută versiunea mai sus.Versiunea.

Preşedintele:Da ,versiunea. Ceaai de spus de această declaraţie?

CALMANOVICI:Declar în mod succint cum că această declaraţie este nesinceră nu corespunde realităţii.

Preşed:Dar dece trebuia să faceţi acest aranjament atunci.In 1942 a trebuit să vină STEFANESCU?

CALMANOVICI: Nu l-am cunoscut pe STEFANESCU înainte de a-l aduce DRAGOS POP în toamna lui 1942.Arăt toată această chestiune nu corespunde realităţii.Am să o dovedesc cu întreaga cu o claritate absolută.

Procurorul Tov.preşedinte aş vrea să mai pun încă o întrebare.

Intr-o veche declaraţie din octombrie 1952,acuzatul a declarat :Xx Mi s-a cerut să spun numai adevărul.Am să arăt că pînă acum am ocolit adevărul şi să arăt faptele pe care le-am săvîrşit.Am dat o declaraţie privitoare la înţelegerea ce-ar fi avut loc între PATRASCANU,COFLER şi ALEXANDRU STEFANESCU în sensul unei colaborări pentru asigurarea influenţei britanice în Romînia,precum şi a colaborării şi informării asupra acţiunilor P.C.R.,toate acestea au fost inventate de mine,x eu neavînd cunoştinţă de aceste fapte.A declarat înainte apoi a retractat.Vă rog să îngăduiţi să mai citesc un pasagiu.La 12-13 februarie 1953 într-o altă declaraţie pe care acuzatul CALMANOVICI a dat-o începe prin acestea:Sunt hotărît ca fără nici o rezervă să declar toate faptele criminale la care am luat parte sau pe care le cunosc ca săvîrşite de alţii atît în perioada ilegalităţii cît şi după 23 august 1944.

CALMANOVICI: In ce dată este această declaraţie?

Procurorul: 12-13 februarie x 1953,xxxx pentruca după aceia [illegible]

CALMANOVICI :Să spun...

Procurorul: Să dea explicaţii după ce am prezentat o

declaraţie scrisă cu mîna proprie şi trimisă organelor de anchetă, 3 martie 1953, subsemnatul CALMANOVICI EMIL - arată datele lui - declar că azi 3 martie 1953 ora 18,45, fiind cercetat în legătură cu GIPSON, despre care am arătat că am avut legături pe linie de spionaj cu el, am arătat organelor de ancheta la întrebările puse cu privire la semnalmentele lui GIPSON şi după indicarea mea completă asupra acestor semnalmente şi stăruinţele anchetei de a da toate semnalmentele, nu mă întrebaţi cu ma greutăţi despre aceste semnalmente. Persoana despre care declarase că o cunoaşte bine şi acum are greutăţi să vă dau aceste semnalmente, apoi am retractat activitatea de spionaj pe care am desfăşurat-o cu STEFANESCU din 1939-1942 cît şi activitatea de spionaj pe care am desfăşurat-o după 23 august 1944. Deasemenea / pînă la aceiaşi dată în nenumărate rînduri am încercat să seman neîncredere prin fel de fel de provocări la întrebările puse, etc., pentruca după aceia la confruntarea care are loc în faţa procurorului să declare aşa cum a declarat şi care este în procesul verbal de confruntare şi pe care noi îl vom arăta şi altele. Cum îşi explică această atitudine, de, declar, retractez, declar, reetractez, pe care acuzatul a avut-o luni şi ani de zile în faţa cercetărilor.?

Preşedintele: Cu explici aceasta, dar scurt.

CALMANOVICI: Scurt, este aşa un acuzat în faţa.....

Preşedintele: Fără teorie.

CALMANOVICI: Fără teorie, un acuzat în faţa unui organ de securitate a dictaturii proletariatului nu poate retracta decît numai atunci cînd spune minciuni, poate retracta numai cînd spune o minciună, da o poate retracta.

Procurorul: Tov. Preşedinte, dar dece spune minciuni?

CALMANOVICI: Am să spun dece zic minciuni.

Procurorul: Dar în faţa procurorului acolo unde confruntarea s-a făcut cu toţi membri ai organelor statului, de faţă, şi cînd BERMAN i-a pus în vedere faptele pe care le-a recunoscut şi BERMAN le-a recunoscut în faţa instanţei, cu toată claritatea întreaga sa activitate de spionaj - şi aceasta este un lucru cîştigat pentru noi - cum îşi explică această atitudine pe care a avut-o.?

Preşed: Dumneata ai fost audiat şi de către procurori şi atunci iarăşi ai schimbat.

CALMANOVICI: D-le preşedinte, voi ~~dovedi~~ demonstra cu toată claritat că nu am cunoscut nici o activitate de spionaj a lui BERMAN, nu

am luat parte la nici o activitate de spionaj ,am fost numai pe linia de luptă împotriva lui ANTONESCU şi a lui HITLER şi decla ţia din 12-13 februarie ,eu am să vă rog pe urmă cînd o să-mi d mie cuvîntul o să mi-o daţi s-o citesc şi voi arăta că această declaraţie dela început şi pînă la sfîrşit nu este sinceră şi n pentrucă eu sunt nesincer,fiindcă am fost....

Procurorul:Am luat act de răspunsul lui ,vă rog tov. preşedinte să-mi daţi voie să pun o întrebare.Cum îşi explică acuzatul această declaraţie pe care a făcut-o atît organelor de cercetări cît şi la confruntarea care a avut loc cu BERMAN?

Am avut o întîlnire la STEFANESCU ALEXANDRU acasă în Decembrie 1942 cu PATRASCANU ,COFLER,BERMAN şi CALMANOVICI.Cu această ocazie STEFANESCU ne-a arătat situaţia critică cu privire la încercuirea armatelor fasciste la Stalingrad.După ce a arătat această situaţie ne-a dat următoarele indicaţii în vederea opunerii rezistenţei în caz de înaintare a armatelor sovietice:

1.- Să asigurăm influenţa politică şi economică a angli în Romînia.A cerut lui PATRASCANU şi COFLER să promoveze în par această linie.

2.- S-a pus problema atragerii lui MANIU la Frontul Democratic.STEFANESCU a declarat că el se va ocupa cu aceasta.

3.- STEFANESCU a cerut să fie informat de orice activit te a partidului,idem de orice acţiune s-ar întreprinde pentru d borîrea lui ANTONESCU.

4.- STEFANESCU a arătat deasemenea importanţa de a se asigura evitarea turburărilor,ordinea în spatele frontului,adică să fie greve,demonstraţii,acţiuni muncitoreşti,în cazul cînd trupele sovietice se vor apropia de frontiera ţării.Tot cu această ocazie STEFANESCU a cerut ca în conducerea organizaţiilor de partid să fie elemente pe care PATRASCANU şi COLFER să poată conta Deasemenea a cerut să se ia toate măsurile necesare ca să se introducă linia anglo-filă în partid împotriva liniei adusă de conducătorii partidului aflaţi în închisori,care trebuesc izolaţi.Noi toţi cei de faţă nu am avut nimic de obiectat,acordul nostru a fost dat prin răspunsul dat de PATRASCANU şi COFLER. PATRASCANU după ce a făcut observaţii asupra caracterului lui MANIU a arătat că este bucuros ca se va deschide frontul balcanic şi a arătat că va duce la îndeplinire cele discutate.Cum explică aceste declaraţii?

CALMANOVICI: Da,este o declaraţie nesinceră.

./.

Procurorul:Cînd l-a cunoscut pe PATRASCANU?

CALMANOVICI: L-am cunoscut pe PATRASCANU în octombrie 1944,ceeace rezultă cu o claritate absolută din materialele pe care le aveţi.

Procurorul:Tov.preşedinte permiteţi-mi să-i pun o întrebare tot pe marginea unei declaraţii făcute.

In 1949 a declarat acuzatul,la întîlnirea care am avut-o cu COFLER în casa sa,repet anul 1949,la întîlnirea cu COFLER în casa sa,acesta mi-a repetat că desigur că nu a uitat că partidul ştie că contactul cu STEFANESCU a început în vara anului 1942.Cu această ocazie REMUS COFLER mi-a spus că se aşteaptă să fie arestat şi că se miră că pînă atunci nu a fost arestat,apoi mi-a spus că m-a chemat la el pentrucă simte răspunderea pentru soarta mea în legătură cu activitatea de trădare şi spionaj pe care am desfăşurat-o cu STEFANESCU.Mi-a spus că el mă asigură că în cazul cînd va fi arestat nu va vorbi nimic organelor de securitate despre activitatea noastră de spionaj şi în nici un caz nu mă va implica pe mine.Deasemenea mi-a spus să fiu sigur că nici STEFANESCU sau PATRASCANU nu va face o declaraţie în legătură cu activitatea noastră de spionaj,apoi mi-a spus că dacă voi fi anchetat în legătură cu relaţiile noastre cu STEFANESCU să arăt că pe STEFANESCU nici nu l-am cunoscut pînă în 1942,că începînd din 1942 de cînd l-am cunoscut pe STEFANESCU ne-a făcut mari servicii şi să relev aceste servicii într-o lumină trandafirie.Să arăt deasemenea că pe PATRASCANU nu l-am cunoscut pînă la 23 august 1944,deaceia la anchetă am sus ţinut multă vreme această versiune stabilită cu STEFANESCU.Am susţinut această versiune xxxxxpentru a nu răsturna tot eşafodajul poziţiei pe care credeam eu că o adopta STEFANESCU,COFLER,PATRASCANU şi BERMAN în faţa organelor de anchetă,sperînd astfel să nu se descopere activitatea de spionaj dusă în folosul serviciului de spionaj englez cu STEFANESCU.

Cum îşi explică acuzatul aceasta?

Preşedintele:Cum explici această declaraţie?

CALMANOVICI: Această declaraţie este o declaraţie nesinceră,redactarea acestei declaraţii în forma în care mi-aţi citit-o acum,este o redactare făcută de către organul de anchetă, pe baza,geneza ei este o serie de întrebări şi de răspunsuri care împing la acest răspuns,iar pe urmă a fost refăcută pentrucă în modul acesta se vedea prea clar că eu am acţionat la sugestia

./.

tov,anchetator.

Procurorul:Tov.preşedinte ,noi am auzit răspunsul acuzatului,vă rugăm să binevoiţi a dispune şi a aproba ca pe loc să se facă o confruntare între acuzatul CALMANOVICI şi acuzatul STEFANESCU.

Preşedintele:Tribunalul aprobă,să fie introdus acuzatul STEFANESCU ALEXANDRU.

Preşed:Acuzat STEFANESCU,cînd ai cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU?

STEFANESCU Nu-mi aduc aminte data.

Preşed:Dar aseară ne-ai spus.

STEFANESCU: Dar,cred că era în anul 1942 aşa cred.

Preşedintele:Cine ţi l-a prezentat?

STEFANESCU D-l.EMIL CALMANOVICI.

CALMANOVICI: Aş ruga să audă şi răspunsul meu....

Preşed:Nu este nevoie.

CALMANOVICI: Este bătrîn dar minte.

Procurorul:Mai permiteţi-mi ca să pun o întrebare.

Cum se explică faptul că acuzatul a dat o asemenea declaraţie care se găseşte la fila 157 din dosar(am pierdut de fiecare dată din vedere ca să spun paginile,însă le pot arăta instanţei oricînd)

In luna decembrie 1943 vorbind dînsul de o întîlnire care a avut loc din nou cu aceiaşi şi anume,STEFANESCU,PATRASCANU, COFLER,BERMAN şi acuzatul,deci au fost prezenţi aceiasi,s-au discutat chestiuni în legătură cu constituirea unui guvern instaurat de STEFANESCU care să se rupă de nemţi,ca atunci cînd trupele sovietice vor intra în ţară ele să găsească un guvern care s-a rupt de nemţi.STEFANESCU a arătat că acest guvern trebue să se realizeze cît mai curînd atita timp cît armata sovietică este încă departe de hotarele româniei.In caz că întîrzie există pericolul ca un nou guvern să fie instaurat în prezenţa armatelor sovietice şi în mod fatal va fi constituit nu din oamenii noştri,in ghilimele aceasta,ci cu participarea elementelor pro-sovietice.Cu explicaţia prin oamenii noştrii înţelege cu simpatie anglo-americană şi numai din partea P.C.R.PATRASCANU şi COFLER şi oameni recomandaţi de dînşi aparţinînd organizaţiilor de masă.STEFANESCU a arătat că este necesar să se intensifice acţiunea de a strînge în cercul nostru pe MANIU şi BRATIANU.A indicat ca PATRASCANU şi COFLER să ia contact cu aceştia,iar el personal va aranja prin Inteligence Service să

întreprindă presiuni directe pentru a-l determina pe MANIU să colaboreze cu noi, întrucît MANIU era nehotărît în privința colaborării lui cu frontul democratic.

STEFANESCU a întrebat pe PATRASCANU şi COFLER de ce forțe dispun în partid, la care COFLER a răspuns că acum a schimbat compoziția Comitetului Central al P.C.R., scoţînd elementele revoluţionare, realizînd astfel un comitet central de care PATRASCANU şi dînsul dispun pe deplin.

Eu cer să arăt să explice această declarație.

Preşed: Ce este cu această declarație?

CALMANOVICI: Această declarație nu corespunde realității nu l-am cunoscut pe PATRASCANU pînă în octombrie 1944, o pot dovedi cu o claritate absolută, nu l-am cunoscut pe STEFANESCU...

Preşed: Ce întîlniri secrete a avut acuzatul în casa conspirativă VEXLER?

CALMANOVICI: In casa conspirativă VEXLER m-am întîlnit cu COFLER la dispoziția lui, odată cu HERMAN, odată cu nevastă-mea, odată cu STEFANESCU, atîta cred. Aceasta era în octombrie 1944 şi cele ce ştiu eu. Nu, era în octombrie 1943.

Preşed.: Cînd a fost cu STEFANESCU ce s-a discutat?

CALMANOVICI: Eu nu ştiam că COFLER îl cunoaşte pe STEFANESCU. La acea dată ştiu că se recomanda cu numele de MARINESCU. Ce s-a discutat atunci, s-a discutat problema războiului, aceiaşi problema, ce ofiţeri cu orientare antihitleristă cunoaşte el şi a indicat sau atunci sau în altă şedinţă, a indicat 2 nume pe TATARANU general şi pe BOTESCU Lt.Colonel şi aderarea lui MANIU la construirea frontului democrat. Acestea erau problemele care erau permanent discutate.

Preşedintele: Dar în noembrie 1943 în legătură cu comuniştii din închisori ce s-a spus?

CALMANOVICI: Nu cunosc nimic.

Procurorul: Vă rog tov. Preşedinte să-mi îngăduiţi să arăt ce a declarat el. La a treia întîlnire COFLER mi-a citit o scrisoare a cărui conţinut se referea la anumite învinuiri aduse comuniştilor din închisori. Ce anume nu-mi aduc aminte.

Preşed: Dacă ţi-a citit o astfel de scrisoare, nu-ţi aduci aminte, ce învinuiri s-au adus?

CALMANOVICI: Ca o scrisoare a citit COFLER în prezenţa mea şi a soţiei mele . a da, scrisoarea către comuniştii din Caransebeş

un document foarte amplu şi foarte ~~impresionant~~ important care m-a impresionat foarte mult.

Preşed: A, da. Te-a impresionat. Deci declaraţia aceasta est sinceră.

CALMANOVICI: Absolut sinceră.

Preşed: Ce arme şi muniţiuni a procurat STEFANESCU în vederea acţiunii voastră?

CALMANOVICI: Dle preşedinte, printre biletele pe care le-a trimis eu şi pe care în partea doua am să vă rog foarte mult ca să-mi daţi posibilitatea care am rugat foarte mult ancheta, există un bilet în care eu comunic că în luna mai - l-am văzut în cursul anchetei altfel nu ţineam minte că este în luna mai - în care comunic că lîngă Braşov sau depozitat nişte arme şi KOFLER mi-a răspuns că i s-a comunicat de sus că nu mai este nevoie, de sus sau de dl. BODNARAS şi anume era un lt.col. MIHAILESCU pe care l-am văzut ulterior la dl. BODNARAS în birou după 23 Aug.

Procurorul: Îmi permiteţi să-i reamintesc ce a declarat şi anume în cursul lunei februarie 1944, la o şedinţă dintre STEFANESC KOFLER şi cu mine, s-a pus problema ca STEFANESCU să procure nişte arme, în special grenade. STEFANESCU a promis că va procura şi după puţin timp m-a anunţat că a procurat armament prin lt.col. MIHAILESCU şi mi-a dat adresa din Braşov de unde armamentul să poată fi ridicat, am aranjat ca acest armament să fie ridicat de KABELATZ, cari după schimbarea CC din aprilie, KOFLER mi-a comunicat că nu mai este nevoie de aceste arme. Mi-a comunicat că de sus i s-a spus că numai este nevoie de aceste arme. Aceasta pot s-o spun precis.

Preşed: Dar în legătură cu arme şi grenade, va comunicat STEFANESCU despre această treabă?

CALMANOVICI: STEFANESCU mi-a comunicat că a depus şi mi-a comunicat că acest material, în acest bilet exista, mi-a comunicat că - şi acest bilet există şi partea privitoare la adresă aceasta este cifrată - şi am să vă rog foarte mult ca acest bilet să-l pot avea în mînă.

Preşed: Ti-l vom arăta - STEFANESCU şi PATRASCANU s-au mai întîlnit ~~[illegible]~~ în cursul anului 1944 pînă la 23 Aug.?

CALMANOVICI: Da, uitaţi-vă ce ştiu eu în această privinţă, ceiace am declarat din prima zi că o ţin minte şi anume că prin mai - iunie 1944 STEFANESCU mi-a spus că ar vrea să-l vadă pe

PATRASCANU.Am scris un bilet şi l-am trimis lui KOFLER pentru CC. Pentrucă tov.BODNARAS îmi dăduse această legătură cu KOFLER,nu dl. BODNARAS mi l-a dat şi vă voi dovedi acest lucru cu o claritate absolută.

Preşed:Am înţeles din declaraţiile dtale anterioare,legătura dtale a fost WEIGEL,după WEIGEL a fost KOFLER pînă la 4 aprilieşi după 4 aprilie dl.BODNARAS.

CALMANOVICI:~~[illegible]~~,Mi-a comunicat într-un bilet, şi acest bilet există aici.Mi s-a arătat l-am văzut,în care scria.STEFANESCU prin urmare ION conspirativ,cere o întîlnire cu L.P. pentrucă nu ştia numele conspirativ al lui PATRASCANU,ceiace nu ar fi fost posibil dacă eusş fi ştiut.

Preşed:Vasăzică L.P. era PATRASCANU?

CALMANOVICI:Era atît de deştept KOFLER ca să ştie că L.P. este PATRASCANU,şi nu s-a realizat acest lucru şi ~~ax~~ mai intervenit STEFANESCU odată,mi-a spus uite că nu a venit,eu am comunicat acest lucru pentrucă am avut două legături cu dl.BODNARAS,unul KOFLER şi una prin MIREL COSTEA.I-am comunicat şi lui MIREL şi mi-a spus că am luat act ,însă răspunsul o să-l capeţi prin legătura care ţi s-a dat,prin legătura prin care ţi regulat legătura cu partidul şi pe urmă nu ştiu ce-au vorbit,într-o bună zi STEFANESCU mi-a cerutîncă o întîlnire,aceasta a fost în iulie sau august şi mi-a spus seara trecută a stat numai cinci minute şi acest lucru scrie deasemenea într-un bilet.

Preşed:Si ce au discutat?

CALMANOVICI:Nu mi-a spus.

./.

Preşedintele: Arată tot ce cunoşti despre legăturile lui ALEXANDRU ŞEFANESCU cu ION ANTONESCU ? -

CAIMANOVICI: Cu STEFANESCU - aşa cum am declarat din prima zi, mi-a spus că este prieten cu ANTONESCU, că are un companion la turism dela Predeal, un compagion destul de agreabil, însă eu am înţeles că STEFANESCU nu era de acord cu politica hitlristă, fii ndcă el era filo-englez şi acest lucru l-am scris într-un bilet că în jurul lui ANTONESCU roesc lichelele nemţeşti, cum este colonelul ZAHARIA sau aşa ceva şi că alţii încearcă să-l convingă să se rupă de nemţi.-

Preşedintele: Si cum să se rupă de nemţi şi cu cine să se alieze, cu sovieticii ?

CAIMANOVICI: Nu să treacă de partea Naţiunilor Unite. Stia că în capul lui STEFANESCU centrul de greutate era Anglia, dar în capul meu centrul de greutate era Uniunea Sovietică.

Preşedintele: Acuzat CAIMANOVICI, îţi permiţi apropieri nepermise, să nu faci d-ta comparaţii că nu avem nevoie.

Dar cu PICKI VASILIU avea legături STEFANESCU ?

CAIMANOVICI: Intr-o declaraţie pe care am dat-o am spus că nu ştiu, însă ştiu că s-a dus la PICKI VASILIU şi PICKI VASILIU l-a însoţit şi a făcut legătura cu cei trei paraşutişti.

Preşedintele: Dar LUCRETIU PATRASCANU avea legături cu PICKI VASILIU ?

CAIMANOVICI: Stiu numai că există un bilet pe care l-am scris şi în care am arătat legătura cu PICKI VASILIU şi PATRASCANU ce anume nu ştiu. STEFANESCU mi-a spus ceva că PICKI VASILIU a stat de vorbă cu PATRASCANU, că ţine legătura pentru ANTONESCU cu Partidul Comunist aşa ceva.

Procurorul: D-ta într-o decl raţie spui că ALEXANDRU STEFANESCU ştia că PATRASCANU era în foarte bune relaţii cu PICKI VASILIU, dela care obţinea diferite avantagii. Ce ai de spus ?

CAIMANOVICI: Aceasta este o declaraţie nesinceră.

Procurorul: Nici ce ai scris în 1943, nu este sincer ?

CAIMANOVICI: D-le preşedinte, pînă la 3 Septembrie 1952, am fost obiectul unei anchete. Niciun cuvînt pe care îl cunoşteam nu l-am ascuns, însă nu ştiu despre relaţiile lui.

Preşedintele: Dar despre legăturile lui PATRASCANU cu ANTONESCU ţi-a vorbit ceva ?

CAIMANOVICI: Nu ţin minte să-mi fi vorbit STEFANESCU despre aceasta, că aş fi arătat .

./I.

Procurorul: Totuşi la cercetări a spus că PATRASCANU întreţinea relaţii cu ION ANTONESCU prin MIHAI VASILIU cu care se vedea regulat ?

Preşed:ALEX.STEFANESCU îl ţinea la curent cu discuţiile.

CALMANOVICI:Da şi l-am raportat prin KOFLER pentru CC.

Preşed:Dta ai lucrat cu KOFLER,nu cu CC,ne interesează persoane şi nu întrebuinţa numele sfînt al C.C. Răspunde la ceiace te întrebăm noi? Ziua de 23 aug.1944 la ce întîlnire ai participat:

CALMANOVICI:Prin iulie sau august 1944,STEFANESCU mi-a cerut o a doua întîlnire cu PATRASCANU.Am comunicat prin KOFLER C.C.însă KOFLER mi-a răspuns că nu a primit nici un răspuns de susţi la insistenţele mele,a fost şi KOFLER la această întîlnire la PAUL BACALU din str.Paris unde m-am dus cu STEFANESCU.Si în timpul întîlnirii s-a transmis la radio că ANTONESCU a fost doborît şi ne-am dus apoi toţi 4 mai în piaţa palatului şi am luat act de această doborîre a lui ANTONESCU.

Procurorul:Vă rog să-mi permiteţi tov.preşed.ca să citesc un pasagiu dintr-o declaraţie a acuzatuluiunde este vorba de întîlnirea pe care a avut-o la BACALU în ziua de 23 Aug.Iată ce spune:"Cu această ocazie STEFANESCU le-a cerut informaţii lui KOFLER în legătură cu acţiunile pe care le duce partidul comunist,pentru doborîrea lui ANTONESCU .KOFLER l-a informat pe STEFANESCU că PATRASCANU nu a reuşit în acţiunile lui de întîrziere a acţiunilor partidului comunist,privind răsturnarea lui ANTONESCU,aceasta din cauza că elementele revoluţionare din partid,conduse de dl.GHEORGHIU DEJ,erau indignate de tactica de tergiverare a acţiunii lui ANTONESCU şi că vroiau să treacă la acţiuni imediate.Acţiunea de tergiversare a răsturnării guvernului ANTONESCU, era dusă de MANIU şi STEFANESCU cu sprijinul direct a lui PATRASCANU în vederea realizării unui plan care a fost elaborat de ei prin care se urmărea ca acţiunea de rupere de germani să aibă loc cu sprijinul englezilor şi americanilor care urmau să trimită trupe pe calea aerului în România,la o dată cît mai apropiată şi era indicată luna septembrie 1944.Cele spuse mai sus le cunosc din relatările făcute mie de STEFANESCU pe care le-am comunicat în scris şi verbal lui KOFLER".

Eu cer explicaţie asupra acestei declaraţii cu menţiunea că nu trebue să pierdem din vedere că această întîlnire la care a participat şi KOFLER în seara zilei de 23 August şi la care ei discutau chestiunea întîrzierii doborîrii lui ANTONESCU ,are loc într-un moment în care doborîrea lui ANTONESCU s-a şi făcut.

Preşed:Ce explicaţii dai asupra conţinutului acestei declaratii?

./.

CALMANOVICI:Declarația este nesinceră.Este adevărat că le-am întîlnit la 23 August,care pentru noi nu era 23 August,pentrucă nu știam,că dacă știam nu ne mai întîlneam.

Președ:Nici KOFLER n-a știut de efectuarea actului dela 23 August?

CALMANOVICI:Nu n-a știut,sunt convins că n-a știut.

Președ:După 23 Aug.1944 ce legături ai avut cu STEFANESCU?

CALMANOVICI:După 23 Aug.1944,STEFANESCU m-a rugat odată în luna septembrie să vin la masă cu PATRASCANU,KOFLER și BERMAN,pentrucă pînă atunci eu niciodată n-am luat nici măcar o cafea,o dulceață sau un pahar cu apă dela el.Am făcut cum făceam de obicei m-am dus la C.C. la dl.BODNARAS ....

Președ:Răspunde la întrebarea mea ,nu mai băga aici C.C.

CALMANOVICI:Mi-a cerut acest lucru și m-am dus la C.C. ,m-am dus la partid și am raportat că m-a chemat STEFANESCU la el.

Președ:Nu ne interesează acest lucru.Ți-a cerut să activezi mai departe cu el?

CALMANOVICI:Nu,pentrucă nu am activat nici pînă atunci.

Președ:Care a fost natura legăturilor dintre dta și STEFANESCU după 23 August?

CALMANOVICI:Nu l-am mai văzut pe STEFANESCU începînd din octombrie,cînd am fost la el acasă.N-am știut nici cînd a fost arestat. Dela dl.DRAGOS POP am aflat.

Procurorul:Iată ce spune acuzatul într-o declarație:"la începutul lunei septembrie 1944,STEFANESCU m-a chemat la biroul său și mi-a spus că activitatea de spionaj pe care o desfășurasem în timpul războiului,trebue continuată și intensificată,argumentînd că burghezia romînă este patriotă și că trebue sprijinită în lupta ei împotriva curentului revoluționar care creștea în țară sub influența Uniunii Sovietice.". Ce are de spus asupra acestei declarații?

CALMANOVICI:Este nesinceră,n-am avut niciodată atitudine antipartînică sau antisovietică.

Procurorul:Mergem mai departe "eu am acceptat și am continuat să furniza informații lui STEFANESCU.Activitatea mea după alături de KOFLER și PATRASCANU sub conducerea lui STEFANESCU,mă ticăloșise în așa măsură,încît am luat hotărîrea de a activa și în noua situație și am furnizat informații economice,politice și militare,atunci cînd mă întîlneam cu el."

Președ:Ce-ai de spus de această declarație?

CALMANOVICI:N-am dat nicio informație.

./.

Procurorul:Rog instanţa să-mi permită să citesc declaraţia pe care a făcut-o el asupra acestei întîlniri:"Cu această ocazie s-au discutat trei chestiuni şi anume.In primul rînd s-a discutat chestiunea care a servit ca justificare faţă de partid a acestei întîlniri,arătîndu-i lui PATRASCANU că el STEFANESCU este solicitat de a intra în guvern ca subsecretar de stat la un departament economic.Aceasta a fost chestiunea care a servit deci ca justificare pentru întîlnirea dintre cei doi,faţă de organele de partid.PATRASCANU nu i-a dat un răspuns precis,în orice caz eu nu-mi pot reaminti de aceasta.

In al doilea rînd s-au discutat chestiuni politice şi anume:STEFANESCU i-a arătat lui PATRASCANU,că prezenţa trupelor sovietice în ţară,precum şi desvoltarea mişcării muncitoreşti ,sub conducerea Partidului Comunist pun în pericol interesele britanice în Romînia,că în consecinţă este necesar de a se duce o acţiune temeinică pe baza unui plan bine chibzuit,pentru asigurarea influenţei britanice în ţară.A treia chestiune a constituit propunerea făcută de STEFANESCU lui PATRASCANU şi anume de LE ROUGETELE ministrul englez ,doreşte să se întîlnească cu PATRASCANU ,pentru a discuta cu dînsul coordonarea acţiunilor tuturor forţelor contrarevoluţionare pentru a realiza influenţa britanică în Romînia.PATRASCANU a răspuns că este bucuros să se întîlnească cu ministrul Angliei şi i-a spus lui STEFANESCU să aranjeze această întîlnire.

Preşed: După 23 August 1944,BERMAN?

CALMANOVICI:Nu cunosc în afară de vizita pe care i-a făcut-o la masă.

Preşed:Dar PATRASCANU a menţinut legăturile de spionaj cu STEFANESCU?

CALMANOVICI:Afarăde vizita făcută cu mine la STEFANESCU, nu cunosc ce relaţii au avut sau ce relaţii au avut.

Preşed:In timpul războiului ai fost coacocilatul lui BERMAN şi ai avut legături cu BERMAN.BERMAN nu a avut legături cu STEFANESCU?

CALMANOVICI:V-am arătat legăturile erau legături în spiritul partidului.Nu cunosc alte legături cu caracter de spionaj şi toate declaraţiile date în această privinţa sunt nesincere.

Procurorul:In ce priveşte întîlnirea dintre STEFANESCU şi PATRASCANU care a avut loc după 23 aug.1944,să ne arate şi săne relateze contribuţia lui la această întîlnire?

CALMANOVICI:Prin luna octombrie STEFANESCU m-a rugat să trec pela dînsul că ar vrea să se sfătuiască cu PATRASCANU ,cu pri-

vire la propunerea care i s-a făcut să intre într-un cabinet minister, ca subsecretar de stat la un departament economic. M-am dus la C.C. cum făceam întotdeauna, în orice împrejurare și am spus lui ANA PAUKER ceeace să se sfătuiască STEFANESCU cu PATRASCANU și dînsa mi-spus ca să-i dau un telefon lui PATRASCANU, pe care-l nu-l cunoșteam ca acesta să-l primească și să-l sfătuiască. PATRASCANU mi-a fixat ora și STEFANESCU mi-a spus ca sămerg și eu cu el. Din politețe, fiind un om foarte gentil, m-am dus cudînsul, fiindcă eu țineam legătura cu el în interesul partidului, nu în interesul lui, m-am dus cu dînsul la PATRASCANU pe care nu-l cunoșteam și m-am recomandat, iar PATRASCANU i-a răspuns ceva destul de indiferent după care am plecat.

Procurorul: Vă rog să-mi permitețisă arăt instanței că el a arătat lucruri foarte interesante cu privire la această întîlnire, despre care a arătat că a avut loc. Că această întîlnire a avut loc la două săptămîni, după întîlnirea dintre STEFANESCU și PATRASCANU și după aceea arată "STEFANESCU mi-a spus foarte vesel că a avut loc întîlnirea dintre PATRASCANU și LE ROUGETELE cu care s-a discutat ce se poate realiza cu PATRASCANU, cu privire la punerea Romîniei sub influență britanică și că împreună au făcut un plan de acțiune ca să îndrepte lucrurile pe un făgaș bun. STEFANESCU mi-a spus că trebue să recunoască că PATRASCANU își dă foarte mult osteneala pentru aceasta și că i-a facut ministrului Angliei o impresie foarte bună. S-a analizat pe ce oameni din guvern și prieteni politici ai lui PATRASCANU poate conta pentru a realiza influența politică și economică a Angliei în Romînia. STEFANESCU mi-a vorbit în acest sens de VISOIANU mi-a spus și alte nume pe care nu-mi mai aduc aminte. Ministrul Angliei a pus problema colaborării lui PATRASCANU cu național țărăniștii și a discutat despre cei cu care PATRASCANU era în relații foarte bune.

PreședCe ai de spus la această declarație?

CALMANOVICI: Nimic dle președinte.

Președ: Toată declarația este nesinceră?

CALMANOVICI: Adevărul este că am fost cu STEFANESCU la PATRASCANU, dar de LE ROUGETELE nu am auzit niciodată. N-am auzit de numele lui.

Președ: Ce discuții ai avut cu STEFANESCU cu privire la guvernul Dr. PETRU GROZA după instalarea acestui guvern?

CALMANOVICI: N-am mai vorbit niciodată cu STEFANESCU, cu excepția lui 1946 cînd am fost atunci lamasă în rest niciodată n-am mai fost la el. Tot ce am afirmat a fost necorespunzător.

Procurorul:Acuzatul spunecă nu a auzit niciodată de numele lui LE ROUGETELE.De unde apare acest numeîn declarațiile lui?

CALMANOVICI:Dela dl.anchetator.

Președ:Ce discuții a avut cu ALEX.STEFANESCU,de față fiind și DRAGOS POP în 1946?

CALMANOVICI:STEFANESCU a avut o eșire foarte violentă împotriva Uniunii Sovietice în legătură cu tratativele de pace dela Paris ,foarte violentă față de Uniunea Sovietică,dar tot foarte violentă față de englezii și americani,spunînd că am fost înșelați. STEFANESCU făcea efectiv spume la gură și nu se putea vorbi cu el.

Președ:Dar de LUCRETIU PATRASCANU ce a spus?

CALMANOVICI:Nu a spus nimic.

Procurorul:Tov.președ.vă rog să-mi permiteți să pun cîteva întrebări pe marginea unor documente scrise care existăla dosarul cauzei.In primul rînd vă rog să-mi permiteți să vă transmit dosarul care reprezintă legate scrisorile trimise de CALMANOVICI luiKÖFLER. Rog să-l întrebați pe acuzat dacă recunoaște aceste scrisori ca fiind scrise de el.

CALMANOVICI:Da sunt scrise de mine.

Procurorul:Pentru precauție,întrucît noi eram nevoiți să fim precauți,depunem și o expertiză grafica dare confirmă că acestea sunt scrise de mîna lui,întrucît pe cuvîntul acuzatului nu se poate conta.Deci ca o vigilență în plus.Intreb în ce timp și în ce împrejurări a scris acuzatul aceste scrisori?

CALMANOVICI:După ilegalizarea lui KOFLER care cred că era prin toamna anului 1943 și pînă la 4 aprilie 1944,legătura se făce prin aceste bilețele,pe care le dădeam unei tehnice de partid care era una din aceste trei tovarășe anume ANY SOLOMON care apoi a fost arestată și în locul ei le predam lui PIKI STEFAN și SUZI EUN.

Procurorul:Acuzatul nu a vorbit complect,care era conținutul acestor scrisori?

CALMANOVICI:In general socoteam de datoria mea de comunist să-i comunic C.C. tot ce știam că interesează din punct de vedere politic,care le obțineam în special dela STEFANESCU și pe care le transmiteam prin aceste scrisori.

Procurorul:Si scriai către C.C.,cui i le-ai adresat?

CALMANOVICI:Le transmiteam lui KOFLER către C.C.

Procurorul:Ce sursă aveau aceste informați pe care i le transmiteai lui KOFLER?

CALMANOVICI:In general le procuram dela ALEX.STEFANESCU. STEFANESCU era informatorul meu.

Procurorul:Persoana căreia îi scri este numită L. Să spună acuzatul ce exmnificaţie are această literă?

CALMANOVICI:Probabil această literă înseamna LEONID întru cît la un moment dat KOFLER avea numele acesta conspirativ.

Procurorul:Este aşa de îndoelnică chestiunea încît crede că este probabil.

CALMANOVICI:Da,deoarece îl chema odată LEONID,odată SERGIU,nu mi s-a arătat niciodată un bilet cu Dragă L. însă dacă există.....

Procurorul:Aceste scrisori sunt iscălite de cele maimulte ori ALFRED sau A. Cineeste ALFRED care semnează aceste scrisori?

CALMANOVICI:Este numele meu conspirativ.

Procurorul:In aceste scrisori apare destul de des numele de FICHER cine este acesta?

CALMANOVICI:BERMAN.

Procurorul:Apare deasemeni un nume ION,cine era acesta?

CALMANOVICI:ALEXANDRU STEFANESCU.

Procurorul:Mai apare şi numele de ISTVAN?

CALMANOVICI:MANIU.

Procurorul:Dar ALECU?

CALMANOVICI:Poate să fie tot ALEX.STEFANESCU,sunt însă ani de atunci şi numai ţin minte.

Procurorul:Să se spună acuzatul cineeste acea perioadă desemnată de zeci de ori în aceste scrisori cu numele de MITICA.

CALMANOVICI:ANTONESCU.

Procurorul:Cine este NEGRU?

CALMANOVICI:MAX AUSNIT.

Procurorul:Cine est CUPFAR?

CALMANOVICI:Cred că este gralul ARAMA dela justiţia militară,pentrucă în Romîneşte CUPFAR înseamnă ARAMA

Procurorul:Si cuvîntul de măcelar ce exprima în limbajul dvs.?

CALMANOVICI:Insemna general.

Procurorul:Rog să-mi permiteţi tov.preşedinte să citesc un pasagiu dintr-o scrisoare scrisă de CALMANOVICIlui KOFLER care se află la fila 64 din dosarul cauzei.Se găseşte acolo o scrisoare nu ne interesează primul aliniat ci al doilea;iată ce scrie CALMANOVICI lui KOFLER: "Voiam urgent să te văd în chestia următoare ION cere să-l vadă astăzi sau mîine pe P. de preferinţă cu tine, şi în cazul cel mai rău numai pe tine.MITICA a trimis urgent după el şi dînsul lipsea.Intre timp MITICA a plecat la spectacol,vrea

/.

ca săcunoască un punct de vedere precis al vostru. El socotește că este foarte important momentul și nu vrea să fie neinformat sau să nu poată vorbi neautorizat. Dacă este cazul să ne vedem astăzi". La ce moment așa de important se referea scrisoarea?

CALMANOVICI: Cred că se referea la momentul din martie 1944 cînd Armata Sovietică făcuse saltul pînă la Iași și cînd Hitler l-a chemat pe ANTONESCU care era de acum derutat și căuta o orientare pe linia celor spuse de partid.

Președ: Cine trebuia să-i comunice lui PATRASCANU această convocare.

CALMANOVICI: Dacă era martie numai KOFLER. In acel timp eu nu am știut unde se află PATRASCANU și am putut să comunic numai prin KOFLER, prin legătura meade partid, altă legătură nu am avut.

Procurorul: Legat de aceasta rog tov. președ. să vedeți în oridinal la fila 12 un bilet care are la sfîrșit următoarea frază. "ION roagă urgent pentru marți sau miercuri seara să aibe o întîlnire cu L.P. căci ultima oară îl văzuse numai 10 minute. Dacă se poate rog a se face". Ce are de spus în legătură cu aceasta acuzatul?

CALMANOVICI: Aceasta am declarat-o în prima declarație, prin mai iunie 1944, cum că după știrea mea, ceruse o întîlnire prin mai 1943 care s-a realizat, iar în iulie august o a doua întîlnire care s-a realizat sub forma întîlniri dela 23 august.

Procurorul: Cine trebuia de data aceasta să-l convoace pe PATRASCANU?

CALMANOVICI: Eu nu puteam să fac nicio comunicare decît pe linia legăturii mele de partid care era KOFLER.

Procurorul: La fila 20 în coloana doua tov. președ. găsiți iarăși un bilet al acuzatului către KOFLER: "Dragul meu, ți-am comunicat rugămintea lui ION de a fi văzt de L.P. Te rog din nou pentru mîine miercuri, sau poimîine joi să-l viziteze că pe urmă pleacă. Dacă nu rezolvăm chestiuni mari cci văd că nu-mi comunici nimic în chestia mecanicului să le rezolvăm pe cele mai ușoare. Rugămintea pentru mecanic este reînoită.". Este vorba de o convocare a lui LUCREȚIU PATRASCANU?

CALMANOVICI: Desigur.

Procurorul: Urmăriți în original la fila 133 un bilet în mijlocul căreia se scrie: "ION mi-a spus că a fost vizitat marți seara de P." Ce are de spus acuzatul în legătură cu aceasta?

CALMANOVICI: Nu poate fi vorba decît de întîlnirea din mai iunie la care a fost și PATRASCANU.

./.

Procurorul:Care erau legăturile dintre ALEX.STEFANESCU şi ANTONESCU?

CALMANOVICI:Le-am arătat.

Procurorul:Rog să-mi permiteţi tov.preşed.să citesc cîteva pasagii dintr-o scrisoare a lui CALMANOVICI către KOFLER,care se găseşte la fila 37 din dosar.Citez:"Dragul meu.Am vorbit cu ION (cu alte cuvinte cu STEFANESCU) a fost la M. (prin această iniţială este vorba de MITICA adică de ANTONESCU) a avut o convorbire de două ore într-o atmosferă de cordialitate şi acord asupra felului de a vedea situaţia şi soluţiile.ICA era la curent cu convorbirea cu MITICA şi i-a spus lui ION că a fost foarte bine că i-a spus tot, fără să-l fi adus să fie supărat pe dînsul.".Apoi mai jos:"ION i-a spus că el este în măsură să-i dea garanţii pentru persoana lui fizică".Mai jos puţin :"ICA va aranja urgent o întîlnire cu MARES împreună cu ION".Mai departe pe cealaltă pagină:"Cu ICA am discutat şi despre CRISTESCU.ICA spune că el nu garantează pentru dînsul,este al mareşalului.ION a spus că are motive să creadă că se poate acorda pe această chestie încredere.Au stabilit posibilitatea de luare de contact oricînd".Ce reprezintă aceste informaţii pe care le-a transmis lui KOFLER?

CALMANOVICI:Dle preşed.aceasta reflectă o convorbire cu ALEX.STEFANESCU,mai bine zis starea de spirit a lui STEFANESCU,pe care eu o comunicam prin KOFLER C.C.

Procurorul:Rog să-mi permiteţi tov.preşed.să citesc cîteva pasagii dintr-un bilet care se află la fila 58 unde la aliniatul al doilea se spun următoarele:"MITICA i-a spus lui ION că-i dă posibilitatea să vorbească cu cei care au venit acum 6 luni.Asearà a fost acolo.Era MAC.V. (noi ştim că cei trei erau sub puterea lui PIKI VASILIU,generalul PIKI VASILIU) au stat de vorbămult.Nu au realizat întrevederea din cauză căspunea că nu are încredere în ajutoarele lui care ar fi oamenii Ghestapouldi.". Ce reprezentau aceste informaţii?

CALMANOVICI:Este o relatare a lui ALEX.STEFANESCU cum că a fost la Jandarmerie şi i-a facilitat o întîlnire cu spionii englezi care fuseseră paraşutaţi.

Procuroul:Reflectă oare această scrisoare încrederea nelimitată a lui STEFANESCU în acuzat,ca să-i poată încredinţa această chestiune extrem de periculoasă pentru viaţa lui STEFANESCU?

CALMANOVICI:Ca om al Partidului Comunist,da,dar altă calitate nu am avut cu STEFANESCU.El ştia că sunt om al partidului.

Procurorul:Cine erau cei trei despre care vorbeşti?

CALMANOVICI:DE CHASTELAINE,PORTER şi METIANU.

Procurorul:Ce erau aceştia?

CALMANOVICI:Erau trei spioni britanici paraşutaţi.

Procurorul:Cine era MAC.V.?eu am dat o interpretare?

CALMANOVICI:Este justă interpretarea,este gralul PIKI VASILIU.

Procurorul:Tov.preşed.să-mi permiteţi să citesc cîteva pasagii dintr-o scrisoare care se găseşte la fila 59 chiar la început se găseşte fraza:"Dragul meu,ION a fost la ISTVAN ieri,va fi şi mîine, de ieri nimic important decît retarea dată asupra convorbirii cu MITICA şi că are contact zilnic cu P.C.Ai înţeles că este vorba de L.P. şi MAC.V. - adică PIKI VASILIU de care v-a confirmat acum un minut.". Ce fel de legături erau acestea?

CALMANOVICI:ALEX.STEFANESCU ne-a spus aceste lucruri şi ceace mi-a spus le notam şi le trimiteam partidului,prin legătura ce re mi-a dat-o dl.BODNARAS.

Procurorul:Vasăzică dînsul trimitea C.C. informaţii că L.P. se află în legătură cu PIKI VASILIU şi cu ANTONESCU.

CALMANOVICI:Sigur că da,ceiace aflam comunicam.

Procurorul:Tov.preşed.vă rog să-mi permiteţi să citesc unele pasagii dintr-o altă scrisoare aflată la dosarul cauzei."ION mi-a citit mesagiul:să se împiedice voiajul lui MITICA şi a lui NAE (probabil este vorba de voiajul lui ANTONESCU la HITLER)Sunt şapte inşi plecaţi STEFLEA şi alţii,acestea nu ne interesează.Să se treacă la acţiuni şi cum:să se facă acte de diversiune şi sabotaj la Iaşi în primul rînd", Să ne explie acuzatul despre ce fel de sabotaje era vorba la Iaşi,tocmai în acea perioadă 7 iunie1944,cînd este scrisă scrisoarea şi când ştim că Armata Roşie se găsea la Iaşi?

CALMANOVICI:Chestiunea asta dacă este privită critic s-ar vedea că astfel de acte de sabotaje trebuiau făcute împotriva Armatei lui ANTONESCU,deoarece împotriva Armatei Sovietice,sabotajele nu puteau fi făcute decît de o armată în retrage.La altceva nu m-am gîndit niciodată.

Procurorul:Cine este GRETI?

CALMANOVICI:Intelligence Service din Cairo.

Procurorul:Tov.preşdd.am să citesc un pasagiu dintr-un bilet aflat la dosarul cauzei şi iată ce spune acuzatul:"Am făcut cu ION plan precis pentru convorbirea cu ISTVAN de mîine dim.7 dim. în sensul celor cerute de GRETI".Acuzatul CALMANOVICI cu STEFANESCU pregătesc planul de discuţii cu MANIU,la ordinul lui GRETI". Tov. presed. vă rog să-mi permiteţi acum să citesc cîteva pasagii dintr-

scrisoare datată 1 mai 1944 în care este vorba de un mesagiu în legătură cu propunerile de armistițiu ale lui STIRBEI:"ION a fost la ISTVAN vineri . A intrat MIHAI POPOVICI cu impetuozitate și l-a întrebat "ce mai fierbe d-le președinte". Ii citește MIHAI și i-a dat partea pe care o cunoști din mesagiul lui STYRBEI" - era vorba de mesagiul unei propuneri de armistițiu.

Mai departe în aceiaș scrisoare se transmite un alt mesagiu care este intitulat: "Final mesaj Nr.12 emisar către ALECU".

Aș vrea să ne tălmăcească ce înseamnă aceasta ?

CALMANOVICI: Eu nu cunosc acest lucru, întrucît nu știam să descifrez, eu am copiat numai.

Procurorul: Bine, dar cine i le descifra lui KOFLER. Dacă d-ta nu te pricepeai atunci era să se priceapă KOFLER, căruia îi erau adresate ?

Vă rog să-mi permiteți să citesc eu ce înseamnă. Este vorba de finalul unui mesagiu cuNr.12 trimis de STYRBEI pentru MANIU. Vă rog să ascultați cu toată atenția: " Dacă stăpînirea pusă pe toate pîrghiile de comandă este de așa natură încît vi lipsesc mijloacele de înfăptuire, în acest din urmă caz că nu aveți putința să răsturnați regimul MITICA și pentru a preîntîmpina 9n Moldova mișcări potrivnice vederilor dvs., (adică mișcări potrivinice pentru MANIU) și care nu ar fi fără consecințe, atunci rog arătați daca admiteți posibilitatea trecerii dvs.,în Moldova și instituirea unui guvern al Romîniei libere, cu consimțămîntul aliaților, - adică formați un guvern care să preîntîmpine acțiunile populare". De fapt acuzatul la aceasta nu mai poate da niciun fel de explicații, și văzîndu-se încolțit începe acum să dea din coate în coate șiaceasta este explicația atitudinii lui. In aceiaș scrisoare scrie: "Ulterior după sosirea mesagiului pe care ți-l transmit astăzi (este vorba de cel pe care l-am citit), a discutat ION cu aghiotantul lui ISTVAN (probabil MIHAIL POPOVICI sau cine știe altul) și apoi cu dînsul, chestiunea unui grup în Moldova, în teritoriul ocupat de sovietici", adică tocmai întrebarea pe care mi-o punea dînsul adineaori.

CALMANOVICI:Eu înțelegeam teritoriul eliberat,nici decum teritoriul ocupat de sovietici.

Președintele:Acuzat CALMANOVICI este ultima dată cînd te avertizez,altfel voiluа măsuri drastice contra dumitale?

Procurorul:De fapt această chestiune de formare a unui guvern,nu era o chestiune așa de ușoară și pentru aceasta ALEX. STEFANESCU avea nevoie imediat de ajutorul agenturii sale.Si iată ce scrie în aceiaș scrisoare în pasagiul ultim:"ION mi-a spus că socoa

necesar ca să te vadă cît mai urgent şi mai bine să fie doi din conducere. Maine trebue să-l vadă pe MAC.GHEZURDAN (este vorba de generalul SANATESCU) si pe gralul V. de care ţi-am spus". Ce răsturna pe ANTONESCU cu PIKI VASILIU? Să spună acuzatul ce ştie în legătură cu aceasta, mai era KOFLER atunci în conducere?

CALMANOVICI: Nu eu nu ştiam de noua conducere a partidului.

Procurorul: Noi aşaăltăm explicaţii nu tălmăciri din partea acuzatului.

Preşed: Stiai că KOFLER împreună cu FORIS fuseseră îndepărtaţi din conducerea partidului?

CALMANOVICI: N-am ştiut de numele lui FORIS, decît după 23 Aug. 1944.

Procurorul: Dar de înlăturarea acestor bandiţi în aprilie 1944 ştia sau nu.

CALMANOVICI: Nu ştiam.

Procurorul: In orice caz pentrucă pe cuvîntul lui nu putem pune nici un fel de bază, eu cer permisiunea să citesc o scrisoare a Secretariatului C.C. de după 23 Aug. către KOFLER. "Te rog să mă informezi dacă ai adus la cunoştinţă separat şi personal tov. ALFRED şi celuilalt tov. din colectivul tău în comisiunea financiară (este vorba de BERMAN aici) despre schimbarea care a intervenit aşa după cum primiseşti directive din partea tov. SPATARU şi în spiritul în care îţi făcea comunicarea. Trimite-mi la fiecare separat şi în scris luarea de poziţie a lor faţă de această comunicare.". Mai poate susţine că nu ştia situaţia.

CALMANOVICI: Chestiunea am lămurit-o perfect din prima zi a arestării mele.

Preşed: A spus că a ştiut.

Procurorul: Mai punem o întrebare, în legătură cu această operaţie de formare a guvernului din Moldova aşa după cum spune dînsul ocupată de sovietici, Iată ce scrie CALMANOVICI către KOFLER într-o scrisoare care se află la fila 37 către sfîrşitul ei: "Personal i-am spus lui ION că dacă mareşalul nu este de acord îi fac sugestia ca dînsul să strîngă o sumă de personalităţi: 1-3 din partidul naţional ţărănesc, 1-2 liberali, 1-2 din U.P., 1 dela P.C., 1 dela soc.dem. şi unul dela Frontul Plugarilor, gralul RADESCU, ICA, 3-4 generali activi sau de rezervă care să vadă dacă se pot constitui în comitet naţional de eliberare, pornind la acţiune eventual în cazul că nu se putea altfel să se instaleze la Iaşi după intrarea trupelor sovietice.". Ce explicaţii are de dat la această personal-

./.

colaborare pe care o face el cu ALEX.STEFANESCU.

CALMANOVICI: Este o comunicare făcută prin KOPLER C.C. Poate proastă, poate nepricepută.

Preşed: Eu ţi-am spus să nu mai pomeneşti numele C.Ç.

Procurorul: Aveai dezlegare din partea C.C. să faci astfel de propuneri?

CALMANOVICI: Dezlegare nu am avut, însă sigur am putut să şi greşesc.

Procurorul: Iată ce scrie într-un pasagiu dintr-o scrisoare către KOPLER aflată la fila 143."La Cairo s-au cerut cîteva bombardamente pentru demonstraţie, asupra unor puncte importante, cum ar fi de exemplu, aerodroame, gara principală, etc.". Foarte interesat această agentură cere Intelligence Service, să se facă bombardamente asupra populaţiei ţării. Nici nu are să dea nici o explicaţie la această chestiune, este ceva limpede. Iată mai departe, iată ce scrie într-o scrisoare aflată la fila 7 coloana 2-a care este o scrisoare aşa de importantă, încît însăşi CALMANOVICI cînd începe fraza scrie "foarte important". şi noi recunoaştem că este foarte important:"ION comunică că acelaş om VIS.(este vorba de VISOIANU) care trebuia să plece la timpul său, urmează să plece acum. ION i-a vorbit cerîndu-i ca să relateze exact pentru ce nu s-a trecut la noi la acţiune. Eu i-am amintit lui ION că tu i-ai spus puţine zile după plecarea lui S.(STIRBEI) că i-aţi cerut să precizeze cu sinceritate, care este realitatea ca să se poată înlătura astfel obstacolul. ION ţine ca şi noi să presăm asupra lui V. ca să înţeleagă care este datoria lui. M-a întrebat dacă este o legătură între noi şi V. I-am spus că avem posibilitatea de ai spune ce trebue în formă precisă". Cine era persoana la care se referă că putea să-i spună în formă precisă lui VISOIANU, cu privire la chestiunea dela Cairo.

CALMANOVICI: Nu ştiu.

Procurorul: De fapt nu are nicio importanţă ce spune acuzatul aci, deoarece PATRASCANU a recunoscut că s-a întîlnit cu VISOIANU Nu are nici o importanţă că el aci dă din coate în coate.

Rog să verificaţi acum la fila 55 coloana 2-a un bilet în care se spune."Dragul meu. Cred că este cazul să ne vedem poate marţi sau miercuri şi poate direct la femee. ION comunică încă sîmbătă din cele 200 poate da 50 imediat. Se poate ridica de acum dela (urmează o parte cifrată) pe care-l ştii ca prieten al lui ION. Locueşte în 3/3, 7/2, 1/3 etc. După ce un pasagiu de 7 rînduri este scris cifrat, se spune un cuvînt anumit care noi nu l-am putut exact descifra "este că vine dela dl. MIMI". MIMI este scris cu majuscule, restul

comenzii îl poate furniza pînă în două săptămîni". La ce se referă acest document. Ce înseamnă în limbajul acestui document din cele 2oo poate da 5o imediat?

CALMANOVICI: Este un document din Mai 1944. Eu am indicat anchetei care era cifrul. In tot cazul era vorba de armament.

Procurorul: Despre ce fel de armament?

CALMANOVICI: Nu ştiu asta, din cifru ar trebui să rezulte. Ştiu însă absolut precis, că KOFLER mi-a comunicat că nu este nevoe.

Procurorul: Mă rog să reţineţi la pagina 37 la sfîrşitul acestui bilet care este foarte lung, mai înainte de acel pasagiu citit cu privire la activitatea personală, se spune: In chestiunea celor 5o care trebuiau luate, ION este la curent că nu s-au luat, sunt pregătite şi din celelalte furnizate ca probă de HANS. El a fost cu trupele în Moldova, soţia cunoaşte parola şi v-a informa". Acum poate preciza despre ce este vorba în reprezentarea celor 5o?

CALMANOVICI: S-au grenade sau arme însă nu ştiu precis.

Procurorul: Dar ce legătură poate exista între cele 5o care pot fi grenade după cum explică dînsul şi guvernul pe care l-au propus să-l formeze în teritoriul ocupat de trupele sovietice.

CALMANOVICI: Armele acestea trebuiau folosite de noul C.C. pentru lovitura care trebuia să o dea lui ANTONESCU.

Procurorul: Va rog să urmăriţi la fila 12 coloana 2-a biletul cu următorul conţinut: "Dragul meu. In chestiunea CUPFAR, nu ne interesează acest aliniat, trecem la al doilea. ION a fost găsit de FISER in stare de acută nemulţumire. Colaboratorul lui NEGRU omonimul lui IONICA (ALEXANDRU POP) s-a plîns lui ION că cu dînsul nu s-a luat contact deloc, că la faţa locului a fost un delegat PURICI, că s-au luat sculele şi s-au ascuns în anumite locuri, folosind oameni neexperimentaţi, că asemenea scule au fost găsite şi aduse înapoi, că poată afacerea este compromisă. Noi de fapt i-am arătat acuzatului că în această relatare sunt cîteva lucruri neclare, cum ar fi faptul că PURICI să facă acest lucru, dacă nu era un om experimentat. Mai departe spune "Cred că este nevoie de a se lua legătura cu omul lui NEGRU pentru a se vedea dacă calificarea că acţiunea este compromisă corespunde s-au provine din alte motive, de asemeni pentru relaţiile cu ION ar trebui să-i servim oarecari lămuriri. A reluat şi chestia mecanicului. Eu vroiam miercuri să o spun, dar am uitat. Cred că un surplus de informaţi, ar avea un efect favorabil asupra lui ION.". In această situaţie în care ION este într-un moment de acută nemulţumire, cînd şeful dună împotriva agenţilor săi scrie CALMANOVICI lui KOFLER "Cred că un surplus de informaţii ar avea un efect favo

rabil în relaţiile cu ION".Ai dat informaţii sau nu?

CALMANOVICI:N-am dat informaţii cu caracter de spionaj?

Procurorul:Dacă înainte de a avea legătură pe KOFLER,a avut ca legătură pe LILI WEIGEL şi dacă a fost la siguranţă la LILI WEIGEL?

CALMANOVICI:N-am fost niciodată.

Procurorul:Dacă a vizitat-o pe LILI WEIGEL la închisoarea Malmaison?

CALMANOVICI:Da,am vizitat-o la închisoare?

Procurorul:Care era numele conspirativ al lui LILI WEIGEL?

CALMANOVICI:Imi pare că VERA,dar nu sunt sigur.

Procurorul:Cînd în aceste scrisori acuzatul scrie aproape în fiecare, despre VERA,pentrucă el a avut o sarcină din partea agenturii lor,în legătură cu eliberarea lui LILI WEIGEL,dece vine el astăzi în instanţă şi spune probabil VERA.

Preşed:Nu-i convine să recunoască.

~~xxxxxxxxxx~~:Procurorul:Dacă-şi aminteşte acuzatul că în scrisoarea despre care a spus că a fost emoţionat,cînd i-a citit-o lui KOFLER,era vorba de LILI WEIGEL.

CALMANOVICI:Nu.

Procurorul:Imi permiteţi să citesc cîteva pasagii din această scrisoare criminală,care l-a impresionat şi din care rezoltă că această agentură ,a vrut s-o impună ca legătură de partid pe LILI WEIGEL,cu scop provocator,de a face fracţiuni şi de a asasina pe deţinuţii din închisori.Iată numai două pasagii:"In scrisoarea sa către C.C. al Apărării,tov.CRISTEA ne anunţă că conducerea celulei din Văcăreşti,nu se supune directivei,hotărîrii C.C. al Partidului în legătură cu cazul VERA.In scrisoarea sa către Apărare tov. CRISTEA,declară categoric că rezultă să execute dorinţa Apărării şi scrie că persoana,tov.VERA pe care am indicat-o ca avînd încredere,nu se bucură de aceiaş încredere din partea mea.Ba din contra face tot ceiace este posibil,ca părerea mea despre dînsa să fie cît mai proastă.In asemenea condiţiuni eu nu pot,nu discut nici măcar faptul dacă altă persoană mai de încredere n-ai găsit.După cîte sunt informat,trecînd pela concurenţii mei Siguranţa a recunoscut în dauna fetei unele lucruri găsite asupra ei.Am mai cunoscut un prieten al ei (KOFLER) care nu este numai al ei.Aci stă de vorbă cu anumite persoane,face drumuri în anumite părţi,fără să dea cont nimănui cu cine discută şi mai ales ce discută.Nimeni nu poate sta deasupra tuturor,tu ştii aceasta foarte bine.Cu alte cuvinte persoana în chestie,poate fi considerată destul de suspectă". De altfel de-

ţinuţii din închisori,au refuzat legătura cu LILI WEIGEL care era o provocatoare.

Dacă instrucţiunile Intelligence Service care veneau dela Cairo,erau comunicate şi lui ANTONESCU?

CALMANOVICI:Fără nici o îndoială că ALEXANDRU STEFANESCU, avea legături cu ANTONESCU şi cred că a vorbitcu acesta despre comunicările dela Cairo,întrucît trebuia să preseze asupra lui pentru a-l determina să se rupă de nemţi.

Procurorul:Pentru a întări cele de mai sus,iată un document,care la pagina lo scrie următoarele: "In momentul cînd socoteam că din partea mea nu este cazul să te imobilizez o seară şi mai mult,s-au întîlnit totuşi fapte care m-au făcut să prevăd schimbarea propusă.ION a fost marţi 28 martie la MITICA ,cu care a discutat şi comunicarea lui GRETI pe care o cunoşti".Aceasta arată legătura complectă dintre STEFANESCU şi ANTONESCU.

Procurorul:Acuzatul a declarat că după 23 aug.1944,a luat parte la o masă la ALEX.STEFANESCU.Aş vrea să precizeze data şi cine a luat parte?

CALMANOVICI:Am indicatdin memorie,luna septembrie 1944. ALEX.STEFANESCU mi-a spus căl-a invitat pe LUCRETIU PATRASCANU,KOFLER,HERMAN şi pe mine,şi ducîndu-mă la C.C. l-am găsit pe dl.BODNARAS care mi-a spus că acceptă acest lucru,spunîndu-mi că în locul lui PATRASCANU va merge MAURER,şi că "îl iei mîine la ora indicată de aci",lucru pe care i l-am comunicat lui ALEX.STEFANESCU.Am fost la masă şi m-a dus MAURER cu maşina lui.

Procurorul:Intîlnirea dintre STEFANESCU şi PATRASCANU cînd a avut loc?

CALMANOVICI:Aceasta a fost în octombrie 1944.

Apărarea:Dacă banii pe care i-a primit dela ALEX.STEFANESCU erau pentru partid ,s-au pentru el şi cum i-a cheltuit?

CALMANOVICI:Nu am primit bani decît pentru partid,şi partidul i-a cheltuit aşa cum ştie partidul.

Procurorul:Acuzatul în declaraţii a recunoscut categoric, că banii dela ALEX.STEFANESCU au fost folosiţi pentru plata informatorilor săi şi această declaraţie există la dosar.Ce are de spus în legătură cu aceasta?

CALMANOVICI:Eu nu l-am cunoscut pe ALEXANDRU STEFANESCU, înainte de 1942 şi această declaraţie se referă tocmai la acea perioadă.Şi această declaraţie la care se referă dl.procuror,este o declaraţie mincinoasă,nu fiindcă eu sunt mincinos.

Eu,voi analiza această declaraţie.

<u>DEPOZITIILE MARTORULUI MARCU NICOLAE</u>, de 38 ani, profesor universitar, domiciliat în Bucureşti str.13 decembrie Nr.5.

Preşed: Il cunoşti pe CALMANOVICI EMIL?

MARCU NICOLAE: Da, îl cunosc.

Procurorul: In ce împrejurări l-a cunoscut martorul pe EMIL CALMANOVICI?

MARCU: In 1943, l-am cunoscut la soc. IRAS prin intermediul inginerului HARSTEIN EMIL.

Procurorul: Ce legături a avut martorul cu EMIL CALMAGIVIC după această cunoştinţă?

MARCU: Ne-am întîlnit dese ori la sediul societăţii, care se afla situat în Bd.Colţei, cu care ocazie discutam despre diverse probleme.

Procurorul: Ce informaţii i-a cerut martorului, EMIL CALMANOVICI?

MARCU: Intrucît eram avocat şi profesam meseria, mi-a cerut diferite informaţii, cu privire la procesele comuniste.

Procurorul: Işi reaminteşte martorul dacă l-a pus în legătură pe CALMANOVICI cu alte persoane?

MARCU: La un moment dat cunoscînd relaţiile mele cu generalul ENESCU, care pe atunci era directorul apărării contra gazelor din Ministerul Apărării Naţionale, mi-a cerut să-l pun în legătură cu acesta.

Procurorul: L-a pus în legătură cu generalul ENESCU?

MARCU: Da, au fost chiar două-trei întîlniri chiar la sediul societăţii IRAS.

Procurorul: Ce legături s-au stabilit între CALMANOVICI şi generalul ENESCU?

MARCU: Au avut loc discuţiuni politice, economice şi militare, asupra situaţiei militare din perioada războiului.

Procurorul: I-adat generalul ENESCU informaţii lui CALMANOVICI în legătură cu unele probleme militare?

MARCU: Da, i-a dat.

Procurorul: O singură dată sau pe o perioadă oarecare de timp?

MARCU: Cred că au avut loc două-trei întîlniri de această natură.

Procurorul: S-a întîmplat ca generalul ENESCU să transmit unele informaţii prin intermediul martorului?

MARCU: CALMANOVICI mă întreba de multe ori cînd mă întîlnea, cunoscînd că mă vedeam des cu gralul ENESCU ce spunea acesta

cu care prilej eu îi transmiteam ceiace știam dela ENESCU.

Procurorul: Ar putea săne spună vreo informație sau două, ca să știm despre ce este vorba?

MARCU: De asupra frontului, care era situația dela Murmansk că nemții mănîncă bătae, sau la un moment dat generalul ENESCU a fost într-o misiune în Germania și după ce s-a reîntors i-am arătat situația de acolo.

Procurorul: Dacă martorul a apărat-o pe LILI WEIGEL?

MARCU: Da.

Procurorul: EMIL CALMANOVICI ți-a cerut s-o aperi?

MARCU: EMIL CALMANOVICI s-a ocupat de procesul EGON WEIGEL nu mi-a cerut direct, întrucît atunci lucram împreună cu avocatul VASILE CAMENITA care era titularul procesului, însă eu m-am ocupat de întreaga afacere Dr. WEIGEL.

Acuzatul: Despre ce procese m-am interesat?

MARCU: Despre procesele Apărării Patrioților, Uniunii Patrioților și despre procesul dr. WEIGEL.

Acuzatul: Dacă martorul mi-a prezentat pe generalul ENESCU, ca pe un om orientat antigerman.

MARCU: Da.

CALMANOVICI: Dacă după 23 August 1944, am mai avut vre-un interes pentru generalul ENESCU?

MARCU: Cred că nu.

Procurorul: Dacă generalul ENESCU nu a fost plătit de către CALMANOVICI, pentru serviciile făcute?

MARCU: Părerea mea este că generalul ENESCU era un democrat de tip burghez și ca atare îmbina interesele sale materiale cu sentimentele lui patriotice. Eu cred că da.

CALMANOVICI: Crede martorul că eu i-am dat bani?

MARCU: De fapt n-ași putea să răspund precis la această întrebare, însă generalul ENESCU a luat bani pentru diversele servici pe care i le-am cerut, ~~xxxxxxxxxx~~.

Președ: Vasăzică era cunoscut că lua bani?

MARCU: Nu era cunoscut, însă pentru diferite servicii pe care i le-am cerut, i-am dat bani.

Președ: Din partea dumitale, sau a cui?

MARCU: Unii din partea lui KOFLER, și pentru alte servici pe care mi le-a făcut.

- - - -

DEPOZIŢIILE MARTORULUI MOGA IOAN, de 38 ani, subinginer cu domiciliul în Bucureşti, str. Rădăuţi Nr. 5

Preşed: Il cunoşti pe CALMANOVICI EMIL?

MOGA: Da.

Procurorul: Este rugat martorul să ne spună cînd l-a cunoscut pe EMIL CALMANOVICI şi cu ce prilej?

MOGA: Pe ing. CALMANOVICI l-am cunoscut în anul 1939, pe vremea cînd eram ofiţer diriginte la un şantier de construcţii militare, la Ziliştea-Buzău, cu care ocazie am avut contact din cînd în cînd cu dînsul, el avînd reprezentanţa acestor lucrări.

Procurorul: In timpul acela de care serviciu ţinea şantierul?

MOGA: De Subsecretariatul de Stat al Aerului.

Procurorul: Cum au evoluat relaţiile între martor şi CALMANOVICI?

MOGA: Pe şantier aveam din cînd în cînd contact cu el, atunci cînd acesta venea pe acolo în problemele şantierului. Mai tîrziu venind în Bucureşti, am fost invitat acasă la CALMANOVICI, cu care ocazie discutam chestiuni politice la ordinea timpului de atunci, împrietenindu-mă într-o oarecare măsură cu dînsul.

Procurorul: Unde lucra martorul acum cînd s-a reîntors la Bucureşti?

MOGA: La Direcţia Generală a Geniului Aeronautic.

Procurorul: Ce informaţii i-a cerut CALMANOVICI în acea perioadă?

MOGA: Aşa cum am arătat am fost de cîteva ori la dînsul acasă cu care ocazie discutam chestiuni politice în majoritatea timpului. In mod direct n-am discutat chestiuni militare însă din cîte îmi amintesc am vorbit despre lucrări de construcţie, la depozitele de benzină dela Tepeş Vodă, despre instalaţiile de pompe de mare adîncire dela Ziliştea şi Braşov şi în general despre construcţia de cazărmi Otopeni şi Craiova.

Procurorul: In legătură cu personalul Subsecretariatului de Stat al Aerului, ce-l interesa pe CALMANOVICI?

MOGA: In discuţiile pe care le aveam cîte odată, mă întreba ce părere am despre colegii sau şefii mei şi cum se comportă aceştia în muncă şi în relaţiile cu mine.

Procurorul: După 23 August 1944 s-a mai întîlnit vreodată cu CALMANOVICI?

MOGA: După 23 Aug. 1944 cam prin octombrie nu ştiu exact

timpul, am fost invitat, presupun la biroul său, cu care am stat de vorbă un scurt timp fiindcă era ocupat, cu care ocazie m-a întrebat ce părere am eu despre actul dela 23 August, cum îl văd şi ce spun în general colegii mei despre acest eveniment. Întrucît era foarte ocupat, ne-am despărţit la foarte scurtă vreme, rugîndu-mă ca ulterior să-l ţin la curent cu ce fac colegii.

Procurorul: La ce se referea CALMANOVICI cînd vorbea despre colegii dtale?

MOGA: Se referea la camarazii mei, cu care lucram.

Procurorul: L-a rugat ceva CALMANOVICI pe martor?

MOGA: Da. M-a rugat să-l ţin în curent cu ce gîndesc aceştia şi cum văd evenimentele.

Acuzatul: La ce birou m-a vizitat martorul în octombrie-noembrie?

MOGA: N-aşi putea să spun, precis nu reţin locul.

Procurorul: Era în Bucureşti?

MOGA: Da.

Procurorul: Atunci e clar.

CALMANOVICI: Cînd m-a văzut ultima dată?

MOGA: Prin 1947-1948 -1949 nu reţin exact.

CALMANOVICI: Unde?

MOGA: La Ministerul Construcţiilor.

CALMANOVICI: Pentru ce a venit la mine la Ministerul Construcţiilor?

MOGA: Am mers la dînsul ca săi cer sfatul cum pot proceda într-o chestiune personală, în legătură cu o moştenire.

Preşed: E o chestiune personală, nu ne interesează.

CALMANOVICI: Dacă a fost cu mai mulţi oameni în societate

MOGA: După cîte îmi amintesc o singură dată. Imi amintesc că era ing. POPESCU şi alţii, nu reţin exact cine.

CALMANOVICI: Dacă ştie că eu îl prelucram pe MABELATZ pe linie comunistă?

Preşedintele: Intrucît întrebarea este neconcludentă, este respinsă.

Procurorul: Prelucra un ofiţer din armata hitleristă pe linie comunistă. Iată ce merite.

Procurorul: Să ne spună martorul ce sumă de bani a primit dela CALMANOVICI, şi cu ce prilej?

MOGA: In anul 1943 am avut o soră grav bolnavă la spital şi cu acest prilej am primit în două rînduri suma de 100.000 lei.

Procurorul: Ia-ţi restituit aceşti bani?

MOGA: Nu.

DEPOZIŢIILE MARTORULUI POPESCU GHEORGHE CRAIOVA, de 45 ani, inginer, cu domiciliul în Bucureşti str. Vasile Lascăr Nr.46.

Preşed: Il cunoşti pe EMIL CALMANOVICI?

POPESCU: Da.

Procurorul: Să ne spună cu ce prilej şi cînd a cunoscut pe EMIL CALMANOVICI?

POPESCU: Pe EMIL CALMANOVICI l-am cunoscut în anul 1934, cînd după terminarea Scolii Politehnice în vară, am fost angajat ca inginer la soc. Edilitara şi repartizat la un şantier dela Buzău, pe care-l conducea EMIL CALMANOVICI din partea soc. Edilitara.

Procurorul: Cum au evoluat aceste relaţii între dînşii?

POPESCU: Relaţiile au evoluat dat fiind faptul că am lucrat cu el aproape un an de zile.

Procurorul: S-au împrietenit poate?

POPESCU: Intr-o oarecare măsură.

Procurorul: Ce informaţii i-a cerut EMIL CALMANOVICI în acea perioadă? De exemplu în 1939?

POPESCU: In 1939 am luat eu o lucrare la fortificaţiile din Focşani-Nămoloasa, Galaţi-Brăila, lucrare la care eram tovarăş cu CALMANOVICI şi cu ing. BRUMARESCU, însă lucrarea era pe numele meu. La acea lucrare, îmi reamintesc că am mers pentru demararea ei şi pentru angajarea materialelor necesare, împreună cu maşina lui. Am trecut prin regiunea în care se executau aceste lucrări şi apoi mai departe pînă la Tecuci, unde am făcut angajament pentru agregate, pentru pietriş, nisip. Trecînd prin acea regiunea mi-a cerut date despre fortificaţii care de altfel erau balizate şi întrucît nu puteam intra în incinta obiectivelor respective, mergeam pe şosea cu maşina, i-am arătat regiunea unde se vor executa lucrările.

Procurorul: Intre anii 1941-1942, ce a făcut martorul?

POPESCU: Intre 1941-1942, eu eram concentrat şi apoi trimis pe front. In octombrie a fost prima dată cînd m-am reîntors în ţară.

Procurorul: V-aţi văzut cu CALMANOVICI?

POPESCU: Da.

Procurorul: Relataţi ce informaţii v-a cerut în această perioadă?

POPESCU: CALMANOVICI avea în acel timp un cumnat pe nume LAZAROVICI, care împreună cu soţia şi fiica lui erau trimişi în Transnistria într-un ghetou la Moghilău, şi m-a rugat ca la întoarcere să duc un pachet familiei cumnatului său. Inainte de plecare mi-a adus acel pachet, cu scrisori, medicamente, pe care l-am transportat. Bine înţeles mi-a cerut informaţii, dacă am cunoştinţă despre viaţa evreilor

din Ghetou, însă întrucît era un lucru pe care nu-l cunoşteam nu am putut să-i ~~la~~ dau nicio informaţie.

Procurorul: Dar despre altceva?

POPESCU: Din noembrie şi pînă în martie 1942, cînd am fost demobilizat, făceam navata între Bucureşti şi Transnistria, respectiv Tulcin, unde regimentul nostru era încartiruit. Treceam Nistrul pe~~k~~ Moghilău, adică locul unde erau trimişi în ghetou familia LAZAROVICI. In decurs de 4 luni de zile, am venit în ţară de 3-4 ori şi în acest interval de 2-3 ori am fost invitat la CALMANOVICI seara acasă, unde se discutau evenimentele zilei şi CALMANOVICI îmi cerea relaţii asupra moralului trupelor, asupra situaţiei evreilor din Ghetou şi dacă există partizani. Cam acestea erau.

Procurorul: Dar nişte informaţii în legătură cu lucrările pe care le-ai efectuat la uzinele Mărgineanca, a cerut CALMANOVICI martorului.

POPESCU: In 1942 cînd m-am întors în ţară am luat nişte lucrări în antrepriză la Mărgineanca. Intrucît era un moment în care nu aveam banii necesari pentru plata muncitorilor, am apelat la CALMANOVICI să-mi împrumute o sumă de bani pentru o săptămînă, în care interval trebuia să-mi încasez situaţiile, bani pe care i-am restituit. Atunci am fost întrebat de CALMANOVICI ce lucrare am.

Procurorul: Şi anume despre ce ţi-a vorbit, despre un adăpost antiaerian?

POPESCU: Atunci nu i-am vorbit. Un adăpost antiaerian l-am executat mai tîrziu în 1944. Exact n-aşi putea să spun, cu toate că în declaraţia pe care am făcut-o am spus că i-am dat informaţii şi despre acest adăpost.

Procurorul: Dar despre nişte ateliere?

POPESCU: Da, acestea erau lucrările pecare le executam în 1942.

CALMANOVICI: Dacă martorul mă întreba şi pe mine ce lucram eu cu ocazia întîlnirilor?

POPESCU: Da, întrebam.

CALMANOVICI: Cînd m-a văzut ultima odată, unde şi ce am vorbit?

POPESCU: Ultima odată cred că l-am văzut în 1950, aşa ceva, în faţa Ministerului Construcţiilor, dacă nu mă înşel. Eu eram în trecere cu un tovarăş inginer ~~şi am discutat n-aş putea să-mi reamintesc însă lucruri banale obişnuite~~ spre stadionul de hot-bal din str. Izvor şi am discutat n-aş putea să-mi reamintesc, însă lucruri banale, obişnuite.

CALMANOVICI: Dacă martorul a fost la mine acasă împreună cu mai mulţi colegi şi despre ce s-a vorbit?

Preşed: Nu ne interesează?

CALMANOVICI: I-am cerut informaţii .

POPESCU: Nu.

CALMANOVICI: Dacă am manifestat simpatie pentru Uniunea Sovietică.

Preşed: Nu interesează.

DEPOZITIILE MARTORULUI STOIAN AVRAM, de 51 ani, contabil, locuește în str.Fundației Nr.6

Președ:Il cunoști pe CALMANOVICI EMIL?

STOIAN:Da.

Președ:Dacă acuzarea are întrebări, să le formuleze.

Procurorul:Nu tov.președ.este martorul apărării.

Președ:Apărarea să formuleze întrebările?

Avocat:Să întrebe mai bine acuzatul.

CALMANOVICI:Dacă în timpul războiului i-am dat martorului material de partid.

STOIAN:Nu.

CALMANOVICI:Dacă nu-și aduce aminte martorul, îi aduc eu aminte.Dacă martorul recunoaște că am vrut să-i dau material și mi-a spus:Nu-i păcat de dta că este periculos, pentru dta.

PreședinteleAcestea sunt întrebări tendențioase față de martor.Nu pune întrebări tendențioase.

CALMANOVICI:Dacă l-am mobilizat pe martor, pentru un interes al partidului și care anume?

Președ:Pentru ce acțiuni te-a mobilizat CALMANOVICI?

STOIAN:Să cumpăr niște acțiuni ale soc.Scrisul Liber.

CALMANOVICI"Dela cine erau și în interesul cui se cumpărau aceste acțiuni?

Președ:Acțiunile dela Scrisul Liber pentru cine le-ai cumpărat?

STOIAN:Pentru tovarășii care făceau parte din soc.Scrisul Liber.Printre aceștia figuram și eu și le-am cumpărat prin Bursă.

CALMANOVICI:Dacă a fost însărcinat să cumpere acțiuni pentru ziarul Scînteia și cine i-a făcut legătura cu PAUL SOLOMON?

Procurorul:Aceste întrebări sunt în afară de cadrul acuzării și noi știm că un spion își face întotdeauna acoperire, pentru ca să nu poată fi așa ușor descoperit.In orice caz întrebările să se pună numai la obiect.

CALMANOVICI:Să lămurească ce rol a avut în legătură cu Scînteia?

Președ:Nu este important.Nu este la obiectul discuției.

CALMANOVICI:Dacă am căutat săi-o ușurez munca la locul de muncă, la editură unde avea greutăți?

STOIAN:Nu-mi aduc aminte.

- - - - - - -

INTEROGATORIUL ACUZATEI SARBU VICTORIA

Preşed:Ai ascultat actul de acuzare,ai înţeles pentru ce eşti trimisă în judecată,vei răspunde la întrebările pe care ţi le voi pune acum?

In ce împrejurări ai ajuns dta tehnica lui FORIS?

SARBU V.:In ce împrejurări,am fost în muncă la Ploeşti pe linia Apărării cînd am fost chemată la Bucureşti şi anunţată de C.C. al Apărării ca să predau munca din Ploeşti şi să viu la Bucureşti pentru a prelua o nouă muncă.

Preşed:La Bucureşticu cine ai luat legătura?

SARBU:La Bucureşti am luat legătura cu KOFLER cu care pe data de 8 Mai m-a dus în casa conspirativă "Reglingher" la FORIS.FORIS m-a anunţat că începînd dela acea dată rămîn cu el,ca să preiau munca de tehnic central şi tehnic personal.

Preşed:Cînd ţi-a spus dtale FORIS că eşti promovată ca membră a C.C.?

SARBU:In iulie 1943.

Preşed:Dta ai avut calitatea de membră de partid?

SARBU:Nu.

Preşed:Ce acţiuni a dus FORIS în interiorul partidului?

SARBU:FORIS a dus o serie de acţiuni de trădare a partidului şi clasei muncitoare,tocmai în timpul celui de al doilea război mondial.

Preşed:Dta l-ai susţinut pe FORIS în acţiunile lui?

SARBU:Da,eu l-am susţinut în toate acţiunile.

Preşed:Cînd s-a discutat prima dată în prezenţa dtale,de către FORIS şi KOFLER,despre legăturile cu ALEX.STEFANESCU.

SARBU:In vara anului 1942.

Preşed:Unde anume?

SARBU:In casa conspirativă "Iacob Stirbe" din parcul Cornescu.

Preşed:Cine era acest STEFANESCU ALEXANDRU?

SARBU:ALEX.STEFANESCU era un mare industriaş romîn legat de capitalul englez.

Preşed:Cine ţinea legătura direct cu ALEX.STEFANESCU?

SARBU:Legătura directă o ţinea KOFLER,prin EMIL CALMANOVICI

Preşed:Dta ai cunoscut şi personal pe EMIL CALMANOVICI?

SARBU:Nu.Pe EMIL CALMANOVICI l-am cunoscut abia în 1949.

./.

Preşed:Atunci de unde ştiai despre... Cine ţi-a spus dtale?

SARBU:Dela KOFLER ştiu.

Preşed:Dar ALEX.STEFANESCU prin cine ţinea legătura cu serv.de spionaj englez.

SARBU:Nu ştiu,ştiu că ţinea prin aparatul de radio-emisiune clandestin,cunosc asta dela KOFLER REMUS.

Preşed:Ce interese urmărea atunci ALEX.STEFANESCU?

SARBU:Bine,ca mare industriaş legat de capitalul englez, sigur el urmărea ocuparea Romîniei de către trupele anglo-americane, ca Romînia să fie sub influenţa imperialismului anglo-american.

Preşed:Pe cine aţi numit ca legătură de partid pentru colectivul comuniştilor din închisoarea Văcăreşti.

SARBU:Ca legătura de partid cu colectivul comuniştilor din închisoarea Văcăreşti,noi am numit pe LILI WEIGEL.

Preşed:Cine era această LILI WEIGEL?

SARBU:Soţia nelegitimă a lui KOFLER.

Preşed:Era ea membră de partid?

SARBU:Da.

Preşed:Cine a fost legătura anterioară?

SARBU:ILCA WASERMAN.

Preşed:Dece a trebuit să fie ea înlocuită.

SARBU:Pentrucă LILI WEIGEL a căzut şi atunci am căutat să venim în legătură directă cu închisoarea Văcăreşti,pentru prelucrarea apelului către închisori şi căderii tineretului.

Preşed:KOFLER avea legături cu LILI WEIGEL ,cînd aceasta era la închisoare?

SARBU:Da,se ducea chiar foarte des şi avea legături.

Preşed:Ce tratament avea LILI WEIGEL în închisoare?

SARBU:Nu ştiu ce tratament avea,însă condiţiile în care se întîlnea cu KOFLER REMUS erau condiţii neobişnuite.

Preşed.Colectivul dela Văcăreşti a acceptat să primească c ca legătură pe LILI WEIGEL?

SARBU:Nu,colectivul din Văcăreşti a arătat că o suspectează pe LILI WEIGEL şi a cerut hotărît să primească pe LILI WEIGEL ca legătură şi a cerut cu insistenţă să-şi aleagă ei legătura de partid.

Preşed:Dta,cu KOFLER şi cu FORIS ce aţi făcut în continuare?

SARBU:Noi am insistat ca LILI WEIGEL să fie primită ca legătură de partid,ceeace a dus la ruperea legăturilor din partea

închisorii cu noi.

Preşed:Arată dta împrejurările în care a fost arestată LILI WEIGEL,dacă ştii?

SARBU:Stiu că LILI WEIGEL a fost arestată în tramvai şi adusă acasă.Cînd i s-a făcut percheziţie i s-a găsit material.

Preşed:Cu această ocazie a arestprii lui LILI WEIGEL şi a soţului ei,a fost arestat,sau reţinut şi KOFLER la poliţie?

SARBU:Da,ştiu că KOFLER a povestit că a stat chiar o noapte întreagă cu un agent TANASESCU şi KOFLER a avut chiar la el ceva scris pe care l-a aruncat în grădină,pe urmă agentul s-a dus cu el acasă să-i facă percheziţie.

Preşed:KOFLER a fost lăsat totuşi liber.

SARBU:A fost cercetat,a fost lăsat liber şi chiar a rămas un timp în legătură cu acest TANASESCU.Acesta îi înlesnea întîlnirile cu LILI WEIGEL la închisoare.

Preşed:S-a discutat în vreo şedinţă a dvs.despre căderea soţilor WEIGEL şi arestarii şi eliberării lui KOFLER?

SARBU:Stiu că a discutat KOFLER cu FORIS,şi FORIS a cerut ca KOFLER să rupă legătura cu TANASESCU şi să se ilegalizeze,să se dea la fund.

Preşed:Alte măsuri s-au luat contra lui KOFLER şi dacă a fost cercetat amănunţit,poate că avea şi alte legături?

SARBU:El avea şi un frate care avea maşină la siguranţă şi care o folosea medicul siguranţei,şi care o ştia C.C.

Preşed:Ai dat dta instrucţiuni pentru evadarea deţinuţilor comunişti din închisori şi cînd?

SARBU:Aceste instrucţiuni au fost date în Martie şi începutul lui aprilie,adică pînă sau intrdus în închisori a durat.

Preşed:La ce rezultate ducea îndeplinirea unor astfel de instrucţiuni,în condiţiunile existente atunci?

SARBU:In condiţiile existente atnci cînd frontul antisovietic era încă departe,iar în ţară erau prezente şi trupele romîneşti şi hitleriste şi nu erau nici detaşamente de partizani care să înlesnească evadarea,deţinuţilor politici,aceste instrucţiuni sigur că duceau la exterminarea în masă a deţinuţilor politici.

Preşed:Ce reprezenta aceasta?

SARBU:Aceasta era o provocare de distrugere a deţinuţilor politici.

Preşed:Au primit deţinuţii politici această provocare?

SARBU:Nu au primit-o.

Preşed:Ce ştii dta despre căderea arhivei C.C.,ce se afla

în casa Wexler şi cine a dus această arhivă acolo?

SARBU:A dus-o KOFLER REMUS.Eu îi predasem materialul lui KOFLER ca să-l ducă la arhivă nu la casa Wexler,unde era o casă de şedinţe şi care oricînd putea să fie călcată de siguranţa.

Preşed:Cine ţi-a spus dtale să predai acest material lui KOFLER?

SARBU:FORIS

Preşed:S-a examinat de către C.C. de atunci această cădere?

SARBU:Da,s-a discutat.KOFLER a luat poziţie negativă,nici nu a vrut să înţeleagă provocarea căderii materialului,care a conţinut partea cea mai însemnată a partidului.Erau procese verbale de şed. erau plicuri cu coresp.cu închisori,era un material foarte important.

Preşed:S-a luat măsuri atunci în contra lui KOFLERR atunci?

SARBU:A fost suspendat din munca de conducere.

Preşed:Ce dispoziţii aţi dat în legătură cu grupurile de partizani şi grupurile de sabotaj?

SARBU:Stiu că s-au dat dispoziţie să se organizeze şi grupuri de sabotaj şi grupuri de partizani şi s-a vorbit în special de regiunea Braşovului pentru partizani.

Preşed:N-aţi dat instrucţiuni ca să nu se organizeze astfel de grupuri?

SARBU:Nu,eu ştiu că tot timpul s-a discutat organizarea unor astfel de grupuri.

Preşed:Aţi cerut vreodată ca să vi se procure material scris care să cuprindă datele personale ale tuturor membrilor de partid?

SARBU:Prin mine nu s-a cerut,însă eu am luat pentrucă mi-a dat PETREA şi alţii ,mi-a dat şi eu am luat,căci mi se dădea în scris.

Procurorul:Dacă acuzata a cunoscut pe cineva din cadrele siguranţeifasciste.

SARBU:Numele cunoşteam la mai mulţi,dar personal pe nimeni. Cunoşteam după numele pe LEPADATU,GUSE,PIKI VASILIU,STATESCU,VASILACHE,TAFLARU ,iar STEFAN PAVEL şi sora mea mi i-au descris cum sunt,ca să-i ştiu şi eu.

Procurorul:A existat o legătură între STEFAN FORIS şi SRAIER şi cine ţinea această legătură?

SARBU:Da,exista această legătură prin Apărare,eu nu ştiu.

Preşed:Dar prin KOFLER?

SARBU:Prin KOFLER nu,prin NAVODARU,biroul juridic. KOFLER a fost responsabil la început pe linia Apărării şi a fost în legătură cu MAURER.

./.

Apărarea:Ce calitate a avut la Ploești în munca dusă pe linia Apărării?

Preşed:A spus că n-a fost membră de partid cînd a venit la București.

SARBU:Din partea C.C. al Apărării,am fost trimisă să organizez Apărarea.

Apărarea:Din dosar a reeşit că a fost membră de partid din 1933?

SARBU:N-am avut calitatea de membră de partid,deşi am fost tehnic al partidului în 1933 la Iaşi.

Apărarea:Ce a determinat-o pe acuzată să-l ajute pe FORIS în acţiunea lui trădătoare împotriva clasei muncitoare şi partidului?

SARBU:Eu l-am susţinut pe FORIS în toate acţiunile lui.Am devenit chiar soţia lui.N-am fost membră de partid,am minţit pe ANA TOMA că am această calitate.

Apărarea:A spus că a predat lui KOFLER documentele să le ducă la arhivă? Unde era arhiva?

SARBU:N-am cunoscut atunci arhiva.Stiu că s-a discutat că arhiva C.C. trebue să fie o casă unde nu se ţin şedinţe,pentru a nu se produce o cădere.

Preşed:Stii unde era atunci?

SARBU:Nu ştiam unde o duce el.Mai tîrziu am aflat,atunci n-am ştiut.

Apărarea:Pentru ce a fost atunci îndepărtat KOFLER ,pentru trădare,sau pentrucă s-a purtat neglijent cu materialul?

SARBU:A fost considerat ca act de provocare.

Apărarea:Dacă KOFLER avea întîlniri desecu STEFANESCU?

SARBU:Asta n-aş putea spune,dacă des sau rar.Stiu însă că se întîlneau în casa lui CALMANOVICI.

Apărarea:Dacă se pregăteau pentru STEFANESCU rapoarte scrise.

SARBU:Nu asta nu ştiu.

251

DEPOZIŢIILE MARTORULUI CARP CONSTANTIN, de 42 ani, lăcătuş.mecanic.

Preşed:Vei fi audiat ca martor în procesul lui SARBU VICTORIA.Cunoşti âta pe SARBU VICTORIA?

CARP:Da,o cunosc.

Procurorul:Vă rog să întrebaţi pe martor în ce împrejurări 1-a cunoscut pe FORIS şi SARBU VICTORIA.

CARP:In 1941 am fost chemat la Bucureşti,pentru munca de partid.SARBU VICTORIA m-a dus într-o casă conspirativă cu numele de "Miţi",unde 1-am cunoscut pe FORIS.

Procurorul:Ce directive a trasat FORIS şi SARBU VICTORIA,cu privire la activiştii de partid în timpul regimului antonescian?

CARP:Pela sfirşitul lunei iulie 1941 la o şedinţă tot în casa conspirativă "Miţi" în cartierul Elefterie,la ~~şe~~ o şedinţă care am avut-o cu FORIS STEFAN şi la care a fost şi SARBU VICTORIA,între alte sarcini primite,am primit şi sarcina din partea lui FORIS STEFAN, ca toţi activiştii de partid care primesc ordinele de mobilizare să se prezinte la regimente şi odată plecaţi pe front să se predea Armatei Roşii.

Procurorul:Prin cine a căutat să imprime FORIS şi SARBU VICTORIA această linie trădătoare?

CARP:FORIS STEFAN a căutat în primul rînd să introducă această linie prin SARBU VICTORIA care era tehnica lui şi mai tirziu instructoarea C.C.-ului.Prin SARBU VICTORIA ,FORIS avea legătură cu organizaţiile de massă a partidului,cu apărarea celor închişi şi tineretul comunist,apoi mi-a trasat această sarcină şi mie care aveam legătură cu organizaţia de Bucureşti a P.C.R. şi legăturilor din provincie.Eu am trasat această sarcină mai departe legăturilor pe care le-am avut.Inprimul rînd am trasat-o secretarului judeţean Ilfov, PETRE GHEORGHE,care la rîndul lui trebuia să traseze biroului judeţean şi organizaţiilor din capitală şi judeţenei Ilfov.Aceasta s-a petrecut la începutul lunei Iulie,într-o casă unde am avut şedinţă cu el în jurul lui Vasile Lascăr,cam pe acolo,într-o casă unde era un atelier cosmetic,nu cunosc numărul.Apoi am trasat sarcini pentru organizaţia regională din Moldova,tot la începutul anului 1941 în septembrie,prin DUMITRU LEONTE într-o casă din str.Mintulessa.Am trasat această sarcină pentru organizaţiile teritoriale ale Arad-ului, care cuprindeau 3 regionale,Timişoara,Valea Jiului şi Braşov,am trasat printr-un delegat al biroului regional cu numele de CONSTANTIN ALEXANDRU.Sedinţa am avut-o prin gara de Est într-o casă conspirativă sub denumirea casă de birou de acte.Tot în luna August am trasat aceaş

tă sarcină prin CONSTANTIN AGIU care pe atunci era instructor al CC. Am trasat sarcina tot într-o casă conspirativă, prin cartierul Mitropoliei la o văduvă. Acestea au fost legăturile cărora le-am trasat sarcina. Pentru celelalte regionale, Galaţi, Constanţa şi Prahova avea legătură FORIS STEFAN, nu ştiu prin cine.

Procurorul: Care a fost poziţia lui FORIS şi SARBU VICTORIA cu privire la organizarea partizanilor dela noi din ţară.

CARP: La începutul lunei decembrie 1941 la o şedinţă în casa "Miţi" ridicîndu-i problema lui FORIS în legătură cu organizarea echipelor de partizani şi în urma unor probleme pe care le-a ridicat activul de partid, în legăturile pe care le avea, FORIS STEFAN mi-a spus că nu se poate organiza la noi echipe de partizani, deoarece situaţia Rominiei este alta, nu ca în Cehoslovacia, Franţa, Jugoslavia şi celelalte ţări, unde armata germană a ocupat cu forţă militară şi că Rominia este în alianţă cu Germania şi ca atare poporul nu o să-l putem organiza pentru a întări echipele de partizani. In continuare FORIS STEFAN a spus: că dacă activiştii de partid vor căuta să treacă peste aceste hotărîri ale C.C.-ului atunci se vor lua măsuri, aceasta în urma întrebării pe care i-am pus-o, dar dacă activiştii din Moldova din regiuni, din ţară şi din capitală vor trece peste conducerea centrală şi atunci FORIS mi-a spus că CC va lua măsuri drastice contra acelora care vor căuta să treacă peste hotărîrile CC-ului.

Procurorul: Dta ai trasat aceste dispoziţii ale lui FORIS şi unde anume?

CARP: Le-am trasat toate aceste dispoziţii la toate legăturile pe care le-am avut. De exemplu am avut pe instructoarea CC-ului IVANCA RUDENCO care avea legături cu organizaţia de Bucureşti, ca instructoarea CC-ului şi lui RONEA GHEORGHIU care era instructoarea CC şi avea legături în provincie, acestora le-am trasat sarcini şi unor membrii din biroul judeţean Ilfov cu care aveam legătura, cu ei, PETREA NICOLAE care mai tîrziu a fost numit secretar al comitetului judeţean în urma lui PETRE GHEORGHE şi cu MET membru în biroul judeţean Ilfov.

Procurorul: Ce instrucţiuni au dat FORIS şi VICTORIA SARBU, privind pe activiştii de partid care se împotrivesc acţiunilor trădătoare luate de ei.

CARP: Da, mi-au trasat ca sarcină că dacă aceşti activişti vor trece peste hotărîrile CC-ului vor fi socotiţi ca elemente anarhice ca provocatori şi se vor lua măsuri de excluderea lor din partid.

Procurorul: Să arate martorul cum a fost sabotate acţiunile de luptă ale partidului împotriva maşinei de război germane.

CARP: Prin 1941 tot la o şedinţă avută cu FORIS nu-mi amin-

tesc unde s-a ţinut şedinţa,în casa Miţi sau în altă casă Redlinger în cartierul Floreasca .In urma unui raport pe care l-au făcut în urma căderii unui grup de sabotaj organizat de Judeţeana Ilfov,grupul PANÉTH aşa se numea atunci,FORIS STEFAN mi-a spus că în urma greşelii făcute de biroul judeţean ,în legătură cu organizarea să nu se mai repete,să trasez ca sarcină atît Comitetului Judeţean cît şi activiştilor din ţară,că nu se organizează nici o echipă de sabotaj pînă cînd nu va da el dispoziţiuni,şi l-am întrebat dacă totuşi aceşti oameni vor trece peste hotărîrile CC-ului,atunci mi-a spus că vor fi traşi la răspundere pe linie de partid pentru indisciplină şi socotiţi ca provocatori şi excluşi din partid.

Procurorul:La această activitate trădătoare,VICTORIA SARBU la urmat pe FORIS.

CARP:In discuţiile pe care le-am avut cu FORIS în toate şedinţelemVICTORIA SARBU îl aducea şi-l ducea în casele conspirative. VICTORIA SARBU lua parte la şedinţe şi cît îmi amintesc precis şi precis aceasta,VICTORIA SARBU susţinea întotdeauna în toate acţiunile pe care le aveau.

Apărarea:V-aş ruga să-l întrebaţi pe tov.martor dacă VICTORIA SARBU ca tehnică a lui FORIS STEFAN,era obligată să execute întocmai toate dispoziţiile care le primea dela el.

CARP:In calitate de tehnică şi ca organ inferior ea trebuia să execute aceasta.

Procurorul:Dar în calitate de membră în Comitetul lua parte la şedinţă?

CARP:In calitate de organ inferior ea trebuia să execute sarcinile,însă dacă pregătirea pe care o avea din punct de vedere politic o făcea să înţeleagă că nu poate să le aplice,nu le aplica.

Apărarea:Dacă în afară de relaţiile de serviciu,dintre FORIS STEFAN şi acuzata SARBU VICTORIA,mai erau şi alte relaţii de alt ordin?

CARP:Nu ştiu precis acest lucru.

Apărarea:Dacă acuzata SARBU VICTORIA,a avut vreo iniţiativ personală,sau a fost un instrument în mîna lui FORIS.

CARP:Nu pot să precizez acest lucru,pentrucă dînsa în calitate la început de ajutoare tehnic şi mai tîrziu instructoarea CC-ului,ea venea şi imprima linia pe care FORIS o trasa.

DEPOZITIILE MARTORULUI PETREA NICOLAE, de 4o de ani, funcţionar.

Preşed:Vei fi audiat ca martor în procesul acuzatei SARBU VICTORIA.O cunoşti dta pe SARBU VICTORIA?

PETREA:DA.

Procurorul:Să răspundă martorul de cînd o cunoaşte pe SARBU VICTORIA.

PETREA:Pe SARBU VICTORIA o cunosc din anul 1941 dela Ploeşti.

Procurorul:Cînd a fost adusă SARBU VICTORIA dela Ploeşti, unde şi de cine.

PETREA:Ea a fost adusă la Bucureşti la începutul anului 1941 şi numită tehnica lui FORIS în cadrul muncii conducerii partidului.

Procurorul:Care au fost relaţiile între VICTORIA SARBU, între FORIS şi COFLER?

PETREA: Existau relaţii foarte strînse, astfel că în orice împrejurare la şedinţe sau în alte ocaziuni între ei a existat întotdeauna un punct de vedere comun.Relaţiile dintre ei erau aşa de strînse încît se deosebeau de relaţiile dintre FORIS şi alţi activişti.

Procurorul:Să arate martorul ce activitate trădătoare au dus acest grup în interiorul partidului.

PETREA: Acest grup în tot timpul răsboiului au dus o acţiune duşmănoasă şi trădătoare de desorganizare într-o serie de acţiuni în vederea desorganizării din interiorul partiduluişi a-l împiedica astfel la a-şi duce la îndeplinire sarcina sa în vederea loviturii pe care trebuia s-o dea răsboiului antisovietic.

Procurorul:Stie martorul ce legături avea COFLER în afară de partid?

PETREA:In afară de partid COFLER avea legături cu un grup de funcţionari superiori dela Banca Naţională, printre care si ANTON ALEXANDRESCU, cu bancherul RADU XENOPOL, cu un mare industriaş pe care îl numea ION sau STEFANESCU ALEXANDRU şi un maior din armata germană pe care-l numea HANTZ.

Procurorul:Ce linie a trasat acest grup în interiroul partidului înainte de începerea răsboiului antisovietic.?

PETREA: Inainte de începerea răsboiului antisovietic, a fost trasată următoarea linie de către acest grup cunoscută de mine în următoarele împrejurări: puţin timp după izbucnirea răsboiului, la o întîlnire pe care am avut-o pe stradă cu PETRE GHEORGHE, acesta mi-a spus că primise din partea lui FORIS prin CARP CONSTANTIN linia

ca activiştii care nu se pot ilegaliza cu mijloace proprii să răspundă la chemările de mobilizare şi să plece pe front.Această chestiune mi-a fost spusă şi de către CARP CONSTANTIN.

Procurorul:Dacă activiştii ar fi făcut acest lucru ce se intîmpla?

PETREA: Dacă activiştii ar fi făcut acest lucruar fi însemnat sprijinirea răsboiului antisovietic şi distrugerea activiştilor de partid pe deoparte şi pe de altă parte împiedicarea şi distrugerea muncii partidului aici în ţară.

Procurorul:Cu privire la organizarea detaşamentelor de partizani ce poziţie şi ce linie au trasat FORIS,SARBU VICTORIA şi COFLER?

PETREA: Cu privire la organizarea detaşamentelor de partizani a fost trasată următoarea linie trădătoare: astfel FORIS susţinea că în ţară la noi condiţiunile ar fi deosebite,altfel decît în celelalte ţări care au fost ocupate de nemţi prin răsboi şi ca atare nu se puteau organiza detaşamente de partizani,întrucît ura maselor nu ar fi în acel moment puternică împotriva ocupanţilor hitlerişti şi ca atare nu se putea organiza detaşamente de partizani.Această chestiune eu am cunoscut-o direct dela FORIS cu ocazia unei şedinţe pe care am avut-o de faţă fiind şi VICTORIA SARBU care l-a susţinut în această privinţă ,pe de altă parte FORIS susţinea atunci că nu se poate organiza nici o acţiune cu mijloace proprii ale partidului cu activiştii şi membri de partid, întrucît situaţia conspirativă ar fi proastă şi aceştia ar fi expuşi arestărilor.Aceasta desigur că a împiedicat lupta partidului care trebuia dusă în acel timp.

FORIS şi ceilalţi au mărginit în acea perioadă la ducerea tratativelor cu MANIU şi TITEL PETRESCU în vederea încheierii frontului naţional antihitlerist,făcînd din aceasta preocuparea principală ,lăsînd astfel la o parte sarcina de bază care era trasată permanent prin emisiunea de radio în limba romînă la radio comintern,de a căuta prin orice mijloace să se lovească în maşina de răsboi germană.

Procurorul:Ce alte acţiuni trădătoare a întreprins acest grup în vederea sabotării luptei partidului?

PETREA: In afară de cele care le-am arătat pînă acum,acest ~~gr~~ grup a întreprins şi alte acţiuni trădătoare,de exemplu,FORIS de faţă fiind şi SARBU VICTORIA care-l susţinea şi era de acord cu el,mi-a interzis ca să iau legătura cu un grup de tineri care fabricaseră cu mijloace proprii explozibil în vederea folosirii lui pentru lovirea maşinei de răsboi germane ,pe de altă parte în vederea distrugerii şi

./.

desorganizării din interior a partidului,ei ,FORIS susţinut de ceilalţi au căutat în permanenţă să lovească în acei activişti care n-au susţinu linia sa.Astfel cum a fost cazul lui PETRE GHEORGHE,cu PAVEL STEFAN,cu PARVULESCU cu ILEANA RACEANU,ANA TOMA şi alţi activişti care nu urmaser linia lor.Aceasta ei căuta să o justifice prin situaţia conspirativă , aceea că unii dintre activiştiar fi călcat regulele de conspiraţie şi aşa mai departe.

Procurorul:Martorul ce calitate avea atunci?

PETREA:Eu atuncea am fost secretar al Comitetului Judeţe Ilfov.

Procurorul:I-a cerut FORIS şi SARBU VICTORIA să procure anumite date despre activiştii de partid.

PETREA:Da,FORIS şi VICTORIA SARBU mi-au cerut să procur materialul biografic asupra activiştilor şi membrilor de partid şi activiştilor din Bucureşti.In acest material biografic ei cereau să s prevadă numele,locuinţa,unde lucrează şi toate datele concrete amănunţite privind identitatea lor.Aceste materiale eu le-am cules dela activiştii cu care aveam atunci legătură,PAUL DAVIDOVICI,TINCUTA DAVIDOVIC PATRASCU ANDREI şi le-am dat lui VICTORIA SARBU la două întîlniri pe care le-am avut pe stradă.Cu această ocazie la una din acesteîntîlniri SARBU VICTORIA mi-a spus că şi KOFLER este de acord cu culegerea acestui material.

Procurorul:In practica ilegală a partidului,se obişnuia acest lucru.

PETREA:Din cîte cunosc eu niciodată în practica ilegală a partidului,nu s-a obişnuit,nu se practica aceasta,ca să se strîngă materiale scrise,asupra activiştilor,aceasta din cauză că un activist care avea la el aceste materiale putea să fie arestat şi materialele să cadă în mîna siguranţei şi astfel puteau fi arestaţi şi ceilalţi oameni.Ei făceau aceasta cu atît mai mult că nu era permis în timpul războiului,cînd pericolul era şi mai mare şi ei au cerut aceste materiale în timp ce pe deoparte făceau o întreagă teorie asupra regulelor conspiraţiei,căutînd prin aşa zisa călcare a regulelor pretexte de conflict cu unii activişti care nu se supuneau liniei lor,ca pe urmă aceşti activişti să fie îndepărtaţi din muncă şi chiar din partid.

Procurorul:Cui i-am dat acest material.

PETREA:Acest material eu i l-am dat lui SARBU VICTORIA

Procurorul:Stie martorul unde a ajuns pînă la urmă acest material de partid?

./.

PETREA: Acest material împreună cu altele ale C.C. a ajuns pînă la urmă în mîna siguranţei dintr-o casă unde le lăsase KOFLER.

Procurorul: Ce mai cunoaşte în legătură cu căderea acestui material?

PETREA: In legătură cu căderea acestui material a fost provocat un conflict cu RANGHET şi anume, după căderea materialului, acesta - RANGHET - a spus lui VICTORIA SARBU care fapt a fost adus la cunoştinţa lui FORIS care era într-o şedinţă unde eram şi eu de faţă, precum că IOSIF RANGHET îl acuză pe KOFLER ca provocator, în legătură cu căderea acestor materiale, şi pe această bază FORIS şi VICTORIA SARBU au provocat un conflict cu RANGHET ceiace a dus la scoaterea lui din muncă.

Procurorul: Martorul a arătat că prin provocări au fost înlăturaţi din CC o serie întreagă de membrii de partid. Cine au fost promovaţi în locul lor?

PETREA: In locul lor în CC au fost promovaţi KOFLER şi SARBU VICTORIA.

Procurorul: Ce poziţie a luat FORIS şi SARBU VICTORIA faţă de acuzaţiile aduse de colectivul de comunişti din Tg.Jiu lui PATRASCANU?

PETREA: Faţă de acuzaţiile ce i s-au adus lui PATRASCANU, de către colectivul de comunişti din lagărul Tg.Jiu, FORIS şi VICTORIA SARBU au luat o poziţie în vederea apărării lui PATRASCANU. Acest lucru a fost cunoscut de mine cu ocazia unei şedinţe avute la FORIS şi unde a participat şi VICTORIA SARBU, care i-a citit lui FORIS o scrisoare a lui SANDRU OVIDIU, conducătorul colectivului din lagăr, în care PATRASCANU era acuzat printre alte acuzaţii precum că ar fi fost favorizat de către regimul lui ANTONESCU, care l-a ţinut un timp îndelungat la Poiana Ţapului. In urma acestui fapt, tot cu această ocazie SARBU VICTORIA a citit o scrisoare către colectivul din lagărul Tg.Jiu, prin care se cerea conducerii colectivului să se lichideze conflictul cu PATRASCANU, adică să se înceteze cu acuzaţiile împotriva lui PATRASCANU. Prin aceasta am înţeles atunci că PATRASCANU, nu este dintre acei pe care căuta FORIS să-i lovească.

Apărarea: Tov. preşed. ce calitate a avut acuzata SARBU VICTORIA la Ploeşti, înainte de a fi adusă la Bucureşti?

PETREA: Inainte de a fi adusă la Bucureşti în timp ce era la Ploeşti, SARBU VICTORIA era instructoarea C.C. al Apărării.

Apărarea: Era membră de partid?

PETREA: Da, o cunoşteam ca membră de partid.

PROCURORUL: Din ordinului cui a fost adusă VICTORIA SARBU la Bucureşti?

PETREA: Din ordinul lui FORIS.

Apărarea: La cunoscut pe FORIŞ acuzata înainte de a fi adusă la Bucureşti?

PETREA: După cîte ştiu eu, da.

Apărarea: In afară de relaţiile de serviciu dintre acuzată şi FORIŞ STEFAN, mai erau şi relaţii de alt ordin?

PETREA: Da între ei existau şi relaţii personale şi pînă la urmă au devenit soţ şi soţie .

Apărarea: Dacă FORIS STEFAN a exercitat vreo influenţă asupra acuzatei VICTORIA SARBU şi în ce măsură!

PETREA: Eu aceasta nu pot să ştiu exact, însă ştiu că în totdeauna SARBU VICTORIA era de acord cu FORIS în toate problemele.

- - - - - -

DEPOZITIILE MARTORULUI METIU IOAN, de 45 ani, de profesie strungar în fier, cu domiciliul în Sâbiu str. Tolstoi Nr. 2

Preşed: Vei fi audiat ca martor în procesul lui KOFLER REMUS şi VICTORIA SARBU. Cunoşti dta pe REMUS KOFLER şi pe VICTORIA SARBU?

METIU: Da, îi cunosc pe amîndoi.

Procurorul: Ce cunoaşte martorul din activitatea din timpul războiului a acestor acuzaţi?

METIU: Încă cu ocazia dictatului odios dela Viena, atunci cînd partidele istorice în frunte cu MANIU, BRATIANU, HORIA SIMA, ANTONESCU au hotărît să vîndă pămîntul patriei noastre lui HITLER, cu scopul de a jefui ţara şi de a transforma România întro bază înaintată de război a lui Hitler, de atunci am cunoscut activitatea trădătoare a lui FORIS, VICTORIA SARBU şi KOFLER.

Momentul politic de atunci, se prezenta în ţara noastră în felul următor: masele populare urau dictatul dela Viena, soldaţii, ofiţerii cinstiţi, intelectualitatea progresistă, toţi doreau să lupte împotriva dictatului dela Viena, iar FORIS, KOFLER şi VICTORIA SARBU a dat instrucţiuni organizaţilor de partid ca să nu lupte împotriva dictatului dela Viena. În felul acesta a oprit masele populare, în frunte cu comuniştii şi partidul de avantgardă, al clasei muncitoare, ca să oprească invadarea ţării de către hitlerişti, să oprească transformarea mai tîrziu a Romîniei într-o bază de atac a lui HITLER şi a lui ANTONESCU, împotriva Uniunii Sovietice. Eu de atunci am atras atenţia elementelor cinstite din conducerea partidului şi le-am arătat că aceasta a fost o trădare odioasă a lui FORIS, KOFLER şi VICTORIA SARBU.

După ce hitleriştii au reuşit cu ajutorul Gărzii de Fier, a lui MANIU, a lui ANTONESCU să ne cotropească ţara, atitudinea acestor elemente trădătoare nu s-a schimbat întru nimic, ei au dat dispoziţiuni comuniştilor că atunci cînd vor fi chemaţi în război, să plece pe front adică să ia armele împotriva Uniunii Sovietice, să ucidă femeile, copii paşnici din Uniunea Sovietică şi să se transforme în elemente docile ale fascismului german sau romînesc. Astfel foarte mulţi dintre comuniştii care au iubit conducerea partidului şi care o iubesc şi astăzi, au fost derutaţi şi trimişi pe frontul lui HITLER şi ANTONESCU împotriva Uniunii Sovietice. Consider aceasta ca o trădare odioasă a acestui grup de spioni şi trădători, care sau strecurat în conducerea partidului, cu scopul de a destrăma unitatea partidului, de a deruta cadrele de partid, de a opri lupta clasei muncitoare pentru eliberarea sa. Deşi cu două luni dă zile înainte de atacarea Uniunii Sovietice de către

./.

HITLER și ANTONESCU și ceilalți fasciști, am atras atenția prin CARP lui FORIS că trupele hitleriste masate în România vor ataca Uniunea Sovietică și am cerut atunci să ia măsuri de trecerea cadrelor de partid, a simpatizaniților în ilegalitate, de organizarea unei munci de distrugerea mașinii de război hitleriste, FORIS s-a exprimat în felul următor; trupele germane sunt masate în România, tocmai pentru a apăra Uniunea Sovietică. In felul acesta din nou a trădat lupta clasei muncitoare, lupta poporului romîn împotriva ocupanților hitleriști din nou a încercat să deruteze și chiar a derutat clasa muncitoare dela lupta sa firească.

Procurorul: Concret să ne vorbească martorul, despre chestiunea sabotajului și chestiunea partizanilor?

METIU: După ce a fost atacată de către HITLER, ANTONESCU și toți simbriașii lui HITLER, Uniunea Sovietică, am ridicat problema trecerii la organizarea grupelor de sabotaj și la organizarea grupelor de partizani. FORIS s-a opus din răsputeri, încercînd în felul acesta să-și ajute mai departe stăpînii săi odioși HITLER, ANTONESCU, în slujba căruia se pus poate cu mulți ani înainte. Deci în felul acesta au împiedicat partidul ca să organizeze puternice grupe de sabotaj de distrugerea mașinii hitleriste de război, ca să organizeze grupe de partizani în dosul frontului hitlerist. Se știe că eroismul partizanilor sovietici a contribuit enorm de mult la distrugerea mașinei hitleriste de război și că nemții cînd auzeau de partizani, îi prindea groaza. Si noi puteam să organizăm puternice grupe de partizani și echipe de distrugerea mașinei hitleriste de război, dar din cauzaatitudinei trădătoare a lui FORIS, KOFLER și VICTORIA SARBU, partidul a fost derutat, partidul n-a putut să-și realizeze scopurile, sarcinile care îi stăteau atunci în față.

Procurorul: Dacă știe ceva în privința provocării de conflicte din partea acuzaților.

METIU: FORIS împreună cu siguranța a avut tot interesul să provoace spargerea unității partidului și a reușit să facă într-o oarecare măsură aceasta. FORIS a lovit în toate elementele cinstite, curajoase, în toate cadrele partidului, încercînd să-i deruteze, încercînd să-i oprească dela acțiunile care erau firești, care erau juste, care erau în interesul patriei noastre. Astfel, ne-a demascat pe noi ca agenți de Siguranță, adică el cu clica sa, care s-a pus poate de mulți ani în slujba siguranței, care au devenit trădători odioși, a lovit în elementele cele mai cinstite cele mai curajoase ale partidului încercînd să creeze o diversiune în mintea cadrelor de partid în min-

./.

tea muncitorilor cinstiţi din ţara noastră. PETRE GHEORGHE, deşi a fost arestat şi asasinat, acest minunat erou al proletariatului romîn, după asasinarea lui a fost demascat ca agent de siguranţă.

Sigur că această născocire a izvorît în mintea lui FORIS din ordinul Siguranţei, din ordinul ghestapoul pentru că acestea erau metodele vechi ale siguranţei şi gestapoului, să demaşte anumite elemente cinstite, curajoase, să le compromită, ca după acesa partidul să stea la dispoziţia lui FORIS şi KOFLER, şi a VICTORIEI SARBU.

Procurorul: Stie ceva martorul cu privire la anumite provocări, darea pe mîna siguranţei a unor elemente devotate ale partidului?

METIU: Da tovarăşi. Era şi firesc că dacă aceşti oameni s-au pus în slujba siguranţei, în slujba duşmanilor clasei muncitoare ei au şi organizat căderi. Eu de pildă cînd am luat contact cu aşa zisul Comitet Central, am fost urmărit şi abea am scăpat de urmărirea Siguranţei aici în Bucureşti. Sute de tovarăşi erau arestaţi. In Comitetul Judeţean Ilfov, al cărui secretar am fost un timp, au fost introduse elemente care sau dovedit a fi agenţi de siguranţă. Insăşi grupul PANET KRONHAUZER care a fost un grup care a constituit o bază materială pentru distrugerea maşinii hitleriste de război fiind cunoscut din rapoarte de FORIS, a fost predat de agenţii său sau de el personal pe mîna Siguranţei şi executat.

Procurorul: Cunoaşte ceva martorul cu privire la anumite instrucţiuni date pentru evadarea în masă a comuniştilor din închisori?

METIU: Nu odată, da incontinuu grupul acesta de agenţi ai siguranţei de duşmani care au reuşit să se strecoare în conducerea partidului, au dat instrucţiuni ca tovarăşii noştri dela închisoare, să organizeze răscoale, revolte, să evadeze în masă. In felul acesta ei au vrut să asasineze toţi tovarăşii noştri dela închisoare pentru că era clar pentru orice om cu mintea limpede că pe deoparte siguranţa dădea instrucţiuni băgaţi de seamă că comuniştii încearcă să evadeze dela închisoare, pregătiţi-vă să-i asasinaţi, iar pe de altă parte, pe altă linie FORIS dădea instrucţiuni să se provoace răscoale ca tovii noştri să fie asasinaţi. Insă datorită vigilenţei revoluţionare a tov. GHEORGHIU DEJ şi tov. CHISINEVSCHI, şi a altor mulţi tovi, FORIS, KOFLER şi VICTORIA SARBU n-a putut să-şi ducă la îndeplinire planurile sale criminale.

KOFLER: Dacă martorul m-a cunoscut vreodată personal, şi dacă în mod personal cunoaşte activitatea mea?

METIU: Da, l-am cunoscut.

./.

KOPLER:Martorul a spus că după dictatul dela Viena cu ocazia aceasta am dus împreună cu FORIS şi VICTORIA SARBU o politică trădătoare.Dacă martorul în perioada aceea a fost în conducerea partidului,sau nu în 194o?

METIU:Eu imediat după dictatul dela Viena,am fost un timp de trei săptămîni în conducerea partidului şi am fost însărcinat cu organizarea comitetelor teritoriale a Partidului Comunist din Ardeal

KOPLER:Dacă în această calitate ştie că eu nu am participat la conducerea partidului şi că FORIS în acea perioadă nu era în ţară şi dacă VICTORIA SARBU la acea perioadă nu era în conducerea partidului? Adică nici eu nici VICTORIA SARBU,nu eram în conducerea partidului în acea perioadă,iar FORIS în perioada aceea era în Uniunea Sovietică.

METIU:FORIS este adevărat că era plecat,dar totuşi el dădea instrucţiuni atunci,iar dvs. chiar dacă nu făceaţi parte din conducere,făceaţi totuşi parte din aceiaşi agentură.

./.

263

DEPOZIŢIILE MARTOREI ILCA MELINESCU, de 38 ani, de profesie profesor universitar, domiciliată în Bucureşti str. Andrei Mureşeanu Nr.8

Preşed: Veţi fi audiată în procesul REMUS COFLER şi SARBU VICTORIA. Cunoşti pe REMUS COFLER şi VICTORIA SARBU?

I.MELINESCU: Da, cunosc pe REMUS COFLER şi VICTORIA SARBU.

Procurorul: Să ne spună martora ce cunoştinţe are privitoare la activitatea trădătoare dusă de grupul FORIS, VICTORIA SARBU şi REMUS COFLER?

I.MELINESCU: De acţiunea criminală t~~r~~ădătoare de spargere a partidului dusă de FORIS, COFLER şi VICTORIA SARBU, mi-am putut da seama cît eram deţinută în închisoare în anul 1942.

In 1942 primăvara am fost transferată unde făceam parte din celula din închisoarea Mislea şi am putut să-mi dau seama că celulele de partid din închisoare erau complectamente lipsite de ajutor economic şi politic, ajutor care a fost permanent solicitat. Ce se urmărea prin aceasta? Prin lipsa de ajutor politic, FORIS, COFLER şi VICTORIA SARBU urmăreau desorientarea comunistelor dela Mislea, ca ele neorientîndu-se în politica internă şi internaţională să comită o serie de greşeli şi care să ducă în ultima instanţă la distrugerea colectivului să permită cu toate provocările puse la cale de administraţia antonesciană, să-şi aibe efect. Numai datorită priceperii, dîrzeniei şi devotamentului comunistelor dela Mislea, acest lucru nu s-a întîmplat. Prin lipsa refuzului ajutorului economic, FORIS, COFLER şi VICTORIA SARBU urmăreau distrugerea fizică atît a comunistelor cît şi a întregului grupe de simpatizanţi dela Mislea.

Pot să vă spun că în cursul lunei mai-iunie 1942, eu nu am primit nimic, nici un aliment, nici un medicamet şi îmbrăcăminte şi aceasta a făcut ca noi în acel timp să ne rezumăm la mămăligă stricată, care ne-o furniza administraţia închisorii, ceeace fără îndoială avea repercursiuni asupra sănătăţii noastre şi am să arăt şi cum s-a urmărit. Deasemenea prin această lipsă de ajutor economic ei au urmărit ca să se producă descurajare şi desbinare în mijlocul colectivului, demoralizarea lor. Ei sperau ca elementele slabe, şovăelnice care făceau parte din colectiv să abandoneze lupta să trădeze şi să treacă de partea siguranţei. Ei nu şi-au atins însă aceste scopuri urmărite. Trebue să spun că de acest lucru nu mi-am dat seama însă chiar în acel moment, însă spre sfîrşitul anului, datorită stării mele de sănătate am reuşit să fiu transferată la închisoarea Văcăreşti. şi am primit din partea celulei de partid sarcina ca să cer din nou ajutor politic şi economic

./.

care din nou a fost refuzat.La Văcărești în iarna anului 1942 la începutul lui 1943,a continuat aceiași politică față de colectiv,dar eu mi-am dat pe deplin seama de ce se urmărea prin refuzul ajutorului atunci cînd a fost introdusă în colectivul nostru cu scopul de a provoca agenta LILI REVES.LILI REVES din capul locului ea a început să se intereseze despre st rea de spirit a celulei de partid,despre starea de spirit a colectivului,despre relațiile dintre conducerea partidului și comuniștii,despre relațiile cu administrația,despre relațiile cu deținuții de drept comun.

Binențeles răspunsuri la aceste întrebări nu l-a primit,însă pentru a conduce direct această acțiune,în primul rînd de informare și după aceia pe baza acestei informări de acțiune în vederea spargerii colectivului,adistrugerii fizice a celor mai buni comuniști și demoralizarea celor șovăelnice,orgąnizată prin venirea zilnică a lui COFLER,fapt cu totul neîntîlnit nici măcar la deținuții de drept comun Cînd l-am văzut pe KOFLER cu toată teroarea războiului antisovietic, la care erau supuse și familiile noastre că putea să vină zilnic la vorbitor la Văcărești și să stea acolo cît stăteau familiile noastre ,nu cîte 5-lo minute,ci stătea cîte o oră,două sau chiar trei. Mama mea era o femee apolitică și femee bătrînă și cînd venea la vorbitor era percheziționată pînă la piele,numai spun de perchezițiile care i se făceau acasă,de urmăririle care erau pe drum,KOFLER venea la vorbitor neperchezițonat și intra în birourile administrației și stătea acolo cît poftea,el nu era trecut pe tabla din fața închisorii unde se afișau vizitatorii noștri,el era în închisoare ca la el acasă și într-un fel era chiar ca la el acasă.KOFLER dădea instrucțiuni lui LILI WEIGEL,primite bineînțeles dela FORIS,VICTORIA SARBU ,de comun acord și lua rapoarte dela ea.Interesant este că LILI refuza să spună cine vine la vorbitor.Adică pentru noi comunistele era secret cine venea la vorbitor,pentru siguranța lui ANTONESCU nu era secret cine venea la vorbitor.Aceasta era o politică generală introdusă de FORIS,KOFLER și VICTORIA SARBU,de a destăinui și de a urma întocmai dispozițiile siguranței ,de a ne ascunde nouă lucruri chiar în mod public și oficial le știa siguranța.De pildă cînd noi am întrebat-o de un alt proces cum s-a întîmplat că KOFLER nu a fost arestat și condamnarea lui.Nu a vrut să ne dea nici un fel de relații dece a spus la siguranță,am cerut să ne spună cît știa siguranța și ce s-a spus la siguranță și ni s-a refuzat acest lucru.Nouă ni se refuza ca să se știe ce știe siguranța,însemna că dacă avea mai mult încredere în siguranță și că erau în slujba siguranței,acest lucru

ne era limpede.Trădarea mi-a devenit deasemeni limpede şi atunci cînd LILI WEIGEL la ordinul lui FORIS,KOFLER şi al VICTORIEI SARBU mi-a spus că ea este recunoscută ca membră de partid,ori din însăşi declaraţiile ei rezulta că ea a trădat la siguranţă.Noi ştiam şi ştim şi acum că este o lege de fier fundamentală a vieţii interne de partid, că acela care trădează la siguranţă este exclus din partid.La început am crezut că poate cumva ar fi declaraţia lui LILI WEIGEL,însă LILI WEIGEL mi-a spus nu mă crezi pe mine,vei primi pe linia organizatorică confirmarea şi într-adevăr n-au trecut nici 24 de ore şi contrar obiceiului mama mea a primit în ziua cînd nu era vorbitor cînd era chiar interzis vorbitorul mi s-a furnizat o autorizaţie de a veni la vorbitor tocmai ca să-mi confirme că LILI WEIGEL este membră de partid,şi nu numai atît că ea trebue să fie conducătoarea comuniştilor din închisori.Atunci mi-a devenit într-adevăr clar că aici este vorba de o înaltă trădare şi că este vorba de strecurarea unui agentprovocator care să introducă linia lui FORIS,KOFLER şi VICTORIA SARBU.Ar mai fi o serie de amănunte care merg pe aceiaş linie în sensul că dacă la un moment dat ei au refuzat ajutorul economic,odată cu venirea lui LILI WEIGEL la închisoare,ei au devenit foarte darnici,dar şi aceasta dovedea descompunerea lor morală.Se trimiterea bineînţeles pe numele lui LILI WEIGEL cele mai scumpe alimente şi îmbrăcăminte ,nu mai vorbesc de parfumuri,flori,săpunuri franţuzeşti şi aşa mai departe,pe care LILI WEIGEL le împărţea la ordinul lor,sperînd prin aceasta că va reuşi să corupă pe oameni.Si trebue să spunem cu tot regretul că au existat şi elemente şovăelnice care au crezut că într-adevăr aceasta este linia partidului şi s-au desprins de noi o bucată de vreme.Pachetele lui LILI WEIGEL nu erau niciodată controlate.

Ea a trecut însă şi la provocări deschise,noi i-am interzis ca să aducă ziare în închisoare.FORIS şi KOFLER totuşi îi aduceau ziare pe care ea le introducea tocmai în preajma percheziţiilor şi aceasta evident cu scopul de a face provocări.Un lucru deosebit de important mi s-a părut faptul că în toamna anului 1943 KOFLER a înştiinţat-o pe LILI WEIGEL că numai vine la vorbitor şi într-adevăr a doua zi n-a mai venit,ca după cîteva zile să se producă o mare cădere a Apărării,căzînd legătura cu închisoarea şi căzînd chiar un tovarăş din închisoare care stătuse ani grei în închisoare şi care a fost îngrozitor chinuit la siguranţă.Lucrurile deasemenea se confirmau.Ei au încercat şi conruperea individuală.Ei au contat la un moment dat că mă vor convinge şi au început să-mi trimeată subliniind că sunt pentru mine personal o seamă întreagă de obiecte,în timp ce

./.

 266

tovarăşi din alte închisori nu aveau de mîncă mie mi se trimitea ţigaret de argint şi aşa mai departe.Cînd au văzut însă că nu voi face jocul lor,că eu nu vreau să primesc au început să mă ameninţe şi pe mine ca şi pe ceilalţi tovarăşi că mă vor demasca prin materiale de partid cu formula clasică a lui FORIS,KOFLER şi VICTORIA SARBU că suntem laşi ,trădători şi oportunişti,aşa calificau ei pe cei mai buni fii ai partidului.

Este interesant că oameni care şi-au dovedit devotamentul erau declaraţi laşi de bandiţii aceştia,în timp ce trădători ordinari erau declaraţi conducători.Ei încercau să desbine,să răstoarne colectivul prin intermediul familiilor noastre,împingeau familiile să ne ceară declaraţii de renunţare,spunînd familiilor noastre că acei care vor abandona lupta vor fi eliberaţi,că prezenţa lor în colectivul comuniştilor,prezintă pentru noi pericol de moarte şi aşa mai departe. Ei n-au reuşit însă pînă la urmă să spargă colectivul ,însă au reuşit să creeze uluitoare greutăţi,au reuşit să ne distragă atenţia dela multe lucruri importante şi folositoare pentru colectivul comuniştilor, dar însă în acelaş timp noi ne-am convins pe deplin că FORIS,KOFLER şi VICTORIA SARBU sunt cei mai răi şi mai ticăloşi duşmani ai poporului nostru ai partidului nostru.Aceasta este.

Procurorul:Poate să ne relateze martora cu privire la scrisoarea către deţinuţii din închisori,care a fost depusă pe masa onoratului Tribunal Suprem în legătură cu LILI WEIGEL,ce cunoştinţă are?

ILCA MELINESCU:Nu ştiu la ce vă referiţi.

Procurorul:In acel timp KOFLER şi FORIS au scris o scrisoare în care scrisoare se relata că LILI WEIGEL urmează să fie responsabila colectivului,scrisoare care trebuia să fie înmînată la o parte din deţinutele comuniste.

ILCA MELINESCU:Eu personal,despre scrisoare n-am cunoştinţă,însă mi s-a comunicat la vorbitor ca o directivă a lui FORIS,KOFLER şi VICTORIA SARBU că LILI WEIGEL nu numai că nu a fost exclusă din partid,dar că ea trebue să devină conducătoarea colectivului,adică ea trebue să fie omul care să introducă în închisori,în închisoarea Văcăreşti şi de aici în toate închisorile şi lagărele linia lui FORIS KOFLER şi VICTORIA SARBU.

Preşed:Este vorba de scrisoarea acea a aşa zisului Comitet Central în care ameninţa pe acei din închisori că dacă vor urma exemplul colectivului dela Văcăreşti,vor fi expuşi la excludere.

Procurorul:Mie mi s-a spus că martora a refuzat această

./.

scrisoare.

ILCA MELINESCU:Mie mi s-a comunicat verbal şi de atunci mi-a devenit pe deplin limpede trădarea.

Procurorul:A arătat martora că KOFLER trimiterea lui LILI WEIGEL numeroase pachete cu alimente.Ce conţineau aceste pachete ce fel de alimente?

ILCA MELINESCU:Alimente pe care v-am spus din cele mai scumpe,trufandale,lucruri pe care cei mai mulţi dintre noi nu le-am văzut niciodată.In general acestea se cumpărau dela marea băcănie DRAGOMIR NICULESCU unde se ştie că se plăteau preţuri elicite,o valiză sau două valize mari se trimiteau vara pepeni la ghiaţă,păstrăvi,pateuri cu ciuperci,fructele cele mai scumpe,numai vorbesc de untul şi frişcă,ţigări TOMIS,tot ce era mai scump.

Procurorul:Martora a relatat că KOFLER venea în închisoare, şi stătea cîte două-trei ore.Dacă are cunoştinţă martora dacă nu cumva o scotea din cînd în cînd în oraş chiar.

ILCA MELINESCU:De asemenea o chestiune cu totul necunoscută în istoria închisorilor, în istoria comuniştilor era aceea că LILI WEIGEL era scoasă în oraş în fiecare zi de Marţi dimineaţa şi venea seara,chipurile mergea la tribunal.Acesta era motivul pentru care erau scoşi deţinuţii de drept comun pentru diferite procese,ea era clar că era scoasă pentru a fi instruită în mod special şi pentru a da informaţii în legătură cu viaţa noastră.

Procurorul:In acest timp în care KOFLER trimitea pachete lui LILI WEIGEL,comuniştii din închisori care aveau nevoie de medicamente li se trimitea?

ILCA MELINESCU:Tovarăşi intr-o vreme mie personal mi s-au trimis,însă la un moment dat a fost bolnav tov.CHISINEVSCHI şi pe lîngă lista necesară de medicamente mie am adăugat şi medicamentele necesare tov.CHISINEVSCHI.Ei s-au orientat ce-mi trebuia mie pentru boala mea şi-au trimis,însă acele medicamente de care avea nevoie tov.CHISINEVSCHI au refuzat să le dea,n-au fost aduse.Cînd eu am insistat şi am spus că este vorba de un tovarăş din conducere care este bolnav şi are nevoie de medicamente,abea au refuzat.

KOFLER:Aşi ruga martora să spună dacă faptul că închisoarea Mislea a fost aprovizionată slab nu era şi din cauză că erau deţinute care erau din Basarabia la Mislea şi care nu aveau rude în vechiul regat în perioada aceea?

ILCA MELINESCU:Nu tov.preşedinte,aceasta se datoreşte exclusiv trădării lui FORIS,KOFLER şi VICTORIA SARBU.

./.

KOFLER: Dacă martora a transmis lui LILI WEIGEL cînd era la închisoarea Malmaison să vină la Văcărești?

ILCA MELINESCU: Nu.

KOFLER: Dacă martora știe că în închisoarea Văcărești, se afla EMILIAN ANGHELIU informator al siguranței.

Președ: Aceasta nu face parte din proces, noi nu judecăm procesul lui EMILIAN ANGHELIU.

KOFLER: Dacă martora știe cine a mîncat și a consumat alimentele acelea care veneau pentru LILI WEIGEL, dacă le-a mîncat sigură?

Președ: A spus că a dat.

DEPOZITIILE MARTORULUI RACEANU GRIGORE,de 47 de ani,de profesie ajustor mecanic,domiciliat in Bucureşti str.Herăstrău Nr.15.

Preşed:Vei fi audiat ca martor în procesul REMUS KOFLER şi VICTORIA SARBU? Cunoşti pe KOFLER şi SARBU VICTORIA?

RACEANU:Pe VICTORIA SARBU o cunosc personal din legăturile de muncă,iar pe KOFLER îl cunosc din anumite fapte săvîrşite ,pe care el le-a săvîrşit.

Procurorul:Să ne arate martorul în ce împrejurări a luat legătura cu FORIS în timpul războiului.

RACEANU:In martie 1942,am fost adus de către Comitetul Central la Bucureşti pentru a fi încadrat într-o muncă politică aici Am fost introdus într-o casă conspirativă unde am aşteptat aproximativ o lună de zile pînă cînd să fiu introdus în muncă,Deşi dela început mi s-a spus că am să fiu introdus imediat în muncă,după ce în prealabil voi fi introdus la unul din secretarii partidului pentru un instructaj şi în legătură cu munca ce o să o primesc.

Procurorul:Martorului ce îndrumări i-a dat FORIS în privinţa muncii?

RACEANU: FORIS mi-a expus o serie de teorii de ştiinţă marxist-leninistă în legătură cu instructajul şi verificare care urma să se facă înainte ca să fiu introdus.MK Eă în acest timp căuta încă să se afişeze ca secretar general al Partidului Comunist Romîn. Acolo unde însă aveam diferite păreri deosebite unul faţă de altul, în legătură cu soluţiile pe care trebuia să le dea pentru aplicarea liniei politice în ţara noastră,FORIS atunci făcea uz şi de altă calitate adică de reprezentant al Cominternului în Romînia,adică căutînd să imprime o linie în sensul că autoritatea cea mai competentă şi autorizată în ţară este PCR ,este dînsul.Apoi trecînd dela teorie la faptex peste un timp de instructaj mi-a prezentat planul de activitate şi planul organizaţiilor comuniste din capitală.Din acest plan aşa cum l-au prezentat organizaţiilor,am constatat că aceste organizaţii erau aşa de slabe şi de destrămate încît erau în imposibilitate să înceapă vreo acţiune,să fie în stare să înceapă ceva. Examinînd legăturile care urma să mi le predea pentru această muncă am constatat că aceştia sunt proveniţi numai din marea şi mica burghezie a căror activitate consta mai mult în întîlniri pe stradă din pălăvrăgeli ,fără ca să se asigure nici un fel de regulă de conspirativitate.In această situaţie i-am cerut lui FORIS să-mi permită să fac cîteva legături cu diferite întreprinderi din capitală cum era CFR,Malaxa şi altele.

./.

unde cunoşteam o serie de muncitori cinstiţi cu care am lucrat şi pe care ne puteam baza.FORIS mi-a interzis cu desăvîrşire acest lucru şi pe motiv de conspirativitate şi de a asigura securitatea organizaţiilor de partid.El mi-a impus şi mi-a cerut în mod categoric ca să lucrez numai cu acele legături pe care mi le va da el.Unele dintre aceste legături erau PETREA NICOLAE şi SARBU VICTORIA deaceia mi-a interzis cu desăvîrşire să fac alte legături cu alte întreprinderi şi cu alţi tovarăşi.

Procurorul:Ce i-a vorbit FORIS despre COFLER şi VICTORIA SARBU

RACEANU: FORIS mi-a vorbit foarte elogios atît despre COFLER cît şi despre SARBU VICTORIA ,spunîndu-mi că aceştia sunt oameni de încredere,cu o pregătire teoretică superioară deci ei aufuncţii mari şi de răspundere în partid,şi că deaceia să am toată încrederea în ei. Cam pe aceiaşi linie mi-a vorbit şi despre PETREA NICOLAE.

Procurorul:Ce poziţie au luat FORIS,COFLER şi VICTORIA SARBU cu xx privire la organizarea partizanilor?

RACEANU: După aceasta trecînd la problema acţiunilor diversioniste în întreprinderi şi a grupelor de partizani în ţară am cerut lui FORIS,dat fiind situaţia în cel de al doilea an de răsboi,că partidul nu face nici un fel de acţiuni.Am cerut în mod precis şi concret ca să-mi repartizeze un număr de comunişti,membri de partid pentru a organiza această luptă de partizani,restul să rămînă pentru munca politică şi cealaltă activitate a partidului,spunîndu-i că degeaba discutăm dacă nu trecem la fapte.

In această situaţie FORIS s-a ridicat nervos şi avea dese şocuri nervoase şi mi-a spus atunci cînd trebuia să fac ceva:Că nu este desjuns că duşmanul de clasă dă lovituri de moarte partidului, prin arestări,prin închisori şi chiar condamnări la moarte,spunîndu-mi totodată că eu xx vreau să lichidez partidul şi pe această cale.

Procurorul:Ce acţiuni ştie martorul că a întreprins acest grup trădător pentru desorganizarea partidului şi nimicirea cadrelor de partid?

RACEANU: Ei aveau diferite metode de lucru în privinţa distrugerii partidului şi anume una din aceste metode era aceia de a atrage o parte dintre membrii de partid,mai puţin ridicaţi,în jurul lor.Acestora le asigura toate condiţiile materiale cît şi conspirativ însă erau rupţi de orice activitate.Deci aceasta era grupul care trebuia să asculte orbeşte de ceeace spunea FORIS şi cealaltă a doua metodă era de a da pe mîinile siguranţei şi în mod organizat acele grupuri de comunişti care ar fi fost în stare să organizeze vreo acţiune

./.

sau să întreprindă ceva.O a treia formă şi metodă era aceia de a compromite în faţa organizaţiilor de masă în faţa org.de partid pe acei tovarăşi care nu se supuneau directivelor date şi care xx căutau totuşi să înceapă a organiza acţiuni.Aceasta s-a petrecut în sensul că scotea materiale de partid pe care le prelucra în organizaţiile de masă în sensul că pe acei tovarăşi îi numeau duşmani ai clasei muncitoare,şi agenţi ai fasciştilor.In această situaţie m-am aflat eu,tov.ALEXA AUGUSTIUN şi alţi tovarăşi.

Procurorul:Are cunoştinţă martorul că FORIS,COPLER şi VICTORIA SARBU ~~[illegible]~~ au cerut autobiografiile şi datele personale ale tovarăşilor împotriva regulelor conspirativităţii?

RACEANU:Da cînd lucram la Timişoara şi asta s-a întîmplat războiul împotriva Uniunii Sovietice,ştiu că FORIS a trimis diferiţi delegaţi pe linie organizatorică,nu numai la Timişoara şi în alte centre şi au cerut să li se predea toate autobiografiile şi datele personale ale activiştilor de partid.Desigur că noi am luat poziţie împotriva acestui fel de lucru şi am considerat că aceasta nu poate să fie decît interesul duşmanului de clasă,dat fiind teroarea deslănţuită de siguranţă şi de gestapou în ţara noastră împotriva comuniştilor.Aceasta a fost o dispoziţie a lui FORIS pentru toate organizaţiile de partid din întreaga ţară.Acestea urmau să fie predate în mîinile siguranţei pentru ca tovarăşii să fie arestaţi înainte de aşi fi realizat scopul. La fel tot în această perioadă,în perioada aceea cînd se punea problema ce trebue să facă comuniştii în timpul războiului,cu ce acţiuni vor eşi ei FORIS a dat linia ca comuniştii atunci cînd vor primi ordine de chemare să se prezinte la unităţile militare şi acolo să lupte şi pe urmă să aştepte ocazia ca să se predea Armatei Roşii şi prin aceasta se vedea în mod sigur că se ducea o acţiune de destrămarea partidului în acest fel şi ai da în mod sigur pe comunişti în mîinile siguranţei şi gestapou.

Procurorul:Stie martorul că acest grup trădător a organizat şi o serie întreagă de căderi.

RACEANU:Da cunosc o serie întreagă de căderi cum a fost acela a lui ANTON EMILIAN dela CFR,care nici nu-şi începuse bine activitatea,a fost organizat o cădere cu acest grup împreună cu aceşti tovarăşi care au căzut în mîinile siguranţei.De asemenea a fost căderea lui PETRE GHEORGHE,care era pe atunci secretarul Com. Jud.Ilfov de partid,în acest sens a mai fost provocată căderea grupului în frunte cu tov.VINTE şi încă multe alte [illegible] grupuri

....

42

DEPOZITIILE MARTOREI RACEANU ILEANA, de 42 ani, de profesie ţesătoare, domiciliată în Bucureşti str. Herăstrău Nr.15

PRESEDINTELE: Vei fi audiată în procesul lui REMUS COFLER şi VICTORIA SARBU

Cunoşti pe REMUS COFLER şi VICTORIA SARBU?

I.RACEANU: Da.

Procurorul: Martora să ne spună mai înainte de cînd cunoaşte pe FORIS, pe VICTORIA SARBU şi pe VICTORIA SARBU.

RACEANU: Pe FORIS l-am cunoscut accidental, prima oară în 1939 fără să am legături de muncă cu el. Legătura propriu zisă de muncă am avut-o în 1941 după arestările care au fost în Bucureşti în aprilie în acelaş an. Eu conduceam pe vremea aceea Comitetul Central al UTC şi în urma acestor căderi am pierdut legătura. Legătura a fost făcută prin VICTORIA SARBU pe care am cunoscut-o atunci pentru prima dată, iar prin VICTORIA SARBU mi s-a făcut legătura de muncă cu FORIS. Pe KOFLER l-am cunoscut în timpul războiului în anul 1942 cînd am preluat pe baza hotărîrilor secretariatului CC munca cu Apărarea Patriotică dela el.

Procurorul: Rugăm pe martoră să ne spună care era linia pe care a imprimat-o aceşti acuzaţi cu privire la chestiunea războiului, la chestiunea atacării din partea hitleriştilor a Uniunii Sovietice.

RACEANU: Poziţia lui FORIS, KOFLER şi SARBU VICTORIA şi trebue să subliniez dece spun toţi trei împreună, pentrucă FORIS era absolut susţinut în toate acţiunile sale de către VICTORIA SARBU şi KOFLER. Chiar în ajunul războiului cînd VICTORIA SARBU mi-a organizat legătura cu FORIS, mi-a transmis că trebue să organizăm şedinţa Comitetului Central al UTC unde va veni şi FORIS, şedinţă care a avut loc şi la această şedinţă activiştii din Comitetul Central al CC-ului, am cerut lui FORIS să ne arate care vor fi sarcinile organizaţiilor de tineret, în momentul izbucnirii unui război împotriva Uniunii Sovietice FORIS s-a mirat de întrebarea noastră şi a început să ne liniştească că nu va fi război. La argumentele noastre cum că există totuşi o agitaţie foarte serioasă în rîndurile populaţiei, agitaţie care nu este întîmplătoare pentrucă existau concentrate trupe hitleriste la graniţele noastre şi arestării în massă în rîndurile patrioţilor antifascişti şi cu toate aceste semne arată că se pregăteşte că suntem în ajunul unui război antisovietic. El ne-a arătat încă odată că acest război nu va fi, deoarece există un pact de neagresiune între Uniunea Sovietică şi Germania. In cele din urmă, spunea că dacă totuşi va fi război împotriva Uniunii Sovietice, comuniştii au datoria ca să intre în

./.

armata lui ANTONESCU şi la momentul oportun să treacă de partea armatei roşii.Dealtfel mai tîrziu am aflat personal în ce priveşte org. judeţeană Braşov,org.judeţeană Timişoaraşi judeţeana Ilfov,am constatat că aceiaşi linie a fost dată pe întreaga ţară,pentru toate organizaţiile de partid,care era o linie trădătoare o linie cuscopul de a demobiliza partidul,spre a nu putea acţiona în asemenea momente grele pentru poporul nostru.

Procurorul:Vă rugăm să ne spuneţi dacă casa în care aţi avut prima şedinţă cu FORIS a fost sau nu după aceia supraveghiată de siguranţă?

I.RACEANU: De altfel şedinţa C.C.al U.T.C.aceasta a fost în ajunul războiului,a fost organizată de către mine într-o casă la o pereche de tineri care deasemenea nu au fost compromişi,totuşi după această şedinţă la care a fost FORIS,introdus de către VICTORIA SARBU,casa a început să fie suspectată de siguranţă.Cînd eu am raportat aceasta lui FORIS,ace lucru,FORIS a căutat să mă linişteacă,şi să mă convingă că pur şi simplu gazdele s-au speriat şi că,casa nu era urmărită de siguranţă,deşi casa mai departe nu o puteam folosi pentru incontinuu era supravegheată şi mergeau sub diferite pretexte tipuri suspecţi în casă,care întrebau fel de fel de lucru şi casa era urmărită de siguranţă.

PROCURORUL: După izbucnirea războiului aţi avut Dvs.vreo discuţie cu acuzata VICTORIA SARBU cu privire la măsurile pe care le socoteaţi că trebuesc să fie luate şi ce v-a răspuns ?

I.RACEANU: Da,chiar în ziua izbucnirii războiului eu am avut o întîlnire cu SARBU VICTORIA pentrucă eu nu m-am mai întîlnit cu FORIS dela acea şedinţă şi ţineam legătura cu FORIS prin VICTORIA SARBU,sigur că eu eram agitată ca fiecare dintre noi în ziua aceia cînd au apărut afişele lui ANTONESCU să treacă Prutul,şi deabea am aşteptat să merg la această întîlnire pentru a primi indicaţii pentru mobilizarea tineretului pe care eu l-am condus.Cînd m-am întîlnit cu VICTORIA SARBU şi am întrebat-o ce este de făcut,ce s-a indicat,sau ce avem de făcut,la această întrebare ea a început să zîmbească foarte ironic şi mi-a spus:Dar ce te grăbeşti aşa,crezi că aşa este în timpul războiului"?Si mi-a spus că nu pentru aceasta a venit la mine şi mi-a comunicat apoi unele lucruri de ordin organizatoric şi mai multe de ordin personal şi spunîndu-mi totodată că urmează să avem o şedinţă la care se vor discuta sarcinile pe care le avem în această situaţie.

Procurorul:Vă mai reamintiţi cînd a avut loc prima şedinţă în legătură cu problema aceasta.?

./.

I.RACEANU: Da,îmi amintesc pentrucă trecuseră aproape două ani şi ceva dela izbucnirea războiului cînd a avut loc această şedinţă în care timp organizaţia de tineret şi a partidului era demobilizată, nu aveau sarcini concrete indicate şi aveam şi eu în legătură cu unele organizaţii regionale şi cu tineretul şi individual cu tovi cinstiţi care veneau şi întrebau care sunt sarcinile noastre că nu o să stăm să aşteptăm cînd ANTONESCU duce acest război împreună cu HITLER,în aceste clipe grele să acţionăm şi noi,aceasta pe baza discursului istoric al tovarăşului Stalin din 3 iulie 1941,şi să acţionăm şi noi pentru a împiedica maşinăria de război a lui HITLER. ceastă şedinţă a avut loc, însă abea în septembrie,cînd a fost prezentat .

Procurorul: Vă rugămca să ne relataţi concret cum a decurs şedinţa,ce probleme sau ridicat şi care a fost poziţia acuzaţilor?

I.RACEANU:La şedinţă ordinea de zi a fost tocmai această problemă,ce sarcini are partidul în această perioadă de război antisovietică.S-a discutat platforma din septembrie 1941,adică sarcinile care veneau partidului şi tuturor patrioţilor în aceste momente grele. Trebue să spunem că platforma nu pot să spun că nu era justă,documentul propriu zis care nu era un merit a lui FORIS şi a clicei lui,însă atunci cînd a trebuit să se treacă la aplicarea în practică,adică la măsurile organizatorice concrete,ca săfie mobilizate toate organizaţiile de partid şi toţi patrioţii cinstiţi şi antfascişti împotriva acestui război,pentru împiedicarea acestuia ca sădecurgă chiar liniştit toate operaţiunile lor,toată munca lor atunci s-au împotrivit în frunte cu FORIS ,VICTORIA SARBU şi CARP CONSTANTIN la propunerile noastre concrete de a se trece la organizarea grupurilor de partizani şi de sabotori împotriva maşinei de război a lui HITLER.

Procurorul:Si cum explicau ei aceasta?

I.RACEANU:Ei explicauaceasta că nu sunt condiţii geografice în ţara noastră,că aceste acţiuni nu vor fi susţinute de populaţie şi că partidul este slab şi în cele din urmă ei au făcut un front împotriva mea şi a lui IVANCA RUDENCO că suntem lichidatoriste partidului şi că noi vrem să angrenăm prtidul într-o aventură,în acel moment şi sigur că a fost votată această linie trădătoare de fapt a lui FORIS, care vroia ca partidul să nu acţioneze în acest moment cînd trebuia pusă tot ce era bun în ţara noastră în mişcare.

Procurorul: Vă rugăm să vorbiţi despre conflictul cu comitetul judeţean Ilfov.

I.RACEANU:De fapt şi conflictul dela judeţeana Ilfov a pornit de aici că după izbucnirea războiului în timpul acestei perigă-

./.

neli că nu primesu organizaţiile de partid sarcini concrete,judeţeana Ilfov în frunte cu PETRE GHEORGHE a cerut Secretariatului C.C. ca să fixeze sarcini concrete de ceiace au de facut.Cu Comitetul Judeţean Ilfov ţinea legătura CARP CONSTANTIN care a fost membru în secretariat şi care a fost în acel timp instructor al judeţenei Ilfov.Prin CARP CONSTANTIN,FORIS a transmis că de acum se vedea că nu putea să reziste faţă de insistenţele judeţenei,a trimis vorbă ca să elaboreze ei singuri sarcinile.Biroul Judeţenei Ilfov a făcut un manifest circular în care a fixat sarcinile pentru comunişti şi pentru toţi patrioţii din judeţeana Ilfov.Acest manifest,acest document a ajuns la FORIS prin CARP CONSTANTIN.Cînd FORIS a văzut că în acest document sunt puse sarcini foarte concrete,pentru ca toate organizaţiile de partid să treacă la acţiuni concrete împotriva maşinării de război,împotriva lui ANTONESCU şi HITLER ,atunci FORIS s-a revoltat - s-a speriat de fapt - pentrucă de aceasta mi-am dat seama mai tîrziu că el s-a speriat că are să acţioneze partidul - şi la unele forme teoretice ale acestor circulare pe deoparte şi pe de altă parte el s-a revoltat,deşi el a indicat lui CARP ca să se facă acest document de către judeţeana Ilfov era revoltat cum de a îndărznit judeţeana Ilfov să facă acest manifest peste capul lui.CARP care era un laş nu a declarat dela început că şi el a participat la redactarea acestui document şi chiar dacă el a arătat apoi că prin el de fapt secretariatul nu a fost în necunoştinţă. FORIS a provocat astfel un conflict pe baza acestui manifest cu judeţeana Ilfov,incepînd a discuta o serie de probleme teoretice şi abstracte care nu aveau nimic comun cu sarcinile imediate ale organizaţiilor de partid,a învinuit biroul judeţean în frunte cu PETRE GHEORGHE că sunt fracţionişti,că nu vor să se supună liniei partidului - respectiv liniei trădătoare a lui FORIS şi că aceste discuţii nu mai aveau sfîrşit.Sigur că acest conflict a avut un scop bine determinat care pe deoparte a demobilizat şi nua legat organizaţiile de partid să treacă la acţiuni concrete,iar pe de altă parte a sfîrşit cu izolarea şi excluderea acestui birou judeţean Ilfov,iar mai tîrziu cu arestarea şi predarea directă în mîna siguranţei a lui PETRE GHEORGHE care a şi fost executat de către ANTONESCU.

Procurorul:Vă rugăm să ne spuneţi dacă conflictul a fost unicul conflict provocat de aceşti trădători,sau poate că au mai fost şi alte conflicte?

I.RACHANU:Nu a fost unicul conflict pentrucă din provocarea lor şi prin metoda lor de a sluji siguranţa şi duşmanul de clasă,a făcut parte tocmai una din cea mai frecventă metodă ,să provoace con-

./.

flictül pentru ca toţi acei activişti din colectivele de partid,care nu erau de acord cu poziţia lui FORIS ,poziţie trădătoare toţi acei au fost pe urmă izolaţi şi înlăturaţi din calea lui FORIS pentru ca acesta să poată opera din plin în favoarea războiului hitlerist în favoarea lui ANTONESCU şi a lui HITLER.

Procurorul:Cu cine/şi cum au mai fost provocate conflicte?

I.RACEANU:Eu aş putea să dau cazul cel mai concret cu mine şi cu tov.PARVULESCU CONSTANTIN,noi respectiv.FORIS înainte de a fi venit tov.PARVULESCU chemat din provincie,să fi venit în muncă secretariatului CC,FORIS şi cu VICTORIA SARBU necontenit îmi povesteau - deşi nu-l cunoşteam pe tov.PARVULESCU şi nu lucrasem înainte cu el - fel de fel de lucruri ca să discrediteze pe tov.PARVULESCU şi ca eu să-mi pierd încrederea în el.Cînd a venit tov.PARVULESCU şi au început să se ivească o serie de conflicte între el şi FORIS întrucît tov.PARVULESCU nu era de acord cu o serie de metode şi poziţii a lui FORIS şi a fost împotrivă ,atunci FORIS a luat o serie de măsuri sub diferite pretexte cum ar fi de conspiraţie,sub pretextul de conspiraţie şi de apărarea securităţii tov.PARVULESCU că nu este aşa de izolat,l-a ţinut izolat fără a putea să lucreze.Trebue să spun că viaţa aceasta de partid,să spun aşa,din Secretariatul CC-ului,din care am făcut parte momentan noi trei am fost eu,tov.PARVULESCU şi FORIS în decurs de luni de zile,noi nu ne-am întîlnit toţi trei la o şedinţă de muncă şi pe urmă după aceasta mi-am dat seama că era în mod organizat aceasta şi foarte bine ticluit de aceşti trădători şi noi niciodată nu ne-am întîlnit toţi trei împreună luni de zile şi folosea unele metode cum ar fi;ba că venea la mine şi-mi spunea că asupra unor probleme a căzut de acord cu tov.PARVULESCU şi că deci majoritatea secretariatului este de aceiaş părere ,sau că invers mergea la tov.PARVULESCU şi-i spunea acelaş lucru.Cînd de acum în urma conflictului cu judeţeana Ilfov,lucrurile s-au ascuţit foarte serios în cadrul acestui aşa zis secretariat,noi am cerut ca să fie convocată o şedinţă pe care FORIS a acceptat-o.In timpul pînă la şedinţă chiar şi în toată această perioadă ,s-a continuat foarte serios acest conflict între tov.PARVULESCU şi FORIS.La această şedinţă aşa cum noi ne-am înţeles FORIS trebuia să pregătească un referat asupra activităţii noastre,a secretariatului în această perioară de război antisovietic.La această şedinţă FORIS în loc să vină cu referatul respectiv,cu care ne-am înţeles împreună el a prezentat în numele meu şi al lui cazul tov.PARVULESCU,acesta era chiar titlul materialului în care-l învinuia pe tov.PARVULESCU despre o serie de lucruri care de fapt era vina lui proprie,adică cum

ar fi problema luptei de partizani cu conflictul în legătură cu judeţeana Ilfov şi toate provocările care au fost organizate de FORIS. Căuta prin acest material să pună toate pe spinarea tov.PARVULESCU. La această şedinţă m-am declarat în dezacord cu acest material pentrucă nici nu-l făcuse cu mine şi l-a prezentat în numele lui şi al meu şi nici nu am avut cunoştinţă de acest material şi nici nu eram de acord cu propunerile puse acolo.De asemenea şi tov.PARVULESCU a luat poziţie faţă de aceste acuzaţii.In concluzie FORIS la această şedinţă a vrut să-l excludă din partid pe tov.PARVULESCU,însă în urma poziţiei pe care am avut-o noi,nu a reuşit să facă acest lucru,dar a reuşit în schimb şi a continuat să-l ţină izolat pe tov.PARVULESCU. iar cu peste vreo 3-4 zile după această şedinţă ,a venit la mine SARBU VICTORIA care m-a dus la FORIS unde am fost pusă în faţa unui document de partid - aşa zis document de partid - ticluit de FORIS VICTORIA SARBU şi KÖFLER ,scris chiar de mîna lui VICTORIA SARBU unde eram acuzată de aceleaşi lucruri adică cum ar fi că am împiedicat desfăşurarea în ţara noastră a luptei de partizani,că eu am sabotat ajutorarea tovarăşilor închişi deşi eu eram aceea care am preluat dela KOFLER Apărarea Patriotică şi l-am sesizat pe FORIS şi ceilalţi tovarăşi că am găsit un dezastru în acte şi cum se poate că acesta care mi-a fost prezentat ca un "ideolog" al partidului a lăsat aşa într-un hal această muncă şi a vrut să pună totul pe spinarea mea. In legătură cu cele arătate mai sus,FORIS mi-a spus în concluzie că numai atunci pot să rămîn mai departe membră a partidului,nu al CC numai dacă recunosc aceste acuzaţii.Eu bineînţeles am refuzat acest lucru şi peste cîteva zile mi s-a comunicat că am fost exclusă din partid ,că toate legăturile mele au fost dinainte prevenite ca să nu mai iasă la întîlnire cu mine ,şi cu cine m-am întîlnit accidental mi-a spus că am fost prezentată ca fracţionistă şi ca provocatoare şi că toate organizaţiile de partid inclusiv închisorile au primit materíal aşa zis documente de partid,fabricate de FORIS şi VICTORIA SARBU unde noi eram demascaţi ,tov.PARVULESCU şi eu şi o serie de tovarăşi ca fracţionişti şi provocatori,etc.Trebue să spun concret cu mine ca să fie mai clar felul cum s-a servit siguranţa de acest material,nu a fost deajuns că s-a pus numele ilegal aşa cum eram cunoscută,a pus şi numele meu legal şi al soţului meu,aşa cum eram cunoscuţi şi toate numirile care le-am avut în mulţi ani în munca ilegală ca nu cumva cineva să nu fie dumirit despre cine este vorba şi mai ales ca să fie mobilizaţi şi acel aparat al siguranţei care poate prin legăturile lui directe care ~~xx~~ le-a avut nu a fost mo-

./.

bilizaţi pentru a fi noi arestaţi şi prinşi.

Procurorul:Odată cu provocarea acestor conflicte cu îndepărtarea elementelor devotate din conducerea partidului pregătea FORIS introducerea altor elemente în loc şi ce fel de elemente?

I.RACEANU:In primul rînd sigur că a urmărit să izoleze pe toţi acei care au stat în calea liniei lui trădătoare,a politicei lui trădătoare şi să dezorganizeze acest secretariat care cît de cît a putut încă să acţioneze pregătind introducerea altor elemente şi respectiv eu pot să spun despre KOFLER care cum am spus l-am cunoscut numai în 1942 cînd am preluat Apărarea Patriotică.Inainte de a prelua FORIS,mi l-a prezentat pe KOFLER şi mi l-a descris ca pe unul dintre cei mai pregătiţi comunişti din ţara noastră cu cea mai mare pregătire marxist-leninistă că respectiv el este ideologul partidului nostru şi că KOFLER ar trebui să fie în locul meu de secretar general al partidului,spunea FORIS,însă nu se poate pentrucă Cominternul are de obiectat în legătură cu KOFLER cum că a avut ceva lucruri nelămurite în Germania.Cu această ocazie am aflat că REMUS KOFLER de fapt nu provine din partidul nostru ci este venit din Germania.Cu altă ocazie am discutat cu tov.PARVULESCU pentru ca aceeaşi prezentare i-a făcut-o şi lui FORIS,despre KOFLER şi noi ne-am opus pentrucă am socotit că este un element burghez cu un trecut încurcat şi chiar dubios şi noi ne-am opus ca el să fie cooptat în secretariat,însă mai tîrziu în timp ce mă aflam izolată am aflat că totuşi KOFLER a fost cooptat totuşi în secretariat.

Procurorul:Mai cunoaşteţi dvs. alte cazuri cînd aceşti trădători au îndepărtat din muncă sau din partid elemente devotate partidului.

I.RACEANU:Trebue să spun că principalul din acţiunile lor duşmănoase a fost tocmai aceea ca să îndeparteze elementele cele mai cinstite şi mai devotate partidului,elemente care erau gata să-şi sacrifice în orice minut viaţa pentru cauza partidului şi a poporului muncitor,cum a fost cazul lui PETRE GHEORGHE,cazul lui ELENA PAVEL, a lui STEFAN PAVEL,mai tîrziu cazul VINTE şi CONSTANTA CRACIUN,IVANCA RUDENCO şi alţii,care o parte au fost izolaţi din munca de partid şi demascaţi ca oameni provocatori şi periculoşi ca să fie dezorientat partidulpe deoparte iar pe de altă parte o serie de tovarăşi cum am mai spus cum este VINTE ,CONSTANTA CRACIUN,IVANCA RUDENCO şi alţii care au fost predaţi direct în mîna siguranţei.

Procurorul:Aţi putea să ne spuneţi dacă în timpul acela s-a cerut de către FORIS autobiografiile sau biografii,date biografice ale activiştilor.Cine a luat această măsură să se ceară acestea?

/

RACEANU:FORIS sub pretextul marii crisei conspirații și a re-clădirii muncii de partid pe baza situației concrete în urma războiului introduse mai bine zis a încercat să introducă,a cerut ca toți comuniștii membri de partid să dea autobiografii,pentru ca să fie verificați și să se știe în orice moment cine sunt aceștia și în aceste autobiografii au cerut să se indice și adresele motivînd că dat fiind situația de război,în orice moment trebue să știm unde se află acești comuniști,să scrie adresele unde domiciliază,ceeace au de făcut.Trebue să spun că cea mai activă și care a susținut strîngerea acestor autobiografii a fost VICTORIA SARBU care a ținut legătură prin PETREA NICOLAE cu județeana Ilfov și unde a insistat.Numai datorită poziției ferme a membrilor de partid,poziției lor chiar simple care au refuzat să dea aceste autobiografii și care au luat poziție justă arătînd că aceasta este o măsură provocatoare a siguranței.

Procurorul:Dela dvs.personal s-a cerut prin cineva dintre acuzați ca să dați date despre alți activiști.

RACEANU:Da,mi s-a cerut ca să dau toate copiile de către FORIS și VICTORIA SARBU,legăturile pe care le am cu provincia,adresele caselor care nu le-au știut ei,a lui VINTE,ANA TOMA și altele ca să dau acestă adrese și însăși adresa mea.Eu de acum suspectam cu cine am de a face și nu am dat acestora decît lucruri false,între timp mutîndu-mă chiar din cartierul Cotroceni pe care ei știau că stau în cartierul Cotroceni și acolo insistent am fost căutată de siguranță după ce am fost izolată,iar după izolarea mea secretara mea tehnică MITA IOSUB a fost insistent amenințată cu excluderea din partid dacă nu dă adresa unde locuesc eu.

Procurorul:Dvs. vă reamintiți dacă s-a interzis a se lua măsuri de apărare atunci cînd erau anumite căderi a elementelor devotate de partid.

RACEANU:Este caz foarte concret a lui PETRE GHEORGHE,VINTE și CONSTANTA,IVANCA RUDENCO.Cînd eu împreună cu unii tovarăși din Apărarea Patriotică,noi am stabilit o serie de măsuri pentru ca să fie salvați acești tovarăși de a fi condamnați la moarte și pentru a ciștiga timp întrucît noi știam că se apropie frontul sovietic, armatele sovietice vin spre țară,deci fiecare oră dacă tovarășii noștri rămîneau în viață era un timp ciștigat. Noi am luat o serie de măsuri de care a aflat KOFLER,nu chiar concret,dar probabil a presupus și am fost chemată la FORIS,cu care ocazie mi-a arătat o scrisoare a lui KOFLER.In această scrisoare KOFLER îl amenința chiar pe FORIS spunîndu-i să-și bage mințile în cap ca eu,adică eu RACEANU

./.

STANCA cum mă chema atunci, ia o serie de măsuri de salvarea acestor oameni. A făcut o teorie acolo cum că aceasta este călcarea liniei partidului şi că eu să fiu împiedicată astfel cu orice preţ ca să iau măsuri pentru salvarea acelor oameni.

Cînd peste cîteva zile a avut loc procesul şi trebue să spun că noi un grup de tovarăşi chiar cu simpatizanţii casei, unde eu m-am întîlnit cu tovarăşii dela apărare, care-mi aduceau vestea cum a decurs procesul şi care a fost sentinţa, am venit cu vestea că Tov. VINTE - CONSTANTA CRACIUN nu au fost condamnaţi la moarte, atunci am plîns cu toţii de bucurie şi din casă am mers la întîlnire cu VICTORIA SARBU la care i-am spus rezultatul la care deobiceiu ea a zîmbit foarte ironic. Cînd ne-am dus la FORIS şi i-am spus rezultatul procesului, FORIS s-a inervat, a început să bată cu pumnul în masă şi să spună: "Cum de ăştia nu au fost condamnaţi la moarte? cînd şi-a dat seama că a avut o scăpare foarte serioasă în faţa mea, atunci a început să-i spună VICTORIEI SARBU "că nu-i nimic, vine şi rîndul acestora să-i curăţăm din partid - adică pe tov. VINTE şi CONSTANTA şi pe ceilalţi - din cauza acestei căderi". Cînd l-am întrebat despre ce gîndeşte atunci el mi-a spus "mă gîndesc că asemenea oameni nu au ce căuta în partid şi mai bine rămînem doar doi membri de partid, iar restul să fie curăţaţi din partid". Cînd eu am spus că nu-mi dau asentimentul la o asemenea politică de distrugerea partidului, FORIS a început din nou să ţipe şi a spus "la urma urmei cine eşti tu, tu nu eşti în drept membră a CC-ului pe tine eu te-am cooptat şi eu te pot scoate", începînd să se bată cu pumnul în piept că este reprezentantul Cominternului, şi pe urmă aşa s-a întîmplat că m-a scos.

Procurorul: Dvs aţi avut în mîinile dvs. legăturile cu provincia. La un moment dat vi s-a cerut din partea acestor trădători să predaţi aceste legături?

I. RACEANU: Da, cînd am fost izolată, cînd am fost la şedinţa cu FORIS unde mi-a pus în faţă nişte acuzaţi şi condiţia că numai dacă le recunosc pot să rămîn membră de partid, atunci mi-a spus că nici să numai es la întîlniri, pentrucă între timp ei au luat toate măsurile să se preia chiar peste capul meu legăturile mele şi aşa şi cu provincia. De altfel cu provincia legăturile au fost destul de anevoioase pentrucă îi plimba pe tovarăşii din provincie, veneau pentru instrucţiuni concrete şi tovarăşii de multe ori îşi expuneau libertatea şi chiar viaţa şi aici a primit teorii altfel fără ca să se dezlege sau să se indice concret acţiunile de sabotaj, acţiunile de masă şi de tot felul împotriva maşinăriei lui HITLER, pentrucă linia

./.

instructajului era a lui FORIS.Numai acolo unde mergeau oameni dintre noi acolo oamenii primeau un astfel de instructaj şi sigur că nu era uşor pentrucă erau dezorientaţi fiindcă din aceiaşi sursă veneau două feluri de instructaje,şi care a avut serioase urmări în munca partidului în provincie.

Procurorul:Sub aspectul bănesc,dacă puteţi să ne spuneţi în ce mod aţi utilizaţi banii partidului?

I.RACEANU:Eu trebue să spun tov.preşed. că am avut mulţi ani în munca ilegală,însă primul lucru care m-a frapat cînd am intrat în acest aşa zis secretariat,că am avut bani nelimitat.La un moment dat l-am întrebat pe FORIS de unde avem atîţea bani şi el spunea,mi-a răspuns că să aranjez ceiace trebue deoarece banii nu contează.Am insistat totuşi să mi se spună de unde sunt aceşti bani,la care mi s-a spus că KOFLER care era şeful Comisiei financiare a partidului,şi la întrebarea mea de unde are KOFLER aceşti bani,mi-a spus că dela evrei bogaţi care plecau în Palestina şi mi-a spus că în general tu să nu ai grije de acest lucru,că noi avem bani atîţea că ani de zile în privinţa aceasta să nu avem grije.In legătură cu KOFLER trebue să spun că deşi eu am avut dezlegare din partea partidului ca să scot banii partidului,respectiv din casieria lui KOFLER,totuşi cînd el a simţit că eu din aceşti bani ajut o serie de tovarăşi care erau puşi pe drumuri,fără să dea în mod organizat bani,chiar interzicea să dea bani,erau expuşi,nu aveau case şi nu aveau ce mînca şi mai ales nu puteau să-şi organizeze securitate personală în condiţiile ilegale,care trăiam.Cînd şi-a dat seama sesizat de COFLER,FORIS a interzis ca să mai pot avea intrare în casa partidului şi să mai scot un ban fără aprobarea lui,Aceasta a făcut.o întrun moment cînd oamenii lui,clica lui pe care el a vrut ca să-i corupă ,au trăit după aceia intr-un desmăţ cum nu am avut parte să mai văd,cum a făcut atunci cum curgeau banii,tualettele a făcut aceasta tocmai pentrucă aceştioameni să fie corupţi ,pentruca aceşti oameni să-şi piardă vigilenţa de clasă,pentruca aceşti oameni să nu simtă greutatea războiului şi sarcinile pe care le aveam noi ca comunişti în acel timp,cum am spus o serie de oameni erau pe drumuri,

Vreau să spun ceva în legătură cu VICTORIA SARBU şi COFLER. Socot să este necesar să preczez că VICTORIA SARBU deşi nu făcea parte din secretariat nu a fost o şedinţă la FORIS,o convorbire la care dînsa să nu participe,cu toate protestele mele sau ale tov. PARVULESCU,tocmai pentruca FORIS să aibe întotdeauna majoritatea.Ea, VICTORIA SARBU a cunoscut toate măsurile lui FORIS,~~maximele~~ aşa zise documente ticluite prin care au fost izolaţi şi invinuiţi o serie de

tovarăşi cinstiţi ,au fost scrise chiar de mîna lui VICTORIA SARBU.

In ceeace priveşte COFLER,după prima întîlnire cu el cînd am preluat Apărarea Patriotică,plecînd din casa conspirativă,COFLER a insistat ca să mă conducă acasă,deşi acesta nu era un obiceiu a tovarăşilor ilegali,să cunoască casele ilegale.Eu deşi am refuzat acest lucru el m-a condus printr-un cartier pe anumite străzi,ca peste cîteva zile mergînd pe aceste străzi să fiu acostată de agenţii siguranţei care îmi puneau întrebări diferite referitoare în legătură cu cele discutate cu COFLER pe drumul parcurs.In acest moment îmi era clar că COFLER era un agent al siguranţei şi am avertizat partidul în această privinţă,

Apărarea:Care crede martora că sunt motivele pentru care nu s-au procurat deţinuţilor comunişti alimente şi îmbrăcăminte

I.RACEANU: Pentrucă şi în închisori FORIS a avut grije să intre în aşa zis conflict tov.din închisori care nu au acceptat poziţia lui FORIS faţă de războí şi faţă de o serie de probleme în care a cerut şi părerea tov.din închisori şi FORIS a interzis ajutorarea lor şi-i ameninţa pe toţi cei care căutau să-i ajute pe ei.

COFLER: Dacă în perioada cînd martora a făcut parte din Secretariatul C.C.în perioada 1941-1942,dacă în legătură cu conflictele dela judeţeana Ilfov,martora a aprobat această poziţie a lui FORIS?

Preşed:Intrucît întrebarea este neconcludentă tribunalul o respinge.

COFLER: De unde cunoaşte martora că eu am ticluit împreună cu FORIS documentul?

I.RACEANU: Stiu că însăşi FORIS mi-a spus cînd mi l-a prezentat acest document cine este de acord şi a spus că COFLER.

COFLER: Dacă FORIS i-a comunicat martorei ceva în legătură cu ~~fra~~ o maşină a fratelui meu care a fost pusă pe numele medicului siguranţei? dacă i-a comunicat în perioada aceia cînd era în C.C.

I.RACEANU: Nu mi-a comunicat,am aflat mai tîrziu.

DEPOZIȚIILE MARTOREI ANA TOMA, de 42 ani, de prof. profesoară, dom. în București str. Grigore Mora Nr. 24

Președ: Vei fi audiată ca martoră în procesul contra lui KOFLER REMUS și SARBU VICTORIA.

Cunoașteți dvs. pe KOFLER REMUS și VICTORIA SARBU?

ANA TOMA: Da, îl cunosc pe REMUS KOFLER și VICTORIA SARBU.

Președ: De cînd cunoașteți pe REMUS KOFLER, pe SARBU VICTORIA și pe FORIS STEFAN?

ANA TOMA: Pe FORIS STEFAN dinaintea războiului antisovietic cu cîțiva ani, pe REMUS KOFLER îl cunosc din anul 1941 după căderea legăturii mele de partid cu C.C. cînd după o perioadă în care nu aveam legături s-a prezentat la întîlnire REMUS KOFLER din partea așa zisului C.C. Pe SARBU VICTORIA o cunosc din anul 1940 cînd muncea în organizația Apărării.

Procurorul: Ce cunoașteți dvs. din activitatea trădătoare a acestui grup, R. KOFLER și V. SARBU.

ANA TOMA: Din activitatea acestui grup trădător, FORIS, KOFLER și VICTORIA SARBU, știu că în toată perioada războiului pînă la 4 aprilie 1944 cînd acești trădători au fost înlăturați dela conducerea partidului nostru, strecurați în conducerea partidului prin trădarea conducerii, darea pe mîna siguranței a activiștilor revoluționari au încercat să submineze partidul nostru să împiedice lupta partidului și a clasei muncitoare împotriva războiului antisovietic, au căutat să creeze permanent conflicte înăuntrul partidului, pentru a sabota munca revoluționarilor cinstiți și a patrioților cinstiți din țara noastră că au căutat să izoleze cadrele revoluționare din închisoare de activul de afară și poporul romîn de afară care-i sprijinea și că în felul acesta s-au dovedit pe deplin ca unelte devotate și plătite ale siguranței fasciste.

Procurorul: In legătură cu conflictul dintre FORIS și ceilalți din comitetul județean și cu neînțelegerile pe care le-ați avut dvs. cu FORIS în privința acestei chestiuni.

ANA TOMA: In legătură cu conflictul cu Comitetul Județean Ilfov. In vremea aceea aveam legătură prin KOFLER. KOFLER a fost acela care m-a anunțat că există o hotărîre a așa zisului C.C. de dizolvare a comitetului județean al partidului, și la întrebarea din ce cauză s-a făcut această dizolvare, răspunsul, nu-l dau aici, căci sunt pagini de istorie și ar dura prea mult, răspunsul a fost confuz, n fost neconvingător și față de poziția pe care am luat-o KOFLER a susținut că opun rezistență față de hotarîrile partidului, a cerut să execut

./.

disciplinar sarcini care s-au dat în sensul de a fi prelucrată această hotărîre,hotărîre care mi-a fost comunicată verbal pe care eu n-am putut-o memora,pentrucă n-am fost de acord cu ea,concluzia aceasta a fost trasă chiar de KOFLER că aceasta este cauza că nu o pot memora.In acest conflict şi în lămuririle care au fost date în legătură cu Comitetul Judeţean,KOFLER a adus o serie de acuzaţii calomnioase împotriva tovarăşilor cinstiţi ca PETRE GHEORGHE,PAVEL STEFAN,METIU,RACEANU arătîndu-i ca oameni ai siguranţei.KOFLER a încercat să prezinte întreaga această conducere a Comitetului Judeţean Ilfov ca duşmani ai partidului şi nu ca revoluţionari cinstiţi ce erau.Aceasta avea de scop pe deoparte să compromită activiştii cinstiţi,să împiedice pe aceşti activişti cinstiţi să-şi poată duce lupta în slujba clasei muncitoare,avea de scop să zdruncine încrederea membrilor de partid unul în altul.In acest conflict care a fost urmat apoi de un material de demascare care nu a fost singurul că a urmat o serie de materiale legate de diferiţi alţi tovarăşi, erau daţi aceşti tovarăşi cu nume,cu indicaţii în legătură cu trecutul lor unde au mai lucrat,în aşa fel încît nu numai celor care au avut vreodată de a face cu ei să le fie clar cine sunt dar siguranţa să poată oriunde săi dibuiască şi să poată oricînd de de ei,deci aceasta a fost o manifestare deschisă în slujba siguranţei,pentru a da pe mîna ei elemente revoluţionare.

Procurorul:In această chestiune dvs.aţi avut vreo urmare pentru dvs.a fost o urmare,în legatură cu munca dvs.?

ANA TOMA:In legătură cu munca mea şi această chestiune şi altexx chestiuni în legătură cu munca propriuzisă a Apărării au avut de urmare scoaterea mea dela muncă la care am fost şi ţinerea mea izolată şi fără muncă o perioadă îndelungată.Acesta era un sistem al acestor trădători de a scoate activişti care îşi puseseră toată viaţa lor în slujba luptei pentru clasa muncitoare,pentru poporul romîn,de a-i împiedica să muncească,de ai ţine în casă luni de-a-rîndul de a crea cazuri.

Se scriau tot felul de documente aşa zise în care erau înşirate calomnii după calomnii în formă teoretizată şi acestea erau difuzate,prelucrate în toate organizaţiile,pentru ai compromite pe activişti pentru ai împiedica aşi duce munca.Pe de altă parte acestivişti despre care se creiau astfel de cazuri şi pentru care se aduceau astfel de fiţuiri erau ţinuţi izolaţi şi împiedicaţi să-şi ducă munca,împiedicaţi să iasă din acele case.Nu a fost numai cazul meu,de acest fel,astfel.a fost cazul tov.PARVULESCU C.,RANGHET,

./.

CONSTANTA CRACIUN,ALEXA AUGUSTIN,RACEANU şi o mulţime de alţi tovarăşi.Nenumăraţi au fost astfel de tovarăşi despre care sau creiat astfel de situaţii.

Procurorul:Unde aveaţi dvs.munca în intervalul acela?

ANA TOMA:In acel timp eram secretara C.C. al Apărării Patriotice.Sarcina principală a acestei organizaţii,era sprijinirea şi apărarea deţinuţilor politici antifascişti.

Procurorul:Au fost căderi,şi poate ne puteţi spune ceva în legătură cu atitudinea acuzaţilor faţă de aceste căderi?

ANA TOMA:Cu KOFLER am luat legătură imediat după căderea conducerii în aprilie,în scurt timp după acea deci în mai în preajma războiului antisovietic.KOFLER a prelucrat şi cu mine şi cu alţi tovarăşi că războiul antisovietic,cu toate că exista atunci turburări în întreaga noastră mişcare ,să ne pregătim şi să luăm măsuri a apăra şi activiştii,a apăra şi pe cei din închisori împotriva unor acţiuni provocatoare în cazul izbucnirii războiului,KOFLER a prelucrat că războiul nu este iminent,tocmai pentru a ne demobiliza tocmai pentru a nu lua măsuri în vederea atitudinii patriotice în situaţia izbucnirii războiului antisovietic.In legătură cu munca propriuzisă la Apărare,cu noi mi-a interzis să dau ajutor tov.CHIŞINEVSCHI care de curînd fusese judecat şi transferat la închisoare. Era răspunderea organizaţiei Apărării /de a ajuta pe tovii care se purtau demn în faţa duşmanului de clasă care a apărat interesele clasei muncitoare şi ale poporului romîn,totuşi mi-a fost interzis, acest tovarăş şialţi patrioţicinstiţi să fie ajutaţi de către organizaţie.Organizaţia primea corespondenţă din închisori, ceeace era drept şi datoria noastră să întreţinem şi legături şi mai mult m-a surprins atunci cînd a interzis ca această corespondenţă să mai treacă prin mîna mea,prin mîna organizaţiei Apărării căci eu eram secretara C.C. al Apărării.Aceasta mai tîrziu mi-a fost clar că le-a fost frică că tovii din închisoare vor demasca,vor lămuri ce ştiu în legătură cu cazurile de cădere.Tot în legătură cu închisorile în această perioadă cît am avut legătura cu FORIS,el a sprijinit şi a împins pentru ~~xx~~ ajutorarea elementelor care n-au avut purtare corespunzătoare demnităţii de revoluţionar în faţa siguranţei,aceasta tot cu scopul de a creea greutăţi în închisori.Sigur că aceste lucruri nu puteau fi acceptate,sub orice critică şi n-au fost urmate.Din această cauză a urmat scoaterea mea din muncă. Scoaterea mea din muncă s-a făcut sub pretextul că voi fi trecută la o altă muncă ,dar pînă să fiu trecută la o altă muncă,a fost

./.

aceasă o fițuică tuturor activiștilor de partid în care se aducea o serie de acuzații calomnioase la adresa mea pentru a putea împiedica munca mea ca membră de partid.

Procurorul: Vă rugăm să ne spuneți au încercat trădătorii aceștia să provoace evadări în masă ale comuniștilor cu un anumit scop.

ANA TOMA: Da, aceasta corespunde cu o altă perioadă din munca la Apărare, cînd am fost retrimisă să muncesc în calitate de instructoare, în această perioadă pot să spun că s-au dedat la o serie de .....In vremea aceea aveam legătură cu VICTORIA SARBU. Ei s-au dedat la o serie de provocări împotriva tovarășilor din închisori. După aceea timp de 10 luni de zile după scoaterea mea din munca din cadrul organizației Apărării a urmat o serie de arestări. Eu am predat legăturile lui KOFLER aşa cum mi s-a cerut şi la cîteva săptămîni după aceasta au început arestările care s-au ţinut lanţ, şi cu toată cererea ca să mi se dea posibilitate ca să discut cu cineva asupra măsurilor ce trebuesc luate pentru apărarea cadrelor, socotind că după 2 ani de muncă din această organizaţie cunosc întreaga organizaţie, felul de organizare, oamenii care muncesc şi voi fi în măsura să pot să dau un anumit sprijin pentru a putea împiedica siguranţa să dărîme organizaţia sau să se întindă aceste arestări. Acest lucru nu mi-a fost acceptat pentrucă nu s-a acceptat să se stea de vorbă cu mine, s-a spus ca să aştept că se va veni să se discute aceste lucruri. Cazurile s-au ţinut lanţ pentrucă şi FORIS şi KOFLER şi VICTORIA SARBU aveau interes să dea organizaţia pe mîna siguranţei după aceea în felul acesta organizaţia a fost aproape distrusă. După 10 luni de zile am aflat cînd am fost pusă în situaţia ca la o şedinţă să se discute munca Apărării că nu s-au luat nici un fel de măsuri pentru refacerea organizaţiei, mai mult au fost puse piedici pentru refacerea organizaţiei. Cînd am fost pusă din nou în muncă de instructoare pentru Apărare, deci în posibilitate de a munci în acest sector, de ajutorarea celor mai buni fii ai poporului nostru care se găseau în închisoare, atunci mi s-a cerut sa dau o declaraţie aşa zisă autocritică, însă declaraţia trebuia să conţină acuzaţii împotriva tov. VINTE şi tov. PARVULESCU, acuzaţii calomnioase cu care eu nu puteam să fiu de acord şi cu toate că tovarăşii dela Apărare, au fost preveniţi că eu voi veni la această muncă şi eu m-am dus la întîlnirea fixată acolo, n-am fost acceptată de tovarăşi. Tov. TUDORACHE care mi-a spus că VICTORIA SARBU i-a înştiinţat că atitudinea mea ar fi nejustă, eu nu pot sa primesc această muncă, am căutat din nou legăturile şi mi-au adus xx nişte puncte în care cereau să

./.

scriu acuzaţii împotriva tov.VINTE şi tov.PARVULESCU.

Faţă de răspunsul meu categoric în scris că nu pot spune altceva decît ceeace ştiu şi dacă în aceste condiţii partidul nu are încredere în mine şi nu-mi poate da muncă - spun partidul, dar azi îmi dau seama că greşit vorbesc cînd spun astfel, pentrucă aceste lepădături nu reprezentau partidul, erau spioni şi agenţi plătiţi - atunci am cerut să mi se dea dreptul să ies din casa ilegală în care mă ţineau şi să mă duc să-mi fac datoria de patriot cinstit xxxxxxxx cu mijloacele pe care le puteam găsi prin sprijinul patrioţilor pe care-i cunoşteam.

Mi s-a dat posibilitatea să merg adică să muncesc la apărare, şi în această muncă am avut deacum legătura cu VICTORIA SARBU. Luînd provocările împotriva tovarăşilor din închisori, în primul rînd în ceeace priveşte această încercare de asasinare în masă, prin articolul acela dintr-o circulară cu evadarea, VICTORIA SARBU a cerut tov.MANOLE TUDORACHE şi tov.MARIA ILIESCU să redacteze o circulară pentru închisoriîn care tov.au redactat această circulară şi noi am citit-o împreună, în care se arăta înaintarea victorioasă a armatei sovietice, se arăta momentul, era în 1943, se arăta că se apropie momentul cînd poate se vor da lupte pe teritoriul ţării noastre, se punea problema întărirea vigilenţei colectivului şi a creierii de posibilităţi ca să se poată menţine legăturile cu patrioţii cinstiţi de afară în această perioadă, ca să se xxx poată face zid în jurul tov. închişi. Noi am citit acest material şi l-am predat VICTORIEI SARBU Aşa cum am mai spus înainte, noi nu avema dreptul ca să introducem materialul în închisoare pentrucă nu era încredere în noi. Acest material a fost introdus de către ei, însă prefăcut, pentruca scurtă vreme din închisoare mi s-a adus direct acuzaţia că în această scrisoare era un punct în care se punea problema evadării în masă. VICTORIA SARBU cu perfidia ei caracteristică a unei trădătoare a încercat să arunce acuzaţia acestui punct pe alţi tovarăşi, însă în şedinţa s-a xxxxxx scosese copie care se găsea în arhiva şi a fost dovedit că astfel de lucruri nu au fost scrise de către tov.dela apărare. Această chestiune a fost atunci închisă şi n-au mai îndrăznit să arunce acuzaţii împotriva organizaţiei apărării.

Alte încercări de provocare împotriva tov.din închisori închişi. Tot în perioada aceasta se găsea în închisoare LILI VEIGEL. LILI VEIGEL era sprijinită, era susţinută de către această bandă şi încercau să facă din ea legătura de partid cu tov.din închisoare.

./.

Binenţeles că colectivul activiştilor revoluţionari din închisoare au refuzat astfel de legătură cu LILI WEIGEL.VICTORIA SARBU a cerut să comunicăm prin rude ,prin cine o putea organizaţia apărării să recunoască pe această LILI WEIGEL ca legătură.Nu am arătat aici că această informaţie am primit-o dela colectivul din Văcăreşti,lui LILI WEIGEL prin pachetele cu sandwiciuri,pateuri,prăjituri cu tot felul de delicatesuri,pachete cumpărare dela DRAGOMIR NICULESCU care se trimeteau la închisoare,încercau corupere celor de drept comun pentru ai îndrepta împotriva colectivului încercînd spargerea în colectiv.Cu această linie WEIGEL ducea o acţiune duşmănoasă împotriva colectivului şi am pus problema cine trimetea aceste pachete şi atunci cu un aer foarte senin mi-a răspuns VICTORIA SARBU apărând-o pe LILI WEIGEL că aceste pachete i le-trimeteau chiar ei,banda FORIS,COPLER şi VICTORIA SARBU,Mă întrebam atunci, dar cu aceşti bani s-au putut trimite zeci de pachete cu alimente consistente pentru tovarăşii cinstiţi di n închisori.Faţă de această poziţie a mea nu după multă vreme am fost scoasă din muncă şi ţinută iarăşi/luni de zile fără de muncă,însă mai sunt şi alte provocări în perioada aceasta cît am avut legătură cu VICTORIA SARBU,este momentul cînd terminîndu-se termenul de executare a sentinţei de către tov.GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ el trebuia să fie mutat dela Caransebeş.Fireşte,firesc era să fie eliberat că şi-a terminat sentânţa,care era clar că în condiţiuni de răsboiva fi trimis la lagăr,dar tovarăşii dela Caransebeş ne-a semnalat că tov.GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ va fi luat de siguranţa din Bucureşti şi atunci am pus chestiunea lui VICTORIA SARBU ce avea de făcut,sau să mobilizăm rude şi patrioţi cinstiti pentrucă în timpul cît se găseşte pe mîna siguranţei,siguranţa să ştie că mişcarea ştie că se găseşte la Bucureşti,şi face zid în jurul lui,sau să încerce scoaterea lui,eliberarea din siguranţă,chiar dacă ar fi fost pentru o scurtă perioadă,să i se dea posibilitatea ilegalizării.Tov.GHEORGHE GHEORGHIU.-DEJ.Mi-a răspuns după o zi,ceeace înseamnă că s-a sfătuit cu banda ,a dat răspunsul că problema este foarte importantă şi ca să-i lăsăm pe ei că ei se vor ocupa de această treabă şi organizaţia apărării să nu intervină în orice fel,pentrucă orice intervenţii ar putea să pericliteze.

Răspunsul a fost că GHEORGHIU -DEJ a fost cîteva zile la Bucureşti fără să fie apărat de către acei care aveau datoria să-i apere viaţa,viaţa lui fiind în pericol şi acest lucru l-am aflat abia cînd el a ajuns la lagărul din Tg.Jiu,Aceasta a fost o

/.

încercare directă de a da posibilitate siguranței să-l asasineze pe tovGHEORGHE GHEORGHIU DEJ,conducerea revoluționară a partidului nostru.

Procurorul:In octombrie 1943 cînd s-au pedus arestările la apărare,dvs.ați cerut lui VICTORIA SARBU ca să fie anunțate rudele

ANATOMA:In octombrie 1943 cînd s-a făcut arestări la apărare eu nu eram la muncă,era iarăși o perioadă cînd m-au scos din muncă și m-au ținut izolată.Am cerut în primul rînd VICTORIEI SARBU din nou să se ia măsuri pentrucă să nu se mai întindă acest lanț de arestări și astfel de măsuri puteau fi luate,VICTORIA SARBU mi-a răspuns că cunoaște munca cît și mine și că vor lua aceste măsuri, fapt este că au fost trimiși activiști zi de zi la aceste întîlniri pe străzi erau arestați și s-a ajuns să se aresteze pînă și cotizanții prin această măsură.Am cerut să fie anunțați tovarășii din Văcărești cu care apărarea ținea legătură,cu casa în care tretrebuia să vină omul lor,a căzut în aceste arestări.Primul răspuns a fost că nu vede cum ,că tovarășii din închisori nu vor să-i recunoască.Am spus,pe aceleași mijloace pe care ați putut să trimiteți pachete și alte comunicări,veți comunica și dacă vor ști că este pericol vor ține seama de comunicare.Mi-au făgăduit că vor lua măsuri și va fi anunțat Văcăreștiul.Tov.dela Văcărești nu au fost anunțați ,patriotul cinstit care-i ajuta pe ei în ținerea legăturii a venit la casa aceia și a fost arestat.Ca urmare a fost arestat dat pe mîna siguranței un tov.MISA PETRUC care se găsea în închisoarea Văcărești,cel care avea legătură cu omul pe care-l trimetea.

Datorită educației cinstite demne de revoluționar pe care activiștii de partid au primit-o dela partid,pe care activiștii noștri din închisori au primit-o prin educația colectivului condus de tov.GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ,tov,acesta cu toate schingiuirile nu a dat mai departe legătura și în felul acesta siguranța nu a putut să afle ceeace urmărea să afle să dea de legăturile pe care le avea conducerea colectivului.

Procurorul:Aveți dvs.cunoștință au încercat trădătorii aceștia să provoace arestarea tov.PARVULESCU.

ANA TOMA: Da.,în perioada cît am muncit eu ca instructoare în legătură cu provincia și fusesem,amavut legătură cu regionala Constanța și am adus în casa în care se găsea tov.PARVULESCU pe un tov.dela acea regională.După ce au fost căderi la Constanța și căderile s-au întins apoi și la București eu am aflat numai întim-

./.

plător pentrucă siguranţa m-a identificat şi mă căuta la părăţi, mei,eu am aflat atunci că am fost identificată şi am aflat că siguranţa cunoştea casa şi unde a fost reprezentatul regionalei Constanţa la intîlnirea cu tov.PARVULESCU.M-am dus şi l-am anunţat pe tov PARVULESCU şi l-am scos din casă,l-am prevenit a plecat din casă aceia în altă casă ilegală,pentruca siguranţa să nu poată să dea de el.Afirm cu siguranţă că FORIS şi VICTORIA SARBU ştiau despre căderea dela Constanţa ,ştiau despre căderile care eru în Bucureşti şi erą de datoria lor să ne prevină să părăsim locuinţa în care ne găsim şi n-au facut acest lucru-

Procurorul:Aveţi dv.xcunoştinţă despre o chestiune în legătură cu un aparat de radio pe care-l aveau cei din Caransebeş şi care li s-a luat la un moment dat.

ANA TOMA : Tov.dela Caransebeş după prăbuşirea Doftanei au cerut un aparat de radio.Aparatul de radio a fost introdus în închisoare prin ajutorul pe care şi-l creiaseră prin patrioţii cinstiţi dela Caransebeş şi prin ajutorul mişcării muncitorilor din afară.

Au intervenit căderile din aprilie şi în felul acesta ne-a fost informat,ni s-au dat informaţii la partid în legătură cu acest aparat.Mie mi-a scăpat era de datoria mea să informez toate legăturile cu închisorile,însă acest lucru nu l-am mai făcut pentrucă a venit noua legătură cu COFLER.N-am dat această informaţie în anul 1943 cînd am discutat în casa CROITORU cu VICTORIA SARBU şi cu FORIS în legatură cu munca apărării şi cu situaţia din închisori,am vorbit despre faptul că tov.din închisori au un aparat de radio,dar după eliberarea tov.am aflat că în anul 1943 au fost informaţi de patrioţi cinstiţi că siguranţa va veni să le facă perchezitie pentru a le căuta aparatul de radio,ceeace dovedeşte legătura şi informaţiile care mergeau dela aşa zisa,dela această bandă către siguranţă.

Procurorul:Au ~~fost~~ împiedicat aceştia apărarea şi salvarea dela moarte a lui PETRE GHEORGHE?

ANA TOMA:In legătură cu tov.PETRE GHEORGHE după ce el a fost dat pe mîna siguranţei,tot de către această bandă,FORIS,VICTORIA şi KOFLER cînd organele Apărării a pus problema cum să organizeze Apărarea,pentrucă era de datoria noastră să organizăm apărarea unui tovarăş căzut,procesul se judecata la Ploeşti şi am discutat cine din avocaţi să plece pentru a organiza Apărarea la Ploeşti, mi-au răspuns că este o problemă foarte complicată în care orga-

./.

aele Apărării nu trebue să se amestece ,deşi ei au trimis un avocat şi au trimis un om care să se ocupe personal de problema apărării tov.PETRE GHEORGHE.Tov.PETRE GHEORGHE a fost condamnat la moarte, a fost executat fără ca cineva să aibe grije de apărarea vieţii lui

Procurorul:Aveţi cunoştinţă dvs. la un moment dat s-au cerut autobiografii dela activişti,sau s-au cerut date biografice

ANA TOMA:Da sau cerut biografii dela activişti,s-au cerut adrese dela simpatizanţi,pentru organizaţia Apărării.

Procurorul:Cu ce scop?

ANA TOMA:Scopul este văzut că pentru a servi siguranţei să poată să dea de urma oricăror patrioţi cinstiţi cari sprijineau mişcarea revoluţionară.Noi n-am dat astfel de biografii.Mai tîrziu cînd FORIS şi banda lui au început să se sperie în urma acuzaţilor care i s-au adus cu căderea arhivei partidului,cădere provocată de către ei,atunci au renunţat la a cere aceste autobiografii.

Procurorul:Aveţi dvs.cunoştinţă despre problema ,despre introducerea vreunor elemente care erau agenţi de siguranţă în Comitetul Central al U.T.C.-ului?

ANA TOMA:Da.Tov.VINTE era secretar al C.C. al UTC ,iar în munca pe care o aveam eu de instructoare cunoşteam această instrucţiune.El a primit indicaţii să iau un anume PASCULESCU provocator, agent plătit al siguranţei şi a primit indicaţia să-l ia.Bineînţeles că nici tov.VINŢE şi nimeni dintre noi nu ştiam cine este acest PASCULESCU.S-a luat legătura cu acest PASCULESCU .A reeşit mai tîrziu că FORIS cunoştea că acest PASCULESCU este suspect şi este legat de siguranţă,ori în urma acestei legături a căzut organizaţia UTC-ului şi a căzut UTC-ul şi tov.VINTE,şi alţi activişti buni ai mişcării noastre revoluţionare,însă această legătură ne este clară că a fost indicată tocmai în scopul de a creea distrugerea organizaţiei tineretului,de a provoca distrugerea organizaţiei tineretului.FORIS şi cu banda lui,au încercat apoi să arunce vina acestei căderi pe seama unor activişti şi revoluţionari cinstiţi aşa cum am arătat şi mai înainte ,scoţînd un document pentru care a făcut presiuni şi m-au terorizat şi pe mine,pentru ca să obţină asentimentul personal al meu,lucru ce dacă nu a fost posibil a dus la discreditarea şi arestarea tovarăşilor.

Procurorul:Aveţi dvs.cunoştinţă cine şi în ce mod sprijinea pe IOSIF SRAIER,ca să rămînă şi mi se pare chiar să fie promovat în munca dela Apărare?

ANA TOMA:IOSIF SRAIER era în biroul juridic al organizaţiei Apărării,aici el a făcut foarte multe greutăţi tovarăşilor

Tov.dela Biroul Juridic 1-au semnalat că împiedică legăturile cu avocaţii cinstiţi ,patrioţilor cinstiţi care vor să apere pe deţinuţii noştri,cari veneau să intervină în procesele anti-fasciste şi că izolează munca,izolează organizaţiile de masă şi se pune o serie de intrigi şi greutăţi înăuntrul biroului juridic.Am raportat acest lucru VICTORIEI SARBU şi i-am cerut ,am făcut propunerea şi am cerut ca într-o şedinţă să prelucrăm această situaţie şi să scoatem pe S RAIER din Biroul Juridic,a tărăgănat sub fel de fel de pretexte aprobarea acestei măsuri pe care în cele din urmă sub presiune au trebuit să accepte să facă această şedinţă.Sedinţa a avut loc împreună cu tov.BUNACIU,SRAIER a fost demascat pentru actiunile lui potrivnice intereselor organizaţiei şi intereselor poporului,dar spre surprinderea noastră SRAIER a luat o poziţie de complectă recunoaştere a tuturor acuzaţiilor care i se aduceau.Acest lucru pentru un om cu orgoliul lui SRAIER şi aşa cum îl prevenise VICTORIA SARBU,care era abil,ştia să întoarcă lucrurile şi că ar putea acolo să creieze greutăţi,acest lucru a fost surpinzător şi nu se explică decît prin faptul că perioada care a tărăgănat i-a fost necesară ca să-l prevină pe SRAIER de ce se va discuta în acea şedinţă,aveau nevoie ca SRAIER să rămînă în Biroul Juridic ca astfel siguranţa să-şi aibe pe omul ei înăuntrul biroului juridic.

Procurorul: Prin ianuarie - februarie 1944 VORIS,VICTORIA SARBU au încercat să provoace prin apărare un conflict împotriva tov.din închisori?

ANA TOMA: O serie de încercări de a izola pe tov.din închisori pe unii tov,dintre patrioţii cinstiţi care-i privea cu dragoste şi cu multă grijă soarta tov.din închisoare a fost şi aceia de a creia prin calomnii şi prin intrigi de a creia impresia că tov.din închisor s-ar fi rupt de linia pe care ar fi trebuit săm meargă şi în acest scop ei au încercat au dat sarcină la tov.MARIA ILIESCU şi Tov.MANOLE TUDORACHE să redacteze o circulară în legătură cu munca hotărîtă şi în care să fie arătat că conducerea colectivului din închisori şi nominal tov.GHEORGHIU-DEJ,ar fi fracţionişti.Locuiam în aceiaşi casă adică eram izolată cu tov.MARIA ILIESCU şi MANOLE TUDORACHE şi am primit sarcină să-i ajut în redactarea acestui document.Noi nu am putut să scriem o astfel de provocare ticăloasă şi documentul nostru nu a putut să se îndrepte împotriva patrioţilor cinstiţi din închisori.Dacă această cauză în luna martie 1944,şi eu şi tov.ILIESCU şi tov.MANOLE TUDORACHE am fost suspendaţi din partid.

KOFLER: Dacă martora poate să confirme că prin iarna anului

./.

1941.-1942 la o şedinţă la care a participat şi un delegat al apărării SOLOMON a fost dată directiva de către mine ca să fie scos BRAIER din biroul juridic al apărării în urma procesului SMILOVICI?

ANA TOMA: Nu a fost niciodată pusă problema scoaterii lui SRAIER.

KOFLER: Dacă din această perioadă,dacă din mai 1941-mai 1942 cît a fost martora la apărare dacă s-au primit din închisori mulţumiri pentru buna îngrijire a apărării patriotice pe care am condus-o eu,dacă era într-adevăr mai bună decît înainte?

ANA TOMA: S-au primit ,dar aceasta prin grija pe care patrioţii cinstiţi o purtau tov.din închisori.

Tocmai această bandă speriată de situaţia că organizaţia îi ajută şi s-a întărit sprijinul în jurul patrioţilor din închisori,în jurul revoluţionarilor cinstiţi a dus la arestarea şi la distrugerea apărării patriotice.

KOFLER: Dacă în perioada aceasta cît martora a fost la Apărarea Patriotică s-a putut plînge de o lipsă de sprijin financiar din partea Comitetului Central,sprijin adică din partea mea.

ANA TOMA: Sprijin financiar am primit foarte mic,aproape nu s-a primit sprijin financiar pentru închisori.Era sprijin din cotizaţiile patrioţilor.Tocmai mai tîrziu am fost surprinsă ce posibilităţi existau şi care patrioţii din închisori şi au fost ajutaţi.

Mai mult,cînd a fost instructor pe lîngă apărare,repet ne-a împiedicat ca să ajutăm patrioţii cinstiţi calomniind patrioţii cinstiţi şi revoluţionarii demni ai mişcării muncitoare.

KOFLER: Dacă martora în 1941-1942 a primit directiva XXX de a face depozite de alimente,din partea mea,dacă a primit 5oo mii lei din partea comitetului central.

ANA TOMA: Nu a fost nici o dispoziţie.

KOFLER: Dacă la despărţirea de muncă,dacă-a trimis lui FORIS o scrisoare în care se plîngea că am protejat-o pe ELENA PAVEL şi dacă a primit o scrisoare din partea lui FORIS un răspuns pe care i-am spus că nu sunt de acord cu aceasta?

PRESEDINTELE: Tribunalul respinge întrebarea întrucît nu este concludentă-

KOFLER: Dacă martora cînd a fost mutată în altă muncă dacă mi-a mulţumit pentru ajutorul dat în munca apărării patriotice.

ANA TOMA: Este ridicol ca să-i mulţumesc pentru ajutorul dat cînd eu am fost scoasă din muncă.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI COFLER REMUS

Preşed:Acuzat COFLER ai auzit actul de acuzare,ai înţeles pentru ce eşti trimis în judecată.Acum vei răspunde la întrebările pe care ţi le voi pune.

In ce împrejurări s-a alcătuit comisia financiară pe lîngă C.C.şi din cine era compusă?

COFLER: Comisia Financiară depe lîngă C.C.aceia la care eram eu responsabil a fost constituită prin 1936-1937 cînd am primit sarcina din partea secretariatului partidului de a o constitui sau reconstitui,că exista înainte,era în perioada ilegală şi am primit la cererea şi după propunerea d-lui VEIGEL am primit în comisiepe inginerul CALMANOVICI,pe inginer HARTSTEIN acesta pe lîngă VEIGEL caremi-a fost ajutor la comisie,iar în 1938 mi-a fost predat inginerul JAK BERMAN .

Preşed: In ce a constat legătura dumitale cu VEIGEL ,

COFLER: Pe EGON WEIGEL,pe acesta l-am cunoscut înainte de a-mi fi ajutor în această muncă şi după aceiaam colaborat împreună în munca de partid,ne-am împrietenit şi am avutlegături personale.

Preşed:Cînd l-ai cunoscut pe EMIL CALMANOVICI şi JAK BERMAN şi care au fost relaţiile dumitale cuaceştia?

COFLER: Pe CALMANOVICI l-am cunoscut în anul 1936-1937 prin EGON WEIGEL.La început am avut cu dînsul numai pe linie de partid în munca resortului financiar şi după aceia am devenit prieten atît cu dînsul cît şi cu soţia lui.

Preşed:Dar cu BERMAN:?

COFLER:Mi-a fost predat în 1938.Am avut legăturicu dînsul pe linie de partid.

Preşed:Cînd l-ai cunoscut pe PATRASCANU şi ce legături ai avut cu el?

COFLER : Pe LUCRETIU PATRASCANU l-am cunoscut în anii 1923-1924,acum 3o de ani la Berlin,unde eu studiam .Dînsul a venit din LEIPZIG şi-şi dădea doctoratul.L-am cunoscut printr-un coleg student la politehnica MARCEL MOISESCU - care a plecat după aceia în Uniunea Sovietică,care era simpatizant comunist - în cantina studenţească romînă L-am maivăzut la Berlin mai tîrziu cu cîţiva ani la congresul juriştilor antifascişti,la care dînsul a participat şi m-am dus împreună cu MOISESCU ca să-l caut.După aceia l-am văzut în ţară deabea în 1932 cînd l-am căutat spre sfîrşitul anului la el acasă- eu mă mutasemdin

./.

Germania - ca să iau legătura cu P.C.R.

Mi-afost legătură de partid în 1937,atunci s-a folosit şi de mine ~~împreună~~ şi locuinţa mea împreună cu FORIS care mi-au fost cîteva luni de zile legături superioare.

Preşd:Intre PATRASCANU şi FORIS ce relaţii erau?

COFLER : STEFAN FORIS era legătura superioară a lui PATRASCANU în vremea aceia care era în C.C.şi LUCRETIU PATRASCANU nu era în C.C. făcea parte din secretariatul legal,exista secretariatul legal însă nu făcea parte din C.C.,STEFAN FORIS era legătura lui superioară.Eu cînd m-am întîlnit cu dînşi erau mereu împreună în legătura cu munca la resortul financiar.După aceia am rămas cu altă legătură pe linie conspirativă şi l-am mai văzut pe PATRASCANU în 1939.

Procurorul:Să relateze în continuare cu PATRASCANU pînă ce afost arestat.

COFLER: Pe PATRASCANU l-am văzut după ce am avut legătură de partid l-am văzut incidental în 1937 de cîteva ori cu el în diferite locuri în localuri pînă la sfîrşitul lui 1939.Dela sfîrşitul lui 1939 sau începutul lui 1940 nu l-am mai văzut şi l-am întîlnit ultima dată,eu eram într-un local ,m-a văzut de afară şi a intrat înăuntru să mă întrebe ceva.

Preşed:Unde era ?

COFLER: Intr-un local :"Ekerman" pe Bulevard.

Preşed:In 1942 l-ai văzut pe PATRASCANU?

COFLER: Nu l-am întîlnit de atunci.

Preşed:Cu CALMANOVICI şi CU BERMAN,îţi dădeau dumitale informaţii,dar dumneata le dădeai? Ce fel de informaţii le transmiteai dumneata şi pentru ce aveau nevoie?

COFLER: Pentru munca lor în domeniul financiar al partidului,aveau nevoie de informaţii obişnuite pe care se dădeau pe vremea aceia verbal,în afara celor din presa ilegală şi prin manifeste,aveau nevoie de informare verbală în legătură cu poziţia partidului şi această parte o forma o parte a muncii partidului ilegale,evenimentele în curs şi-i informam în legătură cu acestea.

Preşed:Cui transmitea informaţii?

COFLER: Aveau împuternicirea să o transmită tuturor acelora cu care prelucra situaţia politică şi cu acei cărora erau împuterniciţi să strîngă cotizaţiile pentru partid donaţii,ş.a.m.d.,bineînţeles că nu erau informaţii asupra situaţiei conspirative a parti-

dului ,nu erau informaţii politice.

Preşed:Cine era STEFANESCU ALEXANDRU?

COFLER: Era un mare industriaş proprietarul filăturii din Tălmaci "Romino-fir",unde era şi capital britanic - despre aceasta am fost informat imediat ce mi s-a comunicat despre legătura cu STEFANESCU este un om care a studiat în Anglia care după cum i s-a spus,a avut relaţii cu Legaţia Engleză ,pînă la plecarea legaţiei Britanice din ţară şi a dat informaţii acolo.

Preşed:Ce fel de legături sunt acelea cu o legaţie căreia îi dai informaţii?

KOFLER:Bine el era un om al englezilor,aceasta era evident, probabil al Intelligence Service.In vremea aceea pot să spun aşa,cînd mi s-a făcut cunoscută legătura cu dînsul din partea lui ing.CALMANOVICI şi BERMAN ,nu pot să spun exact cine,mi-a vorbit înainte de dînsul,mi s-a spus că este un om al Angliei.Că a povestit singur că a dat informaţii Legaţiei Britanice şă are capital englez în întreprinderea lui din Tălmaciu.Acestea toate le ştiam,că era război de acum în curs şi acei care erau de partea imperialiştilor britanici în vremea aceea,îi erau mai simpatici decît acei care erau de partea imperialismului hitlerist,adică nu era ceva care să surprindă atît de mult că a dat în acea perioadă informaţii Legaţiei Britanice,pînă ce a plecat Legaţia Britanică din ţară.

Preşed:Ţi-a spus dtale CALMANOVICI,cum era în legătură STEFANESCU cu englezii?

KOFLER:Da mi-a povestit,cu englezii în vremea aceea mi-a spus că a fost în legatură cu legaţia şi că a dat acolo informaţii. Acesta o ştia sigur că mergea cu maşina la Tălmaciu,culegea informaţii şi le-a dat legaţiei Britanice.Aceasta mi-a spus.

Procurorul:Acuzatul KOFLER a declarat el,că dădea informaţi lui CALMANOVICI şi BERMAN pe deoparte,iar pe de altă parte a declarat că,CALMANOVICI a dat informaţii lui STEFANESCU.Toate informaţii politice.Aşi vrea să precizeze ce fel de informaţii politice a dat el lui CALMANOVICI şi pe care CALMANOVICI le-a transmis lui STEFANESCU.

KOFLER:Prin urmare în legătura dintre mine şi CALMANOVICI, era dela legătura cu perioada inferioară,informaţiile pe care i le dădeam în numele conducerii Partidului,pentru munca politică ing.CALMANOVICI,ing.CALMANOVICI mi-a comunicat desprelegăturile cu STEFANESCU şi m-a informat atît despre capitalul britanic,cît şi despre informaţiile către legaţie,l-am autorizat să ţină această legatură.Informaţiile pe care i le-am dat,nu erau speciale pentru STEFANESCU ,erau

în general ,putea să le dea şi lui STEFANESCU,atît cît nu privea situaţia internă de partid,situaţia conspirativă şi aşa mai departe. Aceasta o ştia şi i-am atras atenţia lui CALMANOVICI că nu are dreptul,nu numai lui STEFANESCU?dar nimănui să dea informaţii cari privesc chestiunile interne şi conspirative ale partidului.

Preşed:Vasăzică cele politice?

KOFLER:In general cele care apăreau în presă şi care le ascultam,vorbesc pe baza anumitor informaţii pe care le ascultam vorbindu-se dela conducerea partidului şi le centralizam.Acestea avea dreptul să le dea şi lui STEFANESCU şi la alţii cu care venea în contact.

Procurorul:Tov.preşed.îmi permiteţi să citesc o declaraţie pe care a dat-o acuzatul în legătură cu acele informaţii politice şi care se găseşte la pagina 25 la dosarul acuzatului KOFLER."La cîteva zile după ce am luat legătură cu ALEXANDRU STEFANESCU din dispoziţia lui FORIS,la o întrevedere cu STEFANESCU prin august,septembrie 1942 în biroul lui dela soc.Romino-Fir str.Bis.Amzei ,el mi-a cerut să-i amintesc lui FORIS,că FORIS şi PATRASCANU s-au obligat să-mi dea un raport amănunţit asupra situaţiei PCR ,organizaţiilor cadre,etc. cît şi asupra celor din închisori şi ca acest raport trebue să-l aibe de urgenţă,după cîte-mi amintesc pînă la 15 sept.1942, pentrua-l transmite afară.Imediat i-am transmis lui FORIS prin VICTORIA SARBU dispoziţia lui STEFANESCU.Peste scurt timp VICTORIA SARBU m-a chemat urgent la o şedinţă şi m-a introdus în casa LENRI, din str.Londra ,unde am găsit pe FORIS şi PATRASCANU - care venise la Bucureşti pentru cîteva zile - după cum mi-au spus lucrau de 2 zile la raport şi întocmise partea relativă la resortul de război din închisoarea Bucreşti şi provincie.Impreună am lucrat la partea asupra apărării patriotice ,resortul de propagandă şi agitaţie, Frontul Popular,Uniunea Patrioţilor,etc. şi apoi noi am revizuit cu toţii,adică FORIS,PATRASCANU ,eu şi VICTORIA SARBU raportul care mi-a fost încredinţat mie şi l-am predat lui ALEX.STEFANESCU.Raportul conţinea cam 40 de pagini,bătute de mine la maşină.O parte din numele activiştilor erau cifrate,după un cifru stabilit de PATRASCANU şi FORIS şi STEFANESCU şi pe care eu nu l-am cunoscut.Odată cu predarea raportului STEFANESCU s-a declarat mulţumit,dar după cîtva timp el a cerut complectarea mai cu seamă în privinţa resortului de război,a închisorilor şi lagărelor,spunînd că cei din afară considera situaţia din închisori şi lagăre ca nesatisfăcătoare.Aceste complectări i le-am adus în scurt timp ,după ce mi le-a cerut,fiind confecţionate de FORIS.

Procurorul: După ce a plecat legaţia Angliei cine a ţinut legătura cu STEFANESCU?

KOFLER: Nu mie cunoscut imediat după aceea, cu cine a ţinut legătura, am cunoscut în orice caz cu alte legaţii cu DE WECK ministrul Elveţiei, îl cunoştea şi-i transmitea cîteodată informaţii. Aceasta ştiam, însă legătură permanentă după cunoştinţa mea avea la începutul lui 1944 cînd l-a plecarea lui BARBU STIRBEI la Cairo, STIRBEI i-a lăsat un aparat, sau controlul unui aparat de radio-emisie care se afla în casa lui STIRBEI şi pe care-l manipula TURCANU. Prin acest aparat a transmis ştiri atît lui STIRBEI cît şi la Comendamentul Anglo-American, ştiri, informaţii, mesagii.

Preşed: Ce legături ai avut dta cu STEFANESCU, ce ţi-a spus FORIS?

KOFLER: Eu trebue să spun ceva în legătură cu această declaraţie citită.

Preşed: Noi am auzit, răspunde dta la întrebare?

KOFLER: Am avut întrevederi cu ALEX. STEFANESCU în total pînă la 23 aug. seara inclusiv cînd l-am văzut şi am avut o întrevedere cu el - decît de 4 ori - şi anume prima oară în casa Vaxler, în toamna anului 1943 abea ing. CALMANOVICI şi BERMAN au avut legături dinainte din 1942 şi aceste legături le-a stabilit prin ing. DRAGOS POP.

Preşed: Dtale direct îţi transmitea informaţii sau instrucţiuni STEFANESCU?

KOFLER: Nu mi-a dat instrucţiuni şi informaţii. El a avut legătură nu în 1942, poate nu atît de frecvente însă în 1943-1944 a ţinut tot mai frecvent legătura cu ing. CALMANOVICI şi BERMAN şi aceştia îmi comunica mai mult ing. CALMANOVICI îmi comunica informaţii în scris, sau verbal în şedinţe, informaţiile date de STEFANESCU în special în 1944.

Preşed: Si cui le transmiteai dta?

KOFLER: Secretariatului.

Preşed: Si anume cui?

KOFLER: Secretariatului prin VICTORIA SARBU în general, adică pe linia tehnică, secretariatului - lui STEFAN FORIS, care era atunci în fruntea secretariatului, pînă nu a mai fost după aceea.

Preşed: Arată dta cum ai cunoscut-o pe VICTORIA SARBU?

KOFLER: Pe VICTORIA SARBU am cunoscut-o în 1941 după arestarea unei părţi a conducerii partidului, în aprilie 1941 pela începutul lui Mai, legătura fiindu-mi făcută de NICOLAE PETREA cu dînsa.

./.

Dînsa era chemată la București de STEFAN FORIS,urmînd să fie secretara tehnică a secretariatului,a conducerii.partidului.NICOLAE PETREA mi-a făcut legătura și m-am întîlnit cu dînsa pe stradă și am introdus-o în casa în care locuiaxx FORIS .

Președ:Cum și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe FORIS?

KOFLER:Pe FORIS l-am cunoscut în 1937 cînd legătura mea superioară de partid,care a fost conspirativă pînă atunci și fusese în ultima perioadă POPESCU-PUTURI mi-a fost transmisă secretariatului legal care era condus de STEFANxxxx FORIS,l-am cunoscut prin PATRASCANU.Legătura a fost transmisă,pe amîndoi i-am cunoscut ,întîi pe PATRASCANU și el mi l-a prezentat pe FORIS.

Președ:VICTORIA SARBU era tehnica lui FORIS?

KOFLER:In 1941 înainte de începerea războiului ,cu scurt timp a devenit dînsa secretara tehnică a lui FORIS,încă înainte de aceasta,în 1941 ea a fost la Ploești în C.C. al Apărării Patriotice. Pînă atunci n-a fost dînsa în secretariat.

Președ:Ce activitate a dus în calitatea respectivă de secretară tehnică.

KOFLER:Dînsa a fost aceea care ținea legătura între membrii C.C. în perioada aceia ,și pentrucă ei nu se vedeau decît rareòri,iar dînsa mergea dela unul la altul ,comunica ce are de comunica își nota ce-și spuneau aceștia și-i aducea instrucțiuni lui STEFAN FORIS.In timpul ședințelor cu FORIS nota tot ce se vorbea,sau o parte din tot ce putea nota,era secretară de ședințe.I-a a luat parte la toate ședințele și nu-mi amintesc vreo ședință la care să nu fi luat parte.După cîte am impresia ea era sfetnica lui FORIS ,pentrucă se consfătuia cu dînsa,destul de des,iar în 1943 a fost cooptată în C.C. pînă atunci ea xxfaxt era instructoarea centrală pentru partea tehnică a partidului.

Președ:Dar legăturile lui FORIS cu alți membrii de partid

KOFLER:xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx,Adică cu alți membrii de partid,dînsul trăia legal și în mare parte stătea în casă,se muta rar dintr-o casă în alta.Dînsa ținea legăturileexterioare.

Președ:Si cu nemembrii de partid?

KOFLER:Cu nemembrii de partid n-aș putea să precizez acu Sigur că ținea toate legăturile,însă nu pot să precizez dare erau n membrii de partid în afară de familia lui FORIS.

Președ:Dar cu organele siguranței nu ținea FORIS legătur

KOFLER:Nu pot să știu aceasta,pentrucă nu cunosc rezultatul cercetărilor,în legătură cu dînsul.Eu am declarat în vreme aceea în August 195o,cred,care s-a citit aici în august 195o am

dat o serie de declaraţii însă care nu corespund realităţii, în care am vorbit este adevărat despre aceasta, că FORIS a ţinut legătura cu siguranţa prin VICTORIA SARBU. Acestea nu corespund realităţii cel puţin eu nu am cunoştinţă despre aceasta. Rezultatul cercetărilor nu-l cunosc în legătură cu STEFAN FORIS.

Preşed: STEFANESCU ALEX. transmitea informaţii, instrucţiuni, eventual directive, informaţii care le dădea el, ştiaţi de unde provin, cu cine avea legătură?

KOFLER: STEFANESCU a dat informaţii din multe locuri, la începutul lui martie 1944 a început să transmită o parte sau toate radiogramele, respectiv primite prin aparatul de radio-emisiune din Cairo, începînd să transmită copii după acestea, a transmis şi condiţiile de armistiţiu care au venit din Cairo la începutul lui aprilie, ale lui BARBU STIRBEI şi alte informaţii din alte surse, însă cele mai importante au fost acestea. Mi-a spus şi o serie de lucruri despre MANIU, despre aceste lucruri......

Preşed: Dar în timpul războiului ce fel de directive v-a dat STEFANESCU în legătură cu felul cum trebue să lucraţi?

KOFLER: Acestea sunt în acele declaraţii pe care le-am dat în august 1950, acum 4 ani şi nu corespund realităţii. STEFANESCU nu a dat directive asupra felului cum trebueşte să lucrăm, cel puţin mie nu mi-a dat.

Preşed: Pe el îl interesa cum se lucra.

KOFLER: Probabil că-l interesa şi se informa adică în sensul că punea cîteodată întrebări, însă eu n-am avut cu dînsul decît 4 întrevederi pînă la 23 August.

Preşed: Poate prin CALMANOVICI?

KOFLER: Nu cred că spunea mai multe decît trebuia să spună.

Preşed: Nu dela el asupra partidului, spre dta, dela STEFANESCU la dta?

KOFLER: Instrucţiuni nu a transmis, nu a transmis instrucţiuni de felul acesta. Nu a transmis.

Procurorul: Ai spus că ai avut 4 întrevederi cu STEFANESCU. In 1942 ai avut vreo întrevedere?

KOFLER: Eu nu. Prima întîlnire am avut-o în toamna lui 1943. Inainte de 1943 eu personal nu am avut nici o întrevedere cu STEFANESCU. Legătura în 1942 s-a ţinut prin ing. CALMANOVICI şi BERMAN.

Procurorul: Imi permiteţi să citesc o declaraţie, pe care a dat-o acuzatul la 13 aug. 1950? Prin urmare dela sfîrşitul anului 1942 la o consfătuire în casa lui STEFANESCU, la care a luat parte FORIS şi PATRASCANU, adus dela Poiana Tapului la Bucureşti, de STEFA-

cu maşina la întîlnirea pe care de altfel a relatat-o şi acuzatul BERMAN, a arătat că obiectul consfătuirii este chestiunea cîştigării muncitorimii pentru orientarea apuseană. In vederea aceasta trebuia pregătit terenul atît politic cît şi prin informaţii, acte de diversiune, etc., după instrucţiunile ce le va primi. FORIS a raportat că a făcut progrese în partid şi poate conta acum pe mai puţină împotrivire în acţiunea ce va fi necesară. PATRASCANU a propus o luare de contact cu MANIU, BRATIANU şi TITEL PETRESCU pentru stabilirea unui pact secret în partu care să garanteze menţinerea Romîniei în sfera anglo-americană. S-a decis acceptarea propunerii lui PATRASCANU şi ca el să reprezinte P.C.R. cu FORIS în acest pact, să nu se facă nici un fel de sabotaje sau acte de diversiune care ar uşura înaintarea Armatei Roşii, să se pregătească opinia publică pentu debarcarea anglo-americanilor în Balcani, să se centralizeze la STEFANESCU orice informaţie care ar putea fi folosită de anglo-americani.

Deoarece armata roşie înainta rapid spre graniţele Romîniei, STEFANESCU a cerut ca să fie trimişi delegaţi la Cairo care să trateze cu anglo-americanii eşirea romîniei din răsboi. El a spus că are consimţămîntul lui ANTONESCU pentru aceasta. Propunerea venită din partea U.R.S.S. prin delgaţii dela Stokolm o să rămînă fără răspuns pentru a se putea trata cu anglo-americanii la Cairo. La propunerea lui PATRASCANU s-a hotărît ca la Cairo să plece pe lîngă STIRBEI şi VISOIANU. Această declaraţie concordă dealtfel în totul cele declarate de către acuzatul BERMAN.

Preşed: Cum au fost puse la cale provocările pentru înlăturarea din partid a celor mai bune cadre?

COPLER: Aceasta este o chestiune în legătura cu activitatea C.C.-ului de sub conducerea lui STEFAN FORIS din perioada războiului. Activitate pentru care sunt respohsabil şi eu, pentru care comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn m-a condamnat foarte sever în rezoluţia din 23-24 ianuarie 1950, adică m-a condamnat şi pe mine. In această perioadă a războiului antisovietic au fost într-adevăr conflicte în cadrul C.C., conflicte care după părerea mea poartă principala răspundere STEFAN FORIS. Conflicte care a dus la o fărămiţare atît a forţelor C.C. cît şi a organizaţiei din Bucureşti a partidului în legătură cu acest conflict. Este greu ca să spun cum au fost puse la cale, pentrucă deşi port şi eu răspunderea gravă pentru aceste conflicte, pentrucă nu le-am împiedicat, nu pot să spun că m-am concertat cu FORIS şi VICTORIA SARBU pentru aceasta, pentrucă nu ar corespunde realităţii, însă FORIS la şedinţe ve-

./.

nea şi spunea :uite s.a întîmplat aceasta şi aceasta,Aceasta fie că era real,prezenta o anumită situaţie pe baza acestei situaţii propun nea măsura cutare şi cutare,adică să fie de pildă dizolvat Comitetul Judeţean Ilfov.Il credeam în felul cum era prezentată situaţia îi dădeam aprobare,sau în legătură cu conflictul care l-a avut cu membrii C.C.în vremea aceia CONSTANTIN PARVULESCU ,ILONA POP tot aşa N-am asistat la şedinţa,însă ulterior după şedinţa mi s-a spus că s-a întîmplat cutare şi cutare lucru prezentînd astfel situaţia încît i-am dat dreptate deşi împotriva asentimentului că ar fi bine. Este adevărat că în legătură cu acest conflict m-a informat dinainte din vara aceia despre un schimb de scrisori care l-a avut cu membrii Comisiei centrale de control CONSTANTIN PARVULESCU.

Preşed:La ce şedinţe luaţi aceste hotărîri?

COFLER: La şedinţe obişnuite.In general în perioada răsboiului am văzut cu oarecare excepţie pe FORIS în medie odată pe lună,restul legăturii se ţinea prin VICTORIA SARBU,îi comunicam ce aveam de comunicat din sectorul meu de muncă şi dînsa îi comunica.

Preşed:~~Ce se urmărea de către FORIS?~~ Ce a urmărit FORIS

urmărea slăbirea part. COFLER: Efectiv s-a provocat o slăbire foarte mare a partidului şi partidul a fost pus în situaţia să nu-şi poată îndeplini sarcina aşa cum ar fi putut să le îndeplinească în perioada cea mai importantă a partidului.

Preşed:Cu cine erau înlocuite elementele muncitoreşti?

COFLER: Acestea au fost înlocuite cu elemente slabe mic burgheze.

Preşed:Arată cum au fost rupte legăturile cu provincia?

COFLER: Munca în resortul provincii a fost toată perioada răsboiului foarte slabă incontinuu.S-a întrerupt foarte frecvent legătura. Concret n-aş putea spune nu a fost în sectorul meu ,acestea însă le ştiu pentrucă la şedinţe se discuta că abia se relua o legătură şi data viitoare iar era lipsă de contact,nu se întîlneau.Pentru a nu se întîlni fie că provincia cînd venea în Bucureşti nu găsea pe reprezentatul secretariatului,fie că invers,reprezentatul secretariatului pleca în provincie şi nu dădea de reprezentatul provinciei,cert este că a fost aproape tot timpul răsboiului cînd într-o regională cînd în cealaltă se întrerupea legătura.

Preşed:Ce efect avea aceasta?

COFLER:Un efect foarte grav asupra muncii de partid,pentrucă munca de partid,numai în jud.Ilfov şi alte judeţene era foarte slabă, slabă fără legătură permanentă cu toate organizaţiile.

Procurorul:In legătură cu aceste fapte,această acţiune, de ruperea de partid a legăturilor cu provincia,au fost discutate cu STEFANESCU?

COFLER: N-am discutat cu ALEXANDRU STEFANESCU niciodată vreo chestiune în legătură cu situaţia noastră de partid.

Procurorul:Imi permiteţi să citesc o declaraţie dată la 17 august 195o,a acuzatului.Prin noembrie 1942 ALEXANDRU STEFANESCU mi-a spus că cei de afară consideră P.C.R. ca fiind încă prea puternic şi că este necesar slăbirea sau chiar distrugerea organizaţiilor de partid.STEFANESCU a spus că trebue întreruptă legătura cu organizaţiile din provincie care rămase fără sprijin politic şi materiale dela centru şi cu ajutorul unuia sau altuia din membrii de acolo fără decade şi se dizolvă sau cadre pradă siguranţei.Mai tîrziu FORIS mi-a spus că a început executarea acestei directive şi anume pentru mai multă "regulă" a centralizat la el toate întîlnirile cu privincia transmiţînd prin VICTORIA SARBU dela caz la caz întîlnirile respective resortul provincie,dar VICTORIA SARBU nu aducea întîlnirile adevărate,ci una fictivă astfel ca delegaţii din provincie veneau de pomană la Bucureşti ei neîntîlnindu-se niciodată cu centrul şi astfel că în scurt timp aproape toate legăturile vor fi practic întrerupte cu provincia,ceeace a relatat dealtfel şi acuzatul COFLER.-

Preşed:Arată dumneata cum a fost ruptă legătura cu deţinuţii din închisoarea Văcăreşti.

COFLER:Cu deţinuţii din închisoarea Văcăreşti propriu zis legăturile nu au fost întrerupte a fost un conflict.Au fost întrerupte legăturile politice,dar cele de ajutorare ale apărării Patriotice nu au fost întrerupte tot timpul,iar în 1943 a intervenit, a fost un conflict care a fost provocat încă mai dinainte cu o parte din deţinuţii anti fascişti din Caransebeş.Incă dela sfîrşitul lui 1942 mi se pare că la sfîrşitul lui 1942 cu deţinuţii anti fascişti din Caransebeş iar în conflictul cu deţinuţii anti fascişti din Văcăreşti,la acest conflict eu am o parte din vină prin înăsprirea lui,nu la izbucnirea lui că nu am luat parte la izbucnirea lui. In mai 1943 secretariatul de atunci a trimis o scrisoare deţinuţilor antifascişti din Văcăreşti în urma unei ştiri că au refuzat să dea un raport politic şi în care ameninţa că dacă nu trimit acest raport,se vor întrerupe legăturile politice. Această scrisoare am văzut-o ulterior,la aceasta nu am luat parte la compunerea ei ,aceasta mi s-a arătat ulterior ,o scrisoare din 31 mai 1943.

In iulie 1943 a venit soţia mea LILI WEIGEL la Văcăreşti,a fost la Malmaison pînă atunci,la închisoare şi a venit la Văcăreşti.

Preşed:Cum a ajuns la Văcăreşti?

KOFLER:Cum a ajuns,a fost trimisă la Malmaison ,condamnată la 10 ani.După aceea la Mislea prin Văcăreşti.A stat acolo 6 zile şi a fost trimisă mai departe la Mislea ,însă s-a oprit la Ploeşti fiindcă se declarase carantină la Mislea şi a fost trimisă înapoi dela Văcăreşti,în urma unei intervenţii pe care am făcut-o printr-un avocat şi a fost adusă înapoi la Văcăreşti.Era carantină de 40 de zile la Mislea.

Preşed:Cine a propus legătură cu cei din Văcăreşti,pe LILI WEIGEL?

KOFLER:Eu am propus-o în urma faptului că existe acele conflicte care au fost.Cred că eu am propus-o lui VICTORIA SARBU care era la Apărarea Patriotică ca .....nu înainte de a veni dînsa la Văcăreşti,am cerut ca să fie legitimată de celula din Văcăreşti şi s-a transmis acolo că este om de încredere în conducere şi se poate avea în dînsa încredere.Cum era atunci sistemul ilegal,şi s-a transmis Apărării Patriotice dela Văcăreşti,iar dînşii i-am comunicat că dacă ajunge la Văcăreşti,poate avea încredere deplină în ELENA PAVEL,dacă este soră cu VICTORIA SARBU,şi cu ILCA WASSERMAN.Nu ştiam că sunt şi alte deţinute în care se punea să ai încredere,ci numai în cele două.

Procurorul:Tov.preşedinte în legătură cu arestarea lui LILI WEIGEL,vreau să pun cîteva întrebări acuzatului.In primul rînd să ne relateze cum a fost cu căderea soţilor WEIGEL,cum a fost arestată LILI WEIGEL?

KOFLER:Au fost arestaţi,dînsa era conducătoarea resortului tehnic la sectorul meu de muncă.La 2 februarie 1943 a venit siguranţa în casă şi atunci soţia mea,care era atunci soţia lui EGON WEIGEL, şi a făcut o percheziţie care a găsit la EGON WEIGEL în afară de un aparat de radio pentru care dînsul de altfel avea permis legal,a găsit multiplicate la maşina de scris,în limba germană o serie de informaţii pe care el le asculta la radio şi le stenografia,şi apoi le multiplica la maşină.Iar soţia mea,sosind în casă i s-a găsit la dînsa în poşetă un buletin informativ al C.C.

Procurorul:Să precizeze era soţia lui sau a lui EGON WEIGEL

KOFLER:Pe vremea aceea era soţia lui WEIGEL,actualmente, adică acum este soţia mea.

Procurorul:Cu acte de căsătorie?

KOFLER:Fără acte de căsătorie.

Procurorul:Atunci nu este soţia dtale? Trebue să vorbeşti

în limbajul legilor noastre.

KOFLER: Atunci îmi daţi voie să vă întreb, cum se numeşte aceasta, pentrucă în partidul ilegal se numeau totuşi soţie, şi dacă nu erau căsătoriţi.

Procurorul: Azi nu se vorbeşte aşa.

KOFLER: Atunci cum pot s-o numesc pe LILI WEIGEL?

Procurorul: Este despărţită de WEIGEL, deocamdată el este căsătorit cu altcineva, este LILI REVESZ, deci după numele ei de fată.

Preşed: Atunci relatează mai departe.

KOFLER: Prin urmare s-a găsit la dînsa în poşetă un buletin informativ al C.C. pe care dînsa l-a adus din casa de lucru a mea, conspirativă care era atunci pe numele lui TIBERIU IONESCU, ele au fost aduse acolo fiindcă a doua zi la întîlnirea cu MIHAIL MAGHERU să i le predea. Cauza arestării, cum siguranţa a venit acolo a fost clarificată puţin după aceea prin faptul că la siguranţă s-au găsit nişte stenograme ale lui EGON WEIGEL, în parte arse la mărgini, scoase din caloriferul casei, era o casă mică acolo, unde EGON WEIGEL vroia să ardă stenograme în calorifer. Au fost scoase de femeea de serviciu, de acolo care avea un frate circiumar pe Vasile Lascăr, unde venea agenţii de siguranţă, unde dînsa a dat aceste stenograme. Dînsa nu ştia ce sunt cu aceste stenograme, ce scrie acolo şi care au ajuns aceste stenograme la siguranţă şi pe baza acesteia s-a făcut acea percheziţie. Aceasta e în legătură cu arestarea.

Procurorul: Unde te găseai cînd au fost arestaţi soţii WEIGEL?

KOFLER: In după amiaza aceea, poate că în acea zi la ora 11 şi jumătate dimineaţa, m-am întîlnit cu LILI WEIGEL la cofetăria Ionescu, mi-a dat un telefon la birou unde lucram şi mi-a dat o informaţie primită tocmai atunci că l-a ing. HARSTEIN, care dormea seara la Curtea Marţială, fiind arestat, şi dormea la Curtea Marţială, a fost arestat pe linie de sabotaj, însă eşea seara în oraş şi mi-a adus informaţii în condamnările din procesul Pirotehniei. Seara am intrat în casă neştiind că siguranţa e acolo, pela ora 10 şi ceva, şi am dat de siguranţă acolo.

Preşed: Cine anume era acolo?

KOFLER: E vorba de subcomisarul TANASESCU şi încă un agent care stătea la pîndă. Cînd am intrat mi-a făcut o percheziţie, eu aveam la mine biletul dela LILI WEIGEL, însă am profitat de ocazie că subcomisarul TANASESCU mi-a spus să scot tot ce am în buzunare, eu m-am prefăcut că-l bănuesc că este vorba de un hoţ, că cu mine nu-i merge aşa, am început să fac gălăgie şi el s-a întors spre uşă

ca să-l cheme pe celălalt agent .In timpul acela am reuşit să inghit acel bileţel.Altceva la mine nu s-a găsit.Am rămas noaptea acolo,pe urmă am fost adus la siguranţă la TAFLARU.Mai întîi m-au dus acasă la mine în str.Italiană şi au făcut o percheziţie,iar de acolo am fost la Apometru unde deasemenea s-a făcut o percheziţie,în casa de bani şi în biroul meu şi abea după masă l-am văzut pe TAFLARU.Pînă atunci nu l-am văzut.

Procurorul:Cine a dat dispoziţii ca să fi eliberat din inchisoare?

KOFLER:TAFLARU.

Procurorul:Cît timp LILI WEIGEL a fost cercetată la siguranţă,KOFLER a fost pela siguranţă?

KOFLER:In timpul cît a fost anchetată am fost a doua zi la ora 5 şi jumătate,după ce i s-a luat o declaraţie,şi eu abea am fost chemat din nou a treia zi de către subcomisarul TANASESCU, pentru a da o declaraţie.După acesa Dr.DUMITRESCU a fost sesizat de fratele meu JITIANU care l-a întrebat ce vor şi mi-a spus că trebue să dau o declaraţie deoarece LILI WEIGEL şi-a făcut un alibiu prin mine,spunea că este prietena mea.M-am dus acolo ,am fost informat în legătură cu aceasta şi mi s-a arătat un buletin informativ al C.C. care s-a găsit la LILI WEIGEL si m-au interogat dacă l-am citit îm-preună,dacă-l cunoşteam sau nu şi ce legături am avut cu dînsa,cînd a venit la mine acasă pentru ultima dată şi aşa mai departe.Aceste lucruri le-am spus.

Procurorul:Dacă i-a adus la siguranţă lui LILI WEIGEL, alimente,mîncare dela restaurant ş.a.m.d.?

KOFLER:La siguranţă nu.

Procurorul:Dacă după ce a fost anchetată LILI WEIGEL şi cînd a fost trimisă la Inchisoarea Militară a luat legătură cu ea, atît acolo cît şi la Curtea Marţială.

KOFLER:La Curtea Marţială cînd am fost împreună cu avocatul MIRCEA,am fost cînd am citit dosarul,cînd a fost adus şi la grefă,am luat legătură atît cu EGON WEIGEL ,cît şi cu dînsa prin aceea că i-am văzut acolo şi am văzut şi dosarele.

Procurorul:A fost de mai multe ori la Malmaison,avea acces permanent?

KOFLER:Nu am avut acces,însă prin slt.TURCU mă puteam duce,acesta era comandantul gărzii aći la Malmaison,era o gardă comandată de un slt.Nu era ofiţer mai mare la Malmaison şi dînsul printr-un dar sau ceva,puteam obţine vorbitor pe vremea aceea.

Procurorul:Cînd era WEIGEL la inchisoarea Văcăreşti,cum

Cum a vizitat-o şi de cîte ori mergea acolo?

COFLER: Am vizitat-o timp de 2 luni de zile pînă m-am ilegalizat şi am trecut în ilegalitate,am vizitat-o foarte des de 3-4 ori pe săptămînă.Am avut permis permanent dinpartea Ministerului Justiţiei Direcţia Penitenciarelor dat de Directorul General al închisorilor depe atunci,Col.PETRESCU,aceasta în urma intervenţiei avocatului ANGEL DUMITRESCU,un avocat cunoscut de aceasta.

Procurorul:Ce poziţia a avut LILI WEIGEL la cercetările dela siguranţă?

COFLER: Poziţie care era dinainte fixată.Dînsa a refuzat să declare vreo legătură.In legătură cu materialul,adică cu buletinul C.C. care s-a găsit la dînsa în poşetă a declarat că l-a găsit în tramvai, cu care venise acasă,şi că dînsa nu ştie dacă aceasta este hîrtia (buletinul avrea vreo 12 pagini),pentrucă ea atunci cînd l-a găsit nu, s-a uitat la el l-a luat şi l-a băgat în poşetă.Cînd însă TAFLARU a venit şi a pus pe birou aceasta a spus că nu ştie dacă acestea s-au găsit la ea în posetă şi nu poate să cunoască aceste hîrti.

Procurorul:Ce sfat i-a dat COFLER lui LILI WEIGEL atunci cînd se afla la tribunal şi a citit dosarul?

COFLER : Nici un sfat ci atît ca Să nu recunoască,aşa era normal şi n-a recunoscut nimic nici la siguranţă nici la Curtea Marţială nu a recunoscut nimic.

Procurorul:La închisoarea Văcăreşti spunea acuzatul că mergea foarte des,de trei ori pe săptămînă.Cît timp stătea de fiecare dată cu LILI WEIGEL şi anume unde stătea?

COFLER: In biroul avocaţilor şi stăteam de vorbă cîte o jumătate de oră şi mai mult,am stat cît ne-a lăsat.

Procurorul:Dacă a stat de multe ori în camera ofiţerului de serviciu la Malmesoin.?

COFLER: Am stat atîta timp cît a fost acolo Slt.TURCU,timp de săptămînă două,El a stat acolo comandant al gărzii,după aceasta în luna mai a fost un conflict între LILI WEIGEL şi Generalul Stoia commandantul Justiţiei militare,pretextînd că dînsa.....

Preşed:Nu ne interesează acest lucru.

COFLER: Aceasta interesează că i s-a interzis orice vorbitor şi declar,că dacă am vizitat-o des înainte,declar că a avut un conflict şi că a fost ameninţată cu linşajul,a fost somată şi ameninţată şi a fost pedepsită faţă de alte familii.

Procurorul:Să ne spună ce pachete îi ducea acolo,anume ce fel de alimente?

COFLER: Alimente pecare i le trimeteam eu fie că i le trimetea prietenii.

Procurorul:Să precizeze ce fel de alimente pentrucă era vorba de pepeni la ghiaţă şi îngheţată şi de altă chestiune de felul acesta,să precizeze ce anume.

KOFLER:Alimente în general,era vorba de regimul ei pe care îl ţinea înainte de a intra în închisoare la soţul ei acasă,erau cam aceleaşi alimente.Erau alimente mai mult însă decît populare.

Preşed:De unde erau cumpărate ca să precizăm aceasta?

KOFLER:De unde se cumpăra,fie la Carpaţi,fie în centru la Dragomir Niculescu,că acolo aveam biroul.

Procurorul:Tov.preşedinte,ce instrucţiuni a dat KOFLER lui LILI WEIGEL la închisoarea Văcăreşti în legătură cu deţinuţii politici de acolo?

KOFLER:In perioada aceia în afară de instrucţiunea pe care a avut-o de a lua legătura cu ELENA PAVEL sau ILCA WASERMAN nu am dat instrucţiuni pentrucă s-a refuzat ca să se ia legătura cu ea, prin aceia că nu s-a primit încă legitimarea dînşii de către celulă pînă la sfîrşit,pînă în ultima zi cînd m-am ilegalizat în Iulie,şi pînă la sfîrşitul lui Septembrie s-au spus de către ceilalţi deţinuţi că n-au primit încă legitimarea ei şi deaceia luat legătura cu ea.

Preşed:Ce instrucţiuni i-ai dat dta ei?

KOFLER:Nu i-am dat instrucţiuni deosebite,dînsa era informată despre conflictul dintre conducerea partidului de atunci şi închisori,şi alte instrucţiuni deosebite nu a avut.

Procurorul:Să spună ceva în legătură cu scrisoarea despre care am discutat mai înainte,despre care ai spus dta.

KOFLER:A fost altă scrisoare,ulterioarădupă ce m-am ilegalizat am trimis o scrisoare în care i-am trimis nişte instrucţiuni ca să le predea lui ILCA WASERMAN şi care a refuzat să le primească.

Procurorul:A căutat KOFLER după instrucţiunile lui FORIS ca să o impună ca legătură de partid pe LILI WEIGEL în ceeace priveşte activitatea trădătoare,pentru deţinuţii din închisori?

KOFLER:Am recomandat-o ca un element de încredere,aceasta am confirmat că da.

Procurorul:Şi au primit-o comuniştii din închisori,care este cauza?

KOFLER:A refuzat să primească dela LILI WEIGEL pentrucă avea suspiciuni asupra lui FORIS.Cred că dînsa era cunoscută dinainte de una sau două deţinute cunoşteau,ştiau că face parte din aparatul Comitetului Central cam din această cauză şi am explicat.

Procurorul: Numai FORIS era suspectat ca provocator, sau şi KOFLER?

KOFLER: Cred că pe vremea aceia înainte de a o vizita la Văcăreşti numai pe FORIS, cred că eu am fost suspectat după aceia de deţinuţi aşa cred, dar nu pot să ştiu adevărul.

Procurorul: O să vă prezint aci un număr de scrisori, printre care 3 scrisori care au fost descifrate de noi scrise în limba germană, din care rezultă că LILI WEIGEL cînd era în închisoarea Văcăreşti i-a scris lui KOFLER într-un limbaj convenţional, sub formă de scrisori de dragoste o serie întreagă de informaţii privind pe comuniştii din închisori şi din care rezultă că FORIS şi KOFLER vroiau să impună ca legătură de partid pe LILI WEIGEL în contra voinţei comunistelor din închisori.

Iată în prima scrisoare LILI WEIGEL într-un limbaj convenţional arată că cel cu care grupa comunistă a avut legături, a fost tov. CHISINEVSCHI şi că acesta a plecat dela Bucureşti la Caransebeş.

Intr-o a doua scrisoare LILI WEIGEL sesizează lui KOFLER că scrisoarea către comunişti din închisorile Văcăreşti, Mislea şi Caransebeş, nu a reuşit să-şi atingă scopul, întrucît comuniştii au refuzat să i-a cunoştinţă de conţinutul ei, că a încercat acum prin ILCA WASERMAN şi MARTA CSIGO dar şi acestea au refuzat primirea scrisorii.

De asemeni în scrisoarea a 3-a pe care o prezint, LILI WEIGEL îi trimite lui KOFLER un raport asupra situaţiei din închisoarea Văcăreşti, informîndu-l că ILCA WASERMAN are legătură şi primeşte instrucţiuni dela cineva din exterior şi că acesta trebue identificat şi dat pe mîna siguranţei.

Prezint aceste scrisori Tribunalului.-

De asemeni mai prezint Tribunalului încă un număr de 54 scrisori din care la fel, într-un limbaj convenţional. L. WEIGL îi comunica o serie de informaţii privind acţiunea de spargere a acţiuni comuniştilor din închisori.

Vă rog să întrebaţi pe acuzat ce are de spus asupra acestor scrisori.

Preşed: Dacă cunoşti scrisul, nu conţinutul?

KOFLER: O parte sunt scrise de mine iar o parte de L. WEIGEL; conţinutul lor în general nu corespunde exact, deşi nu-mi amintesc exact.

Scrisorile erau la mine acasă, însă nu leeam citit de mulţi ani, însă în general nu-mi pot aminti exact ce conţin.

Procurorul: In timp ce LILI WEIGEL era arestată, eu pun

./.

intrebarea,KOFLER ducîndu-se la Malmaison s-o vadă i se puneau la dispoziţie anumite condiţii speciale,pentruca să stea de vorbă cu ea?

KOFLER:Cred că aceste condiţii au avut şi alţii care îi dădeau un dar.

Procurorul:Acestanu este un răspuns la întrebarea pe care am pus-o eu.La Malmaison prin aranjamentul cu TURCU,avea posibilităţi speciale să se vadă cu LILI WEIGEL?

KOFLER:Da,aş putea spune că erau condiţii speciale.

Procurorul:Cîte ceasuri stătea în camera ofiţerului de serviciu şi dacă în acest timp,mai stătea cineva în cameră?

KOFLER:Depinde,stăteam şi mai puţin,alteori şi mai mult. Prin cameră treceau însă nu stătea nimeni în permanenţă.

Procurorul:Dacă o scotea din închisoare pe LILI WEIGEL, fie dela Malmaison,fie dela Văcăreşti?

KOFLER:Dela Malmaison nu,însă dela Văcăreşti da,cînd a venit la tribunal în urma unei citaţii atunci am fost de două ori cu sentinela şi cu ea,în oraş.

Procurorul:Ca să facă lucrul acesta,cu care turism circula

KOFLER:Cu un taxi,pe care îl întrebuinţam în mod obişnuit.

Procurorul.In afară de taxi,cu ce turism încă mai umbla?

KOFLER:Cu dînsa n-am umblat cu alt turism,deşi dînsa ştia dă a dat o declaraţie că aş fi mers......înfine.

Personal m-am folosit de turismul fratelui meu.

Procurorul:Cum s-a făcut că nu era rechiziţionat?

KOFLER:In timpul războiului era pe numele Dr.LIVIU DUMITRESCU dela Siguranţă.

Procurorul:Cine era acest doctor?

KOFLER:Era medicul Siguranţei.

Procurorul:Dr.LIVIU DUMITRESCU nu era fratele lui SAVA DUMITRESCU?

KOFLER:Nu cred.Pe fratele lui nu l-am cunoscut.

Preşed:Ce misiune a avut L.PATRASCANU privind deţinuţii din închisori şi lagăre?

Procurorul: tov.preşedinte,pentrucă suntem la capitolul cu ruperea legăturilor cu deţinuţii din închisoarea Văcăreşti,îmi permit ca să vă citesc şi declaraţia pe care a dat-o acuzatul la 17 Aug.1950 şi care comportă în totul cu documentele şi discuţiile care s-au făcut aci în faţa Dvs.

Iată ce declară:

./.

"In primăvara anului 1943, prin Aprilie-Mai, FORIS m-a informat că a făcut un nou pas în chestiunea celor din închisori, arătîndu-mi o scrisoare pe care le-a scris-o şi în care a luat ca pretext - după cum s-a exprimat el - că închisoarea Văcăreşti nu ar fi dat la timp raportul politic, pentru a-i ameninţa cu excluderea tot.colectivul de conducere şi să rupă deocamdată orice legături politice cu Văcăreştiul.

In felul acesta - spunea FORIS - sper să produc desbinare între conducerea dela Văcăreşti şi restul celulelor şi voi putea mai uşor să exclud conducerea celulei de partid.

FORIS şi VICTORIA SARBU mi-au cerut ca LILI WEIGEL care se afla la închisoarea Malmaison să fie transferată la Văcăreşti, pentru a servi acolo scopurilor noastre.

Prin Iulie 1943, în urma intervenţiei mele, LILI WEIGEL a fost transferată la Văcăreşti, unde am vizitat-o foarte des şi i-am explicat că tovarăşii din închisori nu au o atitudine loială faţă de conducerea partidului (adică FORIS şi eu) şi că dînsa va trebui să ajute C.C. pentru clarificarea situaţiei din închisori, cum şi de a aduna în jurul ei pe acele devotate nouă".

Preşed: Ce misiune a avut LUCRETIU PATRASCANU privind deţinuţii din închisori şi lagăre.

KOFLER: După cum am declarat, nu l-am văzut şi nu ne-am întîlnit cu LUCRETIU PATRASCANU pînă la sfîrşitul lui 1943, cînd a fost la Poiana Ţapului. El a transmis în 1942 C.C. respectiv lui FORIS, dorinţa de a i se face posibilă plecarea de acolo şi a sta în Bucureşti şi a cerut ca cineva din partea C.C. să vină acolo ca să vorbească cu el. In legătură cu aceasta FORIS m-a însărcinat să văd dacă pot să-l trimit pe VIJOLI, care s-a declarat de acord să plece la Poiana Ţapului, însă FORIS a renunţat după aceia. Altceva nu ştiu pînă la sfîrşitul lui 1944.

Preşed: Dar internarea lui PATRASCANU în lagărul dela Tg. Jiu?

KOFLER: S-a făcut la sfîrşitul lui 1942 sau începutul lui 1943. Am aflat că a fost eliberat la intervenţia lui MIHAI ANTONESCU.

Ştiu aceasta pentrucă MIHAI RALEA a transmis prin MIHAIL LEVENTE - care muncea în sectorul meu că MIHAI ANTONESCU doreşte ca să ştie că el a fost acela care a intervenit pentru eliberarea lui din Tg.Jiu şi am comunicat aceasta C.C.

Procurorul: Acuztul a dat o declaraţie că nu MIHAI ANTONESCU ci PIKI VASILIU. Iată ce declară KOFLER:

"Prin Oct-Nov.1942, ALEX.STEFANESCU la o întrevedere din

casa lui din Cal.Dorobanţi mi-a spus despre capitalul politic,ce-l reprezintă dl.PATRASCANU pentru planurile noastre,el fiind cunoscut de masse şi că el s-ar putea compromite dacă ar sta tot timpul la PoianaTapului,în timp ce alţi fruntaşi sunt în lagăre şi închisori, unde se află cele mai bune cadre ale partidului influenţate de aceşti fruntaşi care vor deveni o primejdie cînd vor ieşi din lagăre şi închisori.

Deci în baza ordinelor primite,el îmi cere să transmit lui PATRASCANU şi FORIS următoarea dispoziţie categorică:deoarece tov. GHEORGHIU DEJ şi CHIVU STOICA îşi termină în scurt timp condamnările să nu intervină nimeni pentru a obţine prin intervenţie eliberarea lor.Dimpotrivă prin legăturile ce le are el, va dispune trimiterea lor în lagărul dela Tg.Jiu.

LUCREŢIU PATRASCANU să aranjeze ca prin legătura pe care o are - adică prin Ministrul Ordinei Publice PIKI VASILIU - ca să fie şi el trimis pentru cîteva luni la Tg.Jiu unde să preia conducerea deţinutelor comuniste,astfel ca la sosirea tov.DEJ el să fie deja conducătorul recunoscut a celor din lagăr lucrînd apoi prin intrigi şi desbinări în sensul planului.

Să se ia măsuri pentru a contracara influenţa pe care o au fruntaşii partidului,printredeţinuţii din închisori şi în sînul muncitorimii.Trebuesc compromişi aceşti fruntaşi prin orice mijloace iar printre deţinuţii din închisori să fie introdusă desbinarea şi provocarea.

Propuneri în această privinţă,AL.STEFANESCU a cerut să-i fie aduse de FORIS şi PATRASCANU la o consfătuire de vroia să se ţină înainte de plecarea lui LUCREŢIU PATRASCANU în lagăr.

Preşed:Cum aţi organizat provocările pentru evadarea în massă a deţinuţilor din închisori?

KOFLER:Este în legătură cu aceasta o declaraţie din Aug. 195o care nu corespunde.S-a produs o evadare dela Tg.Jiu cu lo zile înainte de 23Aug.1944.

Preşed:Nu este vorba de aceia.Evadarea dinainte de 23 Aug. 1944 nu este o vină a Dvs.

KOFLER:A fost şi un proect de evadare şi a existat şi o dispoziţie pe care am aflat-o mai tîrziu,pentru evadarea în massă a deţinutelor,însă această dispozţie am aflat-o mult mai tîrziu, poate după 23 Aug.1944,dela VICTORIA SARBU.Ea mi-a spus că s-a dat această dispoziţie şi că pe urmă s-a retractat.

Procurorul:Va să zică a existat aceasta dispoziţie,atunci

cum nu-şi recunoaşte declaraţia din Aug.1950.De cine a fost dată şi de cine transmisă?

KOFLER:Am declarat că sensul declaraţiei din Aug.1950 nu corespunde,deoarece eu am aflat mult mai tîrziu,după 23 Aug.1944. A fost o dispoziţie dată de Apărarea Patriotică şi retractată în urma dispoziţiei chiar,după cum mi-a spus VICTORIA SARBU.

Procurorul:Acuzatul a recunoscut că a avut mai multe întrevederi cu ALEX.STEFANESCU.La o întrevedere din Martie 1944, s-au discutat şi aceste probleme?

KOFLER:In Martie 1944,nu pot să spun dacă am avut o întrevedere,însă asemenea probleme nu s-au discutat.

Procurorul:Iată ce declară acuzatul în legătură cu aceasta despre care spune că a avut loc în Aprilie 1944.

"Prin Aprilie 1944,A.STEFANESCU a spus că aşteaptă pe curînd o debarcare în Balcani a englezilor şi că totul trebue să fie gata pentru aceasta.S-a arătat nemulţumit de situaţia din închisoarea Caransebeş unde tot mai sunt cei mai primejdioşi oameni şi a spus că trebue avizat şi că FORIS să dea dispoziţie la închisoare pentru evadarea în masă a deţinuţilor antifascişti comunişti,imediat CC vor primi un semal din partea partidului.

STEFANESCU a spus că apoi trebue dat semnalul şi a avea în acelaş timp grija ca,cu această ocazie elementele indezirabile să moară o moarte de erou.

El a spus că a discutat această chestiune cu cîteva zile înainte cu PATRASCANU şi a întocmit şi lista împreună cu PATRASCANU şi că FORIS să ţină imediat şedinţă cu PATRASCANU.

Preşed:Cum aufost executate directivele lui ALEXANDRU STEFANESCU de a nu se face acte de sabotaj împotriva armatei hitleriste?

KOFLER:Eu asemenea directive de ale lui STEFANESCU nu cunosc.Acestea sunt din declaraţiile din Aug.1950 care am spus că nu corespunde,însă corespunde cu altceva,că aceastanu s-a făcut nu din directivele lui ALEXANDRU STEFANESCU ci în urma slăbiciunilor şi a greşelilor comise de conducerea care a existat atunci.

Preşed:Ce căderi au avut loc între 1940-1944?

KOFLER:Incepînd din 1940,cea mai importantă cădere a fost aceea a unei părţi însemnate a conduceri partidului,din Aprilie 1941;aceasta după ce cu un an înainte în Martie-Aprilie 1940, avusese loc o cădere foarte importantă a celor două tipografi ale C.C. împreună cu tehnicii centrali soţii MILLER,cu tipografi

./.

cu tot.Una din tipografi erachiar în casa cumpărată special în acest scop de comisia financiară din însărcinarea dată de secretarul de atunci al partidului BREINER ADALBERT pe numele CECILIA CALMANOVICI.Un an mai tîrziu a urmat căderea unei părţi a conduceri partidului cînd au fost arestaţi şi oameni din conducere în frunte cu IOSIF CHISINEVSCHI,TEOHARI GEORGESCU şi alţii.

A urmat apoi căderea cu balonaşe din sectorul Albastru.Căderea din sectorul Galben,apoi o cădere în sectorul de Negru,în August căderea grupului special KRONHAUSZER-PANETH care au fost executaţi căderea ADA MARINESCU.Pînă şi a unui membru al Comitetului Judeţean anume VALCU VASILE.A urmat în Mai 1942 căderea dela Apărarea Patriotică,unde a căzut sectorul Galben şi Negru.

Apoi căderile întreprinderilor în sectorul de Albastru,în 1942 căderile dela STB,CFR.După aceia a fost o cădere în Febr.1943, căderea WEIGEL,căderea din sectorul provincie,în Aprilie-Mai cînd a căzut NICHIFOR SUCIU membru în Comitetul Judeţean şi în 1943 căderea lui STEFAN MOHANESCU,care a fost şi executat.

Preşed:Dar căderea VINTE?

KOFLER:Da,a fost tot în toamna 1942.După aceia în Dec. a fost căderea unei părţi din Comitetul Uniunii Patrioţilor,dela Fondul Patriotic şi a casei WEXLER unde s-a găsit materialul de partid al C.C. lăsat demine acolo.

Preşed:Cam cîţi au căzut pe linia Apărării Patriotice?

KOFLER:Cam 6o,cred.

Preşed:Cum au fost organizate aceste căderi?

KOFLER:Nu cunosc întrucît cercetările care au fost făcute atunci cît şi după aceia,au dus la stabilirea de urmărire.

Preşed:SCHRAER n-a avut nicio legătură cu aceasta?

KOFLER:După cîte s-a stabilit,principalul provocator al acestor căderi a fost MELINTE care era direct în serviciul siguranţei,care în 194o era secretarul Comitetului Judeţean Ilfov,care cunoştea deci toate casele de pe atunci şi care era agent vechi al siguranţei.Aceasta s-a stabilit încă din 1943.El a fost autorul şi căderii grupului special KRONSUAZER-PANETH care a fost executat.De fapt a fost bănuit încă depe atunci cînd era responsabilul sectorului Albastru,unde s-au întîmplat atîtea căderi.

Preşed:Dece totuşi el a fost apărat de FORIS?

KOFLER:Este adevărat că după eliberarea din închisoare unde a ispăşit o condamnare de 6 luni în 194o-1941 a fost repus în muncă de către FORIS în sectorul de Albastru însă nu cunosc

în ce împrejurări,deoarece nu am participat la aceasta.

Preşed:Cum a fost organizată căderea din Aprilie 1941? Ce ţi-a spus FORIS în legătură cu aceasta?

KOFLER:Nu cunosc,întrucît el se află atunci într-o casă conspirativă a ELEI ROTMIT unde locuia şi BIRTAS GAVRILA care era cumnat cu aceasta.

Preşed:Dar despre casa MELINTE,SCHARF.FORIS nu a locuit şi el acolo,cum de nu a fost arestat şi FORIS atunci.

KOFLER:Casa a căzut ă ziua de Paşte.Prin buletinul de urmărire al Siguranţei,FORIS fusese semnat cînd a plecat de acolo,însă nu a fost arestat,întrucît puţin înainte de cădere a fost luat de către maşina partidului,de către MISA LEVIN imediat şi a reuşit să intre în maşină,înainte probabil ca să-l urmărească.

Preşed:Cum a fost organizată căderea tov.CONSTANTA CRACIUN?

KOFLER:N-am cunoştinţă să fi fost organizată specială,însă ştiu că dînsa a căzut odată cu UTC-ul însă a fost demoralizată de FORIS prin anumite lucruri care s-au întîmplat în perioada aceia, însă o organizare specială nu cunosc.

Procurorul:Să explice ce înseamnă demoralizată?

KOFLER:Sunt chestiuni mai personale,însă dacă trebue am să explic.I s-a făcut propunerea ca să devină soţia lui.

Procurorului:Imi permiteţi să arăt aşa cum dealtfel a arătatşi acuzatul la cercetări.Iată ce declară la 27 Aug.195o:

"In luna Iulie 1942 FORIS,eu şi VICTORIA SARBU am discutat directiva lui STEFANESCU de a provoca conflicte şi de a exclude pe activiştii devotaţi partidului!

Printre activiştii din afara CC care urmau să fie compromişi,FORIS a propus-o pe tov.CONSTANTA CRACIUN care era recalcitrantă faţă de politica lui FORIS şi a mea.

Pesă cîteva săptămîni la începutul lunei Septembrie,VICTORIA SARBU m-a informat că tov.CONSTANTA CRACIUN a căzut în mîna siguranţei şi anume:siguranţa a publicat în ziar,fo grafia tov.VINTE ca a unui necunoscut găsit în stare gravă pe lnia ferată şi s-a dus la Spitalul Brînconevesc.Cerea celor care-l cunoştea să vină acolo.

FORIS a transmis prin VICTORIA SARBU ,tov.CONSTANTA CRACIUN ca să se ducă la gazda tov.VINTE şi săo trimită la spital.

Tov.CONSTANTA CRACIUN a executat dispoziţia şi gazda a fost prinsă de siguranţa care s-a întors cu ea acasă şi a arestat-o.

Mai tîrziu FORIS mi-a mărturisit că,căderea VINTE şi a UTC-ului fusese aranjată prin SCHRAER pentru a lovi în tov.FARVULESCU,dar pe tov.CONSTANTA CRACIUN a trimis-o odată la gazda tov.VINTE,ştiind

./.

că fotografia publicată în ziar este un truc al siguranţei şi că tov.CONSTANŢA CRACIUN va cădexxx.

Preşed:Cum a fost organizată căderea casei WEXLER?

KOFLER:Eu am declarat că declaraţia aceea din Aug.195o din care se scot citatele nu corespund realităţii.

In casa Wexler au fost arestaţi un grup de studenţi în frunte cu PAUL GRIGORESCU şi MARIA MANESCU.Din cite s-a stabilit atunci MIRCEA BIJI care fusese instructor al tineretului pelîngă studenţi care în 1941 a trecut cu munca la Uniunea Patrioţilor,a fost acela x care a dus la căderea casei.BJI a fost arestat în ziua de 14 Dec. şi la siguranţă a vorbit despre Uniunea Patrioţilor şi a dat casa aceasta Wexler.

Preşed:Cum au ajunsactele CC la casa Wexler?

KOFLER:Plicul cu aceste acte de o deosebită importanţă,mi-au fost predate de către FORIS pentru a fi depuse la locul de depunere în casa VASILE MODORAN unde se ascundea arhiva partidului şi care trebuia predat lui,prin AUREL VIJOLI.

A.VIJOLI care era la Banca Naţională,de atunci în urma căruia se aştepta să fie destituit din funcţia pe care o avea şi el a crezut că sunt măsuri în legătură cu PCR,astfel că atunci cînd tehnica mea,ANA SOLOMON s-a prezentat cu materialul i-a spus ca să-l ia înapoi.ANA SOLOMON în această situaţiea-adus cu plicul în casa Wexler unde aveam şedinţă şi unde dn vina mea a rămas acolo,în loc să-l fi luat şi să-l predau înapoi lui FORIS.De fapt eu i-am dat lui PAUL WEXLER instrucţiuni ca să-l ascundă în pod,însă acesta nu l-a ascuns.

Preşed:Dta care cunoşteaimunca ilegală cum ai admis ca un astfel de material să rămînă într-o casă unde se ţineau şedinţe?

KOFLER:Este adevărat că în această privinţă am dovedit neglijenţă,deoarece trebuia să-l fi dus în casa unde se ţineau numai şedinţele CC.Aceastaneste adevărat că m-am lăsat dus de faptul că în casa Wexler erau ascunzători foarte bune.

Procurorul:Cînd s-a întîmplat această cădere la ce dată?

KOFLER:A căzut la 15 Dec.1943.

Procurorul:Cu cît timp înainte de această dată KOFLER a mers şi a triat materialul care se găsea acolo şi dacă a distrus o parte din material care nu era de importanţă.

KOFLER:Chiar în seara dinaintea căderii eu am părăsit casa WEXLER după ce stătusem 2 zile în şedinţă cu tehnicii ca deobiceiu de Sîmbătă pînă Marţi,după care am mers în casa mea de locuit.In ziua de Marţi 14 Dec. după ce ţinusem şedinţe şi înainte de a părăsi casa

./.

PAUL WEXLER mi-a atras atenţia că are foarte mult material - deoarece ei băteau la maşină o serie de materiale şi că dacă putem să-l triem. Am triat o serie de materiale, iar plicul i-am spus să-l păstreze pînă cînd va veni ANA SOLOMON să-l ridice;

Procurorul: In acest plic se găsea material din cel mai important al CC-ului?

KOFLER: Da se găsea, însă nu cunoşteam de material.

Procurorul: Ce i-a spus lui PAUL WEXLER?

KOFLER: I-am spus lui WEXLER că acest material cu orice preţ nu trebue să cadă în mîna siguranţei, pentrucă este chestiunea de viaţă şi moarte.

Procurorul: Cine a spus că va veni să-l ridice?

KOFLER: ANA SOLOMON

Procurorul: Dacă cu cîteva zile înainte de căderea acestei case a fost la LILI WEIGEL la închisoare şi i-a spus că o bucată de vreme nu o s-o mai poată vedea.

KOFLER: Eu eram de acum de 2 luni şi jumătate ilegal aşa că nu am mai fost pe la închisoare. Eram ilegal dela 6 Oct.

Procurorul: Dacă are cunoştinţă cine a făcut cercetările cu privire la căderea casei Wexler, la Siguranţă?

KOFLER: Cercetările au fost făcute de TAFLARU, şeful brigăzii anticomuniste dela Siguranţă şi deci dînsul făcea toate cercetările în legătură cu comuniştii şi şeful lui, directorul general al Siguranţei cred că s-a ocupat.

Procurorul: Dacă are cunoştinţă că în acest act de cercetare KOFLER a figurat şi el sub numele conspirativ de SERGIU?

KOFLER: Da, deoarece între actele care mi-au fost predate în plic de FORIS erau foarte multe notiţe luate de VICTORIA SARBU în urma comunicărilor mele, din sectorul meu semnate pe numele meu conspirativ de SERGIU, precum şi în urma declaraţiilor lui MIRCEA BIJI că eu sunt acela care am condus munca în acest sector. Pe baza acestor declaraţii siguranţa în loc să mă caute, sub numele de SERBANESCU aşa cum s-a comunicat de Uniunea Patrioţilor, m-a căutat pe cel de SERGIU.

Procurorul: La data cînd s-a făcut descinderea MIRCEA BIJI era arestat?

KOFLER: Era arestat din ajun.

Procurorul: Cine ştia despre plicul acela în afară de soţii WEXLER?

KOFLER: ANA SOLOMON.

Procurorul: Deci BIJI MIRCEA ştia că acest plic se găseşte

acolo?

KOFLER:Nu,nu ştia de acest plic,ştia doar că există material,fiindcă la şedinţă se adusese material din sectoare.

Procurorul:Are cunoştinţă acuzatul că atunci cînd a venit Siguranţa s-a îndreptat direct în spre locul unde se găsea acest plic fără să mai facă niciun fel de cercetări.

KOFLER:Informaţiile care le-am avut atunci arătau că siguranţa s-a îndreptat direct spre camera unde ştiau dela BIJI că locuiam eu .Acolo s-a dus după ce a văzut că soţia lui WEXLER a dispărut acolo şi a încercat să dea foc materialului.

Procurorul:Dacă cunoştea conţinutul materialului şi că nu trebue găsit de Siguranţă,dece KOFLER care era membru în CC nu a dat dispoziţiuni ca să se ascundă acest plic în ascunzătoare?

KOFLER:Eu am dat dispoziţiuni ca să fie ascuns în pod între cărămizi şi am şi spus să i-a ipsos şi să zidească întrucît în acel timp ascunzătoarea care se afla într-un luminator era stricată după cum a comunicat PAUL WEXLER.

Procurorul:Dacă după această cădere a fost acuzat de către ceilalţi membri de partid că el este autorul ei şi în loc să-şi ia această răspundere,el a acuzat ba pe BIJI MIRCEA,ba pe SOLOMON ş.a.m.d.

KOFLER:Nu-mi este cunoscut acest fapt,însăpentru greşala pe care am făcut-o am fost suspendat din CC ,lăsat în munca de instructor,pentru lipsa de vigilenţă de care am dat dovadă.

Procurorul:Depun pe masa Tribunalului mai multe documente din care rezultă că autorul căderii casei Wexler este acuzatul REMUS KOFLER.Si anume scrisoarea scrisă de ALEXANDRU SOLOMON către KOFLER în cursul anului 1944 la începutul anului din care rezultă că KOFLER care îl acuza pe ALEXANDRU SOLOMON de această cădere sau că soţia lui ar fi dat casa Wexler din această scrisoare rezultă că cel care a provocat căderea casei Wexler este acuzatul REMUS KOFLER

Pe de altă parte vă depun un alt document procesul verbal încheiat de comisarul şef TAFLARU care a anchetat acest caz şi cu care KOFLER era foarte bine cunoscut încă mai dinainte dela căderea soţilor WEIGEL şi pe care i-a dat pe mîna siguranţei.

A fost reţinut numai o singură zi şi datorită lui TAFLARU a fost eliberat,deci erain legătură cu TAFLARU.

KOFLER a cautat să arunce provocarea şi să arate că nu el este cel care a dat casa Wexler,ba că este BIJI MIRCEA,cînd a văzut că nu merge cu BIJI?ba că este ALEXANDRU SOLOMON?ba ANA

/

SOLOMON, ba GETA şi cu PAUL WEXLER.

Din procesul verbal dresat de TAFLARU rezultă următoarele:

"Avînd în vedere procesul verbal de urmărirea activităţii comuniştilor MAGHERU MIHAI şi PETRE IOAN anexat la.....şi mai departe sunt bătute la maşină rezultatul acestor cercetări.Si TAFLARU la un moment dat şi-a dat seamacă este vorba de procesul verbal de urmărire care ar fi fost luat după anumite date pe care le avea mai dinainte şi atunci intercalează cu scrisul lui şi următoarea frază "cum şi indicaţiilor verbale date de BIJI MIRCEA aflat în curs de cercetare"ş.a.m.d.

Deci această intercalare făcută de mînă este făcută cu mult mai tîrziu de dresarea actelor şi este făcută numai pentru a acoperi pe KOFLER.

Dacă aceasta este realitatea şi că casa Wexler a fost predată de către acuzatul REMUS KOFLER pe mîna siguranţei,că arhiva şi documentele importante ale CC au căzut prin provocarea acuzatului R.KOFLER rezultă în mod foarte clar,din declaraţia dată la 16.8. 1950.

Iată ce declară:

"Prin Nov.1943 ALEXANDRU STEFANESCU mi-a vorbit la o consfătuire din casa Wexler din Parcul Jianu că ar fi timpul să se taie din avîntul Frontului Patriotic şi al Uniunii şi să transmită lui FORIS această dispoziţiune.

STEFANESCU mi-a spus că PATRASCANU este informat şi va vorbi cu generalul PIKI VASILIU şi că FORIS să dea dispoziţiuni de detaliu.

Intrebînd pe FORIS despre aceasta,el mi-a spus că de mai mult timp PATRASCANU ştie că el FORIS întreţine legături utile prin avocatul SCHREIER cu TAFLARU şi SAVA DUMITRESCU,primul dela Prefectură,iar al doilea dela Direcţia Poliţiilor şi cu ajutorul acestor legături a pututde multe ori să opresteze norocul.

De asemeni mi-a spus că ALEXANDRU STEFANESCU are pe EUGEN CRISTESCU dela Serviciul Secret care lucra şi pentru nemţi şi pentru englezi şi pe carepdutem să ne bizuim.

In executarea dispoziţiunilor lui STEFANESCU,FORIS mi-a dat un plic cu procesul verbal al şedinţei CC şi altele cu ajutorul cărora puteam fi descifrate cei din Frontul Patriotic şi Uniunea Patrioţilor şi mi-a spus să-l las în casa Wexler unde ţineam şedinţe,iar eu să nu mă aflu acolo,înainte de 14 Dec.1943,deoarece pe la 15 Dec. se va produce evenimentul.

Intr-adevăr la 15 Dec. siguranţa a năvălit în casaWexler

unde a găsit plicul cu materialul CC lăsat de mine acolo şi a arestat în baza documentelor pe PETRE GROZA din Frontul Plugarilor cît şi pe MIHAIL MAGHERU, PETRE ION, VLADESCU RACOASA, soţii WEXLER şi alţi activişti.

Odată cu aceste arestări, activitatea Frontului Patriotic a trebuit să fie întreruptă şi Uniunea Patrioţilor redusă mult.

Deoarece căderea materialului a produs mare revoltă printre activişti, FORIS a cerut ca arestările să se menţină în limite utile, pentru ca să nu fim cu totul compromişi, ceeace siguranţa a şi executat".

Procurorul: Acuzatul pare să spună că nu prea recunoaşte aceste declaraţii. Acuzatul a dat o autobiografie la Comisia Centrală de Control a partidului, o recunoaşte aceasta?

KOFLER: Da, este declaraţia pe care am dat-o la comisia centrală a Controlului de partid, cu cîteva mici corecturi care s-au făcut între timp la Partid.

Procurorul: Iată ce scrie acuzatul KOFLER: "Noi am primit atunci dela SCHRAER un fel de buletin zilnic asupra căderilor, că cele ce se întîmplă la siguranţă, cine vorbeşte. Aceste ştiri nu puteau proveni decît direct dela TAFLARU sau din imediata lui apropiere. Ştirile date de SCHRAER s-au dovedit a fi fost cu 2-3 excepţi exacte.

După ce la început se părea că TAFLARU caută să extindă cît mai mult căderile, la un moment dat s-a oprit şi materialul nu a fost dat la siguranţă; se pare că a fost oprit".

Deci exact ceeace spunea aci : limite utile".

Iată tov. Preşedinte dovada că provocatorul acestei căderi este acuzatul REMUS KOFLER.

Procurorul: Stie acuzatul KOFLER că apărarea în procesul care s-adesbătut în 1944 prin glasul avocaţilor a arătat în plină instanţă că provocatorul este acel SERGIU don Juan din trupa siguranţei recte KOFLER pe care-l aveţi în faţă?

KOFLER: Căderea din 15 Dec. 1943 a cărui proces s-a judecat în Martie 1944, după declaraţiile date însuşi de MIRCEA BIJI către C.C. şi avocaţii Apărării Patriotice, au dovedit că el este acela care a provocat căderea celor patru studenţi şi a casei Wexler. El însuşi a declarat aceasta către CC şi avocaţii Apărării Patriotice

Procurorul: Şi totuşi avocaţii care au luat apărarea a spus că provocatorul - a fost acel Domn SERGIU, în afară de SCHRAER care a ajuns la altă concluzie.

./.

KOFLER: Este vorba de un avocat al burgheziei, care a declarat la proces că SERGIU e provocatorul: acesta este BENTOIU un avocat al burgheziei care a apărat pentru a-şi face merite, însă nu a putut să aducă niciun argument. La proces acuzaţii nu au declarat că eu sunt provocator, ci mi-au luat apărarea.

ALEXANDRU SOLOMON în scrisoare mi-a scris că nu numai BENTOIU, ci şi MANIU declară că SERGIU este provocator. Acest BENTOIU slugă a burgheziei a declarat şi siguranţei poate dar eu nu ştiu; acuzaţii n-au declarat, pentrucă acuzaţii mi-au luat apărarea. MANIU chiar a intervenit la ANTONESCU ca să nu se mai aresteze intelectuali cu idei comuniste.

Procurorul: Dacă-mi permiteţi aş da lectură cîtorva pasagii dintr-un document care se găseşte cusut între scrisorile lui CALMANOVICI pe care eu le-am prezentat Tribunalului, găsit la percheziţia făcută la locuinţa lui KOFLER.

Intre aceste scrisori, se găseşte cusută şi o scrisoare a lui FORIS către KOFLER din luna Ianuarie 1944, exact din 29.I.1944 în care se spune:

"Dragă tov. CORNELIU (fostul lui nume conspirativ) am primit autocritica ta din 6 ianuarie, Avînd în vedere sinceritatea autocriticii şi devotamentul tău manifestat în sectorul tău de muncă, majoritatea CC încă 2 membrii neconsultaţi hotărăşte să-ţi dea un ultim avertisment în legătură cu căderea arhivei CC la casa Wexler şi suspendarea fără termen din CC.

Avînd în vedere munca ta depusă pe linia Frontului Patriotic şi a comisiei Financiare, CC hotărîşte să continui această muncă mai departe sub conducerea directă a tovarăşului cutare:.

Si încep aci o serie de instrucţiuni care i se dau în legătură cu cîteva munci printre care şi munca de propagandă, după care FORIS care este semnatarul acestei scrisori îi trasează ca sarcină şi conducerea comisiei financiare pe care de fapt o avusese şi pînă atunci în care la punctul 2; după ce la pct.1 se spune "stabilirea şi luarea de măsuri în vederea evacuării Capitalei în vederea ~~avacuării~~ continuării activităţii şi asigurarea legăturii cu CC" iar la pct.3 "organizarea controlului asupra IRINEI şi lui DORINA" ~~iar~~ la pct.2 la mijloc apare dintr-odată ca o sarcină specială "colaborarea strînsă cu ION".

Cine este ION?

KOFLER: Probabil că ALEXANDRU STEFANESCU.

Procurorul: Ce înseamnă această colaborare cu ION?

KOFLER: Din conţinut trebue să se desprindă aceasta.

./.

Procurorul:Această scrisoare a însemnat pentru dta o sarcină.Trebuia să înţelegi ce înseamnă sarcina,ca să o poţi executa. In ce a constat această colaborare?

KOFLER:Dacă-mi daţi voe să văd scrisoarea,fiindcă este o scrisoare lungă cu cel puţin 3o sarcini.Nu pot să spun despre una din aceste 3o sarcini cam ce înseamnă,fără să văd scrisoarea.

Procurorul:Incepe să dea din colţ în colţ acum.La pct.2 scrie despre colaborarea lui cu ION.Cum ai înţeles această colaborare? Ce însemnează colaborare strînsă cu ION? Cît a durat această colaborare.Ii trebue cîtva timp ca să poată minţi.Este concentrat cum să lucreze,cum să spună.

KOFLER:Nu cumva este în legătură cu organizarea unui nucleu în Armată? ALEXANDRU STEFANESCU ,şeful de stat major al Corpului de Armată din Braşov care ne-a pus la dispoziţie nişte grenade ofensive şi nişte revolvere.

Procurorul:Vă rog să-mi permiteţi să-i citesc un pasagiu dintr-o scrisoare scrisă de CALMANOVICI către dînsul:

"Dragul meu,cred că este cazul să ne vedem pe Marţi sau Miercuri şi poate direct la femeie.

ION comunică încă sîmbătă din cele 2oo poate da 5o imediat Se pot ridica de acasă dela 6/4, 5/6 etc. şi mai departe cîteva rînduri cifrate.Si pe urmă spune în legătură cu ridicarea lor,este un cuvînt nemţesc pe care nu l-am putut descifra;pe urmă spune: "este că viu dela domnul MIMI".

Despre ce este vorba?

KOFLER:E vorba de armele cerute de resortul de război al partidului ridicate dela Rîşnov unde erau depuse de colonelul MIHAILESCU la locuinţa sa şi trebuiau ridicate contra unei parole date acolo de către partid.

Procurorul:Aceste arme cînd urmau să fie ridicate?

KOFLER:Acese din scrisoare,în primăvara anului 1944.

Procurorul:Inainte sau după 4 Aprilie 1944.

KOFLER:In Martie 1944 la o şedinţă la care a fost FORIS, NICOLAE PETREA şi VICTORIA SARBU ,s-a discutat despre ridicarea armelor pentru resortul de război.FORIS era evaziv în privinţa aceasta şi am avut o oarecare discuţie cu el,a promis că le va ridica,însă nu au fost ridicate pînă la 4 Aprilie 1944.

Preşed:Ce s-a întîmplat după 4 Aprilie 1944.

Procurorul:Ce s-a întîmplat,vă spun eu,adică KOFLER a dat dispoziţiuni înapoi că nu mai trebuesc aceste arme.Atunci trebuiau

./.

pentru resortul de război,sau pentru ce trebuiau?

KOFLER:Pentru resortul de război şi n-am dat niciodată dispoziţiuni că nu trebuesc.Dacă CALMANOVICI spune aceasta,că eu am dat dispoziţiuni,atunci greşeşte.

Procurorul:Vreau să dau cetire unei alte părţi din scrisoarea lui CALMANOVICI către KOFLER.

"In chestiunea celor 5o care trebuiau luate,ION este la curent că nu s-au luat.Sunt pregătite şi din celelalte (este vorba de o cantitate mare depăşeşte 5o arme).

Imediat după acest pasagiu în aceiaş scrisoare,CALMANOVICI după ce mai înainte a discutat problema guvernului dela Iaşi, îi spune:

"Personal i-am spus lui ION că dacă Mareşalul nu este de acord sau că apar dificultăţi îi fac sugestia ca dînsul să stîngă o sumă de personalităţi 1-3 naţional ţărănişti,1-2 liberali,1-2 din U.P.,1 dela P.C.,1 dela soc.dem .şi unul dela Frontul Plugarilor,gralul RADESCU,ICA,3-4 generali activi sau de rezervă care să v vadă dacă se pot constitui în comitet naţional de eliberare,pornind la acţiune eventualîn cazul că nu se putea altfel să se instaleze la Iaşi după intrarea trupelor sovietice".

Ce legătură are această problemă cu problema guvernului dela Iaşi?

KOFLER:Ar fi o legătură politică,însă în scrisorile care mi le trimitea îmi scria şi o serie de chestiuni fără ca să aibă legături directe,însă în chestiunea cu armele nu s-a dat nicio dispoziţiune că armele nu trebuesc,ci au fost aşteptate la Rîşnov şi STEFANESCU a venit cu propunerea că dacă nu le ridicăm să le aducă cu maşina lui la Bucureşti.Intre timp s-a făcut o legătură pentru arme într-altă parte. Astfel că nemai fiindu-ne necesar în urmă col.MIHAILESCU le-a ţinut acasă la el.

Procurorul:Aş vrea să întreb pe acuzat,ce problemă a ridicat lui STEFANESCU atunci cînd trebuia să plece STIRBEI ca emisar al agenturii lor,la Cairo?

KOFLER:STIRBEI a plecat ca emisar al manişti1or şi a cerut şi din partea comuniştilor o declaraţie în legătură cu misiunea sa. Probabil că şi ANTONESCU i-a dat aprobarea tacită pentrucă a plecat prin Bulgaria unde nu a mai fost oprit,dîndu-i-se drumul să plece mai departe.

Această scrisoare dată lui a fost concepută de FORIS în Februarie 1944,cînd ,însă eu m-am declarat împotriva acestei scrisori din anumite motive,însă o misiune specială dată lui STIRBEI

./.

nu a fost, în afară de aceia de a duce un exemplar din "România Liberă" care i s-a dat personal.

./.

Procurorul: Pornind dela cele spuse de dînsul, ce instrucţiuni s-au cum vrea să le numească, în ce perioadă li s-au dat?

Preşedintele: cui ai comunicat ca să dea această declaraţie oficială în februarie 1944?

KOFLER: Nu eram eu în legătură cu STIRBEI, legătura prin STIRBEI era SRAGAR, arăta că STIRBEI în afacerile pe care le avea la domeniul lui STIRBEI, cred că prin SRAER şi STRAGER avea legături. Iar legătura cu POBIS a secretariatului, VICTORIA SARBU o avea.

Procurorul: Să legăm problema aceasta de o altă problemă. In momentul cînd a plecat cel de al doilea emisar la Cairo, VISOIANU în primăvara lui 1944, ce probleme s-au pus din partea voastră, a grupului de trădători din sinul partidului, ce probleme s-a pus ca să-l prelucraţi pe VISOIANU, ca să spună anumite lucruri, sau să nu spună anumite lucruri la Cairo.

KOFLER: Ca să spună anumite lucruri, i-am spus lui STIRBEI.

Procurorul: Il lăsăm pe STIRBEI acum, e vorba de a doua întrebare cu privire la VISOIANU?

KOFLER: Lui VISOIANU nu-mi este cunoscut să fi dat vreo declaraţie, numai lui STIRBEI ştiu că s-a dat o declaraţie, ca să declare acolo. Lui STEFANESCU i-am spus-o în legătură cu VISOIANU, In martie cînd am fost la STEFANESCU împreună cu Ing. CALMANOVICI, m-a întrebat dacă partidul are legătură cu VISOIANU, i-am spus că are prin altă cale.

Procurorul: Prin cine pe ce cale?

KOFLER: A avut legături în 1943, chiar delegaţi oficiali ai partidului, MAGHERU şi PETRE ION au fost la VISOIANU şi i-au prezentat platforma Comitetului Naţional de Eliberare, şi au cerut dacă vrea să intre de partea burgheziei - nu s-a spus cu cuvintele acestea - în Comitetul Naţional de Eliberare, în caz că admite platforma partidului, pentru un front patriotic. Si VISOIANU a admis această platformă şi s-a declarat ca să intre în acest comitet naţional de eliberare cu toate că MANIU era împotrivă.

Procurorul: Vă rog să-mi permiteţi să citesc un pasagiu, foarte important, îi atrage atenţia CALMANOVICI subliniind acest cuvînt la mijlocul unui asemenea bilet, "ION comunică, STEFANESCU că acel om VISOIANU care trebuia să plece la timp, s-au urma să plece acum, ION mi-a vorbit cerîndu-i ca să relateze exact pentru ce nu s-a trecut la noile acţiuni. Eu i-am amintit că tu i-ai spus puţine zile după plecarea lui STIRBEI, că i-aţi cerut să precizeze cu sinceritate situaţia, pentru ca să se poată astfel elimina obstacolele. ION ţinea ca şi noi să presăm asupra lui VISOIANU ca să înţeleagă care este datoria lui, m-a întrebat dacă este o legătură între noi şi VISOIANU. I-am spus că avem

posibilitate să-i spunem ce trebue în formă precisă .

Prin cine trebuia să-i spuneţi în formă precisă lui VISOIANU,ceiace trebue în aşa manieră că,CALMANOVICI care-ţi spunea acest lucru,îţi spune dintrodată că el a şi răspuns prin STEFANESCU, că aveţi cui să-i spuneţi în formă precisă lucrul acesta.

KOFLER:Este vorba aici de ceiace m-a rugat în declaraţia sa C.C. să facă STIRBEI la Cairo.I-am spus că singura sarcină adevărat patriotică,este să informeze Uniunea Sovietică,cu care o să ai legături ala Cairo cu NOVICOV cît şi cu ceilalţi,să informeze despre atitudinea antipatriotică a lui MANIU şi a partidului naţional-ţărănesc.La aceasta face aluzie CALMANOVICI ca să anunţe că MANIU sabotează acţiunile patriotice în ţară.

Procurorul:Dacă-şi aduce aminte cine a vorbit cu VISOIANU,în caz concret cine a vorbit cu VISOIANU?

KOFLER:Nu cred că s-a vorbit,nu ştiu cine posibil din partea Apărării Patriotice să fie NAVODARU,sau altcineva,pentrucă în perioada ilegală,nu s-a comunicat.Alte posibilităţi numai sunt pentrucă pînă la căderea din decembrie 1943a fost MAGHERU ST.IOAN,a fost la VISOIANU.După aceea Apărarea Patriotică a ţinut legătura cu VISOIANU prin NAVODARU.

Procurorul:Despre întîlnirea lui PATRASCANU cu VISOIANU, are cunoştinţă KOFLER?

KOFLER:PATRASCANU pînă în martie 1944,nu avea cum să se întîlnească în numele C.C. pentrucă FORIS nu a luat legătura cu PATRASCANU,şi s-a ţinut o şedinţă în 2o martie cînd FORIS trebuia să ia legătura cu PATRASCANU,pentrucă PATRASCANU ceruse legătura cu secretarul general,însă FORIS nu a luat legătură pînă la 4 aprilie 1944 cînd l-am întrebat la o şedinţa,l-am întrebat pe FORIS dacă a luat legătura cu PATRASCANU şi mi-a spus că nu a luat-o,nu-l văzuse încă pe PATRASCANU.

Preşed:Dta nu ai avut nicio legătură cu PATRASCANU?

KOFLER:Nu.

Procurorul:Absolut nici o legătură?

KOFLER:Nu.

Procurorul:Ia să-i citesc lui KOFLER,o scrisoare a lui CALMANOVICI.Imi pare rău că nu am originalul.Vă rog să-mi permiteţi tov.preşed.ca să-i arăt scrisoarea la fila 12,căutaţi în original. Iată o scrisoare a lui CALMANOVICI către KOFLER în care-i spune următoarele.Intre altele ION roagă urgentpentru marţi sau miercuri seară întîlnire cu LUCRETIU PATRASCANU ,căci ultima oară xxăl văzuse numai lo minute dacă se poate a se face,poate ai răspuns favorabil şi în

chestiunea mecanicului,sau cel puţin răspuns pur şi simplu.Şi CALMANOVICI ne-a interpretat acest pasagiu.Eu din partea lui STEFANESCU ceream lui KOFLER să facă chemarea lui PATRASCANU la întîlnirea cu ION cu STEFANESCU.

KOFLER:Dacă se poate să-mi arătaţi data scrisorii,v-aş ruga?

Procurorul:Data acestei scrisori,CALMANOVICI a identificat-o în mai 1944.

KOFLER:După ce FORIS nu mai era secretar general.

Procurorul:Nu mai era.

KOFLER:Prin urmare PATRASCANU era în legătură cu STEFANESCU,aceasta o ştiam,în afară de legătura pe care o ţinea CALMANOVICI şi ing.BERMAN cu mine,cu STEFANESCU pe linia pe care-o aveam atunci pentrucă nu am făcut parte din conducere.

Procurorul:Să-mi permiteţi ca să-i spun,că,CALMANOVICI îi transmite lui KOFLER,ordinul lui STEFANESCU,cheamă-l pe PATRASCANU la întîlnire.Aceasta are legătură.

KOFLER:Nu reese de aici,şi nu poate să iasă,însă efectiv pentru cineva care nu cunoaşte structura partidului comunist ilegal, se prezintă aşa,STEFANESCU avea pe deoparte legătura pe ing.CALMANOVICI şi BERMAN,iar cu mine,pe de altă parte cu PATRASCANU,vroia să-l vadă pe PATRASCANU,cui se adresează.Pe PATRASCANU nu are cum să-l găsească,este ilegalizat PATRASCANU,prin urmare trebuia să se adreseze aceluia care-~~lxxex~~ vedea,ing.CALMANOVICI,ing.CALMANOVICI cu cine avea legătură cu mine şi mi-a transmis mie,că STEFANESCU doreşte să-l vadă pe PATRASCANU.Eu am transmis mai departe secretarului general de atunci,că nu mai era FORIS,că un om doreşte legătură cu PATRASCANU, aceasta am făcut,altceva nimic.

Procurorul:Prin urmare,conducerea partidului după FORIS, avea cunoştinţă de acest lucru. Este evident un lucru,nu pot avea pretenţia că cunosc perfect structura organizării~~x~~ partidului în ilegalitate,însă ceiace cunosc este structura organizată a agenturii lui criminale în sînul partidului şi am să vă dovedesc imediat că ceiace a zis el adineaori este contrazis prin acte.Iată de pildă ce-i scrie după prima scrisoare şi fiindcă KOFLER a pierdut din vedere s-au a întîrziat al chema pe PATRASCANU,după 2 zile îi scrie CALMANOVICI lui KOFLER "Dragul meu ţi-am comunicat rugămintea lui ION de a-l vizita pe LUCREŢIU PATRASCANU.Te rog din nou pentru mîine miercuri,sau poimîine joi să-l viziteze căci pe urmă pleacă,dacă în rezolvarea chestiunilor mari,căci văd că nu comunici nimic,în chestiunea mecanicului,să le rezolvăm pe cele mai uşoare.Rugămintea pentru mecanic

este reînnoită. Şi textul acesta apare ca o instrucţiune ca un ordin.

KOFLER: Se repetă rugămintea, el repetă mereu rugămintea, prin urmare nu este un ordin, să explice chestiunea mecanicului, de fapt a explicat-o.

Procurorul: Să lăsăm chestiunea mecanicului, acum este vorba de chemarea lui LUCREŢIU PATRASCANU. CALMANOVICI îi cere lui KOFLER să-l cheme pe LUCREŢIU PATRASCANU la întîlnirea cu ION. ceasta este problema, lăsăm chestiunea cu mecanicul.

KOFLER: Eu v-aş ruga foarte mult să-mi explicaţi ce posibilitate avea CALMANOVICI şi cui să se adreseze dacă eu ....

Procurorul: Tov. preşed. eu n-am să explic, el este acuzat, el trebue să răspundă şi să explice aici la problemele noastre, noi îi punem întrebări, noi îi punem întrebări precise. Vă rog să-l opriţi o să-i pun o întrebare precisă, unde o s-o clarific ca cel puţin el să nu mai încurce lucrurile. Aici CALMANOVICI adresîndu-i-se într-o scrisoare lui KOFLER îi reproşează într-un mod indirect că nu l-a convocat pe PATRASCANU la întîlnirea cerută de STEFANESCU şi-i cere din nou ca cel puţin mîine miercuri să-l aducă pe PATRASCANU sau să-l cheme la STEFANESCU, spunîndu-i că după aceea STEFANESCU „leacă şi că dacă nu rezolvă chestiuni mai mari, cel puţin să rezolve pe cele mai mici, cum ar fi întîlnirea cu PATRASCANU, care probabil nu era aşa de grea. Cine deci trebuia să facă chemarea lui PATRASCANU. KOFLER să răspundă la chestiunea aceasta, pentrucă el a primit această scrisoare, din partea lui CALMANOVICI.

Preşed: Cui i se adresează CALMANOVICI?

KOFLER: Legăturii lui superioare de partid SERGIU, sau atunci LEONIN, îmi spunea pe numele conspirativ, iar eu m-am adresat legăturii mele superioare de partid, secretarului general şi i-am comunicat aceasta, că ION (STEFANESCU) doreşte să se vadă cu PATRASCANU. PATRASCANU făcea parte atunci din conducerea partidului, sau aşa presupuneam şi am adresat aceasta legăturii mele superioare, secretarului general al Partidului, ce să fac eu. Eu nu ştiu, eu nu am răspundere pentru PATRASCANU, nu-l vedeam şi nu aveam posibilitatea de a comunica şi aici nu-mi era permis de a comunica altfel, decît prin legătura mea superioară, prin secretarul general al partidului, care era atunci. Aşa am şi cerut aceasta. Acesta este un răspuns clar.

Procurorul: Răspuns clar. Pe mine nu mă surprinde atitudinea lui faţă de instanţă, pe mine m-ar surprinde dacă un spion cu rutină s-ar purta altfel faţă de instanţă, decît de poartă, asta ar fi surprinzător. Tov. preşed. vreau să mai citesc un mesagiu transmis de către STIRBEI emisarul trimis mai înainte la Cairo, grupului lui

transmis lui ALECU ,aşa este intitulat,este documentul acela dinainte din dosar.Prima scrisoare a lui CALMANOVICI în care CALMANOVICI cu mîna lui copie acest mesagiu şi l-a transmis lui KOFLER.Iată,ce scrie în acest mesagiu "Dacă stăpînirea pusă pe toate pîrghiile de comandă, este de aşa natură încît vă lipsesc mijloacele de înfăptuire,în acest din urmă caz dacă nu va fi pus cu putinţă să răsturnaţi regimul lui MITICA şi pentru a preîntîmpina în Moldova repet pentru a preîntîmpina în Moldova mişcări potrivnice vederilor dvs.,adică mişcările populare şi care n-ar avea vreo consecinţă ,rog arătaţi dacă admiteţi posibilitatea trecerii dvs.în Moldova şi instituirea unui guvern al Romîniei libere cu consimţămîntul aliaţilor.".Işi aduce aminte cînd a primit această scrisoare a lui CALMANOVICI,conţinutul acestui mesagiu?

KOFLER:Această scrisoare a ing.CALMANOVICI conţinea copia dată de emisarul,adică de STIRBEI către MANIU,se adresează lui MANIU şi cere pentru a preîntîmpina mişcări în Moldova,în Nordul Moldovei în favoarea Uniunii Sovietice,a Partidului Comunist a Frontului Patriotic,condus de PCR,dacă este gata să treacă el MANIU sau oameni de ai lui în Moldova.Această copie nu a fost dată de STEFANESCU ,ci a fost dată de mine.Aceasta era după 4 aprilie 1944 secretariatului general al partidului,ca să ia măsuri,este din mai.Aceasta C.C. al partidului ştia că a fost avertizat prin aceasta de intenţiile lui STIRBEI.

Procurorul:Tov.preşed. cum a predat secretariatului.

KOFLER:Printr-o scrisoare pe linia tehnicului.Aveam legături speciale pentru aceste informaţii date de STEFANESCU,aveam legături tehnice cu conducerea partidului.

Procurorul:Pe baza acestui mesagiu pe care CALMANOVICI îl transmite - eu dinadins ca să-l surprind nu i-am citit textul anterior - pe baza acestui mesagiu CALMANOVICI îi scrie de data asta, cu mano propria,ulterior după sosirea mesagiului,pe care ţi-l transmit au discutat ION adică STEFĂNESCU cu aghiotantul lui ISTVAN,este vorba de MANIU şi apoi cu dînsul,cu însăşi MANIU chestiunea unui grup în Moldova ocupată de sov.,de sovietici este scris prescurtat.ION a compus un guvern,iarăşi cu MANIU ca preşed. cu participarea tuturor partidelor.A primit KOFLER evident,nu numai mesagiul,căci mesagiul e la mijlocul scrisorii,a trimis KOFLER o întreagă scrisoare a lui CALMANOVICI în care-i vorbeşte de un guvern făcut de dînşii în Moldova pe care o declară ocupată de sovietici şi asta acum pe baza acestui mesagiu transmis de STIRBEI,cu scopul de a preîntîmpina în Moldova mişcările populare.Despre aceasta a încunoştiinţat C.C.-ul.Să vedem putea despre acest lucru să încunoştiinţeze C.C.-ul?

Preşed:Despre acest lucru ai încunoştiinţat C.C.-ul?

KOFLER:Cuvîntul ocupat în corespondenţă din perioada lui ANTONESCU,în general evitam să spunem eliberat ,şi din motive conspirative spuneam ocupată,ci cunoaşte din perioada aceea ......

Procurorul:Adică comuniştii între ei ar fi evitat cuvîntul ocupată din cauză că aceasta era în perioada lui ANTONESCU, dar ca să spună că ANTONESCU este un criminal în timpul cînd acesta trăia ,aceasta se putea.

KOFLER:Cum să nu se spunea şi am şi scris,cred că în ceiace priveşte restul acelui mesagiu,a lui STIRBEI,scrisoarea se referea la STIRBEI care se adresa către MANIU.

Procurorul:Tov.preşed.vă rog să-mi daţi posibilitatea ca să arăt partea interesantă a acestei scrisori.In ceiace priveşte pe KOFLER,ca să alcătuiască STEFANESCU acest guvern,era nevoie de colaborarea lor.Colaborarea lui CALMANOVICI am citit-o mai înainte. CALMANOVICI personal i-a dat anumite sugestii lui STEFANESCU ,dar în scrisoarea aceasta ,după ce CALMANOVICI îi arată lui KOFLER cît de stringentă este problema aceasta al guvernului,îi transmite dispoziţia lui ION,dispoziţia lui STEFANESCU către KOFLER,ION mi-a spus să socoate necesar să te vadă cît mai urgent şi mai bine să fie doi din conducere,Incă odată CALMANOVICI îi scrie lui KOFLER imediat după chestiunea cu guvernul,ION mi-a spus că socoate necesar să te vadă cît mai urgent şi mai bine să fie doi din conducere.Dar ce dumneata erai la conducere la data de 1 mai 1944,atunci cum îşi permite CALMANOVICI să scrie treaba aceasta.Cum l-ai sancţionat pe CALMANOVICI, cu care ai lucrat în colectiv.

KOFLER:L-am sancţionat,la 1 mai este aceasta? probabil că i-am explicat ceva lui CALMANOVICI.

Procurorul:I-ai explicat,eu am depus azi pe masa instanţei scrisoarea originală a CC către KOFLER şi am citit-o onorată instanţă pasagii dintîi ,în care secretariatul adevărat al CC ,îi dă dispoziţie lui KOFLER ca să-i dea,să-i remită luarea de poziţie în mod scris din partea lui CALMANOVICI şi a lui HERMAN,cu care lucrase.Atunci cum vine explicaţia lui KOFLER pe care o face în clipa aceasta.Să explice situaţia.

KOFLER:N-am înţeles chestiunea.

Procurorul:E foarte clară situaţia.

KOFLER:Adică-

Procurorul:Adică vrei să-ţi explic eu,spune dta că dta eşti acuzat şi dta trebue să răspunzi acum.

KOFLER:Acuzat faţă de CALMANOVICI.Am tăinuit că.....

Procurorul: Ai tăinuit schimbarea dela 4 aprilie, cînd i-ai comunicat ...

KOFLER: Atunci cînd am primit sarcina de a comunica ing. CALMANOVICI dizolvarea vechiului C.C. i-am dat în original, care mi-a fost încredinţată.

Procurorul: Şi atunci cum se explică că, CALMANOVICI după toată această lămurire îţi mai vorbeşte aici dtale de conducere.

KOFLER: Pentrucă CALMANOVICI bănuia, presupunea că eu totuşi fac parte din conducere.

Procurorul: L-ai sancţionat, nu te întreb ce măsuri ai luat pentru asemenea indisciplină de partid.

KOFLER: Nu l-am sancţionat.

Procurorul: Ne-am lămurit. Mai am de citit un singur pasagiu tov. preşed. în original la fila 12 coloana 2-a se poate urmări documentul, dar l-aş întreba încă odată pe KOFLER, poate că cine ştie, a fost informatorul lui STEFANESCU s-au nu a fost?

Preşed: Ai fost informatorul lui STEFANESCU?

KOFLER: Eu am considerat atunci că era invers, STEFANESCU a fost informatorul meu.

Preşed: Dar STEFANESCU spunea că eraţi informatori reciproci.

KOFLER: Este greu ca să poţi confirma ceva, dacă l-am văzut de 4 ori pînă la 23 august, cum puteam să fiu informatorul lui.

Preşed: Este destul numai o singură dată, nu e nevoie să te vezi de mai multe ori.

Procurorul: Tov. preşed. este adevărat, adevărul este că STEFANESCU era şeful lui şi cînd şeful se supără ia să vedeţi ce se întîmplă şi ce ecou poate să aibe chiar în această scrisoare a lui CALMANOVICI către KOFLER. Ii scrie CALMANOVICI lui KOFLER. "Dragul meu ION (adică STEFANESCU) a fost găsit de FICHER (adică de BERMAN) în stare de acută nemulţumire, Colaboratorul lui NEGRU omonimul lui IONICA (ALEX. POP) de el este vorba dela Reşiţa s-a plîns lui ION că cu dînsul nu s-a luat contact deloc, că l-a faţa locului a fost un delegat PURICI, că s-au luat sculele, e vorba de armele acelea dela Reşiţa, pentru care ai dat o declaraţie în august 1950 şi nu o recunoaşte şi coincide complect cu această scrisoare şi s-au ascuns în anumite locuri, folosindu-se oameni neexperimentaţi, că aceste scule au fost găsite şi aduse înapoi şi că toată afacerea este compromisă. Noi am arătat că în această relatare sunt cîteva lucruri neclare, spune CALMANOVICI, cum se poate ca PURICI să fi putut să facă toate acestea dacă n-ar fi fost un om recunoscut. Mai sunt şi alte aspecte

anume că nu s-a ţinut seama de psihologia muncitorilor care au vechim în organizaţie, tradiţii de luptă, etc.

Cred că este nevoie ca să se ia contact cu omul lui NEGRU, cu ALEX. POP, repet după ce însă ţi-a spus că CALMANOVICI ne-a clarificat perfect cine este acela şi suntem siguri, pentru a se vedea că. călificarea că acţiunea este compromisă, corespunde sau provine din alte motive. De asemenea pentru relaţiile cu ION ar trebui să se vină cu oarecari lămuriri. S-a supărat groaznic ION pe această chestiune, cum se vede treaba FICHER l-a găsit într-o stare de acută nemulţumire A relatat şi chestiunea mecanicului, eu vroiam miercuri s-o spun, dar mi-a scăpat, cred spune CALMANOVICI în concluzie că un surplus de informaţii repet, un surplus de informaţii ar avea un efect favorabil asupra relaţiilor cu ION. Un surplus de informaţii acuzat KOFLER. L-aţi informat şi pînă atunci, acum trebuia să-i daţi cu abundenţă pînă ce-i trece supărarea şefului.

KOFLER: Îmi daţi voie să răspuns, surplusul de informaţii se referea la chestiunea PURICI dela Reşiţa, adică dacă puteam să informăm din ce cauză nu s-a luat legătură, dacă am pregătit, pe scurt am să spun cum stă chestiunea.

Preşed: Nu este nevoie.

KOFLER: Eu n-am servit aici decît ca intermediar faţă de secretariatul partidului, care după cum vedeţi înainte de 4 aprilie, şi după 4 aprilie, - era FORIS.

Procurorul: Acuzatului KOFLER de cîte ori i s-a citit declaraţiile în legătură cu cele date în august 195o, a spus cu un zîmbet de ironie că el retudiază, aceste declaraţii din 195o. Vreau să cunosc exact motivul pentru care el retractează aceste declaraţii, din august 195o.

KOFLER: Nu sunt din 195o, ci din august 195o, pentrucă eu am declarat şi din 195o în februarie şi aprilie date la minister, pe care nu le retrudiat, nu le retrudiez.

Procurorul: Cele din august?

KOFLER: Cele din august, mă iertaţi dacă am zîmbit ironic, regret n-am avut intenţia. De cele retrudiez pentrucă nu sunt exacte, pentrucă au fost inventate de mine aceste declaraţii?

Procurorul: Dar dece le-ai inventat, dece ai minţit.

KOFLER: Atunci, pentrucă am crezut că este în interesul meu, cît şi al partidului, ca să lovesc în PATRASCANU şi FORIS.

Procurorul: Să nu amesteci partidul în interesul cui?

KOFLER: Tocmai deaceia azi v-am spus aci şi am conside-

rat că este adevărul.

Procurorul:Dacă aşa stau lucrurile acum să pun şi eu o întrebare.Atunci cum se explică că în toate declaraţiile date de COFLER pînă în prezent nu a afirmat decît numai aici silit de întrebările care i s-au pus nici un fel de legături cu BERMAN şi cu CALMANOVICI.

KOFLER: N-am declarat în legătură cu BERMAN şi CALMANOVICI?Mă iertaţi.

Procurorul:Tov.Preşedinte,negaţia contrazice dosarul pe care-îl avem.In toate dosarele lui bagă la toate întîlnirile pe FORIS alături de el şi alături de STEFANESCU,crezînd că noi putem să îngăduim toate minciunile şi înlătură tocmai pe BERMAN şi CALMANOVICI în special CALMANOVICI care i-a făcut legătura cu STEFANESCU.Vedeţi scopul care era ,înlăturarea din discuţie a lui BERMAN şi CALMANOVIC pentrucă numai aşa credea el că poate să ascundă activitatea lui criminală pe care noi am reuşit s-o demascăm.

KOFLER: Imi daţi voie,am fost legătura superioară a lui CALMANOVICI timp de 7 ani de zile,deci nu puteam ascunde aceasta.

Preşed:Cine răspundea pe linia C.C.de organizarea Apărării Patriotice,atunci cînd erai încă în C.C.?

COFLER:In primul rînd secretarul general al C.C.care era FORIS pe vremea aceia şi între Mai 1941 şi mai 1942 am fost eu ca instructor al C.C.pentru Apărarea Patriotică şi după aceia VICTORIA SARBU.

Preşed:Cine era la Apărarea Patriotică în conducerea-

KOFLER: Organizatoricul Apărării Patriotice a fost avocatul IOAN GHEORGHE MAURER şi ANA TOMA secretar organizatoric,era şi ALEXANDRU SOLOMON.

Preşed:Dar SRAIER cînd a fost?

COFLER: SRAIER a fost în biroul juridic.

Preşed:Dar BUNACIU cînd a fost?

COFLER: BUNACIU a fost atunci introdus în Biroul Juridic cînd am fost instructor al Apărării Patriotice,SRAIER a fost scos din biroul Juridic în urma unei chestiuni care s-a dovedit că este de rea credinţă şi a fost scos din biroul juridic.

Preşed:Dar mi se pare că a fost scos BUNACIU nu SRAIER?

COFLER: Nu,BUNACIU a fost atunci introdus a fost cerut dela organizaţia judeţeană patriotică,unde lucra atunci şi a fost introdus în biroul juridic al apărării în perioada cît am fost eu instructor iar SRAIER îndepărtat.

Preşed:Ce legături cunoşti dintre FORIS şi EUGEN CRISTESCU

KOFLER: Nu cunosc decît chestiunea din 1938 cînd faţă de mine a declarat la o şedinţă STEFAN FORIS cître secretara partidului de atunci din 1938,că a fost arestat şi eliberat (venit în casa mea unde a fost şi secretara organizatorică a declarat)că a fost dus înainte de eliberare la EUGEN CRISTESCU şi întrebat de EUGEN CRISTESCU dacă nu crede că în perioada aceia cînd P.C.R.şi siguranţa au aceleaşi interese comune împotriva legionarilor,c-ar fi o conlucrare sau aşa ceva el avea posibilitatea şi că el ar fi răspuns evazivv dacă va putea aşa ceva,anume această chestiune cunosc.

Procurorul:Cine ţinea legătura cu ANTONESCU,cu regele şi cu partidele istotce în perioada răsboiului?

COFLER: Bine,cu partidele istorice,cu MANIU ţinea delegaţia oficială a partidlui MAGHERU şi PETRE ION şi pînă la căderea acestuia,iar după aceasta PATRASCANU.

Preşed:Ai amintit de PATRASCANU?

COFLER: După FORIS,înainte nu a avt legătură cu ANTONESCU sau cu PIKI VASILIU,care am aflat cît timp a fost FORIS,însă fără să aibe legături cu C.C.atunci a cerut legătura cu FORIS,însă FORIS nu s-a dus la şedinţă,pe linie de siguranţă,

Procurorul:Dacă CALMANOVICI şi BERMAN au avut legătură cu serviciul secret?

COFLER: Nu îmi este cnoscută nici o legătură cuServiciul Secret a lui CALMANOVICI şi BERMAN .Stiu că atunci cînd a fost cu căderea WEIGEL a fost par şi la CALMANOVICI percheziţie.Atunci a fost luat şi el pentrucă femeia de serviciu l-a dat şi pe dînsul ca prieten al casei şi a fost luat şi a dat o declaraţie,unde a intervenit pentru el un cumnat de-al lui care era prieten cuC ol. MADARJAC şeful de cabinet al lui PIKI VASILIU.

Procurorul:In autobiografia pe care a dat-o la Comisia Controlului de partid acuzatul COFLER declară la pagina 88 şi 89 că ALECU (STEFANESCU) ţine legătura cu ION şi MIHAI ANTONESCU,cu MANIU şi cu ceilalţi o legătură asupra serviciului secret era prin CALMANOVICI care poza în ati-hitlrist ,prin BERMAN dela un vecin al său avea legătură iarăşi cu serviciul secret,i-am vorbit încă despre această legătură încă în 1941-1942 îl ştiam din auzite dela acest vecin că a fost ziarist,dar MARIUS(este vorba de FORIS)mi-a spus că este un om al serviciului secret şi atunci l-am avertizat pe BERMAN să nu se arate altfel decît un cetăţean oarecare abil de stiri.

KOFLER: In această autobiografie, ceiace se vorbește aici textul complect în legătură cu ....

Procurorul: Dacă este real ceiace scrie în autobiografie.

KOFLER: Da, este real, este vorba de serv. de informații al partidului, ace legătură a avut serv. de informații.

Președ: Este vorba de serviciul secret, aici este vorba de S.S.I.

KOFLER: Este vorba de serv. de informații al partidului, ce legături a avut din care-și putea procura informațiile.

Președ: Nu este vorba de aceasta, este vorba de serv. secret

Procurorul: Col. MADARJAC era în serv. secret al partidului.

KOFLER: Mă rog eu n-am spus de col. MADARJAC, ci de dr. PASAGHI, care era legătură, era vorba de serv. de informații al partidului și că a avut legături spre serv. secret prin cutare, fiindcă a avut legături prin dr. FINGHEL.

Președ: Este vorba de serv. secret.?

KOFLER: Da, serv. de informații al partidului, da a avut legături spre serv. secret, a avut și la siguranță legături, dar de asta n-am vorbit fiindcă n-am fost întrebat. A avut serv. de informații al partidului și partidul a avut serv. de informații.

Procurorul: Este vorba de serv. secret.

KOFLER: Serv. deinformații al partidului.

Procurorul: Nu ai spus clar aici, o legătură spre serv. secret, era prin CALMANOVICI.

KOFLER: O legătură spre serv. secret era prin doctorul FINGHEL.

Procurorul: Vă rog să răspundă CHELBASU unde lucra?

KOFLER: La serv. secret, era pentru informarea partidului, asta acolo mai înainte.

Președ: La serv. secret al partidului sau al siguranței?

KOFLER: Desigur C.C. avea nevoie de informații din toate părțile.

Președ: Și atunci avea nevoie de un serv. secret în serv. secret .

KOFLER: Aveam un serv. de informații și acest serv. de informații avea legătură prin cine putea, printre alții prin dr. FINGHEL, cât și prin CHELBASU dela serv. secret.

Președ: Dar dta scri acolo că prin CALMANOVICI aveați legătură și cu serv. secret.

KOFLER: CALMANOVICI avea cu dr. FINGHEL și stă chiar acolo.

./.

Procurorul:Cu ocazia percheziţiei care s-a făcut la CALMANOVICI,cine l-a pus în libertate pe CALMANOVICI?

KOFLER:MADARJAC a intervenit la TAFLARU.

Procurorul:Unde lucra MADARJAC?

KOFLER:A fost şeful de cabinet al lui PIKI VASILIU,însă a fost sesizat MADARJAC.....

Procurorul:Prin urmare nu lucra la partid,aşa cum spuneai

KOFLER:Cine .

Procurorul:MADARJAC?

KOFLER:MADARJAC a intervenit atunci cînd a fost sesizat de un cumnat al lui CALMANOVICI.

Preşed:In preajma lui 23 aug. ce acţiune a dus PATRASCANU

KOFLER:Ce acţiuni,n-am avut legături cu el.

Procurorul:Imi permiteţi să citesc din declaraţia pe care a dat-o acuzatul,poate-şi aminteşte. "După 1942 PATRASCANU a fost alături de ALEX.STEFANESCU un factor dinamic în aplicarea planului trădător,el a întreţinut legăturile cu partidele istorice,cu regele MIHAI,cu marii industriaşi în frunte cu MAX AUSNIT ,cu ministrul ordinei antonesciene PIKI VASILIU,precum şi cu EUGEN CRISTESCU.PATRASCANU a fost de fapt iniţiatorul pactului secret împotriva URSS,pentru aservirea din nou a Romîniei la jugul imperialist ,la care pact s-au reunit toate forţele burghezo-moşiereşti în frunte cu regele Mihai, MANIU,BRATIANU,TITEL PETRESCU,PATRASCANU ,pact patronat de ALEX.STEFANESCU în numele Intelligence Service.PATRASCANU a insistat mai mult chiar decît reprezentanţii partidelor istorice,ca STEFANESCU să urgenteze mereu debarcarea anglo-americană în Balcani şi trimiterea de trupe aeropurtate în Romînia,în preajma lui 23 Aug.1944.PATRASCANU personal lua legătura cu STEFANESCU ,pentru a întreba dacă însfîrşit sosesc diviziile aeropurtate britanice şi pentru a primi dispoziţia lui ALEX.STEFANESCU.PATRASCANU a făcut tot ce i-a stat în putinţa pentru amîna şi diforma actul dela 23 Aug.1944,înşelînd conducerea partidului Comunist,şi pentru a manevra în fel şi chip ,pentru a cîştiga tip în vederea venirii trupelor britanice.Iar cînd partidul contrariu dorinţelor lui PATRASCANU,a trecut la actul dela 23 Aug. şi a arestat pe cei doi antoneşti,PATRASCANU a intrat în acţiunea pentru guvernul SANATESCU,sperînd să poată astfel face jocul comandanţilor dela Londra.".

Preşed:După 4 aprilie 1944 ai mai continuat legăturile cu STEFANESCU.

KOFLER:Mai departe legăturile au rămas aceleaşi,am spus că l-am văzut în total de 4 ori,din toamna 1943 pînă în toamna lui

1944 însă cu ing.CALMANOVICI şi BERMAN au continuat ca şi atunci.

Preşed:In ziua de 23 aug.te-ai întîlnit dta cu STEFANESCU

KOFLER:Da,a fost fixată dinainte o întîlnire în casa ing. BACALU,fără să ştiu de evenimentele care se vor petrece în seara aceia

Preşed:Ce-aţi discutat la acea întîlnire?

KOFLER:Dînsul a povestit încăimediat după ce a venit, - a fost fixată şedinţa pela ora 9 că se făcea întuneric tîrziu - a povestit că într-adevăr a văzut trecînd pe cal.Victoriei,intrînd la palat un grup de civili înarmaţi,erau forţele patriotice care au intrat şi au închis porţile,asta a povestit,pentrucă scurt timp după aceea a fost întrerupt de ing.BACALU care a spus că l-a radio s-a anunţat că la ora lo va fi o chestiune importantă şi s-a comunicat actul acela.

Preşed:Cînd te-ai întîlnit cu STEFANESCU,unde şi de cîte ori după 23 Aug.

KOFLER:L-am văzut de două ori,odată la 11 sept. şi odată la 12 sept.1944 şi după aceea nu l-am mai văzut niciodată.La 11 sept. am fost la o masă dată de el unor ziarişti GIBSON şi PORTER la care am fost invitat - vroia să-l invite pe PATRASCANU,însă el era atunci la Moscova cînd cu semnarea tratatului de armistiţiu - şi a venit ION GHEORGHE MAURER care făcea parte din guvern atunci şi venea din partea partiduluişi am fost eu,CALMANOVICI,BERMAN şi au mai fost în afară de aceştia,RICA GEORGESCU,LUGOJEANU,ION VERSU şi alţii,şi atunci STEFANESCU m-a rugat dacă poate să stea de vorbă cu mine şi i-am spus că acum am treabă,însă o să trec să stăm de vorbă a doua zi şi am trecut a doua zi pela dînsul la birou,singura dată cînd am fost la dînsul la birou,pentrucă altă dată mă duceam la el acasă şi m-a întrebat dacă în legătură cu condiţiile de armistiţiu nu cunosc ceva.I-am spus cîteva cuvinte,pe urmă am eşit afară,am stat 15-2o minute la el şi cînd am eşit afară au apărut ediţiile speciale în legătură cu condiţiile de armistiţiu.

Preşed:Vasăzică ţi-a cerut informaţii asupra condiţiilor de armistiţiu,ce-ai spus ceiace ştiai.

KOFLER:Nu i-am spus nimic că nu ştiam.

Preşed:Totuşi auziseşi ceva,doar nu trăiai izolat de lumea aceasta.

KOFLER:Dar el era în mai mare măsură de fapt ca să ştie că doar avea legătură cu DEJITE,i-a dat şi el informaţii.El poate să ştie mai bine decît mine.

Preşed:Si totuşi te-a întrebat?

KOFLER:Da m-a întrebat,după aceea a venit la secretara

lui din întreprindere pe care am cunoscut-o personal și am stat de vorbă cu dsa și au și eșit edițiile speciale care arătau condițiile de armistițiu, era în 12 sept. 1944.

Președ: Pînă la ce dată ai întreținut legături cu CALMANOVICI și ați schimbat informații?

KOFLER: N-am schimbat informații. I-am fost legătură superioară pînă la 23 aug. 1944, după aceea a mai avut legături personale pînă în nov. 1944, iar după aceea n-am mai avut nici o legătură cu dînsul.

Președ: Ce instrucțiuni i-ai dat lui CALMANOVICI în vederea unei eventuale arestări a dvs., a unui eventual proces.

KOFLER: Lui CALMANOVICI în perioada războiului?

Președ: Nu.

KOFLER: Nu l-am văzut pe CALMANOVICI din nov. 1944 pînă în febr. 1949, cînd am fost grav bolnav, cînd am căzut bolnav pe moarte și la chemat soția mea la telefon, ca să vină să-și ia rămas bun dela mine. Am avut o criză foarte gravă [redacted] Pînă atunci nu l-am văzut deloc, nici o singură dată timp de 5 ani, n-am avut nici un fel de chestiuni de proces.

Președ: Scrisorile acestea lui CALMANOVICI, au fost în posesia dtale?

KOFLER: Da, acestea au fost predate după cîte știu eu de soția mea.

Procurorul: Dacă obișnuia să joace la cazinou

KOFLER: A fost o perioadă în 1939 și pînă în iunie 1940, cînd am fost în cazinou și am jucat, de atunci nu am mai jucat.

Procurorul: Dacă atunci cînd a predat gestiunea bănească la partid, a lichidat complect sau a avut și lipsuri.

KOFLER: In 1944 cînd am predat-o am avut lipsuri.

Procurorul: Cam cît lipsea.

KOFLER: Un milion.

Apărarea: Să precizeze care a fost scopul urmărit de acuzat, în calitatea ce o avea cînd a intrat în relații cu STEFANESCU?

KOFLER: Legăturile cu ALEX. STEFANESCU au fost stabilite în 1942, prin ing. DRAGOS POP, pe linia Frontului Patriotic. Scopul a fost de a atrage pe linia Frontului Patriotic, după credința mea partidul comunist avea interes pe vremea aceea de a atrage pe linia Frontului Patriotic........

Procurorul: Dta ce interese aveai?

KOFLER: Eu personal nu am avut alt interes, decît cel pe care-l avea partidul.

Preşed:In calitatea pe care o aveai,

KOFLER:Am aprobat legătura luată de ing.BERMAN şi CALMANOVICI ca fiind justă şi am comunicat mai departe Secretariatului partidului.

Preşed:Dar STEFANESCU era un mare industriaş în ţară care în nici un caz nu putem să credem că ar fi ..

KOFLER:Linia partidului era atunci Frontul Naţional, inclusiv o parte din burghezecare era orientată împotriva Frontului hitlerist,sau împotriva Germaniei hitleriste,sau împotriva imperialismului german.Linia partidului ,linia politică germană,era atunci a frontului naţional antihitlerist,inclusiv o parte a burgheziei.Aşa era linia partidului declarată ca justă şi 23 Aug.

Apărarea:Ce foloase se aştepta din relaţiile cu STEFANESCU?

KOFLER:Atît din punct de vedere financiar ,ceiace a şi fost,cît şi din punct de vedere politic,ca un om care avea oarecare influenţă şi putea să vină în sprijin pentru frontul naţiohal.

Preşed:"vea oarecare influenţă.

KOFLER:Avea oarecare influenţă,aşa ştiam la început şi care putea să servească scopurilor partidului,de a creia Frontul Naţional sub conducerea sa.

Apărarea:Dacă a avut personal legături cu siguranţa?

KOFLER:N-am avut legături în sensul în care seînţelege. N-amsvut legături decît atunci cînd am fost reţinut la siguranţă, după aceea cît timp am mai fost ilegal în acele luni a fost pela mine subcomisarul TANASESCU pe care l-am găsit atunci în noaptea aceea şi m-a şantajat mi-a luat bani ,se făcea că are nevoie ca împrumut bani.

Apărarea:Dacă a avut vreun rol în întreruperea Partidulu Comunist cu provincia?

KOFLER:N-am fost în resortul provinciii niciodată şi n-am avut rolul.

Apărarea:Dacă acuzatul a cenzurat presa de partid şi cu ce scop.

KOFLER:Ca responsabil al resortului de agitaţie şi propagandă a C.C.,am redactat România liberă ilegală ,am scris articole,eu eram acela care le cenzuram.

Preşed:Alţii nu mai erau dacă vedeau aceste texte.BERMAN nu le vedea sau STEFANESCU.

KOFLER:Leea văzut tipărite.Da,"omînia Liberă ilegală sigur că a fost răspîndită,ea n-avea alte publicaţii decît rezoluţiil

C.C.-ului, buletinul informativ care era editat sub conducerea mea şi Romînia Liberă care a fost editată sub conducerea mea.

Apărarea: Care era caracterul legăturii dintre VICTORIA SARBU şi FORIS STEFAN? cînd au fost aceste legături.

KOFLER: Legături personale, a fost soţia lui, pînă cînd FORIS a fost arestat.

Apărarea: cînd s-au născut aceste legături?

KOFLER: In timpul războiului, nu-mi este cunoscută exact data, pentrucă legăturile lor ,~~pentrucă legăturile~~ mi-au fost cunoscute în 1944.

Apărarea: Dacă legătura între VICTORIA SARBU şi FORIS STEFAN, a fost făcută de KOFLER.

KOFLER: Da aceasta am declarat înainte, însă aceasta în urma dispoziţiei lui FORIS.

Apărarea: Dacă a primit vreo sumă de bani dela CALMANOVICI provenită dela STEFANESCU şi dacă a transmis-o mai departe........

Preşed: Nu este concludentă întrebarea.

Procurorul: Tov. preşed. a arătat legăturile lui PATRASCANU cu PIKI VASILIU? aşi vrea să întreb pe acuzat dacă PATRASCANU în afară de legătura cu PIKI VASILIU la siguranţă avea şi alte legături în siguranţa fascistă.

KOFLER: Mai îmi era cunoscută şi încă o legătură pe care a avut-o PATRASCANU, am cunoscut-o prin FORIS. Imi spusese prin 1941 că a avut legătură printr-un funcţionar al siguranţei , poate VINTILA IONESCU , nu pot spune aşa categoric.

- - - - - -

DEPOZITIILE MARTOREI RUDENCO IVANCA, de 39 ani, de prof. țesătoare cu domiciliul în str. Herăstrău Nr.6.

Președ: Veți depune ca martoră în procesul lui KOFLER REMUS? Il cunoașteți pe REMUS KOFLER?

RUDENCO: Da îl cunosc.

Procurorul: In ce împrejurări l-ai cunoscut pe REMUS KOFLER, pe FORIS și pe VICTORIA SARBU.

RUDENCO: In ajunul izbucnirii războiului, am fost chemată din Constanța, dela Comitetul regional al Partidului Comunist unde lucram, la București cu care ocazie am luat legătura cu CONSTANTIN CARP care era în secretariatul partidului. Acesta mi-a făcut legătura cu VICTORIA SARBU și cu STEFAN FORIS. STEFAN FORIS pe atunci deținea funcția de secretar general al partidului, iar VICTORIA SARBU era tehnica lui, însă bucurîndu-se de mare încredere față de FORIS, a fost folosită nu numai ca secretară tehnică, ci și ca instructoare a C.C. După aceea am primit prin CONSTANTIN CARP însărcinarea de a fi instructoare a C.C. pe lîngă Comitetul județean Ilfov. Imediat chiar în primele zile, am aflat dela tovarăși că FORIS prin intermediul lui CONSTANTIN CARP, au răspîndit teza trădătoare cum că pregătirea războiului în contra Uniunii Sovietice, care se pregătea cu atîta febrilitate, ar fi fost un bluf și că nu o să mai fie război. Aceasta într-adevăr avea ca intenție ca în cazul unui atac în contra Uniunii Sovietice, să demobilizeze membrii de partid în momentele acelea grele în care era vădit faptul că ~~xxx~~ se v-a declanșa războiul și atacul în contra Uniunii Sovietice. Imediat ce am intrat în muncă la Comitetul Județean am îmțit și am văzut acțiunile trădătoare ale lui FORIS și clica lui KOFLER și VICTORIA SARBU și a celorlalți care erau în jurul lor. Am auzit, am aflat imediat de linia dată de FORIS în ajunul izbucnirii războiului și aceasta a urmat și în timpul războiului ca toți membrii de partid și activiștii de bază ai partidului, cînd o să primească ordine de chemare să se prezinte la unități, prin aceasta într-adevăr se urmărea dezorganizarea partidului, pentru a-l face incapabil de a lua și organiza acțiuni hotărîte pentru pregătirea în contra războiului antonescian și a lui Hitler. După aceea s-a simțit mai departe acțiunile de desorganizare a lui KOFLER, FORIS și a lui VICTORIA SARBU prin aceea că continuam metoda de schimbare a activiștilor de partid dintr-o muncă în alta, cu ce scop? Tocmai cu scopul de a nu avea continuitate în muncă, pentru a slăbi partidul și a nu-i da posibilitate de a se îngheba acțiuni hotărîtoare în contra mașinei de război, care era la noi în țară și care sub conducerea lui Hitler se ducea în contra Uniunii

Dar
Sovietice·şi mai deschis a fost atitudinea pe care au avut-o ei faţă de problema organizării partizanilor la noi în ţară.Cînd s-a ridicat problema organizării detaşamentelor de partizani la noi în ţară,ei s-au ridicat categoric împotriva acestei probleme,spunînd că la noi nu sunt condiţii geografice,că la noi nu sunt muniţii şi arme,că ţara noastră nu a fost ocupată prin război de către Hitler,ca să se ridice nemulţumire în masă ,ca să nu dea posibilitatea să organizăm grupuri de partizani.Ei au ameninţat pe acei tovarăşi,au interzis de fapt să se vorbească despre organizarea grupurilor de partizani,spunînd că aceştia vor vorbi despre organizarea grupurilor de partizani sunt nişte anarhişti nişte sectarişti,cari urmăresc distrugerea partidului. Au ameninţat cu excluderea din partid a acelor tovarăşi care vroiau, intenţionau să organizeze sabotaje în întreprinderi.Imi amintesc că pela a doua jumătate a lunei iulie a fost o şedinţă într-o casă conspirativă din str.Elefterie,organizată de FORIS la care a participat în afară de FORIS,VICTORIA SARBU ,CONSTANTIN CARP ,tov.ILEANA RACEANU şi eu.Cînd s-a ridicat din nou problema organizării grupelor de partizani,ILEANA RACEANU şi cu mine,care susţinusem problema ridicată de către Comitetul Judeţean Ilfov,problema organizării grupelor de partizani ,FORIS ne-a combătut foarte aspru,ne-a ameninţat chiar că noi tindem să dezorganizăm şi să distrugem partidul.Mai departe ei au continuat să apere toate acele elemente care pe atunci erau bănuite ca provocatoare,cum au fost de exemplu,care mai tîrziu s-au dovedit elemente provocatoare în slujba siguranţei ca MELINTE PETRE,şi REK STEFAN.

Procurorul:Este rugată martora să ne relateze cum s-a produs conflictul cu judeţeana Ilfov.

RUDENCO:Inainte de a arăta cum s-a produs conflictul cu Judeţeana,aş vrea să povestesc de unele atitudini ale lor care chiar denotă că tindeau să lovească în partid şi să creeze conflicte în sînul Comitetului Judeţean.Metoda lor de muncă prin care organiza conflicte în Comitetul Judeţean,pentru a lovi în elementele cinstite şi devotate ale partidului,pentru a le izola de partid,pentru a le împiedica a desfăşura acţiuni hotărîtoare în contra războiului hitlerist.Imediat după izbucnirea războiului,ei au început să cearâ adresele conspirative şi întîlnirile tovarăşilor activişti ai Comitetului Judeţean,după care aceştia activişti au început să fie urmăriţi de siguranţă.Ei au căutat să lovească în Comitetul Judeţean spunînd că sunt neconspirativi şi lipsiţi de vigilenţă că într-o măsură oarecare să creze o neîncredere între membrii de partid.Ei au organizat conflictul dintre Comitetul Judeţean Ilfov.Cum l-au organizat? Imediat

după izbucnirea războiului Comitetul Judeţean Ilfov a cerut Secretariatului Partidului,ca să scoată un manifest în care să arate caracterul războiului,atitudinea partidului faţă de acest război şi chemarea partidului către populaţie la lupta hotăritoare în contra r zboiului,FORIS,KOFLER,VICTORIA SARBU şi clica din jurul lor,au tărăgănat să dea un răspuns Comitetului Judeţean.După cîtva timp răspunsul a fost că nu vor scoate,să scoată Comitetul Judeţean.Intradevăr Comitetul a scos un manifest şi după ce a fost controlat de către omul lor de încredere CONSTANTIN CARP a fost dat acest manifest mai departe în sinul organizaţiei de partid Ilfov.Folosindu-se de faptul că au fost strecurate unele lipsuri,FORIS şi cu VICTORIA SARBU au pornit o campanie împotriva tovilor din Comitetul Judeţean,insultînd pe tovarăşi şi căutînd să adîncească acest conflict.FORIS căuta prin scris ori să ducă discuţii interminabile,aşa zise teoretice cum le spunea el şi astfel să sustragă Comitetul Judeţean dela sarcinile lui principale,organizarea luptei împotriva războiului fascist şi cu cît se accentua cererea Biroului Comitetului Judeţean pentru a se întîlni şi rezolva problema ,acest conflict a culminat cu aceea că a dizolvat Comitetul Judeţean şi a exclus o serie de tovarăşi din partid şi o bună parte din tovarăşii care s-au ridicat în contra acestei linii trădătoare a lui FORIS şi clica lor de complici.După aceea ei au organizat în mod sistematic predarea acelor tovarăşi devotaţi şi hotărîţi care au luat atitudine de luptă hotărîtă împotriva lui FORIS şi a clicii lui,predarea lor în mîna siguranţei. Ei au cerut o serie de materiale prin care desconspirau cu numele conspirativ,cu funcţiile pe care le aveau tovarăşii care erau în Comitetul Judeţean şi activiştii care erau în Comitetul Judeţean şi făceau posibil ca Siguranţa să poată să identifice pe aceşti tovarăşi şi să înşchmeze pe urmă cum au şi urmat o serie de procese de masă a tovarăşilor şi condamnarea lor.Tot prin această metodă ei au predat în mîna siguranţei pe secretarul Comitetului Judeţean Ilfov ,PETRE GHEORGHE care a ştiut să înfrunte schingiuirile bestiale ale călăilor lui ANTONESCU şi plutonul de execuţie şi a murit în mod eroic.In timpul procesului şi în timpul arestării lui PETRE GHEORGHE,ei ne-au interzis categoric,de a apăra procesul lui PETRE şi astfel l-au lăsat fără nici un fel de apărare,pentru ca să fie condamnat la moarte. Am cunoscut pe REMUS KOFLER prin VICTORIA SARBU ,puţin după izbucnirea războiului,cînd VICTORIA SARBU a venit la mineşi mi-a comunicat din partea lui FORIS,că este posibil ca ei să plece în afara regiunii Bucureşti,şi că atunci îi va ţine locul lui FORIS STEFAN ,REMUS KOFLER,un om pregătit politiceşte,la recomandat aşa zis ideolog şi de

mare încredere. Apoi am simţit prin acţiunile lor pe care le-au desfăşurat după aceea, activitatea lui FORIS, VICTORIA SARBU şi a lui KOFLER, că într-adevăr REMUS KOFLER a fost peste tot în lupta lui FORIS, pentru distrugerea partidului, prin acţiunile intreprinse, cele care le-au organizat în ajunul izbucnirii războiului şi atît în timpul războiului, cît şi după aceea pînă cînd eu am fost arestată.

DEPOZIŢIILE MARTOREI ANA SOLOMON, de 32 ani, de profesie arhitect, domiciliată în Bucureşti str.Arh.Cerchez Nr.5

Preşed: Vezi fi ascultată ca martoră în procesul lui KOFLER REMUS. Il cunoşti dta pe KOFLER REMUS?

ANA SOLOMON: Da il cunosc.

Procurorul: Să răspundă martora în ce împrejurări l-a cunoscut şi ce legături a avut cu el?

ANA SOLOMON: L-am cunoscut pe REMUS KOFLER în 1941 într-un cerc de studiu să zic aşa, la care m-a dus soţul meu, unde erau mai mulţi tovarăşi şi unde se discutau diferite probleme de politică curentă la început.

Procurorul: Ce cunoaşte despre legăturile lui KOFLER cu LILI WEGEL?

ANA SOLOMON: Despre legăturile lui KOFLER cu LILI WEIGEL, am luat cunoştinţă după căderea lui LILI WEIGEL, adică în februarie 1943.

Procurorul: Cît timp a fost arestată martora, ce ştie despre legăturile lui LILI WEIGEL cu KOFLER?

ANA SOLOMON: Nu în timpul arestării mele, deoarece eu stînd la Văcăreşti, n-am mai cunoscut alte legături, ci înainte de a fi la închisoare ştiam că a vizitat-o în închisoare şi că erau în relaţii foarte apropiate.

Preşed: O vizita des.

ANA SOLOMON: Cît de des o vizita nu putem spune, dar ştiu că o vizita de mai multe ori.

Procurorul: O vizita aşa cum vizita şi altă lume, alţii care aveau cunoştinţe la închisori, sau mai des?

ANA SOLOMON: Mai des nu ştiu, însă nu aşa cum vizita şi altă lume, deoarece nu erau rude legale, pe deoparte, şi pe de altă parte ştiu că au şi eşit din închisoare împreună sub motivul unui proces.

Procurorul: Ştie martora ce instrucţiuni i-a dat KOFLER lui LILI WEIGEL în legătură cu misiunea care o avea LILI WEIGEL în timp ce era în închisoarea Văcăreşti?

ANA SOLOMON: Ştiu că LILI WEIGEL urma să fie legătura lui KOFLER cu închisorile şi ştiu că tovarăşii din închisori nu au primit această legătură.

Procurorul: Cauza pentru care nu au primit?

ANA SOLOMON: N-au primitotovi din închisori, pentrucă nu aveau încredere în REMUS KOFLER, nu-l recunoşteau drept conducerea partidului.

Procurorul: Ce se vorbea printre deţinuţii?

ANA SOLOMON: Despre el în mod deschis nu mi s-a vorbit în închisoare, dar am auzit totuşi nu în mod făţiş, dar am auzit totuşi că există trădători în conducerea partidului.

Procurorul: Să ne arate martora cum s-a produs căderea casei Wexler şi ce cunoştinţe are în legătură cu căderea acestui material al C.C.-ului.

ANA SOLOMON: Despre material eu am avut sarcina înainte să duc acest material acasă la AUREL VIJOLI. Ducîndu-mă cu materialul la locuinţa lui VIJOLI, acesta mi-a spus că locuinţa lui este sub urmărire şi în consecinţă să plec cu acest material de acolo. Eu am luat materialul şi am plecat la o altă casă ilegală, de unde am adus înapoi materialul la casa Wexlerilor.

Procurorul: cine v-a indicat să vă duceţi la casa Wexler.

ANA SOLOMON: KOFLER. Despre căderea casei Wexler, ştiu că BIJI MIRCEA a fost arestat şi că el a dat casa la siguranţă şi că siguranţa făcînd o descindere la casa Wexler, a găsit acest material într-un scrin.

Procurorul. De unde are martora cunoştinţă că BIJI MIRCEA ar fi dat această casă, de unde deţine aceste informaţii?

ANA SOLOMON: De fapt nu am o informaţie precisă, eu am auzit despre acest lucru, după ce am fost duşi la Curtea Marţială, acolo ştiam cu toţii, nu pot să spun precis cine anume.

Procurorul: Din moment ce spune să precizeze acest lucru.

ANA SOLOMON: N-aşi putea preciza, toţi acei din acest grup, au avut cunoştinţă de acest lucru, sub această formă.

Procurorul: Nu cumva este o versiune a lui KOFLER?

ANA SOLOMON: Poate să fie.

Procurorul: Atunci de unde aveaţi cunoştinţă, KOFLER a discutat aceasta?

ANA SOLOMON: La Curtea Marţială aşa ştiau toţi acei care au căzut în acelaş grup cu mine.

Procurorul: Dacă martora a fost acuzată şi ea că ar fi dat această casă.

ANA SOLOMON: Eu, nu.

Procurorul: Dacă nu cumva martora a fost acuzată de către KOFLER că ea şi soţul ei ar fi denunţat la siguranţă.

ANA SOLOMON: Stiu că soţul meu a fost denunţat de KOFLER invinuit de a fi trădător şi învinuit nu numai de a fi dat casa Wexler, dar şi că a indicat locul unde se ascundea materialul.

Procurorul: I-a scris o scrisoare în această privinţă soţul ei lui KOFLER.

ANA SOLOMON:Da am cunoscut despre această scrisoare,am aflat asta după eliberare.

Procurorul:Dacă cît timp a stat în închisoarea Văcărești se vorbea printre deținuții de acolo,că KOFLER este agent provocator al siguranței-

ANA SOLOMON:Nu s-a numit niciodată un nume,totuși așa cum am mai arătat,s-a lăsat a se înțelege că există agenți ai siguranței cari provoacă căderile tovarășilor.

Procurorul:Dacă LILI WEIGEL era cunoscută în închisoarea Văcărești,ca agentă provocatoare trimisă de KOFLER acolo?

ANA SOLOMON:Așa era cunoscută de deținutele politice din Văcărești.

KOFLER:Dacă-și amintește martora că MIRCEA BIJI a recunoscut singur că el a dat casa Wexler?

ANA SOLOMON:Eu n-am vorbit personal cu MIRCEA BIJI,și l-am văzut doar la Curtea Marțială,extrem de descompus și de abătut. Pot să spun numai că acest lucru ni l-a confirmat nouă într-un fel că el ne-a trădat la siguranță.

KOFLER:Dacă știe martora că LILI WEIGEL a fost trădătoare sau numai acuzată?

ANA SOLOMON:In timp ce eram eu în închisoarea Văcărești, consideram că LILI WEIGEL este acuzată de trădare,nu acuzată însă că ar face legătura între trădători și închisoare.

Procurorul:Atunci ce este dacă face legătura dintre tărădători și închisoare?

ANA SOLOMON:Trădătoare deci,dacă făcea legătura între trădători și închisoare.

KOFLER:Dacă martora a fost prietenă cu LILI WEIGEL ,la închisoare și după aceea.

ANA SOLOMON:Da.

DEPOZITIILE MARTOREI SUZANA KUHN de 39 de ani, de profesie educatoare, domiciliată în București str. Pictor Andreescu nr.31.

Președ: Veți fi audiată ca martoră în procesul REMUS KOFLER, veți răspunde la întrebările pe care vi le voi pune.

Cunoști dumneata pe REMUS COFLER?

SUZANA KUHN: Da. Il cunosc.

PROCURORUL: Rugăm pe martoră să ne spună ce legături a avut cu KOFLER în perioada războiului?

SUZANA KUHN: L-am cunoscut pe KOFLER la începutul anului 1944, atunci cînd am lucrat în muncă de partid în ilegalitate.

PROCURORUL: si ce legături a avut martorua cu REMUS COFLER, ați lucrat în apropierea lui sau ce muncă ați avut?

SUZANA KUHN: Dela începutul anului 1944, mi s-a făcut legătura cu el de către LUCIA LEWI și am fost tehnica lui, adică am avut de transmis dela el și către el bilețelele, România Liberă și bani.

Procurorul: Cu ce persoane i-a făcut legătura în calitate de tehnică a lui?

SUZANA KUHN: In prima parte a anului 1944 pînă în aprilie eu am făcut legătură cu tehnica sau direct cu tov. MIHAIL LEVENTE și cu tov. PETRE IOSIF, După aprilie 1944 am făcut legătura cu TovPPETRE BALACEANU și cu AUREL VIJOLI.

Procurorul: Despre CALMANOVICI și BERMAN știe ceva martora, avea legături cu COFLER?

SUZANA KUHN: Lui CALMANOVICI i-am făcut o întilnire cu COFLER odată în vara anului 1944. La BERMAN am fost trimisă imediat după 23 august 1944 după bani.

Procurorul: In calitate de tehnică a lui COFLER nu a avut niciodată vreo discuție în legătură cu evenimentele politice?

SUZANA KUHN: Am avut astfel de convorbiri în drum mergînd pe stradă sau intrînd într-o casă unde i-am a făcut o întîlnire cu unul dintre aceste persoane ce i-am numit adineauri. Din cele arătate de COFLER rețin ca un lucru mai caracteristic faptul că explicînd mersul războiului KOFLER a subliniat că anglo-americanii vor face cel de al doilea front, fără ca să arate că faptul tărăgănării în realizarea frontului al doilea însemna că hoardele fasciste să fie invinse numai de armata sovietică.

Procurorul: Rugăm martora să ne spună dacă în acest răstimp cît a fost tehnica lui KOFLER, a simțit ceva, sau a auzit ceva, sau are cunoștință în orice fel de vreo legătură oarecare a lui KOFLER cu siguranța, cu polițiști dela siguranță?

./.

SUZANA KUN: Odată într-o convorbire mi-a arătat lăudindu-se despre șiretenia lui că a reușit să inducă în eroare un polițist, că atunci cînd a realizat o întîlnire cu acesta seara, cu scopul de a o putea vizita pe LILI WEIGEL, el a mers la această întîlnire seara, cu o mare lanternă de buzunar, camuflînd în felul acesta deprinderea lui de a avea întîlniri seara pe nevăzute pe stradă.

Procurorul: Cînd a avut KOFLER această întîlnire cu un polițist și dacă poate să ne spună cine era polițistul?

SUZANA KUN: Nu știu cine era polițistul, aproximativ îmi aduc aminte că a povestit acest lucru în primăvara anului 1944, însă din povestire nu a rezultat o dată mai precisă cînd s-a întîmplat acest lucru.

Apărarea: Ce a rezultat, cine a fost considerat autorul denunțului în cazul căderii casei Wexler?

SUZANA KUN: Nu cunosc această chestiune, pentrucă o explicație să zicem pe linia organizării nu a existat, pentru chestiunea aceasta și astfel n-am auzit de unde să știu.

KOFLER: Dacă-și amintește martora că totuși s-a prelucrat că MIRCEA BIJI a dat casa Wexler?

SUZANA KUN: Nu cunosc.

KOFLER: Dacă a avut pe linie tehnică legătură cu AGHI.

SUZANA KUN: Da am avut legătură.

KOFLER: Dacă-și aduce aminte că a adus la ședință și pe CONSTANTIN AGIU?

SUZANA KUN: Nu-mi aduc aminte de asta.

DEPOZIȚIILE MARTORULUI ALEXANDRU SOLOMON, de 49 ani, inginer, cu dom. în București.

Președ: Vei fi ascultat ca martor în procesul REMUS KOFLER. Cunoști dta pe REMUS KOFLER?

ALEX. SOLOMON: Da.

Procurorul: Să relateze martorul, când l-a cunoscut pe KOFLER și ce legături a avut cu el.

ALEX. SOLOMON: L-am cunoscut din iarna anului 1938-1939, l-am cunoscut în drumul dela Predeal spre București, iar scurt timp după aceea am avut legătură de partid, în vremea aceea cu el.

Procurorul: Ce știe în legătură cu căderea casei Wexler.

SOLOMON: Știu că în Dec. 1943 a căzut casa Wexler, casă care era conspirativă. Știu că eu am avut sarcina din partea lui KOFLER ca în această casă să pregătesc o ascunzătoare, pentru materialele ilegale de partid. Eu am îndeplinit această misiune și am aranjat acolo două ascunzători. După cădere pentrucă atunci n-am știut ce s-a întîmplat, în acea vreme și am aflat prin avocații apelului de atunci, că acele materiale care au fost găsite acolo de siguranța de atunci, au fost depuse acolo în casa Wexler, materialele trimise de KOFLER și cu dispoziția ca acele materiale să nu fie ascunse. A spus gazdelor casei atît lui PAUL WEXLER, a spus acest lucru, cît și lui GET WEXLER că aceste materiale să nu fie puse în ascunzătoare, că în scurt timp vor fi ridicate de acolo.

Procurorul: Cine trebuia să le ridice?

SOLOMON: Aceasta nu mai știu, cine trebuia să le ridice, știu că a spus că vor fi ridicate și că nu trebuesc ascunse în ascunzătorile pe care le-am făcut. In felul acesta dacă materialele ar fi fost acolo, s-a dovedit clar că materialele n-ar fi fost descoperite de siguranță atunci, însă prin faptul că n-au fost ascunse deloc, pentrucă acele ascultători au fost absolut sigure, nu puteau să fie descoperite, și am spus atunci că nu este posibil ca să fie găsite materialele acolo, deoarece una dintre ascunzători era foarte ușor accesibilă în care se putea introduce orice cantitate de materiale. Si cînd l-am întrebat după aceea pe Wexler dece nu le-a ascuns acolo acele materiale care vă amenințau viața, mi-a spus clar că știi cum este situația, așa mi-a spus KOFLER așa am făcut, și de aceea au fost găsite cum am intrat siguranța a găsit materialele, care erau într-un sertar, și ascunzatoarea n-a fost întrebuințată.

Procurorul: In afara de COFLER și soții WEXLER cine mai aveau cunoștință despre materiale că erau acolo?

SOLOMON: Despre materiale nu știu. In acel moment în care

au fost depuse materialele,ştiu că ştia COFLER că el a trimis materialele şi soţii WEXLER cred.Nu ştiu dacă şi soţia mea a ştiut imediat, însă cred că ea a trebuit să ridice materialele de acolo.

Procurorul:A fost acuzat martorul de către REMUS COFLER că el ar fi denunţat acest material.

SOLOMON: Da,în primăvara anului 1944,mi-a transmis COFLER că eu aş fi denunţat ascunzătorile şi că o să mă demaşte pe mine că ascunzătorile au fost descoperite şi materialele astfel au fost găsite de siguranţă.Eu cînd am primit această transmitere ,eram cu totul n-am putut să-mi imaginez în acea vreme ce se întîmplase,atunci cum mă acuză pe mine acest om care ştia că dacă vroiam să denunţ materialele nu trebuia să denunţ materialelem,pentrucă eu eram unul dintre puţini care cunoşteau casa în care locuia el şi eu am fost acela car am anunţat caşa conspirativă unde a stat el ca să plece de acolo.Eu i-am transmis lui categoric că au fost căderi şi că au intrat în sanatoriu GET WEXLER şi PAUL WEXLER şi prin telefon i-am transmis că mama lui cutare şi cutare a intrat în sanatoriu şi el trebue neapărat să plece deacolo,ştiam unde se găseşte casa şi i-am transmis indiferent dacă găseşte vagon pat să plece de acolo,eu atunci i-am transmis prin telefon că indiferent dacă găseşte sau nu găseşte vagon pat să plece de acolo.El a ştiut foarte bine acest lucru că eu am transmis acest lucru,că eu am transmis pentruca el să plece şi a transmis mai departe ca din partea mea căderea,ca să plece deacolo că era casa ameninţată din moment ce au căzut oamenii.Intr-adevăr a şi plecat atunci - cred că a ştiut ,adică nevasta mea a ştiut casa de acolo - totuşi m-a acuzat pe mine fiindcă a vrut să canalizeze spre mine toată bănuiala cu întreaga cădere a materialului,pentrucă acest material era un material de bază chiar el însăşi a spus că era un material de bază,era un material cu probleme organizatorice de partid cu persoanele care au căzut după aceia,după cîte ştiu eu dela Sibiu,tovarăşi pe care i-am cunoscut ,şi totuşi acele materiale nu au fost ascunse în ascunzători.Şi eu am răspuns la această transmitere printr-o scrisoare că viitorul va dovedi acest lucru,aceasta este scris ,că el şi nu eu sunt acela care am denunţat şi am făcut ca materialul şi casa WEXLER să cadă.Da acolo este scris în scrisoare,este arătat acolo că a vrut să canalizeze spre mine bănuiala.

Procurorul:Martorul ne spune un lucru foarte interesant şi care dealtfel concordă exact cu cele spuse de REMUS COFLER că chiar în preziua căderii ,COFLER a plecat de acolo în altă parte şi martorul vine şi ne spune că el a anunţat pe COFLER că această casă

./.

este călcată de siguranţă.Cum se explică că COFLER plecînd de acolo fie că nu a luat materialele de partid să le ducă în altă parte,fie c"nu a luat materialele de partid să le ascundă în acea ascunzătoare şi a rămas materialele şi el a plecat.

SOLOMON: El nu a ascuns materialele şi a dat dispoziţii să fie ascunse.Era clar,ascunzătoarea a fost făcută,dece nu a fost folosită cred că este clar,acea ascunzătoare care a fost pregătită şi faptele a dovedit că ascunzătoarea nu a fost descoperită cu toate că siguranţa a stat zile întregi în casă după căderea casei acolo şi nu a fost descoperită ascunzătoarea.

Procurorul:Dacă ştie că a mai fost şi altcineva acuzat ca provocator în această privinţă?

SOLOMON: Nu ştiu acest lucru.

Procurorul:Dacă martorul mai bănueşte şi pe altcineva că ar fi avut legătură în această în afară de REMUS COFLER,

SOLOMON: Nu ştiu de alţii.

Procurorul:Dacă martorul o cunoaşte pe LILI WEIGEL şi ştie despre legăturile cu REMUS COFLER .

[redacted]

Procurorul:Dacă ştie dacă i s-au adus la închisoare aliment pachete.

SOLOMON:Chiar după ce am preluat legăturile cu el,după cîtva timp ,chiar după căderea pe mine m-a însărcinat şi foarte des, să duc pachete dela KOFLER la închisoare,pentru LILI WEIGEL,foarte des.

Procurorul:Ce alimente conţineau aceste pachete?

SOLOMON:Conţineau acele pachete alimente foarte bogate, foarte luxoase şi foarte rafinate,fel de fel de alimente delicatese.

Procurorul:Poate martorul să relateze şi ce misiune a avut LILI WEIGEL în închisoarea Văcăreşti?

SOLOMON:In primăvara anului 1944,KOFLER a trimis prin soţia mea şi eu am primit sarcina ca să transmit ca să se comunice acolo, colectivului de comunişti compus din ILCA WASERMAN ,să transmit că este o porcărie ce se face acolo,aceasta îmi amintesc precis,şi

în cazul cînd nu se supune liniei date de LILI WEIGEL,care este linia partidului,atunci ei vor fi excluşi din partidşi vor fi demascaţi ca fracţionişti,care nu se supun liniei partidului şi eu am transmis aceasta.Aceasta se vede că era o intenţie vădită de a sparge unitatea partidului.

Procurorul:Să precizeze dacă este vorba de linia partidului, sau a lui FORIS şi KOFLER?

SOLOMON:Este linia partidului în ghilimele,adică condusă atunci de FORIS şi KOFLER.Aşa au transmis ei că aceasta este linia partidului.

Procurorul:Tov.preşed.acuzatul KOFLER a încercat să justifice căderea materialului în împrejurarea că s-ar fi defectat ascunzătorile,întrucît martorul a fost acela care le-a construit şi confenţionat aceste ascunzători,să ne răspundă dacă aşa cum le-a confecţionat,era posibil să fie defectuoase,să nu poate fi utilizabile.

SOLOMON:Tov.preşed.în primul rînd au fost două ascunzători, să presupunem că una nu se putea întrebuinţa,deşi nu poţi şti cum putea să se defecteze,Din aceste două ascunzători una era mai puţin comodă şi una mai comodă.Dece nu s-a ascuns în cealaltă ascunzătoare.

KOFLER:Dacă martorul m-a avertizat despre căderea în legătură cu casa Wexler înainte sau după aceea.

SOLOMON:L-am avertizat aşa cum am spus,ca să se mute din casa unde a stat KOFLER atunci,pentrucă ştiam că el a fost legătura noastră de partid şi el reprezenta pentru noi partidul şi din grija aceea,ca să nu se întîmple ceva cu el,l-am anunţat să se mute cu orice preţ de acolo,după căderea casei.

Procurorul:Inainte sau după?

SOLOMON:După căderea casei,înainte nu puteam să ştiu.Din cauza căderii casei Wexler,am considerat că,casa este pereclitată.

KOFLER:Dacă a auzit martorul că MIRCEA BIJI este acela care a dat casa.Dacă a citit în România Liberă ilegală că MIRCEA BIJI şi A.POPESCU sunt provocatorii căderii şi că au recunoscut aceasta.

Preşed:Aceasta este o întrebare la care ai dat şi răspunsul, pe care-l vroiai dta.

Cine a redactat România Liberă?

SOLOMON:Ei au redactat România Liberă şi au scris articolul chiar în casa noastră.Tov.preşed.eu am auzit că MIRCEA BIJI a recunoscut la siguranţă,dar ce-a recunoscut,din altă parte nu aveam de unde să ştiu,ce-a recunoscut,ce-a făcut,ce-a spus el,care a fost urmările materialului.

Procurorul:Coincide versiunea din România Liberă,cu versiunea

siguranţei,cu cele spuse de KOFLER.

SOLOMON:N-am citit articolul în legătură cu căderea,din Romînia Liberă.Foarte rar am putut să citesc eu unele articole din Romînia Liberă.Eu n-am citit articolele despre care spune.

Procurorul:S-a făcut vreo prelucrare în această direcţie.

SOLOMON:Nu s-a făcut nici o prelucrare.

KOFLER:Dacă martorul m-a acuzat ca provocator al căderii casei Wexler,sau dacă numai s-a apărat de acuzaţia că nu a comunicat că ascunzătoarea din casa Wexler a căzut?

Preşed:Cam încurcată această întrebare.

Procurorul:Ascunzătoarea a căzut,n-are a face aceasta,n-ar fi putut cădea ascunzătoarea fără casă.

KOFLER:Dacă martorul îşi aminteşte că l-am acuzat că,casa Wexler a fost dată de dînsul,dar că a căzut ascunzătoarea şi nu mi-a spus.

SOLOMON:Tov.Preşed.scrisoarea este aici şi este mult mai recent atunci ce am scris acolo,dar eu îmi amintesc clar că am scris atunci imediat că viitorul v-a dovedi clar că el este acela care poartă vina căderii casei şi că a denunţat şi nu eu.Scrie în scrisoare şi se poate citi.

KOFLER:Dacă martorul ştie că versiunea că SERGIU este provocatorul căderii,este versiunea lui MANIU şi a avocatului BENTOIU.

SOLOMON:Aceasta nu o ştiu.Versiunea lui MANIU,nu mi-a vorbit niciodată despre aceasta.Mi-a scris şi atunci însă nici atunci n-am înţeles,dacă citea scrisoarea acolo se arăta clar.

Preşed:Ti-a pus tot aşa o întrebare,ca să şi răspunzi la ea direct,adică şi răspunsul la ea.Pune astfel de întrebări......

Procurorul:Dacă aceasta este versiunea înseamnă că BIJI nu a recunoscut ci s-a apărat,aceasta este versiunea lui KOFLER.Dacă BIJI a recunoscut tot,tot cum de nu a recunoscut şi pe acela cu care avea legătura,pe KOFLER ca să se poată duce siguranţa drept la KOFLER, aceasta este chestiunea clară.

KOFLER:Dacă martorul a fost convins că am fost provocatorul căderii casei Wexler şi după 23 August în 1949.

SOLOMON:Tov.preşed.problema este foarte clară,eu în vremea aceea după discuţiile cu avocaţii apărării eram convins atunci aşa cum mi s-a spus,aşa cum a rezultat din desfăşurarea evenimentelor,cum am scris în scrisoare,că el este cauza şi el a denunţat casa.După aceea îmi mai pune întrebarea cum am întreţinut relaţii cu el? S-a ţinut o şedinţă atunci încă în ilegalitate,unde m-a chemat el atunci şi mi-a spus că uite totul este în regulă şi mi-a spus că am crezut că tu ai

dat ascunzătorile,iar cînd colo ascunzătorile n-au căzut,tocmai că n-au căzut ascunzătorile în acea vreme şi atunci eu mi-am pus problem într-adevăr poate că omul atunci în situaţia că au căzut,eu nu ştiam că acestea au căzut sau n-au căzut,pe urmă s-a dovedit că n-au căzut ascunzătorile însă într-adevărel care n-a ştiut că au căzut ascunzătorile,a crezut că a căzut.Putea să-şi pună foarte bine problema într-adevăr că eu am provocat căderea,însădupă aceea după ce mi-a dat explicaţia astăzi este foarte clară chestiunea că a ştiut atunci că n-au căzut ascunzătorile şi totuşi spre mine a canalizat bănuelile prin transmiterea aceea ,asupra căderii şi de aceea eu mi-am spus atunci după aceea că era el de bună credinţă ,spunînd că ascunzătorile au căzut.Poate să căzut ascunzătorile şi ştia că n-au căzut ascunzătorile.

Procurorul:Am de formulat o cerere instanţei,care este legală de declaraţia pe care a făcut-o în faţa noastră,martorul ALEX. SOLOMON,ca să se aducă în faţa instanţei,colecţia din Romînia Liberă începînd de după datade 15 dec.1943 şi pînă în primăvara anului 1944, cînd s-a judecat procesul în legătură cu căderea casei Wexler,pentru următoarele motive:fiindcă eu am citit două articole din Romînia Liberă din această colecţie şi nu am sesizat problema în care se descrie amplu nu cu amănunte cu detalii activitatea dusă de cei care au căzut şi după aceea îmi aduc aminte că acele numere din Romînia Liberăs-au găsit fotocopiate tocmai în dosarul procesului cu căderea. Intrucît astăzi martorul SOLOMON arată că aceste articole au fost scrise de KOFLER ,imediat s-a născut în capul meu presupunerea că KOFLER scrie articolul,confirmă că aceştia au avut această activitate, difuzează acest articol prin revistă şi evident că aceasta foarte uşor vine în mîna siguranţei care vine cu încă o probă împotriva acelora care căzuseră.Socot că această teză ar putea să ducă la lămurirea situaţiei acesteea pe care dvs.o judecaţi şi cer să se aducă colecţia şi în plus volumul din procesul în care se găsesc numerele din Romînia Liberă.

Preşed:Tribunalul hotărăşte să se aducă colecţia şi dosarul.Se va lua măsuri ca să se aducă.

- - - -

DEPOZIȚIILE MARTOREI LILI ELEONORA REVESZ, de 51 ani de profesie profesioară de muzică,dom.în București.

Președ:Ești rudă cu REMUS KOFLER?

LILI REVESZ:Nu sunt rudă.

Președ:Vei fi ascultată ca martoră în procesul REMUS KOFLER îl cunoști pe REMUS KOFLER?

LILI REVESZ:Da,îl cunosc pe REMUS KOFLER.

Procurorul:Rog că relateze martora de cînd îl cunoaște și ce raporturi a fost între ea și REMUS KOFLER?

LILI REVESZ:Il cunosc pe REMUS KOFLER din anul 1936 ,el a fost pe vremea acea activist de partid.După ce mi-a fost prezentat el a început să frecventeze casa noastră și eu am devenit astfel tehnica lui.L-am avut de legătură dela începutul cunoștinței noastre, pînă la eșirea mea din închisoare la 23 aug.1944,eu am fost colaboratoarea lui,[redacted]

Procurorul:In ce împrejurări ai fost arestată?

LILI REVESZ:La 2 februarie 1943 eu am avut o întîlnire cu KOFLER la cofetăria Anghelescu,acolo mi-a vorbit despre căderea în care era CONSTANȚA CRACIUN,VINTE și alții.De acolo m-am dus în casa COHN și FERICHIDE pentru a ridica materiale.Ajunsă acasă am fost eu și cu fostul meu soț EUGON WEIGEL arestați de către organele siguranței.In aceiaș zi a fost arestat în casa noastră și KOFLER însă i s-a dat drumul peste cîteva ore.Eu am fost la siguranță cercetată de către comisarul șef TAFLARU.

Procurorul:Cine i-a dat drumul lui KOFLER dela Siguranță cine l-a pus în libertate dela siguranță?

LILI REVESZ:Numele nu pot să vi-l spun,cine i-a dat drumul pentrucă nu-l știu,însă a fost pus în libertate imediat.

Procurorul:In timpul cît ai fost anchetată la siguranță, martora a luat legătură cu KOFLER și ce i-a spus?

LILI REVESZ:In timpul cît am fost anchetată la siguranță, am primit din partea ing.CALMANOVICI ,1ooo lei și mîncarea am primit-o dela restaurant,chestiune care a aranjat-o KOFLER.

Procurorul:Ai fost bătută și schingiuită la siguranță ca să dai declarații?

LILI REVESZ: Am fost bătută.

Procurorul:Cu KOFLER ai avut legături la siguranță?

LILI REVESZ:Mîncarea am primit-o dela restaurant,chestiune pe care a aranjat-o KOFLER.

Procurorul:La Tribunalul Militar cine a vizitat-o?

LILI REVESZ:La Cîteva ore după ce am ajuns la Trib.Militar, am primit un colet din partea lui KOFLER și după cîteva zile,am fost scoasă din arest și dusă într-o cameră unde mă aștepta KOFLER și acolo mi-a dat instrucțiuni pentru proces și mi-a spus cum să mă comport și să mențin declarațiile date la siguranță și să nu neg nimic.

Procurorul:Ți-a spus KOFLER unde ai să fi trimisă de acolo.

LILI REVESZ:Incă înainte de proces mi-a comunicat KOFLER, că am să fiu trimisă dela Trib.Militar la închisoarea Malmaison,unde voi avea condițiuni mai ușoare.După proces am fost trimisă la închisoarea Malmaison în condițiunile prevăzute de KOFLER.

Procurorul:Cine te-a vizitat cînd ai fost la închisoarea Malmaisnn?

[redacted]

LILI REVESZ:Cu ocazia vizitelor la închisoare KOFLER îmi vorbea despre luptele fracționiste care au avut loc în sînul partidului,mi-a spus că el și FORIS sunt acuzați de către activiștii de partid de trădare și de legături cu siguranța și că în urma acesteia comuniștii din închisori au întrerupt legăturile cu KOFLER șicu FORIS. El mi-a spus că pentru combaterea acestora,eu voi fi trimisă dela închisoarea Malmaison la închisoarea Văcărești și după aceea la închisoarea Mislea,unde va trebui să desfășor o acțiune de spargere a unității comuniștilor.Mi-a indicat ca să iau la închisoarea Văcărești legătură cu ILCA WASERMAN pe care să caut să o determin să treacă pe linia trasată de KOFLER și FORIS ca pe urmă prin ea să pot duce acțiunea de spargerea unității comuniștilor.

Procurorul:La închisoarea Văcărești,unde a mers conform instrucțiunilor lui KOFLER,cine a vizitat-o?

LILI REVESZ:La închisoarea Văcărești m-a vizitat aproape zilnic KOFLER.

Procurorul:Ii aducea KOFLER alimente?

LILI REVESZ:Nu numai că îmi aducea alimente,însă vorbitorul nostru a avut loc într-o cameră care i-a fost pusă la dispoziția lui KOFLER de către direcția închisorii.In locul celor 10 minute prevăzu-

te în regulament noi am stat ore întregi nestingheriţi de vorbă.In afară de aceasta,KOFLER m-a scos din închisoare de repetate ori şi m-a dus cu maşina a fratelui său care era pe numele siguranţei în oraş, într-o locuinţă a lui,unde am stat aproape toată ziua.

Procurorul:Ce instrucţiuni i-a dat KOFLER în timpul acesta cît era la închisoarea Văcăreşti.

LILI REVESZ KOFLER mi-a cerut şi mi-a dat instrucţiuni cum să procedez pentru a culege informaţii asupra comuniştilor din închisoare şi anume cine sunt acei cari caută să izoleze grupul FORIS-KOFLER cine conduce munca organizatorică dela cine şi ce fel de instrucţiuni primesc comuniştii ce vorbesc comuniştii între ei.Ca o sarcină specială mi-a spus să aflu cine sunt acei cari conduc munca organizatorică la Mislea,unde trebuia să plec în curînd pentru a pune la cale acţiunea plănuită a lui KOFLER.La închisoarea Văcăreşti am uitat să spun după ce am ajuns acolo,xxxxxxx la sfîrşitul lunei iunie am luat legătura cu ILCA WASERMAN conform instrucţiunilor,însă nu am fost acceptată ca legătură de partid şi comuniştii nu au vrut să discute cumine.Acest lucru i l-am comunicat lui KOFLER.Peste o săptămînă eu am fost transferată din închisoarea Văcăreşti la închisoarea Mislea,acolo izbucnise între timp o epidemie şi eu am fost reţinută la închisoarea Ploeşti, De acolo eu am fost retransferată peste cîteva zile înapoi la închisoarea Văcăreşti.Chestiunea a fost aranjată de KOFLER.

Procurorul:Atunci cînd i-ai spus lui KOFLER că ,comuniştii din închisoare recte ILCA WASERMAN nu vrea să ia legături cu dta,ce instrucţiuni ţi-a dat KOFLER?

LILI REVESZ:Eu i-am raportat lui KOFLER că,comuniştii nu vor să stea de vorbă cu mine,nu vor să ia legătura cu mine,nu vor să primească instrucţiuni din partea mea şi că pînă la urmă m-au dat afară din camera lor,fără nici o altă motivare şi atunci KOFLER m-a liniştit şi mi-a spus să nu mă descurajez însă că acţiunea trebue dusă mai departe şi că în acest scop o să-mi trimită xx colete mai voluminoase ca prin ele să-i determin pe comunişti să meargă pe linia trasată de el şi cu FORIS.

Procurorul:Ce bani ai primit?

LILI REVESZ:Curînd după acesa eu am primit prin dr.IONESCU, medicul închisorii din partea lui KOFLER 200.000 lei deasemenea am primit pachete mari,iar în cursul lunei noembrie 1943,am primit tot prin dr.IONESCU o scrisoare trimisă de KOFLER care se adresează comuniştilor din închisori.In această scrisoare el a arătat că ruperea legăturilor de către comunişti dixx cu FORIS şi KOFLER - care se considerau pe vremea aceea conducătorii partidului - era apreciată ca o

deviere imprimată cu fracţioniştii din afară ,iar în caz mi-au arătat că refuzul de a mă primi,xxxxxxxxxxx ca legătură de partid era apreciată ca o faptă duşmănoasă împotriva partidului.

Procurorul:Cum a pus în practică martora aceste instrucţiuni trimise de KOFLER prin această scrisoare?

LILI REVESZ:Comuniştii au refuzat să primească bani,scrisoare şi coletele,au refuzat să vorbească cu mine şi eu i-am comunicat lui KOFLER acest lucru.

Procurorul:Care este cauza că au refuzat comunistele să ia legătura cu dînsa?

LILI REVESZ:Comuniştii considerau că KOFLER şi FORIS sunt trădători şi au refuzat să primească din partea lor ajutor.

Procurorul:In afară de cele pe care martora le-a arătat aici,ce mai are de declarat în legătură cu acţiunile de trădare ale lui KOFLER?

LILI REVESZ:După ce i-am arătat lui KOFLER situaţia din închisoare şi i-am comunicat că ILCA WASERMAN a refuzat să discute cu mine,el mi-a indicat să-i comunic că i-a va fi popularizată ca duşmană a partidului dacă nu se va supune instrucţiunilor date de el,şi eu i-am comunicat lui ILCA WASERMAN.In afară de aceasta,KOFLER mi-a cerut şi mi-a dat instrucţiuni şi anume mi-a cerut adresele comuniştilor închişi să le aflu,şi mi-a atras atenţia să procedez precaut şi dacă voi fi întrebată pentru ce-mi trebuesc aceste adrese să spun că pe această cale comuniştii vor fi ajutoraţi,Mai mult a insistat asupra problemei care ar fi calea cea mai potrivită şi cea mai sigură pentru a ajunge la un rezultat în ceiace priveşte acţiunea de spargere a unităţii comuniştilor.De data aceasta spunea el trebuia să dăm o lovitură în spate,astfel ca să rămînă neobservată de conducerea grupelor comuniştilor,adică să vorbim cu comuniştii individual şi să căutăm să-i determinăm să treacă pe linia lui FORIS şi KOFLER.In acest scop mi s-a spusx să mă folosesc de cadouri cum ar fi bani,îmbrăcăminte, etc. pentru a-mix apropia mai mult .

Procurorul:Ai făcut aceasta?

LILI REVESZ:Ca întotdeauna eu am urmat instrucţiunile lui KOFLER.Şi de data aceasta după un plan dinainte stabilit eu am căutat punctul cel mai sensibil care mi s-a părut mie cel mai slab în rîndul comuniştilor şi am trecut la acţiune,însă am fost din nou demascată şi comuniştii n-au vrut să stea de vorbă cu mine.De asemenea a fost demascată ANA SOLOMON pe care am folosit-o.In afară de aceasta KOFLER mi-a cerut ca comuniştii să semneze cereri de graţiere în care era inclusă renunţarea la orice activitate politică şi solidarizarea cu

regimul antonescian, însă şi de data aceasta comuniştii au refuzat categoric să semneze această, chestiune pe care am comunicat-o lui KOFLER

Procurorul: Cunoaşte martora legăturile lui KOFLER cu STEFANESCU?

LILI REVESZ: Stiu că KOFLER a avut legătură cu STEFANESCU, marele industriaş, agent al Intelligence Service-ului. KOFLER îi furniza lui STEFANESCU informaţii din sînul partidului, pe care STEFANESCU le transmitea printr-un aparat de radio emisie la Cairo, Intelligence Service-ului.

Procurorul: De cine mai era ajutat STEFANESCU şi KOFLER în transmiterea acestor informaţii?

LILI REVESZ: KOFLER şi STEFANESCU erau ajutaţi de ing. CALMANOVICI, pe care-l foloseau ca om de legătură.

Procurorul: De unde are martora cunoştinţă despre aceste lucruri?

LILI REVESZ: Atunci cînd KOFLER m-a scos din închisoare pentru eşire în oraş, el mi-a comunicat că are legături cu STEFANESCU, şi că face pregătiri împreună cu STEFANESCU pentru sprijinirea debarcării trupelor anglo-americane pe teritoriul Romîniei. In acest scop KOFLER a căutat să recruteze elemente din sînul organizaţiei U.P. pentru a sprijini această acţiune.

Procurorul: Să ne relateze martora dacă ştie de o acţiune de provocare în ce priveşte exterminarea comuniştilor în închisori?

LILI REVESZ: In iarna lui 1943 -1944 KOFLER a făcut un plan de fugă în massă a comuniştilor din închisoare. Eu am fost înştiinţată de acest lucru printr-o scrisoare în care KOFLER mi-a cerută ca să previn comuniştii în acest sens, Dacă ar fi reuşit acest plan, majoritatea dintre comunişti ar fi fost exterminaţi, însă comuniştii nici nu au vrut să stea de vorbă despre aşa ceva.

Procurorul: Tov. preşed. a reeşit din dezbateri că dela data căderii casei Wexler, REMUS KOFLER nu a mai mers la închisoare, nu a mai făcut vizite dese în închisoare lui LILI WEIGEL ca mai înainte, şi că legătura lor s-a făcut doar prin scrisori. Aşi ruga pe martora să spună dacă cumva KOFLER înainte de 15 decembrie 1943 i-a spus martorei că n-are să poată veni aşa de des la ea.

LILI REVESZ: Da mi-a spus că nu va veni aşa de des la închisoare, mi-a spus că trebue să se dea la fund.

Procurorul: Am depus pe masa onoratului tribunal suprem cu ocazia interogatoriului lui KOFLER, o serie de scrisori, Aşi întreba dacă martora recunoaşte că atît ea cît şi KOFLER şi-au scris unul altora o serie întreagă de scrisori, ce conţineau şi forma în care

erau scrise şi anume ce conţineau ele.

LILI REVESZ:Aceasta este corespondenţa pe care am dus-o cu KOFLER la închisoare şi care printr-un limbaj convenţional,conţineau în parte instrucţiuni date de el,în parte şi raporturile mele despre situaţia din închisoare.

KOFLER:Rog martora să spună dacă-şi aduce aminte ce declaraţie a dat la siguranţă de recunoaştere,pe care aşi fi sfătuit-o să o menţină la proces?

LILI REVESZ:Declaraţia pe care am dat-o la siguranţă mi-a spus să o menţin întocmai la proces.

KOFLER:Dacă pînă la 15 dec.1949 cînd am fost internat în spital,dacă a fost soţia mea?

Preşed:Ai fost căsătorită?

LILI REVESZ:N-am fost căsătorită cu el şi nu doresc să fiu numită soţia lui.

- - - - -

INTEROGATORIUL ACUZATULUI LUCRETIU PATRASCANU

PRESEDINTELE" Acuzat PATRASCANU LUCRETIU,vei răspunde la intrebările pe care ţi le pun eu.Ce activitate politică ai desfăşurat dumneta în perioada 1938-194o?

PATRASCANU L: D-le preşedinte,refuz să răspund la orice fel de intrebare,refuz să mă apăr,refuz aşa cum v-am spus din primul moment.

Preşed:Acuzat PATRASCANU am luat act de refuzul dumitale.Tribunalul a luat act că dumneata refuzi.Notează că acuzatul refuză să răspundă la orice întrebare.

PATRASCANU: D-le preşedinte,refuz să mă apere BALAÇEANU.

Preşedintele:Notează că acuzatul a refuzat să fie apărat.

Preşed:Să fie introdus martorul LEOVEANU EMANOIL.

Procurorul:Inainte de a se trece la introducerea martorului LEOVEANU E.noi avem o serie de documente pe care vrem să le aducem în sprijinul acuzării,şi pe care vrem să le punem pe masa onoratului Tribunal.

Tov.preşedinte,depunem o cerere a lui PATRASCANU adresată Ministrului de Interne în toamna anului 1940, prin care el cere sa fie eliberat din lagăr şi propune ca domiciliul obligatoriu să i se dea eventual la Poiana Tapului.El invocă în sprijinul cererii sale precedentul IOSIF SRAIER.Deasemeenea depunem o cerere a lui PATRASCANU adresată Ministerului de Interne la data de 23 septembrie 194o,prin care cere din nou să fie lăsat în libertate din lagăr,în realitate el nu era în lagăr,ci era internat în spital,în oraşul Braşov,şi prin care din nou propunea domiciliu obligatoriu în Poiana Tapului.Deasemenea depunem o cerere a lui LUCRETIU PATRASCANU care este tot din toamna 194o,adresată lui ANTONESCU cu titularea D-lui General şi cu adresa: Domniei sale d-lui Prim Ministru Conducător al Statului Romîn,Bucureşti,Preşidenţia Consiliului de Miniştri Calea Victoriei,prin care deasemenea cerea să se ia măsuri de desinternare ,deasemenea făcea propuneri pentru domiciliul obligatoriu la Poiana Tapuluişi ca motivare scria următoarele: arătînd că a mai înaintat asemenea cerere Ministrului de Interne,citez aceiaşi cerere v-o adresez şi Dvs.D-le General întemeindu-mă de data aceasta pe solemnele decelaraţii pe care le-aţi făcut în Proclamaţia adresată ţării,înfierînd regimul trecut de silnicie şi injusteţe,aţi anunţat o nouă epocă de dreptate şi oamenii evident natural vor judeca.

Depunem un document al Siguranţei fasciste care conţine un referat cu privire la activitatea politică a lui PATRASCANU referat

cu privire la activitatea politică a lui PATRASCANU,referat făcut în 194o,şi pe care se găseşte o rezoluţie datată din 8 octombrie 194o,şi semnată de Directorul General al Siguranţei Legionare Al. GHICA care are următorul conţinut:"Propun eliberarea din lagăr a lui LUCREŢIU PATRASCANU în urma angajamentului dat faţă de mine,sub-liniat cu cerneală la cuvintele angajamentul luat faţă de mine,şi dat fiind că este un luptător convins de o ideie nu este un instrument în mîna nimănui.In continuare rezoluţia spune că:Imi iau răspunderea eliberării lui",semnează GHICA.Mai jos se găseşte o altă rezoluţie din aceiaşi zi,8 oct.194o ,aprob generalul C.PETROVICESCU,acesta era ministru de interne legionar.Punerea în libertate,dezinternarea lui LUCREŢIU PATRASCANU,lăsarea lui în libertate de către legionari a antrenat şi o corespondenţă oficială,între diferite organe.Vă depun trei hîrtii oficiale prin care se face comunicarea cu privire la desinternarea lui PATRASCANU.Sunt trei adrese prin care se comunică diverselor foruri inferioare că s-a făcut această punere în libertat

Depun de asemeni o cerere a lui PATRASCANU LUCREŢIU car este datată 6 februarie 1941,care este scrisă cu maşina dar semnată propriu şi care este adresată sub forma aceasta:"Dle director genera adică dir.gral al Siguranţei" care acum în 1941 în februarie;era LEOVEANU şi voi cita cîteva pasagii din această cerere făcută de PATRASCANU acestui dir.gral de siguranţă. "Subsemnatul dr.LUCRETIU PATRASCANU,avocat,dom.în Buc.str.V.Lascăr loo,unde îmi exercit în mod constant profesiunea mea,am onoarea a vă aduce la cunoştinţă următoarele:Totdeauna şi în toate ocaziile mi-am luat răspunderea faptelor mele privaţiunile şi suferinţele pe care le-am îndurat în cursul anilor stau mărturie,ceeace cred că îmi dă dreptul ca atunci cînd am nestrămutata convinge că mi se face un act de totală nedreptate să încerc al împiedica.In momentul eliberării mele din lagăr în ziua de 8 oct.194o mi-am luat angajamentul verbal pe cuvînt de onoa faţă de fostul dir.gral al poliţiilor,adică faţă de GHICA că nu voi activa politiceşte sub nici o formă,această ultimă propoziţiune este scrisă cu majuscule pentru a fi subliniată.Acest angajament - şi act continuă cu majuscule - l-am ţinut întocmai fără nici cea mai mică abatere,continuă - pentru a nu da naştere unor aparenţe înşelătoare nu am luat nici un fel de contact cu oamenii politici ,ca dnii MANIU MADGEARU,etc. cu care aveam legături de ordin personal şi prietenesc Continuă cu majuscule:nu am pledat nici în procesele muncitoreşti.Un nou aliniat tot cu majuscule:Toate aceste afirmaţii ale mele sunt

perfect controlabile de înseşi organele siguranţei. Ca o complectare a acestor afirmaţii adaugă că nu numai în ultimele luni dar după alegerile din 1939 am încetat orice activitate politică, păstrînd cu unii dintre oameni de stat un simplu contact personal. Aceste relaţii erau pur prieteneşti şi nu au constituit după aceea dată, nici un fel de tratative aşa cum fals au putut fi interpretate. Tot din acel moment am încetat orice fel de activitate publicistică, motivele acestei atitudini ale mele din ultimii ani după ce în adevăr timp îndelungat am activat politiceşte au fost diferende de ordin personal. Cu ocazia trecerii mele prin siguranţă, se spune undeva mai departe, am fost chemat de două ori de fostul director gral GHICA (e vorba de dir. gral al poliţiei din timpul legionarilor) conversaţia sa redus de fapt la un monolog al dsale în care după ce mi-a expus credinţa în izbînda legiunii mi-a cerut şi mie după cum a cerut tuturor adversarilor mişcării din care făcea parte un an de expectativă pentru a putea arăta ce este în stare să facă garda. Mai departe după ce a vorbit amplu despre aceste angajamente, scrie un aliniat nou cu majuscule, acelaş angajament de a nu desfăşura nici un fel de activitate politică îl iau şi pentruviitor din această declaraţie scrisă cu majuscule şi subliniat şi drept încheere face şi o propunere subsiliară şi dacă nu este posibil altfel să se fixeze domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului.

Mai depun şi un proces verbal din aceiaş zi din 14 februarie 1941 încheiat de către comisarul şef WIRT FLAVIAN dela Dir. Glă a Poliţiei prin care se constată că în faţa lui PATRASCANU a dat această declaraţie pe care am depus-o mai înainte.

Declaraţie, Subsemnatul dr. LUCRETIU PATRASCANU de 40 ani, domiciliat în Bucureşti str. V. Pascăr Nr. 100, declar prin prezenta că înţeleg să mă supun în totul măsurilor privitoarele ordinea publică înţeleg că pe tot timpul cît voi avea domiciliu obligatoriu să nu acţionez contra ordinei publice, obligaţie la care mă voi supune întotdeauna. Acesta este textul declaraţiei date la siguranţă.

Depun un document din dosarul siguranţei fasciste care conţine un referat al unui comisar dela Dir. Glă a siguranţei în legătură cu activitatea trecută a lui LUCRETIU PATRASCANU şi pe care se găseşte rezoluţie în original a generalului EMANOIL LEOVEANU din 10 februarie 1941. Această rezoluţie conţine următoarele: "10 februarie 1941. Conform aprobării date verbal de dl. general ANTONESCU în ziua de 8 februarie a.c. dl. PATRASCANU va fi cu domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului, conform cererii sale de faţă, după ce însă v-a da şi o declaraţie că nu va activa sub nici o formă în nicio grupare politică.

./.

cum este azi bolnav de gripă, medicul dir.grale îl va vedea şi va opinia cînd poate fi trimis la Poiana Tapului. Semnat gral LEOVEANU".

Depun un referat datat 17 februarie 1941 extras tot din acelaş dosar al siguranţei fasciste care este semnat de către comisarul WIRT FLORIAN - acelaş care semnează şi procesul verbal al declaraţiei lui LUCRETIU PATRASCANU - cu privire la angajamentele luate de PATRASCANU, referat prin care arată acest comisar că potrivit ordinului dir.general am vizitat în ziua de 12 februarie 1941 împreună cu dl.dr. VASILESCU medicul dir.grale pe avocatul LUCRETIU PATRASCANU la domiciliul lui din str.V.Lascăr 100. Mai departe se arată că medicul constată că numitul suferă de gripă şi că în felul acesta îi dă o prelungire în ceiace priveşte trimiterea lui la domiciliu obligatoriu.

Depun o cerere care este făută de LUCRETIU PATRASCANU, scrisă la maşină dar semnată propriu înregistratăla 24 aprilie 1941 la siguranţă adresată aşa: Dlui dir.gral şi se adresa Dsale dlui dir. al siguranţei generale Bucureşti, în care LUCRETIU PATRASCANU cere să fie lăsat să plece dela Poiana Tapului unde era la domiciliu obligatoriu şi să vină la Bucureşti cu scopul de a tipări, a retipări nişte materiale de istorie ale tatălui său. In această cerere arată că nu are mijloace de existenţă şi în acelaş timp pentru a întări cererea spune pentru toate aceste motive vă rog dle dir.gral - cu scopul ca să motiveze - să-mi ridicaţi domiciliul obligatoriu eu luîndu-şi şi prin această cerere angajamentul cu majuscule scris de a se abţine dela orice fel de activitate politică sub orice formă şi în orice grupare.

Vă prezint o cerere scrisă de mînă a lui LUCRETIU PATRASCANU, nedatată dar cu înregistrarea la 18 mai 1942, cerere adresatăîn felul acesta: Dle primministru şi jos adresa dlui prim ministru Preşed.Cons.de Miniştri Bucureşti, care are următorul conţinut: Subsemnatul dr. LUCRETIU PATRASCANU, avocat, am onoarea să fac următoarea cerere "în februarie 1941 mi s-a fixat domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului unde sunt ţinut de un an şi un sfert într-un regim de totală izolare. In aceste 15 luni am epuizat mijloacele materiale de care dispuneam, venituri provenite din exercitarea profesiunii mele de avocat, mă găsesc azi lipsit de orice posibilităţi de existenţă. In aceste condiţiuni vă rog să binevoiţi dle prim ministru să dispuneţi ridicarea măsurilor luate împotriva mea spre a mă putea întoarce la Bucureşti, unde am biroul avocaţial. Această cerere este adresată cum se vede primului ministru din acel timp.

./.

In legătură cu documentul pe care vi l-am prezentat, vă voi prezenta şi un alt document luat tot din aceiaşi arhivă a siguranţei fasciste şi anume un ordin al Ministrului Afacerilor Interne, Cabinetul Ministrului către dir.gral al Poliţiei, Dir.Poliţiei de Siguranţă, este datat din 22 iunie 1942 şi are următorul conţinut: La raportul dvs. Nr. privitor la cererea dlui LUCRETIU PATRASCANU de a i se suspenda domiciliul forţat avem onoarea a vă ruga să binevoiţi a lua cunoştinţă de ordinul în rezoluţie al dlui ministru subsecretar de stat în cuprinsul următor cu o menţiune, subsecretarul de stat respectiv era gralul CONSTANTIN PIKI VASILIU, şi acum voi citi rezoluţia care este "transmis în original în acest ordin ,se menţine hotărîrea de a sta la Poiana Ţapului, dacă doreşte a veni la Bucureşti pentru interesele pe care le-a semnalat de a da la tipărit nişte cărţi ale profesorului PATRASCANU tatăl său, se aprobă. I se va pune în vedere a vă arăta cîte zile îi este necesar şi la ce dată va veni în Bucureşti. La acea dată îi veţi da aprobarea celei de mai sus le veţi aduce la cunoştinţă susnumitului ca răspuns la cererea sa adresată preşedintelui Consiliului de Miniştrii, semnat gral col.magistrat, gral GELEP. In legătură cu acest ordin rezolutiv al lui PIKI VASILIU transmis de generalul GELEP vă prezint şi o adresă a dir.grale a siguranţeicătre Inspectoratul General al Jandarmeriei prin care cere să i se pună în vedere lui LUCRETIU PATRASCANU cele hotărîte cu privire la plecarea lui în Bucureşti şi a ne comunica data deplasării sale.

Vă prezint un document din 14 aprilie 1944 al Ministrului Afacerilor Interne şi anume o adresă oficială M.A.I. semnată de ministrul subsecretar de stat gral de corp de armată PIKI VASILIU şi contrasemnată de dir.ordinei publice lt.col.magistrat MADARJAC şi care are următorul conţinut: Dlui dr.LUCRETIU PATRASCANU str.Albă Nr.2 Loco, ca rezultat al petiţiunii dvs.cu onoare vă facem cunoscut că s-a aprobat prelungirea termenului de şedere în Capitală pînă la 2o mai 1944. Pentru obţinerea prelungirii următoare să vă adresaţi la P.P.C. care a primit ordin în acest sens.

Vă prezint un raport al Pref.Poliţiei Capitalei către Dir.Glă a Siguranţei în care se spune relativ la PATRASCANU următoarele: "Avem onoarea a vă comunica următoarele, cu un ordin Nr.[illegible] din 2o decembrie 1943 mi s-a făcut cunoscut că i s-a aprobat şederea în capitală pe 2o de zile avocatului LUCRETIU PATRASCANU, care are domiciliu obligatoriu la Poiana Ţapului. La 2o decembrie 1943 susnumitul a stat în Capitală şi urma după 2o de zile să se întoarcă

./.

la Poiana Tapului.La 15 Ian.1944 cu ordinul Nr.ni se face cunoscut că LUCRETIU PATRASCANU urma să rămînă în Capitală pînă la data de 14 februarie 1944,Cu ordinul numărul din 11 februarie 1944,ni se face cunoscut că i s-a aprobat avocatului LUCRETIU PATRASCANU încă un termen de 3o de zile să rămînă în capitală.La data de 2o februarie 1944,cu raportul nostru nr.5472 am raportat M.A I.- Direcţia Ordinei Publice ,rezultă supravegherea noastră exercitată asupra lui LUCRETIU PATRASCANUdela data de 28 decembrie 1943,pînă la 2o februarie 1944, sesizînd în special faptul că-şi schimbă foarte des domiciliul,îngreunîndu-ne supravegherea.Nu are decît o valiză ,două pe care le transportă noaptea,totuşi cu ordinul numărul 227211 din lo martie 1944,ni se face cunoscut că s-a aprobat prelungirea şederii în capitală a lui LUCRETIU PATRASCANU pînă la 15 aprilie a.c.,La 14 aprilie cu ordinul nr.1754 se face cunoscut că s-a aprobat prelungirea termenului şederii în capitală a lui LUCRETIU PATRASCANU pînă la 2o mai ac.Dela data sosirii în capitală pînă în prezent susnumitul a avut următoarele domicilii:Bd.Maria,nr.57,Mintuleasa nr.22,Atena nr.1 str.Albă nr.2,Str.Gogu Cantacuzino nr,4o,Str.Albă nr.2,Barbu Delavrancea nr,22,Vasile Conta nr.17 şi în timpul alarmelor serione un alt domiciliu la Dl.FELESCU din comuna Colentina.A luat contact cu următoarele persoane şi arată o serie de persoane cu care a luat contact,după care continuă:Deşi la toate ordinele privitoare la prelungirea şederii în capitală rezultă că urmează un tratament medical,supravegherea noastră ne-a dus la constatarea că realitatea nu este un tratament şi acest termen este numai un pretext al susnumitului pentru a rămînea în capitală.Dela declanşarea primului bombardament asupra capitalei în majoritatea zilelor dela orele lo se deplasează în comuna Colentina.Acest raport al Prefecturii Poliţiei Capitalei ajunge la PIKI VASILIU care pune următoarea rezoluţie:"Sig.în evidenţă pentru supravegherea ce se execută prin noi nu prin Prefectura Poliţiei"..

Am să vă mai prezint un document care este deasemenea un raport al Prefecturii Poliţiei Capitaleicătre Direcţia Generală a Siguranţei.Acest raport este ocazionat de faptul că la un moment dat LUCRETIU PATRASCANU a fugit de sub supravegherea agenţilor.Se spune în acest raport:avem onoarea a vă comunica următoarele:avocatul LUCRETIU PATRASCANU a avut domiciliu forţat la Poiana Tapului până la 28 Dec.1943 cînd M.A.I. cu ordinul Nr. a dispus aducerea lui în Capitală în vederea unui tratament medical.In momentul sosirii în Capitală LUCRETIU PATRASCANU şi-a declarat domiciliu în str.

./.

Albă Nr.2 la mama sa.La această adresă însă a lăsat numai un geamantan efectiv locuind în str. Mintuleasa 22 la soacra sa.La expirarea termenului acordat de ședere în București LUCRETIU PATRASCANU se internează proforma pe 3 zile în sanatoriul Vincențiu Saint de Paul,aceasta pentru ca eventuale verificare la cererea ce adresase Min.de Interne de prelungirea șederii în București să-l găsească internat în spital, i s-a acordat succesiv aprobarea de a sta în capitală pînă la 2o mai a.c. In intervalul de timp dela 28 dec.1943 și pînă astăzi LUCRETIU PATRASCANU a schimbat următoarele domicilii:str.Albă Nr.2,domiciliu declarat de el cu obligația ce o avea ca persoană cu domiciliu obligatoriu,clandestin a locuit în străzile Mintuleasa 22,Atena 1,Gogu Cantacuzino 4o,Barbu Delavrancea 2o,V.Conta 17.LUCRETIU PATRASCANU locuia oriunde în București afară de str.Albă 2,unde era legalmente obligat să locuiască și de unde nu se putea muta decît după anunțarea prealabilă.Menționăm că acesta nici la sosirea în Capitală nu s-a prezentat la această direcțiune de siguranță pentruași declara domiciliu,noi cunoscîndu-l numai din cererea de a se adresa Min.de Interne In seara zilei de 2o mai,agenții l-au pierdut de sub urmărire,continuă să spună acest raport.Acest raport este în conținutul său o imputare directă făcută lui PIKI VASILIU,după ce îi atrăseseră atenția că îl protejează.

Prezent un document al Siguranței fasciste,din care rezultă că în momentul cînd LUCRETIU PATRASCANU,s-a internat în lagărul dela Tg.Jiu,a fost lăsată liberă dela domiciliul obligatoriu soția lui,de către PIKI VASILIU.

Vă prezint dosarul Siguranței fasciste,privitor la desinternarea lui PATRASCANU din lagărul Tg.Jiu.In acest dosar se găsesc cîteva cereri din partea membrilor familiei lui LUCRETIU PATRASCANU prin care cere desinternarea și la sfîrșit pe ultima piesă care este un referat al lui PIKI VASILIU,făcut de un subaltern al lui,veți găsi rezoluția în original a lui PIKI VASILIU care cuprinde următoarele: "Seva cere Președ.Com.Miniștri întrucît a stat deja la Poiana Țapului în supraveghere și în acel timp nu a dat ocazie la nici o manifestare politică sub nicio formă,opiniem că fiind bolnav [redacted] poate fi readus în aceleaș condiții la Poiana Țapului",semnat gral C.VASILIU.

Prezentăm adresa lagărului Tg.Jiu către Postul de Jandarmi Poiana Țapului,prin care L.PATRASCANU este trimis la Poiana Țapului.

Vă depun de asemeni o lucrare de interior a Direcției Generale a siguranței fasciste și anume:un document intitulat "Notă"

./.

în care se spune,este din 2o mai 1939.Ieri urma să se judece de către Trib.Militar al Corpului 2 Armată,Secţia I-a,procesul grupului de comunişti în frunte cu avocatul LUCREŢIU PATRAŞCANU,implicaţi în rebeliunea lucrătorilor CFR-işti la atelierele Griviţa din februarie 1933.Pentru neîndeplinirea formelor procedurale judecarea procesului se amînă pentru data de 9 iunie a.c.,este ţinut în evidenţă de către siguranţă procesul.

Procurorul:Tovarăşe preşedinte,tovi judecători,am şi eu de prezentat o serie de documente din care se reţin culpabilitatea acuzatului PATRASCANU din timpul cînd funcţiona ca Ministru al Justiţiei şi avea în acelaş timp funcţiunea de preşed.al comisiunei pentru purificarea corpului judecătoresc: Tov.preşed.ieri cînd purtiam locul a apărut de undeva,a apărut de undeva în 1944.In 5.III.1945 se dă soluţia îndepărtării din corpul judecătoresc al fostului consilier AUREL TRIANDAF .AUREL TRIANDAF reţin deci decizia din corpul magistraturi pentru că avînd calitatea de ofiţer de jandarmi,locotenent a fost conducătorul trenului morţii,a trenului care a plecat din Iaşi cu 2511 oameni îmbarcaţi pentru a ajunge la lagărul din Călăraşi-Ialomiţa.Datorită comportării şi atitudinii criminale a lt.TRIANDAF s-au întîmplat lucrurile următoare:a închis vagoanele,oamenii au fost lipsiţi de orice posibilitate de serisire,faptele s-au întîmplat în zilele călduroase ale lui iulie 1941 şi astfel a deschis vagoanele la Tg.Frumos şi unde au fost coborîte 65o de cadavre.Reţin considerentul acestei decizii,pentru aceasta s-au deschis vagoanele nu să se dea apă sau alte ajutoare acestor oameni.S-a mai deschis la tren vagoanele în grîne,adică supravieţuitorii trenului şi masacrului dela Iaşi,s-a mai deschis vagoane la Roman,Mirceşti,unde sau scos cadavre.La Mirceşti sau coborît 327 cadavre.Se mai reţin că la Călăraşi-Ialomiţa au ajuns din 25oo ,1.oll şi 69 de muribunzi.Apăruse între timp legea criminalilor de război,nu se sezizează înalţii judecători şi Ministrul de Justiţie personal despre activitatea criminală a consilierului de curte şi comisia avizează să fie numai îndepărtat.Este evident că au intervenit cu insistenţă organele noastre de securitate şi sau luat măsurile care se cuveneau contra acestor oameni.Este de reţinut însă motivarea acestei deciziuni care prin calomnii asupra modului cum ea a privit acest lucru.Zice aşa cum arată dsa,dsa este acest oribil criminal.Au mai venit spre examinarea activităţii unor înalţi magistraţi în faţa comisiei următori:a îndeplinit dosarul şi activitatea lui PUIBANTE fost consilier la Inalta Curte,care este învinuit că în mai multe rînduri a propagat între colegi şi alte persoane concepţii antidemocratice şi a manifestat aversiune în con-

tra URSS.

Cînd s-a vorbit despre înaintarea victorioasă a trupelor U.R.S.S.după dezastrul dela Don - dezastru pentru armata fascistă - l-a apostrofat pe acela care a adus la cunoştinţă asemenea fapt,şi l-a ameninţat că o să fie internat în lagăr.

Consilierul DALTE este exceptat dela purificare şi nu primeşte nici o sancţiune pentrucă a depus el dînd certificat că nu ar fi antidemocratic consilierul BULTUREANU.Să vă arătăm noi cine este consilierul BULTUREANU.Se judecă DALTE şi depune BULTUREANU,vine la rîndul lui consilierul BULTUREANU.Consilierul BULTUREANU are aceiaş raţiune pe care o au încă alţi doi inşi,dl.colonel NEGOESCU fost procuror general şi altul MIHAILEANU.Aceşti trei au făcut parte din haimoasa comisie care avea să judece revizuirea procesului politic al lui CORNELIU CODREANU.Si aceşti trei consilieri înalţi judecătoricum obişnuiau să se intituleze pe acel timp,au hotărît următoarele,privind activitatea lui CORNELIU CODREANU şi au scris că activitatea politică a Gărzii de Fier nu aduce atingeri siguranţei statului,că ciorna scrisă găsită la Casa Verde,nefiind adresată unei persoane sau asociaţiuni cu caracter internaţional ,ci şefului Statului şi guvernului unei ţări străine.Scrisoarea era adresată personal lui HITLER,sau nu constitue element de represiune faptele materiale în legătură cu vreo persoană sau cu o asociaţiune din ţară sau din străinătate,Condiţiile cerute de art.209 din codul penal pentru existenţa infracţiunii de uneltire contra ordinei publice,că prin această scrisoare nu se cereau ajutoare materiale ,că prin această scrisoare nu se cereau ajutoare materiale, bombe,explozibile,dar se căutau scrisori politice,externe şi orientîndu-se la o alianţă cu Germania Hitleristă.Nici aici vă rog să reţineţi faptul care cred că poate produce stupoare cum s-a putut ajunge la asemenea considerente decît dacă n-ar fi fost identitatea de interese, şi identitatea de sentimente.Construirea corpului legionar Moţa şi Marin pe baze militare şi cu un efectiv de zeci de mii de oameni înarmaţi n-a avut drept scop provocarea războiului civil în ţară,ci doar a apărării personale lui CODREANU.Doar comandantul Gărzilor de fier nefiind în diferite colţuri ale ţarii,aveau să apere pe CODREANU care stătea în Bucureşti,sau în altă parte a ţarii.Dar după moartea lui CODREANU,pentru ce erau bune aceste gărzi?şi aşa considerentul celui mai înalt for judecătoresc al ţării din acest timp şi cu înarmarea acestor legionari şi instigatorii la crime nu erau opera lui CODREANU,întrucît nu sa făcut nici o dovadă în acest sens.Toată lumea ştia însă,el nu ştie.Acest considerent a fost înşuşit de către Comisia de Purificare a Corpului Judecătoresc,de sub preşedenţia acuzatului

371

PATRASCANU şi au spus că bine au procedat aceşti judecători cînd au hotărît aşa cum au hotărît pe considerentul cu care au avut onoarea să ne expună.lA urmat la rînd verificarea activităţii unui alt consilier notoriu,recunoscut ca un reacţionar cu manifestările lui şovine, care mergea pînă şi la pronunţarea soluţiei în urma considerentelor lui şovine,s-a dovedit că a luat masa cu baronul Von Killinger,s-a dovedit că a avut o serie de însărcinări bine remunerate şi în special a fost preşedintele unei comisii pentru trierea,scutirea de muncă de folos obştesc a evreilor,secretarul completului iniţiat pentru romanizare,fost preşedinte al comisiei arbitrare de materie primă,a aplicat legile de romanizare cu interpretări excesive.A avut o corespondenţă permanentă cu MIHAI ANTONESCU,căruia îi făcea permanent apologia şi înaintea corespondenţei cu acesta i-a scris în modul următor:Cred că nu vă îndoiţi că merit încrederea dvs.,o scrisoare din lo mai 1942. O scrisoare din 16 nov.1942 ,în nădejdea că nu mă veţi uita vă rog să permiteţi odată cu salutările mele,aceiaş constantă admiraţie pentru munca şi străduinţa dvs.de mare romîn.BARBU SCARLATESCU este apărat dela purificarea corpului judecătoresc tot de aceiaş comisie sub preşedenţia acuzatului.Mai sunt şi alte dosare,numai citesc considerentele lor,este suficient să arăt numele lui SERBANESCU,unul din cel mai mare latifundiar şi reacţionar,TRAIAN LAZARESCU,pe care le-am depus pe masa onoratului tribunal suprem.

Procurorul:Tov.preşedinte,permiteţi-mi să prezint şi eu tribunalului cîteva documente care reflectă activitatea contrarevoluţionară,antistatală a acuzatului PATRASCANU.Am aici un document intitulat "Situaţia criminalilor de război,condamnaţi în anii 1945-1952, document semnat de ministrul justiţiei din 1952".Din el se desprinde următoarea situaţie.Inperioada cît la Ministerului Justiţiei a funcţionat acuzatul PATRASCANU,el ,acuzatul a fost protectorul criminalilor de război prin faptul că prin neprelungirea legii sancţionării criminalilor de război,au scăpat dela judecată foarte numeroşi criminali.Voi citi numai cîteva pasagii:Tribunalul Poporului din Bucureşti şi Tribunalul Poporului din Cluj - se arată în acest document - a condamnat în 1945 -1946 în baza legii 312/1945 un număr de 74o criminali de război.După aceasta tribunalul încetîndu-şi activitatea,ca urmare a poziţiei adoptată de acuzat cînd era Ministru de Justiţie. Actele rămase nejudecate au fost găsite la Curţile de Apel din Bucureşti şi Cluj,care pe baza aceleiaşi legi în anii 1946-1947 au mai fost judecaţi un număr de 213 criminali de război,deci pe baza legii 312 au fost condamnaţi în total 953 criminali de război,în perioada cît a funcţionat acuzatul PATRASCANU.

După ce s-a prelungit activitatea de cercetare și judecarea criminalilor de război prin legea 291/947 în baza acestei legi și a modificărilor ulterioare, Curțile din București și Cluj au condamnat pînă la 1 august 1952 un număr de 1258 criminali de război. Actele mai mențin că pe data de 10 decembrie 1952 se aflau în curs de judecată la Tribunalul Capitalei un număr de alți 485 acuzați în materie de crime de război.

Mai prezint tribunalului cartea intitulată "Lavento de Digasteli" carte scrisă de LEO VALIANI. După cum ați reținut din timpul desbaterilor din declarațiile făcute de acuzatul TOROSIAN ZILBER și ceilalți, LEO VALIANI este un prieten al lui PATRASCANU. Acest LEO VALIANI este un notoriu contrarevoluționar, agent al imperialiștilor, cu care acuzatul a fost în bune relații de prietenie. Această carte găsită la acuzat, a primit o critică bine meritată în revista "Rinascita" din martie 1949, din partea tov. PALMIRO TOGLIATI, secretar general al partidului comunist italian, care arată că această carte nu este altceva decît o enumerare de fapte falsificate cu prost gust. Lucrarea reflectă prietenii pe care i-a avut acuzatul.

Mai prezint tribunalului în original, în fotocopie și în traducere în limba romînă un articol reportaj intitulat "Coment tombe le riteau de fier", reportaj scris de ADRIANA GEORGESCU, fosta șefă de cabinet a Călăului RADESCU, articol în care autoarea protejată de acuzatul PATRASCANU, în anul 1945-1946 autoarea arată relații care au existat între PATRASCANU și RADESCU, art. a fost publicat în revista Pariziană Paris-Match Nr.145 din 24.X.51
Veți vedea în cuprinsul său că această ADRIANA GEORGESCU care fusese condamnată la noi în țară pentru activitate contrarevoluționară și care a fost sustrasă dela executarea pedepsei în urma intervenției acuzatului PATRASCANU. Aceasta arată aici, că într-o zi fiind la Ministerul de Interne s-a întîlnit cu LUCREȚIU PATRASCANU colaboratorul imediat al gralului RADESCU care i-a spus că să vină să o prezinte gralului și tot ea arată că eșind, citez: Mă ciocnesc de LUCREȚIU PATRASCANU care o întreabă direct "vreți să fiți șefă de cabinet la Interne?". Ea a răspuns "vă bateți joc de mine". "Desigur că nu, avem nevoie de elemente energice ca dvs.". Rezultă deci relațiile pe care le-a avut acuzatul PATRASCANU cu această ADRIANA GEORGESCU și care nu poate să dea naștere la nici un dubiu asupra poziției acuzatului. Mai prezint Tribunalului un număr din ziarul Romînia Liberă în care acuzatul PATRASCANU denaturînd în mod grosolan faptele, evenimentele dela 23 Aug.1944 încearcă să-și

./.

creieze popularitate în vederea îndeplinirii scopurilor sale contra-revoluţionare.

Mai am aicipentru a prezentat Tribunalului fotocopia unui articol din ziarul Naţional-Ţărănesc "Dreptatea".Acest articol a fost scris imediat după cunoscut discurs şovin pronunţat de acuzat la Cluj în anul 1946,discurs care a provocast explozie de bucurie în rîndul reacţiunii.Acest discurs în cîntă osanale lui PATRASCANU şi termină, Domnia sa merită toată consideraţiunea pe care cu spiritul de obiectivitate care ne caracterizează în gîndire să i-o acordăm.

Mai prezint tribunalului 3 din cărţile lui PATRASCANU, intitulate:Problemele de bază ale Romîniei, Sub trei dictaturi. şi Un veac de frămîntări sociale.Aceste cărţi au fost găsite în biblioteca fostului rege Mihai.Alături de celelalte probe aduse în cursul dezbaterilor şi aceste cărţi ilustrează raporturile de confienţă reciprocă şi de prietenie dintre acuzat şi fostul rege Mihai.Iată este suficient dacă vă citim numai una din dedicaţiile lui ,ce scrie într-o dedicaţie:M.S. Regelui Mihai,respectos omagiu din partea autorului,în nădejdea că studiul de faţă se va bucura de bunăvoitoarea sa atenţie".31 oct.1944 LUCRETIU PATRASCANU.La fel şi celelalte conţin asemenea dedicaţii.

Insfîrşit mai prezint Tribunalului un document din 22 o scrisoare autocritică a acuzatului PATRASCANU,din 22 iunie 1948, adresată către Secretariatul Comitetului Central al Partidului.Această scrisoare încearcă în fapt să împrăştie bănuelile privitoare la el.Acuzatul caută în mod perfid să denatureze să împrăştie orice bănuială cu privire la activitatea sa contrarevoluţionară,adoptînd o poziţie aşa zis autocritică a acestui document.Merită să spicuimă din acest document poziţia de recunoaştere parţială a unora din acţiunile sale contrarevoluţionare.Iată un pasagiu:"Ocolind calea partinică în a supune unui serios control textele cărţilor pe care le-am scris - se referea la lucrările sale - în unele dintre ele sunt cuprinse grave abateri dela principiul Marxist-Leninist şi dela Linia partidului nostru."

Un alt pasagiu;"eu negînd sau micşorînd atît rolul muncitorimii cît şi a partidului în trecut,cu toată lupta lui plină de jertfe - scrie el - am pus astfel în lumină rolul conducător al burgheziei".Mai departe "felul în care am condus Ministerul Justiţiei în loc ca el să fie o adevărată armă împotriva reacţiunii a ajutat reacţiunii creînd partidului o serie de greutăţi.".

Referindu-se apoi la activitatea sa naţionalist şovină, el spune:"recunosc parţial prin afirmaţiile şovine pe care această

cuvîntare le-a cuprins - se referă lacuvîntarea dela Cluj - privind în special raporturile între romîni și maghiari, nu numai că nu am contribuit la stabilirea unor raporturi de pașnică conviețuire între naționalitățile conlocuitoare, ci dinpotrivă am dus la învrăjbirea acestor raporturi.

Un alt pasagiu referindu-se la poziția contrarevoluționară pe care a avut-o în problema economică la Conferința Națională a partidului din Octombrie 1945, el spune: "Am încercat să contrapun partidului la conferința din 1945 un alt punct de vedere și anume în locul dirijării prețurilor libere comerțului, punctul de vedere care-l recunosc, era identic cu cel apărat de întreaga presă burgheză și reacționară.

Ingăduiți-mi să vă mai citesc un singur pasagiu. el se referă de astă dată la rezoluția partidului, în care este demascat și condamnat. Rezoluția spune el caracterizează drept contrarevoluționară punctul de vedere pe care l-am afirmat și l-am apărat eu. Trebue să recunosc spune el, cu perfidie, că această caracterizare este justă și pe deplin meritată.

Tov. președinte și onorat tribunal vă rugăm să ne permiteți ca să citim o parte a declarațiilor pe care le-a dat acuzatul PATRASCANU la cercetări.

PATRASCANU: Toate declarațiile sunt false.

Procurorul: Atrag atenția că toate aceste declarații pe care le citesc după mașina de scris, nu sunt altceva decît exacta copie la mașina de scris a declarațiilor originale semnate de LUCREȚIU PATRASCANU. Fiecare copie de mașină fiind urmată după aceasta declarație originală absolut nu voi citi nici un rînd decît ceiace există, exact după declarațiile originale, declarații scrise și semnate de acuzatul LUCREȚIU PATRASCANU.

In afară de aceasta rog să-mi permiteți necesitatea momentului impune pentrucă nu m-am gîndit la o asemenea împrejurare, ca să vă prezint înainte de a citi aceste declarații și o expertiză grafică ce s-a făcut cu privire la acele declarații pe care PATRASCANU le-a scris cu mîna lui proprie, așa încît această expertiză invederează că acele declarații scrise de PATRASCANU și care sunt autentice, și în care se gasește acelaș lucru, care după aceea se regăsesc și în celelalte declarații care au fost bătute la mașină, toate sunt autentice, nu este vorba de nici un fals.

Din procesul verbal de interogatoriu, din 8 sept. 1952, voi citi următorul pasagiu:

Intrebare: Arată împrejurările în care a fost arestat

reprezentantul CIM-ului cînd a luat legătură cu dta în 1928?

Răspunsul dat de învinuit la cercetări: In 1928 a venit în ţară un francez reprezentant al CIM-ului, care a avut dispoziţii să ia legătură cu mine. Imediat am plecat noaptea cu el la BELU, unde am avut o şedinţă cu CC-ul de atunci, a treia zi ne-am întîlnit din nou şi am plecat din nou la lacul Herăstrău unde am ţinut o şedinţă cu el şi cineva dela CC. La venirea în oraş am văzut doi agenţi de siguranţă în spatele nostru şi o maşină şi am fost arestaţi imediat. Am fost aduşi direct la siguranţă în cabinetul lui VINTILA IONESCU. Eu am eşit din cabinetul lui pentru a fi trimis la parchet, iar francezul a rămas mai departe în biroul lui VINTILA IONESCU. Eu profitînd de un moment de neatenţie a agentului am eşit din siguranţă şi am fugit după colţ ascunzîndu-mă la o casă. L-am revăzut pe acest francez în 1933 la Moscova cînd mi-a spus că din felul cum am fost arestaţi a crezut că eu am fost provocatorul.

Din a doua declaraţie, tot din 8 sept. 1952 citesc următoarele: Intrebare. Arată dta felul cum ai fost eliberat după arestarea din 1932?

Răspuns: In 1932 am fost arestat cca. 3 luni de zile. Imediat după arestarea mea, am fost introdus în biroul lui VINTILA IONESCU unde era prezent şi EUGEN CRISTESCU. După cca. 10 luni de zile am fost trimis la Văcăreşti, unde am fost izolat, cam 10 zile, după terminarea instrucţiei am fost eliberat.

Intrebare: După greva din 1933 ai fost arestat şi judecat

Răspuns: In 1933 după greva CFR-iştilor dela Griviţa, am fost arestat în momentul cînd eşeam dela tribunal. Am fost ţinut cca. 8-9 zile la Pref. Pol. Capitalei şi de acolo trimis la Jilava. Aici am fost cercetat de un comisar regal, după care am fost pus în libertate. Eu am fost implicat în procesul dela Griviţa din 1933, deşi din activitatea mea desfăşurată pe atunci, nu aveam nici o participaţiune la evenimente. In momentul judecării procesului în 1933 toamna eram plecat în străinătate în mod clandestin, datorită acestei situaţii eu am fost scos din proces. In 1936 urma să se judece procesul, eu am uzat de diferite manevre ca neîndeplinirea procedurii, lipsa dosarelor, şperţuri la grefieri, etc. etc., am parvenit să amîn procesul în vara şi toamna 1936 şi s-a trimis dosarele în provincie unde au rămas pînă în 1939 cînd am fost achitat datorită intervenţiei lui SRAIER cu bani.

Intrebare: Arată împrejurările arestării dtale din 1940 şi felul cum ai fost eliberat de către GHICA directorul siguranţei?

Răspuns: In anul 1940 am fost arestat în timp ce mă aflam

concentrat la una din unităţile de administraţie.Imediat am fost internat în lagărul dela Miercurea Ciuc.Fiind bolnav ,am cerut să fiu trimis spre examinare la un spital din Bucureşti,eu aflîndu-mă la un spital din Braşov.Inainte de a fi pus în libertate am fost condus la Bucureşti la cabinetul lui GHICA ,pe atunci Dir.Gral al Siguranţei, GHICA mi-a spus că se vor face eliberări de intelectuali din lagăr, el a făcut un apel la mine să fie lăsaţi legionarii ca să-şi desfăşoare programul lor social.Eu am spus că nu voi desfăşura nici o activitate politică şi mă voi ocupa exclusiv de profesiunea mea de avocat. După discuţia mea cu GHICA am fost pus imediat în libertate.In anul 1941 urmam să fiu internat în lagărul din Tg.Jiu.Am folosit faptul că o rudă a mea anume col.STOICAN era prieten cu gralul LEOVEANU,directorul general al siguranţei,care mi-a spus să fac un memoriu prin care să cer domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului.La eşirea din cabinetul lui LEOVEANU am dat o declaraţie unui comisar,prin care mi-am luat angajamentul de a nu desfăşura nici un fel de activitate politică.

Din procesul verbal de interogatoriu din 9 sept.1952, după ce ţi-ai luat angajamentul faţă de siguranţa lui ANTONESCU şi ai fost pus în libertate,ai spus Partidului,angajamentele luate.

Răspuns:De angajamentul în scris luat faţă de Siguranţă n-am anunţat partidul şi n-am spus nimănui.

Un răspuns în continuare mai jos:Eu mi-am luat de mai multe ori angajamente faţă de siguranţă în toate cererile pe care le-am făcut şi înainte siguranţei,niciodată şi la nimeni n-am spus de aceste angajamente,deoarece le-am făcut toate pe contul meu.

Mai departe întrebare,cum ai ajuns dta din nou la Poiana Tapului dela Tg.Jiu?

Răspuns:După ce am fost internat în lagărul dela Tg.Jiu, nevasta mea a început să se agite şi să facă diferite încercări de a mă scoate din lagăr,pînă la urmă dînd un şperţ de 50.000 lei,a reuşit să mă scoată ,dar am fost din nou trimis la Poiana Tapului.

Se vede rezoluţia lui PIKI VASILIU din documentul depus.

Procesul verbal de interogatoriu din 10 sept.1952 priveşte oproblemă de după 23 aug.Intrebare:Arată împrejurările în care l-ai scos pe EUGEN CRISTESCU,depe lista acelora care au fost condamnaţi la moarte şi executaţi,deci este vorba de comutarea pedepsei lui EUGEN CRISTESCU.

Răspunsul dat de acuzat:In procesul lui ION ANTONESCU au fost mai multe condamnări la moarte.Această listă a condamnărilor se afla la mine,eu eram acela care trebuia s-o prezint regelui pentru semnare (~~prshxhikxsěx~~ este o greşală de redactare,este vorba de

lista comutărilor care trebuia să fie prezentată)pe această listă se afla şi EUGEN CRISTESCU,care a fost directorul general al siguranţei şi apoi al Serv.Secret.

Inainte de a pleca cu lista la rege,a venit la mine RADU XENOPOL,care nu ştiu prin ce împrejurare ajunsese în contact cu EUGEN CRISTESCU şi mi-a transmis din partea lui că dacă nu va fi executat va da întreaga listă a agenţilor Intelligence Service pe mîna autorităţilor M.A.I. Pentru acest fapt l-am scos pe EUGEN CRISTESCU depe lista acelora care trebuiau executaţi în urma condamnării la moarte de către Tribunalul Poporului.

Intrebare:Faţă de această afirmaţie a dtale că numai pentru acest motiv l-ai scăpat pe EUGEN CRISTESCU ai adus la cunoştinţa organelor romîneşti competente,spre a se putea folosi de cele ce afirmai dta?

Răspuns:Nu .Despre cele ce am arătat în legătură cu EUGEN CRISTESCU,n-am spus nimănui.

Din procesul verbal de interogatoriu din 15 sept.1952,

Intrebare:Cum ai ajuns dta în legătură cu PIKI VASILIU,subsecretar de stat la interne şi şeful Jandarmeriei lui ANTONESCU?

Răspunsul acuzatului:La începutul lui aprilie 1944,am fost luat de un agent şi dus la Jandarmerie la PIKI VASILIU,arată în continuare că a avut cererile pe care le făcuse lui PIKI VASILIU,pe motivul bolii şi după aceea.

Intrebare:Ce discuţii ai avut dta cu PIKI VASILIU?referitoare la Partidul Comunist Romîn şi la situaţia dtale de partid şi ce discuţii politice ai avut cu PIKI VASILIU cînd erai la el în cabinet?

Răspuns:După ce am fost la Jandarmerie şi după ce am fost introdus la PIKI VASILIU,a început mai înainte să mă întrebe de sănătate şi pe urmă am intrat în discuţie,pentru care mă chemase de fapt.A început să-mi spună că situaţia pe front este foarte rea şi dacă conducerea partidului este gata să trimită o delegaţie pentru discuţii preliminare de armistiţiu.Eu am răspuns că sunt bolnav îmi văd de sănătate şi nu am nici o legătură cu conducerea partidului.El totuşi a insistat că tot ce spune el o spune cu toată seriozitatea.De felul cum s-a manifestat mi-am dat seama că într-adevăr el vorbeşte serios şi atunci eu i-am spus părerea mea.Cunosc foarte bine că conducătorul statului se gîndeşte la armistiţiu,deoarece războiul este pierdut.El a notat tot ce i-am spus eu.El după ce am terminat de spus m-a întrebat dacă accept să-l văd pe ION ANTONESCU şi să-i spun şi lui ce i-am spus lui PIKI VASILIU.După ce am stat puţin pe gînduri i-

spus că accept. După acest răspuns am fixat o întîlnire la Piața Romană la pompa de benzină, a treia zi la ora 10. A treia 3 m-am întîlnit cu el, el era civil și singur la volan, m-am urcat în mașină și mi-a spus că mareșalul își dă timp de gîndire cît situația nu este așa de gravă.

O altă întrebare: Cum a ajuns VISOIANU să-ți spună că pleacă la Cairo și dece ți-a spus?

Răspuns: Inainte de a lua legătură cu palatul, am trimis-o pe nevastă-mea la VISOIANU, pentru a-mi face legătura cu el. La întîlnirea cu el am discutat și situația politică în general și din discuțiile cu el și-a dat seama de activitatea politică a mea. Eu am făcut legătura politică cu el pentru a vedea ce se petrece la Palat și care-i admosfera de acolo. In preziua plecării lui la Cairo am avut o întîlnire la FLORICA BRATESCU VOINESTI, unde mi-a spus că regele îl trimite pe el la Cairo, pentru a lua legătura cu aliații.

Intrebare: A mai plecat cineva dară deaseemenea te-a anunțat că pleacă din țară?

Răspuns: Da, m-a anunțat AUSNIT în ziua plecării lui. GUȚA STEINBERG mi-a organizat o întîlnire cu el la el acasă. In această întîlnire el mi-a spus că pleacă din țară și m-a întrebat dacă conducerea partidului are de trimis vreun mesagiu. Eu i-am spus că nu am de trimis nimica.

Din procesul verbal de interogatoriu din 16 sept.1952. Intrebare: In ce împrejurări ai stabilit dta legătura cu MAX AUSNIT?

Răspuns: In timp ce mă aflam în lagărul dela Tg.Jiu în 1943 l-am întîlnit pe AUSNIT în lagăr, și după aceea arată discuția cu AUSNIT în careacela între altele îi pune problema salvării vieții lui, continuînd mi-a spus că va trimite pe cineva la mine la Poiana Țapului, pentru a face legătura cu organizațiile noastre, în scopul arătat, atunci el mi-a spus că va trimite la mine pe KLEANTE GHEORGHIU care este agent al Intelligence Service-ului.

Intrebare: Arată împrejurările în care BELU ZILBER ți-a organizat întîlnirea cu MANIU la MANUILA acasă. In ziua de 22 August i-am spus lui BELU ZILBER să-mi organizeze o întîlnire cu MANIU. BELU ZILBER fiind cunoscut cu SABIN MANUILA și în casa căruia venea des MANUILA, a organizat întîlnirea cu MANIU în casa acestuia. La această întîlnire am discutat cu MANIU formarea listei de guvern care era să fie prezentată regelui pentru numire.

Din procesul verbal de interogatoriu din 22 sept.1952 întrebare: Arată dta împrejurările în care te-ai manifestat și plasat pe o poziție naționalistă în timp ce erai în conducerea partidului și guvernului?

 379

Răspuns:Devierile mele naţionaliste au început cu prima cuvîntare a mea dela Cluj din iunie 1945.Această cuvîntare nua fost întîmplătoare şi m-au situat pe o poziţie naţionalistă,avînd o situaţie şubredă în partid,am urmărit întărirea situaţiei mele în partid prin creerea unei largi popularităţi personale,ridicînd unele chestiuni pe care le-am ascuns partidului.Acest lucru mă interesa căci popularitatea însemna un capital politic şi am considerat că în acest fel partidului îi va fi greu de a lua măsuri împotriva mea.

Intrebare:Ale cui interese le-ai servit prin această poziţie şi atitudine naţionalistă?

Răspuns:Prin atitudinea şi manifestările mele politice obiectiv şi în fapt am servit interesele reacţiunii dela noi din ţară,de aici au urmat o serie de manifestări şi atitudini antipartinice pe care le-am ascuns partidului.

Intrebare:Care au fost urmărire acestei politici naţionaliste?

Răspuns:Devierile şi manifestaţiile mele naţionaliste m-au situat pe o poziţie naţionalistă trădătoare,pentru că aceste manifestări au adîncit conflictele dintre romîni şi maghiari şi dacă conducerea partidului nu m-ar fi demascat la timp ,duşmanii poporului romîn şi ai naţionalităţilor conlocuitoare ,anglo-americani şi agentura lor reacţionară naţional ţărăniştii ar fi putut să folosească în interesul lor aceste poziţii ale mele trădătoare.

Intrebare:Ce a însemnat faptul că dta ai afirmat în cuvîntare că Transilvania a făcut progrese între 1918-194o,adică în perioada dictaturii burghea?

Răspuns:Acest lucru a fost un certificat de bună purtare,dat guvernelor burghezo-moşiereşti care au guvernat ţara înacest timp.

Intrebare:Ce-au urmărit elementele de care ai fost dta înconjurat şi care au fost demascaţi ca trădători de ţară sau spioni puşi în slujba anglo-americanilor.

Răspuns:Datorită unor atitudini şi ocupînd o poziţie naţionalistă în partid,aceste elemente au căutat să folosească atitudinea mea falsă politică faţă de partid.Aceste elemente contau că eu personal voi merge pe linia spargerii partidului,servind astfel interesul reacţiunii dinăuntru şi dinafara ţării.Datorită poziţiei mele naţionalistă,elementele din anturajul meu în spatele căruia se găseau SABIN MANUILA şi alţii au căutat să-mă ducă în lagărul naţional-ţărăniştilor din emigraţie.

./.

Din procesul verbal de interogatoriu dela 6 octombrie 1952 în legătură cu relaţiile mele cu regele,eu cu regele am avut relaţii dela ministru la rege în unele chestiuni cum a fost problema criminalilor de război,am avut un punct de vedere comun.Din acelaş proces verbal de interogatoriu;atitudinea şi manifestările mele politice au fost folosite de burgheze şi au servit intereselor burgheziei dela noi din ţară şi am devenit purtătorul ideologiei duşmanilor de clasă în rîndul partidului comunist.Datorită unor atitudini politice luate de mine în partid,reprezentanţii reacţiunii din ţara şi reprezentanţi ai imperialismului american au iniţiat o serie de manevre şi conbinaţiuni pe care eu le-am ascuns partidului,guvernului şi organelor de stat.

Din procesul verbal de interogatoriu dela 23 oct.1952. Intrebare:De discuţii şi cu cine din cercul palatului ai discutat problema legii criminalilor de război.

Răspuns:Problema legii criminalilor de război am discutat-o cu fostul rege Mihai.Regele Mihai era împotriva prelungirii legii criminalilor de război,în această chestiune regele avea acelaş atitudine ca şi mine.Mai jos întrebare:Pe cine dintre criminalii de război şi pe alţi duşmani ai regimului i-ai scăpat din faţa justiţiei?

Răspuns:Din faţa justiţiei am scăpat numai pe unul singur pe EUGEN TITEANU.

Intrebare:Arată atunci discuţiile avute de dta cu BETEA, RATIU şi alţii privitor la C.DANULESCU - DANULESCU este un criminal de război condamnat -?

Răspuns:RATIU ANTON împreună cu RUPENIAN EMANOIL mi-au adus un memoriu al criminalului de război CONSTANTIN DANULESCU pe care am refuzat să-l trimit la Tribunalul Poporului,după ce am foiletat dosarul lui CONSTANTIN DANULESCU - cu alte cuvinte după ce a cerut dosarul lui DANULESCU dela Trib.Poporului şi l-a foiletat - că după cum este încadrat merge la 10 ani închisoare.Cu toate acestea n-am întreprins nimic pentru arestarea lui DANULESCU.RATIU ANTON cînd a prezentat acest memoriu din partea criminalului de război DANULESCU,evident era în legătură directă cu DANULESCU care pe vremea aceea şedea ascuns. memoriul prezentat ,acuzatul a cerut dosarul l-a citit şi spune că a refuzat să-l trimită Trib.Poporului acest memoriu, dar nu a luat nici o măsură de arestare a acestui criminal de război.

Din acelaş proces verbal.Intrebare:Ai ştiut de pregătirea de fugă a lui MANUILA SABIN din ţară?

Răspuns:Da am ştiut de pregătirea de fugă a lui MANUILA din ţară.

Mai departe,intrebare:Ai știut de pregătirea de fugă a lui BETEA NICOLAE din țară?

Răspuns:Da am știut de pregătirea de fugă a lui BETEA din țară.

Intrebare:Stiind toate cele de mai sus,ce măsuri ai luat pentru ca aceștia să ajungă în mîna organelor de stat.

Răspuns:N-am luat nici o măsură pentru ca aceștia să ajungă în mîna organelor de stat.

Intrebare:Ce fel de atitudine a însemnat aceasta față de partid și față de stat.

Răspuns:Prin faptul că n-am denunțat pe BETEA și MANUILă obiectiv și în fapt a însemnat un act dușmănos față de partid și față de stat.

Din procesul verbal de interogatoriu dela 24 oct.1952, întrebare:Arată dta cînd ai cunoscut pe ALEX.STEFANESCU și ce legături ai avut cu el?

Răspuns:Pe ALEX.STEFANESCU l-am cunoscut în mai sau iunie 1944 în următoarele împrejurări;și arată o serie de împrejurări dinainte de 23 aug.,continuînd tehnic nu-mi aduc aminte cum am luat legătura însă știu că m-a adus și m-a prezentat la el GABRIEL STEINBERG.STEINBERG nu l-a cunoscut pe ALEX.STEFANESCU ,dar STEINBERG fiind omul lui AUSNIT,iar AUSNIT fiind prieten cu STEFANESCU,STEINBERG a putut face ușor legătura așa am intrat în legătură cu ALEX. STEFANESCU.

Intrebare: După 23 Aug.în care guvern ai vrut să-l introduci pe ALEX.STEFANESCU?

Răspuns:In oct.1944 am discutat cu STEFANESCU la recepția dela Externe,posibilitatea de a intra el într-un guvern de tehnicieni ca subsecretar de stat.

Mai jos o întrebare:Arată ce întîlniri i-ai aranjat ALEX.STEFANESCU cu LE ROUGETEL?

Răspuns:In oct.1944 tot la recepția dela Externe, ALEX.STEFANESCU m-a invitat la el la ceai pentru a-mi prezenta pe LE ROUGETELE ministrul al Angliei în România sosit atunci.

Intrebare:Cum se explică că întîlnirea cu LE ROUGETEL a avut loc tocmai la STEFANESCU în casă?

Răspuns:Intîlnirea a avut loc tocmai la STEFANESCU în casă,deoarece ALEX.STEFANESCU avea legături cu cercurile engleze.

Intrebare:Dece ai ascuns organelor de anchetă întîlnirile dtale cu LE ROUGETELE în casa lui STEFANESCU?

./.

Răspuns:Am ascuns la început întîlnirile cu LE ROUGETELE pentrucă am vrut să provoc o confruntare cu ALEX.STEFANESCU ,şi mai departe am ascuns organelor de anchetă întîlnirea cu LE ROUGETELE , ~~xxxxxxx~~ voind a obţine o confruntare cu ALEX.STEFANESCU înaintea declaraţiilor mele asupra acestei întîlniri,pentru a stabili tocmai caracterul banal al discuţiilor cu LE ROUGETELE.

Din procesul verbal de interogatoriu dela 2o Oct 1952,
Intrebare:Arată dta toate întîlnirile pe care le-ai avut cu POGONEANU BUZESTI şi alţii din jurul palatului după 23 aug.1944.

Răspuns:Pe POGONEANU şi BUZESTI l-am întîlnit după 23 Aug. în sept.1945 în timpul aşazisei crize constituţionale - este vorba de perioada acea dintre conflictul de guvern şi fostul rege - prima întîlnire a avut loc în casa lui TOROSIAN şi a doua întîlnire la cca.2 săptămîni la FLORIN TEODORU în casă.O întîlnire a avut loc pe str.Armenească Nr.14 şi ~~xx~~ a doua pe str.Dionisie Lupu 12.Prima întîlnire la TOROSIAN în casă a fost organizată de mine prin TOROSIAN A doua întîlnire care a fost în casa lui FLORIN TEODORU a fost organizată tot de mine,prin LENA CONSTANTE.La prima întîlnire din casa lui TOROSIAN,l-am chemat numai pe PIKI POGONEANU ,însă la întîlnire PIKI POGONEANU a venit împreună cu NICULESCU BUZESTI .La a doua întîlnire ce a avut loc în casa lui FLORIN TEODORU l-am chemat pe POGONEANU şi pe BUZESTI.

Intrebare:Care era caracterul acestor întîlniri?
Răspuns:Aceste întîlniri au avut un caracter secret.
Intrebare:Care era obiectul acestei întîlniri?
Răspuns:Am fost urgat de anumite personalităţi să fac diferite sondajii la palat,să văd care este admosfera de acolo în legătură cu criza constituţională.Toate discuţiile au fost purtate în jurul acestei crize.Această primă discuţie nu a fost terminată şi am terminat discuţia la cea de a doua întîlnire,tot în legătură cu criza.La sfîrşitul celei de a doua discuţii le-am spus să facă regelui sugestii ca el să apeleze la mine ca intermediar între guvern şi coroană,preluînd pentru acest ~~xx~~ timp Preşedenţiaconsiliului de miniştrii ca cel mai vechiu ministru.

Intrebare:In afară de POGONEANU şi BUZESTI ai mai discutat cu cineva problema preluării preşed.cons.de miniştrii.

Răspuns:Da,această chestiune am discutat-o cu IONEL STYRCEA înainte de a-l vedea pe POGONEANU şi BUZESTI.Am organizat o întîlnire la POGONEANU acasă cu STYRCEA prin TOROSIAN.

In acest timp STYRCEA nu avea legătură cu palatul.Mi-a

./.

dat seama din discuţiile pe care le-am avut cu el. După discuţie cu STYRCEA, pe BOGONEANU şi BUZEŞTI l-am chemat la mine, şi pe RADU XENOPOL şi l-am trimis la NEGEL care pe atunci era mareşalul palatului, să-i facă propuneri regelui ,ca regele să apeleze la mine pentru a media între coroană şi guvern în care calitate eu să iau preşedenţia consiliului de miniştrii.

Intrebare: Aceste combinaţii ale dtale, referitoare la preluarea Preşd.Cons.de Miniştrii le-ai comunicat partidului?

Răspuns: Aceste combinaţii care n-au reuşit nu le-am comunicat partidului. Această combinaţie a preluării Preşed.Cons.de Miniştrii am mai discutat-o cu cei din jurul meu adică soţia mea, LENA CONSTANTE, HARI BRAUNER, TOROSIAN şi BELU ZILBER.

Intrebare: Ce fel de guvern vroiai să formezi dta?

Răspuns: Criza urma să o rezolv cu formaţia guvernului Grozacu deosebirea că eu trebuia să preiau Preşed.Cons.de Miniştri în locul lui PETRU GROZA.

Din procesul verbal de interogatoriu dela 21 oct.1952, cu cca.5 luni înainte de apelegerile din 1946 IULIU MANIU a trimis un mesagiu prin RADU XENOPOL în care mă ruga să-i transmit lista prietenilor mei cari candidează în alegeri, pentru ca el să nu-i combată.

Intrebare: In ce împrejurări ţi-a trimis MANIU acest mesagiu?

Răspuns: MANIU a trimis acest mesagiu în următoarele împrejurări. In anul 1946 am ţinut un discurs la Cluj antirevizionist. La 3 săptămîni după acest discurs, MANIU a trimis mesagiul de mai sus. Răspuns la Intrebarea ce combinaţie ai întreprins în legătură cu oficiosul partidului naţional ţărănesc"Dreptatea".

Răspuns: Combinaţia pe care am întreprins-o cu oficiosul PNT-Dreptatea a fost următoarea: Cu cca.2 săptămîni după a doua cuvîntare dela Cluj, ~~xxxxxx~~ în timp ce lăuda cuvîntarea dela Cluj, am chemat pe RADU XENOPOL pe la mine, rugîndu-l să meargă la CARANDINO redactorul şef al ziarului "Dreptatea" pe care-l cunoşteam din lagăr ,să transmită din partea mea să înceteze laudele la adresa mea ,pentrucă îmi aduce prejudicii faţă de PCR.

Arată dta ce-ai ascuns conducerii partiduluicombinaţiile în legătură cu oficiosul PNT -Dreptatea.

Răspuns: Am ascuns conducerii partidului combinaţiile întreprinse cu oficiosul PNT Dreptatea, pentrucă le-am făcut pe cont şi pe răspundere proprie.

Cu privire la finanţarea lui PATRASCANU în campania alegerilor din 1946 el răspunde: Din partea lui RADU XENOPOL am primit

un fond electoral de loo milioane lei pentru campania electorală.Bani pe care i-am luat dela RADU XENOPOL i-am folosit trimiţînd 25 de oameni pe cont propriu pentru a mă ajute pe mine în campania electorală.

Intrebare:Arată dta dece ai ascuns conducerii partidului banii pe care i-ai luat dela RADU XENOPOL?

Răspuns:Am ascuns acest lucru conducerii partidului pentrucă acestea le făceam pe cont şi pe răspundere personală.

Din procesul verbal de interogatoriu dela 22 octombrie 1952 după ce acuzatul declară cu privire la întoarcerea sa din Uniunea Sovietică în ţară,el arată următoarele împrejurări în legătură cu ultima fază a percursului şi anume aceea dela Ploeşti şi pînă la Bucureşti,aceasta în 1934 mi se pare,sau poate la începutul lui 1935. La eşirea din Ploeşti la ultima staţie de benzină şoferul a oprit pentru alimentarea maşinii.Eu am stat în faţă cu şoferul necoborînd din maşină.In acest timp şoferul a intrat în discuţie cu doi indivizi pentru ai lua şi pe ei în maşină,spre ai duce la Bucureşti,deoarece scăpaseră trenul.După ce a pornit maşina şi cei din spate începură a vorbi mi s-a părut o voce cunoscută.După puţin timp am identificat pe fostul director al siguranţei GORASCU.GORASCU se adresa către celălalt,dle inspector spunîndu-i pe nume ISTRATESCU sau STRATILESCU, nu-mi aduc bine aminte,dar numele lui îmi era cunoscut.Am rămas foarte impresionat de această coincidenţă ca şi cum inspectorul general de siguranţă care dispuneau de maşini la orice cerere ,nu numai de cele ale siguranţei dar de toate cele ale serviciilor din întreprinderilor petrolifere pentrucă pe xixix ei îi apăra pe aceşti capitalişti îi apăra siguranţa.Aceşti inspectori aveau nevoe să stea la bariera Ploeştilor şi să aştepte să treacă o maşină ca săi poată duce la Bucureşti? nu mă pot opri dela acest comentariu cu toate că se poate citi declaraţiile şi fără comentariu.

Din procesul verbal de interogatoriu dela 28 oct.1952, BELU ZILBER a venit într-o zi la mine la începutul anului 1946,spunîndu-mi că printre americanii cu care are legătură există şi un cpt.de rezervă MADISON lucrător tipograf comunist şi aderent al regimului.MADISON fiind pe punctul de plecare în America,BELU ZILBER mi-a propus să-l văd pentru al întări în convingerile lui asupra situaţiei din România.MADISON a venitîmpreună cu un alt american şi ROBERTS şi cu BELU ZILBER într-o vizită obişnuită la LENA CONSTANTE.

Intrebare:Cum a fost organizată întîlnirea la LENA CONSTANTE?

Răspuns:Vizita la LENA CONSTANTE a fost organizată în următoarele împrejurări.După ce BELU ZILBER mi-a vorbit de MADISON

i-am propus să-l aducă pe MADISON la LENA CONSTANTE într-o seară cînd vom fi cu toţii acolo. Nu-mi aduc aminte dacă eu sau BELU ZILBER i-am vorbit lui LENA CONSTANTE despre vizita care o să aibă loc la ea în casă. La această vizită au luat parte următoarele persoane: BELU ZILBER, soţia mea, HARI BRAUNER, LENA CONSTANTE, MADISON şi ROBERTS.

Intrebare: Ai mai avut cu aceştia vreo întîlnire?

Răspuns: L-am revăzut pe MADISON la Paris în anul 1946 cînd eram cu delegaţia romînească la Conferinţa Păcii - şi peste alte două trei întrebări de minoră importanţă el continuă: l-am revăzut în următoarele împrejurări fiind la prînz la TOROSIAN la hotelul unde era şi BELU ZILBER acesta m-a spus că are două masă o întîlnire cu MADISON şi dacă vreau să-l văd. Am acceptat propunerea lui BELU ZILBER şi i-am spus să-l aducă pe MADISON după masă la o cafea la TOROSIAN.

Intrebare: Care era situaţialui MADISON în momentul cînd se afla la Paris?

Răspuns: In acel moment MADISON nu era militar, şi era civil. BELU ZILBER mi-a spus că MADISON se află la Paris cu un subsidiu sau o bursă, iar eu i-am spus soţiei mele că MADISON a primit probabil această bursă dela Serviciul de informaţii la care a lucrat. Nu, legături nu am avut cu americanii. A venit însă la mine de două ori BARTON BERY, însoţit de un ofiţer american ataşaţi militari. BOURTON BERY a venit prima dată la mine pentru a mă ruga să revin asupra refuzului de a închiria casa lui Mihai Antonescu americanilor, iar a doua oară a venit pentru a încheia contractul şi de a stabili chiria. - BOURTON BERY şeful Misiunii Engleze este necesar ca acesta personal să vină cu această problemă de importanţă minoră a subalternilor şi nu a şefilor. Gralul SCHUYLER acesta era şeful Misiunii Militare Americane a trimis la mine pe CONSTANTIN VIŞOIANU în iunie 1946 cu propunerea să plec în America în orice condiţii voesc.

Din procesul verbal de interogatoriu dela 27 oct.1952
Intrebare: De NICOL GROSS ai vree cunoştinţă?

Răspuns: De NICOL GROSS am următoarea cunoştinţă. Stiu că NICOL GROSS era un vechiu prieten al lui LENA CONSTANTE. In anul 1940 NICOL GROSS a plecat din ţară din cauza legionarilor. La plecare a fost însoţit de LENA CONSTANTE pînă la Istambul. La plecarea lui din ţară toate bunurilecei aparţineau i le-a lăsat lui LENA CONSTANTE în păstrare. In timpul războiului ştiu dela LENA CONSTANTE ca NICOL GROSS se afla în Anglia unde lucra la o importantă industrie de război. Stiu că statul englez drept recompensă i-a acordat cetăţenia engleză. Iar după sfîrşitul războiului s-a dedicat studiului, devenind asistent la Cambridge. Stiu că ţinea conferinţe la radio Londra, una din aceste

conferinţe ascultînd-o chiar eu personal cu LENA CONSTANTE, soţia mea, HARI BRAUNER, conferinţă care trata despre noi metode de prelucrare a lemnului. Din acelaş proces verbal în iarna anului 1945 un secretar dela legaţia engleză din Bucureşti i-a adus lui LENA CONSTANTE o scrisoare dela NICOL GROSS. După ce mi-a spus acest lucru i-am atras atenţia lui LENA CONSTANTE, să fie atentă în relaţiile ei cu englezii.

Intrebare: Ai avut vreo înţelegere cu soţia dumitale privitor la relaţiile lui LENA CONSTANTE şi cu NICOLE GROSS?

Răspuns: Da. Fiind într-un loc împreună cu soţia mea - aceasta în timpul arestării mele - i-am spus "să nu vorbească la cercetări despre raporturile şi relaţiile dintre LENA CONSTANTE şi NICOLE GROSS, lăsînd-o pe ea să spună ce vrea.

Intrebare: Ce fel de întîlnire a avut LENA CONSTANTE cu NICOLE GROSS la Pra ga, cum a avut LENA CONSTANTE posibilitatea de a se întîlni cu NICOLE GROSS în străinătate.?

Răspuns: In vara anului 1947 eu am plecat la Conferinţa Juriştilor dela Bruxelles prin Praga. Soţia mea şi cu LENA CONSTANTE de mult timp vroiau să meargă la Praga să viziteze teatrele de păpuşi. Intre timp LENA CONSTANTE a primit o telegramă dela NICOLE GROSS în care o anunţa el că el are treabă la Praga şi-o să vină la ea. Telegrama a primit-o în preajma plecării noastre la Bruxelles.

După primirea telegramei i-am propus lui LENA CONSTANTE să o duc eu la Praga, fiindcă aveam un avion la dispoziţie gratis Cînd am sosit noi la Praga NICOLE GROSS încă nu sosise, sosind deabea după o zi sau două zile după ce noi plecasem la Bruxelles. LENA CONSTANTE telegrafiindu-i că ea se află la Praga. După ce noi ne-am reîntors la Praga, NICOLE GROSS plecase cu o zi înainte.

Din procesul verbal de interogatoriu o chestiune care priveşte altceva. In toamna anului 1946 VISOIANU a fugit din ţară. In vara anului 1947 cînd eu mă aflam la Bruxelles i-am spus lui TOROSIAN pe care-l chemasem dela inceput la Bruxelles să-l caute pe VISOIANU, deoarece vroiam să stau de vorbă cu el. In anul 1945 cînd VISOIANU era ministru am vrut să propun intrarea lui în partid.

Din acelaş proces verbal de interogatoriu în timp ce mă aflam în comisia de numire în diplomaţie, l-am propus pe BARBU ZEVEDEI la Paris, la SSI şi în Comisia dela Externe pentru a fi trimis ca consilier la Legaţia Romînă din Londra.

Pe VIOLETA ZUBCOV am propus-o în acelaş condiţiuni ca şi pe BARBU ZEVEDEI şi pe TOROSSIAN.

./.

Din procesul verbal de interogatoriu dela 4 nov.1952: E.VALIANI - este vorba de un anume LEO VALIANI - mi l-a prezentat soţia mea în august sausept.1946 în timp ce mă aflam la Conferinţa Păcii la Paris,el venind acolo în calitate de ziarist.Nevasta mea l-a cunoscut pe VALIANI în anul 1936 la Paris,VALIANI fiind ruda unei colege de ai ei de şcoală.In timp ce eu eram la Paris,l-am văzut de cîteva ori pe VALIANI,el istorisindu-mi felul cum a organizat rezistenţa la Milano şi suprimarea lui MUSOLINI,eu i-am povestit felul cum a fost făcut 23 August la noi.VALIANI mi-a dat cartea lui intitulată Istoria Socialismului,iar eu i-am dat cartea mea "Sub 3 dictaturi",tradusă în limba franceză.Venirea lui VALIANI la Paris, a fost şi în urma unei telegrame sauscrisori trimise de soţia mea, în care îi comunica că noi suntem la Paris.După cca. o săptămînă VALIANI s-a întors la Roma.

Din procesul verbal de interogatoriu dela 10 nov.1952, în toamna anului 1947 a venit BETEA NICOLAE la minecu următoarea propunere de fugă din ţară.BETEA NICOLAE a fost unul dintre cei mai apropiaţi colaboratori ai mei încă din vara anului 1947,cu prilejul plecării mele la Bruxelles la congresul juriştilor,cu o zi sau două înainte de plecarea mea,BETEA NICOLAE m-a sfătuit să nu mă mai întorc în ţară.BETEA NICOLAE mi-a spus că se duce o campanie împotriva mea.La aceste sfaturi şi propuneri ale lui BETEA NICOLAE i-am spus că mă voi gîndi şi-i voi da telefon dela Bruxelles,dacă mă mai întorc sau nu.Această hotărîre de a rămîne sau nu la Bruxelles,urma să i-o comunic printr-o parolă.La plecarea la Bruxelles,BETEA NICOLAE mi-a dat un bilet pentru un profesor de statistică din Bruxelles din partea lui ANTON GOLOPENTIA,spunîndu-mi că dacă am nevoe de ceva pot să-l folosesc fiind un prieten al Romîniei.

In oct.1947 a venit din nou BETEA la mine,propunîndu-mi din nou fuga din ţară cu un avion pilotat de MAX MANOLESCU,în următoarele împrejurări.BETEA NICOLAE era un colaborator apropiat al lui SABIN MANUILA,fostul director general al Institutului de Statistică La un moment dat SABIN MANUILA era în primejdia de a fi arestat, deoarece avusese unele legături cu americanii,lucru ce eu l-am aflat din dosarul lui MANUILA pe cînd eram la Ministerul de Justiţie.BETEA NICOLAE m-a întrebat ce acuzaţii i se adus lui MANUILA,lucru pe care l-am refuzat să il spun afirmînd că nu ştiu.Imediat după aceasta mi-am dat seama că BETEA NICOLAE are legături strînse cu MANUILA. BETEA NICOLAE mi-a spus că are pregătit un avion pentru fuga lui SABIN MANUILA din ţară,avion pilotat de MAX MANOLESCU,şi mi-a propus să fug şi eu cu acest avion.Această discuţie a mea cu BETEA a

avut loc la mine acasă într-o după amiază. Eu i-am spus lui BETEA pentrucă nu mă simţeam în primejdie. După ce BETEA a plecat dela mine, mi-am dat seama de natura legăturilor lui BETEA cu MANUILA şi că SABIN MANUILA urmărea sămă scoată din ţară, urmărea să-şi facă un merit personal. La sfirşitul lui Oct.1947 în ajunul plecării avionului, BETEA a venit din nou la mine şi mi-a propus să plec cu avionul, care urma să plece peste o zi sau două. Planul de fugă era următorul. Cu acest avion urma să fugă următorii: BETEA NICOLAE, RATIU ANTON, MIOSA REMUS, RETEGAN, PANA CONSTANTIN, SABIN MANUILA cu soţia lui, eu cu soţia mea şi LENA CONSTANTE. Eu urma să plec cu soţia mea şi cu LENA CONSTANTE la Arad, şi să mă urc în avionul care în loc să vină la Bucureşti, urma să plece în Vest spre Italia. De astă dată i-am spuslui BETEA că accept propunerea de fugă din ţară. La 2-3 zile după această discuţie avută cu BETEA NICOLAE tot la mine acasă, a venit la mine la cabinet BIRO, el fiind un colaborator al meu, anunţîndu-mă că BETEA a fost surprinsă într-o maşină condus de un american împreună cu SABIN MANUILA şi DUTESCU DAN, care fusese şeful meu de cabinet în 1944.

La întrebarea despre altă pregătire de fugă, răspunde.

La începutul lui martie 1948 a venit la mine HERANT TOROSIAN pentru a-mi propune să fug din ţară, în următoarele împrejurări. TOROSIAN mi-a spus că a găsit o cale sigură de a pleca clandestin din ţară pela Oradea, verificată printr-un nepot de al său zice. Am respins propunerea lui TOROSIAN.

Aceste sunt declaraţii, extrase din declaraţiile pe care le-am citit ca un minimum de declaraţii în faţa instanţei.

- - - -

DEPOZITIILE MARTORULUI LEOVEANU EMANOIL de 66 ani,eram pensionar

Preşed:Vei fi audiat că martor în procesul lui PATRASCANU LUCRETIU.Cunoşti pe PATRASCANU LUCRETIU?

LEOVEANU:Da îl cunosc.

Procurorl:Să ne spună martorul ce funcţie a îndeplinit în cadrul Ministerului de Interne,de cînd şi pînă cînd.

LEOVEANU:Am fost însărcinat să conduc Dir.Glă a Siguranţei Statului,dela 21 ianuarie 1941 şi pînă la 1 decembrie acelaş an.

Procurorul:Să ne spună martorul în ce împrejurări l-a cunoscut pe PATRASCANU şi ce servicii i-a făcut?

LEOVEANU:La începutul lunei februarie 1941 Corpul Detectivilor din Dir.Glă a Siguranţei pe care o conduceam mi-a prezentat un referat ,în care se cerea cu insistenţă să fie internat avocatul LUCRETIU PATRASCANU,ca fiind periculos.Am prezentat această chestiune generalului ANTONESCU,care pe vremea aceea era conducătorul statului şi a hotărît să fie internat în lagăr,ca fiind un comunist periculos.Pînă la data aceea n-am luat contact cu PATRASCANU.Am dat hîrtia mai departe să fie ridicat şi trimis la lagăr de Min.de Interne,de care depindeau lagărele.Chestiunea însă nu s-a terminat,pentrucă eu după vreo cîteva zile a cerut să fie lăsat acasă că e bolnav.Am dat dispoziţiuni medicului siguranţei ca să-l vadă şi mi-a referat că după 3 zile va deveni transportabil.In timpul acesta a venit la mine lt.col.STOICA STEFAN care era secretar general al Min.Inzestrării Armatei,un bun prieten al meu,rugîndu-mă cu insistenţă să înlesnesc sorei lui,sau unei vare nu ştiu ce era, mamă lui PATRASCANU să intre la ANTONESCU,fiindcă toate căile au fost închise,în chestiunea ca să ceară ca PATRASCANU să nu fie băgat în lagăr fiindcă e bolnav şi starea lui se poate agrava.Am spus că aceasta nu depinde de mine,cum de s-a gîndit lamine,că nu am această cădere ca să-i duc petiţii lui ANTONESCU.A insistat spunînd că el crede că numai eu aşi putea să-i înlesnesc numai atît să iau aceea ca să ajungă la el pe masă ,să-i dau petiţia,că el este convins că nu i se prezintă hîrtia lui ANTONESCU.Eu cum eram foarte bun prieten şi aveam şi oarecari obligaţii camaradereşti,fiindcă ne cunoşteam de mult şi eu am fost artilerist şi bun camarad,i-am spus să facă o petiţie ,făcînd-o şi mi-a lăsat-o.După scurtă vreme am fost chemat la audienţă de lucru şi între alte chestiuni i-am prezentat lui ANTONESCU şi această cerere.ANTONESCU ....

Procurorul:Ce discuţii aţi avut cu ANTONESCU?

./.

LEOVEANU:Mai tîrziu vin cu această chestiune,vă rog să-mi permiteţi să spun în mod cronologic.

ANTONESCU n-a avut răbdare să citească şi m-a întrebat despre ce este vorba.I-am spus că mama lui PATRASCANU doreşte neapărat să fie primită de dvs.A spus că l-a mai rugat cineva această chestiune şi a refuzat-o şi ştiu eu ce vrea să spună,vrea ca PATRASCANU să nu fie internat,şi atunci eu am intervenit în sensul următor "dle dar dece îl internaţi?" .Dar ce nu şti,acesta este un comunist din cei mai periculoşi."Eu nu înţeleg i-am spus,ce pericol poate să facă pentrucă toate partidele politice sunt desfinţate şi fiecare ne încadrăm în legislaţie şi în ordinea internă,cred în vigoare şi dacă se va întîmpla să calce alături,gata îl capturăm şi intră la răcoare" şi că să-mi permiteţi să spun şi eu cîteva vorbe în privinţa aceasta. El mi-a spus bine:"Dle i-am spus dacă ziceţi că acesta este foarte periculos,înseamnă că el este ceva pentru Partidul Comunist,eu cred că este mai bine să vi-l apropiaţi sufleteşte,dece cu sistemul acesta dvs.vi-l faceţi duşman.S-a uitat lung la mine.Apoi că dacă împrejurările cum este cazul de faţă cînd ţara este în primejdie,chiar să-i consultaţi niţel să le daţi aer,că au o importanţă pentru ţară şi pe puteţi asculta şi cuvîntul lor.El s-a gîndit niţel şi a spus.Sti că părerea ta nu este de lepădat.Bine zice,în cazul acesta eu îţi aprob să nu-l bag în lagăr,dar pe garanţia dtale.M-am abţinut să spun că nu-l iau pe garanţie fiindcă mă gîndeam că este rudă apropiată cu STOICA,îi promisesem şi acum de unde trebuia să-i dau petiţia să rămînă la el,m-a vîrît şi pe mine în chestia aceasta.Dle dacă mi-l daţi eu am să-l urmăresc şi dacă aşi vedea că nu este la locul lui, imediat am să-l arestez.Si nu în tot cazul,nu-l las în Bucureşti am să-l trimit la Poiana Tapului şi am comunicat această hotarîre a lui ca imediat să fie trimis la Poiana Tapului.M-am întors la siguranţă şi am luat măsurile de rigoare.Deocamdată pînă aici am luat cunoştinţă că există un PATRASCANU,că este comunist şi că trebue internat cu domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului.In acest timp a trebuit să-l iau de acasă.Eu socoteam că este la lagăr,cînd colo el primise cele trei zile,eu uitasem că a primit şi era acasă şi l-a adus la mine şi eu atunci l-am văzut în faţă în ziua cînd l-am şi trimis la Poiana Tapului.

Procurorul:Aţi avut vreo discuţie,l-aţi pus în curent de situaţia lui.

LEOVEANU:Am avut o discuţie dar foarte scurtă.Inainte mi s-a părut ciudat ca un avocat să fie comunist şi l-am întrebat.

./.

Si dle într-adevăr dta ești comunist? Aveam dosarul lui în față, eram convins că este comunist, fiindcă erau actele care arătau o mulțime de activități ale lui, pentru partidul acesta. El spunea că nu, nu sunt comunist, mi s-a dus faima pentrucă eu sunt avocat de meserie și apăram pe nenorociții ăștia care suntspeculați în munca lor și de atunci mi s-a dus faima că sunt comunist. Pe chestiunea aceasta am avut și o explicație furtunoasă cu partidul, pentrucă mi-a făcut o admosferă insuportabilă, eu nu mă mai odihneam deloc, eu nu știam unde să mă mai ascund din cauza agenților dtale. A spus că este amenințat și că o să se adreseze justiției. Dle i-am spus eu nu cercetez dacă dta ești, sau nu comunist. Eu am dosarul aici în fața mea. El a spus dta nu ști că dosare se pot face, cînd vrei să compromiți pe cineva. Bine zic încheem acea discuție însă uite aici ce este. Ti-a dat această favoare însă pe garanția mea, însă cu ce o să mă asigură dta pe mine că o să fi cuminte și a răspuns, că nu este destul cuvîntul lui. Verba volant, nu știu i-am spus că pentru mine nu valorează nimic cuvîntul lui și să-mi dea ceva scris. Bine cum să nu. Si i-am dat o hîrtie, dar zice nu știu ce să scriu și eu i-am dictat să scrie o declarație care se găsește aici în care se abținea dela orice politică comunistă și își lua răspunderea faptelor pe care le va face. Cu aceasta s-a terminat, i-am dat mîna și a plecat cu agentul care trebuia să-l ducă la Poiana Tapului. De atunci pînă cînd am terminat eu, pînă la 1 decembrie n-am primit nici o comunicare că nu s-ar fi ținut de angajament, ceiace probează că s-a ținut de angajment că a fost cuminte.

Procurorul: Rog să arătați martorului acest document, pe care eu l-am prezentat instanței și unde se găsește rezoluția în original al martorului, pusă pe un referat al organelor siguranței de atunci, în care se arată ce a decis ANTONESCU cu privire la situația lui PATRASCANU. Este o rezoluție scrisă cu cerneală verde, sus.

LEOVEANU: Cunosc documentul. Permiteți-mi să vă spun cum de am pus eu rezoluția. Gralul ANTONESCU era foarte nervos și cînd erau mai mult de un rînd, două, nu citea. Intreba ce zice acolo și spunea scrie. Eu luam tocul și el a zis: Conform aprobării date verbal de dl. general, în ziua de 8 februarie PATRASCANU va fi cu domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului, cum am și făcut, conform cererii sale de față, după ce însă va da o declarație că nu va activa sub nici o formă și nici o grupare politică. Cum este bolnav de grăpă medicul direcției generale, îl va vizita și opinia.

Procurorul: In tot acel răstimp în care martorul a fost dir. gral al siguranței a maiavut un caz similar. Dacă a mai fost vreu

./.

membru al partidului comunist,care să se fi bucurat de asemenea situație.

LEOVEANU:A mai fost un caz CALIMACHI SCARLAT.

DEPOZITIILE MARTORULUI RISTOIU CONSTANTIN de 46 de ani,fost agei de poliţie.

Preşed:Vei fi ascultat ca martor în procesul lui PATRASCANU LUCRETIU.Cunoşti dumneata pe LUCRETIU PATRASCANU?

RISTOIU: Da.Din vedere d-le colonel şi din serviciul pe care l-am avut-

Procurorul:Spune dumneata ce servici ai avut înainte de 23 august 1944?

RISTOIU : Agent de poliţie în Prefectura Poliţiei Capitalei dela sergiciùl siguranţei.din 1934 şi pînă la 23 august 1944 şi apoi în cor tinuare pînă în 1947.

Procurorul:Din ce brigadă ai făcut parte?

RISTOIU: Din Serviciul siguranţă,brigada II-a.

Procurorul:Cine conducea această brigadă?

RISTOIU:A condus-o comisarul şef ANANIU,TURCU NICOLAE şi SAVA DUMITRESCU.

Procurorul:De cînd şi pînă cînd a condus-o SAVA DUMITRESCU?

RISTOIU:SAVA DUMITRESCU a condus-o dàhx 194o pînă la 23 August 1944.

Procurorul:Dta cînd l-ai cunoscut pe PATRASCANU,cînd l-ai văzut prima dată?

RISTOIU:Mi-a fost arătat la Tribunalul Militar unde dlui depunea ca avocat al Apărării într-un proces.Mi-a fost arătat în anul 1937-1938 de alţi agenţi.

Procurorul:In serviciul dtale ai avut vreodată ordin s-l filezi,să faci filajul lui PATRASCANU?

RISTOIU:Da am primit ordin cam prin Sept.1942 împreună cu un fost coleg de al meu GUSE NICOLAE,dela fostul meu şef SAVA DUMITRESCU.

Procurorul:Bine dar în 1942 PATRASCANU avea domiciliu la Bucureşti?

RISTOIU:Nu,avea domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului.

Procurorul:Si atunci cum să-l filaţi la Bucureşti?

RISTOIU:Pe noi ne-a anunţat şeful nostru SAVA DUMITRESCU a venit într-o seară şi ne-a anunţat că dl.PATRASCANU vine dela Poiana Tapului,să se trateze medical în Capitală,şi va avea o permisie de lo-12 zile,aşa ceva.In acel timp trebuia să-l supraveghem ca să nu dispară.

Procurorul:Si l-aţi filat?

RISTOIU:Da,l-am supravegheat dle colonel.

Procurorul: Dumneata singur?

RISTOIU: L-am filat împreună cu GUSE NICOLAE.

Procurorul: Vorbește despre acest filaj?

RISTOIU: Dlui a avut domiciliu declarat în str. Albă Nr.2. Noi ne-am dus acolo. Peste drum de casa aceasta unde stătea dlui era o bodegă. Am stat în această bodegă și-l filam, pleca de acolo și-l filam. Noi aveam obligația să-l filăm ca să nu dispară și să-l filăm discret să nu ne observe. Nu ne interesa pe noi decît în limita posibilităților persoanele cu care vine în contact, însă noi trebuia să facem darea de seamă, o notă de activitate zilnică a noastră, cu adresele vizitate de cel filat și că l-am filat. Am început filajul atunci și în acest timp el a vizitat diferite adrese. Il filam aici, și în notele de filaj le dădeam în fiecare seară fostului nostru șef.

Procurorul: A plecat cînd s-a terminat termenul de plecare. A plecat din București?

RISTOIU: Pleca dle col. și lua alt termen. Pe noi ne anunța șeful tot mereu, vă duceți că am primit adresă că a venit la București dl. PATRASCANU și din nou începeam filajul, așa că l-am filat cam pînă în sept. sau pînă la începutul zăpezii. Ultima dată așa știu, că ultima dată s-a dus dlui la gară cu soția lui cu schiurile. L-am filat în diferite perioade în 1942 pînă pleca din București.

Procurorul: In anul următor l-ați filat?

RISTOIU: In anul următor am primit în toamna anului 1943, nu știu ce s-a făcut, dar în 1943 pe mine m-a dat din nou la filaj și l-am filat din anul 1943 împreună cu agentul STEFAN ALEXE, l-am filat pînă în 1944 în 15 iunie, cînd ne-a dispărut din fața noa, depe sos. Kiselef.

Procurorul: A dispărut din fața dtale. Pe scurt arată cum a dispărut?

RISTOIU: Dle col. dată exactă nu-i spune cam la jumătatea lunei iunie. A plecat de acasă din str. Albă Nr.2 și s-a dus la cumnatul lui care locuia în Parcul Delavrancea la avocatul PETRE PANDREA, avea cheile de acolo, dela apartamentul lui PETRE PANDREA și locuia acolo. Pela 10,30-11 s-a dus acolo și la ora 1,30-2 a ieșit, și s-a dus și a luat masa la restaurantul Flora, la sos. Kiselef, apoi a venit și a intrat din nou în domiciliul din str. Delavrancea la cumnatul lui. Dle col. cam pela ora 5,30-6 seara, noi aveam un automobil mic Olimpia, pe care-l țineam pe după un colț la Banca Națională. Nu ni s-a întîmplat nouă niciodată ca PATRASCANU să ia automobil sau altceva. Mergea cu tramvaiul sau pe jos. A plecat de acasă pe sos. Kiselef. Pela ora 6 seara și eu făcusem semn șoferului să fie pregătit cu mașina că plecăm.

Mi-am făcut socoteala că se duce pînă la Bufet,să ia ori tramvaiul 2o,ori pleacă pe jos pe sos.Kiselef pînă la Piaţa Victoriei. Eram la 15o-2oo metri,pe partea opusă a şoselei şi mă uitam la dînsul chiar cum mergea cu haina pe umeri,dacă nu mă înşel din str.Arhitect Ion Mincu ,deodată din spre statuia Aviatorilor,a venit un automobil Buick,un automobil bleumarin aproape nou,l-am văzut dela distanţă eram prea departe să-i văd numărul.Dlecol.aşi vrea să vă explic ca în filme aşa cum s-au petrecut lucrurile.A venit automobilul şi de aici eu eram în urmă,dlui ajunsese chiar pe colţul străzii Arhitect Mincu,chiar cu sos.Kiselef,deodată automobilul cum venea din partea laterală,a tras brusc.şoferul a deschis uşa,dlui s-a urcat brusc în maşină ,şoseaua era goală,nefiindcirculaţie la ora aceea,a dispărut spre piaţa Victoriei.Eu am putut să disting la acest automobil unele lucruri cunosc şi eu la automobile,era un automobil bleumaren,cred că era marca Buick,care avea un număr de Bucureşti.Am putut distinge prima cifră 5 şi următoarea 4.Vasăzică era în faţă era în faţă 54,mai urmau două cifre,ar fi fost 54oo şi nu ştiu cît,fiindcă avea numărul format din 4 cifre.Atunci am chemat imediat automobilul nostru Olimpia însă şoferul a mers greu cu maşina,fiindcă era veche.Pînă să ajungă în dreptul lui această maşină a dispărut pe sos.Kiselef,care era goală.Ne-am dus după acea pînă la Piaţa Victoriei,însă acolo la răscrucea aceea de drum nu ştiam pe ce parte să mă duc şi în ce parte a plecat acest automobil bleumaren,o fi plecat în coace,erau vreo patru ,cinci răscruci de drum.Ne-am dus şi am raportat la Prefectură şefului meu. Ce mi-am zis o fi vreun caz,îl luăm din str.Albă .Inutil dle col.nu s-a mai putut găsi.Atunci şeful meu ne-a dat ordin nouă agenţilor, să facem tot posibilul ca să-l găsim şi să-l luăm din nou în supraveghere.L-am căutat pînă la 23 aug.1944 cînd totul s-a terminat,însa nu l-am mai găsit.

Procurorul:Totuşi trebue precizat cam la ce dată s-a produs această fugă de sub filaj.

RISTOIU:Dle col.iertaţi-mă e timp de atunci şi n-aş putea spune exact,în jurul lui 15 iunie,nu pot preciza în anul 1944.

Procurorul:Avem încă o întrebare de pus.Să ne spună martorul în ce mod făcea flajul între ce ore făcea acest filaj?

RISTOIU:Eram cîte doi agenţi dle colonel.Dl.PATRASCANU nu prea eşea din casă,~~xxxxxxxxxxxxxxxxx~~ aşa de des şi nu ne-a dispărut niciodată.Ne duceam dimineaţa pînă la ora 1,3o,acolo în faţa casei.Dacă-l duceam în altă parte ne duceam după el pînă venea acasă. dacă venea la 2,plecam şi noi la masă şi ne făceam socoteala omul are să mănînce,are să se odihnească un ceas două şi veneam înapoi dela

4 jumătate,5 şi stăteam pînă la ora 6,30-7 seara şi apoi plecam că nu se mai putea face filaj,fiindcă era camuflaj,fiind în timp de război.Duminicile nu ne duceam la filaj.

Procurororul:L-aţi lăsat vreodată din filaj?

RISTOIU:Da.

Procurorul:Dece?

RISTOIU:Aveam impresia că este cam speriat,dle col. şi ca să nu credeazå că este urmărit îl mai lăsam din filaj.

Procurorul:Ce mai ştie martorul despre PATRASCANU,situaţia din trecut,a mai fost vreodată arestat în trecut?

RISTOIU:Da,ţin minte că în 1938 dacă nu mă înşel a fost arestat de un coleg de al meu,agentul COROPITA MARIN.A fost adus la Pref.Capitalei şi a fost pus în libertate în aceiaş zi.Nu ştiu motivele pentru care a fost arestat atunci,nu le cunosc.

Procurorul:Dar ridicarea unor posturi puse de către VINTILA IONESCU,ştie dînsul?

RISTOIU:Da,ştiu din auzite dela băeţi care au făcut filaj acolo,în str.Mîntuleasa 22 la soacra sa.

Procurorul:Adică dela alţi agenţi ai siguranţei?

RISTOIU:Da.

Procurorul:Rog martorul să ne relateze ce ştie?

RISTOIU:Fostul inspector de poliţie PARIZIANU VASILE, a hotărît să-l fileze pe dl.avocat PATRASCANU şi a trimis acolo pe agenţii COROPITA MARIN şi OPRITOIU CONSTANTIN,primul trăeşte al doilea este mort.Nu ştiu ce s-a petrecut acolo,că a venit ordin dela VINTILA IONESCU dela Pref.Poliţiei să ridice imediat supravegherea ~~xxxxx~~ care se făcea în str.Mîntuleasa 22 şi atunci cei doi agenţi au fost ridicaţi din posturi.

- - - -

DEPOZIŢIILE MARTORULUI CRISOSTOM COSMA, de 39 ani, contabil, domiciliat în str.Prof.Ion Bogdan Nr.15.

Preşed: Vei fi audiat ca martor în procesul PATRASCANU. Cunoşti dta pe LUCRETIU PATRASCANU?

CRISOSTOM: Da, din auzite.

Procurorul: Cunoaşte martorul pe RISTOIU CONSTANTIN?

CRISOSTOM: Da îl cunosc.

Procurorul: Cine a fost acest RISTOIU CONSTANTIN?

CRISOSTOM: A fost agent de poliţie?

Procurorul: De cînd îl cunoşti?

CRISOSTOM: Din 1938-1938.

Procurorul: Ai avut relaţii cu el de bună cunoştinţă?

CRISOSTOM: Nu, ne-am cunoscut întîmplător, pentrucă locuiam în acelaş cartier.

Procurorul: Despre ce persoane din partidul comunist i-a vorbit RISTOIU martorului?

CRISOSTOM: RISTOIU nu mi-a vorbit niciodată despre nici o persoană din partidul comunist, însă cu ocazia unei întîlniri, eu m-am întors în 1942 depe front, cu ocazia unei întîlniri care am avut-o unde am fost invitat la o bodegă în piaţă la Rond, l-am găsit la masă şi mi-a spus bine ai venit depe front, aşa cum era normal. M-a invitat la masă şi l-am întrebat ce faci aici şi mi-a spus că-~~lxxxxxxxxxx xxxxxxxxxx~~ am puţină treabă. Bine, treabă, treabă dar ce cauţi la ora asta aici. Mi-a spus că-l filează pe PATRASCANU. Ce înseamnă filaj? mă uit vis-a-vis să văd cînd ese, cînd intră, cine iese, cine intră. Şi xxcine mai ştie, zice uite cu un prieten mai încolo. Am mai stat o jumătate de oră cu dînsul şi pe urmă am plecat.

Procurorul: Ne interesează ca martorul să precizeze data cînd a avut loc această împrejurare?

CRISOSTOM: In 1942, în orice caz într-o lună de vară, n-aşi putea să spun exact, în iunie sau iulie.

Procurorul: După ce împrejurări apreciază că era în 1942?

CRISOSTOM: Atunci am avut concediu. Vă pot face dovada cu livretul militar vechi dacă se găseşte la arhivă.

Procurorul: Iţi aduci perfect aminte că în 1942.

CRISOSTOM: Da.

DEPOZITIILE MARTORULUI BORCESCU C TRAIAN, de 54 ani, pensionar.

Preşed: Vei fi audiat ca martoru în procesul lui LUCRETIU PATRASCANU. L-ai cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU?

BORCESCU: Personal nu l-am cunoscut înainte de 23 august, 1944, însă după nume da şi după activitatea ce i-am urmărit-o.

Procuror: Am de pus o serie de întrebări martorului în legătură cu PATRASCANU. Ce ocupaţie a avut în timpul războiului martorul?

BORCESCU: Intre anii 1941 şi 1944 am fost detaşat de Ministerul de Război la Serv. Special de Informaţii unde am condus secţia de contrainformaţii. In cadrul acestei secţii, în cadrul atribuţiunilor ce le aveam acolo, printre alte obiective aveam şi urmărirea activităţii partidelor politice în legătură cu războiul. Printre aceste partide era şi partidul comunist romîn, socotit ca partid ilegal. Pentru a cunoaşte activitatea acestor partide m-am servit de o serie de informatori cît mai apropiaţi de conducere, astfel că am putut cunoaşte activitatea lui IULIU MANIU, DINU BRATIANU, TITEL PETRESCU, precum şi activitatea lui PATRASCANU care era cunoscut fruntaş comunist.

Procurorul: Să arate martorul prin ce împrejurare a cunoscut activitatea acuzatului PATRASCANU?

BORCESCU: Din informaţiile personale pe care le-am avut dela informatori, cît şi din discuţiile avute cu EUGEN CRISTESCU care era directorul general al serviciului de informaţii special, şeful meu direct cît şi dela Generalul PICKIVASILIU care era subsecretar de stat la interne şi inspector al jandarmeriei. Am aflat că începînd din februarie 1944, cînd se urmărea eşirea Romîniei din război, s-a început o activitate febrilă în rîndurile partidelor politice şi s-a căutat o serie de contacte între conducătorii acestor partide, între IULIU MANIU, DINU BRATIANU, TITEL PETRESCU şi recte PATRASCANU. Aceste partide au căutau să stabilească o legătură cît mai deasă, un contact cît mai strîns şi o legătură cu anglo-americanii şi au reuşit aceasta prin ajutorul legaţiei Elveţiei prin ministrul DEVEC şi cu Ministrul Turciei SUPHI TANRIOER. Aceste acţiuni au fost comunicate de către S.S.I. lui ION ANTONESCU fostul mareşal, dar nu a luat nici o măsură contra lor, deoarece şi el era antrenat în acest sens al eşirii romîniei din război şi el spera ca anglo-americanii să debarce în Romînia, cunoscînd interesele pe care anglo-americanii le aveau în economia noastră romînească. Mai mult, ION ANTONESCU ca şi cercurile /partidelor politice şi cercurile palatului şi-au dat seama că prin apropierea trupelor sovietice şi situaţia că Romîniei va fi eliberată de aceste trupe, de către trupele sovietice, ce rol important va avea de jucat P.C.R. în viitoarea situa-

./.

ţăe.In această situaţie sigur că toate partidele burgheze de atunc politice a Romîniei au căutat să-şi asigure o colaborare şi prin aceasta paralizarea acţiunii P.C.R. şi îşi îndreptau atenţia spre LUCRETIU PATRASCANU care era cunoscut fruntaş comunist,intelectual deci mai apropiat mai susceptibil apropiat de ei şi cunoscut că nu a avut o activitate în sînul partidului,deoarece fusese internat cu domiciliu obligatoriu la Poiana Ţapului.

Procurorul:Să spună martorul ce ştie privitor la stabilire domiciliului obligatoriu a lui PATRASCANU la Poiana Ţapului?

BORCESCU: Da.LUCRETIU PATRASCANU cunoscut ca fruntaş comunist era în atenţia organelor de stat şi în special în supravegherea organelor de siguranţă şi deci s-a bucurat şi de oarecari priv legii din partea acestora,deoarece îi era cunoscută activitatea şi atitudinea lui cît şi legăturile lui cu anumite persoane burgheze. Cunoşteau deasemenea că nu are o activitate revoluţionară pe teren cunoşteau deasemenea că nu e compromis în partid aşa cum era de ex plu ŞRAIER şi MARGULIUS,cunoşteau prin legăturile lor pe care le aveau cu siguranţa generală şi deci nu avea nici o perspectivă de juca vreun rol în noua situaţie politică.In această situaţie organ le de stat se gîndeau să-l aibe cît mai aproape în orice împrejura re şi a ajuns la soluţia că la cererea cumnatului său Col.STOICA fost secretar general la Ministerul Inzestrării să-i fixeze domici liul obligatoriu la Poiana Ţapului,fapt care s-a cunoscut,că în acea vreme fruntaşii comunişti erau în închisoare sau prin lagăre.

Procurorul:Să arate martorul ce acţiuni a întreprins /în timp org nele antonesciene în legătură cu LUCRETIU PATRASCANU ce era intern t la Poiana Ţapului.?

BORCESCU : +Pe măsură ce trupele sovietice înaintau spre teritoriul nostru şi în măsura în care trupele anglo-americane nu debarcaseră încă în Balcani şi deci în Romînia,deci era problematică prezenţa lor în această situaţie,conducerea superioară de stat a lui ANTONESCU - respectiv EUGEN CRISTESCU şi PIKI VASILIU s-au gîndit la combinaţia PATRASCANU şi sub diferite pretexte l-au adus dela Poiana Ţapului la Bucureşti.

Procurorul:In ce scop l-au adus aici,dela Bucureşti la Poiana Ţapului şi invers,care a fost scopul urmărit de PIKI VASILIU şi EUGEN CRISTESCU?

BORESCU: Scopul urmărit de către PIKI VASILIU era de a înlesni o întrevedere cu ION ANTONESCU - în prealabil PIKI VASILIU

./.

vorbise cu PATRASCANU asupra necesităţii acestei intrevederi şi cu ION ANTONESCU,scopul era de a stabili o colaborare în situaţia care se creia prin apropierea trupelor sovietice în vederea ieşirii rominiei din răsboi.

Procurorul:Dacă ştie martorul ceva privitor la o întîlnire dintre ION ANTONESCU şi LUCRETIU PATRASCANU?

BORCESCU:Da.Din relaţiile pe care l-am avut şi am aflat chiar dela PIKI VASILIU şi EUGEN CRISTESCU,reese că a fost o întîlnire între aceştia doi.PIKI VASILIU cum v-am spus stînd în prealabil la discuţie cu LUCRETIU PATRASCANU şi arătîndu-i necesitatea unei întrevederi cu ANTONESCU s-a dus la ION ANTONESCU pentru a stabili tehnica acestei întîlniri.Această întîlnire trebuia făcută în condiţii cu totul speciale.Pentru ce?Intîi că nu trebuia cunoscută nici de cercurile intime ale lui ANTONESCU,în al doilea rînd tre - buia cît mai conspirativ că nici organele Gestapoului să nu afle şi s-a stabilit astfel ca în condiţiuni cu totul speciale să se întîlnească şi s-au întîlnit în casa lui OVID VLADESCU,- ION ANTONESCU,PIKI VASILIU şi LUCRETIU PATRASCANU.

Procurorul:Cine i-a confirmat martorului această întîlnire?

BORCEŞCU: Aceasta o ştiu dela PIKI VASILIU şi dela EUGEN CRISTESCU.

Procurorul:Să arate martorul ce cunoaşte despre acţiunile întreprinse de către cercurile palatului şi de către conducătorii partidelor burgheze în legătură cu ComandamentulBritanic la Cairo?

BORCESCU: Da,cercurile burgheziei romineşti avînd în frunte partidul Naţional Tărănesc- IULIU MANIU şi Partidul Naţional Liberă - DINU BRATIANU pe deoparte şi pe dealtă parte cercurile palatului antrenînd la aceasta şi pe ION ANTONESCU,au căutat să găsească o soluţie la noi,prin situaţia care se creia prin apropiere trupelor sovietice de ţara noastră.In acest scop MANIU şi BRATIANU avînd şi asentimentul cercurilor palatului cît şi legătură cu PATRASCANU au trimis la Cairo pe BARBU STIRBEI şi apoi pe VISOIANU care să stabilească o serie de legături cu anglo-americanii în vederea găsirii unei soluţii faţă de situaţia care se creia în ţară. Acest contact a fost păstrat pînă la 23 august de către IULIU MANIU care avea la dispoziţia sa un aparat de recepţie şi transmisie şi care s-a folosit şi de cifrul Ministerului Afacerilor Externe prin NICULESCU BUZESTI cît şi de cifrul nostru al S.S.I.prin EUGEN CRISTESCU pînă la 23 august.Ca urmare a acestei legături dela Cai-

./.

în această perioadă de timp,în ultima perioadă au fost lansaţi pe teritoriul nostru şi trei paraşutişti englezi DE CHASTELAINE,PORTER şi METIANU,care au fost depuşi la localul Inspectoratului General al Jandarmeriei de către EUGEN CRISTESCU.Prin EUGEN CRISTESCU şi PIKI VASILIU aceştia ţineau legătura cu conducătorul comunist din acea vreme.

Procurorul:Să spună martorul ce a urmărit cercurile burgheze din timpul acela în legătură cu PATRASCANU?

BORCESCU:Din informaţiile pe care le aveam şi eu şi din discuţiile cu PIKI VASILIU cu EUGEN CRISTESCU reeşea că partidele burgheze ofereau lui LUCREŢIU PATRASCANU un post de ministru sau vicepreşedinte pentru a asigura colaborarea cu P.C.R.şi deci a-i paraliza forţa sa,-socotind acest partid cu abilitate politică.Această achiziţie în plus vroia să arate Uniunii Sovietice că nu au sentimente ostile faţă de Uniunea Sovietică şi că colaborează destul de bine cu comuniştii din România prin LUCREŢIU PATRASCANU.

DEPOZITIILE MARTORULUI MADARJAC ALEXANDRU, de 56 de ani, fost colonel magistrat, acum pensionar.

Preşed: Vei fi audiat ca martor în procesul lui LUCRETIU PATRASCANU. Cunoşti dumneata pe LUCRETIU PATRASCANU?

MADARJAC: Da, îl cunosc d-le preşedinte.

Procurorul: Să spună martorul ce ocupaţie a avut înainte de 23 august 1944?

MADARJAC: După cum v-am spus am fost colonel magistrat la începutul anului 1942 în ianuarie, am fost detaşat dela Tribunalul Militar al Comandamentului Capitalei unde funcţionam din ordinul Ministrului de Răsboi ca, consilier juridic la Ministerul de Interne. La M.A-I. cînd m-am prezentat în calitate de consilier juridic am fost însărcinat şi cu funţia de şef de cabinet. Am funcţionat în această calitate pînă către luna noembrie 1943, cînd după moartea Colonelului GELEP care era secretar general, s-a desfiinţat secretariatul general şi s-a făcut un organ de legătură între minister şi unităţile subalterne care au luat numele de Direcţia Ordinei Publice - direcţie în care se contope şi Consilieratul Juridic (Serv. Juridic), cu care prilej am fost numit şeful acestei direcţii, calitate în care am funcţionat pînă la 23 august1944.

Procurorul: In timp ce ai avut această funnţie în M.A.I. de consilier juridic şi şef al Ordinei Publice, pe cine l-a avut superior?

MADARJAC: Sef direct l-am avut pe fostul General PIKI VASILIU.

Procurorul: In timpul cît a funcţionat martorul la Ministerul de Interne ca director de cabinet al lui PIKI VASILIU şi consilier juridic, l-a cunoscut pe acuzatul LUCRETIU PATRASCANU?

MADARJAC: Da. După nume îl cunoşteam pe LUCRETIU PATRASCANU cu mulţi ani înaintea răsboiului.

Procurorul: Să arate martorul cum l-a cunoscut.

MADARJAC: Personal l-am cunoscut la începutul anului 1944, în primăvara anului 1944 în următoarele împrejurări:

In una din zilele dela sfîrşitul lunei mai începutul lunei iuni a venit la mine la cabinet LUCRETIU PATRASCANU şi mi-a spus că doreşte să intre în audienţă la PIKI VASILIU. I-am oferit loc şi m-am dus să-l anunţ pe PIKI VASILIU. In cabinet. PIKI VASILIU avea pe cineva, la el i-am raportat aceasta lui şi mi-a spus că dl. PATRASCANU să-l mai aştepte puţin. I-am comunicat lui PATRASCANU aceasta şi după o aşteptare de 5-6 minute, timp în care dl- PATRASCANU a avut o atitudine degajată, PIKI VASILIU personal a deschis uşa dela cabinetul său, care dădea în biroul meu şi l-a invitat în cabinet. Audienţa a durat cam vreo 30

./.

minute ,după care dl-PATRASCANU LUCRETIU a eşit din cabinetul lui PIKI VASILIU trecînd prin biroul meu şi cu aerul unui om satisfăcut mi-a dat bună ziua şi a plecat.

Procurorul:Care era situaţia lui PATRASCANU în acel timp?

MADARJAC:Cînd am fost mutat la Ministerul de Interne dl. LUCRETIU PATRASCANU avea domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului Imi aduc perfect aminte am luat cunoştinţă de acest lucru dintr-o notă informativă dintr-un buletin al poliţiei prin care semnala că dl.PATRASCANU cu domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului a fost semnalat în Bucureşti.

Procurorul:Dacă avea domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului,cum a putut să vină la Bucureşti şi să ia legătură cu PIKI VASILIU?

MADARJAC:Dl.PATRASCANU venea şi stătea la Bucureşti pe baza autorizaţiilor şi a prelungirilor de autorizaţii cu cîte 2o-3o de zile pe care PIKI VASILIU personal i le elibera.Către sfîrşitul anului 1942,jumătatea anului 1943 şi începutul anului 1944 pînă la sfîrşitul lunii aprilie eu în calitatea pe care o aveam am contrasemnat mai multe dintre aceste autorizaţii şi prelungiri de autorizaţii pe care PIKI VASILIU i le elibera personal lui LUCRETIU PATRASCANU.

Procurorul:Era în anul 1942 spui la jumătatea lui 1943 şi spre 1944?

MADARJAC:Da ,la începutul lui 1944 pînă la începutul lui aprilie.

Procurorul:După luna aprilie - mai,PATRASCANU continua să mai vină pe la piKI VASILIU?

MADARJAC: Da,după cum am arătat DL.PATRASCANU LUCRETIU venea la Bucureşti pe baza autorizaţiilor lui PIKI VASILIU şi a prelungirilor şi a uneia din acele prelungiri ultime pe care eu am contrasemnat-o.eu,care mi-a fost arătată chiar de organele de anchetă,datată cu o prelungire de 2o de zile.

Către jumătatea lunei mai,în urma unui consiliu de ordine care se ţinea periodic la Preşedinţia Consiliului de Miniştri sub preşedinţa lui ANTONESCU şi la care a luat parte şi PIKI VASILIU, s-a dat o rezoluţie prin care i se interzicea Dl.PATRASCANU ca să mai părăsească Poiana Tapului.

Procurorul: După această dispoziţie a mai continuat să vină la Bucureşti?

./.

MADARJAC: Eu am luat cunoştinţă de această rezoluţie a chiar din buletinul pe care-l redacta după ce se ţineau aceste consilii de ordine şi se trimiteau la minister. Ulterior acestei rezoluţii interdicţionare, către sfîrşitul lunei mai începutul lunei iunie dl. PATRASCANU a venit în audienţă la PIKI VASILIU. La 3-4 săptămîni după această dată către sfîrşitul lunei iunie 1944, a venit la minister la mine la cabinet, colonelul OCTAV ULEA văr primar cu dl. PATRASCANU, care era un înalt funcţionar la fostul palat regal şi unul din intimii fostului rege Mihai. Col. OCTAV ULEA a spus că vrea să intre în audienţă la PIKI VASILIU. Intrucît în acele zile PIKI VASILIU lipsea din Bucureşti, i-am comunicat acest lucru şi atunci col. OCTAV ULEA m-a rugat ca la întoarcerea lui VASILIU să-i spun că a venit din partea lui LUCRETIU PATRASCANU, să-l anunţe că dl. PATRASCANU se găseşte la ferma lui ULEA dela Colentina. A doua zi a venit VASILIU la Minister, i-am raportat acest lucru, la care VASILIU mi-a spus bine Cu acest prilej dle preşedinte şi onorat tribunal mi-am dat seama că acea rezoluţie prin care se interzicea de către ANTONESCU şi VASILIU, prin care se interzicea dl. PATRASCANU să părăsească Poiana Tapului nu a fost decît o rezoluţie pur formală, pentrucă altfel nu numai organele poliţieneşti, dar chiar PICHI VASILIU s-ar fi sesizat şi ar fi luat măsurile necesare, că dl. PATRASCANU încălcase o dispoziţie dată de dînşii. Totodată această rezoluţiune mai era formală şi prin faptul că interdicţia pentru dl. PATRASCANU de a părăsi Poiana Tapului pe calea rezoluţiei care o cuprindea subzista prin însăşi situaţia de fapt, pecare dl. PATRASCANU îl avea cu 3-4 ani înainte. Situaţia de fapt a dl. PATRASCANU, adică aceea de domiciliu obligatoriu legalmente tocmai asta cuprindea interdicţia de a părăsi localitatea pe care autoritatea de stat le-o dăduse drept domiciliu Ca atare a fost o rezoluţie de formă prin care se interzicea ceeace era cred de interzis de siguranţă dlui PATRASCANU.

Procurorul: Care era natura relaţiilor dintre PATRASCANU şi PIKI VASILIU?

MADARJAC: PIKI VASILIU mi-a spus că îl cunoştea de multă vreme pe LUCRETIU PATRASCANU. Convorbirile dintre dlor erau secrete. Intemeiez şi precizez acest lucru, aceasta pe motivul cum s-a desfăşurat audienţa dlui PATRASCANU la VASILIU. In mod obişnuit solicitatorii care veneau la VASILIU, cînd eşeau de acolo fiecare cu petiţii cu rezoluţia lui PIKI VASILIU pe care o dădeam în lucru sau dacă nu prezentau asemenea rezoluţii VASILIU personal dădea dispoziţiuni verbale cu privire la rezultatul audienţei. Ori după

plecarea lui PATRASCANU nu s-a întîmplat nici una,nici alta.Mai departe bazat pe un răspunspe care VASILIU mi l-adat la o întrebare pe care i-am făcut-o la începutul anului 1943 după ce dl.PATRASCANU fusese internat în lagăr,întrebare pe care i-am făcut-o asupra motivelor pentru care dl.PATRASCANU a fost internat în lagăr printre altele, răspunsul pe care mi l-a dat VASILIU mi-a spus atunci că şi PATRASCANU textual mi-a spus "ne va face servicii",în legătură cu desfaşurarea politică paralellă cu mersul războiului.

Bazat pe aceasta,bazat de asemeni şi pe faptul că ştiam că între dl.PATRASCANU şi VASILIU nu puteau să existe şi nici nu existau raporturi de intimitate,de prietenie,nu existau nici raporturi de rudenie,nu existau nici chestăni de interes material sau de colaborare spirituală sau ştiinţifică.Bazat pe aceste lucruri cred că cu prilejul convorbirilor care le avea dl.PATRASCANU cu VASILIU,dl.PATRASCANU făcea comunicări lui VASILIU,comunicări de natură politică.

Procurorul:Ce discuţii a avut martorul cu PIKI VASILIU, privitor la LUCRETIU PATRASCANU,discuţii din care să rezulte această natură?

MADARJAC:Dle preşedinte şi onorat tribunal,prima discuţie care am avut-o a fost la începutul lunei februarie 1943,după internarea în lagăr a dl.PATRASCANU.L-am întrebat atunci pe VASILIU motivele pentru care dl.PATRASCANU a fost internat în lagăr,i-am făcut această întrebare pentru că îl cunoşteam atunci după nume pe dl.PATRASCANU,ştiam că are domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului,ştiam că VASILIU îi dăduse autorizaţie de venire în Bucureşti lui dl.PATRASCANU şi l-am întrebat asupra motivelor pentru care dl.PATRASCANU a fost internat în lagăr şi aceasta cu ocazia prezentării corespondenţei în una din zilele după internarea dsale în lagăr.VASILIU mi-a făcut o expunere amplă asupra situaţiei generale care era atuncea,expunere în cadrul căreia mi-a dat răspunsul la întrebarea mea şi anume, mi-a spus că îl cunoşate de multă vreme pe dl.PATRASCANU că motivul internării lui dl.PATRASCANU a fost în cadrul măsurilor generale,de ordinele poliţieneşti care sauluat atunci,datorită situaţiei depe frontul de răsărit,că dl.PATRASCANU în niciun caz nu va sta prea mult în lagăr,că lagărul este deja o instituţie de documentare politică care-i îi va servi dl.PATRASCANU şi în fine a încheiat spunîndu-mi că şi LUCRETIU PATRASCANU îi va face servicii în legătură cu desfăşurarea politicii paralelă cu mersul războiului.

Procurorul:Cînd a fost PATRASCANU eliberat din lagăr?

MADARJAC:A fost eliberat pela jumătatea anului 1943,în luna iulie.

./.

Procurorul:Cine a intervenit pentru eliberarea lui PATRASCANU din lagăr?

MADARJAC:A fost eliberat prin hotărîrea lui ANTONESCU şi a lui VASILIU şi i s-a dat în continuare domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului.

Procurorul:Ce discuţii a avut cu avocatul SCHREIBER?înainte de 23 Aug.1944.

MADARJAC:Cu 5-6 zile înainte de 23 August 1944,avocatul ALBERT SCHREIBER,cunoscut şi bun prieten al meu a venit şi m-a rugat să fac cum oi şti,tot posibilul ca să fie scoşi din lagăr dnii GHEORGHIU DEJ şi CHICU STOICA.Eu n-am avut altă posibilitate,m-am adresat lui PIKI VASILIU;i-am făcut această rugăminte în timpul căruia i-am dat să înţeleagă şi oportunitatea pentru dînsul,a unui asemenea gest.VASILIU mi-a răspuns textual,numai doi nu se poate şi cum toţi comuniştii ~~nu~~,ori niciunul şi cum toţi nu se poate,nu-ţi pot satisface cererea ,adăugind totodată că asta aluzie la oportunitatea care i-o sugerasem eu,adăugindu-mi totodată că pe ceiace-l priveşte pe dînsul singura nădejde care o are ca să poată fi sprijinit n-o are decît în dl.PATRASCANU.

Procurorul:Şi totuşi PATRASCANU nu l-a salvat pe PIKI VASILIU,deci afirmaţia dtale nu contrazice faptele?

MADARJAC:Dle Preşedinte şi onorat tribunal,nu este o afirmaţiue,este o reproducere exactă a convorbirii pe care am avut-o cu PIKI VASILIU.PIKI VASILIU dacă şi-a exprimat această nădejde desigur că el s-a sprijinit pe relaţiile care erau între el şi dl.PATRASCANU.Dar dacă PIKI VASILIU a fost executat ,prin asta nu se afirmă şi nici nu se desfiinţează existenţa unui asemenea fapt.

DEPOZIŢIILE MARTORULUI LEOVEANU ŞERBAN, de 65 ani, pensionar militar.

Preşed.: Vei fi ascultat ca martor în procesul lui LUCREŢIU PATRAŞCANU. Cunoşti pe LUCREŢIU PATRAŞCANU?

LEOVEANU: Da.

Procurorul: Cît timp a funcţionar în calitatea de comandant al lagărului Tg.Jiu?

LEOVEANU: Dela 15 decembrie 1942 pînă la 23 august 1944, cînd s-a desfiinţat lagărul de internaţi politici şi în continuare pînă la 12martie 1945, pentru internaţii germani.

Procurorul: In această perioadă de timp cît a funcţionat acolo l-ai cunoscut pe LUCREŢIU PATRAŞCANU?

LEOVEANU: Da, cînd a fost internat în lagăr.

Procurorul: De cine a fost internat în lagăr LUCREŢIU PATRAŞCANU?

LEOVEANU: De către Ministerul de Interne, ordinul semnat fiind de fostul general PIKI VASILIU.

Procurorul: La data internării lui PATRAŞCANU în lagăr suferea de vreo boală?

LEOVEANU: Nu mi s-a plîns deloc că ar fi suferind.

Procurorul: Dacă ar fi fost bolnav, ce măsuri ar fi luat faţă de situaţia sa, lagărul?

LEOVEANU: Pentru bolnavi aveam infirmeria lagărului foarte bine amenajată, sau bolile mai grele se internau la spitalul din oraşul Tg.Jiu, sau chiar la sanatoriul Dobriţa, sau la sanatoriul dela Gioagele.

Procurorul: La ce grupă de internaţi a fost repartizat PATRAŞCANU?

LEOVEANU: La grupa II-a comunistă. Lagărul era format din 3 grupe: Grupa I-a formată din diferiţi internaţi care trăiau pe speze proprii, popotă, serviciu, grupa II-a exclusiv numai comunişti, iar grupa III-a diferiţi infractori.

Procurorul: Dece a fost repartizat la grupa II şi nu la grupa I?

LEOVEANU: Pentrucă nu a cerut să fie repartizat la grupa I, deşi a fost întrebat, fiindcă toţi internaţii care veneau în lagăr pentru internare, erau întrebaţi dacă vor să stea la grupa I pe speze proprii. A fost întrebat şi a spus că stă la grupa II-a.

Procurorul: Ce instrucţiuni a primit martorul la internarea lui PATRAŞCANU în lagăr şi în legătură cu aceasta?

./.

LEOVEANU: Nici un fel de instrucţiuni. Am primit doar ordin de internare, fără nici un fel de specificare specială cum era pentru alţi internaţi importanţi cum a fost mai tîrziu internaţi dnii GHEORGHIU DEJ şi dl. CHIVU STOICA cu menţiunea specială că fiind fruntaşi comunişti periculoşi să fie îndeaproape şi permanent supravehgeaţi, pentru dl. PATRASCANU nu am primit nimic, doar că se internează în lagăr.

Procurorul: Deoe PATRASCANU a cerut să fie repartizat la grupa II-a?

LEOVEANU: Grupa II-a era exclusiv numai comunişti, în grupa I şi III erau diverşi internaţi cu diverite calificate, grupa II erau numai comunişti, pentrucă regulamentul lagărului prevedea ca, comuniştii să fie constituiţi într-o grupă separată aşa au stat pînă la desfinţare, ca să aibe un contact permanentcu comuniştii la grupa I erau foarte puţini comunişti, numai vreo cîţiva.

Procurorul: A urmărit el vreun scop prin această cerere, de a fi repartizat la grupa II.

LEOVEANU: Cum s-a dovedit mai tîrziu a voit să ia şefia acestei grupe de cca. 3oo comunişti, din lagăr pînă la venirea sa comuniştii nu aveau efectiv o conducere, sau un comunist mai important, care să fie un fel de şef al lor era un singur reprezentant al comuniştilor care făcea legătura cu grupa şi cu comandamentul ales de către ei, nu făcea altceva decît legătura dintre ei şi administraţia, dl. prof. CIOROIU NICOLAE dela Constanţa, efectiv un comandant sau un şef al grupei II n-a fost pînă la venirea dlui PATRASCANU şi probabil din aceasta dînsul vroia să ia şefia acestei grupe şi a început o activitate intensă pentru asta.

Procurorul: Ce anume l-a dus la această cerere că el urmărea să preia şefia grupei de comunişti?

LEOVEANU: Toată lumea era curioasă deoarece dl. PATRASCANU căuta să-şi atragă simpatiile comuniştilor, ca să fie recunoscut ca şef umbla printre ei şi a intrat într-o delegaţie de trei persoane care făcea legătura cu grupa şi cu comandamentul, grup care în fiecare sîmbătă venea la mine pentru a exprima doleanţele faţă de comandant şi cerinţei grupei. Toată lumea discuta că PATRASCANU este şeful grupei a II-a comuniste. Asta a fost pînă la venirea în lagăr a dlui GHEORGHIU DEJ care a venit la 2-3 săptămîni, care fusese eliberat dela Caransebeş şi a venit împreună cu CHIVU STOICA şi atunci a început adevărata luptă pot să spun electorală în interiorul grupei II comunistă pentru şefie. Simpatiile pe care reuşise să şi le capete au trecut cu toţii de partea dlui GHEORGHIU DEJ. La vreo săptămînă

/

delegaţia acea de trei care venea la mine pentru diferite doleanţe,a încetat să mai existe,n-a mai venit şi dl.PATRASCANU a pierdut simpatiile pe care reuşise să şi le cîştige pînă la venirea în lagăr a dlui GHEORGHIU DEJ.

Procurorul:Cînd a fost eliberat PATRASCANU din lagăr?

LEOVEANU:In luna iulie 1943.

Procurorul:Ce alte persoane din grupa comunistă au mai fost eliberate în acea perioadă?

LEOVEANU:Niciuna.

Procurorul:Cum a reuşit PATRASCANU să se elibereze numai la cîteva luni de zile?

LEOVEANU:Prin protecţia generalului PIKI VASILIU.Gralul PIKI VASILIU a trimis la lagăr pe un ziarist din Tg.Jiu BARBULESCU, care mi-a comunicat că atît PIKI VASILIU cît şi col.GELEP,i-au spus să vină la lagăr şi să i-a contact cu mine şi mi-au spus să-i transmit lui PATRASCANU că generalul VASILIU este hotărît să-l elibereze din lagăr,să facă o cerere,prin care să arate căeste suferind şi să ceară în schimb domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului.Această cerere înaintată ministerului cu un referat favorabil al meu,care mi-a comunicat BARBULESCU ordinul dl.gral VASILIU ca să-l dau pe baza acestui act adică cererea şi referatul meu îi va da domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului.Atunci l-am chemat chiar pe L.PATRASCANU care pentru prima dată s-a cunoscut cu BARBULESCU,care i-a expus dorinţa dlui gral VASILIU.PATRASCANU a refuzat categoric,n-a vrut să facă această cerere şi JAN BARBULESCU a plecat şi a transmis dlui gral VASILIU refuzul categoric al dlui PATRASCANU.

După această chestiune,la începutul lunei iulie 1943,ducîndu-mă la minister în interes de serviciu,după terminarea chestiunilor am fost la gralul VASILIU şi i-am spus ce e cu PATRASCANU de a refuzat să facă cererea pe care aţi spus să o facă prin JAN BARBULESCU, spunîndu-i că ordinul l-am executat,însă că PATRASCANU a refuzat categoric,m-a întrebat pentru ce,la care i-am răspuns că nu ştiu.Mi-a spus caută să-l convigi şi dta,să-i spun categoric dacă nu face cerere şi să-şi ceară domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului,arătînd că este bolnav,nu-i dau drumul din lagăr,fără cerere.

Reîntorcîndu-mă la Tg.Jiu,nu am avut timpul material ca să-i comunic dorinţa lui VASILIU lui PATRASCANU şi ordinul pe care-l primisem eu,întrucît venise la mine col.GELEP,care era gorjan, şi care venise tocmai cu scopul pentru a discuta cu LUCRETIU PATRASCANU ,discuţie care a avut loc şi cu care prilej GELEP l-a întrebat

./.

pe PATRASCANU dece se încăpăţinează şi nu vrea să facă cererea,aşa cum vrea gralul VASILIU,ca să plece cu domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului.După un schimb de cuvinte,PATRASCANU a refuzat din nou categoric şi n-a făcut cerere,colonelul GELEP a plecat.

După plecarea acestuia şi-a revenit,a făcut cererea şi mi-a dat-o mie,eu am dat-o col.GELEP după masă în orele 5,dar care mi-a spus să o trimit prin poştă la Bucureşti,fiind prezentată generalului VASILIU.După masa zilei următoare,s-a aprobat eliberarea din lagăr a lui LUCRETIU PATRASCANU,cu domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului şi să trec la executare că ne va veni confirmarea prin ordin scris.

Pe baza acestui ordin telefonic ,PATRASCANU a fost expediat la Poiana Tapului,unde avea atunci o vilă,cu un delegat al lagărului.La două zile după aceasta a venit şi ordinul scris.In aceste împrejurări a plecat dl.PATRASCANU din lagăr.

Procurorul:Ce fel de rezoluţie a pus martorul pe cererea făcută de PATRASCANU? -

LEOVEANU:Eu am confirmat cele spuse de dl.PATRASCANU, că este suferind de piept şi că condiţiile de trai din cadrul grupei a II-a sunt defavorabile unui asemenea om şi sunt de părere să fie pus în libertate.

Procurorul:Era suferind?

LEOVEANU:Nu era suferind,dar am executat ordinul gralului VASILIU.

Procurorul:Putea PIKI VASILIU să pună în libertate din lagăr pe propria sa răspundere,pe vreun internat?

LEOVEANU:Nu.Eliberările din lagăr se făceau printr-o comisie de triere care venea din trei în trei luni,comisie condusă de col.GELEP,sau mai tîrziu de dl.IONESCU STANESCU,subdirector gral al Situaţii,făceau table şi le înaintau ministerului.Persoanele importante care făceau politică mai mare,cum era gral RADESCU,cum a fost dl.LUCRETIU PATRASCANU,MISU RALEA,MAURER,alţii şi alţii nu puteau fi eliberaţi,decît cu aprobarea mareşalului ANTONESCU.

Procurorul:Ce mai ştie martorul în legătură cu acuzatul L.PATRASCANU?

LEOVEANU:După ce i s-a dat domiciliu obligatoriu am fost informat că nu stătea în permanenţă la Poiana Tapului şi că mai pleca.Mi s-a comunicat de către dl.AUREL DOBRESCU,fost ministru ţărănist,internat în lagăr în iunie 1944,că la vila dsale dela Snagov în luna mai 1944,8-9 Mai,s-a semnat un bloc democrat,între partidele ţărănist,liberal,comunist,socialist,BRATIANU,MANIU,PATRASCANU

şi TITEL PETRESCU.Asta mi-a spus-o în luna iulie 1944.

- - - -

DEPOZIȚIILE MARTORULUI SANDRU OVIDIU, de 5o ani, de profesie ajustor mecanic.

Președ: Vei fi ascultat ca martor în procesul LUCRETIU PATRASCANU. Cunoști pe LUCRETIU PATRASCANU?

SANDRU: Da, îl cunosc din 1932.

Procurorul: Ce știe martorul din perioada cît a lucrat cu PATRASCANU, despre activitatea trădătoare a acestuia?

SANDRU: Inainte de evenimentele dela Grivița cînd muncitorii se pregăteau să-și apere drepturile lor, la unele ședințe l-am cunoscut pe L. PATRASCANU.

După evenimentele dela Grivița, după reprimarea grevei, am fost băgați la Jilava, cca. 15oo muncitori. Sigur că pe toți ne-a băgat în forturi în inchisoarea propriu zisă a Jilavei. După cîteva zile, a fost adus și L. PATRASCANU la Jilava, însă el nu a fost băgat în inchisoare cu noi și a fost ținut într-o cameră, aproape de comandamentul închisorii, sus era administrația. Sigur că muncitorii s-au întrebat fiecare de ce PATRASCANU cunoscut ca comunist nu este și el adus în forturi cu noi. Mulți își puneau întrebarea și întrebarea justă, el avea o cameră spațioasă acolo, fiindcă atunci cînd ne chema la interogatoriu vedeam că mergea fără sentinelă, cu un cuvînt a dus-o mai bine decît toți dintre noi, în inchisoarea din Jilava.

Această întrebare care și-o punea fiecare mi-am pus-o și eu, cum atunci cînd venea și ne spunea despre lupta pe care trebuia s-o ducem, acuma el este izolat, nu mai este comunist și a rămas un sîmbure de îndoială în sufletul nostru.

L-am mai întîlnit pe L. PATRASCANU în 1835-1836, a fost numită o delegație din partea partidului comunist ca să luăm legătură cu diferiți conducători ai fostelor partide democratice, istorice, în vederea încheierii frontului popular și la noi în țară. LUCRETIU PATRASCANU în urma atitudinei lui, a orgoliului lui personal și exagerat, a dușmăniei lui față de partid și față de cl. muncitoare, a fost dat la muncă de jos. Printre cei care au fost în această delegație, era și PATRASCANU. Am fost la diferiți conducători. Acolo trebuia să punem închegarea frontului popular la noi în țară imediat, trebuia să demascăm manevrele reacțiunii dela noi din țară și să atragem pe aceste elemente cum era MADGEARU, TITEL PETRESCU, MANIU, BRATIANU și unii dintre social democrați. L. PATRASCANU, el nu punea problema ~~xxxxxxxxxx~~ așa cum ni s-a trasat din partea partidului, el punea problema că nu este într-adevăr atunci momentul dar noi trebue să încercăm pe viitor să putem închega acest front popular.

./.

Eram într-o discuţie cu TITEL PETRESCU ,unde spunea cu cine să închee frontul popular,cu cîţiva din noi care suntem acolo sau mai sunt şi alţi derbedei ca noi afară.Si atunci l-am întrebat pe TITEL PETRESCU,ceiace PATRASCANU m-a oprit să vorbesc,cînd a fost sincer,cînd vorbea la casa muncitorilor după Izvor despre socialism,sau acuma cînd războiul bate la uşă şi el se dă înapoi dela închegarea frontului popular.Am avut atunci o discuţie cu LUCRETIU PATRASCANU ,ie şind afară dela TITEL PETRESCU l-am întrebat dece are poziţia asta,la care mi-a răspuns că el nu este convins că acest front popular trebuieşte închegat acuma la noi în ţară.

PATRASCANU m-a întrebat dacă aceste directive vin din partea CC,sau dela Comintern,întrucît dacă vin dela CC el nu se supune lor,ci numai directivelorCominternului.

In urma acestor discuţii şi a atitudinei lui,mi-am dat într-adevăr seama că PATRASCANU este un element duşmănos al clasei muncitoareeste unealtă în mîna reacţiunii,în mîna partidelor istorice am pus problema legăturii pe care am avut-o din partea C.C. ca PATRASCANU să nu mai ia parte la aceste delegaţii şi în adevăr a fost îndepărtat.

După aceia l-am mai întîlnit pe PATRASCANU în lagărul dela Miercurea Ciuc,cînda fost adus şi el în lagăr.Imediat după venire lui în lagăr a intrat în legături cu elementele oportuniste,elementele care şovăiau,de care el s-a apropiat şi a început să-i întrebe dacă este organizaţie de partid în lagăr,cine este în conducerea organizaţiei de partid.Si pe cine a găsit,pe EMILIAN ANGHELIU,care de atunci avea o atitudine oportunistă,era un element intrat în putregai.La cele întrebate de PATRASCANU,EMILIAN ANGHELIU i-a răspuns că nu cunoaşte, întrucît nu este nici el de mult în lagăr.A vorbit apoi la mine cu care prilej eu i-am spus:Tov.PATRASCANU,dacă eşti membru de partid, trebuie să ai răbdare,întrucît are să vină la tine o legătură din partea org.de partid,care să ia legătura cu tine",ai puţină răbdare, dacă ai încredere în partid.După această discuţie,L.PATRASCANU mi-a propus ca să săpăm un tunel în lagăr şi să evadeze conducătorii din lagăr nu poate să stea închis,sau în lagăr.I-am spus că este imposibil ca să săpăm 60 metrii pe sub pămînt un tunel,nu avem unde pune pămîntul,spunîndu-i categoric lui PATRASCANU această propunere nu este sănătoasă,interzicîndu-i categoric că asta nu poate să fie decît o provocare ca să mai discuţi cu cineva sau să mai încerci ceva fiindcă astea sunt puşi ca la orice provocare să meargă pînă la împuşcarea noastră.Sigur că această manevră mîrşavă a lui PATRASCANU de evadare

./.

a conducătorilor de acolo nu a fost decît cu scopul de a face provocare în lagăr ca pînă în cele din urmă,dacă acceptam această propunere,să fim împuşcaţi cu toţii.Eu şi ceilalţi tovarăşi eram convinşi că PATRASCANU era primul care se ducea la comandamentul lagărului şi denunţa evadarea noastră,ca săfim împuşcaţi.

După ce a fost zădărnicită această manevră a lui PATRASCANU şi după ce am vorbit cu cîţiva tovarăşi internaţi în lagăr, PATRASCANU a fost izolat,retrăgîndu-se în companis lui ANGHELIU şi a altor elemente oportuniste de acolo din lagăr.Văzînd că nu poate face nimic şi văind că este izolat s-a făcut că este bolnav,a fost scos din lagăr şi adus la Bucureşti,de unde a fost pus în libertate.

LUCRETIU PATRASCANU a revenit iarăşi în lagăr în 1943, l-am întrebat atuncea cum s-a făut de a fost pus în libertate.Mi-a spus că au intervenit rudele,mama pela rudele sale şi a fost dus atuncea pela Directorul General al Siguranţei,anume GHICA,care era atuncea dir.sig.legionare şi la pus în libertate la cererea lui maică-sa şi a unor rude ale lor.Bine dar cum ai putut să accepţi ca să fi pus în libertate?Păi da de nu sunt prost ca voi ca să stau în închisoare,în lagăr.Dar nici noi nu vrem ca să stăm în lagăr,ce parcă noi vrem să stăm în lagăr,ne ţine ăştia,însă nici asta nu acceptăm ca să ne pună sub forma asta în libertate.Da,dar voi nu ştiţi că GHICA mi-a arătat olistă printre care ai fost şi tu - erai al şase-lea- ceruţi de organizaţia legionară,ca să fiţi împuşcaţi ,printre care era în frunte cu tov.GHEORGHIU DEJ.Si i-am spus ţi-a arătat-o asta:Da. Aceasta a coincis exact cu perioada cînd eram în lagărul dela Caracal.Este foarte adevăr că org.legionară din Caracal a veăt o grupă de 60 legionari,înarmaţi acolo,ca să fim predaţi organizaţiei de acolo,pentru că ei nu acceptă să fie în rasa lor de activitate comunişti şi să fim predaţi.

După o provocare care s-a făcut în lagăr de un agent provocator,am fost dus ca pedeapsă la o fabrică de cînepă la Vlădeni. Organizaţia de partid din lagăr,în timpul acesta,PATRASCANU a început să o cunoască,prin intermediul unor elemente care PATRASCANU venea cu vorbe mieroase şi cunoştea şi el unii membrii de partid şi i-a spus cineeste în conducerea organizaţiei de partid.

In timpul cît am fost la Vlădeni ,PATRASCANU a fost chemat la administraţie,la conducerea lagărului,să trateze asupra muncii unor cartuşiere şi curele de arme ca să fie unse,PATRASCANU spunea că pentru asta a fost chemat.PATRASCANU a acceptat fără plată,fără nimic,noi să cedăm din linia noastră şi să acceptăm ceeace comandamentul lagărului a cerut.Cînd am venit înapoi,PATRASCANU ducea

/

o muncă de spargere făţişă în organizaţia de partid şi printre interna El arăta sub diferite pretexte că comitetul de partid este vechi şi trebue neapărat schimbatşi trebue noi alegeri făcute acolo.El a găsit unele elemente slăbe şi în adevăr a dus o muncă de distrugere a organizaţiei,ceeace într-o mică măsură i-a reuşit lui PATRASCANU.După o abilă manevră a lui PATRASCANU a intervenit la administraţia lagărului,ca un membru din biroul org.de partid să fie trimis la spital, fiindcă este bolnav,deşi n-a cerut acesta.El totuşi a intervenit şi a spus să fie îngrijit fiindcă este bolnav.Atuncea am văzut într-adevăr duşmănia mare pe care o are PATRASCANU faţă de organizaţie şi faţă de partid.Atuncea el a pornit pe faţă şi l-am prins într-o şedinţă secretă încă cu două elemente,care discuta răsturnarea biroului organizaţiei de partid din lagăr.Nu s-a oprit numai aici prin manevrele lui trădătoare şi atitudinea lui ticăloasă,prin manevrele lui ,a reuşit ca să fim trimişi la tăiat de pădure,la cca.1oo km.Venind înapoi am constatat că pusese mîna pe toată organizaţia şi cerîndu-i legătura a refuzat să o dea,spunîndu-mi că biroul vechi nu mai are nimic şi el este acela conducător şi membri de partid vor ca el să fie în fruntea acestei organizaţii.Văzînd că prin aceste lucruri într-adevăr el duce organizaţia în mîinile administraţiei cu provocările lui mîrşave pe m care le făcea acolo,am făcut o scrisoare adresată celulei unde arătam şi demascam manevrele trădătoare ale lui PATRASCANU acolo înlagăr .Am arătat că nu numai aici dar şi atitudinea lui de afară a fost duşmănoasă faţă de partid şi acest element trebue să fie izolat,acest element trebue să fie îndepărtat de organizaţia noastră fiindcă ne dădea pe mîna siguranţei pe toţi ca să fim împuşcaţi.

Si într-adevăr că afară,prin elementele pe care le-a avut PATRASCANU i-a venit legătura din lagăr ,a urmărit oameni care aveau legături directe cu partidul,a urmărit elementele acestea şi au căzut peste 5o de patrioţi din Apărarea Patriotică care au luptat atunci. LUCRETIU PATRASCANU prin legăturile pe care şi le-a format în afară ţinea legătura oficială pe care o ţinea permanent cu FORIS şi cu COFLER de afară,deci cunoşteau acele legături pe care a avut-o.

Atunci după acea scrisoare am încercat să-l izolez,el a lovit pe faţă în org.de partid.Atunci cînd org.de partid,după ce a venit doi tovarăşi dela închisoarea Caransebeş tov.GHEORGHIU şi tov.CHIVU şi situaţia era grea,formată de acest element care s-a introdus şi a pus mîna pe organizaţia de acolo,unele elemente au început să se lămurească situaţia în lagăr,după venirea tov.GHEORGHIU s-au dus tra-

tative cu acest PATRASCANU ca să-l tempereze, ca săl readucem la realitate, însă nu se putea el era înrăit se vedea pe faţă lui duşmănia, duşmănia adîncă pe care o nutreşte faţă de org. de partid şi faţă de partid şi faţă de clasa muncitoare.

Văzîndu-se şi de data aceasta izolat, văzîndu-se aşa cum a fost demascat el a fost pus în libertate, PATRASCANU a plecat din lagăr, acest element care a dus aici muncă de distrugere, acea muncă de spargere a organizaţiei noastre.

DEPOZITIILE MARTORULUI COROPITA MARIN de 55 de anim,fost poliţist.

Preşed:Vei fi audiat ca martor în procesul lui LUCRETIU PATRASCANU.Cunoşti pe PATRASCANU LUCRETIU?

COROPITA:Da,l-am cunoscut.

Procurorul:Ca poliţist dta unde ai lucrat,în ce brigadă.

COROPITA:La Biroul II,Poliţia Socială.

Procurorul:Cînd l-ai cunoscut dta pe PATRASCANU.

COROPITA:Din 1935-1936.

Procurorul:Cu ce ocazie l-ai cunoscut?

COROPITA:Mi-a fost dat în primire sal urmăresc.

Procurorul:L-ai urmărit?

COROPITA:Da.

Procurorul:L-ai arestat vreodată?

COROPITA:De mai multe ori.

Procurorul:Si ce s-a întîmplat?

COROPITA:L-am dus la Prefectură şi l-am predat şefilor mei pentru anchetă şi am văzut că l-au pus în libertate de grabă.

Procurorul:De cîte ori s-a întîmplat aceasta?

COROPITA:De 3-4 ori.

Procurorul:Arată dta împrejurările în care l-aţi filat, leaţi urmărit în cursul anului 1938.

COROPITA:In 1938 am primit ordin dela chestorul PARIZIANU să-l arestăm chiar în noaptea aceea pe PATRASCANU.Era o noapte ploioasă,am luat măsuri de pază,eram vreo 6.Am avut ordin să nu pătrundem în casa dsale,şi numai la ieşire şi să fie adus cît mai degrabă în faţa chestorului PARIZIANU.Pentru ce motive nu ni s-a spus.La orele 2 noaptea,a eşit o femee din casa lui PATRASCANU.Noi aranjaserăm cu taxiurile care erau împrejur că dacă ese cineva din casă,din str. Albă Nr.2 dela PATRASCANU,să aibe grije şofeurii să spună pe cine a luat şi unde anume a dus.Si cum întîmplarea a fost că şoferul a fost de bună credinţă a luat pe o duduie şi a dus-o în str.Mintuleasa la un bloc şi şoferul a venit după cca.1o-2o minute şi ne-a spus.Am raportat mai marilor noştri şi am înfiinţat alt post la casa aceea. N-am avut timp să aflu cine era duduia şi cum se numea ,dar spre surprinderea noastră,agenţii nici n-au făcut o oră de post acolo şi au fost arestaţi.

Procurorul:Agenţii au fost arestaţi,cum aceasta?

COROPITA:Da,din ordinul inspectorului general VINTILA IONESCU dela direcţia generală.

DEPOZITIILE MARTORULUI STEINBERG GABRIEL, de 58 ani, avocat.

Preşed: Vei fi audiat ca martor în procesul PATRASCANU LUCRETIU. Ai cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU?

STEINBERG: Da.

Procurorul: Să arate martorul în ce împrejurări l-a cunoscut pe acuzatul PATRASCANU.

STEINBERG: L-am cunoscut din 1934 cu prilejul unor procese politice la Chişinău şi mai demult chiar, procesul dela Tatar-Bunar, dar era un proces antifascist pe care-l înscenaseră acolo, unde l-am cunoscut.

Procurorul: Cînd s-a mai văzut după 1934 cu acuzatul PATRASCANU?

STEINBERG: In 1942 eu eram consilier juridic la Soc. Titan, şi a venit la societate să mă vadă, o vizită să-mi facă. El mă ştia antifascist, şi mă ştia luptător. Vroia să vadă dacă n-a intervenit o schimbare în atitudinea mea.

Procurorul: Ce întîlniri ştie martorul că a avut PATRASCANU cu AUSNIT înainte de 23 aug. 1944?

STEINBERG: In 1944, februarie sau martie a venit PATRASCANU la societatea unde lucram eu şi mi-a spus că vrea să-l vadă pe MAX AUSNIT. Eu m-am dus şi i-am comunicat lui AUSNIT că vrea să-l vadă LUCRETIU PATRASCANU. AUSNIT a fost de acord şi a spus că să vină şi a intrat înăuntru. Eu l-am condus şi o jumătate de minut am stat acolo şi cînd am văzut că nimic nu vorbeşte, mi-am dat seama şi m-am retras. Şi au vorbit o jumătate de ceas.

Procurorul: Ce raporturi erau între ei.

STEINBERG: Mi-a făcut impresia că erau raporturi bune, pentrucă-l primise - colega - nu ştiu la ce se referea, probabil că au stat în lagăr.

Procurorul: A mai avut loc vreo întîlnire între PATRASCANU şi AUSNIT după aceasta?

STEINBERG: După această întrevedere, PATRASCANU mi-a spus cînd a eşit: că vreau să-l mai văd pe AUSNIT, dar nu aici, pentrucă aici este incomod şi este riscant. Atunci zice n-ar putea să vină la dta acasă. Atunci eu am spus că organizînd frontul antifascist, am spus da, atunci s-au dus şi au stabilit anume cînd şi la ce oră şi la ora 8 seara au venit.

Procurorul: Cît timp a durat întîlnirea.

STEINBERG: O oră aproape.

Procurorul: Despre o altă întîlnire ştie martorul?

./.

STEINBERG:Tot după vreo două-trei săptămîni acelaş,i-am comunicat că doreşte să-l vadă,i-am comunicat,a acceptat şi s-au întîlnit.

Procurorul:In cursul lunei iunie 1944,ştie martorul vreo intîlnire între PATRASCANU şi AUSNIT,tot în locuinţa dsale?

STEINBERG:Da.

Procurorul:Ce ştie?

STEINBERG:Au venit exact în aceleaşi condiţiuni,PATRASCANU mi-a comunicat că doreşte să-l vadă pe AUSNIŢ.AUSNIT a venit cu PATRASCANU la mine şi au stat iarăşi un ceas.

Procurorul:Ce ştie martorul privitor la un mesagiu scris de maşină.

STEINBERG:PATRASCANU m-a rugat într-o zi,mi-a spus dacă mi-ai putea procura o maşină de scris,pentrucă am de scris ceva,şi atunci am luat o maşină într-o zi,a venit PATRASCANU la mine singur şi a scris la maşină 15 minute,sau 10 minute.A luat şi a ars indigoul, a luat şi a făcut un bileţel ca o ţigară,a lipit-o şi sub formă de sul,m-a rugat:"Zice să i-o dai neapărat mîine dimineaţă lui AUSNIT". S-a dus şi a ars indigoul fără nici o urmă.M-am dus şi i-am dat lui AUSNIT dimineaţa bileţelul.Toate precauţiunile pe care le-a luat şi toate măsurile acestea:neapărat să nu ştie nimeni,cu indigoul ars a născut în mine curiozitatea extraordinară,prima dată.Atunci ducîndu-i cu AUSNIT bileţelul,el a citit şi după vreun ceas,două a plecat din birou şi atunci de curiozitate m-am dus să văd - el de obicei cînd primea o scrisoare,o arunca la coş,m-am dus să văd vreo urmă însă n-am găsit nimic.

Procurorul:Cu cît timp înainte de plecarea lui AUSNIT la Cairo,s-a văzut PATRASCANU cu el?

STEINBERG:Cu cîteva zile.

Procurorul:Cu cît timp înainte de plecarea lui AUSNIT,i s-a predat bileţelul.

STEINBERG:Tot cu cîteva zile.

Procurorul:Cunoaşte martorul vreo altă întîlnire a lui PATRASCANU cu AUSNIT,în prezenţa altei persoane,sau în alt loc.

STEINBERG:Tot înainte de plecare,de fuga lui AUSNIT m-a rugat că:într-o zi să-l iei pe PATRASCANU şi să-l duci la ALEX.STEFANESCU.La ora 9 seara l-am dus.

Procurorul:După 23 aug.1944 a mai întreţinut PATRASCANU, legături cu MAX AUSNIT ,ce ştie despre acestea?

STEINBERG:Da,după 23 august MAX AUSNIT cînd s-a întors dela Cairo,se semnase armistiţiul,a trecut o bucată de vreme şi la

un moment dat, AUSNIT de data aceasta, mi-a spus că dorește să-l vadă pe PATRASCANU. I-am comunicat acest lucru lui PATRASCANU, au fost de acord și s-au întîlnit de vreo două-trei ori.

Procurorul: ~~Cu~~ Ce scop au avut aceste întîlniri, acestea de după 23 Aug., dintre PATRASCANU și AUSNIT.

STEINBERG: Nu știu.

Procurorul: Ce știe martorul privitor la un proect de lege?

STEINBERG: Prin 1938 se făcuse o societate în străinătate și acționarii principali ai soc. Reșița. S-a făcut o societate în străinătate, unde drept capital au depus acțiuni blocate, în străinătate și votoau la adunările generale ale Reșiței un delegat din partea acelora unde erau blocate acțiunile. In 1939-1940 guvernul fascist a venit cu un decret și a hotărît ca să se elibereze duplicate, după acțiunile blocate. După 1944 acest lucru prezenta o anomalie pentru conducerea Reșiței ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~, în așa fel că titularii acționari să poată vota cu duplicate, iar în străinătate blocate acțiunile, dar se vota de data aceasta, fiecare personal, venea și vota pe baza duplicatelorscoate la tribunal cu o lege specială. Atunci MAXX AUSNIT a dat dispozițiuni la Reșița și contenciosul a întocmit un proect de lege pentru anularea acestui decret, în așa fel încît să nu se mai poată vota cu duplicate, ci titularii acțiunilor blocate să se poată prezenta să voteze și mi-a dat un plic și m-a rugat să mă duc la PATRASCANU și să-i dau plicul în care era un brion de proect.

Procurorul: După fuga lui AUSNIT în SUA, s-a mai văzut PATRASCANU cu el?

STEINBERG: El cînd s-a întors în 1946 dela Conferințe dela Paris, eu l-am văzut și l-am întrebat dacă l-a văzut pe AUSNIT la Paris. A spus că era cu PRANASOVICI, nu știu decît atît.

- - - -

DEPOZIŢIILE MARTORULUI ZAHARIA ION, de 36 ani, pilot de linie.

Preşed: Vei fi audiat ca martorul în procesul PATRASCANU. Il cunoşti pe LUCRETIU PATRASCANU?

ZAHARIA: Da.

Procurorul: Să arate martorul în ce împrejurări l-a cunoscut?

ZAHARIA: L-am cunoscut pe PATRASCANU în următoarele împrejurări: In toamna anului 1947 fiind dus în disponibilitate de Soc.TARS, funcţionam ca pilot de linie, am cerut lui MICSA REMUS procuror la cabinetul lui LUCRETIU PATRASCANU să intervină la el să fiu reprimit la soc.TARS, Prin MICSA REMUS şi BETEA NICOLAE pe care l-am cunoscut de altfel prin MICSA REMUS, am fost primit în audienţă de către LUCRETIU PATRASCANU, care mi-a dat un bilet de recomandare către ministrul muncii Acest bilet de recomandare împreună cu memoriul meu l-am depus la Ministerul Muncii. Astfel l-am cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU.

Procurorul: Ce persoane din anturajul lui LUCRETIU PATRASCANU, cunoaşte martorul?

ZAHARIA: Din anturajul lui LUCRETIU PATRASCANU, cunoşteam următoarele persoane. Pe BETEA NICOLAE, MICSA REMUS, pe RATIU ANTON şi pe PAVEL CONSTANTIN.

Procurorul: In ce împrejurări i s-a propus martorului să participe la organizarea fugii clandestinea lui PATRASCANU, SABIN MANUIL şi a altora.

ZAHARIA: Această chestiune, în toamna anului 1947 la o berărie din Bd.6 Martie, BETEA NICOLAE în prezenţa lui MICSA REMUS m-au întrebat dacă cunosc din piloţii TARS-ului pe vreunul care ar putea accepta să organizeze o fugă din ţară a cîtorva personalităţi. I-am indicat în acest scop pe MAX MANOLESCU. Atît MICSA REMUS cît şi BETEA îl cunoşteau pe MAX MANOLESCU, cu ocazia intervenţiei lui MAX MANOLESCU la PATRASCANU în chestiunea arestării aviatorului PAVLOWSKI.

Procurorul: Cum s-a desfăşurat această pregătire a fugii din ţară a lui PATRASCANU şi a aderenţilor lui.

ZAHARIA: BETEA NICOLAE mi-a spus în urma celor discutate la acea berărie să iau contact cu MAX MANOLESCU, iar în cazul cînd MAX MANOLESCU acceptă să vină să-i comunic. Am luat legătura cu MAX MANOLESCU care a acceptat propunerea de a-l scoate din ţară pe LUCRETIU PATRASCANU şi prietenii lui şi i-am comunicat aceasta lui BETEA. BETEA mi-a spus să-l aduc pe MAX MANOLESCU acasă la el ca să discute propunerea în detaliu. După cîteva zile dela această discuţie l-am dus pe MANOLESCU la BETEA NICOLAE la locuinţa lui din str.dr.Herăscu Nr.11.

./.

Procurorul:Ce intîlniri au avut loc în continuare în vederea pregătirii fugii?

ZAHARIA:Prima întîlnire a avut loc aici în str.Herăscu , Nr.11 la care au participat,BETEA,MAX MANOLESCU şi cu mine.La această intrevedere BETEA NICOLAE ne-a spus amîndoura că este vorba de fuga din ţara a lui PATRASCANU,a lui SABIN MANUILA şi a cîtorva persoane din anturajul lui.Pentrucă MANOLESCU a acceptat să facă acest lucru,BETEA NICOLAE i-a promis că va avea existenţa asigurată pe 5 ani şi un post în aviaţia americană,iar bagajele lui şi valorile pe care le are asupra lui,le poate depune aici şi în străinătate prin intermediul legaturilor lui BETEA le va primitTot la această întîlnire s-a discutat planul de fugă în mod principial,urmînd ca restul să fie discutat la o nouă întîlnire care va avea loc în prezenţa lui SABIN MANUILA.Data şi locul întîlnirii mi s-a spus că o voi comunica eu lui MANOLESCU, eu ţinînd între timp legătura cu BETEA NICOLAE.După aproape o săptămînă dela această întîlnire a avut loc la locuinţa lui FLORIN TEODORU din str.Simonide din apropierea liceului Lazăr o întîlnire,la care au participat SABIN MANUILA,BETEA NICOLAE ,RATIU ANTON ,MAX MANOLESCU şi cu mine.La această întîlnire SABIN l-a asigurat pe MAX MANOLESCU, de cele spuse de BETEA cu privire la asigurarea existenţei pe 5 ani în America şi postul în aviaţia americană sau engleză,iar cu privire la bagaje i-a spus că pot fi depuse aici şi prin intermediul legaţiei Americane îi poate trimite oriunde în străinătate. S-a discutat amănunţit planul de fugă,s-au precizat persoanele ce urmează să plece şi s-a fixat o ultimă întîlnire în locuinţa lui GHEORGHESCU ROENGER din str.Bitoliei.

Procurorul:Să arate martorul în ce a constat planul acesta al fugii,in amănunte?

ZAHARIA:MAX MANOLESCU fiind pilot inspector la soc.TARS putea cere şi putea obţine orice cursă ar fi vrut.In acest scop s-a hotărît ca plecarea grupului să se facă depe aerodromul Arad şi Timişoara.LUCRETIU PATRASCANU urma să se îmbarce pe Aerodrom la Arad,prezenţa lui justifica acolo fiind la data aceea deputat la Arad.SABIN MANUILA în posesia unui act de identitate fals urma să se îmbarce la Timişoara iar restul grupului urmau să se împartă pe cele două aerodroame.Odată îmbarcaţi în avion,cu aprobarea lui MAX MANOLESCU eu obţineam locul pilotului secund.Pentru îndepărtarea celorlalţi membri ai echipajului,MAX MANOLESCU trimitea radiotelegrafistul de bord în cabina de pasageri ca să-i aducă servieta lăsată anume în acest scop. Telegrafistul plecînd din cabina de pilotaj în cabina pasagerilor,era imobilizat de către cîteva persoane din grup.Cam aşa se proceda cu

mecanicul de bord. Avionul rămînea acum în comanda lui MAX MANOLESCU şi a mea. Ajunşi în regiunea Piteşti, avionul trebuia să schimbe ruta către Turcia. Mai înainte, SABIN MANUILA mi-a spus că sosirea noastră în Turcia va fi anunţată prin Legaţia Americană şi vom fi aşteptaţi. Tot pentru îndepărtarea restului echipajului din cabină, s-au preconizat nişte ţigări narcotizate, care urmau să fie procurate de SABIN. In cazul cînd MAX MANOLESCU n-ar fi izbutit să-l trimite pe radiotelegrafist şi pe mecanicul de bord din cabină, în cabina de pasageri aceştia urmau să fie scoşi din cabină sub ameninţarea pistolului.

Procurorul: Să arate martorul ce persoane urmau să fugă în cadrul acestui plan de fugă?

ZAHARIA: In cadrul acestui plan urmau să fugă următoarele persoane: PATRASCANU cu soţia şi LENA CONSTANTE, SABIN MANUILA cu soţia, fratele lui SABIN MANUILA cu soţia, BETEA NICOLAE, RATIU ANTON, criminalul de război DANULESCU, ERNICI cu soţia, GEORGESCU ROENGEN, MANOLESCU cu soţia şi copilul, eu cu soţia, eventual MICSA REMUS cu PAVEL CONSTANTIN.

Procurorul: A mai urmat după aceasta vreo consfătuire a celor care urmau fuga, unde şi ce s-a discutat?

ZAHARIA: Da, la întîlnirea dela FLORIN TEODORU s-a hotărît o ultimă întîlnire în casa lui GEORGESCU ROENGEN. La această întîlnire trebuia să se discute ultimele amănunte tehnice asupra plecării şi să se hotărască plecarea membrilor grupului către cele două aerodroame. Plecarea urma să se facă după ce MAX MANOLESCU se întoarcea dintr-o cursă la Paris. In ziua fixată la ora 8 seara împreună cu RATIU ANTON m-am dus la locuinţa lui GEORGESCU ROENGEN, nu venise încă nimeni atunci. Către ora 9 seara a venit MAX MANOLESCU care trebuia să plece dimineaţa la Paris şi a spus că a fost arestat de organele Controlului Economic pentrucă vroia să scoată din ţară un pachet cu valori şi că atunci fugise dela Controlul Economic. Am stat în aşteptarea celorlalţi membrii ai grupului, trebuia să mai vină SABIN şi cu BETEA. La ora 11 noaptea a venit SABIN MANUILA şi a spus că pe cînd se afla în maşina legaţiei Americane împreună cu BETEA, ca să discute problema bagajelor celor cari plecau au fost urmăriţi de o maşină care i-au crezut că era a siguranţei, care le-a barat drumul. Atît BETEA cît şi SABIN MANUILA au sărit din maşina legaţiei Americane şi au fugit. In această consfătuire s-a hotărît în urma celor întîmplate, ascunderea lui MAX MANOLESCU care a fost adus în seara aceia de către RATIU ANTON la locuinţa lui ERNICI. BETEA s-a hotărît să fie căutat, să se vadă dacă cumva este arestat. Planul de fugă conceput a eşuat complect din cauza celor întîmplate.

./.

424

Procurorul:Ce a făcut grupul de fugari ,după eşuarea acestui plan de fugă?

ZAHARIA:După eşuarea acestui plan de fugă,conform înțelegerii luate la această întîlnire ,l-am găsit pe BETEA după cîteva zile în urma adresei date de RATIU în com.Dămăroaia la nişte cunoşti ai inginerului MUNTEANU.Ducîndu-mă a doua zi,după ce am găsit un costum de haine pe care l-am luat dela RATIU ANTON,mi s-a comunicat la adresa de aici că BETEA între timp s-a mutat la Bucureşti în str.Gral Angelescu Nr.48.L-am găsit aici pe BETEA care a început să se gîndească la un nou plan de plecare,care urma să scoată din ţară pe el şi pe MAX MANOLESCU,care fiind urmărit şi arestat putea da în vileag planul de fugă a lui PATRASCANU.Pentru scoaterea din ţară a acestor doi,s-au prevăzut mai multe planuri mai înainte.La propunerea lui MANOLESCU am luat legătură cu pilotul GROZA dela TARS,cu care MAX MANOLESCU era foarte bun prieten şi care auzind despre ce este vorba a acceptat propunerea de a-l scoate din ţară pe MANOLESCU,urma să ia contact cu el după ce se va întoarce din cursa dela Praga.Planul nu a mai avut continuitate, întrucît la Praga pilotul GROZA a suferit un accident mortal.Ulterior MAX MANOLESCU a luat legătură cu fostul pilot GIOSANU pentru o plecare pe Dunăre cu un remorcher mijlocit de o cunoştinţă de a lui,dar nici acest plan n-a reuşit.S-a pus atunci problema unei plecări prin forţă. In acest scop trebuiau să se intensifice presiunile pentru reprimirea mea la TARS,şi eu fiind la bordul avionului ca pilot,iar ca pasageri obişnuiţi fiind grupul format din RATIU ANTON ,inginerul MUNTEANU , ing.VASILESCU,MALINAS ,TREBITSCH,fostul gral DAVIDESCU şi un doctor chimist pe care numai ştiu cum îl cheamă,Restul echipajului avionului, trebuia îndepărtat în modul următor,cu ajutorul unei substanţe fumigen pe care o procura acest dr.chimist,trebuia să se producă în cabină un simulacru de incendiu.La acest simulacru de incendiu atît telegrafistu cît şi mecanicul de Bord mergeau să-l stingă şi ajunşi în cabina pasagerilor erau imobilizaţi de către grupul de fugari.Al doilea pilot al avionului urma să fie scos sub ameninţarea pistolului.Rămînînd singur la comanda avionului urma să execut o aterizare pe un teren dinainte stabilit,pentru ai lua pe BETEA NICOLAE şi pe MAX MANOLESCU.In afară de persoanele care le-am amintit este posibil ca BETEA să fi prevăzut şi altele pe care nu le cunosc.

DEPOZIȚIILE MARTORULUI MICSA REMUS, de 38 ani, de profesie magistrat.

Președ: Vei fi audiat ca martor în procesul LUCREȚIU PATRASCANU. Cunoști pe LUCREȚIU PATRASCANU?

MICSA: Da.

Procurorul: Să spună martorul ce acțiuni dușmănoase ale lui PATRASCANU îndreptate împotriva guvernului cunoaște el.

MICSA: In afară de faptele, de acțiunile dușmănoase, cunoscute de notorietate publică, mai cunosc și alte fapte, transformarea Min. Justiției într-un punct de sprijin al reacțiunii și burgheziei, sprijinirea partidului lui MANIU și BRATIANU, discursurile reacționar șovine dela Cluj și Sibiu și cunosc și alte fapte concrete și anume, intervențiile în procesele diferiților criminali de război, cu scopul evident de a-i sprijini. Caz concret procesul lui GRIGORE POPA, criminal de război condamnat de Trib. Poporului din Cluj la 12 ani muncă silnică, proces care a fost rejudecat în urma intervenției personale a lui PATRASCANU și GRIGORE POPA a fost pus în libertate. Un alt caz concret intervenția lui PATRASCANU pentru obținerea de pașapoarte, pentru diferite elemente dușmănoase care au plecat din țară. Aș putea da nume, cazul lui BAROH cu soția acestuia, EDITH MARCOVICI și soțul său, NINA BATELI și încă una dela Oradea pe care o știe LUCREȚIU PATRASCANU, trebue să și-o amintească mai bine ca mine e dela Oradea, nu o cunosc MILI mi se pare, pentru care tot dînsul personal a intervenit ca să obțină pașaportul.

Procurorul: Ce știe martorul despre sabotarea reformei justiției.

MICSA: Acte de notorietate publică, împiedicarea reformei justiției și împiedicarea intrării în Min. Justiției a elementelor populare, fapte sunt.

Procurorul. Cești despre pregătirile de fugă în străinătate întreprinse de acuzatul PATRASCANU?

MICSA: Despre pregătirile de fugă din țară ale lui LUCREȚIU PATRASCANU, am luat cunoștință prima dată în primăvara lui 1947 în următoarele împrejurări. Il cunoșteam pe RATIU ANTON mai demult din 1937, din com. Beclean, eu eram stagiar, eram învățător acolo și l-am reîntîlnit în București. Acest RATIU era prietenul intim al lui PATRASCANU și atunci m-a întrebat dacă cunosc pe vreun pilot necesar, mi-a spus deschis, fără nici o jenă pentru fuga lui PATRASCANU. Aceasta în primăvara lui 1947. Am răspuns că nu cunosc, dar mi-a spus că dacă voi cunoaște, prezintă-mi-l mie că este necesar pentru acest scop, fără să fi spus motivele. Această primă luare de cunoștință a fugii lui PATRASCANU a rămas baltă, această

./.

poveste pînă în momentul în care am luat a doua oară cunoştinţă în mod concret.Lucram efectiv dimineaţa în tribunal şi după masa lucram în Min.Justiţiei,în legătură cu problemele din regiunea Arad.Intr-o seară cînd am eşit dela Minister,m-a aşteptat BETEA şi cu un individ care atunci l-am cunoscut pentru prima dată cu numele de FLORIN TEODORU, m-au aşteptat cînd am eşit din Min.de Justiţie,m-au condus şi m-au oprit în faţa unei bodegi în apropiere de Facultatea de Drept şi aici a avut loc următoarea discuţie.BETEA avea un bileţel dinainte pregătit cu nişte fraze absolut banale şi acest bileţel în faţa mea,el împreună cu FLORIN TEODORU l-au modificat şi mi-au spus că în seara aceea la orele 24 urmează să aibă loc o convorbire telefonică dela Bruxelles a lui PATRASCANU cu Min.de Justiţie,în care va comunica nu se ştie ce va comunica şi că eu întrucît sunt din minister şi nu sunt suspectat,să primesc acest telefon şi să fiu atent ce spune PATRASCANU,pentrucă din ceiace va spune PATRASCANU,rezultă o parolă între BETEA NICOLAE şi LUCREŢIU PATRASCANU, din care acesta va înţelege,dacă PATRASCANU se va întoarce s-au nu , în ţara.Am luat acest bilet,m-am dus în minister şi am aşteptat cca.o oră,telefon nu s-a dat.M-am dus din nou în acel local şi le-am comunicat că n-am primit nici un telefon.M-am dus la FLORIN TEODORU acasă care a lăsat apartamentul lui BETEA ,şi care a plecat şi acolo am dormit şi eu,şi am continuat să bem pînă dimineaţa şi cu această ocazie BETEA mi-a spus că mare noroc am avut,că n-a avut loc convorbirea cu PATRASCANU Aceasta a fost a doua oară cînd am luat cunoştinţă în mod concret despre fuga lui LUCREŢIU PATRASCANU.A treia oară am luat cunoştinţă cînd a doua zi dimineaţa,după ce n-a avut loc această proectată convorbire telefonică,a doua zi dimineaţa s-a primit o comunicare la Min.Justiţiei, un telefon prin care PATRASCANU comunica că se întoarce în acea zi,sau a doua zi şi că maşinile să-l aştepte la aerodrom.

La aerodrom ,printre acei care s-au dus să-l aştepte,am fost şi eu.Cînd s-a dat jos din avion am observat un pilot care venea spre mine ,pe care l-am recunoscut,un pilot dela TARS,ZAHARIA,pe care-l cunoşteam mai dinainte şi nu l-am mai văzut de ani de zile, şi mi-a făcut impresia primă că acesta ar fi fost pilotul care a condus avionul, cu care se întorcea PATRASCANU dela Bruxelles.Ulterior am aflat că nu era,iar ocazional cu altă cursă din care se întorcea,era îmbrăcat în combinezon şi cu o cască de fier.M-a întrebat ce este cu mine aici şi i-am spus că am venit sa-l aştept pe şeful şi atunci mi-a spus,unde lucrezi la Minister,am să te caut şi la cîtva timp după aceea,urmărea intervenţia,avea nevoie spunea el să intervin,nu ştiu pentru ce motiv, dar că atît el cît şi un prieten de al lui MAX MANOLESCU ,un oarecare PAVLOVSCHI comandor ar fi fost arestat.

Intrucît este o cauză dreaptă să intervin .Ştiu că se făceau în majoritatea cazurilor,în toate domeniile în afară de ministe prin PATRASCANU,cu intenţia bine/vădită.Dacă se proceda aşa mergea intervenţia,adică rezolvarea cererii automat pozitiv era un merit al dînsului,dacă cererea se rezolva negativ,înseamna că ceilalţi sunt de vină nu eu,deci compromiterea celorlalte departamente şi atunci a venit şi a spus,ZAHARIA că vrea să intervin pentru acest PAVLOVSCHI şi i-am spus că eu nu pot să intru la ministru că şi pe mine mă primeşte prin directorii de cabinet,că eu nu intram decît odată pe săptămînă în audienţă de lucru,dar că mîna dreaptă,omul de încredere al lui efectiv şi politic tot ce vreţi,care avea un cuvînt hotarîtor,vă spun cu toată cinstea şi cu tot curajul,era BETEA.Acesta mi-a spus că este singurul om care ceiace-i spune el,spune şi PATRASCANU şi atunci eu i l-am prezentat pe ZAHARIA,lui acest BETEA, şi ZAHARIA i-a spus toată povestea cu acest PAVLOVSCHI şi BETEA a spus,precizînd că în aceiaş cauză ar vrea să susţină şi MANOLESCU care era cunoscut de PATRASCANU,ca pilot cu avionul cu care a fost la conferinţă şi care era şef direct al lui ZAHARIA,şi care era cunoscut în ţară.Cine nu-l cunoştea? şi BETEA auzind acest lucru,de MAX MANOLESCU,imediat a speculat ocazia - scopul pe care o să precizez imediat - scopul era pur şi simplu fuga lui PATRASCANU,şi atunci i-a spus lui ZAHARIA,uită-te,vino diseară sau mîine seară ,i-a fixat o întîlnire la localul Principar,la care am luat parte şi eu şi a venit şi MAX MANOLESCU cu ZAHARIA,şi cu această ocazie s-a discutat şi problema pentru care urma să intervină la PATRASCANU,acest ZAHARIA în cazul lui PAVLOVSCHI .BETEA în siguranţa pe care o avea,în permanenţă că atunci cînd fixează el orele de audienţă - el putea introduce oricînd la PATRASCANU,ce nu puteau intra nici cei care aveau lucrari de interes ale ministerului - i-a fixat el audienţă pentru a doua zi la 12,fără să ştie în prealabil,primeşte sau nu primeşte,dacă are conferinţă.La ora 12 vei fi primit de PATRASCANU.BETEA lucra cu subtilităţi,cu intenţia ca să capteze încrederea desăvîrşită în aceşti doi oameni,el are mînă liberă,putea dispune şi interveni oricînd şi într-adevăr a doua zi la ora 12,au fost primiţi în audienţă de LUCRETIU PATRASCANU şi ZAHARIA,şi MAX MANOLESCU şi au rămas în audienţă cca.o jumătate de oră,dacă nu mai mult.După aceasta ţin să precizez,am avut un lapsus, că atunci cînd am ieşit dela localul Princiar şi ne-am despărţit de cei doi, a rămas BETEA,şi RATIU a fost la această întîlnire,mi-a spus BETEA mie să le pună problema plecării după ce le va cîştiga încrederea,textual.Da,încrederea a fost obţinută în modul următor.Voi arăta în continuare,şi au intrat în audienţă şi

au stat cca.o oră şi jumătate,BETEA s-a împrietenit cu ZAHARIA,avea dese întîlniri cu ZAHARIA şi a căutat să-l influenţeze.În mod concret. între timp ZAHARIA era pilot la TARS şi din motive pe care nu le cunoşteam,a fost îndepărtat dela TARS.Fiind îndepărtat dela TARS,BETEA tot în aceiaş logică de idei ca să-l cîştige şi să aibe încredere şi mai departe şi ca să-l utilizeze eventual,i-a spus că va interveni pri PATRASCANU la TARSa şi va fi reprimit.Ştiu acest lucru dela BETEA şi dela ZAHARIA.S-a intervenit de PATRASCANU în scris la Min.Muncii la LOTAR RADACEANU,pe un memoriu al acestui ZAHARIA,prin care PATRASCANU îl susţinea călduros,îl lua în braţe ca să fie reprimit în serviciu la TARS.Totodată cum am spus întrucît ZAHARIA era impacient şi căuta mereu ca să fie reprimit în serviciu ,pentrucă nu avea mijloace de existenţă, BETEA mi-a spus,uite ce este,pînă cînd cererea va fi rezolvată,ceiace e singur că va fi rezolvată,va veni la tine acest ZAHARIA şi tu îi spui îl linişteşti că într-adevăr mă voi ocupa şi eu,mă voi interesa să urgentez această rezolvare a cererii,ceiace a spus că numai este nevoie această urgentare,întrucît a intervenit personal PATRASCANU şi se va face.Intre timp a avut loc o discuţie în prezenţa mea,între ZAHARIA şi BETEA,în care BETEA i-a spus:" bine,bine ,pînă cînd va fi cererea,vezi nu cumva mai cunoşti şi pe alţi piloţi care este hotărît să fugă cu LUCRETIU PATRASCANU"şi atunci acest ZAHARIA spunea "cred că este de acord şi MAX MANOLESCU".În acest scop a spus BETEA,bine vezi dacă este de acord şi a fixat întîlnire în casa lui FLORIN TEODORU,ale cărei chei le avea BETEA ,o locuinţă extrem de luxoasă,probabil tot cu scopul ca să dea impresia că el este omul lui PATRASCANU şi că are şi apartamentul necesar.A venit la această întîlnire MAX MANOLESCU şi cu ZAHARIA cu soţia.Am fost şi eu de faţă,şi la această întîlnire MAX MANOLESCU a venit cu maşina personală pe care o avea ,unMercedes mic,decapotabil, a venit cu maşina şi motorul l-a lăsat sub presiune,a urcat toate scările şi a stat de vorbă cu BETEA şi s-a scuzat că nu poate să rămînă,că trebue să plece la cinematograf cu soţia,însă am dedus imediat faptul că a venit în urma convorbirii,ceiace e şi normal .

Dela această dată,nu l-am mai văzut pe MAX MANOLESCU,n-am mai ştiut nimic de el şi de modalităţile plecării ,decît .... .

Intre timp eu am avut o sinuzită şi am avut o intervenţie chirurghicală ,eram în convalescenţă şi a venit la mine acasă la casa Magistraţilor unde locuiam,RATIU şi cu ZAHARIA şi mi-au spus că am venit să ne luăm rămas bun ,că urmează să plecăm atît noi,cît şi MANUILA cu PATRASCANU.Atunci pentru mine a fost un şoc puternic,în sensul că-mi dădeam seama ce se va întîmpla pentru mine.Cunoşteam toate faptele aces-

./.

tea,n-am denunţat ,se va face cercetări,ce se va întîmpla cu mine şi i-am rugat ,dle eu nu am altă soluţie,luaţi-mă şi pe mine şi i-am rugat cu lacrămi în ochi şi mi-au răspuns că nu depinde de noi,după ce aceasta fu...

Procurorul:Tov.preşed, rog pe martor să relateze sintetic întîlnirile şi organizarea?

MICSA:Dacă-mi permiteţi sintetic îmi este mai greu,vă spur cinstit,nu pot să sintetizez.

Procurorul:Cine l-a recrutat pe dînsul în funcţiile deţinute la Ministerul Justiţiei.

MICSA:In funcţie la Min.Justiţiei am ajuns în modul următor:am avut nevoie şi motive familiare.Eram judecătorla Deva şi aveam interese imperioase să mă mut în Bucureşti.Am venitîn Bucureşti în aprilie 1946 şi am căutat să obţin această delegaţie sau transferare .Cunoşteam pe singurul om care era în apropierea lui PATRASCANU,era RATIU ANTON.Acest RATIU ANTON mi-a spus prîntre altăle care am încercat să obţin această delegaţie,mi-a spus,uite ce este,PATRASCANU care este singurul meu prieten,eăte plecat în străinătateîn Franţa la Paris şi că ai să poţi obţine această delegaţie,prin BETEA NICOLAE şi ILEANA POPESCU.M-am dus cu el la Institutul Central de Statistică şi mi l-a prezentat pe BETEA NICOLAE şi pe care l-am cunoscut cu această ocazie şi pe ILEANA POPESCU care mi-au spusacelaş lucru,să vedem.Eu eram în permisie,dacă nu obţineam delegaţia trebuia să mă întorc,sau să-mi dau demisia.Am obţinut eu o delegaţie,prin multe greutăţi,prin Secretariatu General al Min.Justiţiei,temporară pentru două luni la Secţia 4-a a Trib.Ilfov.Cele două luni au expirat şi am fost chemat de BETEA şi mi-a spus,uite ce este,îţi obţin transferarea la Bucureşti,cu o singură condiţie,pleci şi dta cu 3-4 magistraţi în Maramureş,stai acolo două luni pentru a asista la distribuirea ajutorului pentru populaţia nevoiaşă din Maramureş şi după aceea,obţin această transferare.Am acceptat bucuros şi atunci l-am văzut pentru prima dată pe PATRASCANU ,cîndcei trei sau patru magistraţi veniţi cu mine,au luat contact cu PATRASCANU,în cabinetul Min.de Justiţie,cu ocazia plecării în campania dela Maramureş

Procurorul:Să relateze pe scurt organizarea fugii? Ce ştie despre organizarea fugii?

MICSA:Au venit la mine cei doi şi mi-au spus că nu pot să mă ia ,pentrucă nu depinde de ei.Deşi eram bolnav încă în pat,după sinusită,am ieşit la vreo două zile din casă şi m-am întîlnit cu RATIU pe stradă,mă duceam la serviciu şi mi-a spus:"Uite ce s-a îitîmplat,n-am plecat,iată dece,MANOLESCU a fost arestat şi în timp ce era la Controlu Economic a reuşitsă fugă dela controlul economic - fapt ce se poate

dovedi şi nu e învăţat - a fugit dela controlul economic şi cu această maşină dela Controlul Economic a fost urmărit.Fugise MAX MANOLESCU dela Controlul Economic şi că o maşină a controlului economic,a observat prin str.Dr.Herăscu o altă maşină în care s-au urcat 3 inşi şi în această maşină,în care s-au urcat cei trei inşi era urmărită şi că în această maşină,a fost BETEA,MANUILA şi cu DUTESCU.DUTESCU a fost arestat, iar ceilalţi au scăpat cu fuga.Maşina ar fi fost americană.Aşa m-am dus la minister după masă,am fost primit în audienţă de LUCREŢIU PATRASCANU,de lucru şi mi-a spus,urmam să lucrez,fără nici o legătură,niciodată nu discuta cu mine alte chestiuni.decît strict de serviciu - să aibă curajul să spună că mint - mi-a spus următorul lucru că ai auzit ce s-a întîmplat cu DUTESCU,fără nici o legătură cu ceiace lucram acolo şi am spus da,mi-a fost RATIU şi mi-a dat ordin,dta pleci imediat la Arad.Dle ministru,nu pot pleca,sunt încă operat,am spus.Mi-a spus uite ce este,pleci imediat la Arad şi a sunat şi l-a chemat pe şeful de cabinet VACARASCU şi i-a spus să facă ordin de serviciu,că mă trimite la Arad şi am plecat a doua zi la Arad,însă în prealabil înainte de a pleca la Arad,am spus lui BETEA ,uite ce este ,probabil că vrea să mă izoleze de ceilalţi,rugîndu-l,tu că eşti prieten cu dînsul,să mă chemi înapoi,stau la Arad degeaba,pentrucă lucrările de Arad,nu necesită absolut şi imperios prezenţa mea,şi atunci m-am dus la Arad şi am stat o lună de zile şi am fost chemat telefonic de către PATRASCANU şi a spus că are nevoie în minister de mine,am fost chemat după o lună de zile,m-am întors dela Arad şi m-am văzut cu RATIU şi mi-a spus că eu am fost acela care m-am dus la PATRASCANU,şi i-am spus. ca să te recheme

Procurorul:Ce discuţii a avut PATRASCANU cu martorul în ziua scoaterii acuzatului dela Min.de Justiţie?

MICSA:In ziua scoaterii dela Min.de Justiţie,am fost chemat telefonic,eram într-o şedinţă,prezidam şedinţa de judecată,am fost chemat telefonic de PATRASCANU,în ziua în care urma să predea ministerul noului ministru.Am fost chemat telefonic şi am făcut schimbul cu CRIST nu ştiu cine,din Secţia 2-a penală.In minister l-am găsit pe LUCREŢIU PATRASCANU în cabinet,extrem de agitat,vă spun cinstit.Da mi-a spus acest lucru,spune-mi te rog,ce crezi RATIU ştie să tacă, - tremurînd aproape,nu mint -.Eu am spus că ,cred că da,chiar dacă-l bate de-l omoară.Să-i spui că-l rog să nu spună că a fost la mine.M-am dus la RATIU şi i-am spus,uite ce mi-a spus PATRASCANU .Care-i motivul pentru ce această teamă excesivă,ca să nu spui? El mi-a spus că uite că pentru nişte cărţi,cărţi date cu dedicaţie de PATRASCANU,fostului rege.Nu pentru cărţi nu te ruga nimeni să te laşi omorît,nu cumva pentru fugă? nu

./.

mi-a răspuns nimic RATIU.

Procurorul:Cine era acest DUTESCU,de soarta căruia era îngrijorat?

MICSA:Acesta nu l-am cunoscut decît o singură dată,cu ocazia onomasticei de Sf.Nicolae a lui BETEA,care a avut loc acasă la BETEA şi cu această ocazie au fost mai mulţi,printre care l-am văzut pe GOLOPENTIA pentru prima dată,au fost mai mulţi şi printre aceştia a fost şi DUTESCU,care ştiam că ştie engleza,atunci spunea că este profesor.Nici un contact nu am avut cu el.

Procurorul:In Min.de Justiţie a avut vreo funcţie?

MICSA:Nu ştiu să fi avut vreo funcţie.

DEPOZIŢIILE MARTORULUI NICOLAU JAN, de 49 ani, fost magistrat.

Preşed: Vei fi audiat ca martor în procesul PATRASCANU LUCREŢIU. Cunoşti pe LUCREŢIU PATRASCANU?

NICOLAU: Da, îl cunosc dle preşed.

Procurorul: Ce funcţie a îndeplinit martorul în cadrul Min. de Justiţie, după data de 23 Aug.1944?

NICOLAU: După data de 23 Aug.1944, s-au mai bine zis la data de 23 Aug.1944, mă găseam în funcţia de preşedinte al Trib.Ialomiţa. In Decembrie 1944 am fost adus delegat al Min.de Justiţie, unde am stat în această situaţie pînă la sfîrşitul lui ianuarie 1945. Dela sfîrşitul lui ianuarie pînă la lo februarie 1945, am fost în postura de consilier al Curţii de Apel Bucureşti. Dela lo februarie 1945, pînă la 26 oct.1946 am îndeplinit funcţia de prim procuror la Trib.Ilfov, dela 26 oct.1946 pînă la sfîrşitul lui februarie 1948, am fost procuror general al Curţii de Bucureşti.

Procurorul: Cine i-a încredinţat aceste funcţii de răspundere în cadrul corpului judecătoresc?

NICOLAU: Aceste funcţii în cadrul corpului judecătoresc mi-au fost încredinţate de acuzatul PATRASCANU.

Procurorul: In aceste funcţii de răspundere, a putut să observe cum acuzatul a urmărit aplicarea legilor şi a politicii guvernului şi partidului?

NICOLAU: Dle preşed. din cele ce cunosc şi în funcţiunile pe care le-am îndeplinit, am putut să constat că PATRASCANU nu a respectat politica trasată de guvern şi de partid, a cărui reprezentant era în fruntea Min.de Justiţie, ba mai mult, am cunoscut mai departe că în misiunea ce o îndeplinirea, nu numai că nu a respectat punctele trasate de partid şi guvern, dar a dus şi o serie de acţiuni contrarii intereselor guvernului şi partidului, pentru care era însărcinat - ci interese - ţin să marchez mai departe, nu numai că au fost contrarii politicii guvernului şi au fost puse chiar în slujba reacţiunii, în slujba burghezo-moşierimii şi în slujba resturilor regimului fascist antonescian.

Procurorul: Care au fost aceste acţiuni duse de PATRASCANU.

NICOLAU: Dle preşed, este o chestiune complexă şi aşi putea să mă concentrez la cîteva puncte, ca să fie mai clar. In această situaţie PATRASCANU contrar măsurilor luate de guvern şi de partid, în perioada anului 1945-1947 a menţinut vechiul aparat al justiţiei, aparat care fusese în slujba burgheziei, moşierimii şi regimului fascist antonescian. A doua situaţie, PATRASCANU a împiedicat incontinuu prin toate împrejurările, ca să vină cu o reformă a justiţiei nouă, reformă pe bază structurală, evident ştiind prea bine că era un punct esenţial în politica gu-

./.

vernului,un punct de onoare aşi putea spune în guvernul Dr.PETRU GROZA.A împiedicat permanent,ca să vină cu o reformă a justiţiei.A treia situaţie,PATRASCANU s-a opus ca în centrul lucrărilor sale,un caz foarte interesant,unde eram legaţi de clauzele armistiţiului şi de politica specială a guvernului,ca în aceste centre minoritare să facem un grup de funcţionari judecătoreşti,mă refer la judeţul secueşti,Tg.Mureş,Ciuc,Odorhei şi Trei Scaune,şi înfine o a patra situaţie,PATRASCANU a împiedicat în diferite forme,în diferite situaţii ca să vină cu o planificare.cu o rezorvare completă a problemei criminalilor de război,în ce priveşte judecarea şi pedepsirea lor. A cincea situaţie,PATRASCANU găsindu-se în fruntea Min.de Justiţie, a susţinut o serie de elemente duşmănoase regimului şi momentului politic,sustrăgîndu-i dela judecata lor firească,sabotaj şi alte chestiuni,pe care dacă mi le veţi îngădui,am să vi le prezint dvs.dacă va fi necesar.Aşi putea să caracterizez o ultimă situaţie,aceea în ce priveşte problema legislaţiei.In problema legislaţiei,PATRASCANU a venit cu dispoziţii cari contrar liniei trasate de guvern şi de partid,prin legile succesive pe care a avut să le îndeplinească . Acestea au fost pe scurt cele 6 şi pot spune 6 situaţii,a actelor săvîrşite de PATRASCANU,contrar guvernului şi partidului în perioada anilor 1945-1947.

Procurorul:Cum a funcţionat legea de epurare a corpului judecătoresc,al Min.de Justiţie în acel timp?

NICOLAU:Dle preşed. legea de epurare se leagă de primul punct pe care am avut onoarea să-l spun în faţa dvs.PATRASCANU a menţinut vechiul aparat al justiţiei.Este bine cunoscut că după 23 Aug.1944,era în plină actualitate legea epuraţiei din aparatul de stat,asanarea generală de elementele cari serviseră regimul fascist antonescian.Evident sarcina aceasta. incumba Min.de Justiţie ca să vină cu legiferări cuvenite ,să traseze linia proectelor cari aveau să fie aplicate.PATRASCANU a fost însărcinat de guvern,cum era şi just ca să redacteze proectul de lege al epuraţiei,ajutat fiind din punct de vedere tehnic de dl.secretar general de atunci TRAIAN BROSTEANU.Cum era şi firesc,legea apărută a avut aplicaţiuni la toate departamentele ,rămînînd bineînţeles ca la justiţie să o facem cum era necesar,în cadrul Min.Justiţiei.Pentru departamentul justiţiei, s-a rezolvat printr-o dispoziţie specială.In ce sens,faţă de celelalte norme ale legii,s-a venit cu o situaţie aparte.In ce sens,se formase o comisie compusă din 3 persoane.Ministrul Justiţiei ca preşedinte,asistat de doi consilier dela Inalta Curte de Casaţie.In speţă PATRASCANU ca preşedinte,consilierii de atunci ARITON şi ULVINEANU. Această operaţiune evident trebuia să cuprindă tot aparatul justi-

ţiei din acel moment,dat fiind mai ales momentul politic de atunci. Operaţiunea trebuia să înceapă radical,atunci de sus în jos,fiind că este bine ştiut că regimul antonescian a avut o pîrghie serioasă,o pîrghie foarte puternică în Curtea de Casaţie de atunci.Operaţiunea la Min.Justiţiei a început dela începutul lunei Dec.1944.Comisiunea era formată cumv-am spus - uitasem să spun că secretar al comisiei mă găseam eu în personală,împreună cu regretatul prim preşedinte al Trib.GHEORGHE DOICIN - operaţiunile acestea ale comisiunii au durat în cursul lunei decembrie,întrerupte în vacanţa Crăciunului,pînă spre mijlocul lunii ianuarie.Dle preşed. nu ştiu dacă-mi este permis să spun,operaţiunea în sine a fost un simulacru,o simplă parodie.Nu s-a făcut operaţia,era de aşteptat o spun deschis în faţa dvoastre. La mijlocul lunei ianuarie 1945,deja comisia aceasta nu a făcut operaţiunile care se cereau pentru acel moment,cum am spus,fiind necesar ca să fie aduse în faţa comisiunii elementele dex sus în jos. Ca să ilustrez împrejurările acestea,aş putea să dau cîteva cazuri, ca să fie vii şi să le reţineţi,pentru verificarex.Dle preşed.cum am mai spus regimul antonescian s-a sprijinit puternic pe Curtea de Casaţie.Tin să spun că ANTONESCU la 6 sept. cînd a luat puterile statului,primul decret pe care l-a dat,dle preşed. a fost ca să facă cele 3 numiri esenţiale la Curtea de Casaţie,în persoana dlui preşed LUPU,a preşed.MACRI şi a procurorului de atunci COMAN NEGOESCU.Revenind acum la subiect,la epuraţie,mă refer acum la prima persoană, COMAN NEGOESCU.Este surprinzător dle preşed.că acest domn nu a fost scos în faţa comisiei,nu a fost epurat din cadrele magistraturii, el fiind consilier cu rutină al mareşalului ANTONESCU de altă dată, şi a fost ţinut în magistratură şi a stat,cît a stat şi PATRASCANU la Justiţie.Dar numai este vorba de COMAN NEGOESCU,fost procuror general,este vorba că comisia s-a limitat la un număr foarte restrîns de persoane,de a fi traduse din sînul înalţilor magistraţi. Comisia s-a mulţumit să aducă numai cîteva nume şi pot să le citez. Consilierul BURTUREANU,DALTHE,LAZARESCU,GICA IONESCU şi PETIT,aceşti ultimii doi,singurii aceştia au fost epuraţi.Un alt caz extrem de interesant,extrem de surprinzător,este cazul consilierului DOCANU, care a figurat tot timpul în sînul curţii de casaţie,atîta timp, cît PATRASCANU a fost ministru de justiţie,nu a fost chemat în faţa Comisiei de epuraţie.Acesta fusese ministru al justiţiei,în guvernul ANTONESCU,după rebeliune figura,ca ministru. Nu numai în calitatea de a fi epurat,dar acest consilier DOCANU era şi criminal de război, nici DOCANU nu a fost chemat niciodată dle preşed. Dela mijlocul lunei ianuarie,comisia deja a încetat activitatea,s-a limitat numai

la cîteva cazuri izolate și răzlețe,pe care am avut onoarea să le expun în fața dvoastre,dar este necesar să mai adaug,fapt surprinzător nu era numai acesta,era însăși procedura de epurație,PATRASCANU redactase legea ,în sensul că comisia pentru a obține hotărîrea valabilă în ce privește epurarea unui magistrat,trebuia să aibe majoritate de voturi,adică 2 voturi,el era într-o comisie în care ceilalți doi erau tocmai din sînul corpului care trebuia să fie epurați.Imaginați-vă dvoastre cum se putea,că de cîte ori îl majorau pe PATRASCANU ,chiar dacă ar fi avut intenția de a epura pe cineva,problema rămînea iluzorie,și ceilalți formau majoritatea. însă acest lucru ,nu-l împiedica pe PATRASCANU și evident nu l-a împiedicat nimeni să îndrepte această situație.

Procurorul:Cum a sabotat efectuarea reformei justiției?

NICOLAU:Dle președ.și aceasta este foarte interesant.Tot în decursul celor 3 ani și mai bine,cît a fost la justiție,n-a ținut niciodată să vină cu un proect de reformă a justiției,reforma justiției evident pe baze structurale,așa cum cerea momentul politic.PATRASCANU s-a mulțumit să conducă destinele justiției,reactualizînd vechile legi reacționare,din 1924,cunoscute de toată lumea, sub titlul de legea MARZESCU,prin niște dispoziții tranzitorii pe care le-a adus la sfîrșitul lunei decembrie 1944,a scos din raft aceste legi și i-a dat vigoare.

In 1945 pela sfîrșitul lui mai sau iunie,a mai făcut unele mici modificări și tot timpul în minister s-a mulțumit să conducă destinele justiției,în cadrul acestor legi.Cum am spus la început, deși guvernul își fixase un punct,să pună la punct în prima rezolvare,problema justiției,PATRASCANU tot timpul a împiedicat această reformă.In 1947,decursul cînd bătea la ușă marile reforme ale statului,de a scoate elementele politice,care sunt în deobște cunoscute,în toamna anului 1947,PATRASCANU se pregătea să plece la Londra, datorită intervenției guvernului,cînd s-a pus piciorul în prag,el a trebuit să renunțe la acest voiaj ,și să pornească înfine la o reformă a justiției și s-a format atunci așa zisele comisiuni tehnice,la care dînsul nu a participat,comisii formate din magistrați superiori.S-au format comisiuni tehnice în problema dreptului public,dreptului privat și legii de organizare judecătorești.PATRASCANU s-a mulțumit să țină o conferință în aula facultății de drept, ca să vorbească despre așa zisa reformă a justiției,iar la finele lui ianuarie,cînd comisiunea a terminat lucrările,el a prezentat acele lucrări,pe biroul Adunării deputaților,unde a susținut proectul de lege,a noii organizări judecătorești,a noii organizări a

justiţiei însă reforma propriu zisă nu a făcut-o el ,pentrucă această urma să fie făcută de cine a urmat după dînsul,lucrările au rămas pe loc,nu a făcut în tot timpul cît comisia lucrase cu febrilitate la acest proect de lege,el se găsea în minister şi delegatul ministerului şi numita comisie care lucra peste capul lui PATRASCANU la marea reformă a justiţiei.

Procurorul:Ce atitudine a avut cu privire la numirea în corpul judecătoresc/a unor judecători din cadrul minorităţilor naţionale.

NICOLAU:Da,dle preşed.,această chestiune o ştiu cu totul incidental,dar este necesar să v-o expun dvs.Intr-una din zilele anului 1945,mă găseam în/biroul secretarului generalxzi decedat.Era extrem de agitat,spunîndu-mi deschis că ministrul refuză ca să facă numirile de personal judecătoresc din sînul minorităţilor naţionale,în centrele unde această minoritate a populaţiei o formează majoritatea - era vorba de secuime, - şi totodată spunea că-l ţine pe loc.In repetate rînduri a fost la el,l-a refuzat şi este blocat în această situaţie ,cu atît mai mult a adăugat,că,clauzele armistiţiului,şi politica guvernului,angajamentul guvernului era pentru acest lucru, de a se grăbi,de a se duce o celeitate în această chestiune.Cu această ocazie,ba mai mult,mi-a arătat şi lucrările care le avea pe biroul său.Imprejurările este interesant de spus şi pot să adaug că acestea coincid tocmai cu discursul pe care PATRASCANU îl ţinuse la Cluj.Acel discurs incendiar cum s-ar spune din anul 1945.

Procurorul:Cum a sabotat acuzatul PATRASCANU aplicarea legii criminalilor de război şi cum a sustras pe acuzaţi dela aplicarea sancţiunilor.

NICOLAU:Da,vă spun imediat,dle preşed. acesta e poate cel mai interesant capitol al expozeului,pe care am onoarea să-l fac în faţa dvs.Conform clauzelor armistiţiului şi mai departe a tratatului de pace,este binecunoscut că noi aveam angajamente ferme de a aduce o soluţie grabnică şi atentă în problema criminalilor de război,pentru ca aceştia toţi să-şi primească meritatea pedeapsă Desigur că organul acestei situaţii în sine rezolvarea acestei mari probleme,guvernul a însărcinat cum era şi firesc pe Min.Justiţiei. Dînsul avea însărcinarea de a veni cu legea criminalilor de război, ca să corespundă în totul momentului politic.Dînsul avea răspunderea totală a acestui fapt.Intr-adevăr pe baza principiilor trasate de acuzatul PATRASCANU,pe baza principiilor trasate de PATRASCANU, şi cu colaborarea tehnică a lui BROSTEANU a venit cu aşa zisul proect de lege,al criminalilor de război.Acest proect de lege este

./.

interesant să vi-l redau că a fost discutat și într-o comisie mai largă la care au luat parte și reprezentanții vechilor partide istorice GHILEZAN,GHITA POP,POTINO,ROMNICEANU și alții.La 24 aprilie a apărut legea criminalilor de război,care a apărut în numărul 312 mi se pare,era nu numai normele de stabilitinfracțiunea,era și un cod complect în care se cuprindea și dispozițiunile procedurale și de organizație a noei instanței.Interesant este și aici,este punctul pe care trebue să-l marchez,că această lege a avut o durată scurtă,o durată efemeră,această valabilitate a legii apărută la 24 aprilie a fost numai pînă la 1 sept.1945.Cum timpul a fost foarte scurt,excesiv de scurt,cum timpul a luat o bună parte și cu organizarea instanței,era o instanță nouă care rezoluționase,problema justiției la noi,au rămas,s-au judecat foarte puțini criminali de război,cîteva loturi mari.Majoritatea enormă,majoritatea au fost nejudecați, nesoluționate chestiunile lor.Tribunalul Poporului,instanța care era chemată să soluționeze această problemă,cum v-am spus și-a închis porțile la 1 sept.1945.Chestiunea a rămas în suspensie,abea în primăvara anului 1947 poate la stăruințele guvernului,poate la stăruința comisiei de control,față de care aveam răspunderea cuvenită, PATRASCANU a venit cu o nouă redactare a legii criminalilor de război.Această lege avea iarăși o durată de vreme scurtă,care expirase la 1 iunie 1946.In acest timp,din nou foarte puțini criminali de război,și-au primit cuvenita pedeapsă și au fost aduși în fața instanței.La 1 iunie 1946 s-a suspendat din nou activitatea Trib.Poporului.PATRASCANU a venit cu o situație intermediară,luînd afacerile dela Trib.Poporului și vîrsîndu-le în competința Curților de Apel Curților Criminale București.In fața Curții Criminale București, aici s-a judecat ,s-a lucrat extrem de puțin,extrem de redus,nu s-a judecat în acea toamnă a anului 1946,decît lotul CANCICOV și ceilalți miniștrii antonescieni.

Procurorul:Spune dta cazurile în care PATRASCANU a intervenit.

NICOLAU:Eu am vrut înainte dle președ.să concurez că PATRASCANU a sabotat legea noastră și pe urmă să o trec prin cazuri. Cum vreți dvs.

La 15 oct.1946 și Curțile de Apel au încetat activitatea lor în judecarea criminalilor de război.După cum am spus,soluționarea cazului lui CANCICOV.Chestiunea a rămas pentru a treia oară în suspensie,și abea în anul 1947 s-a reluat în toată amploarea în acest sens.In cursul anului 1947 s-a prezentat la Min.de Justiție,

./.

Comisia Aliată de Control,reprezentantă prin doi domni colonii sovietici,îi reţin şi acum DECRASOV şi NIAREV ,care au venit să facă un control riguros asupra activităţii tribunalului,nu numai în ce priveşte cei rămaşi nejudecaţi şi care se bucurau şi atunci de libertate dar şi în ce priveşte cum se lucra în clasarea dosarelor,eră vorba de aproape o mie de dosare care blocau arhiva Curţii de Apel.Am delegat cu acea ocazie spre a fi la îndemîna acei comisii doi procurori din sînul Trib.Ilfov care ştiau limba rusă,spre a fi de folos la traducerea pieselor oficiale.Ei mi-au comunicat - acei procurori- şi m-au informat că comisia este surprinsă,a găsit o situaţie dezastroasă în lucrările Trib.Poporului,în lucrările criminalilor de război,este adînc impresionată şi este scandalizată de modul cum s-a lucrat.Redau riguros exact şi că comisia v-a face un raport şi va cere aspra sancţionare pentru acei care s-au abătut dela îndatoririle lor,evident că această situaţie incomba în totul acuzatului de azi, PATRASCANU.

Dle preşed.dar acuzatul nu a venit cu nici o măsură disciplinară,contra persoanelor care lucrau,cari n-au îndeplinit misiunea lor la Trib.Poporului,s-au la Curtea de Apel.PATRASCANU nu a dat nici o urmare acestei situaţii şi aceasta o explică şi o leg acum în faţa dvs.şi împrejurarea că el însuşi a fost printre acei care au stăruit şi au cutat să sustragă pe unii criminali de război,dela pedepsele cuvenite.Aşi putea să exemplific cîteva cazuri fugare,asupra acestei situaţii.Eram în cabinetul meu,mă găseam în postul de procuror general,în cursul anului 1947 s-a prezentat într-o dimineaţă un domn cu numele de BETEA,care era din anturajul intim al lui,al ministrului justiţiei,şi mi-a spus că vine în numele acestuia că a vorbit cu dînsul întrucît a doua s-au a treia zi,se găseşte pe rolul Trib. Poporului,venit în recurs după casare,un oarecare POPA,fost gazetar la Cluj,condamnat la o pedeapsă extraordinară,la 2o sau 25 ani,pentru fapte grave,criminal de război.Cum după casare se găsea pentru o nouă rejudecare în faţa completului Trib.Poporului dela Bucureşti, şi mi-a spus că Ministrul l-a însărcinat ca să aranjez această chestiune ,că numitul să fie achitat,s-au în orice caz să-i dau o pedeapsă care să nu depăşească timpul care l-a petrecut pînă atunci în închisoare .Evident l-a ora audienţei de lucru,m-am prezentat la ministru şi i-am amintit ministrului de acest caz.PATRASCANU mi-a spus că într-adevăr el l-a trimis pe acest domn BETEA la mine şi să mă interesez să vorbesc cu preşed.Trib.Poporului,ca acestuPOPA să i se creeze o situaţie în sensul de a fi achitat,s-au scos din cauză sau înfine să fie pus în libertate.Am înregistrat ceiace mi s-a spus

am chemat pe preşed.Trib.Poporului l-a mine şi i-am spus cele cuvenite.La 2-3 zile dînsul a venit la mine şi mi-a spus că nu numai că nu poate găsi o soluţie,pe care ministrul a sugerat-o ,de care ministrul i-a dat dispoziţie,dar judecătorii populari sunt scandalizaţi de această situaţie,scandalizaţi nici nu vor să audă.Individul de mai sus era acuzat de fapte enorm de grave şi au refuzat.In această situaţie ce puteam face,să i-au pe dl.preşed.al Trib.Poporular la minister,să vorbească el cu Ministrul Justiţiei şi l-am luat pe dl.preşed.MIRCEA cu mine şi l-am dus la PATRASCANU şi ei doi s-au explicat.Ce a urmat mai departe nu ştiu.La bază stă faptul că PATRASCANU a vrut să sustragădela judecată,pe criminalul POPA pe care l-am precitat.Mai departe în una din zile ,găsindu-mă iarăşi în audienţă de lucru în cabinetul ministrului,mi-a spus că va veni la mine a doua zi,două doamne,rudă apropiate ale criminalului de război JAK LEON,fost condamnat în lotul Centralei Evreilor,la o pedeapsă mare de 12 ani.Printre altele mi-a spus că este un om bătrîn că'n-ar fi vinovat şi că trebue să fie ajutat şi achitat.Intr-adevăr a doua zi s-au prezentat două doamne la cabinetul meu,cu o petiţie de revizuire,era vorba de o revizuire în faţa curţii criminalilor ,pentru prima sa fază,a admiterii în principiu.Am reţinut ceiace mi-a spus ministrul ,m-am dus la preşedintele de atunci,DAMIAN STEFANESCU ,şi i-am transmis riguros exact însărcinarea pe care o primisem în sensul să i se admită cererea şi acestui JAK LEON să i se schimbe situaţia complect.Adevărul este că nu s-a schimbat că Curtea de Apel a respins revizuirea ,nu ştiu pe ce motiv,dar cu stăruinţa lui PATRASCANU.A rămas alt caz ,este cazul consilierului DOCANU.Consilierul DOCANU cum am spus nu numai că nu a fost adus la epuraţie şi scos din sînul curţii de Casaţie,dar el f fiind ministru antonescian ,figura criminal de război.De cîte ori organele siguranţei stăruiau ca acest DOCANU să fie arestat şi pus la dispoziţia organelor anchetatoare,PATRASCANU intervenea pentru dînsul. Cunosc o situaţie exactă cînd un secretar general a fost însărcinat de PATRASCANU,să-l anunţe pe DOCANU de a-şi lua măsuri de precauţiune pentrucă va fi arestat de organele siguranţei,pînă ce PATRASCANU va aranja chestiunea la Min.de Interne,şi DOCANU pe tot timpul ministerial al lui PATRASCANU a funcţionat şi în sînul Curţii de Casaţie şi nici nu a fost arestat.

Procurorul:Dacă mai cunoaşte ceva ,în cazul generalului STRAVRESCU şi a col.LUPU şi în ce dosare erau implicaţi aceştia?

NICOLAU:Da,una din cele mai mari afaceri,în ce priveşte criminalii de război,era afacerea lotului Iaşi.Masacrul dela Iaşi. Această afacere trenase ani de zile pe rolul ba a Trib.Militar,ba a

Curţii de Apel,declinatori,despre declinatori,se plimba dela o instanţă la alta şi nu-şi găsea niciodată cuvenita soluţionare.După controlul făcut de Comisia Aliată de Control ,fiindcă această afacere figura chiar printre primele,pe care le marca această onorată comisie sovietică,căruia i s-a prezentat ,sigur că i-am dat atenţie, eram însărcinat chiar eu de astă dată cu această problemă,am dat atenţia cuvenită luînd înţelegere cu dl.STERE .Mi-a dat un curs nelimitat şi am lăsat celelalte probleme lăturalnice dînd întiietate problemei lotului Iaşi.Am însărcinat doi procurori i-am trimis şi pe teren la Iaşi,erau un număr enorm de martori de audiat,vreo 600 de persoane ,numai că afacerea să intre în făgaşul firesc şi înfine să găsească o soluţie.Intr-una din zile m-am dus la PATRASCANU şi l-am informat că luasem înţelegere cu dl.prim preşedinte de accelerarea problemei acesteia şi l-am informat despre situaţie şi cu această ocazie mi-a spus să-i fac un referat şi să constat ,să analizez ,să văd ,dacă col.LUPU şi gral STAVRESCU nu pot fi scoşi din cauză,s-au după cît am înţeles el vroia ca să fie scoşi din cauză. Referatul acela nu a mai fost făcut,fiindcă PATRASCANU a plecat la cîteva zile,pe urmă am plecat şi eu,adevărul este că STAVRESCU figura în fruntea lotului criminalilor dela Iaşi,el fusese comandantul garnizoanei la acea dată,iar LUPU fusese prefect de poliţie,iar la sfîrşitul lui mai ,cînd s-a adus verdictul în lotul afacerii dela Iaşi,i s-a dat o pedeapsă exemplară,aceştia au figurat în fruntea lotului cu cea mai mare pedeapsă,muncă silnică pe viaţă.Aceasta este afacerea dela Iaşi.

Procurorul:In ce priveşte lotul miniştrilor antonescieni, intervenţii făcute în favoarea acuzaţilor VULCANESCU şi FINTESCU, dacă are cunoştinţă?

NICOLAU:Da este foarte interesant,că la mijlocul lui februarie 1948,iarăşi venise după clasare ,după recurs în faţa Curţii Criminale de Bucureşti,lotul CANCICOV.Cu cîteva zile înainte de judecată,m-a chemat ministrul justiţiei şi mi-a spus că preşed.completului,care era în persoana dlui MIHAI POPOVICI să nu se pronunţe pînă ce nu vine la dînsul cu dosarele.Am ~~xxxxx~~ comunicat imediat preşed. POPOVICI dorinţa ministrului şi a rămas stabilit că înainte de pronunţare să meargă la ministru.A vorbit cu ministru,l-a bazăel vroia să schimbe situaţia unora dintre acuzaţi,în special a lui FINTESCU şi VULCANESCU care erau condamnaţi la pedepse criminale.Procesul a suferit cîteva amînări,pronunţarea la fel.Intr-una din zile la prima oră a serviciului de dimineaţă ,dl.prim preşedinte STERE, a chemat pe preşed.complectului de judecată şi i-a dat dispoziţiuni

drastice ca imediat să se pronunţe în această afacere,în sensul vinovaţilor,din dosarul.Preşedintele a pronunţat pe loc la dispoziţia fermă a primului preşedinte al curţii şi la ora 10 ,cînd trebuia să merg la minister,a spus că chestiunea este tardivă "uite ce s-a întîmplat,primul preşedinte mi-a dat ordin să mă pronunţ".MMam dus la ora audienţei la ministru,am comunicat ministrului,ministrul a rămas cu totul surprins de această împrejurare,PATRASCANU s-a înroşit a schiţat gesturi mari de inervare şi chestiunea a rămas aşa. La bază el intenţiona cum am spus să schimbă situaţia lui VULCANESCU cu care era prieten şi a lui FINTESCU,despre care spunea că n-ar fi vinovat şi că ar fi avut o comportare mai bună în timpul regimului ANTONESCU şi alte consideraţiuni.

Procurorul:Tot în calitatea pe care a deţinut dacă cunoaşte comportarea acuzatului,în ceiace priveşte activitatea lui de a sustrage elementele sabotoare dela sancţiunile ce urmau să le fie aplicate.Ce ştie în această privinţă.

NICOLAU:Dle preşed.aicea aşi vrea să concentrez subiectul acesta pentrucă la baza este un noian de fapte,e prea mult de spus, eu am avut ca prim procuror şi ca procuror general contacte în anul 1945 eram în funcţia de prim procuror al Trib.Ilfov,am fost chemat de PATRASCANU şi mi-a spus să văd că mîine sau poimîine va fi pe rol afacerea TITEANU.EUGEN TITEANU fost ministru,subsecretar de stat la Departamentul Propagandei,cu un dosar care trena de cîţiva ani, pentru nişte fraude,era vorba de nişte malversaţiuni pe care le-a făcut.Tin ca acest TITEANU - să dai te rog dispoziţiuni procurorului ISPIR,ştia şi numele procurorului - ca pe concluzia de achitare în procesul TITEANU şi să fie scos,Amx executat dispoziţia ministrului, l-am chemat pe procurorul ISPIR şi i-am spus cele cuvenite.La termenul care a urmat,la 2-3 zile,într-adevăr aşa s-a întîmplat procurorul a pus concluzia de achitare fermă şi tribunalul l-a achitat pe TITEANU.

Procurorul:In cazul VISOIANU ce cunoaşte,în acest caz?

NICOLAU:Da ex un lucru interesant dle preşed. PATRASCANU se găsea la Paris,la Conferinţa Păcii,era tocmai înainte cu cîteva zile de a se reîntoarce.Am fost chemat de secretarul general al Min. OLTEANU ,şi mi-a spus că la afacerea ANASTASIU şi CRETZEANU care erau la un cabinet de instrucţie,trebue să figureze şi VISOIANU, care nu este străin de cauză,de cele săvîrşite de dînşii.La bază ce era,numiţii foşti în diplomaţie fraudase statul cu o sumă de 6 milioane franci elveţieni.Ministerul de Externe,făcuse o reclamaţie din care căuta să recupereze această sumăx Afacerea era în cerce-

tare 194 la un cabinet de instrucţie ,cabinetul 8 şi trena cum se trenează afacerile.La aceasta mi-a dat dispoziţie ca să mă ocup de VISOIANU ca să fie şi el introdus în cauză,să fie chemat şi ascultat.După acesa urmau evident dacă va fi necesar arestarea lui .La 2-3 zile,luni sau marţi s-a reîntors PATRASCANU dela Paris.Eu punîndu-l la curent cu cele întîmplate,mi-a interzis să mă ocup de această afacere,mi-a dat dispoziţii ferme ca să nu mai fac să nu se mai întreprindă absolut nimic de către organele Parchetului şi ale instrucţiei,fiindcă această problemă o va aranja dînsul pe altă cale.

Procurorul:Alte cazuri de asemenea natură?

NICOLAU:Da sunt foarte multe,dle preşed. Si în cursul anului 1945,era în plină actualitate legea de sabotaj.Da sunt multe.

Procurorul:Cazul LAUREANU sau dela Reşiţa.

Nicolau:In cursul anului 1947 se găsea în faţa Curţii de Apel,Secţia 8 sau 9 ,cazul de sabotaj,un proces enorm de mare a foştilor conducători ai societăţii lui MAX AUSNIT,Titan-Nadrag-Calan, reprezentanţii lui legali,cari conduceau destinele societăţii se găseau în ţară în persoana lui LAUREANU,SACHELARESCU şi alţi cîţiva. M-a chemat PATRASCANU şi mi-a dat dispoziţii ca să vorbesc cu preşed completului de judecată ca să fie puşi în libertate,achitaţi în orice caz puşi în libertate.Am îndeplinit dispoziţia,am vorbit cu preşed. completului de judecată,DARVIANU sau DAMIAN STEFANESCU,nu-mi amintesc cum îi spune şi s-a luat notă.La cîteva zile au fost puşi în libertate,LAUREANU,cît şi SACHELARESCU şi ceilalţi cari erau legaţi de acest lot.Era o intervenţie directă a lui PATRASCANU în problema aceasta.O altă problemă foarte interesantă îmi amintesc acum este a societăţii,a vechii firme cu capital german "Cadeca".In cursul anului 1945 s-a prezentat la mine la cabinet,eram prim procuror,o doamnă MARCOVICI,care mi-a spus că este intimă prietenă cu familia PATRASCANU.Doleanţa dînşii în ce a constat,era interesată cu o cotă aparte în capital a firmei,cu capitalul german "Cadega",era în actualitate atunci,după cum este bine cunoscut,restituirea bunurilor inamice pe lîngă parchet.Am lucrat cu o comisiune sovietică,Comisia Aliată de Control,eu,eram obligat în fiecare zi,să dau asistenţă prin procurorii parchetului,la efectuarea pe teren a acestor lucrări Această doamnă MARCOVICI stăruia ca să nu i se ridice marfa pînă ce PATRASCANU,nu va aranja chestiunea.Venise chiar cu aceasta.La ora prînzului m-am prezentat la minister,ministrul mi-a spus din nou despre afacerea "Cadeca" şi dînsul mi-a accentuat că într-adevăr o trimisese pe dna MARCOVICI la mine,mi-a spus parchetul sa nu întreprindă nimic,absolut nici o măsură pînă ce nu va aranja el chestiu-

443

nea ,totodată m-a însărcinat ca procuror,respectiv procurorul afacerii să fac un referat,despre mersul cauzei.Am executat,am făcut referatul şi dînsul înarmat cu această piesă,a discutat problema la Comisia Aliată de Control. La un timp de,într-adevăr această doamnă MARCOVICI a,cîştigat în parte partida ,fiindcă trebuia să dea înapoi, să predea o cotă,partea mărfurilor firmei Cadeca,astfel că a avut în parte cîştig de cauză,datorită stăruinţei directe a lui PATRASCANU.

Procurorul:Cazul dela Creditul Minietxx?

NICOLAU:Soc.Creditul Minier,în cursul anului 1947 dăduse în judecată pe ANTON DIMITRIU,care fusese numit cu cîteva luni mai înainte,administrator unic,era dat în judecată pentru sabotaj,la cabinetul 5 instrucţie,dela Trib.Ilfov,Era sesizat cu o afacere în acest sens,însă judecata nu putea întreprinde absolut nimic .S-a prezentat la mine un domn avocat BACIU cu o cerere care mi-a spus imperimentul de mai sus.Am chemat şi pe judecătorii de instrucţie şi acesta mi-a spus că întrucît ANTON DIMITRIU era parlamentar şi se bucura de imunitate parlamentară,nu se poate prezenta la cabinet,desfiînd justiţia şi astfel chestiunea trenează.Am raportat în timpul prînzului în audienţă la ministru.Ministrul m-a însărcinat cum era şi firesc să fac raportul cuvenit,pentru ridicarea imunităţii parlamentare.Am făcut referatul în calitatea pe care mi-o dădea legea şi dînsul înarmat cu aceata,s-a dus la cameră la comisie,pentru ridicarea imunităţi parlamentare.A fost o luptă de cîteva zile,din acea comisie facea parte,dl.BALACEANU ,dl.LUCA,dl.TUDOR IONESCU ,dl.ANTON ALEXANDRESCU, dl.BEJAN ,o serie întreagă,adevărul este că nu s-a reuşit să se poată ridica imunitatea parlamentară a acestui domn DIMITRIU,chestiunea de mai sus a produs o profundă impresie în sînul magistraţilor,judecătorii de instrucţie a paralizat această afacere,şi a fost unicul caz poate în analele justiţiei,cînd un ministru de justiţie în funcţie,nu poate să ridice imunitatea parlamentară a unui deputat.

Procurorul:In ceiace priveşte intervenţia în cazul VASILESCU-ALDEA?

NICOLAU:Tot cînd mă găseam în funcţiunea de procuror general,am fost chemat de Min.Justiţiei la cabinet.In cabinetul său am găsit pe un domn avocat care mi l-a prezentat atunci,sub numele de VASILESCU-ALDEA?Mi-a spus că la bază e chestiunea fratelui său,dl. MANUILA care fusese arestat pentru sabotaj .erau legile acelea speciale în 1947 la stabilizare,la schimbare - erau infracţiune care era cotată ca sabotaj.Acest WEISBURH fratele lui VASILESCU ALDEA fusese arestat şi condamnat la 7 luni de organele Trib.din Brăila. Afacerea se găsea pendinte în apel.Ministrul mi-a dat dispoziţie,ca

acest Dr-VEISBUH să fie imediat pus în libertate.Am spus pe loc că nu este de competința mea,că iese din competința mea fiindcă parchet general al Curții de Galați nu era la mine,era la alt procuror general.Pe loc în fața mea a dat dispozițiuni parchetului de Galați procurorului de acolo despre această problemă,despre această afacere și într-adevăr la cîteva zile acest VEISBUH a fost achitat și pus îndat în libertate.

Procurorul:Un caz de favorizare a unor judecători incorecți își amintește cazul lui LEUCUTIA?

NICOLAU: Tot în cursul anului 1947,un tânăr ajut r de judecăător cu numele de LEUCUTIA fusese prins în flagrant delict de luar de mită-de către organele superioare ale Ministerului Economiei Naționale -Afacerea era destul de gravă,destul de penibilă,la mijloc era vorba de un magistrat.Am anunțat la ora prînzului pe Ministrul Justiției ,l-am pus la curent cu cele cuvenite.Pe loc dînsul a luat receptorul telefonului și a cerut casa fostului ministru LEUCUTIA,fo ministru țărănist,unde l-a întrebat dacă acest ajutor de judecător este rudă dînsului,dacă este rudă apropiată.Nu am reținut fiindcă nu a împărtășit cu mine confersația avută cu acel LEUCUTIA,dar am remarcat felul de a căuta să servească imediat pe acel politician LEUCUTI bine cunoscut,fiindcă fusese Ministru național țărănist.

Procurorul:Dacă cunoaște împrejurările în care a interveni pentru punerea în libertate a Dr.FILDERMAN?

NICOLAU: In anul 1947,organele siguranței au arestat pentru cercetare pe Dr.FILDERMAN fost președinte al Uniunii Evreilor.La prima oră a serviciului m-am trezit la cabinet cu un avocat secretarul dînsului înarmat cu o petițiune prin care cerea insistent imediat pa chetului general ca parchetul general să intervină la M.A.I.ca patronul său să fie pus îndată în libertate.In chestiunea aceasta eu nu puteam face nimic,în problemele siguranței statului.M-am dus la Mini tru am expus chestiunea ministrului de justiție,dînsul era deja în cu noștință în această chestiune,avea în față o cerere identică s-a arătat însă foarte inervat de cele întîmplate.La cîteva zile într-adevă Dr.FILDERMAN a fost pus în libertate.

Procurorul: Stie martorul despre intervenția lui PATRASCANU în favoarea unei anumite ADRIANA GEORGESCU?

NICOLAU: Da,în anul 1945,Tribunalul Militar al Capitalei condamnase pentru o acțiune subversivă un lot de tineri printre care se găsea și o tînîră avocată cu numele de ADRIANA GEORGESCU,pedeapsa care i se dăduse mi se pare că era de 5-6 ani.Mai tîrziu prin 1946,

am văzut la Minister pe părinţii acesteia care stăruiau ca numi să fie pusă de îndată în libertate.Ea era condamnată definitiv, nu se putea venit decît sau cu suspendarea pedepsei sau cu o graţiere ,cert este că afacerea s-a aranjat de Ministrul Justiţiei e atunci - PATRASCANU - a fost acela care a pus-o în libertate şi la cîteva zile am văzut-o pe ADRIANA GEORGESCU pe sălile tribunalului profesînd-şi mai departe meseria.

DEPOZITIILE MARTORULUI TATARASCU GHEORGHE,de 68 ani,avocat.

Preşed:Vei fi audiat ca martor în procesul lui LUCRETIU PATRASCANU.Cunoşti pe LUCRETIU PATRASCANU?

TATARASCU:Da,îl cunosc pe LUCRETIU PATRASCANU.

Procurorul:Să spună martorul cînd şi prin cine l-a cunoscut pe acuzatul PATRASCANU?

TATARASCU:L-am cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU în mai 1944,prin prietenul nostru comun MIHAIL RALEA în casa căruia la Sinaia,am cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU,cu prilejul unei acţiuni pe care o duceam atunci pentru constituirea forţelor democratice din ţara noastră,avînd drept scop răsturnarea regimului Antonescu şi întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste.

Procurorul:Care au fost relaţiile dintre martor şi acuzatul PATRASCANU în perioada premergătoare zilei de 23 Aug.1944?

TATARASCU:In această perioadă de care vorbesc,am avut raporturi destul de strînse cu LUCRETIU PATRASCANU,raporturi destul de strînse determinate tocmai de importanţa acţiunei pe care o duceam, constituirea unui bloc al partidelor democrate şi răsturnarea guvernului ANTONESCU.Aceste raporturi destul de strînse la început,au suferit mai tîrziu o oarecare relacsare,fiindcă PATRASCANU formase un bloc al partidelor democrate,împreună cu Partidul Comunist şi Socialist,fără de mine,fără de alte forţe democratice din ţară.Este vorba de guvernul prezidat de Dr.PETRU GROZA,de acţiunea partidului,care lucra la spatele lui MIHAIL RALEA în orice caz un act politic pe care eu personal,l-am socotit ca o greşală politică.A fost o perioadă de relacsare prin urmare în această perioadă.

Procurorul:Să arate martorul care au fost relaţiile sale cu acuzatul PATRASCANU,în perioada de după 23 Aug.1944?

TATARASCU:După 23 Aug.1944,pînă în martie 1945,cînd am intrat în guvernul de concentrare democratică Dr.PETRU GROZA,nu am avut nici un fel de raport,nici un fel de legătură,nici directă,nici indirectă cu PATRASCANU.Intrînd în guvernul de concentrare democratică dr. PETRU GROZA,împreună cu PATRASCANU,am avut din primul moment contacte şi mi-am dat socoteala că poziţia lui ideologică,politică era foarte apropiată de poziţiile ideologice politice al partidelor pe care le prezidam,al partidului liberal.Pentru aceasta şi pentru a înţelege valoarea spuselor mele,este necesar să mi se dea voie dle preşed.să spun cîteva cuvinte în interesul adevărului şi cauzei,este necesar să informez onorata curte că personal am intrat împreună cu partidul meu, în guvernul de concentrare democratică al dr.GROZA cu două scopuri: -

./.

Un scop public să particip la toate actele de refacere al temeliilor noi al Romîniei moderne,dar pe lîngă acesta mai era şi un alt scop , acesta va trebui să-l precizez nemărturisit,scopul acesta era să frîneze partidul meu înăuntrul guvernului toate tendinţele extremiste care ar fi putut manifesta înauntrul guvernului şi în special să împiedic îndrumarea ţării,spre socialism.

O mărturisesc astăzi cu toată sinceritatea,că aş fi voit să împiedic îndrumarea ţării spre socialism,am căutat să frînez astfel chemarea istorică,rămîne vina mea,a acţiunilor mele politice şi a partidului meu în acea vreme,rămîne vina,păcatul meu cel fără de iertare al întregii mele vieţi politice,o recunosc cu toată sinceritatea şi sunt fericit că pot s-o recunosc în mod public,am făcut însă această politică,am intrat în acest guvern pentru a frîna prin urmare şi pentru a face această politică antisocialistă,căutam aderenţi,căutam aliaţi pentru această politică a mea şi în cadrul acestei preocupări,am întîlnit pe LUCRETIU PATRASCANU.Primele contacte pe care le-am avut cu el,mi-a dovedit că sunt aproape de punctul meu de vedere/de poziţia mea ideologică.

Procurorul:Să arate martorul în continuare din ce anume discuţii avute cu PATRASCANU şi din ce anume fapte săvîrşite a ajuns la concluzia că poziţia politică şi ideologică a lui PATRASCANU este apropiată de aceia a partidului Liberal al domniei sale.?

TATARASCU: Fireşte în acest moment nu pot decît să rezum,să fac sinteza atîtor conversaţii,atîtor discuţii şi atîtor contacte pe care le-am avut cu PATRASCANU LUCRETIU atîţia ani de zile,rezumatul lor sinteza lor,declaraţiile,aş putea să comunic onoratei curţi că din discuţiile pe care le-am avut împreună cu PATRASCANU din nenumăratele discuţii.din nenumăratele contacte pe care le-am avut în această vreme cu dînsul am tras concluzia care este şi astăzi prezentă în mintea mea,că LUCRETIU PATRASCANU era întîi pentru o colaborare cu burghezia romînă , al doilea pentru menţinerea regimului capitalist şi al treilea - şi aceasta este iarăşi foarte important - era pentru menţinerea monarhiei şi consolidarea ei în Romînia.Pe aceste poziţiuni pe care l-am găsit pe PATRASCANU fireşte - sta partidul meu - era foarte uşor de a stabili contactele ideologice cu această asemănare,aceasta pe plan intern, pe plan extern ,partidul meu,eu însumi eram fireşte propus omul politic care a definit cel dintîi noua orientare a romîniei,politica faţă de răsărit.Am formulat atunci alte împrejurări la această atitudine / însă adăugam că ne înţelegea ca politica Romîniei să fie o politică de izolare şi înţelegere,prin urmare pe lîngă politica cu răsăritul care rămîne baza definitivă a Romîniei ,să avem contact şi legătură ,să avem o co-

./.

laborare şi cu apusul,prin urmare nu politică de izolare ,ci să avem o politică de colaborare şi cu apusul.Această politică era împartăşită prin contactele pe care le-am avut şi din discuţiile pe care le-am avut cu LUCREŢIU PATRAŞCANU.

Procurorul:Să arate martorul ce scopuri a desprins el că urmăreşte acuzatul PATRASCANU din discuţiile avute cu PATRASCANU şi atitudinea lui politică.?

TATARASCU: Din discuţiile pe care le-am avut şi contactul pe care l-am avut cu PATRASCANU - fac o paranteză că nu aud bine ce se petrece în spatele meu,dar am impresia că trebue să fac o declaraţie în ceasul acesta pe care-l socotesc un ceas de mare spovedanie a unui om care a avut rol important în viaţa ţării,nu a putut săvîrşi atît de mari greşeli,în ceasul acesta de spovedanie n ascult decît de glasul conştiinţei mele.

Eram asupra acestei idei,din discuţiile acestea am putut să-mi dau socoteală e foarte firesc şi nu e de ofensă pentru nimeni că LUCREŢIU PATRASCANU înţelegea să-şi ocupe o poziţiune dominantă înăuntrul partidului comunist şi să-şi ajungă chiar la totala acaparare a tuturor poziţiilor în acest partid,ca să-l conducă,să fie şeful lui,să-l dirijeze spre ţelurile şi scopurile lui.Aceasta am avut impresia din discuţiile pe care le-am avut împreună cu LUCREŢI PATRASCANU.Fireşte că aceste ale lui dorinţi erau toate foarte bine utilate.LUCREŢIU PATRASCANU era un om de talent,scria,vorbitor,conferenţia şi toate aceste însuşiri ale lui erau puse acestea - nu poate să supere pe nimeni - în slujba unei mari ambiţii politice.Nu este o necinste pentru nimeni,hotărîrea mea din punct de vedere al structurii sufleteşti LUCREŢIU PATRASCANU îşi are loc bine asigurat în galeria oamenilor ambiţioşi politici al ţării noastre,iată prin urmare poziţia lui.

Procurorul:Să arate martorul ce discuţii a avut cu acuzatul LUCREŢIU PATRASCANU privitoare la problema sancţionării criminalilor de răsboi şi a celor vinovaţi de dezastrul ţării?

TATARASCU: Da,este exact,că am avut cu PATRASCANU discuţii în jurul acestor chestiuni foarte importante în vremea aceia judecarea criminalilor de răsboi şi a celor vinovaţi de dezastrul ţării.Partidul meu şi cu mine,eram de părere că e bine,e util ca această lege să aibe o sferă de aplicare mult mai redusă decît aşa cum o concepeau unii judecători.La început trebuia incontestabil să executăm comandamentele legii internaţuionale,eram obligaţi după aceia să executăm unele comandamente etice,trebuiau pedepsiţi acei

./.

cari au făcut crime,dar nu trebuia să te frământe această lege,eram ~~exxaltxxfuvintxx~~pentru o lege de agitare,şi mai ales intra legea vindict,cu alte cuvinte pentru o circumscriere a aferei de acţiune. Această lege am discutat-o în numele partidului meu cu LUCRETIU PATRASCANU şi am găsit la el un punct de vedere similar cu cel pe care-l avea şi partidul meu şi în aplicarea acesteia am ajuns la formula de circumscriere de acord cu regele în chestiunea aceasta.

Procurorul:Ce discuţii a avut marorul cu PATRASCANU privitor la problema chiriilor?

TATARASCU:Da,am discutat şi cu PATRASCANU cum era firesc s-a discutat această chestiune care venise la ordinea zilei în discuţia Consiliului de Miniştri.Birourile nu-mi amintesc dacă sunt birourile dînsului,sau alte birouri,ca Ministru de Justiţie a făcut un proect de lege foarte dragonic cu drepturile proprietarilor în ce priveşte legea chiriilor.

Ca un partid al clasei burgheze fireşte că am intervenit pentruca această lege să fie mai puţin dragonică,să fie mai puţin violentă şi am cerut lui PATRASCANU amandarea acestei legi,să fie mai îndulcită în favoarea situaţiei proprietarilor,â raport cu diferitele situaţii juridice creiate de lege.Am fost de acord cu PATRASCANU ca să găsim o altă formulă,m-am gîndit să adaug că Consiliul de Miniştri care a discutat această chestiune nu a fost de părere ca să împăr tăşească punctul nostru de vedere.M-am putut convinge aceasta poate fi la un alt punct - m-am putut convinge cu prilejul discuţiei avute în jurul acestui proect de lege,că părerile lui PATRASCANU în ceeace priveşte capitalulk drept de proprietate şi în direcţia aceasta se apropiau foarte mult de concepţia şi poziţia partidului meu şi al întregii burghezii din ţara noastră.

Procurorul:Să arate martorul ce discuţii a avut cu PATRASCANU în privinţa atitudinei politice faţă de minorităţile naţionale din ţară?

TATARASCU: Am avut prilejul să discut cu LUCRETIU PATRASCANU această importantă chestiune de stat,despre care îmi aduc aminte cu prilejul unei intervenţii făcute chiar de el personal la Consiliul de Miniştri cerînd ca măsurile de guvernare ,ca în funcţiile represive să nu fie încredinţate minorităţilor,şi mi-a cerut /să sprijin acest punct de vedere al său în Consiliu.L-am sprijinit pe temeiul pactului tacit care a intervenit între noi,să ne sprijinim proectele,deşi şi în această direcţie partidul meu avea o altă părere decît aceasta.Am putut să-mi dau seama cu acest prilej că LUCRETIU

./.

PATRASCANU avea în chestiunea minorităţilor conlocuitoare din romînia păreri care-l punea în situaţia specială şi faţă de părerile guvernului în general şi faţă de propriul lui partid şi am ptut să-mi dau seama că părerile lui LUCRETIU PATRASCANU în ce priveşte această chestiune il situau mai degrabă într-o poziţie alături sau în plină concepţie naţionalistă şi nici decum în cadrul concepţiilor pe care le aveam noi în partid.

Procurorul: Să arate martorul cum a apreciat dînsul şi partidul său această poziţie a lui PATRASCANU despre care a vorbit pînă acum?

TATARASCU: Nu am nici o dificultate ca să mărturisesc că partidul meu şi eu însumi am văzut în PATRASCANU un om de concepţii de dreapta, nu am nici dificultate iarăşi ca să declar că partidul meu vedea în LUCRETIU PATRASCANU un sprijin şi al burgheziei şi al monarhiei şi al regimului capitalist şi în partid şi în guvern. Acesta e răspunsul.

Procurorul: Să relateze martorul ce cunoaşte despre relaţiile dintre acuzatul PATRASCANU şi fostul rege?

TATARASCU: Da, pot să răspund, la această întrebare în bună cunoştinţă de cauză şi cele ce voi mărturisi sunt ca rezultatul unor confidenţe făcute de însuşi fostul rege. Este poate necesar să informez onorata Curte că am avut cu fostul rege o singură perioadă în care n-am avut nici un raport, atîta timp cît a durat criza constituţională, fiindcă am luat o poziţie contra lui, dar înainte şi după aceia am avut cu fostul rege cele mai bune şi aş putea spune chiar intime raporturi care au durat pînă în momentul cît am lucrat în guvern. In cadrul acestor raporturi de intimitate şi colaborare zilnică am putut să aflu dela rege că LUCRETIU PATRASCANU stăpînea în sufletul regelui şi în mintea regelui, poziţie foarte importantă. Fostul rege avea încredere în LUCRETIU PATRASCANU, fostul rege vedea în PATRASCANU un element de colaborare de prima întîi, pentru diversele lui planuri aşa încît se poate spune că LUCRETIU PATRASCANU a fost în intervalul acesta, al colaborării noastre guvernamentale o personna grata a fostului rege.

Procurorul: Să arate martorul ce proecte de torpilare a guvernului GROZA cunoaşte?

TATARASCU: Proecte de torpilare a guvernului GROZA din vremea aceea, din epoca aceea cunosc cîteva; şi le cunosc nu că le-am aflat atunci asupra faptelor, ci le-am cunoscut după ce am luat colaborarea mea cu fostul rege. O primă încercare de torpilare a guvernului GROZA

./.

după informaţiile pe care le-am avut atunci,a fost făcut de către însăşi rege,în ziua de 23 Aug.1945,cînd au defilat în Bucureşti trupele noastre,venite depe cîmpul de bătaie.Fostul rege a încercat parese - parese că cuvîntul nu este la locul lui,este sigur că a încercat - să-şi cîştige de partea lui o serie de generali ai oastei,şi cu ajutorul lor să facă un detaşament militar ,care ar fi dus la imediata răsturnare a guvernului.Generalii s-au derobat toţi dela injoncţiunile regale şi aceasta o ştiu precis,însă proectul regelui a rămas în suspensie.Mai cunosc o altă încercare,aceasta o cunosc foarte bine,deşi o cunosc în împrejurări mai confuze,eu mă găseam la Moscova cu delegaţia guvernamentală care reprezenta guvernul în discuţiile care le avea acolo,şi ştiu ce s-a petrecut aici.Dar mai tîrziu am aflat că regele a încercat să dezbine echipa guvernamentală rămasă în ţară,căutînd să-şi atragă de partea lui pe MIHAIL RALEA care avea loc de prim ministru în locul preşedintelui PETRE GROZA,care a fost plecat la Moscova.A fost o încercare nesăbuită care nu a avut rost şi nici un succes,fiindcă cei care au fost avizaţi de ea,au ştiut să reziste,e vorba de oamenii din partid.O altă încercare care o cunosc care a fost foarte serioasă, o încercare făcută de fostul rege prin Partidul Naţional Tărănesc şi bine motivată şi care era îndrumată de joncţiunile agenţilor americani, încercare care s-a soldat cu turburările dela 8 noembrie 1945.In concepţia partidului naţional ţărănesc MANIU din vremea aceea şi a regelui aceste turburări care au început la Bucureşti,trebuiau continuate şi conduse chiar concomitent cu cele din Bucureşti,în toată ţara,trebuia provocată o stare de turburare,trebuia provocată o stare de fervescenţă vagi rege revoluţionară care ar fi dat posibilitatea să schimbe guvernul,turburările precum se ştie au avut loc,însă prin atitudinea clasei muncitoare din ţara noastră,în Bucureşti au dezarmat pe acei xxxx şi năzuinţele celor care credeau că pot să joace această carte şi loviturile în restul ţării nu a mai avut loc.Iată prin urmare o altă încercare.O altă încercare şi o ultimă pe care o cunosc,nu mai puţin fiindcă a durat iarăşi cîteva clipe este încercarea regelui de a creea o situaţie grea în ţară,actul lui de abdicare care trebuia să săvîrşească cu prilejul lichidării crizei constituţionale.Cînd regele a văzut chipurile că este silit să soluţioneze cu criza constituţională s-a gîndit sfătuit iarăşi de cîţiva din cei care îşi făcuseră o profesiune să sfătuiască pe drumurile cele rele pe fostul rege,s-a gîndit regele să abdice şi să creieze aceasta.Se pare că în ultimul timp acest glas a fost mai tare decît celălalt şi regele a renunţat.La cîtăva vreme chestiunea a stat pe drumurile realese.

Iată cele cîteva chestiuni,iată cele cîteva lovituri pe care

le cunosc şi în care se pune întrebarea dacă LUCREŢIU PATRASCANU a cunoscut aceste toate intenţiuni, aceste lovituri, aceste acţiuni regale.

Din tot ce ştiu, din tot ce am aflat mai tîrziu, din tot ce ştiu din timpul crizei constituţionale, LUCREŢIU PATRASCANU a fost un om perfect informat de către rege personal, de toate acţiunile regelui şi de toate intenţiile lui.

Procurorul: Ce discuţii a avut martorul cu acuzatul PATRASCANU cu privire la criza dintre guvern şi fostul rege?

TATARASCU: Da, este vorba de ceiace numeam noi criză constituţională din 1944, criză cînd regele a refuzat să mai lucreze cu guvernul său. Este adevărat că am avut cu LUCREŢIU PATRASCANU o discuţie care mi s-a întipărit în minte. Este mult de atunci, însă potrivit legilor memoriei, atunci cînd faptele au şi o parte efectivă, se încrustează în memorie, mi-am amintit de această conversaţie pe care am avut-o cu PATRASCANU, imediat după criză, am relatat-o şi pot să o relatez şi aici, dvoastre. Am fost întrebat de PATRASCANU după criză ce cred despre ea şi care este poziţia mea. I-am răspuns imediat că poziţia mea este luată fii fiindcă efectiv o spun în treacăt, regele îmi ceruse să demisionez cu toţi miniştrii mei, din guvern, pentru a agrava criza şi a-i da posibilitate mai mare în manevră, lucru pe care l-am refuzat, i-am spus că este cea mai mare greşală, pe care dlui o face şi a fost actul pe care l-a făcut şi înţeleg să fiu solidar cu guvernul şi să apăr toate poziţiile. Pe această poziţie am fost dela început pînă la sfîrşit şi cînd PATRASCANU m-a întrebat care va fi soluţia acestei crize, i-am răspuns ca un om care eram bine documentat în această chestiune, că soluţia este în mîna guvernului sovietic, care prezida Comisia Aliată de Control din ţara noastrăromînească şi avea o înrăurire specială, de acord cu ceilalţi aliaţi din Comisia de Armistiţiu, peste care nu se poate trece şi i-am făcut cunoscut lui PATRASCANU, nota pe care o cunoştea, de protest pe care a făcut-o gralul SUSAICOV fostului rege, a doua zi după declanşarea crizei. Citez numai prin memorie şi ceiace este esenţial în această nota, gralul SUSAICOV spunea în numele guvernului său şi în numele Comisiei Aliate de Control că nu se poate schimba guvernul Dr. PETRU GROZA. Aceasta era în esenţă. PATRASCANU mi-a spus că cunoaşte în grosso modo toată chestiunea aceasta şi m-a întrebat dacă soluţia finală nu va fi şi o soluţie în care guvernul sovietic va face concesiuni. I-am spus că după părerea mea, că concesii vor fi făcute de către guvernul sovietic, însă numai de formă, fiindcă în fond nu se va schimba nimic. Aceasta era părerea mea. PATRASCANU mi-a spus că şi el crede la fel şi m-a întrebat apoi făcînd un pas înainte, mai departe, dacă printre aceste conse-

./.

sii de formă schimbarea preşed.Consiliului de Miniştrii,cu un membru din cabinet,care să constitue politica şi cea internă şi cea externă a actualului cabinet,nu ar constitui o concesie,o formă de concesiune. Tin minte că i-am răspuns că teoretic,fireşte lucrul este imposibil. Poate să fie o formulă de concesie.PATRASCANU făcînd un pas mai departe m-a întrebat care ar fi după părerea mea,persoanele care ar putea să fie indriduite să facă parte din această formulă de concesie,adică să fie viitorul preşed.al consiliului de miniştri,astfel remaniat.Tin minte că i-am răspuns că nu am reflectat la această problemă şi nu pot să-i răspund la care el mi-a spus mai tirziu este adevărat că nu sunt decît două elemente:GHEORGHE TATARASCU şi LUCRETIU PATRASCANU.I-am răspuns imediat,cea dintîi formulă s-o elimineze pentrucă în momentul de faţă se cer oameni noi,ori eu nu eram un om nou. ceasta era formula mea şi aceasta era credinţa mea,în chestiunea aceasta.Mi-a zis atunci n-a rămas decît formula zicea el,decît LUCRETIU PATRASCANU şi mă imix spusetot în tonul acesta de discuţie prietenească că formula lui,ar fi o formulă care ar satisface toatex forţele care sunt în conflict şi cred că ar primi-o toate forţele care sunt în conflict.L-am lăsat să creadă deşi eram de altă părere că în această chestiune,era numai guvernul sovietic,care putea să rezolve şi prin urmare discuţia s-a terminat cu această aluzie a lui PATRASCANU.

Procurorul:Ce explicaţii i-a dat martorului,LUCRETIU PATRASCANU pentru a demonstra că o formulă prin persoana sa ar putea soluţiona problema şi ar putea satisface toate forţele în conflict.

~~xxxxxx~~ TATARASCU:Da,am discutat chestiunea aceasta şi LUCRETIU PATRASCANU,lăsa să înţeleg că poziţia pe care a avut-o el în trecut şi în diferite împrejurări,încă de pildă el cita armistiţiul dela Moscova,unde a fost altă exponenţă în delegaţia noastră guvernamentală de acolo,cu prilejul discuţiilor care au avut loc acolo,unde a participat şi alături de sovietici şi alături de anglo-americani,discuţii care au fost precedate în ţară de discuţii cu regele,cu reprezentanţii partidelor politice.In toate aceste împrejurări el s-a ferit de atitudini de acte extremiste şi a stat întotdeauna pe poziţiuni de concilie şi de compromis şi aceasta credea el că-l făcea ca în această împrejurare forţele complexe să-şi amintească de orientarea lui ideologică,de un om care xxxx întotdeauna se fereşte de extreme şi caută întotdeauna un drum de mijloc,să caute să-l accepte ca o formulă de compromis şi în acest conflict politic.Acestea mise pare că au fost explicaţiunile în ce priveşte chestiunea aceasta.

./.

Procurorul:Să arate martorul ce discuţii a avut cu NEGEL în legătură cu acuzatul PATRASCANU?

TATARASCU:Da,este exact că am avut cu NEGEL şi am relatat,că am avut cu NEGEL,mareşalul Palatului,mai multe discuţii de mai multe ori ,însă în vremea aceea foarte importante,însă doar una.Cu NEGEL cu care aveam raporturi personale - a venit să-şi ceară informaţii despre PATRASCANU,ce ştiueu,ce cred eu despre el , despre LUCRETIU PATRASCANU.Eu i-am dat un certificat foarte bun, i-am spus că-l cunosc ca pe un om cu concepţii moderate,îl socotesc o minte luminată,îl socotesc monarhist,îl socotesc un om incapabil de acte extreme şi din acest punct de vedere,îl văd ca un foarte bun element de guvernare.Iată ce am răspuns eu şi ce portret i-am făcut eu,îmiamintesc favorabil din toate punctele de vedere lui NEGEL la întrebările sale.NEGEL mi-a răspuns că este foarte mulţumit de relaţiile pe care île dădeam eu,fiindcă mi-a accentuat acest lucru,LUCRETIU PATRASCANU ,poate să fie o formulă politică necesară la momentul dat şi momentul dat este criza constituţional care era guvernul GROZA.Iată prin urmare ce-am discutat.

Procurorul:Să arate martorul ce a discutat cu PATRASCANU după întoarcerea delegaţiei guvernamentale dela Moscova?

TATARASCU: Da,după întoarcerea delegaţiei noastre dela Moscova din care am făcut parte,am discutat cu PATRASCANU cum am discutat cu toţi colegii din guvern,le-am făcut o dare de seamă fireste după ce le-am comunicat impresiile mele dela Moscova,asupra crizei constituţionale,care fireşte am discutat aceasta şi acolo şi i-am spus lui PATRASCANU părerea mea şi după cele discutate şi le-am discutat cu toţi factorii de conducere dela cel mai de sus pînă la cel care era mai puţin important şi am plecat cu impresia cu noi forţe că nu este nimic şi nimeni care să poată să clintească din loc guvernul Dr.PETRU GROZA .PATRASCANU a luat act de această rezumare eu am dat detalii în legătură cu conversaţiile făcute acolo,însă a adăugat că el totuşi continuă să rămînă o formulă de rezervă,pe care însăşi sovietele vor fi foarte mulţumite să le găsească la un moment dat.Iată pe cîte îmi amintesc eu.

Procurorul:Care a fost scopul urmărit în această discuţie pe tema crizei dintre guvern şi rege,scopul?

TATARASCU: Este evident că din partea lui PATRASCANU nu ţinea să discute cu mine şi ţinea să tatoneze terenul ca să vadă dacă concepţiile mele l-ar sprijini în cazul în care el ar fi formula necesară pentru înlocuirea guvernului.Aceasta a fost după pă-

rerea mea scopul conversaţiilor pe care le avea PATRASCANU Y cu mine în chestiunea aceasta.

Procurorul: Să arate martorul ce fel de acord a stabilit cu PATRASCANU împotriva guvernului şi regimului din ţara noastră?

TATARASCU: Da, lucrul trebueste lămurit aici. Primele mele contacte şi raporturi cu PATRASCANU au dus la atitudinea comune în chestiunea actelor din guvern, chestiunea legilor care se prezentau înăuntrul vieţii guvernului. Am făcut un pas mai departe, un pas înainte cu prilejul Conferinţei de pace dela Paris, unde prezidam comisiunea ministerială care reprezenta ţara la acea conferinţă şi PATRASCANU era membru al acestei delgaţii am avut şi acolo la Paris diferite contacte cu PATRASCANU pe cît ne permita lucrările noastre dela conferinţa de pace. Cu prilejul acesta atît eu cît şi prietenul meu şi purtătorul meu de cuvînt în chestiunea aceasta FRANASOVICI, care a avut contacte cu PATRASCANU în vremea aceia am hotărît dat fiind situaţia externă şi situaţia internă din ţară să facem un pas mai departe, şi să luăm în considerare o criză de guvern care ar trebui să ducă la înlocuirea guvernului şi o criză de regim, care ar trebui să ducă la înlocuirea regimului. Aceasta a fost clar.

Procurorul: Să arate martorul ce plan de acţiune a stabilit cu PATRASCANU în cadrul unui acord pentru răsturnarea guvernului?

TATARASCU: In discuţiile principale şi la început sporadice pe care le-am avut la Paris am hotărît ca înapoiaţi în ţară - cum era şi firesc să-l sesizăm pe rege - de această intenţie, de acest fel nou de a vedea situaţia internă în ţară şi apoi de a trece la organizarea faptelor care trebuiau să ne ducă la o criză de guvern şi din criză de guvern la o criză de regim. Prin urmare la Paris am luat o hotărîre principială care trebuia realizată la întoarcerea noastră în ţară. Tot la Paris cu prilejul discuţiilor fragmentare dar totuşi aveau o continuitate, am hotărît ca odată întorşi în ţară înainte să luăm contact cu fostul rege dar în acelaş timp să luăm contact cu reprezentanţii comisiei aliate de control generalul SUSAICOV, fără de asentimentul căruia, orice acţiune care lua în considerare criza de guvern, fără asentimentul căruia nu putea să mai aibe nici un fel de şanse de succes, am fost de acord cu toţii în această privinţă şi ne-am întors în ţară. Iată prin urmare care ne-a fost planul şi care ne era hotărîrea noastră după ce ne întoarcem.

Procurorul: După întoarcerea în ţară ce acţiuni aţi întreprins împreună cu PATRASCANU în vederea înfăptuirii planului pentru

./.

răsturnarea guvernului?

TATARASCU: După ce ne-am întors în ţară, am trecut la executarea acestui plan iniţial stabilit teoretic la Paris, personal am luat contact cu fostul rege, personal am luat contact cu Generalul SUSAICOV. Fostul rege cum era firesc era foarte satisfăcut de această acţiune a noastră pentrucă el nu vedea şi nu trăia decît pentru o singură ideie în vremea aceia, cum să ajungă sau cum să facă şi ce mijloace să întrebuinţeze pentruca să se ajungă la o criză de guvern, care trebuia să ducă la o criză de regim, era satisfăcut şi spunea, aşteptaţi, aveţi tot concursul şi ai tot concursul meu în ceeace priveşte hotărîrea aceasta. Am avut o lungă foarte lungă conversaţiune cu Preşedintele SUSAICOV reprezentantul Comisiei Aliate de Control, - nu interesează curtea amănunte asupra şi detalii despre alte chestiuni discutate - fireşte i-am făcut o / mai înainte amplă expunere a situaţiei externe aşa cum o văzusem la Paris, dar ce interesează onorata Curte, discuţia asupra faptului cînd am vrut să văd dela Generalul SUSAICOV cum vede el posibilitatea unei schimbări de guvern, răspunsul a fost foarte precis. Generalul SUSAICOV spunea că în acel moment că nu există o altă formulă de guvern decît formula guvernului Dr. GORZA şi că datoria tutuor este să întărim acest guvern, să-l consolidăm sub toate înfăţişările şi sub nici o formă să nu încercăm să slăbim această poziţie dîndu-mi să înţeleg că structura actuală a guvernului şi a regimului nu este loc de nici o schimbare, a fost foarte precis. Fireşte că am luat act de această declaraţie şi m-am grăbit să i-o comunic fostului rege, arătîndu-i ca o concluzie, că după părerea mea am tras consecinţe că atîta vreme cît există situaţia de drept a Romîniei, a Comisiei Aliată de Control, este exclus să ne gîndim la o criză de de guvern, cu atît mai puţin la o criză de regim şi că pentru a lua în considerare o criză de guvern şi prin urmare o criză de regim trebue aşteptat tratatul de pace şi ratificarea acestui tratat care va schimba situaţia juridică a ţării, Fireşte că această comunicare de data aceasta nu l-a satisfăcut pe rege, dar a luat măsuri, i-am comunicat acest lucru şi lui PATRASCANU şi l-am rugat pe PATRASCANU să-l vadă şiel pe Generalul SUSAICOV pentruca să se convingă personal de sentimentele şi mentalitatea politică a lui SUSAICOV. După cîte îmi aduc aminte ştiu că PATRASCANU a făcut acest lucru, ne-am întîlnit după aceia şi mi-a confirmat concluziile la care am ajuns eu în conversaţiile cu Generalul SUSAICOV, că rezultatele intervenţiei noastre pe lîngă Generalul SUSAICOV sunt negative, concluzie la care am ajuns eu discutînd cu PATRASCANU i-am comunicat că atîta vreme cît suntem în situaţia politică de azi

./.

trebue să abandonăm orice fel de gînd de a face ocazional o criză de guvern care să ducă la criza de regim,cerîndu-i lui PATRASCANU răspuns că recunoaşte lucrul acesta,dar că el crede că mai sunt şi alte posibilităţi şi mai sunt şi alte soluţii decît soluţia aceasta.Am plecat cu această impresie din această discuţie că LUCRETIU PATRASCANU impresie care mi-a fost întărită şi ulterior de alte fapte,că LUCRETIU PATRASCANU în afară de linia colaborării mele politice în afară de /linia acţiunea mele politice la care el colabora,avea şi o altă linie a lui personală care-şi avea tactica lui,evoluţiunii ei,ţelurile şi scopurile ei şi care nu făceau decît să întîlnească linia mea,fără să mă lovească.Prin urmare faptu este în orice caz acţiunea este că proectul nostru elaborat la Paris nu a putut fi materializat în ţară,din pricina acestei atitudini a Comisiei Aliate de Control şi planurile noastre în legătură cu acest proect au eşuat şi s-a terminat cu acest proect care trebuia să ne ducă la o criză de regim printr-o criză de guvern.

Procurorul:Să arate martorul în cadrul acestui proect de răsturnare pe care l-au stabilit în discuţii la Paris cu FRANASOVICI şi PATRASCANU acolo la Paris,cu cine au mai avut discuţii şi sprijinul cui l-au cerut ?

TATARASCU:Exact,trebue să mărturisesc - după cum am spus sunt pe drumul marii spovedanii - chiar cînd atitudinile mele erau şovine, chestiunea aceasta am discutat-o cu unul dintre oamenii cei mai puternici şi mai calificaţi,spun acest cuvînt da,din vremea aceia,cu ministrul reprezentant al Nord-Americii la Conferinţa Păcii,BYRNES,care era ministru de stat ,era ministru de externe al Nord-Americii şi în calitatea aceasta a prezidat conferinţa păcii,unde am lucrat noi,am avut o foarte lungă conferinţă cu BYRNES - am fost vorba de lucruri cari nu interesează onorata curte,- dar îl interesa ce spuneam eu dar am avut o conferinţă relativ la ţara noastră,la politica noastră internă.Noi am ascuns poziţia pe care o am eu cu partidul meu înăuntrul guvernului poziţia de moderaţie ,de a concilia cu forţele extreme şi a face o politică de conservare şi am spus că este posibil ca fluctuaţiile vieţii politice să ne ducă la o acţiune care se va solda cu o criză de guvern ,prin urmare de planurile acestea ale mele ale noastre, şi poate că o criză de regim -i-am vorbit lui BYRNES.BYRNES s-a grăbit - trebue să o mărturisesc fără nici un fel de rezervă, să-mi spună că punctul acesta de vedere al nostru este văzut cu simpatie de guvernul Nord-American şi că dacă va fi nevoie ne va da tot

./.

sprijinul şi ne va da tot sprijinul pentru susţinerea acţiunei noastre politice.Iată prin urmare cu cine am mai discutat despre a ceast chestiune la Paris.Pot să adaug că în treacăt am mai discutat pe aceiaşi linie de informaţie generală şi cu laţi reprezentanţi ai state prietene,de pildă,am avut lungi discuţii cu MASARIK Ministrul Cehoslovaciei în guvernul de atunci delegat la conferinţa de pace şi cu ca avesm raporturi personale şi prieteneşti,am discutat pe larg,am mai discutat cu preşedintele Franţei BIDAULT acelaş lucru,însă mai puţi mai fragmentarînsă nu atît de puternic şi atît de intens cum am discutat cu BYRNES şi cu alţi reprezentanţi străini,dar nu le-am dat informaţii ample şi complecte aşa cum le-am dat ministrului BYRNES.

Procurorul:Să arate martorul ce alte acţiuni a întreprins împreună cu acuzatul PATRASCANU după eşuarea planului din 1946,pentru să-şi atingă scopul totuşi,obiectul urmărit răsturnării guvernului ce alte acţiuni au întreprins.?

TATARASCU: După eşuarea proectelor noastre în împrejurările în care le-am amintit ,pentru mine era clar că pînă ce în România nu-şi va schimba statutul juridic nu este locul de a întreprinde o altă acţiune şi am fost cu toţii de acord ,împreună cu fostul rege ca să luăm în considerare această situaţie.Prin urmare trebuia aştetat tratatul de pace şi ratificarea lui pentru a lua în considerare un alt fapt şi o altă serie de fapte care trebuia să ne ducă la acelaş rezultat.Cu prilejul acelei de a doua noastră călătorie la Pari făcută pentru a semna tratatul de pace,am avut din nou contact cu PATRASCANU şi cu FRANASOVICI şi de data aceasta le-am spus eu că am avut o situaţie grea în ţară,nu interesează curtea,dar totuşi trebu în treacăt să vorbesc de ele,greutăţile cu propriul meu partid,desp diferite chestiuni,chestiunea aceasta a schimbării guvernului care trebue să ducă la o schimbare de regim,devenise actuală şi din punctul meu de vedere,al partidului meu şi atuncea am elaborat un alt plan care trebuia să ne aducă după întoarcerea noastră din ţară la acelaş rezultat.Planul acesta comporta o acţiune la care am renunţa în faza proectului.Dat fiind dificultăţile - era vorba de un lokot general - ne gîndeam chiar la o încetare de lucruri,ca să răspundem la unele agitaţii care ni se pare nouă că se făceau pe vremea aceia şi care da putinţa regelui să justifice acţiunile lui şi iniţiativa lui de a schimba guvernul,aceasta pedeoparte, - mă grăbesc să spun că la acest prim proect care prevedea un lokot general,am renunţat foarte repede,îndată ce mi-am dat socoteala că muncitorii erau la spatele guvernului.Un alt sector din planul nostru,reprezenta dispo

carea forţei guvernamentale,prin urmare în proectul nostru prevedea un plan de dislocare a solidarităţii guvernului.Un alt sector din planul nostru,prevedea dislocarea forţelor parlamentare din guvern,prin urmare dislocarea solidarităţii guvernamentale,dislocarea solidarităţii forţelor parlamentare şi mai cuprindea planul nostru un program de discuţii, cu reprezentanţii diferitelor ţări aliate,e vorba de anglo-americani, a căror sprijin l-am fi cerut mai ales în cazul dacă ar fi avut şanse de succes formula noastră,sprijin pe diferite situaţiuni financiare şi economice,care să ne fie destinate nouă.Iată care a fost scopul odată ce ne-am întors în ţară şi ne-am întors în ţară foarte curînd,am trebut la realizarea acestui plan.Ca de obiceiu am luat contact cu fostul rege, ca să-l punem în curent cu ceiace am avut aici stabilit.Aici am avut un rol foarte important,am convocat pe toţi şefii mei de organizare şi le-am cerut ca să ia contact cu reprezentanţii parlamentului pe deoparte şi cu reprezentanţii prietenii noştri din toate judeţele,pentru a avea o atmosferă de încredere faţă de noi. După acest prim pàsx în intervalul acesta,trebue să spun,LUCRETIU PATRASCANU lucra şi-şi luase sarcina să lucreze pentru a avea de partea noastră miniştrii foşti socialişti din guvern.Si informaţiile pe care le aveam dela el,erau din informaţiile dătătoare de cele mai bune nădejdi,că unul cel puţin din foştii miniştri socialişti,se vor grăbi să ia în braţe această nouă acţiune.Concomitent am avut contacte şi cu reprezentanţii anglo-americani care fireşte în chestiunea aceasta,erau totodeauna foarte gata să sprijine toate iniţiativele de oriunde ar veni,mai ales venită dela mine şi dela noi, şi lucru mi se părea pe deplin studiat.LUCRETIU PATRASCANU spunîndu-mi că o bună parte din foştii miniştri socialişti vor merge cu noi,fructul este copt,trebue să ne grăbim şi atunci am convocat din nou pe şefii mei de organizare ,am elaborat un memoriu politic,bine cunoscut,şi asupra căruia socotesc inutil să mai stăruesc în faţa onoratei Curţii,în care am făcut o expunere critică a multor din actele din guvernul nostru şi care trebuia să fie punctul de plecare al întregii acţiuni.Am făcut acest act,am făcut acest memoriu şi l-am înaintat cui de drept, guvernului,parlamentului,regelui.A doua zi după prezentarea memoriului, am convocat la minepe cel mai calificat reprezentant al miniştrilor comunişti,socialişti,foşti din guvern,pe STEFAN VOITEC,restific socialişti despre care mi se spusese că sunt gata să ia în braţe punctul de vedere al nostru.Spre marea mea surprindere,STEFAN VOITEC mi-a spus,că atît el cît şi toţi ceilalţi miniştrii din guvern,formează bloc în jurul guvernului PETRU GROZA - prieteneşte,fiindcă aveam raporturi prieteneşti cu STEFAN VOITEC - mi-a spus că am face o greşală şi că PATRASCANU şi ceilalţi au făcut o greşală că o acţiune de felul acesta,nu poate duce la

./.

nici un rezultat şi că în orice caz ,ei sunt contra acestei acţiuni şi sunt pentru a susţine guvernul.Fireşte că a fost din punct de vedere al planurilor şi proectelor noastre,a fost răspunsul lui STEFAN VOITEC,un răspuns dublu.O altă conversaţie care a urmat aceiaş acţiune informativă ,avută cu prietenul meu ,din partidul lui GROZA,GHELMEGEANU,care mi-a dat acelaş rezultat,nimeni din partidulax lui GROZA nu se gîndeşte să-l părăsească şi toţi sunt în bloc pentru a susţine punctul de vedere al partidului GROZA,prin urmare din punct de vedere al acţiunii de sfărîmare a solidarităţii guvernului,ajunsesem la concluzia că planul nostru a eşuat.Rămînea parlamentul,unde personal îmi făcusem oarecari iluzii,mi se spusese că sunt curente posibile,guvernul este pentru anumite concesii şi că pentru acţiune de moderaţie aşa cum înţelesesem noi,cu şi cu PATRASCANU că va fi întîmpinată cu toate mult succes şi cu extuziasm,aşa ni se spusese că acestea erau informaţii,pe care le aveam.A fost doar suficient ca după 48 de ore, să mă facă să mă conving că toate aceste realităţi cum le luam noi nu erau decît iluzii şi că dinpotrivă memoriul meu nu a făcut decît să întărească,majoritatea care stătea la spatele lui GROZA şi nici decum să oscileze.Am făcut fireşte,eu am aoarecare experienţă în privinţa asta,veche de bătrîneţe,am făcut oarecari tatonări înauntrul parlamentului şi am putut să-mi dau socoteală că efectiv blocul guvernului nu era ameninţat de nici o figură că în afara de cei 7o reprezentanţi ai partidului meu şi nici/un altx reprezentantx politic al altor partide,n-ar fi urmat drumul cel nou pe care-l trăgeam noi , prin acţiunea pe care o întreprinsesem.M-am dus personal la cameră la adunarea deputaţilor - în ceasul acesta nu am nici o reticenţă- unde am fost primit foarte rece,în acelaş timp şi dr.PETRU GROZA care avea un proect de depus la Cameră a venit şi a fost întîmpinat cu urale,erau suficiente aceste două manifestări,care să ne arate drumul înfrîngerii acţiunii noastre,al planului meu şi a planurilor noastre,prin urmare acţiunea înăuntrul guvernului,pentru sfărîmarea solidarităţii guvernului a eşuat.Acţiunea pentru sfărîmarea solidarităţii parlamentare a eşuat,prin urmare întreg programul pe care l-am elaborat pentru a merge la o criză de guvern şi o criză de regim,a eşuat.Nu mai rămînea decît să trag consecinţele,personal înţelegeam să mi le trag,vroiam să demisionez şi să-mi trag toate consecinţele.Am fost împiedicat de anumite consideraţiuni superioare,am rămas mai departe ca un învins şi să duc mai departe umbra unui învins în această luptă.Iată prin urmare cum a evoluat şi iată cum a eşuat acţiunea noastră.Ca să fiu mai complect,mai departe trebue să adaug

./.

că cel care nu s-a dezarmat deloc era fostul rege,care m-a chemat cîteva zile mai tîrziu să-mi spună că el are la dispoziţia mea guvernul aşa cum înţeleg să-l formez şi dizolvarea parlamentului.I-am spus foarte franş şi foarte brutal "am mai trecut prin încercările unei crize în 1945 şi sunt unul care cunosc toate tainele ei,o criză de guvern astăzi,cînd parlamentul este bloc la spatele guvernului,i-am şi spus,că este un act de demenţă,aşa cum se prezintă,după ce am văzut că guvernul este bloc şi parlamentul este bloc şi i-am spus că dizolvarea parlamentului chiar în concepţia noastră burgheză,înseamnă o lovitură de stat,pe care nimeni nu poate s-o accepte,la care regele mi-a spus că fusese îndrumat şi sfătuit de către Legaţia Britanică.". Voi spune ca o simplă digresiune,care nu este în legătură cu ce discutăm,dar are importanţa ei venită dela mine,multe sunt îndemnurile care n-au avut fiinţă şi multe sunt făgăduelile şi multe sunt iniţiativele luate de către politica anglo-americană,pentru a induce în eroare factorii politici ai ţării noastre,dela 1945 pînă la 1947 cînd eu am avut răspunderea politică s-ar face o carte întreagă de aceste îndemnuri, aceste iniţiative de aceste aţîţări spre altă politică şi poate că est vremea,numaisunt în curent cu situaţia de astăzi,ca ea să fie făcută. Prin urmare închid paranteza,regele era sfătuit de către americani ca să nu cedeze şi i-am spus regelui,fostului rege întreabă pe americani, dacă fac intervenţie militară,pentru acest guvern.Stiam că pune pe linie moarte,s-a dus şi a întrebat.Răspunsul a fost că nu poate fi vorba de intervenţie militară,ci numai de sprijin diplomatic şi de sprijin economic şi i-am spus că cu acest îndoit sprijin nu se poate stăpîni situaţia în vremea aceea,şi a renunţat şi regele la planurile lui. Iată cum a eşuat şi acest plan şi care a fost ultimul lui rezultat. Trebue să termin cu această mică expunere a acestui plan,spunînd că am vrut să mă conving cu acest prilej că poziţiile guvernului din vremea aceea erau de nezdruncinat şi erau invincibile,că erau susţinuţi ca de un zid de toate clasele muncitoare din ţară,că avea la spatele său blocul neîntinat al partidelor politice şi că nu era putere ca să-l poată distruge.Iată care a fost ultima concluzie a acestei bătălii pierdute.

Procurorul:Dacă mai are ceva de adăugat martorul privitor la dispoziţiile avute cu PATRASCANU,la proectul de acţiune întreprins împreună.

TATARASCU:Mai mult decît atît,nu.

DEPOZITIILE MARTORULUI RUPENIAN EMANOIL, de 37 de ani, avocat.

Preşed: Vei fi ascultat ca martor în procesul lui PATRASCANU. Il cunoşti pe LUCRETIU PATRASCANU?

RUPENIAN: Da.

Preşed: Să arate martorul cînd şi în ce împrejurări l-a cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU?

RUPENIAN: L-am cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU în februarie sau martie 1944 la TOROSIAN, acesă în urma unei convorbiri pe care am avut-o cu TOROSIAN care m-a întrebat dacă accept să ajut şi să iau parte în măsura în care mi se va cere la mişcarea de eliberare, care se ducea. La răspunsul meu afirmativ, mi s-a făcut cunoştinţă cu LUCRETIU PATRASCANU.

Procurorul: I-a făcut vreun serviciu lui PATRASCANU martorul, înainte de 23 Aug. 1944?

RUPENIAN: Da. Am executat însărcinările pe care le-am primit în cadrul acestei activităţi pe care eu le-am spus, eram tehnicul lui. Insărcinările au constat din a preda şi a aduce corespondenţă, plicuri, memorii. Din ce-mi aduc aminte am predat un plic la Inspectoratul Jandarmeriei gralului TOM, am predat un memoriu lui SHAIER, am adus un plic dela un magazin de încălţăminte de pe Lipscani, care îi era adresat lui PATRASCANU, am făcut cîteva drumuri şi i-am dus tov. VOITEC nişte însemnări şi am primit la un moment dat însărcinarea să-l conduc pe RALEA în locuinţa din Armenească unde urma să aibă loc o consfătuire, care însă nu a mai avut loc, deoarece am fost urmăriţi şi nu am putut să conduc.

Procurorul: După 23 August 1944, ce relaţii ai avut cu LUCRETIU PATRASCANU?

RUPENIAN: După 23 Aug. am fost directorul lui de cabinet.

Procurorul: Cum ai ajuns director de cabinet?

RUPENIAN: Probabil că mulţumit de felul de cum m-am achitat de îndatoririle pe care mi le-a dat, înainte de 23 Aug. 1944 m-a numit în această funcţiune.

Procurorul: Cît timp ai fost director de cabinet?

RUPENIAN: Pînă în toamna anului 1947.

Procurorul: In timpul acesta cît ai funcţionat ca director de cabinet a lui LUCRETIU PATRASCANU, arată care erau legăturile lui L. PATRASCANU cu palatul?

RUPENIAN: Erau legăturile obişnuite, dar în afara vizitelor pe care le făcea la Palat în cadrul ceremonialului şi în cadrul zilelor fixate de protocol, ştiu că deseori se întîmplat să solicite prin mine - care la rîndul meu mă adresam lui NEGEL - audienţe la

/

Palat.

Procurorul:Se acordau aceste audiente?

RUPENIAN:Da,de regulă se acordau.Pe urmă știu că a început să vină pela minister și NAGEL.Cînd raporturile între el și rege au devenit mai strînse,știu că a început să fie chemat la masă și aceasta nu în cadrul unui banchet oficial.Amănunte n-aș putea să vă dau,însă din acestea se poate desprinde faptul că PATRASCANU avea acces la palat.

Procurorul:LUCRETIU PATRASCANU avea întîlniri la Min. de Justiție cu anumite persoane,cunoscute dintre reprezentanții partidelor burgheze.Arată-ne despre aceste întîlniri.

RUPENIAN:In general a avut întîlniri cu majoritatea membrilor care erau în guvern și care erau reprezentanții partidelor istorice și în afară de asta,cum ar fi cu MANIU,cu BRATIANU,ROMNICEANU și HATIEGANU,care veneau foarte des la minister într-un timp.

Procurorul:BRATIANU venea la Min.de Justiție?

RUPENIAN:A fost BRATIANU,a fost odată.Țin minte și MANIU la fel.

Procurorul:VISOIANU a fost?

RUPENIAN:Da,a fost,VISOIANU,a fost,POTINO a fost BURDUCEA,el venea foarte dese ori.

Procurorul:Pe XENOPOL l-ai văzut venind la Min.de Justiție,să se întîlnească cu PATRASCANU?

RUPENIAN:XENOPOL a venit de cîteva ori la Min.de Justiție.

Procurorul:Dar SABIN MANUILA a fost vreodată la Min. de Justiție.

RUPENIAN:SABIN MANUILA știu că a cerut o audiență odat Mi s-a comunicat și eu am comunicat mai departe lui PATRASCANU,i s-a fixat audiența însă probabil că a venit în lipsa mea,deoarece eu nic nu-l cunosc.

Procurorul:Are cunoștință martorul despre ceisce se discuta între aceștia și PATRASCANU care aveau întîlniri acolo.

RUPENIAN:Nu,pentrucă de regulă,întîlnirile acestea aveau un caracter confidențial,nu lua parte nimeni la ele,dacă se întîmpla rareori nu intram decît cînd eram chemat,în orice caz aveau un caracter confidențial,de cele mai multe ori se duceau în cabinetul ăla mic,de lîngă cabinetul propriu zis.

Procurorul:Erau conversații scurte sau durau mult timp?

RUPENIAN:Aceste audiențe nu aveau durata audiențelor

./.

obişnuite,ele ţinînd uneori o jumătate de oră,altă date cîte o oră.

Procurorul:Ai dta cunoştinţă dacă PATRASCANU,a avut la Min.de Justiţie,întîlniri cu persoane care erau străine?

RUFENIAN:Imi amintesc că a fost vizitat de un ziarist şi o ziaristă americană,de un civil care vorbea bine romîneşte şi de doi ofiţeri americani,dintre care unul ştiu că era galonat.Apoi a fost vizitat de un grup de ofiţeri dela Misiunea Britanică,sau dela Misiunea Americană,care au făcut 4-5 vizite şi a venit şi RENE BOGE ca era secretar al Legaţiei Elveţiene.

Procurorul:Ai dta cunoştinţă dacă LUCREŢIU PATRASCANU se întîlnea cu diferite persoane dintre acestea,care reprezentau fostele partide burgheze în afara ministerului?

RUFENIAN:In afara ministerului,ştiu că a fost odată la LEUCUTIA şi odată la Externe la POGONEANU.

Procurorul:Ţi-a cerut PATRASCANU vreodoată să-i pui la dispoziţie apartamentul sau camera dtale?

[redacted]

Procurorul:Ai cunoştinţă despre legăturile lui LUCREŢIU PATRASCANU cu cercurile din Apus?

./.

465

RUPENIAN: Despre asta nu am cunoştinţă, însă cunosc relaţiile pe care le avea cu unii din reprezentanţii noştri din străinătate. Şa de exemplu cu TOROSIAN în timpul cînd se afla la Paris, în calitate de consul general, PATRASCANU intreţinea corespondenţă cu aceştia, trimiţînd şi primind scrisori în general prin aviatorii care făceau ruta Bucureşti-Paris şi în special prin MAX MANOLESCU, BAZU CANTACUZINO şi alţii, pe care i-am uitat.

Procurorul: De unde ştii dta că PATRASCANU trimitea scrisori prin aviatori lui TOROSIAN?

RUPENIAN: Stiu acest lucru pentru faptul că veneau la mine la cabinet şi îmi cereau audienţă la PATRASCANU. Deasemeni chiar eu personal i-am dus o corespondenţă lui MAX MANOKESCU, i-am dus acasă un plic să-l predea lui TOROSIAN. Altă dată am fost la aeroport şi am predat un plic unui aviator pe care m-l cunosc. Şi cînd veneau îmi spuneau că au adus scrisori dela TOROSIAN şi atunci le înlesneam audienţa ca să poată să le predea.

Procurorul: In perioada cînd dta ai fost director de cabinet la PATRASCANU, ai cunoştinţă în ce fel apăra el în justiţie elemente duşmănoase.

RUPENIAN: Erau eventual atitudinea pe care o avea cu privirea legii sabotajului.

Procurorul: Cu graţiera nu ştii dta ceva?

RUPENIAN: Cu graţierile în legătură cu legea sabotajului, în toate graţierile căuta transformări de pedepse, de punerea în libertate prin amenzi, lucru care se făcea în mod foarte curent. Tin minte că spunea, că este mai cîştigat statul dacă încasează amenzi dela negustori, decît dacă-i bagă în închisoare şi aceasta este chiar mai usturător pentru ei.

Procurorul: In legătură cu un criminal de război, cu numele de DANULESCU, ai dă cunoştinţă de vreo activitate, de vreun act al lui PATRASCANU?

RUPENIAN: Stiu de o petiţie, pe care a făcut-o soţia lui DANULESCU prin care solicita ca anumite bunuri care fuseseră confiscate, ca fiind ale lui DANULESCU să fie scoase de sub sechestru şi să-i fie redate, deoarece sunt proprietate personală a petiţionarei, care a fost rezolvată şi trimisă la Parchet, pentru a i se da curs. Mai ştiu de o intervenţie tot în legătură cu DANULESCU, propriu zis nu a fost o intervenţie, din ce ştiu eu, ştiu că s-a interesat ANTON RATIU care a venit la Minister şi l-a întrebat pe PATRASCANU, dacă DANULESCU să se prezinte la proces sau nu, că mi se pare că se ascunsese, fugise şi PATRASCANU i-a spus lui RATIU, că mai bine să nu se prezinte, să

./.

se judece în lipsă. 466

Procurorul: In legătură cu un criminal de război CIOBANU cunoşti dta ceva, din actele lui?

RUPENIAN: Stiu că soţia, era un maior CIOBANU, a venit de cîteva ori în audienţă la PATRASCANU, în timpul cînd urma să se judece procesul, probabil încercînd să obţină uşurarea situaţiei acestuia. In orice caz ştiu, în ultima odară cînd s-a prezentat aceasta a solicitat o audienţă foarte scurtă, numai de un minut ca să-i mulţumească.

Procurorul: Pentru ce să-i mulţumească?

RUPENIAN: Probabil pentru sprijinul pe care i l-a acordat pentru cele solicitate în legătură cu soţul ei ca să-i facă situaţia mai uşoară. Eu n-am asistat la discuţie, asta doar scopul era despre soţul dînsii.

Procurorul: In perioada cît dta ai fost director de cabinet ai cunoştinţă de caracterizările în legătură cu magistraţii din timpul acela, care se predau lui PATRASCANU şi de atitudinea lui faţă de acest material?

RUPENIAN: Imi aduc aminte de o împrejurare era vorba înainte de prima reformă în magistratură în 1945 cînd s-a trimis de către organizaţiile de partid din ţară, notiţe, referinţe şi referate în legătură cu atitudinea şi calificările magistraţilor în general, aceia care atitudine şi care fuseseră duşmănoase şi împotriva regimului de după 23 August şi aceste calificări cari fuseseră adunate şi triate de unul dintre secretarii generali din epoca aceea OLTEANU, care i le-a predat înainte de efectuarea reformei cu întreg dosarul lui PATRASCANU, ca material pe care să-l aibe în vedere cu ocazia reformei pe care vrea s-o facă. Si eu intîmplător fiind în cabinet şi lucrînd, PATRASCANU căutînd un dosar în sertarul biroului a dat peste acest dosar, pe care l-a scos, m-a întrebat ce conţine la care am răspuns negativ, după care PATRASCANU mi-a spus că sunt informaţii trimise de partid, în legătură cu magistraţii şi că trei sferturi e plin numai de prostii.

Procurorul: Cînd PATRASCANU a ţinut discursurile acelea din Ardeal, dta l-ai însoţit?

RUPENIAN: Da. Asta a fost cu ocazia instalării magistraturii în Ardeal, tot în 1945. L-am însoţit cu secretarul general POPOPOL şi a mai fost atunci soţia lui şi nişte cunoştinţe de ale lui HARI BRAUNER şi LENA CONSTANTE, l-au însoţit în acest drum. Si atunci a fost discursul acela dela Cluj.

Procurorul: Cînd ai aflat de planul de fugă pe care şi

./.

l-a făcut PATRASCANU şi cu ce prilej? 467

RUPENIAN: Asta am aflat în trei ocazii diferite şi dela persoane diferite. Prima oară mi-a spusdespre asta în 1946 NICOLAE BETEA. In acel timp eu mă aflam cu soţia la sanatoriul Bucegi şi venisem în plimbare pînă la Sinaia, unde a-am întîlnit întîmplător pe stradă cu BETEA, care mi-a propus săluăm masa împreună, am acceptat. In timpul mesei el s-a retras într-un colţ cu mine şi cu un aer foarte misterios, s-a apropiat de mine şi m-a întrebat dacă ştiam cumva că PATRASCANU vrea să fugă şi că în scopul ăsta are pregătit un avion. Menţionez că atunci BETEA era în stare de ebrietate. Eu i-am spus că nu ştiu nimica, mie nu mi-a trecut atunci prin prind să dau vreo crezare şi am pus toată povestea asta pe socoteala unui om care nu ştie ce spune. Nici n-am mai discutat niciodată cu BETEA în legătură cu asta, cu toate că după aceea l-am văzut pe BETEA de atîtea ori şi în minister şi în alte împrejurări.

A doua oară mi s-a întîmplat să aud despre asta în 1947 dela ANTON RATIU, eu fusesem la el trimis de PATRASCANU, atuncea nu mai eram în cabinet, plecasem din minister, însă mă rugase să-i fac un serviciu, să mă interesez la el pentru a afla pentru ce a fost arestat DUTESCU. Acesta mi-a dat relaţiile pe care le cunoştea, iar discuţia a avut loc în bae, la RATIU, pentrucă acolo erau persoane străine şi eu nu am vrut să discut toate lucrurile astea faţă de străini. Si după ce mi-a dat relaţiile astea m-a întrebat dacă nu cumva eu ştiu de planul de fugă a lui PATRASCANU şi xtunxi la răspunsul meu negativ, atunci a avut un gest de reticenţă, lăsînd impresia că i-a părut rău că a scăpat acest lucru, pentrucă probabil el bănuia că eu sunt în legătură şi cunosc lucrurile acestea. N-a mai spus nimic şi nici eu nu am mai întrebat.

Si a treia oară am aflat despre aceste proecte dela TOROSIAN pela sfîrşitul lunei Martie 1948, cînd eu mă dusesem la TOROSIAN în mod special ca să discutăm, asta era imediat, asta era imediat după demascarea lui PATRASCANU, eu plecasem din minister şi lucram în atelier. Am fost surprins nu mă aşteptam la această situaţie. Si m-am dus atunci din curiozitate să discut, să lămuresc cum a ajuns în situaţia asta PATRASCANU. Si printre altele după ce am avut discuţia asta, TOROSIAN mi-a spus că PATRASCANU din cauza situaţiei create îi este teamă de consecinţe şi că este hotarît să fugă din ţară şi dacă face asta în orice caz nu o să plece singur, ci însoţit de grupul din care face parte şi TATARASCU. Astea sunt toate împrejurările în care eu am auzit despre chestiile astea.

./.

Procurorul:Are cunoştinţă martorul de faptul că PATRASCANU făcea trafic de valută?

RUPENIAN:Stiau asta pentrucă personal s-a făcut să iau parte la acest lucru în 1947 înainte de Conferinţa dela Bruxelles, proprietarul casei în care locuiam,care avea un comerţ bancar,m-a rugat să-l întrêb pe PATRASCANU dacă nu vrea să-i ducă în străinătate nişte valute şi aur pe care trebuiasă i le predea lui TOROSIAN care se afla la Paris.Eu l-am întrebat şi la răspunsul lui afirmativ,cu o zi înainte de a pleca,am luat un săculeţ care conţinea aur şi un plic nişte dolari şi franci elveţieni,nu ştiu că nu m-am uitat,pe care i-am dus acasă la PATRASCANU,săculeţ care în faţa mea l-a pus în valiză.

Procurorul:Ai făcut dta vreodată schimb de monezi de aur pentru PATRASCANU?

RUPENIAN:Da,acest lucru s-a întîmplat prin decembrie 1946 începutul anului 1947.Eram la minister şi am fost chemat la Preşed.Cons.de Miniştrii unde era un consiliu de miniştri şi m-a primit PATRASCANU într-un cabinet mic,unde mi-a spus că,chiar în şedinţa aceea s-a hotarît la propunerea ministrului de finanţe să se mai pună în circulaţie o cantitate,de un milion de monezi de aur şidacă lucrul se întîmplă şi trebuia să se întîmple fiindcă se luase această hotărîre în consiliu,atuncea preţul monezilor ar fi scăzut şi ar fi vrut să profite de această ocazie ca vînzînd o cantitate de monezi înainte de a scădea şi ulterior să poată să recupereze o cantitate mai mare. Mi-a dat cheia de acasă spunîndu-mi că găsesc aceste monezi se găsesc într-un scrin îngropat în perete,în birou într-o mică cutiuţă de metal şi mi-a spus ca să iau toate monezile romîneşti comemorative pe care le găsesc şi să le dau la schimbat în cursul aceleiaşi zile înainte de a se fi afla despre hotărîrea luată de emiterea de noi cantităţi de monezi să poată să fac acest schimb în condiţiunile cele mai bune.Eu am executat această operaţiune am luat monezile i le-am dus lui BOGOSIAN,eu nu ştiam cui să le dau şi era lucrul cel mai simplu să le dau omului care se ocupa cu acest lucru, i le-am dat lui BOGOSIAN şi l-am rugat să facă cum ştie ca să le vîndă imediat şi chiar a vîndut o parte atunci o parte în cursul după amezii le-a lichidat.PATRASCANU mi-a spus să ţih suma de bani rezultaţi din vînzarea la mine pînă cînd o să-mi spună cînd să-i cer lui BOGOSIAN să le recupereze,să le ia la loc.Operaţiunea însă nu s-a făcut nu ştiu ce s-a întîmplat că nu s-au mai emis monezi şi pe urmă cînd a recuperat cantitatea recuperată o cantitate mult mai mică decît a dat în schimb.

Procurorul:BOGOSIAN al cărui aur a fost transportat în străinătate unde se află?

RUPENIAN: BOGOSIAN este în străinătate exact cred că este în Siria,însă nu ştiu exact,ştiu că a fugit în 1948,adică a plecat şi pe urmă nu s-a mai reîntors.

Procurorul:Tov.Preşedinte,vă rog să-mi permiteţi ca să citesc o decalraţie dată de acuzatul LUCREŢIU PATRAŞCANU în cursul cercetărilor,dată în legătură cu problema aceasta a valutelor.In orice caz el arată aici că a minţit mai înainte şi atunci revine, a minţit în ce priveşte atît schimbul în ce priveşte valuta şi monezile de aur schimb făcut prin TOROSIAN sau prin RUPENIAN,prin LENA CONSTANTE.Tot aşa de clar că le-am ascuns deşi am fost întrebat de mai multe ori concret şi anume dacă am schimbat valută prin TOROSIAN am răspuns incomplect.Tot aşa am fost întrebat dacă am făcut schimb prin RUPENIAN am negat totul,tot acest lucru,tot aşa am fost întrebat dacă am făcut asemenea schimb prin LENA CONSTANTE sau prin tatăl ei,am negat că am făcut prin LENA CONSTANTE după cum am negat şi faptul că am dat în păstrare sau ca să ascundă LENEI CONSTANTE suma de 6ooo franci elveţieni şi 5o monezi aur,1o dolari şi cîteva titluri de împrumuturi în ruble .Adevărul în ce priveşte schimbul valutei şi al monezilor de aur pe care le-am ascuns în toată perioada anchetei deşi am fost insistent întrebat este următorul:Şi acum începe detaliile ,el arată ce monezi avea,am subscris la împrumutul în aur 6o sau 8o monezi aur,peurmă în 1946 cînd am început să fac această casă am rugat pe RUPENIAN să-mi schimbe monezile - este vorba de acea casă,de o vilă pe care PATRASCANU şi-o clădea în 1946-1947 la SNAGOV în timp ce lumea cinstită şi muncitore din ţara noastră abia avea cu ce să trăiască în condiţiunile cele mai grele economice.

Mai departe,mai sunt aici încă o serie de detalii de exemplu,o parte din monezi le-am schimbat prin RUPENIAN pentru acelaş scop pentru a-mi termina casa dela Snagov,Mi-a rămas suma de 6ooo franci elveţieni şi 5o de monezi aur din toate economiile pe care le-am realizat.Această sumă am dat-o în păstrare LENEI CONSTANTE după 23 februarie 1948.La Paris mai spune el,l-am rugat pe TOROSIAN să schimbe franci francezi în franci elveţieni-şi cu prilejul acesta vă rog să-mi permiteţi ca să mai întregesc cu lectura cîtorva pasagii din unele declaraţii care în graba cu care ieri am trebuit să răspundem la această situaţie faţă de poziţia neaşteptată pe care a luat-o acuzatul în instanţă ne-a scăpat.

./.

Iată de exemplu într-o declaraţie din 29 martie 1950, Subsemnatul LUCREŢIU PATRASCANU după ce am negat că la întîlnirea care a avut loc între mine şi POGONEANU în perioada crizei constituţionale din 1945,a asistat şi BUZESTI,deşi am fost întrebat de mai multe ori,revin şi declar că adevărul era următorul:La TOROSIAN au venit POGONEANU şi apoi şi BUZESTI.După aceia declaraţia continuă cu aceiaşi versiune pe care am citit-o şi ieri în faţa instanţei.

Vă mai citesc un pasagiu din declaraţia din 18 septembrie 1950,In afară de legăturile oficiale şi de colaborare în guvern cu VISIOIANU am avut şi legături personale,VISOIANU după 6 martie 1945 s-a situat pe o poziţie potrivnică regimului nostru-spune acuzatul-îmi amintesc că a ~~fost~~ criticat foarte aspru felul în care s-a făcut reforma agrară.Alte chestiuni nu le-am reţinut-în orice caz rezultă că au mai fost şi alte chestiuni.

In discuţiile cu VISOIANU nu a fost nimic subversiv - adică într-o mare măsură contrazice ceeace a spus mai sus - nu a fost nimic subversiv.Eu discutînd despre VISOIANU nu o singură dată cu ANA PAUKER după 6 martie şi asupra atitudini lui.

Dintr-o altă declaraţie din 25 iunie 1951.

Intrebare:Cine era MADISON?

Răspuns:MADISON era un comunist american de profesiune tipograf,lucrător tipograf,aderent al regimului actual,căpitan concentrat de rezervă ,membru în comisia aliată de control Americană,la serviciul de informaţie american.Straşnic comunist la serviciul de informaţii american.

Intrebare:Cum ţi-ai explicat dumneata că MADISON fiind un muncitor tipograf şi "comunist" totuşi era căpitan în armata americană şi trimis în străinătate cu munca la un serviciu de informaţii?

Răspuns:Nu mi-am căutat să-mi explic cele dela întrebarea de mai sus.

Intrebare:Cum ţi-ai explicat dumneata că MADISON după ce a fost demobilizat din armata americană ca muncitor tipograf şi comunist a ajuns la Paris pentru studiu tocmai cînd erai şi dumneata acolo?

Răspuns:Cînd BELU ZILBER l-a adus pe MADISON la TOROSIAN după masă într-o foarte scurtă vizită,după plecarea lui i-am spus soţiei mele că-mi pare curioasă bursa pe care o avea pentru studii la Paris,Faptul că MADISON a venit cu bursă pentru studii la Paris îl ştiu dela BELU ZILBER curiozitatea bursei căpătate pentru studii

la Paris consta în organizaţia sau instituţia care-ia pus-o la dispoziţie.In această privinţă însă ZILBER şi TOROSIAN au clarificat în faţa instanţei complect situaţia.

Este în întregime just şi eu însumi consider ca oportunistă şi capitulantă atitudinea şi lipsa mea de activitate în lupta dusă de partidul nostru şi de toate forţele progresiste împotriva burghezo-moşierimii şi a expănenţilor ei în loc să contribuesc cu toate puterile la adîncirea şi lărgirea luptei şi mai ales să mobilizez aparatul justiţiei în această ~~lutpă~~ luptă,precum şi toate celelalte mijloace de represiune pentru a slăbi ~~în~~ atât în domeniul economic cît şi în acel politic poziţiile de bază ale reacţiunii moşiereşti eu prin atitudinea de rezervă şi prin felul cum am lucrat în conducerea ministerului de justiţie am slăbit această luptă ,am zădărnicit mobilizarea totală a forţelor democrate şi progresiste opunîndu-mă liniei partidului,în loc ca Ministerul de Justiţie să fie o armă împotriva reacţiunii am ajutat(şi aceasta este adevărat în acest chip reacţiunii creind totodată şi o serie de greutăţi partidului).

Intr-o declaraţie din 9 aprilie 1951 a declarat următoarele: Intrucît denunţarea lui MANUILA atrăgea după sine arestarea lui BETEA care era un devotat al meu şi care a făcut mari servicii,am preferat să tac asupra fugii lui MANUILA şi să rămână nearestat BETEA,Recunosc că aceasta a fost o atitudine duşmănoasă faţă de partid şi faţă de regim,cu atît mai mult cu cît ştiam că MANUILA este implicat în procesul lui MANIU.

Dintr-o declaraţie din 16 septembrie 1952,

Intrebare:Arată sincer în ce împrejurări ai ajuns în anul 1942 la ALEXANDRU STEFANESCU?

Răspuns:Eu în anul 1942 nu l-am cunoscut pe ALEXANDRU STEFANESCU şi nu am fost nici în Bucureşti,deoarece eram la Poiana Tapului în domiciliu obligatoriu.

Am citat această parte a declaraţiei pentrucă în desbaterile de ieri pe lîngă documentele din vechile dosare ale siguranţei din care rezulta că a avut aprobarea comunicată pentru plecarea în anul 1942 la Bucureşti ,o serie de martori dintre care RISTOIU,CRISÓSTOM COSMA,GABRIEL STEINBERG,au confirmat în faţa Onoratului Tribunal Suprem că l-au văzut ,fie că l-au filat ,fie că l-au întîlnit în alte condiţiuni în anul 1942 în Bucureşti.

O ultimă declaraţie din care vreau să citez cîteva pasagii este o declaraţie dela data de 7 mai 1951.Subsemnatul LUCREŢIU PATRASCANU la întrebarea de mai jos declar următoarele

Intrebare:După Congresul din februarie 1948,dece te-ai sim-

./.

ţit în panică?

Răspuns:Pentru atacul din Congres atît de masiv a venit pe neaşteptate.

Intrebare:Erai îngrijorat de arestarea lui DUTESCU într-o maşină americană?

Răspuns:Eram îngrijorat pentrucă nu ştiam dacă BETEA i-a comunicat ceva din discuţiile pe care o avusese cu mine.

Intrebare:Cine a fost DUTESCU?

Raspuns:Din octombrie pînă în decembrie 1944 şeful meu de cabinet.

Intrebare:Te-ai înţeles cu soţia dumitale cînd eraţi împreună ca anumite lucruri să le ascundeţi la anchetă?

Răspuns:Eram înţeleşi da.

Intrebare:Ai dat LENEI CONSTANTE să-ţi ascundă anumite documente?

Răspuns:Da,am dat un singur document şi mai multe lucruri.

Intrebare:Ai ştiut că intima familiei dumitale LENA CONSTANTE este în legătură cu NICOLE GROSS agent al serviciului de spionaj englez?

Răspuns:Da am ştiut.

Intrebare:Unde a avut loc întîlnirea dintre dumneata şi LE ROUGETEL agent al serviciului de spionaj englez?

Răspuns:La dl-STEFANESCU acasă.

Intrebare:Te-ai înţeles cu soţia dumitale să ascunzi faptul că ai primit dela XENOPOL loo milioane lei?

Răspuns:Da,neam înţeles.

Intrebare:Ai spus partidului că ai primit dela XENOPOL loo milioane lei fond electoral?

Răspuns:Nu,nu am spus.

Intrebare:Ce cărţi ai dat dumneata personal regelui cu dedicaţie.

Răspuns:Cărţile scrise de mine.

Intrebare:Ai spus partidului că ai dat regelui dedicaţii?

Răspuns:Nu am spus.

Intrebare:După alungarea monarhiei prin cine ai organizat scoaterea cărţilor din biblioteca regelui date de dumneata lui cu dedicaţii.

Răspuns:Prin ANTON RATIU.

./.

Intrebare:După fuga trădătorului VISOIANU din ţară dumneata prin cine ai încercat să iei legătura în străinătate cu VISOIANU pentru a-l readuce în ţară?

Răspuns:Prin TOROSIAN.

Intrebare:Câţi dolari ţi-a dat XENOPOL să-i duci în străinătate?

Răspuns:Cred că 3o de mii de dolari.

Intrebare:Ca ministru de justiţie aveai obligaţia legală să-l dai pe mîna parchetului?

Răspuns:Nu.

Intrebare:Ai fost pentru colaborarea în guvern cu liberalii lui BRATIANU?

Răspuns:Da.

Intrebare:Ai fost împotriva formării guvernului GROZA din 6 martie 1945,?

Răspuns:Da.

Acestea erau cele cîteva pasagii cu care vroiam să întregesc lectura declaraţiilor.

DEPOZITIILE MARTORULUI DURMA A.MIRCEA de 5o de ani,de profesiune fu ţionar de bancă.

Preşed:Vei fi ascultat ca martor în procesul lui LUCRETIU PATRASCANU.Il cunoşti pe LUCRETIU PATRASCANU?

DURMA: Da dle preşedinte

Procurorul:In ce împrejurări l-ai cunoscut martorul pe LUCRETIU PATRASCANU?

DURMA: In toamna anului 1944,prin luna octombrie pe cînd er domnia -sa vice preşedinte în Consiliul de Miniştri în coaliţia guvernamentală formată după 23 august 1944.L-am cunoscut chiar în localul Preşedenţiei Consiliului de Miniştri unde i-am fost prezentat d către SAVEL RADULESCU în holul clădiri,şi am avut atunci o primă scurtă conversaţie cu domnia sa în biroul chiar al domniei sale fii de faţă şi ZILBER HERBERT.

Procurorul:L-a mai întîlnit pe LUCRETIU PATRASCANU şi după aceasta?

DURMA: După aceasta l-am întîlnit în luna martie 1945,la Institutul de Conjuctură unde asistam la o conferinţă care avusese loc acolo.Eu atunci eram subsecretar de stat la Ministerul de Finanţe ministrul titular în departamentul liberal îşi dăduse demisia.

La eşirea din Institutul de Conjuctură LUCRETIU PATRASCANU mi-a sp că am auzit că dumneata vei rămîne ministru al Finanţelor,în continuare.Eu atunci i-am răspuns că am auzit şi eu acest lucru,dar am în această privinţă să-i fac o rugăminte şi în această /i-am făcut rugămintea cu privire la sprijinul pe care îl rugam să mi-l obţie din partea Partidului Comunist,care era forţa precumpănitoare în guvern.Avînd în vedere că eu funcţionam la ministerul finanţelor ca tehnician şi întrucît acel departament fusese lăsat prin înţelegerea partidelor politice în lotul liberalilor/şi aveam o situaţie deficilă,mi-a ascultat această rugăminte şi mi-a îndeplinit-o,întrucît am primit confirmarea în chestiunea pe care-l rugasem.Aceasta a fost a doua oară cînd am stat de vorbă cu LUCRETIU PATRASCANU.

Procurorul:In vremea cînd era ministru de finaţe ai avut vreo întîlnire secretă cu LUCRETIU PATRASCANU?

DURMA: Am avut în luna aprilie a treia oară cînd am stat de vorbă cu LUCRETIU PATRASCANU,am avut o nouă întrevedere în cas lui TOROSIAN din Str.Armenească nr.14.Intr-o seară în urma unui telefon pe care l-am primit dela ZILBER am fost acolo şi am avut c domnia sa o întrevedere la care a fost de faţă în afară de D-na PATRASCANU,ZILBER şi TOROSIAN care era gazda.

./.

Procurorul:Ce discuţii s-au purtat cu acest prilej?

DURMA: Acolo am avut o conversaţie în legătură cu negocierile dela Moscova,unde trebuia să plec,fusesem anunţat în ajun de către vice-preşedintele Consiliului de Miniştri şi Ministrul Comunicaţiilor să conduc delegaţia economică la Moscova care trebuia să plece,LUCRETIU PATRASCANU era în curent cu acest fapt şi conversaţia a început prin povestirea din partea domniei sale a negocierilor care avuseseră loc în august-septembrie 1944,de către comisia pentru armistiţiu care plecase din ţara Romînească şi al cărui membru fusese şi domnia sa,a arătat atunci situaţia de inferioritate în care delegaţia aceia fusese şi dificultăţile cu care a avut de luptat.

Procurorul:Ce ţi-a cerut LUCRETIU PATRASCANU cu ocazia acestei întîlniri?

DURMA Si atunci,cum era chestiunea plecării pe tapet,iar eu fusesem anunţat cum am spus în ajun,domnia sa mi-a atras atenţia asupra situaţiei care s-ar creia şi a ţării noastre în cazul cînd convenţia cu Uniunea Sovietică ar duce la desvoltarea raporturilor economice şi a schimbului de mărfuri cu Uniunea Sovietică,mi-a atras atenţia că ar putea să ne găsim în faţa cererii unei cauze de principiu care ar restrînge comerţul nostru exterior şi că în acest caz acordul trebue să fie sabotat adică să se împiedice aplicarea unei astfel de clauze.L-am întrebat dacă este vorba de o simplă informaţie pe care o avea,întrucît eu ştiu că negovierile se vor purta pe picior de perfectă egalitate şi că este vorba de un acord comercial favorabil cu Romînia.La aceasta domnia sa mi-a răspuns cănu este vorba de o informaţie,doar de o presupunere avînd în vedere situaţia de ţară învinsă pe care o aveam atunci în condiţiunile stării de armistiţiu care continua.Eu i-am replicat c ă în orice caz hotărîrea o are guvernul în care P.C.R.este forţa precumpănitoare şi că dacă clauzele de importanţă care la plecarea delegaţiei n-ar fi cunoscute s-ar cere în timpul negocierilor.Aceasta ar duce la cereri de instrucţiuni suplimentare şi că tot guvernul va avea de hotărît.Aceasta a fost conversaţia.

Procurorul:După ce te-ai întors dela Moscova,te-ai mai întîlnit cu LUCRETIU PATRASCANU?

DURMA: Am mai avut după întoarcerea mea dela Moscova o întrevedere cu domnia sa întîlnire mijlocită tot de ZILBER şi anume la sfîrşitul lunei mai,atunci PATRASCANU împreună cu ZILBER AU venit la mine pe la amiază plecînd dela minister.Domnia sa în această

/

intrevedere mi-a făcut o rugăminte cu privire la delegarea unui secretar general la minister dintre membrii P.C.R.funcţionari ai ministerului.Eu i-am reamintit că aceasta nu este posibil pentruc ar trebui acceptat şi un liberal.

Cu această ocazie a întrevederii i-am arătat din nou lu LUCRETIU PATRASCANU avantajele profenăte din negocierile care au avut loc şi rezultatul acordurilor încheiate pe care domnia sa le cunoştea în linii mari din relatarea pe care am făcut-o deja în faţa Consiliului de Miniştri.

DEPOZITIILE MARTORULUI BETEA NICOLAE, de 43 de ani, de profesie referent şef în Oficiul de Studii al Institutului Central de Statistică

Preşed: Vei fi audiat ca martor în procesul lui PATRASCANU LUCRETIU. Cunoşti pe LUCRETIU PATRASCANU?

BETEA: da.

Procurorul: Cînd şi prin cine l-a cunoscut martorul pe LUCRETI PATRASCANU?

BETEA: In noaptea de 23-24 august 1944, în casa avocatului HERALD TOROSIAN prin inginerul HERBERT ZILBER.

Procurorul: Să arate cînd a discutat pentru prima dată cu PATRASCANU despre problema fugii din ţară.

BETEA: In vara anului 1947, nu s-a luat însă nicio hotărîre concretă.

Procurorul. Ce a discutat martorul cu PATRASCANU, înaintea plecării acestuia la Conferinţa Juriştilor Democraţi dela Bruxelles,

BETEA: Cu cîteva zile înainte de plecarea dînsului la conferinţa Juriştilor dela Bruxelles, în urma unei analize care a făcut-(împreună asupra situaţiei sale din partid şi guvern, a declarat că este probabil să nu se mai întoarcă.

Procurorul: S-a stabilit vreo comunicare de a se face prin telefon?

BETEA: Da. Urma ca în cazul în care nu se mai întoarce, să-mi comunice prin telefon acest fapt, folosind o parolă. Am aşteptat telefonul însă PATRASCANU nea comunicat nimic. L-am aşteptat nu personal, ci printr-un prieten al meu REMUS MICSA, procuror pe lîngă cabinetul ministrului, socoteam că e mai bine să-l aştepte el, pentrucă prezenţa sa în calitatea pe care o avea acolo trezea mai puţine suspiciuni.

Procurorul: Ce a discutat martorul cu PATRASCANU, după înapoierea dela Bruxelles?

BETEA: Cum probabilitatea era înainte de plecare să nu se mai întoarcă, era firesc săl întreb dece s-a întors. Mi-a spus că reflectînd asupra lucrurilor a socotit că pericolul care-l socotea şi socoteam că-l ameninţă nu este atît de grav şi că trebue sămai aşteptăm.

Procurorul: Ce încercări şi pregătiri de fugă s-au făcut pentru PATRASCANU şi cei din jurul lui.

BETEA: Una, cea dintîi plecarea pe calea aerului, printr-un avion pilotat de MAX MANOLESCU şi lt. ZAHARIA. Au mai fost şi altel

Procurorul: Cum a fost organizată aceasta?

./.

BETEA:Urma să se plece pe un avion TARS cursă obişnuit București-Arad.PATRASCANU ar fi folosit pentru acoperirea plecării, pretextul unei deplasări la Arad,unde era de altfel deputat.In timpul zborului la un moment dat,în funcţie de condiţii admosferice,urma să ne îndreptăm spre Turcia sau spre Italia,după ce în prealabil sub un pretext oarecare,am fi scos din cabina de conducere mecanicul de bord şi radio-telegrafistul.

Procurorul:Ce persoane urma să fugă cu acest avion în cadrul acestui plan?

BETEA:LUCRETIU PATRASCANU,LENA CONSTANTE,MAX MANOLESCU, GEORGESCU ROEGEN,RATIU şi eu.

Procurorul:MANUILA nu era,dar DANULESCU?

BETEA:Dr.MANUILA şi soţia,DANULESCU şi aviatorii cu soţiile lor.

Procurorul:Care au fost cauzele pentru care planul a eşuat.

BETEA:Intre timp MANOLESCU încercînd să scoată ilegal valută din ţară,a fost arestat.Evadat,a intrat în ilegalitate.In condiţiile acestea,nu se mai putea efectua zborul.

Procurorul:Ce s-a întreprins în legătură cu transportul bagajelor înainte de eşuarea planului?

BETEA:Una din condiţiile pe care le pusese MAX MANOLESCU,pentru ca să accepte plecare,a fost luarea unui mare număr de bagaje.Pentrucă luarea acestui număr mare de bagaje ar fi trezit suspiciuni,aşezîndu-le într-un avion de cursă obişnuită,dr.MANUILA care pleca aşa cum arătasem noi,şi-a luat obligaţia că va rezolva dînsul problema aceasta,urmînd să trimită aceste bagaje pe altă cale.In acest scop dînsul care avea o bună cunoştinţă la Legaţia Americană, a tratat această chestiune cu ea şi într-una din după amiezele toamne din 1947 l-am văzut împreună cu Dr.MANUILA pe acest american.Intîlnirea a avut loc în Institutul Central de Statistică depe Brezoianu. I-a convenit ca la un anume ceas şi într-un anume loc să fie aşezate aceste bagaje,urmînd ca dela acel loc să fie luate de către acest prieten dela Legaţia Americană,a lui MANUILA şi transportate la destinaţie.

Procurorul:A mai urmat şi o altă întîlnire?

BETEA:A urmat şi o a doua întîlnire,mai tîrziu după ce plecarea noastră devenise eminentă şi la care a participat şi DAN DUTESCU,în rolul de translator.MANUILA socotea că va lipsi şi pentru a preda el bagajele acestui american,după plecarea noastră.Intîlnirea a avut loc undeva în jurul Scolii de Războı,lîngă casa lui MAX

./.

MANOLESCU.Obiectul intîlnirii însă nu a putut fi discutat,deoarece ne-urmărit o mașină a poliției și toată preocuparea era de a scăpa din această urmărire.La un moment dat,mașina americană a stopat,am coborît toți trei din mașină,dr.MANUILA,DUTESCU și eu.Dr.MANUILA și cu mine am reușit să ne facem nevăzuți.DUTESCU a fost arestat.

Procurorul:Ce-ai făcut dta după aceasta?

BETEA:Am trecut în ilegalitate,ascunzîndu-mă pela diferiți prăteni.

Procurorul:In perioada aceasta,cum ai păstrat,sau cum ai restabilit legătura cu PATRASCANU?

BETEA:Temător de ceiace era probabil să știe DUTESCU în legătură cu plecarea,PATRASCANU prin RATIU ANTON sau prin RUPENIAN, n-aș putea să afirm exact în orice caz prin unul dintre aceștia doi, care-mi descoperiseră adresa m-a întrebat ce știa DUTESCU.I-am răspuns așa cum era și adevărat,că nu știa nimic.PATRASCANU avea suficient de multe motive,ca să se teamă de o declarație a lui DUTESCU, pentrucă o declarație a lui DUTESCU,ar fi însemnat descoperirea sa.

Procurorul:După clandestinizarea dtale,ce planuri de fugă au fost concepute?

BETEA:Mai multe.Unul de plecare pe calea aerului,folosind un aviator al cărui nume îmi scapă,un prieten al lui MAX MANOLESCU și ZAHARIA.Incercarea nu a dus la nici un rezultat,deoarece în cursul unui zbor în Cehoslovacia,pilotul s-a prăbușit cu avion cu tot.Au fost și alte încercări.

Procurorul:Ce legături ai avut dta în acea perioadă cu PATRASCANU?

BETEA:Văzînd că rămîne în țară ,deși știam că ține să plece,am socotit că trebue să fac o altă încercare de a pleca,~~împreu-~~ ~~nă~~ și anume împreună cu prietenii mei am conceput o plecare prin forță,cu avionul urmînd ca plecînd într-o cursă obișnuită,mascați bine înțeles și provocînd un fals incendiu în spatele avionului,lucru care ar fi obligat parte din personalul de conducere a avionului,să se deplaseze spre fund și ar fi creiat o învălmășeală,noi trebuia să imobilizăm pe piloți și să ia locul acestor piloți MAX MANOLESCU și ZAHARIA,care s-ar fi găsit în avion ca simpli pasageri.Urma să luăm calea Turciei,pentrucă era un drum din cel mai apropiat.Am comunicat acest plan lui PATRASCANU,trimițîndu-l la dînsul pe RATIU.RATIU s-a dus și i-a spusși a primit următorul răspuns textual:Plecați voi,am să viu și eu prin alte mijloace.Fără PATRASCANU n-am plecat nici noi,mai ales datorită faptului că într-una dintre zilele apropiate de ziua care o fixasem noi pentru plecare,au fost arestați niște fugari pe aeropor-

tul Băneasa,care făcuseră o tentativă asemănătoare cu aceia care urma s-o facem noi.Un alt motiv a fost faptul că unii dintre prietenii mei RATIU ANTON,MALINAS IULIU şi TREBISCH VLADIMIR au renunţat de a mai pl ca.

Procurorul:Ai trimis dta la PATRASCANU în acea perioadă pe GOLOPENTIA?

BETEA:Socotind că n-are mijloace de a pleca,l-am trimis pe GOLOPENTIA la PATRASCANU,să-l întrebe dacă este de acord pentru un eventual nou plan de fugă,să-l folosesc pe dr.COMSA dela Legaţia Americană,prieten foarte bun cu MANUILA.Dr.MANUILA a numit censul în care urma să plece pe altă cale,decît a noastră.MANUILA ne-a comunicat că dacă o să avem vreo nevoie şi alta,de un ordin sau alt ordin,vreodată să apelez cu toată încrederea la acest dr. COMSA .Socoteam că PATRASCANU va fi de acord,să-l folosim pe acest dr.COMSA în vederea unui nou plan de fugă în străinătate.GOLOPENTIA s-a dus,i-a vorbit într-o manieră indirectă,aşa încît PATRASCANU n-a înţeles,s-au a părut că nu înţelege.

Procurorul:Care a fost răspunsul pe care l-a adus dela PATRASCANU?

BETEA:I-a comunicat atunci lui GOLOPENTIA că are să-l cheme cîteva zile mai tîrziu,l-a şi chemat .GOLOPENTIA s-a prezentat însă la întrebarea lui PATRASCANU spune-mi precis dece mai căutat rîndul trecut,din motive pe care nu le ştiu,a substituit motivul adevărat unul imaginar.

Procurorul:Ce misiune ai primit dta în vara anului 1944, dela ZILBER,în legătură cu închisoarea Caransebeş?

BETEA:De a reface legătura cu deţinuţii politici din Caransebeş,legătură pierdută de destul de multă vreme cu ei.Am dus la capăt această încredinţare împreună cu ANTON RATIU şi IOAN GANCEA,legătura aceasta avea un dublu obiectiv,pe deoparte pentru a pregăti o eventuală evadare în cazul în care germanii vor impune uciderea deţinuţilor comunişti din Caransebeş,iar a doua de a ajuta băneşte şi prin hrană pe aceşti deţinuţi.

- - - - -

DEPOZITIILE MARTORULUI RATIU ANTON, de 38 ani, de profesie funcţionar.

Preşed: Vei fi audiat ca martor în procesul lui PATRASCANU LUCRETIU. Il cunoşti pe LUCRETIU PATRASCANU?

RATIU: Da, îl cunosc.

Procurorul: Cînd şi în ce împrejurări l-ai cunoscut pe PATRASCANU?

RATIU: L-am cunoscut pe ziua de 24 Aug.1944, imediat după lovitura de stat dela 23 Aug., l-am cunoscut cu prilejul unei vizite pe care i-am făcut-o la locuinţa lui TOROSIAN în str.Armenească Nr.14 fiind trimis de BELU ZILBER, pentru ai duce primul număr din ziarul România Liberă, format mare şi pentru a lua dela LUCRETIU PATRASCANU un articol pentru numărul următor al ziarului România Liberă.

Procurorul: Arată-ne dta împrejurările în care ai aflat dta, despre un plan de fugă a lui PATRASCANU?

RATIU: Prima dată cînd am aflat despre planul de fugă a dlui LUCRETIU PATRASCANU s-a întîmplat în anul 1947. Tocmai atunci se ţinea conferinţa juriştilor dela Bruxelles .LUCRETIU PATRASCANU era la Bruxelles. Intr-o seară am primit un telefon din partea procurorului MICSA REMUS dela Justiţie. Procurorul MICSA REMUS mă invita să merg de urgenţă la o întîlnire. Intîlnirea trebuia să aibă loc pe Bd. 6 Martie colţ cu str.Brezoianu. Acolo l-am întîlnit numai pe MICSA. Am intrat în restaurantul Princiar. Acolo MICSA mi-a comunicat că LUCRETIU PATRASCANU trebue să dea un telefon în seata aceea, în noaptea aceea mai precis dela Bruxelles la Bucureşti, să vorbească cu BETEA pentru că ar fi hotărît să xnu se mai întoarcă dela Bruxelles, ci să rămînă la Bruxelles. Aveau bineînţeles un consemn între dînşii cu care să se poată înţelege cu această chestiune telefonic. MICSA vroind să urce în minister cu BETEA au observat că la poarta principală de intrare în minister, nu mai este nici unul dintre gardienii vechi pe care MICSA îi cunoştea, ci este altul, unul mai spilcuit şi că presupune după toate aparenţele că acest gardian ar fi un fals gardian şi ar fi un comisar dechizat în costum de gardian. Omul se simţea cu musca pe căciulă şi desigur că se cam temea. Aşa că eu îmi spunea el ,avînd o oarecare pricepere în materie poliţistă să merg şi să văd eu personal dacă nu l-aş cunoaşte pe acest comisar, ca ei să poată intra în corpul ministerului să aştepte telefonul. Am răspuns lui MICSA că ar fi de prisos să mai merg şi eu, căci unul în plus n-ar face decît să mărească suspiciunea. Aşa că nu m-am dus, a rămas să meargă MICSA şi cu BETEA în minister şi totodată ne-am înţeles ca a doua zi MICSA sau BETEA, să-mi dea un telefon la locuinţa

./.

mea din Julles Michelet 17 şi sămi comunice dacă PATRASCANU a telefonat sau nu dela Bruxelles.In ipoteza că nu telefona,asta înseamna că PATRASCANU se înapoiază şi nu rămîne la Bruxelles.Asta a fost prima dată cînd am auzit de o încercare de fugă propriu zis de a rămîne la Bruxelles.Nu am plecat din Bucureşti pentrucă conduceam supr controlul economic pe toată ţara şi în afară de aceasta mai eram însărcinat cu conducerea şi organizarea colectarilor tot pe toată ţara In toamna aceluiaş an în 1947 am revenit în Bucureşti,unde am fost vizitat de BETEA NICOLAE acasă.BETEA NICOLAE mi-a spus că sunt pe cale de a organiza o nouă fugă,o fugă care să se efectueze cu un avion al TARS-ului,pilotat de cunoscutul pilot MAX MANOLESCU,avînd pe bord ca secund pe pilotul cpt.ZAHARIA ION.

Procurorul:Cum a fost organizată această fugă?

RATIU:BETEA cunoscuse pe cpt.ZAHARIA prin MICSA,iar prin ZAHARIA pe MAX MANOLESCU,intrase în cu dînşii şi le pusese problema direct,deschis şi ei amîndoi au acceptat.Am fost invitat de BETEA la o consfătuire care a avut loc în legătură cu această problemă la locuinţa lui FLORIN TEODORU,director general din Min.de Finanţe.La acea consfătuire unde am sosit împreună cu BETEA am găsit acolo pe Dr.SABIN MANUILA.La acea consfătuire în afară de BETEA,MANUILA şi eu a mai fost MAX MANOLESCU şi cpt.ZAHARIA.Discuţia a fost condusă precum era şi normal de către SABIN MANUILA.Aici s-a pus problema deschisă a fugii adică cum să se fectueze cu un avion TARS, în care toţi urma să ne urcăm cu bilete în regulă şi anume dela Arad şi Timişoara spre Bucureşti,iar în drum avionul pilotat de MAX MANOLESCU,în regiunea Piteşti trebuia să-şi schimbe direcţia spre Turcia

Procurorul:Care erau persoanele ce urmau să fugă cu acest avion?

RATIU:Urma să plece aşa s-a discutat acolo PATRASCANU cu soţia şi cu LENA CONSTANTE,pictoriţa,SABIN MANUILA cu soţia, fratele acestuia CAMIL MANUILA cu soţia,BETEA NICOLAE,eu,soţia cpt. ZAHARIA,iar soţia lui în cazul cînd nu putea pleca pe altă cale, prin Germania pentru nişte băi şi dr.DANULESCU criminal de război, IERNICI ION împreună cu soţia şi eventual MICSA REMUS şi cu PAVEL CONSTANTIN

Procurorul:Deca nu s-a făcut plecarea.Ce s-a întîmplat

RATIU:Acest plan de fugă a eşuat.S-a stabilit să ne întîlnim în altă seară la locuinţa lui GEORGESCU ROEGEN pe care l-am omis adineari deşi era programat pentru plecare,în str.Bitoliei. MANULESCU MAX urma să plece întîi într-o cursă la Paris cu avionul

TARS,iar la înapoiere din cursa de Paris,el avînd relaţii la conducerea TARS,putea să-şi programeze o cursă pentru Timişoara-Arad şi Bucureşti aşa că,cu cursa asta trebuia să plece.In seara cînd am mers la întîlnirea din str.Bitoliei,trebuia să ne întîlnit cu toţii ,aceia care ne-am întîlnit la locuinţa lui FLORIN TEODORU,în plus GEORGESCU ROEGEN şi fără MAX MANOLESCU,care trebuia să plece în cursă la Paris.Seara în ziua respectivă a venit la mine cpt.ZAHARIA ION şi am mers împreună cu el la locuinţa lui GEORGESCU ROEGEN .Acolo la locuinţa lui GEORGESCU,spre surprinderea noastră a venit după cîteva clipe dela sosirea noastră şi MAX MANOLESCU,pe care-l ştiam plecat în cursă la Paris. MAX MANOLESCU ne-a povestit ce păţise că înainte de a se urca în avionul de Paris,a dat un pacheţel cu nişte valori unui om de serviciu,valori pe care trebuia să le treacă în străinătate,pacheţel care trebuia să-l pună în sacul dela spatele scaunului său de pilot.Omul de serviciu a luat pachetul şi l-a dus aşa cum ar duce un pachet cu mîncare.Controlul Economic fiind percheziţia avionului a dat peste acest pachetcu valori.Cercetîndu-se s descoperit că e al lui MAX MANOLESCU.Deci MAX MANOLESCU a fost arestat şi dus la Controlul Economic la sediul lui.MAX MANOLESCU ne-a spus că de acolo a evadat.Primise seara mîncare ,era în anchetă şi la un moment dat s-a pomenit singur în cameră.Subinspectorul general CRAIU care-l ancheta şi care era şeful serviciului controlului exterior a plecat afară.MAX MANOLESCU după ce a mîncat,văzîndu-se singur s-a uitat într-o parte,în alta,a eşit pe sală sub pretext dacă l-ar vedea cineva că vrea să bea apă şi văzînd că nu e nimeni pe sală fiind zi de după masă cînd nu era serviciu de fapt,a plecat dela etajul VI pe scări,a ajuns în stradă şi a venit la întîlnire.Aşa că planul a eşuat.Am stat şi am aşteptat să vină ceilalţi.Cam pela 11 a sosit MANUILA foarte agitat,foarte obosit cu o figură disperată.M-a chemat în altă cameră,în biroul lui GEORGESCU şi mi-a povestit ce păţise şi el.El urma să meargă la întîlnire pe care o avusese în Cotroceni cu consilierul legaţiei americane,pentrucă în momentul cînd trebuia să plecăm bineînţeles că nu puteau fi puse bagajele în avionul TARS-ului,atîtea bagaje cîte aveau unii dintre dînşii. Aşa că MANUILA dela consfătuirea dela FLORIN TEODORU se obligase să aranjeze problema bagajelor.Bagajul spunea dînsul,trebuia expediat prin americani,pe altă cale probabil cu vreun vapor.Si bagajele respective,bineînţeles trebuiau duse undeva.MANUILA avea o întîlnire cu consilierul Legaţiei Americane,care trebuia să-i indice locul unde trebuia să ducă bagajele respective.Dar la această întîlnire dr.SABIN MANUILA credea că nu va putea merge şi l-a trimis pe BETEA NICOLAE.BETEA NICOLAE nu ştia englezeşte şi n-avea cum să se înţe-

leagă şi atunci a apelat la un prieten comun,profesor de engleză DAN DUTESCU.L-a luat BETEA şi pe dînsul,însă în momentul,spunea MANUILA şi-a schimbat hotărîrea şi credea că nu va putea merge la întîlnirea cu consilierul american totuş s-a dus,dar cînd a ajuns la maşină şi urma să se urce în maşină,BETEA şi DUTESCU erau deja în maşină.In momentul cînd trebuia şi MANUILA să se suie în maşină, a sosit o altă maşină şi dr.MANUILA a crezut că maşina respectivă, este maşina poliţiei,maşina bineînţeles a stopat brusc,au sărit cîţiva din ea şi au somat.Ei nu s-au oprit,pe dr.MANUILA l-au tras în maşină,maşina a alergat,au alergat una după alta prin Cotroceni pînă în str.Bis.Albă,maşina respectivă le-a barat strada,atunci MANUILA şi cu BETEA au deschis portierele şi au fugit.BETEA am aflat ulterior s-a ascuns într-un balcon,iar MANUILA după o poartă,cu mare greutate a reuşit să scape.MANUILA cerea să-i dau un telefon acasă lui BETEA,căci era îngrijorat de soarta lui dacă nu cumva l-au prins.Nu era nimeni acasă.După chestiunea asta sigur că planul a eşuat şi şedinţa s-a terminat fără alte discuţii.

Procurorul:PATRASCANU ce-a făcut după eşuarea planului

RATIU:După eşuarea planului de fugă,PATRASCANU nu ştia ce caută DUTESCU în chestiunea asta.Aflase nu ştiu pe ce cale că DUTESCU a fost arestat şi nu ştia ce e cu el.Eu pe de altă parte, nici eu nu ştiam ce e cu DUTESCU.Aflasem la Controlul Economic,că DUTESCU fusese arestat cu Consilierul american,consilierului i s-a dat drumul,DUTESCU a rămas.Aşa că găsindu-l pe BETEA prin intermediul lui MIGSA REMUS şi ing.BOROS am aflat că DAN DUTESCU nu ştie nimic despre toată povestea.Intre timp am primit un telefon dela şeful de cabinet al dlui LUCRETIU PATRASCANU/VACARESCU care mă chema să merg la minister.Am mers la minister,am fost introdus în cabinetul lui PATRASCANU,dînsul era foarte agitat se plimba prin birou,ma întrebat ce e cu DUTESCU,ce s-a întîmplat.Am spus cum stă toată chestiunea şi-am spus că nu are nici un amestec în toată chestiunea,că DUTESCU a fost luat doar ca translator.Si atunci mi-a răspuns:mă miram şi eu ce să mai caute şi amărîtul acesta.Iţi mulţumesc,m-ai liniştit, şi cu asta discuţia s-a terminat.

Procurorul:Ce alte planuri de fugă cunoşti dta că s-au făcut ulterior?

RATIU:Planul acesta a căzut.Bineînţeles că acum problema fugii se punea şi mai acut decît înainte,pentrucă erau cîţiva care stăteau ascunşi,era BETEA,MAX MANOLESCU,era MANUILA.Aşa că iarăş mai tîrziu mergînd la BETEA care locuila la ing.SILVIU MUNTEANU clandestin,mi-a spus că sunt pe cale de a organiza o nouă

fugă prin forţă,tot cu un avion de al TARS-ului şi să mă duc la dl. LUCRETIU PATRASCANU să-l întreb dacă este de acord în noile condiţii să plece sau nu.Am mers la Min.de Justiţie,am fost introdus la PATRASCANU şi i-am spus despre ce este vorba.Dl.PATRASCANU după ce i-am spus,i-am mai adăugat în continuare,că BETEA mi-a spus să-i transmit că dacă nu este hotărît să plece cu această ocazie,să-i spun că BETEA este hotărît să plece.LUCRETIU PATRASCANU mi-a spus să plece, mai bine,plecaţi toţi.Eu dacă o fi să plec, voi găsi şi alte posibilităţi.Cam asta a fost tot.

Procurorul:Arată dta ce legături ai avut cu PATRASCANU în perioada pregătirii acestor planuri de fugă?

RATIU:Alte legături în această perioadă în vederea fugii cu PATRASCANU,n-am avut.Ulterior însă după ce-a plecat fostul rege din ţar ,am fost însărcinat în cadrul Controlului Economic cu inventarierea bunurilor regale pe toată ţara.Nu ştiu cum a aflat şi acest lucru dl.PATRASCANU şi am fost chemat prin VACARESCU la Min.de Justiţie.Cu acel prilej mi-a spus că dacă s-ar putea să sustrag din biblioteca fostului rege cărţile pe care le scrisese dînsul şi pe care le dăduse fostului rege cu dedicaţie.Dacă eventual nu pot sustrahe cărţile,să rup măcar filele cu dedicaţie.I-am promis că voi încerca să fac acest lucru.Am însărcinat pe inspectorul ALTERNIAN,care-mi era subaltern,acesta la rîndul lui l-a însărcinat pe inspectorul colonel TANCRET IONESCU şi chestiunea asta s-a aflat la Paris şi am fost anchetat,şi am dat o declaraţie completă atunci.

Procurorul:A fost MICSA pela dta în perioada aceasta?

RATIU:Micsa venea regulat pela mine,aproape zilnic.

Procurorul:Ce ţi-a transmis din partea lui PATRASCANU?

RATIU:Mi-a transmis că PATRASCANU şi-a pierdut oarecum încrederea în mine şi că îi este frică ca nu cumva să trădez această chestiune.~~xxxxx~~ Si mi-a spus în continuare MICSA că el a garantat pentru mine.

Procurorul:Spune dta în vara lui 1944,ce misiune ai primit dela BELU ZILBER?

RATIU:Am primit misiunea de a merge la închisoarea Caransebeş pentru a duce deţinuţilor politici de acolo alimente,bani şi pentru a le comunica că se pregăteşte o lovitură destat ca ei în momentul loviturii de stat,să nu rămînă fără bani în buzunare şi să fie subalimentaţi.Să aibă bani pentrucă nu se va şti cum va reuşi această lovitură de stat.In această misiune am fost cu BETEA NICOLAE şi cu IOANCEA ION.Cu OANCEA am fost pînă la Sibiu,pe urmă numai cu BETEA.

DEPOZITIILE MARTORULUI POPESCU IORGU, de 46 ani, de prof.avocat.

Preşed: Vei fi audiat ca martor în procesul lui PATRASCANU LUCRETIU. Cunoşti pe LUCRETIU PATRASCANU?

POPESCU: Il cunosc.

Procurorul: Să ne spună martorul ce profesiune a îndeplinit el în perioada războiului.

POPESCU: In perioada războiului am îndeplinit funcţia de procuror militar cu delegaţie, pe întreg cuprinsul ţării.

Procurorul: In ce calitate a lui în serviciul său, a luat cunoştinţă într-un fel oarecare despre activitatea pe care o desfăşura LUCRETIU PATRASCANU, în perioada războiului.

POPESCU: Numai prin funcţiunile ce le-am îndeplinit am luat cunoştinţă de activitatea acuzatului PATRASCANU.

Procurorul: Rugăm pe martor sâne relateze tot ce ştie în această privinţă?

POPESCU: Crohologic că acuzatul PATRASCANU era în legătură cu grupul condus de ing. STEFANESCU ALEXANDRU fost director general al întreprinderii "Romîno-Fir" întreprindere cu capital şi personal romîno-britanic, care conducea o agentură a serviciului de spionaj britanic în Romîniaîn timpul războiului. Acest lucru l-am cunoscut în următoarea împrejurare. Pe simple indicii că în locuinţa lui VECERCA IOSIF din Bucureşti str. Ardealului se adună periodic refugiaţi polonezi suspectaţi de organele poliţieneşti. Am făcut o descindere la domiciliul acestuia, iar la percheziţie n-am găsit nimic compromiţător, dar prin profesiunea lui nu putea justifica un acumulator recent încărcat şi la prima întrebare a răspuns că acumulatorul aparţine refugiatului polonez LERN WERNER, cunoscut de el pe numele de GUSTAV, care este electrician şi lucrează în com. Călugăreni jud. Vlaşca. Cum staţiile de gonio indicau şi micşorase triunghiul respectiv că în acea localitate era înscris în acel triunghiu, era uşor de văzut că faţă de indicii în acest triungiu există un aparat clandestin de radio-emisiune şi recepţie. Ne-am deplasat în comuna Călugăreni-Vlaşca unde după cazierul poliţienesc al secţiei de Jandarmi, ~~xxxxxxxxxxxxx~~ aflară chiar pe şosea pînă unde fusese şi VETERCA cu LERN WERNER odată, unde era şi staţia de autobuz, am luat informaţii unde se află polonezii aceştia, fiind în evidenţa organelor de jandarmerie. Am constatat că se găseşte un grup de 20-30 polonezi în apropiere împreună cu ing. agronom HORODINSCHI BOGUSLAV la ferma ing. BARBU din apropiere. Făcînd o percheziţie la ferma acestuia la mansardă am găsit pe LERN WERNER cu căştile la ureche în plină activitate, iar alături de el era arhiva reţelei de spionaj respective împreună cu toate radiogra-

mele transmise şi primite pe timp de 4 ani,şi cu cifrul respectiv pe perioade.După acest material a fost foarte uşor să reconstituim întreaga reţea de spionaj din Romînia,Polonia,guvernămîntul general atunci Germania,Ungaria,Jugoslavia şi Bulgaria.Pentru teritoriul nostru a durat cercetările cca.8 luni de zile,materialul era imens, se mergea cu detalii pînă la consideraţiuni de ordin administrativ. De notat că în planul de lucru dat de centrala britanică se prevedea că informaţiuni de cules şi de natura care interesa Armata Roşie,respectiv dotaţiunea,capacitatea combativă,etc. şi activitatea comuniştilor din interior.Intre colaboratorii romîni identificaţi a fost imediat după IULIU MANIU,ing.BUJOIU,acuzatul PATRASCANU ,TEOHARI GEORGESCU,avocatul SCHRAIER.Faţă de acest material nu s-a procedat la arestarea celor identificaţi nici chiar a polonezilor în totalitatea lor, ne-am limitat la 128,după aceea şi aceştia nu fost triaţi şi nici acuzatul nu a fost arestat,intervenind ordinul categoric al lui MIHAI ANTONESCU,după aceea şi a şefului meu col.RADU IONESCU primul procuror,el însuşi dovedit mai tîrziu tot un militant agent al respectivului serviciu de informaţii britanic.Aceste datele le veţi găsi în dosarul privitor la HORODINSCHI BOGUSLAV,GALACINSKI şi alţi 128 infractori.Radiogramele sunt traduse ,radiogramele şi tot materialul împreună cu rapoartele curierilor şi şefilor de agenturi care arătau ce au cules pe toată această perioadă pînă la zi,atît în ce priveşte implicarea sa în cauza privitoare pe respectiva grupă cu care a colaborat.

PATRASCANU:Minţi.

POPESCU:Dle preşed.fiindcă este vorba de minţi şi fiind că formula jurămîntului se termină că n-am să ascund nimic din ce cunosc,şi fiindcă am fost magistrat şi avocat;...să-mi permiteţi să mai arăt că după 23 Aug. atunci cînd triam un grup de deţinuţi din lagărul Slobozia ,comisarul TURCU NICULAE fost şef al Grupei Comuniste din Siguranţa Generală a Statului,între altele a declarat că nu-i este teamă că poate fi considerat criminal de război,fiindcă între colaboratorii pentru manualul tehnic intitulat „Combaterea comunismului" tipărit şi răspîndit înainte de 1937 la toate formaţiunile şi la toţi profesioniştii în materie,că între colaboratorii lui se află şi acuzatul LUCREŢIU PATRASCANU,avocatul SCHRAIER şi alţii. Acest învinuit a fost pus în libertate,fiindcă lucra atunci ca procuror al M.A.I.,cei vizaţi erau înalţi demnitari.In afară de aceasta, ţin să mai precizez că acuzatul îşi luase în afară de această colaborare reţinută dela TURCU NICULAE şi angajamente formale pe care le-a repetat şi reînoit după interesele respective "că nu va activa

el şi partizanii săi şi că din contră va contribui la demascarea acelora cari nu vor respecta cuvîntul de ordine dată".Aceste angajamente au operat şi cred că acuzatul - nu mă îndoesc că recunoaşte acest fapt - deoarece arhivele stau mărturie ,iar în afară de aceasta orice magistrat care a lucrat cazuri de asemenea natură,le va putea certifica că devenise o formulă de stil,atunci cînd se clasa un infractor pentru slabe indicii se invocau tocmai angajamentele şefilor respectivi,a secretarului general al partidului,după cum atunci a luat,iar cînd era un caz izolat se invoca denotă fanatism,deoarece activează peste cuvîntul de ordine.Dar am un caz mai precis,şeful meu RADU IONESCU mi-a arătat şi se pot găsi documente de sprijin cu care a convins pe col.BORCESCU şeful serv.contrainformaţii din Serv. Secret să uşureze,să se facă domiciliu obligatoriu,numai aparent obligatoiu pentru acuzatul PATRASCANU la Zamora sau Poiana Ţapului pe tema că este un colaborator al serviciului.Tot acolo existau şi ştate de serviciu şi era susţinut deopotrivă de Marele Stat Major,respectiv Secţia II şi cu aceste documente a capacitat şi pe gralul CTIN VASILIU zis PIKI,care era atunci comandant al Corpului de Jandarmi pe deoparte,cînd se suprapunea siguranţei pe de altă parte,fiind şi subsecretar al ordinei şi colaborator intim al conducătorului statului de atunci,nu putea să treacă peste dînsul şi l-a capacitat convingîndu-l pe ştate de serviciu care au fost confirmate în justiţie ~~pentru~~ prin condamnări pentru acei depistaţi pe baza contribuţiei hotărînd angajamentul acuzatului,ba în plus col.IONESCU MIHANDRU,pe lîngă col.BORCESCU şi col.RADU IONESCU în acord cu maiorul SANDRU, delegatul Gestapoului la Serv.Secret ,a fost deasemenea capacitat pentru acoperirea pe aceiaş ştate de serviciu.Ele se pot găsi şi cu aceasta învederează tot ceiace ştiu şi cu aceasta am terminat tot ce ştiu în această cauză.

Procurorul:Faţă de declaraţiile categorice făcute de martor,vă rog să binevoiţi a dispune să se procure dosarul din 1943 unde sunt toate depistările şi sunt identificaţi toţi acei care au făcut parte din serv.de spionaj.Acest dosar constitue o probă care nu este alcătuită acum ,este o probă care datează din trecut.Faţă de importanţa acestei probe să luaţi măsuri pentruprocurarea acestui dosar.

Preşed:Tribunalul dispune procurarea dosarului.

Procurorul:Tov.preşed.împrejurarea că acest martor care a fost ascultat azi în faţa instanţei a dat o serie de detalii despre care noi n-am cunoscut înainte,pentrucă a vorbit mult mai amplu decît în simpla declaraţie dela cercetări,ne-a dat posibili-

./.

tatea să deslegăm încă cîteva pasagii dintr-o serie întreagă de documente care n-au putut fi deslegate în mod cert de către noi.In acel carnet al Inteligence Servici-ului noi am găsit la un moment dat în unul dintre mesagiile care le trimetea la Cairo următoarea frază pe care n-am putut-o înţelege:"Guvernul romîn are toată solicititudinea pentru polonezii arestaţi".Iată că acum am primit prin gura aceasta a martorului clarificarea acestui document,deşi martorul a fost insultat,în forma în care a fost insultat.Carnetul acesta însă şi anume explicaţia aceasta,în clipa aceasta am găsit-o vine să confirme ceiace spune el.Mai departe o scrisoare a lui CALMANOVICI către KOFLE avea un pasagiu pe care nu-l puteam explica şi anume;este vorba de o scrisoare care nu este datată,dar este totuş din această perioadă, una din perioadele în care au fost scrise scrisorile,scrisoarea lui CALMANOVICI către KOFLER,ascultaţi pasagiul:"ION (se ştie că STEFANESCU este sub acest nume) comunică şi este pus în chilimele ce comunică ION "col.RADU IONESCU ne este prieten,ne face servicii importante,este bine că e atacat ca să nu fie bănuit,însă ar trebui să i se facă un semn ca să ştie că serviciile sè apreciază.Am crezut că acest pasagiu este banal şi care nu prezintă importanţă pentru proces şi iată cu prilejul pe carě ni l-a dat acest martor de a vorbi aici în instanţă a fost fericit pentru explicarea acestui pasagiu,care după cum se vede că nu este deloc banal,care se referă la o împrejurare foarte importantă din activitatea acestor bandiţi şi trădători.

DEPOZITIILE MARTORULUI RADU NICULESCU BUZESTI, de 43 ani, inginer.

Preşed: Vei fi audiat ca martor în procesul lui LUCRETIU PATRASCANU. Il cunoşti pe LUCRETIU PATRASCANU?

BUZESTI: Da.

Procurorul: Să ne spună martorul cînd şi în ce împrejurări a aflat prima dată despre relaţiile dintre fratele său GRIGORE NICULESCU BUZESTI şi acuzatul PATRASCANU?

BUZESTI: In vara anului 1944 fratele meu mi-a spus că se constituise Blocul Naţional Democrat al celor patru partide de atunci şi că reprezentant al partidului comuniştilor era PATRASCANU. Erau în relaţii bune şi se înţelegeau foarte bine.

Procurorul: Au colaborat în perioada aceea?

BUZESTI: In perioada aceea au colaborat pentru pregătirea lui 23 Aug. 1944.

Procurorul: In ce a constat colaborarea?

BUZESTI: După 23 Aug. 1944 în perioada primului guvern SANATESCU, LUCRETIU PATRASCANU a propus ca să conducă dînsul delegaţia care urma să plece la Moscova pentru negocierea armistiţiului, fiind convins că în felul acesta cred şansele de a se obţine în cele mai bune condiţiuni, fratele meu şi-a însuşit punctul de vedere al lui PATRASCANU şi a susţinut ca ministru de externe, acest punct de vedere, recomandînd guvernului să-i dea lui PATRASCANU această împuternicire, ceiace s-a şi făcut. PATRASCANU a fost la Moscova unde s-a încheiat armistiţiul, iar la înapoiere a fost primit de fratele meu la aerodrom, cu care s-a felicitat şi s-a îmbrăţişat pentru rezultatele obţinute.

Procurorul: Să ne arate martorul în ce-au constat relaţiil care au existat între fratele său GRIGORE BUZESTI şi PATRASCANU în perioada crizei dintre guvern şi fostul rege.

BUZESTI: In perioada aceea eu nu eram în capitală, lucram la Reşiţa ca inginer la Uzinele Metalurgice de acolo, însă în primăvară următoare m-am mutat în Bucureşti şi-am locuit la fratele meu în aceiaşi casă şi în felul acesta am avut prilejul să aflu unele din relaţiile acestea. Ştiu că în perioada crizei constituţionale a avut loc două întîlniri secrete între fratele meu şi POGONEANU şi LUCRETIU PATRASCANU. Aceste întîlniri au fost mijlocite şi au avut loc la sugestia lui POGONEANU. La una din aceste întîlniri despre care-mi aduc aminte că a avut loc, în casa în care locuia LENA CONSTANTE, ştiu că POGONEANU a propus o revenire la formula de guvern dinainte de 6 martie 1945, cu deosebirea că acest guvern să fie prezidat de un comunist în speţa chiar a lui PATRASCANU. Dl. PATRASCANU a spus că această formulă nu este realizabilă, întrucît Partidul Comunist n-ar consimţi să se constitue un guvern

în care n-ar avea majoritatea.El sfătuia pe GRIGORE BUZESTI,pe VICTOR POGONEANU,să insiste pe lîngă şefii partidelor de opoziţie să participe în guvern,fie chiar şi cu o minoritate,fiindcă prelungirea crizei ar fi creiat riscurile răsturnării monarhiei şi trecerea partidelor în ilegalitate.Partidele trebuiau să înţeleagă că este în interesul lor să participe în adevăr în orice condiţiuni pentru ca în felul acesta să-şi amenajeze posibilitatea ca ulterior fie pe cale de alegeri,fie prin sprijinul anglo-american să modifice situaţia în vederea cîştigării majorităţii în sînul guvernului.

Procurorul:Ce ştie martorul privitor la discuţiile dintre GRIGORE BUZESTI şi VISOIANU,asupra legăturii cu PATRASCANU.

BUZESTI:Da,la una din aceste discuţii la care am participat şi eu fiindcă am spus că locuiam în aceiaş casă cu fratele meu, ştiu că în perioada aceea din timpul celui de al doilea guvern SANATESCU,încă la început PATRASCANU simţea că influenţa lui în sînul Comitetului Central al PCR era în mare scădere,el îşi exprima îngrijorarea sa faţă de acest fapt şi nu era deloc mulţumit de faptul că influenţa CC al PCR era în mare creştere în sînul guvernului.El după cum spunea VISOIANU,socotea că rezultatul alegerilor,va fi de aşa natură,vorbind de alegerile din toamna anului 1946,încît partidele de opoziţie nu vor putea fi reprezentate decît cu o slabă minoritate dar totuş el socotea că prin introducerea parlamentului în viaţa noastră politică va spori influenţa lui personală,a lui PATRASCANU, în cadrul guvernului,şi va slăbi pe aceea a C.C. al P.C.R. In acest sens dînsul conta şi pe sprijinul în parlament al grupărilor social-democraţilor şi al grupului TATARASCU,care erau constituite din oameni care în majoritatea lor erau nemulţumiţi de creşterea influenţei partidului comunist.PATRASCANU - după cum spunea VISOIANU - se situa în mod hotărît pe poziţia reintroducerii unui sistem democrat parlamentar de tip occidental.El spera că prin influenţa parlamentului să frîneze într-o măsură considerabilă anumite reforme radicale care figurau în programul partidului comunist,ceiace în mod fatal ar fi dus la incapacitatea de guvernare a guvernului GROZA întrucît în felul acesta s-ar fi creiat nemulţumiri serioase în rîndul chiar al muncitorilor care constituiau suportul guvernului.

Procurorul: Are martorul cunoştinţă despre o întîlnire secretă şi care a avut loc în toamna anului 1945 în locuinţa surorii lui MOCSONY STARCEA?

BUZESTI:Da,a avut loc o întîlnire.

Procurorul:Ce persoane au participat la această întîl-

./.

nire secretă?

BUZEȘTI:La acea întîlnire din str.Sofia Nr.12 la sora lui STARCEA ,între maiorul american HALL și lt.HAMILTON ,GRIGORE BUZEȘTI,POGONEANU și ION STARCEA și IOANA BUJOIU ca stenografă.

Procurorul:Ce propuneri au făcut americani HALL și HAMILTON cu ocazia întîlnirii secrete.

BUZEȘTI:Americanii au propus să se treacă la organizare unei mișcări clandestine pentru răsturnarea guvernului.

Procurorul:Ce-au spus americanii despre misiunea specială pe care o au ei la noi în țară?

BUZEȘTI:Cu referire la această misiune,spuneau ei că în afară de poziția lor oficială în cadrul Misiunii Militare,care a fost înființată de curînd sub supravegherea directă a Casei Albe și care se ocupa de coordonarea activității politice,militare și diplomatice,aflată sub influența sovietică.

Procurorul:Dela cine a aflat martorul despre această întîlnire secretă?

BUZEȘTI:Aceasta am aflat-o dela cei care au luat parte la această întîlnire secretă,în special dela fratele meu.

Procurorul:A urmat după aceasta și o întîlnire secretă. Ce știe martorul despre aceasta?

BUZEȘTI:Aceasta a doua întîlnire a avut loc chiar în casa fratelui meu,unde locuiam și eu și în felul acesta am participat și eu în parte la această întîlnire,pentrucă în restul timpului m-am ocupat cu securitatea acestei locuințe.

Procurorul:Ce s-a discutat la această întîlnire?

BUZEȘTI:Aici s-a formulat de către fratele meu propuberile sale cu privire la ceiace sugerase americani,adică la organizarea unei mișcări de rezistență.Aceste propuneri au fost concretizate în formă scrisă într-un document intitulat memorandum și în altul numit minută,care figurează în dosarul procesului MANIU din 1947.Originalul acestui document a fost predat celor doi americani pentru ca să fie transmise forurilor lor superioare din Statele Unite care urma să le examineze și să-și dea acordul în principiu.

Procurorul:Ce-au spuscei doi americani după ce li s-a prezentat documentul intitulat memorandum?

BUZEȘTI:Cei doi americani ne-au spus că propunerile erau în cea mai mare parte acceptabile,dar necomplecte,necomplecte întrucît nu țineau seama de mai mulți factori și anume,înainte de urgentarea trecerii la acțiune de faptul că existau deja anumite grupări de acest ordin pe teritoriul țării care prin desvoltarea pe

care ar fi luat-o în proporție cu propunerile care le-a făcut fratele meu,ar fi luat mult înainte și ar fi depășit ,adică organizarea ca atare urma s-o facem noi și mai ales că nu se ținea seama de necesitatea colaborării cu elemente din însăși tabăra guvernamentală întrucît după cum dovedise experiența dela 23 Aug.era imposibil de conceput o acțiune de răsturnare a guvernului,fără participarea,fără asigurarea unor complicități a unor astfel de elemente.

Procurorul:Ce urmări s-a dat acestei observații făcute de americani și ce-a rămas ~~sia~~ de stabilit la plecarea clandestină a fratelui dtale GRIGORE BUZESTI?

BUZESTI:De acestd observațiuni ale americanilor,s-a ținut seama și asupra lor s-a discutat într-o altă întîlnire care a avut loc în casa lui HAMILTON în ajunul plecării fratelui meu în străinătate.La această întîlnire americanii au insistat din nou asupra acestei asigurări și anume asigurarea colaborării unor elemente din tabăra guvernamentală la care fratele meu și STARCEA care erau prezenți la această întîlnire,au spus că nu sunt de aceiaș părere cu americani cu privire la acest punct,dar că nu era posibil ca grupul nostru să înceapă discuțiuni cu elementele din tabăra guvernamentală cu privire la acest subiect,întrucît nu exista nici o garanție pentru noi că aceasta n-ar duce la divulgarea și în consecință la răsturnarea complectă a planurilor noastre.Dacă americanii știau că într-adevăr există în tabăre guvernamentală persoane dispuse să desfășoare acțiune paralelă cu aceia care o propuneam noi,atunci cel mai bun lucru de făcut era ca ei înșăși să ne pună în contact cu aceste persoane,dovedindu-ne în felul acesta și temeiul afirmațiilor lor că existau într-adevăr astfel de persoane.

Procurorul:Cine urma să stabilească legătura cu Dvs.?

BUZESTI:Americanii au răspuns la această sugestie a noastră și s-au oferit să facă acest concret,această mijlocire dintre noi și grupul oamenilor din sînul guvernului respectiv dl.PATRASCANU,prin dl.ZILBER.

Procurorul:Dar în perioada aceea PATRASCANU nu era încă în țară.

BUZESTI:Intrucît PATRASCANU nu era în țară și nici ZILBER la data aceea,fiindcă se aflau la Conferința dela Paris și întrucît fratele meu nu-și putea amîna în niciun chip plecarea, întrucît la Viena se afla în stare gravă soțialui ,avea știri din ce în ce mai alarmante,a rămas stabilit ca fratele meu să plece din țară,ceiace a și făcut cu un avion al Misiunii Americane,iar contactul cu LUCRETIU PATRASCANU,prin ZILBER,rămînea să fie făcut de

./.

POGONEANU,STARCEA şi cu mine,care rămîneau aici şi care urma să reprezinte punctul de vedere al lui GRIGORE BUZESTI şn această chestiune cu acelaş titlu ca şi el.

Procurorul:Dta ai participat la acele şedinţe?

BUZESTI:La această ultimă şedinţă n-am participat.

Procurorul:Cine ţi-a spus dtale în ce au constat discuţiile .

BUZESTI:De conţinutul acestor discuţii am aflat dela fratele meu cu prilejul ultimelor insţrucţiuni pe care mi le-a dat,referitoare la ceiace aveam de făcut,după plecarea lui.

Procurorul:Cum s-a trecut pe urmă la realizarea practică a hotărîrilor luate în acele discuţii?

BUZESTI:Către sfîrşitul lui OCTOMBRIE cu prilejul unei întîlniri pe care STARCEA a avut cu HALL sau HAMILTON se poate cu amîndoi,n-aş putea preciza,i s-a adus la cunoştinţă că întrucît ZILBER se întorsese deja dela Conferinţa de Pace ,ar fi fost potrivit să venim noi la HAMILTON pentrucă în casa lui să ne pună în contact cu ZILBER.STARCEA ne-a înştiinţat pe mine şi pe POGONEANU de această propunere a lui HAMILTON.Ne-am sfătuit împreună,POGONEANU a fost de părere să să mergem eu şi cu ~~HAMILTON~~xxx STARCEA la HAMILTON,pentru a lua contact cu ZILBER şi să aranjăm cu ZILBER acolo o altă întîlnire la care să participe şi POGONEANU,fără prezenţa americanilor,fiindcă POGONEANU nu dorea ca discuţia cu privire la colaborarea între grupul nostru şi PATRASCANU să aibe loc chiar în prezenţa americanilor.

Procurorul:A avut loc întîlnirea proectată cu ZILBER.

BUZESTI:Da a avut loc la data indicată de HAMILTON la STARCEA,la cîteva zile,s-au poate o zi.Această discuţie.Eu am fost acasă la STARCEA şi de acolo pe jos am mers împreună în parcul Jianu în str.W şi acolo la HAMILTON unde l-am găsit pe ZILBER,în compania lui HAMILTON.Nu-mi amintesc bine dacă era şi HALL prezent dela început,sau a venit ceva mai tîrziu.La această întîlnire nu a fost prea mult de discutat cu ZILBER,fiindcă ceiace vroiam noi din partea americanilor prin această întîlnire era/dovada ~~afirmaţiilorixx~~ că erau deja în contact cu grupul de acest fel,dar prezenţa lui ZILBER acolo ne furniza această dovadă pe care o cerusem,aşa fel incît în foarte puţine cuvinte ne-am înţeles cu ZILBER să ne întîlnim din nou de data aceasta fără americani şi i-am explicat lui HAMILTON că discutarea problemei în sine necesită prezenţa lui POGONEANU,care nu venise la această întîlnire.

Procurorul:După întîlnirea cu ZILBER,martorul s-a mai întîlnit cu POGONEANU şi i-a relatat luarea de contact cu ZILBER?

BUZEŞTI:Desigur ne-am întîlnit şi împreună cu STARCEA am mers imediat la POGONEANU ,i-am arătat că ne-am întîlnit cu el acolo şi a rămas convenit cu POGONEANU să stabilească cu ZILBER data şi locul întîlnirii,aceasta rămînînd fixată de POGONEANU în înţelegere cu ZILBER,pentru a avea loc în casa lui OCTAVIAN NEAMTU care era un bun prieten a lui POGONEANU.

Procurorul:Această nouă întîlnire stabilită la OCTAVIAN NEAMTU a avut loc?

BUZEŞTI:A avut loc la cîteva zile după aceea unde au participat la această întîlnire,efectiv la discuţii POGONEANU, ZILBER,STARCEA şi cu mine,însă eu am fost condus acolo de CAMIL DEMETRESCU fiindcă nu cunoşteam casa.Si ION STARCEA a fost condus de CECILIA SORESCU-POGONEANU,fiindcă nici el nu fusese niciodată la NEAMTU şi avea nevoie să fie condus.

Procurorul:Ce discuţii s-au purtat în cadrul acestei întîlniri secrete,cum a decurs întîlnirea şi ce conţineau discuţiile?

BUZEŞTI:Trebue să spun amănunte cu privire la sosire, plecare.

Procurorul:Nu nu-i necesar,conţinutul discuţiei?

BUZEŞTI:Scopul discuţiei cu ZILBER era ca să-l punem pe el în curent asupra ţelurilor acţiunilor noastre cu ceiace discutasem cu HALL şi HAMILTON şi la rîndul lui ZILBER,să-l pregătească pe LUCREŢIU PATRASCANU,pentru o altă întîlnire la care să discutăm fondul problemei,aceasta pentrucă socoteam că ZILBER nu era destul de calificat ca să ia o hotărîre în numele lui PATRASCANU.Intrînd în fondul discuţiunilor,POGONEANU a rezumat concluziile discuţiilor noastre cu AMERICANII,explicînd lui ZILBER ţelurile pe care noi le urmăream şi felul în care înţelegeam mişcarea de rezistenţă,după care STARCEA a dat cîteva amănunte tehnice cu privire la modul de organizare prevăzut în memorandum care se rezuma,nu mai insist pentrucă documentul există-la constituirea celor 4 comitete,comitetul Nr.1 zis comitetul politic secret,care trebuia să aibe conducerea efectivă a grupurilor de acţiune pe alt plan şi cu alte preocupări trebuia să existe un comitet denumit Nr.2 alcătuit din unii fruntaşi ai partidelor de opoziţie,care ar fi avut misiunea de a duce acţiunea politică făţişă şi legală,comitetul Nr.3 ar fi avut o constituenţă de ordin militar şi tehnic în acelaş timp,iar comitetul Nr.4 era alcătuit din personalităţile politice deja aflate în străinătate. In cadrul acestui comitet Nr.4 trebuia să se constitue un subcomitet foarte restrîns,dintr-un număr mic de persoane iniţiate,care purta numele de subcomitetul executiv şi a cărei misiune era de a

păstra contactele cele mai importante cu americanii în străinătate şi de a da directivele comitetului Nr.1 politic secret,care trebuia să conducă acţiunea grupelor înarmate în ţară.In afară de această expunere cu privire la concepţia şi organizarea tehnică a acestei mişcări i s-a mai cerut lui ZILBER,dacă PATRASCANU ar putea să facă uz de influenţa lui ca să obţină o amînare temporară a alegerilor pentru ca partidele politice ar fi vrut ca aceste alegeri să nu se facă înainte de semnarea tratatului de pace.ZILBER a răspuns la toate aceste lucruri că el cunoaşte în parte punctul de vedere a lui HALL şi interesul pe care el şi HAMILTON îl purtau constituirii unei mişcări clandestine care să aibă ramificaţii în sinul taberei guvernamentale, şi că personal nu socotea că va exista vreun obstacol în calea colaborării noastre cu PATRASCANU din punct de vedere a ţelurilor,poate din punct de vedere a metodelor aşa fel încît el urma să se ducă să-i relateze lui LUCREŢIU PATRASCANU cele discutate cu noi,urmînd ca să obţină acordul acestuia ca să vină la o altă întîlnire pentru ca să discutăm,mai în amănunt această colaborare.

Procurorul:Să spună martorul care trebuia să fie aportul lui PATRASCANU în cadrul acţiunii acestia complotistă de răsturnarea guvernului,alături de grupul lui GRIGORE BUZESTI?

BUZESTI:Aportul pe care grupul nostru pe deoparte şi pe alta pe care americanii îl aşteptau din partea lui PATRASCANU era atragerea laacţiunea de răsturnarea regimului,a adversarilor camuflaţi ai regimului,adică a acelora care se găseau în poziţii importante în viaţa politică,economică şi de stat,a ţării,pentru ca în felul acesta în momentul acţiunii să putem dispunede o mare parte de oameni din aparatul de stat şi bineînţeles şi din armată,iarîn vederea pregătirii acestei acţiunii,trebuia să obţinem informaţii despre situaţia în interiorul guvernului şi a aparatului de stat.

Procurorul:Cine urma să sprijineacţiunea aceasta complotistă cu mijloacele materiale,cu armamentul,muniţii?

BUZESTI:Inzestrarea acestei organizaţii trebuia să se facă în felul următor:prin aportul individual al membrilor înregimentaţi în această acţiune,prin cumpărarea de arme dela acei care posedau şi adunaseră astfel de arme depe urma celor rămase în timpul războiului,prin sustragerea din depozitele armatei,mai puţin supravehgeate sau eventual neinventariate şi în momentul acţiunii prin contribuţia americană,la început mai puţin importantă,dar mai tîrziu mai masivă prin paraşutare.

Procurorul: Ce categorie de elemente urmau să fie re-

./.

crutate pentru această acţiune clandestină complotistă?

BUZESTI: Categoriile de elemente care trebuiau sa facă parte din această acţiune erauîn primul rînd grupurile deja existente care urmau să fie întrunite sub o singură conducere prin concursul americanilor,care cunoşteau existenţa lor şi care trebuiau să aibe şi un contact cu englezii în acest partid,pe deoparte,iar o altă partetrebui să fie recrutată din masa aderenţilor partidelor de opoziţie bineînţeles fără implicarea conducerii oficiale a partidului,numeroase categorii de persoane nemulţumite de acţiunile regimului şi anume,funcţionari,ofiţeri scoşi din funcţii,proprietari loviţi de confiscări precum şi elemente din rîndul minorităţii germane sau al legionarilor.

Procurorul:Să arate martorul în continuare dacă a avut loc şedinţa hotărîtă ,următoarea întîlnire hotărîtă şi cine anume a luat parte la această întîlnire secretă?

BUZESTI: Intîlnirea care a fost propusă de ZILBER a avut loc la începutul lunii octombrie tot în acelaş loc,în locuinţa lui NEAMTU La această întîlnire a fost convocat de POGONEANU nu ştiucum a aranjat,/cu dl.ZILBER această întîlnire au participat POGONEANU,STARCEA cu pedeoparte şi pe dealtă parte inginerul STEFANESCU şi cu ZILBER.

Procurorul:Cum s-a ajuns la participarea lui STEFANESCU aici?

BUZESTI: Acest lucru nu îmi este nici mie clar eu am aflat de participarea lui STEFANESCU dela STARCEA chiar în ziua întîlnirii.Venind la întîlnire am găsit acolo pe STARCEA,şi POGONEANU în casa lui NEAMTU şi STARCEA mi-a spus atunci ci va veni şi PATRASCANU şi el va veni ultimul împreună cu ZILBER şi va pleca primul din motive de precauţiune şi cu acest prilej va veni şi inginerul STEFANESCU care era un om de încredere al englezilor,însă nu ştiu să explic cum s-a ajuns ca el să vină acolo.

Procurorul:Să arate martorul ce discuţii s-au purtat la această întîlnire şi ce hotărîri s-au luat acolo?

BUZESTI: Discuţiile au început din nou printr-o expunere de către POGONEANU de data aceasta mai amplă,care a arătat mai mult în amănunte felul în care concepe această mişcare clandestină şi în general toată acţiunea pe care o proectau după care STARCEA a făcut o expundere cu continut tehnic arătînd constituirea celor patru comitete şi misiunea lor.S-a arătat de către POGONEANU punctul de vedere al lui GRIGORE BUZESTI care era acel al aţiunii,trebuia să se întemeiese în primul rînd pe partidele de opoziţie şi că punerea ei în practică rămînea condiţionată de o comunicare pe care GRIGORE BUZESTI trebuia să o facă din străinătate după ce va fi verificată acolo temeile,adică realitatea propunerilor lui HALL şi HAMILTON,fiindcă se putea întîmpla să nu fie justificate şi deaceia trebuia să aşteptăm o comunicare -

din partea lui GRIGORE BUZESTI în acest sens.Aci a intervenit PATRASCANU arătînd că din cîte cunoaştea dela inginerul STEFANESCU existau anumite grupe de mişcări clandestine deja pe teritoriul ţării şi că dacă şi noi posedăm un astfel de grup era potrivit să se procedeze la o unificare a acestei acţiuni întrucît era absolut necesar constituirea unor mişcări unice în vederea începerii acţiunii de răsturnare a guvernului dacă acesta trebue să fie eficace.

STARCEA a fost de părere că se putea proceda la un început de constituire a mişcării şi că el însăşi începuse să lucreze la organizarea unui nucleu pe domeniul lui dela Bulci şi că făcuse aceasta bazat fiind pe o părere exprimată de HALL cum că întreaga chestiune trebue pusă la punct şi înjghebată pînă în primăvara anului 1947,întrucît astfel evenimentele puteau să ne surprindă nepregătiţi.Bazat pe aceasta afirmaţie a lui HALL ,STARCEA era de părere că opinia exprimată era cea justă şi socotea că dacă fratele meu GRIGORE BUZESTI ar fi fost în ţară ar fi fost de acord cu această propunere ~~xx~~ adică să se treacă la constituirea efectivă a acestor grupuri.

PATRASCANU era de părere /că felul în care era concepută acţiunea noastră,adică de a o întemeia în principiu pe partidele de opoziţie ~~xxxxxxxx~~ era insuficient şi chiar greşit după părerea lui partidele de opoziţie nu puteau să furnizeze elemente ale unei mişcări conspirative şi că faţă de un guvern condus de comunişti acţiunea faţişă a opoziţiei nu avea nici un sorţ de izbîndă ,cu atît mai puţin cît ar duce la răsturnarea efectivă a regimului.In consecinţă acţiunea împotriva regimului trebuia organizată şi condusă din interiorul taberei guvernamentale însăşi.Era de acord că este foarte important de ştiut dacă se va ajunge la un conflict sau dacă se va ajunge la retragerea trupelor sovietice din ţară şi din acest punct de vedere GRIGORE BUZESTI va trebui să ceară un anumit răgaz pentru a cerceta în străinătate ca să vadă cum se prezintă lucrurile sub acest raport şi că el - PATRASCANU - cu prilejul deplasării la semnarea tratatului de pace,va căuta după toate probabilităţile să vadă care dintre aceste două ipoteze va putea fi realizată-

Procurorul:Ce s-a hotărît în concluzie la această întîlnire?

BUZESTI: In concluzie POGONEANU a expirmat punctul de vedere la care m-am alăturat şi eu şi în principiu şi STARCEA,că în conformitate cu cele recomantate de fratele meu nu putem să luăm o hotarîre de a trece la aplicarea efectivă a măsurilor de organizare a mişcării de rezistenţă fără acordul lui GRIGORE BUZESTI şi cum în acel moment nu aveam acel acord rămînea să căutăm într-un fel oarecare prin comunicarea cu străinătatea să dea partea sa si PATRASCANU cu prilejul

499

deplasării care urma să aibe loc la semnarrea tratatului de pace la Paris.

Procurorul:S-a întîlnit PATRASCANU cu reprezentanţii opoziţiei în străinătate?

BUZESTI: Da,cu VISOIANU şi cu GRIGORE BUZESTI la Paris cu unul.

Procurorul: De unde ai aflat lucrul acesta.

Buzeşti:Acest lucru l-am aflat cu prilejul unei alte întîlniri pe care am avut-o aceasta împreună cu POGONEANU şi ZILBER.

Procurorul:Si unde a avut loc această nouă întîlnire?

BUZESTI: Această nouă întîlnire a avut loc într-o garsonieră într-un bloc din Str.Dionisie Lupu,la etajul 6 sau 7 nu ştiu exact cui aparţinea acest apartament nici numărul la care se afla nu-l ştiu nici cui aparţinea apartamentul.

Procurorul:Ce discuţii au avut loc la această întîlnire?

BUZESTI: Stiu numai că după cîte am aflat dela POGONEANU acest apartament este chiar casa în care a avut loc în timpul crizei constituţionale o altă întîlnire despre care mi-am vorbit între GRIGORE BUZESTI şi PATRASCANU.

BUZESTI: Cînd am venit acolo cu POGONEANU cu care am sosit în maşina lui l-am găsit pe ZILBER care era singur.ZILBER mi-a spus că PATRASCANU se întîlnise cu GRIGORE BUZESTI şi VISOIANU acolo în străinătate şi că ar vrea să vină şi PATRASCANU să relateze ce a vorbit acolo.Aproximativ după 2o de minute dela sisirea noastră a sosit şi dl.PATRASCANU.Noi eram nerăbdători să aflăm în primul rînd ştiri despre starea sănătăţii lui VISOIANU şi a fratelui meu şi deaceia prima întrebare pe care am pus-o a fost aceasta.PATRASCANU la sosire a spus că întîlnirea noastră nu nimerise tocmai bine întrucît peste aproximativ o oră era aşteptat la Preşedenţie aşa încît nu vom avea timp prea mult de discutat şi lucrurile s-au petrecut oarecum în grabă.Despre VISOIANU a sspus că fusese bolnav în timpul cît stătuse în Austria şi că în utlimu timp se restabilise.Fratele meu era bolnav şi foarte abătut din cauza pierderii soţiei lui care se stinsese din viaţă cu 3 luni înainte şi pe dealtă parte urma un tratament pentru boala de care suferea nu a putut să se deplaseze la PATRASCANU la Paris aşa încît întîlnirea a avut loc lîngă Geneva,la ferma soţiei lui STARCEA unde fratele meu era oaspte.

Procurorul: Ce v-a relatat acolo PATRASCANU despre dis-

cuţiile lui cu VISOIANU şi GRIGORE BUZESTI.

BUZESTI:Despre discuţiile cu VISOIANU mi-a relatat, mi-a comunicat acestuia adeziunea lui formală x kxix l-a acţiunea pe care grupurile din străinătate o desfăşurau acolo ,precum şi că nu poate da un mandat efectiv întrucît orice indiscreţie ar fi avut consecinţe extrem de grave,aşa că încît această adeziune rămîne să fie cunoscută numai de VISOIANU şi BUZESTI.

In ce priveşte întîlnirea cu fratele meu acolo,discuţiile s-au purtat aproximativ la aceiaş formă ca şi cele pe care le-a avut noi la NEAMTU şi anume,s-a desvoltat de către PATRASCANU aceleaş argumente pe care le cunoşteam din discuţiile pe care le-am avut la NEAMTU la care fratele meu a răspuns că decînd sosise în străinătate nu putea găsi acolo şi nici nu primise din partea cuiva respectiv a americanilor vreo indicaţiune care să-l determine a schimba punctul său de vedere cu privire la progresivitatea care trebue observată în desfăşurarea şi organizarea acţiunii clandestine,că în consecinţă nu-şi putea asuma răspunderea de a ne sfătui să ne angajăm respectiv în organizarea acestei acţiuni clandestine cu atît mai mult,cu cît trebuia să se ţină foarte bine seama de necesitatea de a separa complect acţiunea clandestină de acţiunea politică a partidului,aşa că încît organizarea depe acum în condiţii de incertitudine a mişcării clandestine ar fi putut creia riscuri reciproce pentru partidele politice deoparte,cît şi pentru această acţiune pe de altă parte.Fratele meu spunea că prilejul cel mai bun pentru a începe organizarea acestei mişcări clandestine adică alegerile,fusese pierdut,se pierduse timp şinu s-a făcut aceasta şi pentru acest motiv era just ca centrul de gravitate al acţiunii să se deplaseze într-o oarecare măsură într-o formă bazată pe opoziţie la cele bazate,ceiace s-a petrecut în tabăra guvernamentală.

Procurorul:Adică concret. -

BUZESTI:Adică LUCRETIU PATRASCANU şi ZILBER cu care intrase în contact în felul acesta să se deplaseze centrul de gravitate rezultatele alegerilor care nu dăduseră decît o reprezentare foarte mică a opoziţiei,făcînd imposibilă participarea opoziţiei la lucrările parlamentului şi de aceea desfăşurarea unei lupte mobilizatoare în cadrul acesteia,întrucît în felul acesta programul de luptă al aderenţilor opoziţiei primise o lovitură serioasă,recrutarea membrilor pentru mişcarea clandestină era destul de grea,chiar foarte grea şi fratele meu era de părere că atita timp cît nu va interveni o schimbare în sensul unor mai mari greutăţi din partea americanilor în politica internaţională,nu se va putea proceda mai intens la realizarea

acestui plan bazat pe partidele de opoziţieîn consecinţă din toate aceste motive singurul lucru care se putea face la data aceea era concentrarea şi unificarea grupurilor clandestine deja existente şi alăturarea lor,contopirea cu grupurile de care PATRASCANU dispunea în sinul taberei guvernamentale.

Procurorul:Despre persoanele care aveau rol de conducere în acest grup,ce se hotărîse? Ce s-a discutat la întîlnirea dintre PATRASCANU şi GRIGORE BUZESTI.Ce rol avea să îndeplinească POGONEANU şi STARCEA?

BUZESTI:Da,în ce-l priveşte pe POGONEANU ,GRIGORE BUZESTI credea că prezenţa lui ar fi mai utilă în străinătate şi din moment ce s-ar fi terminat faza aceasta a discuţiilor cu LUCRETIU PATRASCANU, el ar fi trebuit să plece.In cel priveşte pe STARCEA el putea să participe cu un grup propriu foarte important la mişcarea clandestină iar în ce mă priveşte pe mine,eu trebuia să mă angajez deocamdată în această acţiune ,întrucît avînd contacte foarte strînse cu şeful partidului naţional ţărănesc de atunci,nu trebuia ca prin persoana mea să creez riscuri pentru partidul naţional ţărănesc şi în felul acesta,trebuia ca să nu am despre felul cum trebuia să se desfăşoare acţiunea decît cunoştinţe generale cu privire la liniile politice şi organizarea ,iar mai tîrziu xxxxxxxxxxxxxx cînd s-ar fi trecut la acţiune atunci într-adevăr puteam să mă pun la dispoziţia lui STARCEA pentru ami putea da orice însărcinare care ar fi trebuit.

Procurorul:Ce-a urmat în continuarea acestei discuţii cu prilejul acestei întîlniri?

BUZESTI:Intrucît STARCEA nu era prezent în Bucureşti, fiind plecat la Bulci la fermă,a rămas ca noi să ne sfătuim cu STARCEA şi după aceea să ne întîlnim ca să discutăm din nou măsurile tactice de ordin organizatoric.

Procurorul:V-aţi întîlnit cu STARCEA şi cum s-a stabilit

BUZESTI:Da,el a întîrziat să vină deşi l-am chemat insistent ca să vină în capitală ,aşa că abea la sfîrşitul lunei aprilie începutul lunei mai a venit în capitală la chemarea noastră şi ne-am întîlnit acasă la POGONEANU şi acolo ne-am pregătit oarecum pentru întîlnirea mai importantă ulterioară care trebuia să aibe loc.Această pregătire a constat în recapitularea,xx a trecerii în revistă a felului cum fusese concepută acţiunea noastră din memorandu Am trecut în revistă felul de alcătuire al comitetelor şi considerentele care fuseseră la conceperea lor atunci.Pentru a arăta în cîteva cuvinte vasăzică,comitetul politic secret care trebuia să aibă o conducere efectivă pe teritoriul ţării,a legăturii armate,

./.

Comitetul Nr.1,comitetul politic al frontului politic a partidelor de opoziţiecare trebuia să desfăşoare activitate făţişe fără contact direct cu comitetul politic secret Nr.1 din motive tactice,acesta era comitetul Nr.2,comitetul militar,alcătuit din tehnicieni car trebuia să aibe un fel de stat major al comitetului Nr.1 politic secret, care avea conducerea mişcării şi Comitetul Nr.4 mai departe cu un mare număr din persoanele aflateacolo,dintre care un număr restrîns trebuia să constitue şi comitetul special executiv din care trebuia să facă parte GRIGORE BUZESTI ,gralul RADESCU,ALEX.CRETZEANU şi în cazul cînd prezenţa lui PATRASCANU în ţară,n-ar mai fi fost posibilă şi utilă şi ar fi trebuit să plece în străinătate,ar fi urmat să facă parte şi dînsul din acesta.

Procurorul:Dar pentru perioada cînd stătea în ţară ce rol îi revenea lui LUCRETIU PATRASCANU.

BUZESTI:Imi daţi voie,voi reveni cu amănunte în această chestiune,de fapt locul acestui amănunt este la întîlnirea care a urmat.

Acest subcomitet executiv trebuia să aibă de fapt în momentul acţiunii rolul suprem,fiindcă el era acela care trebuia să indice conducerii acţiuniix viitoare şi amănunte şi modul acţiunii viitoare,aceasta în funcţie de situaţia internaţională pe care ei ar fi fost în măsură să le cunoască pe calea contactelor pe care le avea în străinătate cu persoane calificate din guvernele străine. Examinînd consideraţiile cari duseseră la conceperea acestor comitete în situaţia în care ne aflam atunci în mai 1947,eu cu POGONEANU şi STARCEA am ajuns la concluzia că comitetul Nr.2 nu putea fi constituit din persoane care sunt personalităţi politice,iar în ceiace priveşte comitetul militar,acesta trebuia contopit,nu avea nici un rost să fie două comitete distincte ci trebuia să formeze o singură unitate cu comitetul politic secret.Asupra acestei operaţiuni care trebuia să constitue unificarea acţiunii clandestine din ţară a rămas să discutăm şi cu PATRASCAN şi cu ZILBER la întîlnirea care se pregătea.

Procurorul:V-aţi întîlnit apoi cu el,unde şi cînd?

BUZESTI:Aceasta a fost ultima întîlnire pe care am avut-o tot la NEAMTU,pentrucă alt loc mai bun nu aveam.Amănunte asupra felului cum s-a ajuns la această întîlnire nu cunosc,că am fost convocaţi de POGONEANU.Intîlnirea a avut loc cam la începutul lunei Mai în anul 1947 şi s-a purtat asupra amănuntului acestuia de unificare a acţiunii noastre simplificat în felul în care am arătat cu acţiunea de care dispune PATRASCANU de partea lui.

Procurorul:Cine a participat?

BUZESTI: Toţi cei dela întîlnirea anterioară mai puţin inginerul STEPANESCU trecîndu-se direct la conţinutul discuţiilor. Aci PATRASCANU a întrebat în ce fel putea proceda la constituirea acestor grupuri la unificarea acestor grupruri clandestine şi dacă trebue să le desiguřeze un fel de comandament unic al lor, la care STARCEA a răspuns că lucrurile în condiţiunile existente precum şi nucleul la organizarea căruia lucrează el însuşi era abia în faza de constituire aşa încît alcătuirea unui comandament unic în momentul acela cînd ele nici pe departe nu erau în măsură ca să intervină în acţiune, nu era necesar şi nici util. Problemele care se puneau între aceste grupe cum ar fi fost de exemplu aceia de delimitare a zonelor teritoriale a acestor gurpuri, sau a contactelor dintre aceste grupuri putea să fie rezolvate prin alcătuirea unui comitet al acestorx.şefi de grupuri. Aici ZILBER a intervenit cu observaţia că funcţionarea unui astfel de comitet ar fi fost foarte greu în ipoteza că s-ar fi ajuns la necesitatea ca şefii de grup să treacă în ilegalitate şi că deci unele probleme legate de chestiunea de înzestrare şi de informare care constituia necesitatea şi activitatea acestor grupuri ar fi fost foarte mult stînjenită dacă ar fi trebuit să se aştepte întrunirea unui comitet de fiecare dată cînd s-ar fi ridicat problema pentru rezolvarea acestor probleme. La aceste obiecţiuni ale lui ZILBER aparent întemeiate, eu am făcut constatarea că problemele la care se referea ZILBER era de fapt /nu de competinţa şefilor de grup, ci de aceia a tehnicienilor militari şi că în consecinţă problema pusă de el putea să fie rezolvată prin constituirea pe lîngă fiecare grup a unui mic stat major dintr-un număr foarte redus de militari specialişti, fiecare misiune cum ar fi fost aceia de înzestrare, legătura informării, fiind încredinţată în cadrul acestui stat major unei singure persoane specializate, iar Comitetul şefilor de grup ar fi putut dispune şi el de un astfel de stat major la care s-ar fi legat de statul major al fiecărui grup în parte. In felul acesta în momentul cînd s-ar fi deziguat eventualul comandament unic acesta şi-ar fi găsit şi statul lor major gata constituit acestx punct de vedere nu a întîmpinat obiecţiuni.

Procurorul: Ce problemă a pus LUCRETIU PATRASCANU ?

BUZESTI: Hotărîrea următoare a fost aceia a felului cum se poate accelera înzestrarea şi echiparea grupelor existente, unde toţi ceilalţi au arătat că problema este foarte deficilă că dacă s-ar afla unde este acţiunea ar exista două surse de procurare şi anume prin paraşutare sau prin dezarmarea unităţilor diverse şi a depozitelor acestor unităţi. Pînă atunci însă singurul mijloc acela care am

am făcut menţiunea şi anume rămînea aportul individual al membrilor mişcării şi eventual achiziţiile prin cumpărarea dela persoanele care posedau astfel de armament.STARCEA a făcut observaţia că în ceeace priveşte furnizarea de informaţii de interes operativ,grupurile existente nu erau în măsură să procure astfel de informaţiuni atît timp cît nu se alcătuiau acele comitete de stat major alcătuite de militari.Ajungînd la acest punct şi vorbindu-se din nou de colaborarea cu militarii,am făcut observaţia că această colaborare trebue să fie restrînsă la un număr cît putea de neînsemnat cît de mic de persoane,întrucît fiecare din aceşti militari păstrau contacte foarte strînse cu camarazii/lor rămaşi în cadrul armatei şi în cazul cînd s-ar fi ajuns la descoperirea mişcării clandestine s-ar fi creiat riscuri foarte mari pentru masa ofiţerilor rămaşi în armată şi în felul acesta s-ar fi periclitat posibilitatea ca în momentul trecerii la acţiune să putem întoarce o bună parte a armatei dacă nu toată,împotriva regimului.

Procurorul:Cum s-a hotărît să se păstreze legătura grupului cu americanii şi englezii?

BUZESTI: Aci ZILBER a pus această problemă şi în ceeace priveşte această legătură,POGONEANU a spus că este de dorit ca elementele angajate direct în mişcarea clandestină ,şefii de grupe să evite cît posibil dacă se poate chiar să înlăture cu desăvîrşire contactele directe cu Misiunea americană lăsînd ca acest contact să fie păstrat de persoane ocupînd poziţii favorabile pentru a putea avea contactul cu aceste misiuni străine sub formă de relaţiuni oficiale ocazionale sau de afaceri.

Procurorul:Ce s-a hotărît privitor la conducere?

BUZESTI: Imi daţi voie,să spun,n-am terminat încă cu această chestiune.Aceste legături cu misiunile străine,schimbul de informaţii politice care erau normale era al doilea,legătura cu grupul din străinătate pentrucă la acea vreme cea mai mare parte a legăturilor din străinătate le întreţineam prin misiunea americană şi engleză.Aceste două feluri de legături urmau să fie ţinute mai departe POGONEANU care făcea acest lucru şi pînă atunci,iar în ce priveşte eventualele probleme care s-ar fi pus în legătură cu înzestrarea grupelor şi cu acele informaţiuni care ar fi interesat din punct de vedere al acţiunii pe americani,acestea s-ar fi ţinut prin ZILBER şi STEFANESCU.

Procurorul:Privitor la conducerea superioară a acţiunii ce s-a hotărît la acea întîlnire?

./.

BUZESTI.: In ce priveşte conducerea superioară STARCEA a fost acela care a spus că hotărîrea lor de fapt, aci era principala chestiune care s-a discutat la acea întîlnire-STARCEA a fost acela care a propus ca,conducerea superioară să fie exercitată de un comitet al şefilor de grupe existente la care se adăuga un rol foarte important pe care-l avea PATRASCANU şi care s-ar fi desvoltat cu timpul pe măsură ce s-ar mai fi desvoltat şi alte grupuri. Atribuţiunile acestui for superior de conducere ar fi fost desvoltarea şi înzestrarea mişcării clandestine ,constituirea statelor majore şi statul major central ,deasemenea a unui comandament unic, păstrarea contactului cu comitetul din străinătate şi cu misiunile americane cu misiunile străine.

Procurorul:Care a fost concluzia generală a contactului care l-aţi avut cu PATRASCANU şi cu ZILBER?

BUZESTI: Concluzia generală aşa dar în puţine cuvinte era următoarea:acţiunea împotriva regimului în străinătate cu adeziunea lui PATRASCANU,s-a desvoltat de către partidele de opoziţie reprezentanţii ai acestor partide de opoziţie în numele acestor partide şi cu ideologia lor în ţară,acţiunea făţişă împotriva regimului desfăşurată de partidele de opoziţie,iar tot în ţară pe teritoriul ţării acţiunea clandestină se desfăşura de acţiunea clandestină unificată cu alăturarea grupului PATRASCANU la această acţiune.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI ION MOCSONYI STYRCEA

Preşed: Ai ascultat actul de acuzare, ai înţeles pentru ce eşti trimis în judecată, acum vei răspunde la întrebările pe care ţi le pun eu. Cînd ai aflat despre conflictul din 1945, dintre fostul rege şi guvern?

STARCEA: Dle preşed. şi onorat Tribunal, mai înainte de toate este necesar ca să precizez pentru a se evita orice nedumerire sau confuzie, că eu am demisionat la mijlocul lunei noembrie 1944 din înaltele demnităţi pe care le ocupasem din 1942 şi pînă la acea dată la Palatul Regal, şi m-am retras atunci pe domeniul meu Bulci din jud. Severin, unde mă ocupam exclusiv de administraţia averii mele, şi nu aveam nici o funcţie oficială şi nici-o activitate politică. Astfel tot ce am săvîrşit şi pentru care sunt în faţa dvs. răspuns de aceste acte şi nu împart această responsabilitate cu nimeni. Răspunzînd la întrebarea pe care mi-aţi pus-o, eu am aflat de criza dintre fostul suveran şi guvernul din Martie 1945, în cursul verii aceluiaş an la puţin timp după ce izbucnise criza, în Bucureşti, unde mă aflam vremelnic pentru chestiuni strict personale. Eu frecventam destul de des pe prietenul meu GRIGORE NICULESCU BUZESTI fost ministru în guvernul dela 23 august şi unul din membrii eminenţi şi mai cu seamă intimi ai Partidului Naţional Ţărănesc şi colaborator al lui MANIU.

Preşed: Ce-ai discutat cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI, în legătură cu PATRASCANU?

STARCEA: In legătură cu PATRASCANU, BUZESTI îşi arătase desfăşurarea crizei şi între altele îmi spusese că PATRASCANU era considerat ca unul din emisarii guvernului în tratativele ce urmau să se ducă pentru a se ajunge la o soluţie de compromis între partidele guvernului şi cele din opoziţie, însă că aceste tratative fuseseră duse cu persoane care nu erau din conducerea opoziţiei şi aveau mai mult aspectul de a creea fisuri în partidele din opoziţie şi din cauza aceasta se putea spune, că stagna orice posibilitate de înţelegere între guvern şi opoziţie. Si atunci eu am avut ideia să-i propun lui BUZESTI, ca el în afară de relaţiile sale intime cu MANIU, se bucura şi de strînse legături cu dl. ION C. BRATIANU, TITEL PETRESCU şi avînd încrederea lor, ca el să restabilească legăturile sale cu PATRASCANU, cu care era certat din noembrie 1944 şi nu se mai văzuseră, pentru a putea restabili astfel o legătură directă între conducerea partidelor din opoziţie prin el şi PATRASCANU care era ministru de justiţie în guvern şi în plus membru în Partidul Comunist

./.

Romîn.BUZESTI l-a început n-a fost de acord cu această idee întrucît spunea că pe cît ştia el,PATRASCANU îşi pierduse din prestigiu şi-şi uzase oarecum autoritatea în sînul partidului comunist,prin faptul că el avusese,se uzase în timpul guvernărilor precedente,prin desele contacte atît cu regele şi conducătorii politici ai opoziţie.Insă după cîteva zile am fost din nou la palatul Stirbei unde locuia BUZESTI şi întîmplător se afla acolo şi prietenul meu VICTOR RADULESCU POGONEANU şi atunci BUZESTI a reluat această discuţie şi mi-a spus că totuşi el era de părere că face să fie încercat,însă mă ruga pe mine să mediez între el şi PATRASCANU,fiindcă îi era greu pentru el să facă primul pas ,pentrucă erau certaţi.

Preşed:Ai luat legătura dta cu LUCRETIU PATRASCANU,pentru asta?

STYRCEA:Eu da.Eu l-am sesizat pe PATRASCANU prin intermediul dlui GHEORGHE IONESCU BALACEANU,rugîndu-l înfine să-mi fixexe o zi în care mă poate primi,pentrucă aşi avea de vorbit cu el o chestiune destul de importantă,delicată şi confidenţială.Si m-am dus acolo eu şi BALACEANU,i-am expus lui PATRASCANU scopul întîlnirii noastre şi el mi-aduc aminte ,că el vroia să ştie dacă ideea mea,fusese poate sugerată de Palat şi m-a întrebat dacă-l văzusem pe rege.I-am răspuns că nu,că nu-l văzusem şi că nu avea aici o legătură cu aceasta că nu ştia decît BUZESTI şi poate MANIU,cu care BUZESTI se cnsulta deseori, dar că în afară de POGONEANU,mine şi el nu ştia nimeni.PATRASCANU a fost de acord cu ideea reluării contactului său cu BUZESTI în scopul unor discuţiuni,în care să vadă în ce măsură s-ar putea stabili o legătură între partidele din guvern şi opoziţie.Si atuncea la sfîrşitul convorbirii noastre,a rămas stabilit ca el să-l relanseze pe BUZESTI, direct prin BALACEANU,nu prin mine pentru că eu nu ştiam cît oi sta la Bucureşti,credeam că voi pleca în curînd la ţară.

Preşed:S-a întîlnit PATRASCANU cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI?

STYRCEA:S-au întîlnit cam la o săptămînă după ce eu îl văzusem pe PATRASCANU.BUZESTI mi-a vorbit de această întrevedere care a avut-o cu LUCRETIU PATRASCANU,chiar în ziua cînd avusese loc.Ce au discutat precis nu ştiu,însă BUZESTI se arătase mulţumit de întrevedere îmi spusese că era prima dată cînd nu se certase cu PATRASCANU,că se înţeleseră destul de bine,părea însă tocmai cam îngrijorat şi atunci l-am întrebat ce perspective exista şi mi-a spus că este o chestiune de văzut,întrucît pentru un moment dlor n-au prea văzut cum s-ar putea drege oala spartă,astea au fost chiar cuvintele lui.Eu bineînţeles că nu puteam să cer lămuriri pentrucă bineînţeles că un prim contact nu

se poate stabili cine ştie ce.Era destul de bine că s-au putut vedea şi discuta.

Preşed:Rezultatul întrevederii dintre PATRASCANU şi BUZESTI a fost comunicat fostului rege?

STYRCEA:L-a comunicatchiar BUZESTI,care trebuie să explic un lucru,că BUZESTI după criza din Martie 1845,îşi reluase într-o anumită măsură funcţiea pe care o îndeplinise,nu oficială că oficioasă pe care o avusese înainte de 23 Aug.1844 de a fi purtătorul de cuvînt sau să zicem referentul conducerii opoziţiei la palat,aşdar regele se consultase desori cu el în timpul şi după criza din martie şi urma să-l vadă pe rege zilele acelea şi cu acel prilej,i-a vorbit şi de faptul că-l văzuse pe PATRASCANU şi cum ajunsese să-l vadă.

Preşed:Ce a spus fostul rege lui GRIGORE BUZESTI?

STYRCEA:Conversaţia lor nu o cunosc,însă ştiu că regele a fost încîntat de perspectiva ce se deschidea de a se ajunge la o înţelegere pe această cale directă,între opoziţie şi guvern.Ştiu un lucru,regele i-a spus atît lui BUZESTI cît şi lui IOANITIU ,îmi trimisese vorbă că mă felicita pentru faptul că reuşisem să-i împac pe BUZESTI cu PATRASCANU şi că se deschidea astfel o cale de înţelegere. Şi de asemeni îi spusese lui BUZESTI să-i comunice lui PATRASCANU, drept încurajare că el regele va urmări cu un interes deosebit, nu-i aşa,această apropiere şi că-i dădea,îi acorda tot sprijinul său moral,pentru o înţelegere între opoziţie şi guvern.

Preşed:Ce rol a avut IOANITIU în legătură cu PATRASCANU

STYRCEA:Imediat după ce se întrerupsese legătura între rege şi guvern,atît dl.GHEORGHE TATARASCU cît şi dl.PATRASCANU încercaseră şi păstrau o posibilitate de contactare a regelui prin IOANITIU şi alţi funcţionari,demnitari ai curţii.Dar fiind că atît regele cît şi opoziţia interpretau aceste încercări drept o încercare a guvernului de a face pe rege să revină asupra hotărîrii de a nu recunoaşte guvernul.Regele dispusese ca toţi demnitarii curţii să-şi întrerupă orice legătură cu guvernul,şi cu cercurile guvernamentale, acum însă cum PATRASCANU primise acest mesagiu despre care am vorbit, el poate că s-a socotit îndreptăţit să reia un contact mai direct cu regele şi îl asedia pe IOANITIU cu cererii de a-l vedea.Regele pentru a şti în fond ce dorea să-i comunice,după ce convinsese asupra acestui punct,cu opoziţia prin BUZESTI,îl autorizase pe IOANITIU ca să-l vadă pe PATRASCANU.PATRASCANU îi spusese lui IOANITIU că doreşte să aibă o întrevedere confidenţială cu regele,de care să nu ştie nimeni în afară de IOANITIU,fireşte pentru că avea de discutat

anumite chestiuni cu regele pe care nu le putea confia nimănui.

Preşed:De unde ştii dta că PATRASCANU a cerut această întîlnire secretă cu fostul rege?

STYRCEA:Dle preşed.Asta-i tocmai ce-am aflat la acea celebră întrevedere a mea cu regele la Snagov,care de fapt nu a fost aranjat,şi absolut întîmplătoare.Eram într-o duminică la Snagov şi regele mă zărise la Yaht-Club,şi m-a chemat prin IOANITIU ca să-mi vorbească de această chestiune.Regele era într-o dilemă,şi deşi IOANITIU îl văzuse vineri pe PATRASCANU,regele însă nu dăduse nici un răspuns,vroia să aştepte pînă luni şi era bucuros să mă vadă ca să discute chestiunea cu mine şi mi-a cerut părerea.Eu înainte de a putea să-mi exprim o opinie l-am rugat pe IOANITIU să-mi spună exact ce discutase cu PATRASCANU.Şi atunci IOANITIU mi-a făcut o dare de seamă din care reeşea în rezumat ca PATRASCANU,ajunsese la o stagnare în consultările pe care le avea şi că spunea că trebue neapărat să-l vadă pe rege,pentru ca să discute o chestiune extrem de gingaşă şi care nu putea să fie divulgară nimănui.Noi am făcut mai multe presupuneri printre care trebue să o spun şi aceea că poate era ca emisar al guvernului avea de comunicat ceva într-adevăr foarte important regelui şi că nu era prudent a-i răspunde pur şi simplu negativ,şi eu am încurajat pe rege, ca să-l primească ,spunînd însă că bineînţeles aceasta nu s-ar face fără încunoştiinţarea şi în deplin acord cu partidele de opoziţie şi atunci regele m-a rugat pe mine ca să-l contactez pe LUCRETIU PATRASCANU,pentru a încerca să aflu eu dela el ce doreşte,că s-ar putea să-mi spună mie ce nu putea spune nimănui întrucît eram o persoană absolut neutră,individuală şi dezinteresată,iar dacă totuşi ar insista asupra unei audienţe atunci să văd ca BUZESTI să-l ajute pe IOANITIU,pentru a sprijini această cerere a regelui,de a-l vedea pe PATRASCANU,întrucît regele a considerat că trebuia să fie desigur o chestăne destul de importantă.Eu bineînţeles că am acceptat imediat, numai l-am rugat pe rege dat fiind că eu personal nu puteam să iau iniţiativa acestui contact ca IOANITIU să-i comunice lui PATRASCANU refuzul regelui de a-l vedea,fără acordul opoziţiei şi dacă el totuşi insistă asupra acestui fapt,să se adreseze mie care să vădă el cum s-ar putea aranja chestiunea şi pe de altă parte să vorbească şi lui BUZESTI eventual în prezenţa mea,eu aflîndu-mă ca din întîmplare la palatul Stirbei,ca să nu se flaseze susceptibilitatea nicia lui PATRASCANU şi a lui BUZESTI,asupra intervenţiei mele.

Preşed:Unde te-ai întîlnit cu PATRASCANU şi ce-aţi discutat?

STYRCEA:PATRASCANU în urma celor aflate dela IOANITIU,

./.

înfine l-a trimispe BALACEANU la mine ca să mă vadă neapărat şi fixîndu-mi o zi şi o oră şi un loc de intilnire,pe care cu bineînţeles l-am acceptat imediat şi m-am dus acolo.Imi amintesc că era pe Bd.Take Ionescu într-un apartament în care erau amenajate birouri şi unde m-a primit dl.HERBERT ZILBER.Pînă ce a venit PATRASCANU,am stat de vorbă cu ZILBER şi după ce a venit PATRASCANU,ZILBER s-a retras şi am rămas în doi.Si PATRASCANU în fond pe scurt mi-a adresat exact aceiaşi cerere ca şi lui IOANITIU,motivîndu-mi aceasta cu tot felul de argumente pe care n-are interes să le mai spun aici,pentrucă fondul era că vroia să-l vadă pe rege şi nu vroia să-mi vorbească nici mie,ce avea de discutat cu regele şi a insistat foarte mult spunînd că succesul tratativelor sale depinde de acest lucru,eu i-am arătat că acest lucru este imposibil,fără acordul opoziţiei,pentrucă nu se putea expune regele,nu se putea amesteca în bucătăria internă a partidelor,era o chestiune pe care ele trebuia să le rezolve între ele şi odată rezolvate să aducă în faţa regelui,şi PATRASCANU foarte greu dar totuşi a consimţitîn cele din urmă ca să vorbesc cu BUZESTI m-a rugat chiar foarte mult,ca să-l wonving pe BUZESTI a-l face fără a vorbi,cu şefii opoziţiei,adică a lua acest lucru asupra sa.I-am spus că nu putem garanta că BUZESTI o/va face,dar că totuşi voi încerca în orice caz şi ne-am despărţit convenind ca PATRASCANU să xxxxx aştepte răbdător anunţul ,pentrucă era foarte presat şi care el trebuia să dea un răspuns definitiv,asupra acestui răspuns al regelui .De acolo m-am dus şi l-am anunţat pe BUZESTI despre ce discutasem cu PATRASCANU şi în cele din urmă BUZESTI a obţinut acordul opoziţiei pe care i l-a comunicat suveranului.

Preşed:A avut loc întrevederea secretă între PATRASCANU şi fostul rege?

STARCEA: Da.

Preşed.:De unde ştii acest lucru?

STARCEA: Eu am aflat acest lucru dela BUZESTI,IOANITIU şi în cele din urmă chiar suveranul mi-a vorbit de aceasta.

Preşed:Unde a avut loc întîlnirea secretă dintre fostul rege şi PATRASCANU?

STARCEA.Ea a avut loc pe unul dă domeniile coroanei de lîngă Bucureşti.

Preşed:Ce discuţii au avut loc la această întrevedere?

STARCEA: Eu după cîte îmi amintesc am aflat că PATRASCANU îi făcuse regelui o dare de seamă asupra situaţiei politice de atunci, a tezei guvernamentale ,a contradicţiilor cu tezele opoziţiei,în fine şi a consultărilor sale pînă la zi,fără însă a vorbi regelui de per-

le sale dificultăţi provenea din faptul că o bună parte din persoanele cu care trata se îndoiau că regle să dea împuternicirea şi să numească prim ministru pe un membru al partidului comunist şi membru în guvern,a făcut pe urmă o întrebare chiar mai directă întrebîndu-l pe regele dacă în care şi în momentul potrivit regele ar avea destulă încredere în el pentru a-l împuternici pe el să formeze guvernul.Regele i-a răspuns foarte net că dacă va reuşi să obţină acordul în fine,atît a partidelor din guvernul GROZA cît şi al partidelor din opoziţie,fără doar şi poate îl va admite ca prim.-ministru şi că aceasta nu se aplică numai lui,dar oricărei persoane care va întruni această calitate,.PATRASCANU a crezut atunci că poate regele reflectase la altcineva adică ar fi preferat o altă persoană şi l-a întrebat dacă nu s-a gîndit cumva la GHEORGHE TATARASCU,la care regele i-a răspuns că nu se gîndise deloc EKK la TATARASCU,pentrucă el credea că această soluţie va fi imposibilă din cauza atitudinii ostile a lui MANIUşi BRATIANU faţă de persoana lui TATARASCU şi din cauza guvernărilor sale în timpul dictaturii carliste şi atunci regele la rîndul său l-a întrebat pe PATRASCANU ce şanse crede el că are şi cam cît timp crede că ar fi în măsură să găsească o soluţie guvernamentală care să mulţumească pe toţi întrucît criza dura deja de vreo 4 săptămîni dacă nu mai mult şi nu se vedea sfîrşitul ei şi urma să fie curmată cît mai repede.PATRASCANU i-a spus atunci regelui că-i este greu să-i răspundă la această întrebare,întrucît el se găseşte încă la începutul acestor consultări,dar că speră că asigurarea ce a primit-o dela rege ar înlesni foarte mult discuţiile următoare.Regele atunci i-a spus că nu pricepea cum înţelegea a se folosi de conversaţiile lor la această audienţă care pedealtă parte ceruse să fie atît de secretă,la care PATRASCANU a spus că binenţeles ar face uzaj de cuvîntul regelui numai într-un caz extrem şi binenţeles într-un mod cu totul confidenţial şi l-a întrebat pe suveran dacă ar putea conta pe o altă întîlnire în cursul tratativelor la care regele i-a spus cam ceeace îi spusesem şi eu înainte lui PATRASCANU,că coroana nu trebue amestecată în lupta politică internă şi că regele nu va putea să-l primească decît atunci cînd vor fi aplanate toate dificultăţile şi cînd va fi găsită o soluţie,el sau altă persoană care ar fi în stare să formeze un guvern,în care să aibe aprobarea şi a opoziţiei şi a partidelor dela guvernare ,şi l-a întrebat pe PATRASCANU totodată pe cine se sprijină ce ajutorare crede că va găsi pentru formarea acestui guvern şi atuncia PATRASCANU i-a vorbit de înţele-

gerea pe care o stabilise cu acesta fiindcă dl.TATARASCU,asigurîndu-l pe rege că dl.TATARASCU înţelegea dacă nu chiar să intre în guvern să rămînă la Externe unde era şi atunci în cazul acela,din cauză /dl.BRATIANU şi MANIU că n-ar putea face parte din guvern,în orice caz i-ar da un număr cît mai mare de membrii ai partidului său la guvernare şi în ambele ipoteze l-ar sprijini şi pe PATRASCANU şi l-ar garanta faţă de rege ,atît în ce priveşte persoana sa,cît şi programul său de guvernare.Această parte a convorbirilor cu PATRASCANU,regele mă rugase atunci în mod deosebit să nu divulg nimănui cele discutate, întrucît regele nu-i comunicase prin IOANITIU şi BUZESTI de teamă ca să nu creieze piedici lui PATRASCANU pentru realizarea guvernului pe care căuta să-l formeze din /cauza susceptibilităţii dl.MANIU şi BRATIANU faţă de persoana dl.TATARASCU,dacă ar fi aflat că existau atît de strînsă înţelegere cu PATRASCANU în privinţa formării guvernului

Preşed:Dumneata /avut ~~ta~~-ai întîlnire cu PATRASCANU după întrevederile cu fostul rege?

STARCEA: Da eu am avut cu PATRASCANU 3 întîlniri după acei

Preşed:Ce a determinat prima dumitale întîlnire cu PATRASCANU şi ce discuţii aţi avut?

STARCEA: D-le preşedinte eu trebue să menţionez un fapt, plecasem într-un timp la ţară imediat după ce avusese loc acea audienţă,eu mă aflam în acel timp la ţară şi n-am stat nici măcar 3 săptămîni cînd am fost~~xxxxxx~~ rechemat de urgenţă de către IOANITIU secretarul regelui - şi IONESCU BALACEANU,amîndoi,pentrucă PATRASCANU cerea să mă vadă pe mine neapărat şi numai pe mine.

Am revenit la Bucureşti şi mai dus întîi să-l văd pe BUZESTI ca să aflu în ce stadiu se află situaţia acestei petractări şi BUZESTI mi-a spus că PATRASCANU îşi continuase consultările de această dată în mod vădit pentru a forma el guvernul.Si că dealtfe făcînd o indiscreţie în sensul că o persoană din P.N.T.şi care nu avea zice de unde să ştie acest lucru,aflase dela o altă persoană politică cu care PATRASCANU discutase că-l văzuse pe regele,ceeace nu era indicat.BUZESTI atunci a spus că este imposibil ca PATRASCANU să-l revadă pe rege întrucît acesta ar însemna ca regele să rezolv criza şi nu partidele şi că MANIU şi BRATIANU erau în contra acestei idei şi în consecinţă m-a rugat să văd eu ce vrea,PATRASCANU. Intre timp şi TATARASCU ceruse să-l vadă pe suveran şi primise şi el un răspuns negativ cu atît mai mult cu cît din însărcinarea pe care o dăduse persoanei care cerea regelui audienţa se înţelese că vroia să-l vadă pe rege tot în calitate de candidat la gu-

vernare şi regele nu mai pricepea nimic din toată afacerea şi dea-
ceia ICANITIU m-a rugat din partea regelui ca să-l văd pe PATRASCAN
şi să lămuresc şi acest punct cu el urmînd ca la sfîrşit după ce va
fi lămurite lucrurile cu PATRASCANU şi va fi adus oarecari clarifăţ
în afacerea acesta,să-l văd pe suveran pentru a-i raporta personal
asupra chestiunii.Atuncia eu l-am sesizat pe LUCRETIU PATRASCANU
şi am convenit cu el să ne vedem la institutul de Conjuctură econom -
că,unde şi aşa aveam de lucru cu Dl.ZILBER din cauza unui împrumut
pe care una din societăţile mele :S.I.A.B.U.?o ceruse de mult la
CEC.şi deci aveam un pretext pentru a-l vedea pe ZILBER şi o posibi
litate pentru a-l vedea pe PATRASCANU acolo.Ne-am întîlnit la Insti
tutul de Conjuctură şi am vorbit în doi.

Preşed:Ce-ai discutat acolo cu ZILBER?

STARCEA: cu ZILBER dl-e preşedinte cu ZILBER nu am avut
o conversaţie în momentul acela pentrucă am vorbit cu el xxxxx
numai chestiunile ce mă interesau,pe..

Preşed:Aţi discutat în legătură cu CEC-ul?

STARCEA: In legătură cu CEC-ul am discutat,însă pe urmă
a sosit PATRASCANU şi PATRASCANU mi-a spus din nou vechea poveste
că vrea să-l vadă de mult pe suveran şi o ceruse foarte imperios.De
această dată i-am spus acest lucru este imposibil şi că eram în-
sărcinat chiar din partea regelui să mediez între el şi rege şi
l-am rugat să aibă suficientă încredere în mine,ca să-mi vorbească
acum răspicat despre chestiunea şi dat fiind că în acea zi nu avea
timp - şi poate că nu putea să facă fără să se consulte cu priete-
nii lui,în orice caz a rămas să ne întîlnim la o altă dată mai
tîrziu după cîteva zile ca să discutăm toate problemele.

Preşed:Aratădta ce discuţii ai avut cu PATRASCANU şi
ZILBER la această întîlnire,acea de a doua întîlnire?

STARCEA: La a doua întîlnire dat fiind că ZILBER urma
să aranjeze întrevederea cu PATRASCANU,m-am dus la ZILBER într-un
apartament din strada pe care stătea el ZILBER într-o seară şi
PATRASCANU nu era acolo şi atunci x-am xxxxx stat de vorbă cu
ZILBER.După ce lămurisem unele chestiuni economice cu el şi am
discutat şi alte probleme economice generale el a adus conversa-
ţia pe tema PATRASCANU şi deşi eu nu mă simţeam autorizat să dis-
cut cu ZILBER chestiunile acestea pe care le discutam cu PATRASCANU
ZILBER am văzut că era foarte în curent cu lucrul acesta şi îmi
făcuse o aluzie foarte clară la faptul că PATRASCANU îl văzuse
pe suveran şi îmi spune,PATRASCANU se străduieşte din răsputeri

ca să ajungă la soluţia dorită de rege şi că ar trebui neapărat ca regele să aibe mai multă încredere în el.A încercat să mă sond ze pe mine pentru a şti în ce măsură,ce opinie aveam eu despre PATRASCANU cum îl taxam şi ce opinie regele avea despre el.Eu am fost puţin cam rezervat faţă de ZILBER şi i-am arătat atunci mai cu seamă că atît dumnealui cît şi PATRASCANU puneau greşit proble ma o inversau că problema nu depindeau de rege ci de înţelegerea dintre partidele politice şi că regele nu putea el rezolva criza. ZILBER nu a fost de aceiaşi părere cu mine citîndu-mi alte cazuri din istorie şi spunîndu-mi că de pildă la 23 august 1944,guvernul nu se formase nici în mod cu totul neconstituţional şi că regele n-ar trebui să fie mai catolic decît papa şi de situaţia grea în care ne aflăm atunci ,în fine,trebue ajutat neapărat PATRASCANU f făcînd un apel la mine că în orice caz eu să-l ajut pe cît este posibil atît pe lîngă rege asupra căruia spunea ZILBER se ştia că am o oarecare influenţă şi chiar în conversaţiile în consultările pe care le ducea cu PATRASCANU ,întrucît multă lume nu avea încredere deplină în PATRASCANU şi în sinceritatea sentimentelor sale şi invitîndu-mă oarecum ca să mă duc chiar în seara aceia la o consfătuire la care se afla PATRASCANU atunci,după cîte am înţeles în casa d-lui GHEORGHE TATARASCU.Eu i-am arătat imediat lui ZILBER că acest lucru era absolut imposibil şi în urma cărui fapt ZILBER i-a telefonat lui PATRASCANU spunîndu-i că eu nu eram dispus să vin acolo şi PATRASCANU m-a rugat atunci să mai aştept la ZILBER puţin pentrucă ar veni peste o jumătate de oră,mai tîrziu a telefonat din nou spunînd că din nefericire nu se poate aranja că era prea tîrziu şi rugîndu-mă să amînăm întrevederea noastră pe o altă dată .Aceasta a fost în fond discuţia mea cu ZILBER şi pe PATRASCANU nu-l văzusem în acea zi.

Preşed.:La următoarea întîlnire?

STARCEA: ZILBER mi-a telefonat a doua sau a treia zi la mine acasă şi mi-a spus ca să ne revedem în alt loc şi anume în apartamentul lui TOROSSIAN,avocatul HERALD TOROSSIAN.M-am dus acolo şi l-am întîlnit pe ZILBER şi PATRASCANU.TOROSSIAN nu era acolo în acea zi.Eu am stat de vorbă mai întîi cu PATRASCANU, ZILBER retrăgîndu-se în altă încăpere şi atunci PATRASCANU mi-a vorbit mult mai direct de doleanţele sale,spunîndu-mi intrînd destul de brusc în materie şi spunîndu-mi c ă el înţelegea în fond că regele nu putea să-i dea o împuternicire un mandat de a forma guvernul,un mandat scris pe numele lui,întrucît într-adevăr aceasta poate să constitue o compromitere a sa,însă regele poate

să-i înlesnească foarte mult tratativele și găsirea soluției de compromis dacă i-ar da un mandat în alb, un mandat care n-ar apărea numele persoanei care urma să formeze guvernul și pentruca regele să fie absolut liniștit asupra faptului că nu s-ar abuza asupra acestui mandat în alb, păstrătorul acestui mandat ar fi dl. TATARASC cerînd însă ca mandatul să fie remis de mine lui pentru a se putea folosi de el în discuțiile pe care le-ar avea cu unele persoane care totuși n-ar avea suficientă încredere în faptul că PATRASCANU ar fi persoana care în cele din urmă ar primi însărcinarea de a forma guvernul, iar în cazul cînd regele ar refuza să-i dea acest mandat în alb cere în orice caz să-l poată vedea pentru a-l convinge personal, mi-a spus că această chestiune este absolut strict secretă rugîndu-mă să nu vorbesc nici cu BUZESTI de ca pe urmă stînd de vorbă și cu ZILBER, PATRASCANU mi-a adus în sprijinul acestei cereri, argumentele pe care urmau să-l convingă pe regele de a-i încredința acest mandat și în care el îmi expunea, mi-a făcut un fel de mărturisire de credință cum s-ar zice, și totodată îmi brasa în linii mari programul de guvernare. Îmi aduc aminte că atuncia mi-a spus în fine, / mă ruga în special să insist pe lîngă rege asupra faptulu că nici în gînd /să nu-i vină regelui că PATRASCANU ar nutri sentimente ascunse sau că ar încerca odată ce ar veni la putere totuși să facă o lovitură și să facă un stat republican sau așa ceva, și că domnia sa înțelegea să guverneze într-un regim strict democratic de tip occidental sau cum era înainte vreme în țară și că în ce privește legislația măsurile, PATRASCANU spunea că nici o lege n-ar fi decretată decît în deplin acord cu partidele componente ale guvernului astfel încît nu s-ar trece peste părerile majorității. Îmi spunea că marile reforme sunt imperios necesare că bineînțeles că se va trece la exproprierea pădurilor, al subsolului, al industriei grele și de necesitate publică, dar că aceasta nu s-ar face printr-o confiscare revoluționară, ci prin despăgubiri care nu vor fi nici chiar reale, dar nici fictive, ci echitabile însă în sensul de a se plăti invers proporțional cu starea averii persoanelor deținătoare de acțiuni, etc., pentru a se stabili un fel de egalizare treptată a averii lor. Eu l-am întrebat atunci cum înțelegea să despăgubească lumea întrucît ar însemna totuși să dispună guvernul de sume fantastice, la care el mi-a răspuns că s-ar păși la un impozit pe capital, îmi dăduse chiar exemple de asemenea impozite care urmau alte țări și pe urmă s-ar apela la împrumuturi atît interne cît și externe lansate pe piața internațională, fierște a țărilor bogate capita-

liste.Imi mai spunea că înţelege să achite în cel mai scurt timp datoriile de război şi să facă un împrumut oficial nu pe piaţa privată-particulară ,ci un împrumut de stat într-una din ţările bogate din occident pentru stabilizarea leului.Acestea sunt în fond problemele de guvernare şi îmi spunea că în orice caz că trebue să subliniez faţă de rege faptul că nici una din aceste măsuri n-ar avea un caracter revoluţionar şi că nu înţelegea în fond să răstoarne prin violenţă vechile aşezări sociale.

Preşed:Ai transmis dumneata cererea lui PATRASCANU fostului rege?

STARCEA: Eu am transmis literalmente ce discutasem cu PATRASCANU atît la Institutul de Conjunctură şi pe urmă chiar conversaţiile pe care le avusesem cu ZILBER,şi pe care le consideram interesante,pentrucă vedeam că era bine informat şi textualmente ce-am vorbit atunci cu PATRASCANU la TOROSIAN.

Preşed:Si ce ţi-a spus fostul rege Mihai ca să-i ~~tx~~ transmiţi lui PATRASCANU,în legătură cu cererea sa.

STARCEA :Dle preşed.,regele a fost/categoric ~~extrem~~ de net, spunîndu-mi că în nici un caz nu-l primeşte pe PATRASCANU,ba mai mult că nu l-ar primi nici la cererea opoziţiei,dacă aceasta n-ar face-o în scris,pentrucă vedea din ce în ce mai clar că se încerca o rezolvare a soluţiei pe spinarea lui,al amesteca în lupta politică şi că ar putea să degenereze într-o criză care era ceva mai mult decît o simplă criză de guvern şi că ar putea să ajungă la o criză dinastică,sau monarhică şi că el nu-l va primi şi că nici nu se gîndeşte,să-i dea un mandat în alb,dar că în orice caz va comunica opoziţiei şi aceste propuneri ale lui PATRASCANU şi m-a rugat ca eu să-i spun lui PATRASCANU foarte răspicat şi să insist pe lîngă el răspicat ca el şi dl.TATARASCU să binevoiască a se înţelegere cu opoziţia şi cu partidele lor şi să vină la Palat,odată ce vor fi spălat rufele lor în familie. Astea chiar erau cuvintele regelui,era o expresie franţuzească pe care a utilizat-o regele atunci.

Preşed:Ai transmis dta lui PATRASCANU comunicarea fostului rege?

STARCEA:Da,dle preşed.,i-am transmis exact,o săptămînă după ce mă întîlnisem la TOROSIAN,tot la TOROSIAN.Il rugasem atuncea prin BALACEANU ca să fie singur,să numai vină dl. ZILBER pentrucă deşi vorbisem separat atuncea cuel,se auzea dintr-o cameră în alta şi pentru că erau chestiuni delicate şi

nu vroiam să mai fie şi altcineva acolo şi PATRASCANU a respectat cererea mea şi l-am găsit singur.Uşa mi-a deschis-o TOROSIAN,însă nu a stat la convorbirea noastră.Eu i-am comunicat lui PATRASCANU şi i-am vorbit chiar mai mult,chiar despre acest lucru pentru ai arăta înfine în mod net că el acuma nu mai putea să conteze pe alt sprijin din partea palatului şi că trebuia neapărat să ia taurul de coarne, să-l vadă pe MANIU,să discute cu MANIU,cu TITEL PETRESCU,BRATIANU, etc. să ajungă la o soluţie şi după ce vor termina toată treaba evident că vor putea fi primiţi de rege.

Preşed:Arată dta ce ştii despre urmările acestor manevre întreprinse de PATRASCANU,pentru a uzurpa puterea de stat?

STARCEA:Dle preşed. eu am plecat atunci la ţară,eu am aflat finalul acestei faze,de consultarea lui PATRASCANU,de formarea unui guvern de compromis,abia după un an,pentrucă între timp,infine, toată problema căzuse dela sine prin rezolvarea cealaltă ce i se dăduse.Si întîmplător ,infine,vorbind cu BUZESTI,despre această perioadă dlui mi-a spus că totuşi în cele din urmă PATRASCANU a fost primit de rege,către sfîrşitul crizei şi de altfel şi dl.TATARASCU, fusese primit atunci.El obţinuse,se aranjase infine cu MANIU,BRATIANU TITEL PETRESCU şi TATARASCU şi căzuseră absolut de acord.In ce priveşte consultările sale cu celelalte parte ale guvernului,celelalte în afară de partidul dlui TATARASCU,BUZESTI personal nu era informat, însă îmi spunea că desigur că şi celelalte partide şi-ar fi dat şi ele asentimentul la candidatura lui PATRASCANU dacă Uniunea Sovietică ar fi fost de acord cu persoana lui,dat fiind însă că prin conferinţa embasatorilorcelor trei mari puteri dela Moscova,s-a ajuns la confirmarea guvernului Dr.PETRU GROZA,toată chestiunea a rămas.

Preşed:Ce ştii dta despre discuţia dintre rege şi IULIU MANIU,după prima întrevedere secretă a lui PATRASCANU cu regele?

STYRCEA:Eu nu ştiu,decît atît că în cursul acestei audienţe,vorbindu-se despre problema despre care am vorbit-o acum, MANIU îl asigura pe rege de faptul că nu-i va pune beţe în roate, lui PATRASCANU în nici un caz,că regele să nu creadă că el nu va încerca vreo manevră pentru a pereclita şansele lui PATRASCANU de a forma guvernul,dimpotrivă,el înţelegea să-l sprijine în măsura posibilităţilor sale,bineînţeles.

Preşed:Arată dta ce ţi-a vorbit fostul rege,despre relaţiile lui cu PATRASCANU,pînă la izbucnirea crizei dintre rege şi guvernul GROZA?

STYRCEA:Regele mi-a spus odată că după plecarea mea

./.

dela palat, relaţiile sale cu PATRASCANU se amelioraseră treptat. Intr-adevăr de unde pină atunci, şi mai cu seamă la inceputul primei guvernări, PATRASCANU era foarte intransigent şi chiar cite odată agasant în felul cum se exprima faţă de suveran, el se potolise mult cu timpul şi regele se obişnuise destul de mult cu el şi spunea că avea asentimentul că PATRASCANU încerca să-i cîştige încrederea. Imi spusese totodată că mai cu seamă în preajma formării guvernului dela 6 Martie în timpul acestei grave crize prin care a trecut regele, PATRASCANU i-a înlesnit foarte mult trecerea dela o guvernare la cealaltă, contactul cu miniştrii noului guvern infine şi că în momentele acela iar fi spus că-l compătimise pentru situaţia grea pe care o susţinuse el aproape singur, pentru că regele fusese atunci cam abandonat de tot anturajul său.

Preşed: Ce ţi-a vorbit fostul rege despre relaţiile lui PATRASCANU cu TATARASCU?

STYRCEA: In această privinţă regele îmi spusese atunci cînd mă intîlnise la Snagov intîmplător şi cînd PATRASCANU ceruse această primă audienţă la rege, TATARASCU trimisese în mod cu totul ocolit vorbă regelui să-l primească neapărat pe PATRASCANU şi îmi arătase că TATARASCU pe care regele îl vedea mai des decît alţi miniştri în timpul guvernării între 6 martie şi criză despre care vorbesc, întrucît îl cunoştea de mic copil şi avea deplină încredere în el şi TATARASCU îi vorbise în termeni foarte cordiali de PATRASCANU, arătînd regelui că el nu-şi întrerupsese niciodată legăturile sale cu PATRASCANU pe care le avusese încă din Mai 1944, în momentul acele faimoase diversiuni care o făcuse el cu TITEL PETRESCU şi PATRASCANU şi că el îşi păstrase legăturile sale cu PATRASCANU şi că îi datora în bună parte intrarea sa în guvernul dela 6 Martie şi chiar în guve PATRASCANU era unul din sprijinitorii lui cei mai de seamă şi că regele putea să aibe încredere în elşi să-l considere un om care nu era o primejdie pentru regimul monarhic.

Preşed: Arată dta cum ai cunoscut pe americanii HALL şi HAMILTON şi cum ai intrat în legătură cu ei?

STYRCEA: Dle preşed., dacă pînă aici în toată activitate despre care v-am vorbit nu-mi este imputabilă din punct de vedere legal sau constituţional întrucît era perfect legală şi constituţional de aci încolo, lucrurile se schimbară cu totul, în 1946 în Septembrie, eu am fost sesizat prin intermediul lui IOANA BUJOIU că doi ofiţeri americani pe care eu îi întîlnisem odată la o mare recepţie oficial dată de generalul SCHUYLER, de care nu-mi mai aminteam deloc, pentru că îi văzusem cu mii de oameni că aceştia doreau neapărat să mă vadă

./.

519

pe mine, şi IOANA BUJOIU a făcut să aibe loc întrevederea, astfel în procesul MANIU am dat declaraţii în această privinţă şi corespund întocmai. IOANA BUJOIU m-a dus acolo şi acolo l-am întîlnit pe dl. ing. ION BUJOIU tatăl ei, ~~ia~~ care se afla în vizită la col. WILKOZ. Ceva mai tîrziu au venit cei doi ofiţeri americani HALL şi HAMILTON mai tîrziu ing. BUJOIU a plecat şi eu am stat de vorbă, şi WILKOZ s-a retras cu IOANA BUJOIU şi eu am stat de vorbă cu cei doi americani, care doreau să mă vadă.

Preşed: Ce ai discutat dta cu dînşii la această primă întîlnire?

STYRCEA: Dînşii mi-au arătat că unii din ei, HAMILTON venise de curînd din Statele Unite dela Washington şi îmi arătau interesul deosebit şi crescînd pe care-l aveau în cercurile conducătoare americane pentru situaţia din Romînia şi în deosebi pentru rezistenţa cum spuneau ei a opoziţiei faţă de guvernare. Dîor mi-au dat să înţeles că erau persoane însărcinate cu misiune specială şi că aveau legături înalte în Statele Unite, intrînd chiar în conducerea politică şi că îmi vorbeau de schimbarea situaţiei politice în Statele Unite, în sensul că guvernul american este îngrijorat de expansionismul fantastic pe care îl luase în urma războiului mondial comunismul în lume şi al preponderenţei politice pe care o avea Uniunea Sovietică în Europa, înţelegea acuma să pună o stavilă în faţa acestei situaţii şi că ne puteam aştepta la o reorientare a politicii americane care ar duce inevitabil la un al treilea război mondial şi îşi vorbea de acest lucru, arătîndu-mi ca fiind nu numai foarte sigur, dar un lucru extrem de actual şi îmi arătau totodată că după informaţiile lor, Romînia era singura ţară în care opoziţia nu făcuse absolut nimic, pentru a putea fi de folos armatelor puterii occidentale în caz de război, arătîndu-mi că în alte ţări opoziţia luase o atitudine mult mai fermă şi că existauacolo organizaţii capabile să dea un sprijin foarte serios militar. Dle preşed., dealtfel nu vreau să mă întind asupra acestei conversaţii ce s-a dus, pentrucă aceasta figurează şi în procesul MANIU şi în mai multe alte documente, pe care am să le arăt.

Preşed: Ce urmare a avut discuţia dtale cu HALL şi HAMILTON?

STYRCEA: Eu am uitat să spun că HALL şi HAMILTON mi-au spus, înfine, că se adresează mie pentrucă îmi cunoşteau activitatea în timpul războiului, atît a mea cît şi a lui GRIGORE NICULESCU BUZESTI în pregătirea şi înfăptuirea actului dela 23 August din arhivele dela Washington.

/

Preşed:Ai relatat lui GRIGORE BUZESTI?

STYRCEA:Da şi că dorea să-l vadă foarte mult pe GRIGORE BUZESTI.Si HAMILTON îmi propunea să vină şi POGONEANU despre care auzise că e o persoană care ne ajutase mult şi atunci eu am aranjat o întrevedere a lor cu americanii.

Preşed:A avut loc întîlnirea?

STYRCEA:Da,întîlnirea a avut loc precis aşa cum am povestit în procesul MANIU în casa sorii mele,care era la mare absen tă,era goală casa,~~xxfiind~~ nefiind decît eu acolo şi a fost şi IOANA BUJOIU ca stenografă.

Preşed:Ce s-a discutat la această întîlnire?

STYRCEA:Pe scurt BUZESTI a spus că era încîntat de ceea ce îi raportasem eu din conversaţia mea cu ei,că Statele Unite aveau înfine un interes mai mare pentru situaţia opoziţiei din România,dar îi ruga să spună,să arate în numele cui vorbeau şi a primit ca răspuns acelaş lucru pe care l-am arătat că ei făceau parte dintr-un supra serviciu de informaţie externă a Statelor Unite în strînse legături cu Casa Albă.Ulterior,toată această întrevedere a decurs între discuţii asupra principiilor de organizare a unei rezistenţe a opoziţiei în ţară,aceasta decurge din documentul intitulat Minuta şi a fost găsit în arhiva lui POGONEANU şi a figurat la procesul MANIU. S-a hotărît atuncica BUZESTI să prezinte propunerile opoziţiei în această problemă,pentru a fi transmise la Washington.

Preşed:Ce a urmat după hotărîrea de a se pregăti un memoriu cu propunerile opoziţiei privitoare la legătura cu organizarea unei mişcări clandestine anti-statale la noi în ţară?

STYRCEA:La o săptămînă după aceea,adică în cursul săptămînii ce a urmat,BUZESTI în colaborare cu mine şi cu POGONEANU şi văzîndu-l în acel timp şi pe dl.MANIU,a întocmit un memoriu şi la sfîrşitul acestei săptămîni,am convocat pe americani la palatul Stirbei.Si am avut aceea întrevedere care e cunoscută şi din procesul MANIU,iar toate discuţiile care au avut loc atunci la palatul Stirbei figurează în acel document,se cheemă memorandum sau memoriu care a gost găsit tot la POGONEANU şi este datat la 30 septembrie,l-am datat chiar eu greşit pentrucă pe atunci aveam interesul să-i ascund adevărata dată.Singurul punct care nu figura atunci lămurit în acel memoriu erau privitoare la chestiunea cu unele contacte cu o persoană care asigura posibilitatea unui concurs în tabăra guvernamentală.

Preşed:Arată dta ce întîlniri şi discuţii au urmat privitor la organizarea acestui complot?

STYRCEA:Am uitat să spun un lucru,că la Palatul Stir-

bei memoriul inițial a fost complectat cu cele discutate acolo cu privire tocmai la organizarea mișcării clandestine și deabia din noul text ce a fost gata pregătit,eu m-am dus cu el însoțit de IOAN BUJOIU la HAMILTON pentru a-l revedea cu el,din punct de vedere al formei,el aducînd numai cîteva schimbări de formă pentru că limbajul diplomatic american și englez sunt foarte diferite și eu îl redactasem pe englezește și el l-a mai americanizat puțin.Cu acest prilej,HALL a insistat pe lîngă mine,ca să-i spun lui BUZESTI că înainte de plecarea sa în străinătate să rezolve problema să găsească o soluție pentru problema unei complicități în sînul armatei guvernamentale,întrucît BUZESTI care era mult mai optimis decît HALL și cu mine cu privire la rezultatul alegerilor era convins ca opoziția va avea cel puțin 40% din voturi,în cel mai prost caz și deci își va putea asigura dacă nu două-trei ministere cheie,dacă nu unul din ele și probabil Ministerul de Război,astfel încît nu s-ar pune problema aceasta.HALL și cu subsemnatul nu eram așa de optimiști ca BUZESTI cu privire la alegeri și spunesm că este o fisură,o lacună în această problemă și că trebuia rezolvată.HALL a profitat de faptul că mă vedea singur pentru ami spune să-i vorbesc din nou lui BUZESTI despre această chestiune și să-i spun ei mai cu seamă ca el să nu amîne rezolvarea găsirii acestei soluții,înainte de plecarea sa în străinătate.Eu am comunicat lui BUZESTI acest lucru și am discutat cu el și cu POGONEANU,și am convenit ca această problemă ca rezolvarea ei să fie prezentată americanilor,înainte de plecarea lui GRIGORE BUZESTI în străinătate.

Președ:Ce ai discutat cu HALL și HAMILTON la întîlnirea următoare?

STYRCEA:La întîlnirea următoare am fost la HAMILTON acasă cu IOANA BUJOI,pentru a urgenta plecarea lui BUZESTI și a și discuta modalitățile de plecare și cu acel prilej am convenit cu americanii asupra ordinei de plecare a persoanelor,urma să plece în primul rînd BUZESTI cu IOANA BUJOI,mai tîrziu VISOIANU,POGONEANU eventual subsemnatul și colaboratori de-ai lui POGONEANU care puteau fi vizați,bineînțeles pe rînd și în măsura în care ne-am fi terminat misiunile respective în țară.Aceasta pentrucă americanii se temeau foarte mult ca să rămînă persoane care ar cunoaște aceste contacte pe care le-a stabilit împreună.XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Președ:In legătură cumembrii din guvern pe care se putea conta?

STARCEA: Discutînd i-am spus atunci lui HALL și HAMILTON că BUZESTI le-ar prezenta o soluție și am discutat și cu ei asupra

acestui punct şi am căzut de acord asupra unui fapt că era mai important a se găsi un membru în guvern, decît un general al armatei şi mai cu seamă un membru din guvern care să aibe şanse de a rămînea mai multă vreme într-un post mai puţin expus şi care el ar creia prin complicitate în sînul guvernului şi al armatei, decît a ne asigura de un ministru de răsboi, sau un subsecretar de stat sau şef de stat major să zicem, care ar putea să se schimbe de mai multe ori şi vorbind atunci cu americanii despre persoanele la care noi putem reflecta şi care ar fi susceptibile de a fi sesizat în acest sens de noi, eu am arătat lui HALL că singura persoană pe care putem conta pentru actiune într-o eventualitate, ar fi PATRASCANU.

Preşed: Pe ce te-ai bazat d-ta cînd ai arătat americanilor că puteţi conta pe PATRASCANU?

STARCEA:: Eu mă bazam făcînd această afirmaţie atunci eu mă bazam pe ce constatasem cu toţii în anul 1945, atît din legăturile pe care PATRASCANU le avusese atunci cu mine, cu BUZESTI, cu MANIU şi BRATIANU, TITEL PETRESCU şi chiar în conversaţiile sale cu regele, că PATRASCANU nu prezintă nici un pericol pentru monarhie şi menţinerea vechiului regim în ţară şi că ar fi în orice caz singura persoană susceptibilă de a fi sesizată întrucît noi nu aveam alte cunoştinţe în P.C.R.

PRESED: Arată dumneata ce urmare ai dat celor discutate la întîlnirea dela HAMILTON privitor la plecarea clandestină a lui GRIGORE BUZESTI şi a celorlalţi din ţară, precum şi asupra necesităţii colaborării cu PATRASCANU ?

STARCEA: Este vorba de ultima întîlnire - dacă nu mă înşel pe care am avut-o cu toţii înainte de plecarea lui BUZESTI din ţară.

Preşed: După ce v-aţi întîlnit şi ei ţi-au propus că trebua să plece din ţară, dacă poţi să arăţi concret pentru aceasta ce măsuri ai luat. Ai spus că ai discutat chestiunea şi ei ţi-au spus că trebue să plece din ţară în felul următor.

STARCEA: Eu am vorbit cu BUZESTI şi POGONEANU şi am stabilit atunci împreună că în orice caz POGONEANU şi cu mine - POGONEANU n-ar pleca înaintea lui VISOIANU -, în nici un caz, şi că noi doi am rămînea aici pentru a lua contactul cu PATRASCANU pe care BUZESTI nu avea timpul să-l ia din moment ce PATRASCANU se afla la Conferinţa dela Paris şi ar fi însemnat ca el să-şi amîne plecarea în străinătate aşteptîndu-l pe PATRASCANU să vină şi

BUZESTI îmi spusese că încă de altfel la Palatul Stirbey cînd prima dată se ridicase această problemă el s-a gîndit în fond deja la PATRASCANU dar nu propusese această soluţie tocmai pentru a nu fi expus eventual a aştepta revenirea acestuia din străinătate, pentru a putea pleca în străinătate.

Preşed:La cea de a treia întîlnire cu cei doi american şi cu GRIGORE BUZESTI eventual şi POGONEANU ce anume s-a discutat

STARCEA:Acolo înprimul rînd s-a discutat de necesitatea plecării imediate a lui BUZESTI şi s-a hotărît acest lucru şi totodată s-a discutat în mod amănunţit modalitatea scoaterii lui cu un avion american şi ulterior şi a lui VISOIANU în acelaş fel şi BUZESTI a adus/la cunoştinţa americanilor că eu şi POGONEANU urma să stabilim contactul cu PATRASCANU în lipsa lui şi că putem să facem tot aşa de bine ca şi el întrucît eu în special aveam raporturi chiar mult mai bune cu PATRASCANU decît BUZESTI. In sfîrşit s-a hotărît ca PATRASCANU să aibe în orice caz o întrevedere cu HALL pentru a-i confirma în mod formal şi sigur adeziunea sa la mişcarea noastră proectată, pentrucă HALL să o poată comunica lui BUZESTI şi forurilor competente americane, în sfîrşit s-a discutat problema - BUZESTI a insistat foarte mult pe lîngă americani atunci - pentru a primi din partea lor asigurări formale înainte de a pleca cu privire la ~~colaborarea~~ coordonarea reţelelor engleze şi americane cu ţara, cu conducerea mişcării proectate de noi şi de a putea rămînea în contact cu noi prin americani, dacă contactul nostru direct ar înceta să mai poată fi utilibabil.

Preşed:Cînd a avut loc plecarea clandestină din ţară a lui GRIGORE BUZESTI?

STARCEA: Dl.preşedinte, ea a avut loc miercuri 4 sau joi 5 octombrie 1946 şi nu în 18 sau 19 cum am declarat eu în procesul MANIU, pentrucă atunci era necesar să fac acest decalaj pentru a apărea pur şi simplu ca un traducător al două convorbiri, între BUZESTI şi americani şi nu ca un complice în acest complot şi ţin să spun că aceasta nu pentru a mă feri personal de urmările legale, dar pentru ca nu cumva să iasă la iveală complicitatea lui PATRASCANU care era atunci ministru de justiţie în guvern şi totodată - o mărturisesc sincer - pentrucă noi aveam foarte multe speranţe că faptul arestării noastre n-ar schimba multe în toat organizarea şi că lucrurile ar merge înainte şi era absolut necesar de a ascunde fondul chestiunilor,

./.

Preşed:Pe cine ai pus dumneata în contact cu americanii după fuga lui BUZESTI şi cu cine ai plecat dumneata la Bulci după aceia?

STARCEA:Eu l-am pus pe RADU BUZESTI în contact cu HAMILTON,pentrucă RADU BUZESTI care pînă atunci nu avusese nici un fel de rol în această chestiune a noastră,însă după plecarea fratelui său el urma să-l ajute niţel pe POGONEANU căruia îi era mai greu pentru ea să se mişte din cauza infirmităţii sale şi atunci l-am pus pe RADU BUZESTI direct în contact cu HAMILTON ca să-l cunoască şi să-i cunoască casa,şi eu am plecat după aceia imediat cu HALL cu COLONELUL ZEITZ şi familia lui cu copiii la Bulci la mine.

Preşed:Ce ai discutat dumneata la Bulci privitor la PATRASCANU şi ZILBER cu HALL?

STARCEA: Cu HALL am discutat atunci pe larg chestiunile viitoarei noastre colaborări şi tehnicei colaborării noastre cu PATRASCANU pentrucă atît HALL cît şi eu eram din ce în ce mai convinşi înaintea conversaţiei noastre cu americanii şi pînă aici au trecut totuşi vreo 5-6 săptămâni.Din toată situaţia internă reeşea din ce în ce mai limpede că rezultatul alegerilor nu ar fi acela pe care a scontat BUZESTI şi atunci problema PATRASCANU căpăta importanţă din ce în ce mai mare pentru noi şi atunci HALL ne-a arătat atunci că-l cunoştea personal.L-am întrebat dacă-l cunoştea pe PATRASCANU şi a spus că dacă,încă din timpul sosirii lui HALL în Romînia,făcînd cunoştinţa lui,că se văzuseră însă în chestiuni de acestea oficiale unde n-au avut niciodată ocazia să vorbească între patru ochidar că avea marele avantaj de a avea un prieten comun pe DL.HERBERT ZILBER care fiind prieten intim şi confidentul intim a lui PATRASCANU şi totodată şi prietenul lui HALL,lucru pe care l-am aflat atunci ,putea să-i aducă la cunoştinţa lui HALL ce gîndea PATRASCANU despre o problemă sau să-i comunice ceva.Cu acel prilej HALL mi-a spus totodată că ar fi de dorit ca contactul nostru cu PATRASCANU să-l stabilim după ce vom lua contactul cu ZILBER, întrucît acesta ne-ar înlesni foarte mult convingînd cît mai grabnic pe PATRASCANU de a luat acest pas important,de a colabora cu noi,de a face acest pas.Din punct de vedere tehnic ar fi necesar ca dl.ZILBER să medieze legăturile noastre cu PATRASCANU întrucît supravegherea devenea din ce în ce mai mare şi ar fi fost pentru noi mai complicat la sfîrşitul anului 1946 să

./.

528

avem legături conspirative directe şi dese cu PATRASCANU, mult mai simplu de pildă cu ZILBER sau prin alţi interpuşi.

Cu acest prilej HALL mi-a dat să înţeleg că ZILBER era persoana de încredere a americanilor şi care urma să rămînă însarcinat cu continuarea activităţii lor, a lui HALL şi HAMILTON, după ce aceştia plecau din ţară, astfel încît el ar fi în măsură să stabilească acea legătură a reţelelor americane cu conducerea mişcării noastre proectate şi discutînd cu HALL şi necesitatea de a coordona activitatea reţelelor, deci o colaborare între ele şi cu noi. HALL mi-a promis că în orice caz înainte de plecarea lui HAMILTON din ţară această problemă va fi rezolvată.

Preşed: După revenirea dumitale dela Bulci cu cine te-ai întîlnit?

STARCEA: După ce am revenit l-am văzut întîi pe HALL şi HAMILTON şi imediat pe urmă pe POGONEANU şi RADU BUZESTI.

Preşed: Ce s-a discutat şi stabilit la întîlnirea dumitale cu HALL şi HAMILTON?

STARCEA cu HALL şi HAMILTON, dînsii mi-au spus că erau obligaţi să plece cît mai neîntîrziat din ţară aceasta pentrucă avusese un conflict cu generalul SCUYLER în urma faptului că acesta îl descoperise că ei - adică HALL - propriu zis nu HAMILTON, aranjase plecarea lui VISOIANU cu un avion american, fără ştirea lui SCUYLER şi înainte ca SCUYLER a fi primit deslegarea pentru a face aceasta din partea Ministrului Statelor Unite şi în plus erau chemaţi de urgenţă de superiorii lor pentru a raporta asupra stadiului în care se afla activitatea lor şi ceeace înjghebase aici.

PRESED: Ce ai discutat dumneata şi stabilit cu POGONEANU şi cu RADU BUZESTI?

STARCEA: Iată, am uitat să spun că cu acel prilej de data aceasta dumnealor mi-au spus că dat fiind că trebuia să plece trebuia noi să urgentăm pe cît posibil contactarea lui PATRASCANU şi deci a lui ZILBER şi mă rugau să ne întîlnim cu ZILBER la HAMILTON a doua sau a treia zi împreună cu POGONEANU, RADU BUZESTI. Eu nu am făcut decît să comunic lui RADU BUZESTI şi POGONEANU ceeace discutasem cu americanii şi ~~xxx~~ am convenit să mă duc numai eu şi cu RADU BUZESTI, pentrucă POGONEANU dorea ca contactul nostru cu PATRASCANU să se poată stabili fără prezenţa şi fără nici o stingherire din partea americanilor, astfel încît să putem stabili condiţiunile colaborării noastre între noi şi

./.

fără prezenţa străinilor şi atunci el a motivat că se simţea bolnav în ziua aceia şi nu a venit la întîlnire.Eu m-am dus cu RADU BUZESTI

Preşed:A avut loc această întîlnire cu ZILBER şi cu HAMILTO

STARCEA:Da,la HAMILTON la o zi sau două după aceia m-am întîlnit ~~cu~~ RADU BUZESTI şi cu mine cu ZILBER,HALL şi HAMILTON.Cu acel prilej,RADU BUZESTI dealtfel nu l-a cunoscut pe ZILBER a făcut cunoştinţă cu ZILBER.

Preşed:Ce s-a discutat şi stabilit la această întîlnire?

STARCEA: Acolo nu s-a discutat deloc fondul problemelor.Noi ne-am limitat tocmai pentru a da prilejul celei de a doua întîlnire cu ZILBER şi cu POGONEANU ,ne-am limitat pur şi simplu la organizarea acestei noi întîlniri,vorbind în jurul problemei despre care ZILBER binenţeles era deja oarecum în cunoştinţă de cauză pentrucă aflase dela americani o parte din probleme,însă i-am arătat că era necesar ca POGONEANU tehnician în materie de chestiuni diplomatice-politice să-i facă o expunere cu el să poată pe urmă discută cu PATRASCANU şi am stabilit atunci că POGONEANU va organiza această întrevedere.Eu nu-mi aduc aminte ca noi să fi vorbit atunci de casa lui NEAMTU.POGONEANU a stabilit ulterior.

Preşed:pPOGONEANU a stabilit această întîlnire?

STARCEA: Intîlnirea dela NEAMTU cu ZILBER,POGONEANU,RADU BUZESTI şi cu mine a avut loc cam după 4-5 zile şi eu am fost adus acolo de CECILIA SORESCU,actualmente POGONEANU soţia lui POGONEANU.

Preşed:Ce discuţii aţi avut cu ZILBER la această întîlnire?

STARCEA: POGONEANU a făcut o expunere sintetică a tot ce discutasem şi convenisem cu HALL şi HAMILTON şi ce a făcut obiectul memorandului,pînă la zi,şi i-a arătat dlui ZILBER/ [illegible] de a găsi complicităţi în sînul guvernului şi arătînd că noi să ne adre[illegible] săm lui ZILBER pentrucă el să-l pregătească pe PATRASCANU şi am discuta[illegible] cu el această problemă,ZILBER în ce privea persoana lui nu a fost prea greu de convins de a colabora cu noi,era hotărît şi mai mult decît aceasta el ne-a încurajat foarte mult în privinţa problemei de a pregăti pe PATRASCANU.A rămas stabilit cu el ca să ne fixeze ziua în care ne-am întîlni cu PATRASCANUşi deasemenea utilitatea ca la acea întîlnire să poată asista şi persoana de încredere a englezilor,pentru a nu mai fi atîtea întruniri separate între diferitele grupuri. ZILBER a promis deci să urgenteze pe lîngă HALL şi HAMILTON problema contactării englezilor şi să fixeze lui POGONEANU ziua şi ora în care ne-am întîlni cu PATRASCANU şi cu el.

Preşed:La cea de a doua întîlnire secretă din casa lui OCTAVIAN NEAMTU cine a participat?

./.

STARCEA: La această întîlnire au participat aceleaşi persoa ca la prima, plus PATRASCANU şi inginerul ALEXANDRU STEFANESCU.

Preşed: Cum a ajuns STEFANESCU ALEXANDRU să participe la această întîlnire secretă.?

STARCEA: Eu care sosisem imediat după POGONEANU şi BUZESTI şi am stat de vorbă cu POGONEANU, înainte de sosirea celorlalţi, POGONEANU mi-a spus atunci că ZILBER îl anunţase că ALEXANDRU STEFANESCU este persoana indicată din partea englezilor pentru a participa la la această întîlnire şi că el îl trimesese pe CAMIL DEMETRESCU să-l aducă întrucît STEFANESCU nu cunoştea casa lui NEAMTU. Tin să adaug că CAMIL DEMETRESCU nici proprietarul apartamentului dl. NEAMTU n-au asistat niciodată la convorbirile noastre.

preşed: Ce s-a discutat la această întîlnire secretă?

STARCEA: La această întîlnire s-a discutat foarte mult, a fos foarte lungă, foarte amplă, însă ca să rezum punctele esenţiale.

Preşed: Da punctele exenţiale.

STARCEA Inainte de a se trece la o discuţie generală, POGONEANU şi cu mine am stat de vorbă cu PATRASCANU mai la o parte, în altă încăpere şi PATRASCANU atuncea mi-a vorbit deja atunci de faptul că el care era hotărît să colaboreze cu noi şi însăşi prezenţa lui vorbeşte de acest lucru, şi-şi dădea seama de pasul ce-l făcea, de primejdia mare ce exista, deci de sarcina mult mai grea care îi revenea lui decît celorlalţi şi eu am înţeles totodată că vrea să arate prin aceasta, înfine, că lui îi revine în această afacere şi rolul de conducere în această chestiune.

Noi nu eram îndreptăţiţi să discutăm asemenea chestiuni cu PATRASCANU eram pur şi simplu urmaşi, ca să luăm hotărîri, pentrucă aici în ţară, pentru a primi instrucţiuni dela BUZESTI din străinătate şi aceasta a făcut tocmai ca noi să discutăm necesităţile ca PATRASCANU, să contracteze cu GRIGORE BUZESTI în străinătate, lucru care era infinit mai indicat, decît dacă ar fi discutat cu alte personalităţi politice în ţară, pentru că acolo ar fi mai greu pentru problemele de supraveghere a statului noastru să poatădescoperi o asemenea întrevedere. Totodată pentrucă BUZESTI era în măsură să discute fondul problemei şi colaborarea viitoare a lor politică. In discuţia generală s-a pus această problemă în sensul de a arăta că era necesar ca PATRASCANU să vadă pe BUZESTI în străinătate şi deasemenea am arătat că era absolut necesar ca HALL să-l vadă pe PATRASCANU înainte de plecarea lui, pentru al putea anunţa pe BUZESTI că PATRASCANU colabora cu noi şi totodată să informeze serviciile sale, despre aceasta.

Deci aceste două puncte au fost stabilite şi după acei eu am arătat mai pe larg atunci şi vorbind în special cu ZILB R şi STEFANESCU despre cele stabilite şi covehite, încă înainte de plecarea lui GRIGORE BUZESTI, cu americanii şi care fuseseră forma acceptată de americani ca o condiţie ce o puneam noi şi care figura dealtfel şi în memorandum ca serviciile anglo-americane din ţară şi toate reţelele lor să colaboreze între ele şi cu noi, şi ca reţelele să ne fie subordonatecînd spun ne, spun viitoarea conducere a mişcării din care noi formam pentru un moment un fel de nucleu iniţial. Deci noi am pus această problemă, tocmai pentrucă era cazul s-o pun dintr-un început lui ZILBER, în prezenţa lui STEFANESCU.

Dlor în principiu sau declarat de acord, însă în ce priveşte subordonarea acestei reţele de care vorbeam, dlor au încercat să minimalizeze importanţa acestora, că nu contau prea mult pe aceste mişcări răzleţe din ţară, despre care s-a exagerat prea mult în privinţa lor şi făcînd ca şi cum n-ar fi în curent cu problemele acelea.

Eu însă am pus problema şi am rugat să fie bine notată şi ulterior s-a trecut pentru că se insistase de mine în special şi că BUZESTI ar pune-o ca condiţie aceasta în străinătate pentrucă nu înţelegeam ca noi să ajungem cum ajunsese în Jugoslaviacu cele două mişcări concurente, MIHAILOVICI şi TITO. POGONEANU şi cu subsemnatul am arătat de asemenea, cele cerute americanilor cu privire la ajutorarea noastră în special problema celor 60.000 medalii aur pe care le ceream pentru a se putea creia un fond de ajutorare a familiilor arestaţilor care se înmulţeau din ce în ce mai mult şi pentru a procura armament uşor şi muniţia aferentă, material sanitar, necesitatea ca acest fond să fie reînoit de americani. Bineînţeles op BUZESTI urma să stabilească condiţiile acestei cereri, unui împrumut ce-l făceam puterilor occidentale şi POGONEANU m-a sprijinit în cele ce spusesem, despre colaborarea serviciilor anglo-americane cu noi şi subordonarea reţelelor conducerii noastre. S-a mai ridicat o problemă care a fost analizată pe scurt, dar abandonată de toţi, pe scurt toată lumea a fost împotriva acestei idei, cu privire la oportunitatea sau neoportunitatea a unor atentate împotriva membrilor marcanţi ai guvernului, care s-ar face oarecum în preajma sau în pre clipa declanşării acţiunii.

Preşed: Cine a făcut astfel de propuneri?

STYRCEA: Problema a fost adusă în discuţie de către

HERBERT ZILBER,însă noi toţi am găsit că probleme nu din punct de vedere umanitar sau moral trebuia respinsă,ci pentrucă găseam că era la timpul ei şi nu are nici un rost şi ar putea să fie periculoasă şi poate n-ar reuşi şi care ar creia martiri şi ar crea persecuţii mai mari a opoziţiei.

Preşed:STEFANESCU cu ce s-aangajat atuncea?

STYRCEA:STEFANESCU trebuie să mărturisesc că a fost extrem de tăcut şi prudent în discuţiile de acolo,lucru care ne-a flatat pe toţi,însă cînd s-a discutat ce urma mai pe larg posibilităţile de acţiune la momentul oportun şi cînd s-a vorbit de problemele de comunicari,de interceptări etc.,el şi-a luat angajamentul ca să se ocupe de problema telefoanelor,adică bruiajul telefoanelor guvernamentale şi restabilitarea reţelelor noastre.

Preşed:Cine i-a pus lui PATRASCANU problema întrvederii cu HALL?

STYRCEA:A întrevederii cu HALL? Chiar eu personali-am pus-o.

Preşed:A acceptat PATRASCANU?

STYRCEA:Dapnici n-a fost o problemă mare.

Preşed:Cine urma să organizeze tehnic această întîlnire

STYRCEA:Tehnic,ZILBER pentrucă era cel mai indicat pentru acest lucru.

Preşed:Ce colaborare politică viitoare urma să stabilească PATRASCANU cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI?

STYRCEA:Dle preşed.,uite care a fost chestiunea.Cu BUZESTI,PATRASCANU urma să discute condiţiile viitoarei colaborări a sale personale şi a persoanelor care le-ar capta în guvern şi mai cu seamă în Partidul Comunist,dacă ar reuşi s-o facă pentru acţiunea noastră,atît în Comitetul Naţional din Exil a romînilor cît şi în primul guvern de după răsturnare şi bineînţeles că prezenţa lui PATRASCANU şi a acestor persoane în străinătate nu se punea decît dacă aceste persoane trebuiau să plece înainte de răsturnare de reacţiune.

Preşed:Dece urma ca PATRASCANU,să stabilească cu GRIGORE BUZESTI condiţiile de colaborare cu opoziţia ale grupului său

STYRCEA:Pentrucă altfel trebuia să se stea de vorbă în ţară cu MANIU,BRATIANU,TITEL PETRESCU şi pe de altă parte BUZESTI avea un mandat din partea acestor trei conducători de partid pol.din opoziţie,putînd stabili orice privea problema despre care v-am vorbit şi deci putea şi discuta şi această chestiune cu PATRASCANU.

/

Preşed:A avut loc întîlnirea între PATRASCANU şi HALL stabilită la a doua întîlnire,consfătuire dela casa lui NEAMTU?

STYRCEA:Da,a avut loc foarte curînd după această întîlnire.

Preşed:Ince împrejurări ai aflat despre aceasta?

STYRCEA:Mi-a spus-o HALL şi HAMILTON atunci cînd m-am dus ultima dată înainte deplecarea lui HALL pentru a-mi lua rămas bun dela HALL şi pentru a-i încredinţa cîteva scrisori pentru străinătate.

Preşed:Dar întîlnirea lui PATRASCANU cu GRIGORE BUZESTI în străinătate,a avut loc.

STYRCEA:Da.

Preşed:Ce anume cunoşti dta privitor la această întîlnire.

STYRCEA:Dle preşed.,eu am aflat de aceasta dela POGONEANU şi RADU BUZESTI,la începutul lunei Mai 1947,am fost chemat de aceştia dela Bulci la Bucureşti şi dlor m-au pus la curent cu discuţiile care le avuseseră cu PATRASCANU,care sosise din străinătate şi care le spusese tocmai că l-a văzut la Paris pe VISOIANU şi în Elveţia chiar la Geneva pe GRIGORE BUZESTI şi că cu GRIGORE BUZESTI discutase următoarele.In primul rînd PATRASCANU se înţelesese cu GRIGORE BUZESTI asupra faptului că el PATRASCANU ar avea şi persoanele din tabăra guvernamentală care reuşi să le atragă de partea lui ar avea preponderenţa în conducerea mişcării din ţară.Faţă de noi lucrl acesta părea normal,pentrucă ei dispuneau de mai multe posibilităţi de acţiune la momentul oportun decît noi şi în al doilea rînd că stabilise totodată şi condiţiile de colaborare în viitor.Detalii asupra acestora nu mi-a vorbit atuncea,nu-mi aduc aminte despre detalii însă că PATRASCANU urma în cazul în care urma să ducă în străinătate înainte de declanşarea acţiunii să figureze în acel Comitet Naţional drept şef al unei fracţiuni a partidului comunist romîn de nuanţă PATRASCANU, care însă n-ar fi figurat sub numele de PCR şi în orice caz trebuia să fie reprezentat,cum s-ar zice că,chiar dacă nu pleca el decît de cineva în aceste combinaţie dar detaliile nu le-a discutat.Era o chestiune delicată ca pînă în clipa în care PATRASCANU şi persoanele care ar urma să lucreze în sînul guvernului şi partidului în favoarea acţiunii noastre,pînă cînd trebuia să plece din ţară,nu putea să figureze P.C.R. în Comitetul Naţional din străinătate,pentru că aceasta ne crea dificultăţi aicea,era o

chestiune destul de gravă.

Preşed: Legătura cu anglo-americanii prin cine urma să se ţină în mod separat de şeful organizaţiilor?

STARCEA: De ZILBER, dar dle preşed., eu am uitat să spun că atunci cînd am revenit dela Bulci fusesem chemat nu pentru a mi se comunica cele ce-am spus acuma ci pentru că PATRASCANU cerea ca să ne întrunim.

Preşed: Şi unde v-aţi întrunit?

STYRCEA: Ne-am întrunit, PATRASCANU, ZILBER, POGONEANU, subsemnatul şi RADU BUZESTI tot la NEAMTU, însă aceasta mai tîrziu ceva cam la sfîrşitul lunei Mai 1947. Insă aceasta este ultima întîlnire colectivă la care am participat eu în anul 1947 şi care a fost convocată de PATRASCANU pentru a ne aduce la cunoştiinţele cele discutate cu NICULESCU BUZESTI, a aplicării practice a celor convenite de el cu BUZESTI. Am uitat să spun un lucru dle preşed, că POGONEANU mi-a comunicat atuncea şi RADU BUZESTI că mesagiul lui BUZESTI GRIGORE către noi era acela de a rămînea în espectativă, în ce privea organizarea mişcării, întrucît el încă nu începuse tratativele finale pentru care trebuia să plece în Statele Unite la Washington şi pe de altă parte că situaţia pe care o găsise în străinătate nu corespundea cu o urgenţă, aşa de mare cum o arătase aici HALL şi HAMILTON şi se temea ca noi din prea mult zel să nu pripim lucrurile şi să stricăm mai mult decît de a face bine. Astfel ne spunea espectativă pînă nu veţi primi dela mine dezlegarea de a începe organizarea şi felul de a o face.

Dar totuşi, s-a făcut o inventariere a forţelor existente în ţară, pentru a putea porni cît mai repede la pregătirea organizării în momentul oportun cînd ne va anunţa el. La această întrunire cerută de PATRASCANU, PATRASCANU a venit imediat cu această problemă şi a spus că el cerea ca noi să luăm în discuţie o hotărîre comună cu privire la coordonarea activităţii tuturor reţelelor existente în ţară, sub o conducere unică şi constituirea, alcătuirea acestui organ de conducere.

Dat fiind că această problemă era puţin în contradicţie cu ceeace ne trimisese vorbă GRIGORE BUZESTI, mie şi lui POGONEANU, eu am spus atunci că în ce mă priveşte nu sunt în măsură să-l pun în contact decît cu organizaţia ing. ION BUJOIU cu care luasem un contact şi stabilisem înainte de plecarea acestuia din ţară printr-o persoană, care mi-a prezentat-o în locul lui şi vorbisem atunci şi de ceeace începusem să organizez la mine în Banat şi ca propunere pentrucă mi se părea atuncea că PATRASCANU cerea

instituirea cît mai grabnică a acestui comitet pentru a se stabili o erarhie, să zicem în conducere. Am spus că viitorul comitet să fie prezidat de dl. PATRASCANU, cum fusesem înainte de 23 Aug. 1944 mareșal al Curții regale, și ca să fie alcătuit pînă la noi ordine pînă ce se va putea face o organizare concretă în orice caz dintre cei mai importanți dintre șefii grupelor diverse. Față de această propunere ZILBER a venit și a spus că propunerea mea ar fi foarte bună în ce privea conducerea lui PATRAȘCANU, însă nepractică în ce privea alcătuirea comitetului, pentru că noi nu știm prea bine cine erau acele persoane și că era greu de a intra în contact cu ele și în plus că ar îngreuna foarte mult problemele informațiilor, care le urmărea el.

Atunci RADU BUZESTI mi-a spus că problema informativă nu are ce căuta în acest comitet de conducere și că ar trebui creat un subcomitet de tehnicieni militari, fiecărei organizații mai mari să avem o persoană cu cunoștințe tehnice, practice, militare și care deci ar crea un fel de comitete militare și ar fi în legătură directă cu el, ZILBER și STEFANESCU, pentru schimbul informațiilor cu caracter militar între puterile occidentale și mișcarea noastră. S-a mai discutat atuncea dacă nu mă înșel tot PATRASCANU, a ridicat problema urgentării cumpărărilor de armament. De fapt problema era platonic pusă pentru că în afară de sumele de care dispuneam noi personal, nu primisem nici un fel de ajutor, dar s-a stabilit principial ceiace eu personal începusem s-o fac de mai mult, ca armamentul ușor ce urma a fi cumpărat, să se cumpere individual de persoanele ce urmau să acționeze pe teren, din comerțul clandestin cu bani de care puteam noi dispune. PATRASCANU a pus atunci și problema care nu ne privea pe noi de fapt, ci pe ZILBER și am luat și noi cunoștință, că este necesar ca să se caute o intensificare cît mai precisă și exactă asupra depozitelor de armament ale armatei, și Min. de Interne, Jendarmerie, etc., pentru ca să se poată studia la momentul oportun mijloacele și planul cel mai practic de atacare a acestor depozite, pentru a ne însuși armamentul în momentul potrivit. De fapt toată această întîlnire n-a avut decît un singur rezultat practic acela/că/am căzut de acord asupra unui punct ca legătura care pînă atunci au fost răzlețe între americani și cutare sau cutare domn pe care noi îl cunoșteam sau nu-l cunoșteam, înfine, ca dela această dată toate contactele informative să treacă numai prin ZILBER și STEFANESCU să fie concentrate toate acolo pentru a se evita astfel compromiterea noastră și pentru că de fapt noi nu aveam nici un

motiv pentru a frecventa aceastea. 533

Preşed:Cine ţi-a mai confirmat dtale că PATRASCANU s-a întîlnit cu GRIGORE BUZESTI în străinătate,în Elveţia?

STYRCEA:Dintr-o scrisoare pe care am primit-o,cred chiar prin PATRASCANU,dela soţia mea,care este originară din Geneva şi pe care eu o trimisesem înainte de 23 Aug.1944 în Elveţia, de frica ca nu cumva să fie capturată de nemţi atuncea şi care rămăsese în străinătate.Soţia mea mi-a scris atuncea că PATRASCANU fusese la domiciliul ei pentru a-i remite lucrurile încredinţate pentru ea şi că în acel timp GRIGORE NICULESCU BUZESTI statea tot în casa lor familiară,la ţară.Astfel eu am făcut imediat legătura şi am discutat imediat cu RADU BUZESTI căruia fratele său îi scrisese în acelaş sens.

Preşed:Ce măsuri preventive s-au luat pentru eventualitatea descoperirii activităţii lui PATRASCANU?

STYRCEA:Grupul nostru dispunea încă în 1946 atunci cînd se pusese problema ~~xixx~~ şi ţin să spun că înaintea luării legăturii mele cu HALL şi HAMILTON pentru că se punea problema plecării lui BUZESTI în străinătate,plecarea lui GRIGORE BUZESTI clandestine în străinătate,pentrucă soţia lui era grav bolnavă şi că nu putea primi paşaport.Atuncea descoperisem eu posibilitatea folosirii unui avion la Caransebeş pe un Aerodrom,mare un avion de transport Junkers care avea benzină,ulei tot cei trebuia.In 1947 eu neştiind dacă acest avion se mai află acolo,lăsasem chestiunea care fusese discutată acolo cu mai multe persoane pentru plecarea eventuală a lui POGONEANU.In 1947 după arestarea grupului dela Tămădău care a dus la arestarea lui MANIU şi a conducerii PNT ,eu m-am gîndit să-l scot cît mai repede din ţară pe POGONEANU şi persoanele cu care eram el în contact.Si atunci am vorbit cu STEFANESCU care se însărcinase cu supravegherea acestui avion, pentru că avea o cunoştinţă în Caransebeş care-l putea supraveghea, care mi-a spus că ar fi prea vreme ca POGONEANU şi băeţii mai tineri să utilizeze acest avion,pentru că era ultimul mijloc sigur de plecare a lui PATRASCANU în cazul cînd PATRASCANU ar trebui să plece neapărat în străinătate şi atunci toţi ar putea să plece, deoarece acel avion era încăpător.

Preşed:Inainte de arestarea dumitale la sfîrşitul veri 1947 l-ai mai întîlnit pe LUCRETIU PATRASCANU?

STARCEA:L-am întîlnit o singură dată.

Preşed:Ce ai discutat?

./.

STARCEA : Am cerut să-l văd atunci şi m-a primit la el acasă pentru o chestiune simplă,oarecum personală.M-am dus şi din partea lui POGONEANU şi RADU BUZESTI ca să-i punem problema ce ne facem,cum stăm pentrucă faţă de extinderea de extensiunea ce o lua-seră arestările după arestarea lui MANIU şi a grupului dela Tămădău,lumea intra în panică şi am vrut să ştiu ce sfat ne dădea el şi în ce măsură credea el că suntem sau nu suntem şi noi vizaţi de arestări.Atunci PATRASCANU m-a liniştit foarte mult spunîndu-mi că în niciun caz nu trebua să luăm vreo măsură pripită sau să ne temem de arestare,întrucît nu eram vizaţi era pur şi simplu vizat P.N.T.-ul şi că putem sta liniştiţi,însă după foarte puţină vreme după cum se ştie a fost arestat POGONEANU.

Preşed:Ce servicii personale ţi-a făcut PATRASCANU cu prilejul plecărilor sale în străinătate?

STARCEA Dle preşedinte aici dacă -mi permiteţi trebue să rectific o greşeală care să strecurat în declaraţia scrisă din vina mea,pentrucă dat fiind faptul că eram puţin nervos şi uitînd cuvîntul potrivit la un moment dat am spus bijuterii fără de va-loare în loc să spun bibelouri.PATRASCANU niciodată nu a dus şi eu nu am trimis soţiei mele nicio bijuterie,aur din ţară .

Preşed:Ce-ai adus?

STARCEA: Eu am trimis soţiei mele în trei rînduri prin PATRASCANU garderoba ei pe care o lăsase atunci în ţară,cea mai mare parte argintăria,tacîmuri de casă şi nişte porţelanuri, fleacuri,iconiţe şi lucruri de acestea care nu cîntăreau oarecum şi care erau destul de voluminoase,blănuri,lucrurile ei şi fratelui meu în străinătate recunosc că-i-am trimis o sumă de bani prin PATRASCANU care erau atît în dolari cît şi în monezi de aur divers însă o sumă foarte ridâcolă faţă de averea foarte mare pe care o poseadam.Tineam să spun aceasta d-le preşedinte,fratele meu a stat încă dela începutul răsboiului trecut în străinătate refuzînd să revină în ţară sub regimul lui ANTONESCU,era diplomat după aceas a demisionat şi a rămas acolo,însă nu a putut găsi de lucru şi-i lipseau complectamente banii şi el m-a rugat să-i trimis o anumi sumă ca să-şi poată plăti datoriile pe care le avea şi această sumă se ridica ceva peste 1000 dolari,este o sumă ridicolă.Tinea să spun acest lucru pentrucă în actul de acuzare sunt acuzat de fi exportat aur ,bijuterii şi aşa mai departe.

Preşed:Nu eşti trimis în judecată pentru aşa ceva.

STAREEA: Tineam numai să spun acest lucru pentrucă toţi banii îi ţineam tocmai pentru acţiunea care se facea.

Preşed:Ai vorbit dumneata despre problema subordonării diverselor organizaţii clandestine faţă de conducerea mişcării? Arată ce-ai făcut dumneata personal în această privinţă.

STARCEA: V-am înţeles d-le preşedinte,înainte de a pleca....

Preşed:In legătură cu organizaţia BUJOIU?

STARCEA: Am înţeles, eu am luat contact cu inginerul BUJOIU,vroiam să spun că această chestiune de fapt pentru a nu denatura,înainte de a spune aceasta vreau să arăt cătuşi de puţin adevărul istoric a suferit din următoarele considerente.IOANA BUJOIu dorea neapărat ca părinţii ei să poată pleca în acelaş fel ca şi BUJESTI pentrucă ea se temea şi să intuise într-o anumită măsură că plecarea organizată de tatăl ei n-ar reuşi şi mă roagă pe mine ca eu să aranjez să pun lui HAMILTON problema ca el să o ridice faţă de HALL care dispunea de faptul că era mai mare peste ei şi HAMILTON a şi făcut atunci astfel încît eu în declaraţia dela anchetă ca să intru în tot felul de detalii spusesem pur şi simplu :"americanii m-au rugat să dau lgătura cu BUJOIU"Nu este adevărat de fapt această legătură nu avea o mare importantă pentrucă se putea face ulterior în modul în car am arătat ,să făcea anticipat din dorinţa lui IOANA cu toate că părinţii ei nu au fost scoşi de americani şi precum ştiţi au fost arestaţi.Eu atunci însă am acceptat să iau contactul cu BUJOIU pentrucă ar fi fost foarte uşor pentru mine pentrucă stăteam foarte aproape de locul unde stătea el ascuns şi am luat contactul cu el şi el mi-a înlesnit o legătură după cum v-am spus cu o persoană nu mai cunosc numele persoanei şi n-aş putea să vă spun cum arată atîta că era blond şi subţirel şi destul acestă tînîr un inginer am ştiut numele lui odată dar l-am uitat şi noi am stabilit un lucru posibil,contactului,împărţind o bancnotă în două tăind-o în două şi acesta era semnul.Dealftel nu m-am folosit niciodată de această putinţă de a intra în legătur cu BUJOIU pentrucă ulterior s-au stabilit celelalte posibilităţi aşa că de altfel BUJOI a eşit din închisoare şi deci era în măsură să o facă el.

Preşed:Ce discuţii ai avut dumneata cuCol.ZEITZ la Bulci atunci cînd aţi fost cu HALL?

STARCEA: HALL a plecat după 2 zile dela Bulci însă ZEITZ a rămas ceva mai mult decît o săptămînă fiindcă se îmbolnăvise fata lui.Acum cu ZEITZ,în primul rînd ţin să spun că l-am invitat pe ZAITZ tocmai pentrucă aflasem dela americani

că ZEITZ fusese ajutorul tehnic al generalului MIHAILOVICI în timpul războiului şi deaceia era considerat ca un foarte bun tehnician militar.Eu am vrut să mă folosesc de cunoştinţele mele practice în materie de luptă de partizani şi l-am invitat atunci la Bulci.Ţin să spun ce cu el am discutat.

Preşd:Ce-ai discutat cu el acolo?

STARCEA : Ţin să spun că nu am discutat problemele noastre ale lui HALL şi HAMILTON,pentrucă el nu trebuia să le cunoască,însă el ştia din partea lui HALL şi HAMILTON că eu eram hotărît să lucrez în sensul răsturnării guvernului,regimuluietc,în caz de război Ţin de altfel să spun dle preşedinte că eu personal îmi menţin şi la ora aceasta după 3 ani de anchetă această părere pe baza căruia am lucrat că toată problema nu se pusese pentru o răsturnare oricînd a regimului pentrucă ar fi fost complect copilărească ca să ne închipuim c-ar fi fost posibil în spatele armatei sovietice aflătoare în Ungaria,Austria Germania Orientală,Cehoslovacia,Polonia şi la noi,era absolut ridicolă chestiunea,problema se punea în caz de război şi deaceia americanii întotdeauna au insistat pe lîngă mine asupra faptului că războiul isbucneşte în primăvara anului 1947 este iminent.Eu am aşteptat în martie - aprilie 1947,cînd tocmai am văzut că nu se întîmplă nimic am lăsat-o mai moale şi nu am mai accelerat organizarea mea dela Bulci despre care o să vă vorbesc.În privinţa aceasta eu m-am folosit de faptul că ZAITZ nu mai rămînea mult în ţară şi că el cunoştea problemele de organizare a asemenea mişcări şi mi-a povestit tot războiul din Iugoslavia,şi pe urmă l-am întrebat:"ei d-le dacă s-ar pune problema să faci acest lucru în România,cum ai hotărî şi în special în ceeace priveşte regiunea care mă interesa pe mine regiunea mea Banatul.Atunci ZAITZ care nu era decît un bun militar un tehnician şi problemele politice nu-l interesau ,mi-a spus lucrul următor:"era de părere că în România nu se poate face nimic decît sub formă de maquis,exact tipul mişcării din Franţa în timpul războiului,maquis-ul că aceasta era cea mai bună formulă care n-ar putea să lupte făţiş şi să declanşeze o acţiune guvernului în care era implicat şi căderea guvernului,decît în cursul războiului la momentul convenit şi împreună după anumite situaţii strategice a frontului,pentruca astfel n-ar avea succes de reuşită.El însă spunea un lucru mi se pare avea convingerea el că Jugoslavia în situaţia de război va trece neapărat de partea puterilor occidentale.Este foarte adevărat că el vedea toată problema aceasta prin prizma Jugoslaviei,întrucît el fusese în tot timpul războiului acolo şi pentru el,~~războiul~~ infine toată

./.

problemele era pro-jugoslav avînd o admirație deosebită pentru populația jugoslavă, pentru valoarea combativă a poporului jugoslav și mă întreba care cum apreciez eu această valoare, pe urmă am discutat cu el despre strategia și tactica cea mai sănătoasă pentru acea regiune. El a arătat că după izbucnirea războiului și în cazul posibilității unei ofensive serioase Jugoslave în direcția Banatului Romîn, concomitent cu deschiderea frontului Balcanic prin debarcări în Marea Neagră între coasta bulgară și Romînia, în momentul acela Carpații meridionali ar constitui oarecum pivotul acestui front și era absolut necesar să nu pierdem această poziție chee. In consecință ca urmare acestei probleme se impunea pregătirea terenului însă cu foarte mare prudență. Aceasta însemna găsirea unor terenuri naturale și foarte puțin amenajate, direct amenajate prin tăieri de pomi sau curățiri, pentru aterizaj și decolare, apoi urmau locuri de parașutări, aceasta bineînțeles că mișcarea urma să primească atît armament și muniții cît și armament greu pe calea aerului creerea de depozite de armamente, medicamente, material sanitar și adăposturi subterane pentru acei care urmau să se retragă în munți. Aceasta a fost așa ca linie generală, pe urmă țin să spun un lucru dle președ. povestea că cumaș fi plimbat împreună cu ZAIT pe tot cuprinsul domeniul Bulci, împreună și cu BIRTASIU și analizînd lucrurile unde ar trebui să se facă cutare și cutare lucru, este o invenție gratuită și nu corespunde adevărului. Lucrurile sau petrecutînsă astfel, eu în castel la masa verde pe toate hărțile pe care le posedam, o colecție fantastică le aveam în general pentru vînătoare.

Președ: Aveai hărțile domeniului?

STYRCEA: Nu numai ale domeniului, aveam hărțile Statului Major pentru Banat, domeniu și toate chestiunile. Aceste hărți pe care le-am moștenit, eu nici nu le-am scos de cînd le-am primit dela dl. MOCSONI, pentrucă el avea mania să țină hărți, avea hărți chiar de Stat Major ale lui HANTLI, pentrucă era vînător și vroia să cunoască exact locul, șichiar cînd se construia o casă într-un loc, el modifica și am moștenit aceste hărți și atunci era foarte ușor pentru mine. In discuțiile pe care le-am avut am arătat pe masă multe terenuri și m-am dus și la vînătoare, este adevărat și am fost, însă am fost doar pe o singură vale, pe valea Mureșului, prin Tela săltatei, pe valea Fiacului, către cerbii lopătari, dealtfel eu, HALL și copilului lui ZAIT i-am dat să împuște cîte un cerb lopătar, pentrucă nu erau vînători și n-ar fi putut să împuște alt ceva și am mers la vînătoare însoțit de BIRTASIU. Dat fiind că era expus pentru mine, de a face ceva la Bulci fără BIRTASIU - eu sunt fiul adoptiv al lui MOCSONI și moștenisem foarte curînd acest domeniu și nu cunoșteam populația decît foarte puțin și era absolut necesar ca

o persoană care să cunoască şi topografia regiunii, să mă ajute şi atunci dat fiindcă BIRTASIU ştia sîrbeşte şi că ZAIT învăţase limba sîrbă în timpul războiului, ei au început să vorbească sîrbeşte între ei şipe cît am înţeles cu ZAIT informase asupra stării de spirit a populaţiei din regiune şi chestiuni de felul acesta, însă discuţii propriu zise de strategie şi tactică le-am dus cu cu ZAIT în bibliotecă. Ce mă interesa pe mine mai mult era chestiunea văii Mureşului între Deva şi Lipova, în centrul căruia se află fostul meu domeniu, deci pe urmă regiunea deluroasă Severinul de Nord şi pe urmă acţiunile locale pe care le-aş fi putut face chiar eu într-o organizaţie mai mică pe domeniu şi am ajuns la concluzia că pe valea Mureşului problema cea mai importantă ce se punea, era spionajul militar, însă ţin să spun că nu spionaj în favoarea străinătăţii, ci mişcării noastre şi eventual a străinătăţii în caz cînd comandamentul nostru militar s-ar afla în străinătate, cum desigur că ar fi fost în caz de război pentrucă ordine militare, puteau veni din străinătate nu le puteam lua noi aicea, fără cunoaşterea frontului general. Tot aşa ZAIT îmi spusese, uite ce trebue să luaţi, linia ferată, cele două trenuri naţionale depe amîndouă malurile Mureşului, minarea liniei ferate, interceptarea comunicărilor, radiograme, etc. mici acte de diversiune, însă cu mare prudenţă, pentru a nu pereclita sistemul acesta, pentru a putea rezista pînă la momentul declanşării efective grele. ZAIT îmi spusese din punct de vedere efectiv general şi trebue să spun că eu i-ampus aceste întrebări, la care el mi-a răspuns, că ceiace interesa în fond era aviaţia sovietică în Romînia, amplasamentele ei, noile aerodroame, ce s-ar face, eventual subterane pentru a se cunoaşte efectivul şi puterea aviaţiei sovietice în timp de război, spun sovietice, pentru ca noi nu aveam aviaţie, ci după tratatul de pace, etc., nu puteam avea. Si pe urmă a unităţilor atît sovietice cît şi romîneşti şi mişcările lor, deplasările de trupe infine pentru a cunoaşte aceste unităţi ca şi depozitele mari, fabricile de armament, atelierele de reparaţii, etc., a armamentului şi a armelor, etc., cam asta.

Preşed: Arată dta ce activitate conspirativă ai desfăşurat în reg. domeniului Bulci?

STYRCEA: In urma acestor discuţii pe care vi le-am spus, eu am discutat, am stabilit şi am şi aplicat în parte o serie de măsuri concrete, practice, care să uşureze, înlesnească desfăşurarea ultérioară a activităţii mişcării proiectate în această regiune şi anume: în domeniul economic, eu am înţeles că trebuia să fac faţă subsistenţei grupului ce trebuia să creez şi eventual a unui grup mult mai mare, întrucît dispuneam de posibilităţi de alimente pentru că aveam posibilităţi care întreceau pe un grup depe domeniu, contam în această ches-

./.

pe moara dela Bata, crescătoria de porci a domeniului din Tela, fabrica de salam Hertz din Timişoara, care era proprietatea mea. Dat fiind că Kx această fabrică se afla la o mare depărtate de Bulci şi era în plin şes şi tocmai la Timişoara, şi în caz cînd trebuia să lucrăm cu ea în timp de război şi dat fiind că aveam şi exista un plan să mutăm pe Hertz dela Timişoara la Bulci şi eu am vrut s-o fac în 1943, atunci am şi păşit la facerea planului care l-am întocmit eu personal, cu ajutorul lui BIRTASIU cu ajutorul tehnicienilor în materie de salam, habar n-aveau dece vreau să fac o fabrică la Bulci, în momentul cînd toată lumea fugea în străinătate şi exporta capitalul.

Eu am motivat atunci că vreau să mă fac popular în regiune că comunismul face mari progrese că eu vreau să mulţumesc populaţia şi că vreau să am lîngă mine fabrica pentru a o putea controla ca să numai fiu furat, aşa cum era la Timişoara şi am făcut ca în afara salamului de lux, care îl făcea să facă tot felul de mezeluri şi conserve. Nu am putut să o termin fiindcă am fost arestat, clădirea era aproape gata şi lipseau uşile, ferestrele, abatorul care era în parte făcut şi maşinile care erau rezervate, adică unde să le cumpăr şi unde să le găsesc, în aceasta nu erau pe loc şi nici instalate, dar dacă nu eram arestat, în Septembrie, în Noembrie sau cel mai tîrziu în Ianuarie, funcţiona. Ţin să spun că în această fabrică, am prevăzut, acest lucru l-am făcut chiar eu o cameră secretă care să nu poată fi recunoscută de nimeni, în care să fie depozitate alimente, armamentul şi muniţia uşoară, etc. In afară de acest lucru am vrut să creez şi cîteva adăposturi subterane complect camuflate în care să poată trăi mai mulţi ani sub pămînt, în pădure, şi am cutreerat eu personal pe domeniu, BIRTASIU pe care îl rugasem să-mi dea o mînă de ajutor!

Preşed: L-ai iniţiat pe BIRTASIU?

STIRCEADA, asta da, eu l-am pus în curent pe BIRTASIU, dar numai de problemele locale, pentrucă nu avea nici un rost să cunoască problema politică generală. Dle preşed., ţin să spun un lucru că BIRTASIU şi IAVORSCHI căruia îi vorbisem într-o chestiune privind armamentul nu erau persoane cu vreo ideologie politică sau măcar cu vreo educaţie politică sau cunoştinţă persoane care erau cu mult sub nivelul meu intelectual politic şi care în viaţa lor nu s-ar fi ocupat de asemenea lucruri dacă nu eram eu să le vorbesc de acest lucru şi ţin să spun acest lucru cu atît mai mult pentru un pădurar sau pentru un ajutor de pădurar în primul rînd ei habar nu aveau despre xxxxxxx ce este vorba. Ei ştiau numai un singur lucru că eu intenţionam să schimb puştile de vînătoare pe care le aveam pînă atunci ale personalului încetul cu încetul în carabine de acelaş calibru, carabine de război şi să complec

tez ca fiecare om să aibe pistolul automat.Aceasta era ceeace stiam însă scopul nu trebuia să-l știe.Dealtfel acest lucru reese clar din memorandul și din minuta,vrdam să spun un lucru d-le președinte că răspund în întregime pentru ce am făcut,dar dumnealor trebuia să înțeleagă un lucru că pîinea lor și a familiilor a copiilor lor depindea de mine eu eram stăpînul și dacă ei puteau să creadă că dacă nu fac acest lucru îi voi plasa în altă parte sau îi concediam.

Președ:Nu face obiectul procesului dumitale acest lucru.Spune dumneata,pentru procurarea de armament și muniții ce măsuri ai luat

STARCEA: Acolo am ordonat lui BIRTAȘU ca să procure tot ce găsea în regiune ca armament militar de două calibre,carabine 7,93 sau 92 am uitat de 7 ani și nouă scurt pentru pistolul mitralieră mic care mergea și la Bereta,și la Smeitzer german și la altele nu mai știu care arme,eventual la pistolul calibru numărul 8 de mînă , atît și să caute în cantitățâ cît mai mari de muniții mai cu seamă în bună stare și de armament din regiune,însă cu foarte multă prudență trebue procurat ,pentrucă nu se putea ca în regiune să cumpărăm vreo 4o de puști.

Președintele:Dece?

STARCEA:Regiunea ca și în toată țara atunci era tixită de armament,copii se jucau cu tot felul de arme și au fost chiar și accidente cu dinamită,etc,și în momentul acela se putea cumpăra pe grîu pe porumb,pe bani pe orice fel,etc.,însă trebuia să fie făcut indirect să nu se simtă că de mine ar fi cumpărat,și că pădurarul cutare vrea să-și schimbe pușca veche ca să aibe ceva mai sigur în mînă și că el să vorbească cu pădurarul cam în sensul acela noi vindem grîul,mai ști cum este acum cum este lumea,nu mai este așa o disciplină ,o să vină la canton și are să te omoare într-o noapte dacă mai găsește cerbi.I-ați o armă mai serioasă,ține-o ascunsă ,o să-ți dăm noi bani să o cumperi.Cam acestea au fost directivele mele și nu știu nu sunt în măsură să vă spun cam ce s-a cumpărat pentrucă pînă la arestarea mea în orice caz acest armament nu era prea serios,nu era prea mare,ceeace însemna că n-ar fi fost mult mai serios dacă nu eram închis ,sau poate s-ar fi complectat dupăxxxxxxx arestarea mea,Țin să spun acum că în ziua arestării mele eu am spus ca nu cumva - lui BIRTAȘU- chiar în fața celor care m-au arestat,într-un sens care era inevitabil pentru ei.El mi-a spus dle Baron,ce se face acum fără dvs.și eu am spus :"dl-e considerămă că nu sunt arestat,dealtefel de unde ști că nu am să revin,dar dacă totuși rămîn arestat atunci vei continua să lucrezi exact ca și cum as fi eu și el s-a uitat la mine cam mirat:"ce cu fabrica?"

Zic,da cu fabrica,mai cu seamă,dar absolut toate ordinele,cred că m-ai înţeles?şi într-un moment cînd n-au fost atenţi aceia i-am făcut cu ochiul aşa că era clar patru el că trebuia să continue şi am insistat că trebue să continue tot ce a putut face el eventual ulterior a făcut din ordinele mele.

Preşed:In ce alt mod ai procurat armament?

STARCEA: D-le preşedinte,trebue să menţionez ùn lucru care este însă un fleac.Eu rugasem pe HAMILTON care era mai întreprinzător să-mi procure armamentul dela ei,ei însă nu vroiau să dea armament american şi spuneau că armamentul trebue să fie European,nemţesc,etc. şi ei nu prea aveau de ăsta,dar că ofiţerii lor pentrua avea un suvenir de răsboi mai cumpărau cîte un Smeitzer ,cîte un pistol Mausser, etc. şi aveau şi ei şi atunci rugasem pe HAMILTON să-mi dea dela aceşti care aveau de astea şi în schimb să le dau o armă de vănătoare Astfel am dat o splendită armă de vănătoare englezească pilotului care l-a scos pe BUZESTI în contra unui Smeitzer spunîndu-i că eu nu aveam un Smeitzer şi mă interesa această armă.Astfel HALL şi HAMILTON mi-au lăsat Smeiserul lor dacă ştiţi pistolul mitralieră mic şi o pereche de Valtere P.P.de poliţie calibru 7,5 pe care l-am luat pentrucă se găsea muniţie pentru ele în ţară şi ZEITZ căruia i-am dat o carabină americană pentru care nu aveam muniţie mi-a lăsat Spreţul lui cum îi spunea,avea şi el în maşină lîngă şofer un Smeitzer,aceasta este tot ce am luat dela ei şi mai aveam eu personal o pereche de smeisere noi,o primisem cadou dela regimentul 4 transmisiuni în ziua de 25 august aici în Bucureşti,pentrucă capturasem chiar eu o coloană germană,adică cu ajutorul cîtorva persoane,lucru ce se poate de altfel verifica prin inventarul regimentului şi celălalt a fost tot un smeiser ruginit care a fost găsit în comerţul local prima armă care a fost găsită chiar înainte de a fi întîlnit vreodată americanii şi pe care am luat-o pentru paza cerbilor lopătari care au fost atacaţi de o bandă organizată cînd am pierdut chiar 3o de cerbi lopătari într-o noapte.Deaceia vreau să repet din punct de vedere al armamentului,la arestarea mea eu am avut 6 pistoale mitraliere,4 pistoale de buzunar Acesta nu este armament serios,însă dispusesem să se cumpere ce v-am spus înainte.Deasemenea am luat o măsură cu privire la criteriile de admisibilitate a noului personal silvic de angajat la mine.Ii spusesem lui BIRTASU ca să termine cu pădurarii bătrîni ,etc,etc,şi că toţi noii angajaţi trebue să fie tineri ,sănătoşi,tari,puternici,să aibe o experienţă efectivă de lutpă,nu de prezenţă pe front ca bucătari,ci de lutpă de răsboiul trecut - nu cum în mod greşit m-am exprimat în

/

anchetă ,nu neapărat alături de nemţi,în contra ruşilor,că aceasta nu mă interesa,ci pur şi simplu ca să cunoască metode moderne de luptă ,să fi luptat ori cu nemţii împotriva ruşilor,ori cu ruşii în contra nemţilor,dar să le fie cunoscută tactica modernă a răsboiului şi de preferinţă oameni fără familii grele şi eventual care să fie nemulţumiţi de regim sau susceptibili de a deveni.Adaug că asemenea pesoane au fost angajate de BIRTASU ,dar foarte puţini,nu ştiu dacă au fost angajaţi vreo 3-4 în cursul anului 1947.,pentrucă noile angajări se făceau la 1 ianuarie aşa încît pînă la arestarea mea nu cred să fi avut ca noi angajaţi decît vreo 3-4-5.BIRTASU o să vă spună desigur dar ţin să spun că aceste persoane nu ştiau dece sunt angajaţi aşa înc încît nu pot fi făcut responsabili de nimic pentrucă ei toţi ştiau că intră la MOCSONY la serviciu.

Preşed:Ti-a vorbit dumitale PATRASCANU despre întîlnirea pe care GHEORGHE TATARASCU a avut-o cu BYRNES la Paris?

STARCEA:PATRASCANU,nu niciodată.Dealtfel d-le preşedinte ţin să vă spun că acest lucru l-am aflat aici din actul de acuzare Niciodată nu am ştiut de acest lucru.

Preşed:Recunoşti că ai fost vizitat în dese rînduri la Bulci de către Vice mareşalul englez STEWENS şi Maiorul METIANU?

STARCEA: Da,desigur,d-le preşedinte dumnealor au venit la mine foarte des,pur şi simplu pentru vânătoare,Dumnealor ţin să vă spun că eu m-am întîlnit cu STEWENS care era şeful ,vice amiralul aerului ,şeful misiunii militare britanice.

Presed:Ai discutat cu aceştia despre acţiunile complotiste care se pregătea în anul 1946-1947?

STARCEA: Niciodată,absolut niciodată ţin să spun că STEWENSON şi era militar/care considera problema politică priveşte pe Ministrul Angliei,nu pe el,el se ţinea după litera instrucţiunilor sale şi nicio dată el nu a discutat şi nici eu n-aveam interesul.

Preşed:I-ai vorbit fostului rege Mihai,despre participarea lui PATRASCANU la complotul pe care l-aţi organizat?

STYRCEA:Regelui niciodată,absolut niciodată,vă dau toate asigurările că nu mint.

Procurorul:A arătat acuzatul că la ultima întîlnire în grup,care a avut-o în Mai 1947,la această întîlnire nu a participat, după cum declară acuzatul,acuzatul STEFANESCU.

STYRCEA:Nu,nu a participat.

Procurorul:Cum se ţinea legătura totuşi cu ALEX.STEFANESCU pentrucă el,era reprezentant serviciului de spionaj englez în cadrul grupului,cum şi ţine ţinea legătura cu STEFANESCU.

./.

STYRCEA:ZILBER . 543

Procurorul:ZILBER şi ai arătat aceasta?

STYRCEA:Apoi n-a fost discutatx vreodată temeinic problema cu cine ar ţine legătura,în cazul lipsei unuia,sau cine ar fi să zicem supleantul unuia care s-ar afla să zicem bolnav.Problema a fost pusă în modul următor,ZILBER şi cu STEFANESCU trebuia să conlucreze între ei şi cu noi,sau cu mine sau cu POGONEANU,sau cu RADU BUZESTI în lipsa unora însă noi nu eram decît un nucleu iniţial care urmam pe urmă să formăm efectiv conducerea.

Procurorul:Pe DE CHASTELAINE l-ai cunoscut dta?

STYRCEA:Da.

Procurorul:Ce s-a întîmplat cu DE CHASTELAINE la 23 Aug.1944

STYRCEA:Dle preşed.,pe DE CHASTELAINE l-am cunoscut prima dată în viaţa mea şi am şi auzit pentru prima dată de numele lui în noaptea de 23-24 Aug.1944,în ziua răsturnării lui ANTONESCU,cînd el, METIANU,acelaş METIANU care venea cu STEWNSON la Bulci şi lt.PORTER au venit la palatul regal,fiind eliberaţi de RICA GEORGESCU dela închisoarea dela Malmaison,cred dela Malmaison,dar nu ştiu precis.Cred că au venit la Palat,pentrucă PORTER care ştia să lucreze cu aparatele cu care noi le primisem din străinătate dela CRETZEANU,ele erau aparate englezeşti,dar le primisem prin CRETZEANU aicea în ţară,pentru a putea comunica cu ei în ţară,nu mai puteam lucra cuaceste aparate şi aveam unul din acele aparate la palatul regal şi PORTER urma săpună acest aparat în mişcare să-l utilizeze,să vadă dacă nu putea să găsească noul cod că probabil se schimbase ceva cu codul.Dar fiind că PORTER n-a putut pînă la 25 mi se pare,nu a putut să vorbească nici cu Cairo,nici cu Foggia,în dimineaţa de 25 la ora 4-5 dimineaţa,4 mi se pare ceva mai tîrziu,a decolat DE CHASTELAINE cu un avion militar romîn,nu ştiu dacă n-a fost pilotat chiar de BAZU CANTACUZINO şi a zburat direct la Foggia pentru a comunica verbal ce se întîmplase,lucru pe care BUZESTI, eu,SANATESCU,regele l-am explicat acolo,rezumatul situaţiei,DAMACEANU şi încă cîţiva generali care l-au pus în curent,pentru a se cere acele bombardamente care au avut loc în dimineaţa de 28 Aug.,au bombardat americanii aici la Băneasa,Otopeni,în regiunea aceasta şi înfine au bombardat în Ungaria,podurile depe Dunăre,depe Tisa,aceasta a fost situaţia.Si DE CHASTELAINE ce-am ştiut eu despre el,altfel a fost că el trăiase ani de zile în Romînia,în industria de petrol,că era funcţionar la o petroliferă şi că fusese paraşutat el cu METIANU şi cu PORTER,cu un an înainte de 23 Aug.1944 şi că fusese găsit de autorităţi.

Procurorul:Spune ce ştii dta privitor la o scrisoare de garanţie dată de PATRASCANU în legătură cu problema monarhiei.

./.

547

STYRCEA:Dle preşed.,în această privinţă nu ştiu decît atît că în Mai 1944 atunci cînd se pusese problema colaborării Partidului Comunist Romîn cu celelalte partide democrate din opoziţie, într-un bloc pentru răsturnarea regimului antonescian şi eşirea Romîniei din război,MANIU a cerut lui PATRASCANU pentru ca să exist o garanţie pentru rege,monarhie şi respectarea constituţiei şi a regimului parlamentar-democratic de tip occidental,ca PATRASCANU să dea garanţie,dar nu a vrut să dea această garanţie în modformal, însă în cele din urmă a scris o scrisoare lui MANIU,foarte scurtă, care conţinea două fraze.Una în care spunea că atîta vreme cît vor colabora aceste partide,pentru răsturnarea regimului fascist din Romînia şi a eşirii Romîniei din război,alături de puterile Axei, el în cel priveşte îşi ia angajamentul de a nu pune pe tapet,adică în discuţie problema monarhiei.Si în a doua frază spunea în consecinţă,înţelegea să se conformeze constituţiei vechi,adică aceleia care exista atunci şi această scrisoare a fost contrasemnată de MANIU,BRATIANU şi TITEL PETRESCU şi au înmînat-o regelui.Asta a fost tot.

Procurorul:Am aici o carte de meniu în limba franceză cu dat de 10 Aug.1944.Pe dosul acestei cărţi,este scrie aici ceva.Persoane care au stat la masă,după care dedesubt scrie,I.M.,D.B.,T.P.,L.P. la suv. Este scrisă de acuzat.

STYRCEA:Aceasta este scrisă chiar de mîna mea,casa nouă,este casa care exista înainte de 23 Aug., şi acolo a mîncat regele cu SANATESCU,IOANITIU,cu BUZESTI şi cu mine,după plasamentul arătat aici,în seara la cină,după care au fost primiţi IULIU MANIU,DINU BRATIANU,TITEL PETRESCU şi cred LUCRETIU PATRASCANU,intr-o audienţă la suveran.

Procurorul:Ce scop a avut această audienţă?

STYRCEA:Aceasta a fost singura audienţă colectivă pe care au avut-o daar la rege,în timpul conspiraţiei,în care noi pregăteam răsturnarea regimului antonescian.Era pima dată cînd au venit toţi 4,pentrucă era foarte greu să-i aduci chiar pe doi şi am avut mari dificultăţi în organizarea acestei chestiuni,au venit pentru a arăta efectiv regelui că erau hotărîţi a forma guvernul din 23 Aug. Tin însă să spun că în cele din urmă ne-au lăsat baltă,întrucît nu au ajuns să facă practic guvernul,încît am fost obligaţi noi să formăm guvernul aşa cum se ştie.

Procurorul:Tov.preşedinte înainte de a se trece la audierea martorilor,rog să-mi permiteţi să pun o întrebare acuzatului,pentru a se putea clarifica o situaţiune,care pare-mi-se a rămas confuză.

./.

Tov.preşed.,în declaraţiile date de acuzat cu prilejul confruntărilor,au declarat în modul următor privitor la problema atentatului.La pag.146 şi 1947 din dosarul de confruntări sunt redate declaraţiile la care fac aluzie.Intrebat acuzatul STYRCEA,cine urma să fie asasinat,a răspuns că n-a ştiut în această privinţă cum stau lucrurile cu ZILBER.Totuşi s-a discutat ceva în această chestiune, nu era vorba de atentate contra persoanelordin sindicate ci de atentate împotriva membrilorguvernului.Imi aduc aminte că ZILBER a vorbit despre acest lucru,la un moment dat şi mie mi s-a făcut rece spinarea,cînd era vorba de problema unor atentate împotriva nor persoane care deţineau posturi chee,de comandă,cum ar fi ministrul de război, etc.ZILBER,a complectat - că noi am discutat despre o împuşcare în masă pe lîngă faptul că am pomenit numele unor persoane din guvern, că principiul general era împuşcarea în masă în cadrul unei lovituri de stat.Nu s-a propus problema cine pe cine va împuşca ,ci pe baza listelor despre care am vorbit,treaba făcîndu-se recunoscută în prealabil.In acea noapte în care s-ar fi dat lovitura de stat,telefoanele ar fi fost întrerupte peste tot.

Intrebare acuzatului.Asupra acestei situaţii,a declarat în modul următor,că nu din motive de umanitate ,sau din motive de moralitate,s-au oprit dela executarea acestei situaţii,acestor atentate,ci s-au oprit pentrucă au socotit că nu sunt oportune în preziua declanşării loviturii.Dacă n-au fost oportune în preziua declanşării loviturii,întrebarea pe care o formulez eu e aceeaş Ce s-a hotărît pentru momentul declanşării,dacă ei au fost de acord să se nu treacă la executarea în fapt,la executarea atentatelor proectate în ajun.Dar întrebarea mea se referă la executarea acestor atentate în masă,pentru momentul declanşării.Este o altă ipoteză decît aceea care reese din declaraţia dela dosar.Aşa că vă rog pe dvs să puneţi întrebarea,ca să răspundă,pentru aceste ipoteze,pentru momentul declanşării atacului,care au fost proectelelor.

Preşed:Acuzat STYRCEA ce ai de spus la această întrebare?

STYRCEA:Cred că nu m-am exprimat în mod clanr,cînd am spus ieri lucrurile acestea,ca să fie executarea,adică a tuturor membrilor de partid.Problema s-a ridicat şi discutat în grupul nostru, aşa că pur şi simplu a fost considerată inoportună,ca atare şi nu a mai fost ridicată niciodată.Toate discuţiile asupra acestei probleme,au durat maximum 10-15 minute şi de atunci n-am mai discutat niciodată problema atentatelor.După această discuţie a fost majoritatea împotriva acestor propuneri şi ZILBER le-a explicat ce se urmărea prin aceste atentate,că aceste atentate care ar fi avut

a/.

loc,ar fi fost oportune în momantul chiar al declanşării,pentru ca el să fie un semnal al începerii acţiunii.Problema aceasta a ridicat-o ZILBER.

Procurorul:Da,dacă nu exista declanşare,atunci cum prezentaţii lumii acest lucru?

STYRCEA:Atentatele nu s-ar fi putut face,decît în clipa declanşării,â acelaş lucru pentrucă nu s-ar fi putut face bineînţeles din moment ce era luptă,bineînţeles că nu s-ar fi putut face un atentat.

Procurorul:Acuzatul spune că în momentul cînd s-ar fi declanşat acţiunea,ar fi fost lupte şi nu atentate.In asemenea ipoteză ce măsuri urmărea să ia ei împotriva conducerii guvernului şi ai partidului.

STYRCEA:Această problemă în prezenţa mea n-a fost discutată deloc.

Procurorul·Cum poate afirma acuzatul că nu s-a pus această problemă cînd problema de fond era a răsturnării prin violenţă a regimului şi a guvernului,ori răsturnarea prin violenţă nu poate fi acceptată,fără cel puţin arestări,dacă nu evident suprimarea conducătorii guvernului.Ce urmăreau să facă ei în ipoteza declanşării acţiunii,cu conducătorii ţării.

TSRYCEA:Problema vă spun sincer,că problema nu a fost pusă ce urmăreau să facă ,evident că se creea două tabere într-o luptă şi că conducătorii guvernului ar fi fost apăraţi de popor evident.

Procurorul:Rugăm acuzatul să nu se plaseze pe poziţia poporului ci pe poziţia lui adversă.Ce urmăreau să facă iei împotriva conducerii.Era normal ca poporul şi-ar fi apărat conducătorii, dar ei ce-au urmărit să facă cu conducătorii statului?

STYRCEA:Problema nu a fost discutată,dar eu personal aşa cum am înţeles ,problema era pur şi simplu că aceste persoane să fie arestate.

Procurorul:,Arestate,atîta numai?

STYRCEA:Evident,erau prizonieri de război.

Procurorul:Prizonieri de război.

DEPOZIŢIILE MARTORULUI IOAN BUJOIU, de 59 ani, de prof. inginer

Preşed: Vei fi audiat ca martor în procesul lui ION STARCEA MOCSONY. Il cunoşti pe acuzatul STARCEA ION?

IOAN BUJOIU: Da, îl cunosc.

Procurorul: Cînd a discutat pentru prima dată acuzatul despre organizaţia clandestină din care făcea parte martorul?

BUJOIU: In august 1946, STARCEA MOCSONY a venit la mine împreună cu fiica mea la dejun, în str. Aviator Ion Mărăşoiu lo, unde locuiam clandestin - mă ascundeam în acel moment - şi în cursul convorbirii generale în care s-a comendat situaţia zilei îmi amintesc eu i-am vorbit de organizaţia subversivă din care eu făceam parte.

Procurorul: Cu acel prilej acuzatul STARCEA a vorbit despre existenţa unei organizaţii a sa clandestine?

BUJOIU: Tot atunci el mi-a spus că la proprietatea ce o avea la Bulci, are o organizaţie subversivă de acelaş gen.

Procurorul: Ce anume ţi-a vorbit STARCEA, despre organizaţia lui?

BUJOIU: Nimic deosebit numai o simplă menţiune.

PROCURORUL: Despre un teren de aterizare nu ţi-a vorbit atunci STARCEA,

BUJOIU: El mi-a spus că acolo la Bulci avea o luncă care era un teren de păşune lung, putea eventual să fie utilizat pentru un teren de aterizaj.

Procurorul: In ce scop?

BUJOIU: Ar fi fost pentru eventualitatea unor plecări clandestine din ţară, în cazul cînd unele persoane ar dori acest lucru ar aştepta acolo un avion care ar aterizat şi l-ar scoate clandestin din ţară.

Procurorul: La o altă întîlnire, la ce persoane s-a referit STARCEA în eventualitatea scoaterii clandestine din ţară?

BUJOIU: La o altă întîlnire care am avut-o tot în acelaş loc, a doua două aceasta, mi-a vorbit despre un proect de plecare din ţară cu un avion, nu ştiu depe ce teren, a mai multor persoane dintre care îmi aduc aminte de numele d-lui VISOIANU, GRIGORE NICULESCU BUZESTI şi MIHALACHE.

Procurorul: In ce perioadă a avut loc această întîlnire în care se vorbea despre plecarea acestor persoane.

BUJOIU: In august 1946.

Procurorul: După aceasta ai mai avut martorul vreo întîlnire cu acuzatul STARCEA.

BUJOIU":Da,l-am mai văzut în Septembrie 1946 în acelaş loc.

Procurorul:Despre cine a fost vorba la acea întîlnire şi ce persoane au asistat?

BUJOIU: In septembrie la acea întîlnire au fost de faţă în afară de soţia mea şi fiica mea,care erau prezente,a mai venit un domn INGINER DUMITRU GHEORGHIU,pe care l-am convocat fie eu fie fiica mea,în tot cazul,însă nu-mi aduc bine aminte cine l-a convocat.

Procurorul:Care a fost scopul aducerii acestui inginer GHEORGHIU DUMITRU la această întîlnire?

BUJOIU:Dl.ing.DTRU GHEORGHIU era membru al partidului şi făcea parte din aceiaş organizaţie cu mine şi în eventualitatea, cînd eu aş fi plecat în străinătate clandestin,cum vroiam să plec în acel moment şi atunci mi-a cerut să-i fac cunoştiinţă cu unul din prietenii mei,pentru ca să ţină mai departe legătura cu grupul din care făceam parte.

Procurorul:Ce a vorbit atunci STYRCEA cu DTRU GHEORGHIU?

BUJOIU:Convorbirea a fost generală,discuţia a fost mai mult între STYRCEA MOCSONY şi GHEORGHIU,fiind mai mult o convorbire de amintiri în sensul următor:

Si-au amintit că au colaborat înainte de 23 Aug. pentru încheerea armistiţiului avînd legături în vremurile acelea cu anglo-americanii prin aparatul de radio emisie pe care-l avea, atît la Ankara cît şi la Cairo.Insă au colaborat indirect,că nu se cunoşteau,şi cunoştiinţa au făcut-o deabea atunci cu ocazia întrevederii dela mine de acasă.Convorbirea nu a avut niciun scop precis.A fost o simplă facere de cunoştinţă şi înainte de plecarea dlui GHEORGHIU,dl.STYRCEA dintr-o carte a rupt o pagină şi a dat-o dlui GHEORGHIU,în sensul că dacă ulterior o persoană străină s-ar prezenţa din partea lui dl.MOCSONY la dl.GHEORGHIU să poată să servească acea bucată de hîrtie ca semn de recunoaştere.Acea bucată de hîrtie era ruptă dintr-o carte în care se dădeau explicaţii asupra felului cum se cifrau şi descifrau telegramele care erau trimise prin radio în străinătate înainte de 23 Aug.1944.

Procurorul:Intre ziua plecării,încercării martorului de a părăsi ţara clandestin a mai avut vreo întîlnire cu STYRCEA?

STYRCEA:Da,a venit să-mi facă o vizită la locuinţa unde stăteam atunci.

./.

Procurorul:Ce discuţii au avut loc cu acel prilej?

BUJOIU:A fost o simplă vizită,n-a avut un scop precis, însă în timpul discuţiei cînd făceam preparative de plecare,cu care prilej,fiica mea mi-a spus atunci ca să am curaj deoarece mă voiu putea întoarce în curînd în ţară,deoarece se încheiase un aranjament,fără să-mi dea vreo dată,însă am bănuit că trebuie să fie un aranjament între misiunea americană şi Partidul Naţional Ţărănesc,şi persoanele care lucrau de acord cu PNT şi vroiau să vină în ţară un regim democrat de tip occidental.Si cu aceiaşi ocaziune fica mea mi-a propus ca o geantă de hîrtii pe care o aveam şi care-mi fusese incomodă de a o lua cu mine pe drum mi-a propus să o trimit înainte şi mi-a luat geanta în acelaş moment şi am constatat atunci am avut impresia că fiica mea poate avea intenţiunea să părăsească ţara şi ea.Altă discuţie nu am avut.

DEPOZIŢIILE MARTORULUI BIRTASU MIRCEA,de 49 ani împliniţi sunt în al 5o-lea de profesie subinginer silvic.

PRESED: Vei fi audiat ca martor în procesul lui MOCSONY ST STARCEA IOAN,îl cunoşti pe MOCSONY STARCEA IOAN?

BIRTASU: Da,îl cunosc.

Procurorul:Are cunoştinţă martorul despre acţiunea lui MOCSONY STARCEA de a organiza un complot pentru răsturnarea regimului din ţară?

BIRTASU: Da,am cunoştinţă.

Procurorul:Impreună cu cine a reflectat STARCEA să organizeze acest complot.?

BIRTASU: Cu RADU BUZESTI şi cu PICHI POGONEANU.

Procurorul:Martorul a fost atras şi el în această acţiune

BIRTASU:Da,am fost,şi eu atras în această acţiune.

Procurorul:Să arate martorul ce a făcut STARCEA în acest privinţă,cum a fost şi el atras şi ce-a făcut?

BIRTASU: In anul 1946 noembrie au sosit la castelul din Bulcim,doi ofiţeri americani Col.ZEITZ şi un martor maior ,aceştia la Castel au stat circa 3-4 zile după cîte îmi aduc eu aminte.Cu ocazia aceasta,STARCEA mi-a spus - după ce a stat de vorbă cu dînş că Col.ZEITZ este un ofiţer american care a fost în răsboiul din Iugoslavia ataşat consilier militar pe lîngă DRAJA MIHAILOVICI şi mai tîrziu pe lîngă TITO.Tot atunci cu acest prilej mi-a spus STARCEA că acest ZEITZ prin acţiunile sale pe care le-a organizat acolo în Jugoslavia i-a reuşit ca să facă o mulţime de prizioneri printre germani,acţiune organizată şi cu ajutorul partizanilor Iugoslavi de acolo.Deasemenei mi-a spus STARCEA că astfel de acţiu ni s-ar putea face sau s-ar putea organiza şi în regiunea Bulci.

Pe la sfîrşitul lunei noemrbrie începutul lunii decembrie au sosit la castelul din Bulci,după plecarea americanilor binenţeles,au sosit la castel RADU BUZESTI şi PICHI POGONEANU cu soţia.Ei acolo au stat RADU BUZESTI mix a stat aproximativ 8-lo zile,iar PICHI POGONEANU cu soţia a stat pînă în jurul primelor zile din luna ianuarie 3-4 ianuarie 1947.Cu această ocazie ei acolo au ţinut mai multe şedinţe secrete .La aceste şedinţe am fost şi eu invitat ca să iau parte şi la şedinţele la care eu am luat parte i-am auzit discutînd şi s-a discutat acolo în faţa mea posibilităţile de organizare în unele regiuni a unor grupuri de oameni înarmaţi şi posibilităţile de construcţie a depozitelor de armame muniţiuni şi alimente şi în fine ce era acolo necesar.

Procurorul: Să arate martorul ce instrucţiuni a primit dela MOCSONY STARCEA în privinţa organizării complotului?

BIRTASU: In privinţa organizării complotului STARCEA m-a rugat în a treia şedinţă la care şi eu am luat parte mi-a cerut să-l ajut în acţiunea de organizare a acestui complot şi anume să mă ocup cu recrutarea şi organizarea oamenilor în grupuri mici spunîndu-mi ca să iau contact cu pădurarii care-i aveam în subordine pe care urma să-i ferific sau mai bine zis pe care i-am verificat că sunt oameni de încredere şi acestor pădurari mi-a spus să le dau misiunea să culeagă informaţii de orice fel din regiune şi aceştia la rîndul lor să-şi caute aderenţi din locuitorii din jur să-şi formeze fiecare cîte un grup în jurul său to în scopul ca să culeagă informaţii.

Procurorul: Ce acţiuni concrete a întreprins STARCEA în vederea complotului?

BIRTASU: Această acţiune concretă întreprinsă de STARC în vederea organizării acţiunii, în ianuarie 1947, STARCEA mi-a spus mie şi administratorului IAVORSCHI ADOLF că vom merge toţi trei împreună la pădure ca să căutăm locuri potrivite pentru construcţia depozitelor de armament şi muniţiuni, STARCEA a plecat singur însoţit de un tăiat tînăr de acolo din comună şi după ce s-a întors de acolo mi-a spus că a găsit locurile potrivite şi că pentru aceste deposite urmează ca să începem construirea lor. Deasemenea în martie 1947, am lucrat împreună cu STARCEA la plan de construire a unei fabrici de salam care ar putea servi să poată alimenta organizaţia în momentul cînd acţiunea ar fi intrat s-ar fi acţionat contra regimului şi pentru răsturnarea ei prin forţă.

Procururol: In planul de construire al acestei fabrici era prevăzută şi o cameră secret?

BIRTASU: Da în planul acestei fabrici a indicat STARCEA să i se construiască o cameră secretă pe care să o poată folosi pentru depozitarea de armament, muniţiuni. Fabrica de salam mai înainte a fost făcută fără acest proect, în decursul construcţiei însă STARCEA a indicat ca să i se facă acolo într-un colţ al fabricii camera aceasta.

Procurorul: Să arate martorul dacă a primit arme dela STARCEA?

BIRTASU: Da am primit.

Procurorul: Martorul are cunoştinţă şi de alte arme în afară de acestea?

BIRTASU: Da am cunoscut,am primit mai înainte 3 arme dela STARCEA Schemeiser cu cîte 32 cartuşe din aceste arme una mi-am reţinut-o mie,una i-am dat-o administratorului IAVORSCHI,iar una am dat-o unui pădurar.

Procurorul:Numai aceste trei arme ţi-au fost date?

BIRTASU:Nu am mai primit în afară de acestea alte 7 arme cu 1ooo gloanţe şi alte 25 de arme automate.

Procurorul:Cine a pus toate armele acela acolo?

BIRTASU: Nu le-am pus aceste arme însă după arestarea lui STARCEA în urma ordinului pe care l-am primit dela NICULITA care-l înlocuia pe el cu depline pute i şi avea şi procură generală,le-am aruncat toate în munţi.

Procurorul:Alticineva nu a mai adus arme acolo,?

BIRTASU: Nu,am mai fost încă trei arme sau pînă la 5 arme care seau găsit în castelul lui STARCEA de MIHAI BLAGOI,atunci cînd am predat castelul organelor administrative de stat.Au fost ascunse acolo într-o cameră a lui STARCEA de care nu ştia nimeni nimic,BLAGOI MIHAI a căutat ceva acolo şi întîmplător a dat de ele.

Procurorul:Ce instrucţiuni a primit martorul dela STARCEA în momentul arestării acestuia în 1947.?

BIRTASU: In mommentul arestării STARCEA mi-a spus ca să caut prin actele sale din castel orice acte care aş crede eu că ar putea să fie compromiţătoare pentru dînsul acestea acte,să le iau şi să le ascund la mine.Deasemeni mi-a dat 6o bucăţi monezi de aur tot cu scopul de a le păstra şi să le ascund la mine acestea le-am şi luat de acolo din castel şi le-am dus la mine şi le-am ascuns în podul casei.

Procurorul:Să spună martorul dacă în momentul arestării cînt erau în casă organele securităţii nu i-a dat un indiciu,un ordin deschis sau camuflat pe care el să-l înţeleagă pentru a continua acţiunea întreprinsă,nu i-a făcut un semn ca să continue mai departe?

BIRTASU: Nu mie dat nici un indiciu.

Procurorul:Ce persoane străine l-au vizitat pe STARCEA în afară de cele menţionate?

BIRTASU: La castelul din Bulci au fost Generalul Stewenson şi aghiotantul Maior METIANU,Dl.PAUL BONCUR ministrul Franţei la Bucureşti ,a mai fost d-ra MICHAU tot dela legaţia franceză,lt.HAMILTON care l-a însoţit pe colonelul ZEITZ.

STARCEA: Dacă dl.BIRTASU este sigur de numărul armelor care i le-am dat și ar putea să precizeze cînd și în ce privește ultimul cuvînt?

BIRTASU: De cele trei arme le-am primit,adică cele 25 de arme pe care le-am primit le-am dus în valea Fiscului,le-am primit pe la începutul lunii ianuarie cînd a venit mareșalul STEWENSON la castfel,iar cele trei arme le-am primit pe la sfîrșitul lunii februarie tot atunci am primit și celelalte 7 arme.

STARCEA: A menționat numele de HAMILTON,dacă HAMILTON a fost vreodată la Bulci cu ce prilej și pe cine a însoțit?

BIRTASU: Eu stiu că numele lui HAMILTON pe maiorul acela care l-a însoțit pe colonelul ZEITZ.

DEPOZITIILE MARTORULUI ADOLF IAVORSCHI, de 46 de ani, de profesie hirticultor.

Președ: Ai să fi audiat ca martor în procesul lui MOCSONY STARCEA ION. Cunoști pe MOCSONI STARCEA ION?

IAVORSCHI: Da, îl cunosc.

Procurorul: Să ne spună martorul ce ocupațiune a avut pînă în 1947.?

IAVORSCHI: Pînă în 1947 am fost la moșia Dl. Baron MOCSONY ca administrator agricol.

Procurorul: Cunoști dta activitatea complotistă dusă de STYRCEA?

IAVORSCHI: Da cunoscut.

Procurorul: Cine l-a ajutat pe STYRCEA în această activitate complotistă?

IAVORSCHI: L-a ajutat MIRCEA BIRTASU, BOGDAN PETRU, dșoara ZECHMAISTER, BLAGOI MIHAI, UDRESCU PETRE, NICULESCU PUSMAN.

Procurorul: Ce ști dta despre această activitate?

IAVORSCHI: In iarna anului 1946, am fost chemat pentru unele probleme ale moșiei la dl. baron. Cînd am ajuns acolo, am fost condus în salonul mic, unde am stat la o masă dl. baron, IONESCU BALACEANU și MIRCEA BIRTASIU; Dl. baron a avut în fața lui un dosar pe care era scris România II și a explicat că acest dosar conține planurile lui pentru răsturnarea guvernului Petru Groza, în locul căruia dlui va forma un guvern de stil conservator englez, unde dlui va fi președintele Consiliului de Miniștrii, RADULESCU POGONEANU, NICULESCU BUZESTI și alții vor deține alte portofolii.

Procurorul: In primăvara anului 1947 ce discuții a avut martorul cu STYRCEA?

IAVORSCHI: In primăvara anului 1947 am fost chemat de dl. baron și mi-a spus că dlui vrea să răsădească niște puieți de mesteacăn în parc. M-am dus și i-am adus 3-4 muncitori și împreună cu dlui ne-am dus în pădure la Cemeneț, am ales puieții de mesteacăn și muncitorii s-au apucat să le scoată. Intre timp dl. baron mi-a spus să mergem prin pădure într-un loc, mi-a arătat: vezilocul acesta este un loc foarte bun pentru o grupă subversivă care să atace trupele sovietice și romîne, cari trec pe șosea. După aceea ne-am întors la Bulci, la Bulci am arătat muncitorilor unde trebue să facă gropile pentru ca să răsădească puieții. Intre timp dl. baron m-a chemat la o parte și mi-a spus următoarele: că dlui organizează grupuri subversive care să fie

./.

bine înarmate şi bine instruite,ca să poată fi folósită cu succes împotriva trupelor sovietice şi comuniste romîne.Armamentul îl va primi dela englezii şi americani şi o parte din arme le va cumpăra dela locuitori prin oameni de încredere ,la care au rămas din timpul războiului,cum a şi făcut.

Procurorul:Ce i-a cerut STYRCEA martorului să facă?

IAVORSCHI:Dl.baron STYRCEA mi-a cerut să-i culeg informaţii despre diferiţi locuitori,ce păreri politice au,ce cred despre el ca să-i poată folosi în organizaţia lui contra statului.

Procurorul:In cursul verii 1947 ce discuţii a avut cu STYRCEA?

IAVORSCHI:In 1947 în luna lui August,cînd dl.baron STYRCEA s-a întors dela Bucureşti,mi-a spus că RADULESCU POGONEANU şi alţi prieteni de ai lui sunt arestaţi şi el urmează să fie arestat şi dlui va merge în pădure şi va alege un loc,şi împreună cu BIRTASIU MIRCEA ,CRUTACIN VASILE şi cu mine să mergem să săpăm o cameră subterană unde dlui îşi va depozita armament şi alimente şi de unde îşi va conduce trupele subversive.

Procurorul:Să spună martorul cu cine ţinea STYRCEA la Bulci anumite şedinţe secrete.

IAVORSCHI:La Bulci,veneau următoarele persoane;cu care ţinea şedinţă:dl.mareşal STEVENSON şi maior METIANU dela Misiunea Militară Engleză,Ministrul Franţei în Romînia BONCOUR cu secretara lui,un colonel şi un locotenent sau căpitan american ,prinţul SUTU,prinţul GHICA ,RADULESCU POGONEANU cu soţia lui,dirx BIBI POPESCU,directorul general al domeniilor regale din Săvîrşin, IOANITIU secretarul regelui,NICULITA GHEORGHE şi MIRCEA BIRTASIU.

Procurorul:Să arate martorul ce metode folosea,pentru a atrage oamenii din regiune de partea sa?

IAVORSCHI:Dl.baron STYRCEA a folosit următoarele metode, personal am fost instruit ca să duc o propagandă antidemocratică şi anticomunistă prin oamenii de încredere.A făcut liste despre diferiţi oameni de partid,ai partidului comunist,pe care în repetate rîndurili ameninţa că-i va spînzura cînd va ajunge la putere. La moara Bata s-au falsificat evidenţele contabile şi s-au sustras mari cantităţi de cereale.Din aceste cereale,o parte s-au dat personalului ca plată în natură,iar altă parte s-a vîndut locuitorilor cu un preţ de 2-3 ori mai eftin decît preţul real al pieţii, spunîndu-le"statul nu poate să vină în ajutorul populaţiei şi dlui ca proprietar poate şi în timpurile acestea grele să-i ajute".

Procurorul:Altceva ce mai ști,alte metode folosite,lemne s-au distribuit?

IAVORSCHI:Da,s-au distribuit și lemne cu prețuri reduse locuitorilor,și s-a spus tot la fel că dlui le vine în ajutor, ca să le ajute.

Procurorul:Știe martorul despre o încăpere,o cameră, secretă prevăzută în planul de construire a fabricei de salam?

IAVORSCHI:După alegerile din 1946 baronul organizează grupuri subversive,fiind dirijat de englezii și americani,ducînd o propagandă intensă în rîndurile populației,a distribuit două vagoane de salam pe care le-a dat cu prețuri reduse.A construit o fabrică de salam,care era prevăzută pentru aprovizionarea grupurilor subversive.In această fabrică era cuprinsă și o cameră secretă, această cameră secretă a fost contruită fără uși și fără ferestre, intrarea prin tavan,pentru depozitarea de arme și munițiuni.Pentru construirea acestei clădiri a fost adus un meistru dela Timișoara BATANYI ANTON ,cu fiul și un nepot de al lui.Fiul lui BATANYI ANTON a fost urmărit de organele securității,fiindcă a fost SS-ist.

STYRCEA:Cine i-a spus dlui IAVORSCHI,că eu ași fi avut legături conspirative cu dl.NECULITA,cu ministrul Franței și secretara lui,cu STEWENSON și cu METIANU,cu prințul GHICA și cu administratorul domeniului dela Săvîrșin și alte persoane pe care le-a numit și pe care eu nu le-am indicat în declarațiile date?

Procurorul:Tov.președ.,martorul nici nu a spus lucrul acesta martorul a spus că cu aceste persoane,acuzatul a avut vizite și a avut discuții.

Președ:Nu a spus că ai avut legături conspirative?

STYRCEA:Ce legături conspirative am avut cu dșoara ZECHMAISTER și cu BALINT PETRU și deasemeni cine i-a spus lui că intenționam să spînzur pe comuniștii din Bulci.

IAVORSCHI:Dșoara ZECHMAISTER era la castel acolo și la arestarea dlui baron a sustras acte în timpul percheziției.A doua întrebare,dl.baron singur s-a pronunțat în curtea castelului,cînd va ajunge la putere,va spînzura comuniștii chiar către membrii de partid.

Procurorul:Tov.președ.,dat fiind recunoașterea făcută de acuzat,cu prilejul interogatoriilor care s-au luat,confirmate și de depozițiile martorilor audiați azi în ședință și a documentelor aflate în dosar,acuzarea renunță la audierea martorilor BIRTASIU AURORA și CIUCA LIVIA.

- - -

DEPOZITIILE MARTORULUI MURESEANU ALEXANDRU,de 38 ani,muncitor.

Preşed:Vei fi audiat ca martor în procesul STEFANESCU, KOFLER,BERMAN şi CALMANOVICI.

Dacă cunoşti pe acuzaţii STEFANESCU ALEXANDRU,KOFLER REMUS, BERMAN JAK şi CALMANOVICI EMIL?

MURESANU:Da,cunosc pe ing.STEFANESCU,CALMANOVICI EMIL şi pe BERMAN.

Procurorul:Să arate martorul în timpul războiului ce ocupaţie a avut,unde a lucrat?

MURESANU:Am fost la ing.STEFANESCU dela Romîno-fir,ca fecior în casă,din anul 1941 pînă în 1945,Septembrie.

Procurorul:In afara atribuţiunilor lui de serviciu,ce anume sarcini i-a dat STEFANESCU în mod special?

MURESANU:In afară de serviciu,am primit dela dl.STEFANESCU o servietă pe care a spus ca să o ascund la calorifer.Si am fost trimis de cîteva ori pe str.Lascăr Catargiu,numărul nu-l ştiu,la un anume domn IONESCU.

Procurorul:Această servietă de care a vorbit martorul a ascuns-o la calorifer?

MURESANU:Da,am ascuns-o.

Procurorul:Această servietă,stătea acolo ascunsă,la calorifer sau era folosită?

MURESEANU:Această servietă a spus dl.STEFANESCU cînd vor veni dl.ing.CALMANOVICI şi BERMAN să le-o dau şi cînd va veni dl. IONESCU,MARINESCU din Lascăr Catargiu să le-o dau şi lor.Dl.BERMAN şi dl.CALMANOVICI au venit de mai multe ori,cînd împreună,cînd singuri, cînd unul cîte unul şi la cererea lor le-am dat-o,şi cînd plecau mi-o dădeau înapoi şi am pus-o înapoi.

Procurorul:Dar STEFANESCU cerea din cînd în cînd şi el servieta?

MURESANU:O cerea,el ştia unde este,umbla şi seara şi noaptea,el ştie unde este.

Procurorul:Dar celălalt,IONESCU folosea servieta?

MURESEANU:A cerut-o de cîteva oricînd a venit singur lenoi.

Procurorul:Stie martorul ce era în servietă?

MURESEANU:Asta nu ştiu,ştiu că erau nişte hîrtii,însă nu ştiu ce conţineau.

Procurorul:Da,de unde ştie martorul că erau nişte hîrtii.

MURESEANU:Erau în servietă şi se simţea că sunt hîrtii şi odată s-au umplut de păcură,pentru că a fost pe cazanul de calorifer

./.

şi dl.STEFANESCU le-a scos şi unele din ele le-a ars.

Procurorul:După 23 Aug.1844 pe cine a mai văzut martorul venind la STEFANESCU?

MURESEANU:Am văzut pe LUCRETIU PATRASCANU ,o singură dată.

Procurorul:Să arate martorul cum s-a produs această vizită

MURESEANU:Cînd a veni LUCRETIU PATRASCANU la noi,a vorbit la telefon dl.STEFANESCU şi a spus că este aicea dl.PATRASCANU şi între timp mi-a spus ca să fac o cafea şi să pregătesc o dulceaţă şi că o va duce singur.Intre timp dl.STEFANESCU a ieşit afară,şi eu curios am pus pe tavă şi am dus singur şi l-am văzut pe dl.PATRASCANU,era în biroul mare,în fund pe fotoliu.

Procurorul:Era singur.

MURESEANU:Singur era.

Preşed.:Acuzat STEFANESCU dacă ai de pus vreo întrebare martorului?

STEFANESCU:Pe ce timp,cînd a venit în vizită dl.PATRASCANU şi dacă cu acea ocazie nu-şi aduce aminte că a venit şi dl.LE ROUGETELE.Poate că nu ştia dl.MURESEANU cine era acel englez,Ministrul Angliei?

MURESEANU:Nu_mi aduc aminte.

Preşed:Dacă ştia că atunci a venit şi un englez?

MURESEANU:Eu n-am văzut.

STEFANESCU:Nu a adus dlui cînd a venit englezul şi PATRASCANU ceai pentru trei persoane?

MURESEANU:Aceasta nu-mi aducaminte.

Preşed:Acuzat BERMAN n-ai de pus nici o întrebare?

BERMAN:Nu,nici o întrebare.

Preşed:Acuzat CALMANOVICI ai de pus vreo întrebare?

CALMANOVICI:Cînd am venit pentru prima dată la STEFANESCU şi mi-a dat hîrtiile din geantă,nu mi-a dat numai geanta în mînă.

MURESEANU:Hîrtiile,nu,geanta am dat-o.

CALMANOVICI:Cînd am venit prima dată la STEFANESCU,în ce an.La confruntări a spus cînd.

MURESEANU:Nu-mi aduc data aminte.

CALMANOVICI:Ultima oară,dacă îşi aduce aminte,dacă am venit înainte de 23 Aug. sau după?

MURESEANU:Inainte de 23 August.

DEPOZITIILE MARTORULUI IONESCU ALEXANDRU,de 5o ani,geolog.

Preşed:Vei fi audiat ca martor în procesul lui STEFANESCU, KOFLER,BERMAN şi CALMANOVICI.

Cunoşti dta pe STEFANESCU ALEXANDRU?

IONESCU:Da.

Preşed:Dar pe KOFLER REMUS?

IONESCU:Nu,nu-l cunosc.

Preşed:Dar pe CALMANOVICI EMIL?

IONESCU:Da.

Preşed:Dar pe BERMAN JAK

IONESCU:Nu-l cunosc.

Procurorul:Să ne arate martorul ce funcţinni a avut dînsul la Soc.Romîno-Americană?

IONESCU:Am avut funcţia de geolog şi de administrator de supraveghere,de administrator unic şi în Consiliul de Administraţie,pînă la naţionalizare.

Procurorul:Să ne spună martorul cînd l-a cunoscut pe ALEXANDRU STEFANESCU?

IONESCU:Pe ALEXANDRU STEFANESCU l-am cunoscut în 1943.

Procurorul:Cu ce prilej l-a cunoscut?

IONESCU:L-am cunoscut cu ocazia cînd am fost solicitat de RICA GEORGESCU ,care era închis,ca să vin în ajutorul lui,în sensul de a finanţa o grupare,sau mai bine zis un bruion,care avea legături cu Cairo.

Procurorul:Cine i-a făcut legătura de cunoştinţă cu STEFANESCU?

IONESCU:Personal m-am dus.

Procurorul:Cu ce scop s-a făcut această legătură?

IONESCU Cu scopul de a finanţa un telegrafist care era aicea cu numele de TURCANU,care avea legătură cu Cairo.

Procurorul:Martorul avea vreo legătură în toată această chestiune?

IONESCU:Da.

Procurorul:Cu ce se ocupa martorul în cadrul acestei...

IONESCU:Cu descifrarea şi cifrarea mesagiile transmise şi primite dela Cairo în lupta care se ducea împotriva naziştilor.

Procurorul:Ce fel de mesagii,cifra şi descifra martorul ce conţineau aceste mesagii?

IONESCU:Conţineau mesagii referitoare la ieşirea Romîniei din război şi până la urmă s-au transmis telegrame sau mesagii

./.

refezitorx la condiţiile de armistiţiu.

Procurorul:Note cu caracter informativ,s-au transmis?

IONESCU:Note cu caracter informa,da,s-au transmis.

Procurorul:Cu sume de bani a finanţat ALEXANDRU STEFANESCU?

IONESCU:Cam circa 8-9 milioane lei în vremea aceea.

Procurorul:De unde ştie martorul că s-a dat această sumă?

IONESCU:Banii mi-au fost daţi de ALEX.STEFANESCU care i-am transmis lui TURCANU.

Procurorul:Stie martorul dacă ALEXANDRU STEFANESCU a fost recompensat de către Intelligence Service pentru activitatea lui,dar sumele pe care le-a dat au fost restituite?

IONESCU:Nu ştiu.Nicidespre sume nu ştiu.Stiu că sa făcut un decont şi a fost prezentat lui RICA GEORGESCU şi unui colonel BOXHALL.

Procurorul:Cine era acest colonel?

IONESCU:Din partea Misiunii Britanice.

Procurorul:Este rugat martorul să ne arate ce metode a folosit,pentru ca să transmită materialul acesta informativ?

IONESCU:Erau două metode.Prima de a primi mesagiile prin radio simplu şi veneau la ora Germaniei,seara şi altele veneau printr-un aparat de telegrafie fără fir,care era postat în diferite locuri din Bucureşti şi se transmiteau şi primeau mesagiile.

Procurorul:Cine manipula acest aparat de emisiune.

IONESCU:Un radiotelegrafist cu numele de NICOLAE TURCANU.

Procurorul:Să ne arate martorul cu ce fel de cifru a lucrat el la cifrarea şi descifrarea mesagiilor.

IONESCU:Am lucrat cu trei cifruri, Nr.3,Nr.5 şi Nr.7.

Procurorul:De unde a primit?

IONESCU:Unul l-am primit dela RICA GEORGESCU,unul l-am primit dela ing.GHEORGHIU şi unul dela ALEXANDRU STEFANESCU.

Procurorul:Care l-aţi primit dela ALEX.STEFANESCU?

IONESCU:Numărul 7.

Procurorul:După ce soseau mesagiile dela serv.de informaţii britanic din Cairo,şi martorul le descifra,ce făcea cu ele?

IONESCU:Acestea se făceau în trei exemplare.O copie se dădea lui RICA GHEORGHIU la închisoare,una ing.GHEORGHIU şi una lui ing. STEFANESCU.

Procurorul:Ce telegrame le-a înregistrat,sau le-a păstrat martorul,sub o formă carecare?

IONESCU:Pînă la o anumită dată da,le-am transcris într-un carnet pe care i l-am remis lui ALEXANDRU STEFANESCU,după 1944.

,după încheerea armistițiului. 564

Procurorul:Tov.președinte noi am depus acest carnet pe masa instanței.V-ași ruga să binevoiți a dispune,să-i fie arătat carnetul martorului?

Acesta este carnetul?

IONESCU:Da,ăsta e carnetul.

Procurorul:Tov. președinte v-ași ruga să il lăsați în mînă, pentru ca să-i pun unele întrebări în legătură,cu acest carnet.

La pagina 129 aș ruga pe martor să deschidă carnetul ce se găsește acolo?

IONESCU: Acest carnet index compus din 129 pagini este al meu și eu am trecut o parte din radiogramele trimise la Cairo și primite dela Cairo.Acest carnet l-am dat dlui ALEXANDRU STEFANESCU la cererea dumisale în anul 1944.

Procurorul:Cine a dat această declarație?

IONESCU Eu.

Procurorul: O confirmați?

IONESCU: Da.

Procurorul:Cînd ați predat carnetul vă puteți aminti în ce lună în ce perioadă?

IONESCU: In septembrie 1944.

Procurorul:Prin septembrie 1944,vi l-a cerut STEFANESCU?

IONESCU: Da,mi l-a cerut în sensul că l-am întrebat ce să fac cu el nu mai am nevoie de el.El mi-a spus :"dă-l să-l țin eu".

Procurorul:In ce calitate vi la cerut ,în ce calitate i l-ați dat?

IONESCU:Eu i-am dat acest carnet pentrucă vedeți,erau,au venit în țară sau mai bine zis au fost parașutați trei ofițeri britanici și am păstrat acest carnet și am trecut o parte din aceste telegrame pînă la sosirea sau după eșuarea misiunii lor,ca să se vadă că nu a fost nici trădare că ei au fost prinși în momentul cînd ei au fost arestați și aceștia au fost arestați și au rămas închiși pînă la încheerea armistițiului în stare de arest deaceia am transcris aceste telegrame acolo.

Procurorul:Dar în ce calitate avea STEFANESCU ,hai să zicem și dreptul ca să păstreze acest carnet?

IONESCU: Nicio calitate nu pot să precizez.

PROCURORUL : Dar puteați să dați acest carnet oricărei persoane?

IONESCU: Nu,l-am întrebat dacă are nevoie de el.

Procurorul:Dar dece nu l-ați dat de exemplu la altcineva,dece nu l-ați depus la Academie sau lui IONESCU?

./.

IONESCU:Păi, dumnealui știu,dumnealui avea legături sau mai bine zis a avut diferite legături în timpul războiului cu diferite persoane.

Procurorul:Prin urmare în virtutea acestor legături?

IONESCU: Da.

Procurorul:Ar putea să ne spună martorul sub ce nume primea ALEXANDRU STEFANESCU instrucțiuni dela serviciul de informații britanic,sub ce nume conspirativ?

IONESCU:Avea numele de MIMI.Pentru dînsul nu prea au venit mesagii.

Procurorul:La ce intervale de timp lua legătura martorul cu ALEXANDRU STEFANESCU în timpul activității lor din perioada războiului?

IONESCU: La două sau trei zile,atunci cînd veneau mesagiile.

Procurorul:Dar cu RICA GEORGESCU?

IONESCU În fiecare zi sau chiar de două ori pe zi.

Procurorul:Dar STEFANESCU se ducea la RICA GEORGESCU la închisoare?

IONESCU: Da,a fost de două sau trei ori.

Procurorul:Unde s-a întîlnit martorul cu acuzatul ALEXANDRU STEFANESCU?

IONESCU La dînsul acasă,sau la dînsul la birou.

Procurorul:La birou?

IONESCU: Avea o societate ROMANOFIR.

Procurorul:Cu ocazia întîlnirilor la STEFANESCU pe cine a mai cunoscut martorul acolo.?

IONESCU:Am cunoscut odată pe Inginerul DRAGOS POP și o dată pe inginerul CALMANOVICI.

Procurorul:STEFANESCU cînd i-a prezentat pe aceștia i-a spus martorului ceva despre dînșii?

IONESCU: Mi-a spus că dl.Ing.DRAGOS POP este o cunoștință a lui și despre inginerul CALMANOVICI că era o persoană care avea legătură cu LUCRETIU PATRASCANU.

Procurorul:Să arate martorul mai clar ce legătură exista între ALEXANDRU STEFANESCU și CALMANOVICI?

IONESCU: Inginerul CALMANOVICI mi se pare că făcuse legătura între STEFANESCU și cu PATRASCANU ca să-l informeze că s-a format blocul partidelor democrate,atunci și dînsul trebuia să fi informat,LUCRETIU PATRASCANU de cererile care s-au făcut în numele

./.

celor trei mari.puteri.

Procurorul:Dar dece natură erau legăturile dintre acuzatul STEFANESCU şi dintre LUCRETIU PATRASCANU?

IONESCU: Erau de natură ca să-l informeze din ce moment ce s-a format blocul partidelor democratice atunci ca să-l informeze exact de cererile celor trei mari puteri,erau de natură informativă.

Procurorul:LUCRETIU PATRASCANU ce politică făcea?

IONESCU: A partidului comunist?

PROCURORUL: Dar STEFANESCU era comunist?

IONESCU: Dînsul a căutat să facă legătura aceasta pentru cele patru partide mai bine zis care căutau să determine eşirea Romîniei din răsboi.

Procurorul: Dar dela cine şti dumneata că STEFANESCU discuta cu PATRASCANU,cu CALMANOVICI aceste instrucţiuni şi informaţii în legătură acestea erau de natură informativă?

IONESCU: dela ALEXANDRU STEFANESCU.

Procurorul:Dar dumneata l-ai cunoscut pe PATRASCANU?

IONESCU:Da,l-am cunoscut

Procurorul:Cum cu ce prilej?

IONESCU: L-am cunoscut în ziua de 27 august 1944,la Banca Naţională,cînd erau bombardamentele acelea,cînd am cifrat nişte mesagii în legătură cu bombardamentul care s-a făcut de către aviaţia americană grupului de germani care erau la Băneasa,şi atunci i-am fost prezentat de STEFANESCU lui LUCRETIU PATRASCANU.

Procurorul:Despre PATRAŞCANU ştie martorul că era în legătură cu RICA GEORGESCU?să arate.

IONESCU: Da,ştiu că era în legătură cu RICA GEORGESCU, pentrucă erau în guvern la început şi i-a cerut în acelaş timp numirea unui funcţionar la societatea Romîno-Americană.

Procurorul:Să deschidă martorul carnetul ca să-i pun cîteva întrebări în legătură cu acestea,să deschidă martorul la pagina 58-59,ce se găseşte la aceaste pagini?

IONESCU:Se găsesc nişte nume.

Procurorul:Este primul nume SUFITARIOL şi în dreptul lui scris PUIU.Ce înseamnă aceasta?

IONESCU:Era un nume de cod.

Procurorul:Numele de cod a lui SUFITARIOL,deci sub acest nume trebuia să apară în mesagii.

IONESCU:Da,dar nu a apărut însă niciodată.

./.

 564

Procurorul:Al doilea nume este ICA ANTONESCU,al treilea numa IULIU MANIU,denumit ALECU,al patrulea nume V.C.G.-era RICA GEORGESCU denumit AUREL.

IONESCU:Da.

Procurorul:Mai jos se găseşte VISOIANU-IANOS,acesta era numele lui în cadrul corespondenţei cu biroul de informaţii din Cairo.

IONESCU:N-a fost nici o corespondenţă în legătură cu el.

Procurorul:Mai jos se găseşte mareşalul şi în drept MIT CA,ce înseamnă aceasta?

IONESCU: Tot numele dat de Cairo ca să desemneze anumite persoane.

Procurorul:Si aici este vorba de cine?

IONESCU: ANTONESCU.

Procurorul:La pagina 59 al doilea nume care este?

IONESCU:A lui HORIA SMA cu numele de ZORA.

Procurorul:Dar ce rost avea să g figureze HORIA SIMA în acest carnet în anii 1942-1943.

IONESCU: Codul s-a dat se vede că era vechi şi atunci se vede că figurau numele acestuia.

Procurorul:Fusese întrebuinţat şi mai înainte.

IONESCU: Probabil că a fost întrebuinţat şi mai înainte nu ştiu dacă a fost n-am întrebat niciodată.

PROCURORUL: Următorul nume care este?

IONESCU : DINU BRATIANU.

Procurorul: DINU BRATIANU şi dedesupt ?

IONESCU : G.B.

Procurorul:Nu cumva este vorba de GHEORGHE BRATIANU care îi era numele?

IONESCU: Da,exact numele îi era TRAIAN.

Procurorul:Dar SANDU cine este?

IONESCU: SANDU era ALEEXANDRU RACOTA

Procurorul:Acela la moşia căruia s-a făcut paraşutarea lui DE CASTELAINE ?

IONESCU: Alături de el,la el nu s-a făcut paraşutarea?

Procurorul:Se vede apoi scris un nume,FARO,cine este FARO?

IONESCU: Eù.

Procurorul:Dumneata? şi însfîrşit un alt nume NAE = MALT

IONESCU: NICOLAE TURCANU.

./.

Procurorul:De unde ai primit dumneata acest însfîrşit dicţionar de nume?

IONESCU: Era trecut în cod.

Prpcurorul:In care cod ?

IONESCU: Codul nr.3 pe care l-am primit la acea dată în 1942.

Procurorul:Dela cine?

IONESCU: Dela RICA GEORGESCU.

Procurorul:Acum la pag.59 jos se găseşte un mesagiu,citeşte-l dta.

IONESCU: Pentru GICA,rog comunicaţi producţia de petrol pe 1942 şi pentru patru luni 1943.

Procurorul:Vasă zică :rog comunicaţi producţia de petrol 1942 şi pentru patru luni 1943,Ce reprezenta acest mesagiu?

IONESCU: Vroia să ştie despre producţia de petrol care era în ţară.

ProcurorulâDar cine trimetea acest mesagiu

IONESCU:Trimetea Cairo,cerea aceasta.

Procurorul:Biroul de informaţii Cairo?

IONESCU:Da.

Procurorul:Si s-a trimis acest raport?

IONESCU: Poate să se fi trimis nu ştiu.

Procurorul:Rapoartele acestea se trimeteau numai pe calea aceasta?

IONESCU: S-au trimis şi pe calea unor curieri diplomatici.

Procurorul:Mai sus de acest mesagiu este un alt mesagiu. Noi continuăm să vă transmitem regulat mesagii.Cînd şi cu cine pleca ALECU-adică MANIU - neapărat nevoie ca înainte de plecare sau postul T.F.F.să fie pus în funcţiune.Despre care post T.F.F.era vorba?

IONESCU: Un post pe care probabil îl avea MANIU la un moment dat.

Procurorul:Deci este vorba de un post pe care-l avea MANIU la dispoziţie,aceasta în afară de postul venit prin TURCANU?

IONESCU: Da,a venit ulterior postul,dar nu a putut lucra niciodată.

Procurorul:deschide la pag.7o se scrie acolo afară de postul T.F.F.englez ,propunem să trimitem un aparat pentru GICA şi DAN,Dacă sunteţi de acord comunicaţi adresa unde trebue trimis.Despre ce fel de post de emisiune este vorba?

./.

IONESCU:Tot de un aparat de T.F.F.,un alt aparat.

Procurorul:La pag.72,este un mesagiu,acolo datat 6 Aug.1943 şi se scrie la început "ex",ce inseamnă aceasta?

IONESCU:Expediat.

Procurorul:Citiţi primele rînduri,lăsaţi primele două rînduri,citiţi rîndul al doilea?

IONESCU:V.I.-adică cu aparat prins - adică paraşutiştii au fost prinşi.E vorba de Aug.,1943,nu putea să fie vorba de paraşutişti nici eu nu mai ştiu ce a fost aici.

Procurorul:Se poate ajuta,dechideţi la pag.78,la mijloc, scrie polonez VOLSCHI cu întreg grup este arestat Iunie.E o legătură între cele două pasagii.Intre primul pasagiu care l-am citit adineaori V.I. şi polonez VOLSCHI cu întreg grupul estă arestat Iunie.

IONESCU:Da,este exact.

Procurorul:Despre ce este vorba?

IONESCU:Este vorba de un grup de polonezi care aveau un aparat de transmisiune şi care a fost arestat şi a rămas arestat pînă,la sfîrşitul războiului.

Procurorul:Deschideţi la pag.80,mesagiul cel dintîi,sfîrşitul cum sună?

IONESCU:"Guvernul romîn are toată solicitudinea pentru polonezii arestaţi".Recte ION ANTONESCU. E o greşală,nu guvernul romîn, era spus în felul ăsta.

Procurorul:Care era substratul acestui mesagiu?

IONESCU:Că oamenii n-au fost trimişi la Berlin şi că erau să fie împuşcaţi.Aceştia erau luaţi sub ocrotire de ION ANTONESCU, MIHAI ANTONESCU.

Procurorul:Deschideţi la pag.72.Acolo unde am citit VOLSCHI cu aparat,prinşi.Fraza următoare,citiţi-o dvs.,cu glas tare.

IONESCU:Populaţia din Ploeşti mulţumită că nu a bombardat oraşul,să nu mai arunce creioane explozive.

Procurorul:Ce explicaţie are acest mesagiu pe care l-aţi expediat dvs. lor?

IONESCU:Se svonise la un moment dat,că ar fi aruncat americanii sau englezii creioane explozive.

Procurorul:Şi aţi cerut să nu se mai arunce creioane explozive.

IONESCU:Da.

Procurorul:Deschide dta la pag.73,unde sunt mesagiile 31,32,33 trimis prin S.,mesagiu relativ ofiţer primit,bine,sosit Vîrciorova,menţineţi secret complect.Ofiţerul lucrează cu PITULESCU fost deputat în judeţ,ALEEU adică MANIU,trebue informat dacă

 567

crede că ar sprijini acţiunea,pentru a reuşi cu treaba şi pentru maximum de secret,poate că e preferabil a discuta şi a aranja numai cu DAN fără ALECU.Trimiteţi răspuns urgent.Relativ la telegrama Nr. 31,32,33 cele care le-am citit anunţîndu-vă sosirea,ofie cu postul F. Verci unde a făcut contact cu PIT,fost deputat.Mai urmează mîine seara.La ce se referă aceste mesagii?

IONESCU:Se referă la TURCANU.

Procurorul:Cum a venit TURCANU,în cîteva cuvinte?

IONESCU:A venit prin Jugoslavia.

Procurorul:Cine era PITULESCU şi ce legătură are TURCANU?

IONESCU:A fost director gral al Poştelor,TURCANU a trecut în Romînia la o vie a fratelui lui PITULESCU.

Procurorul:La mesagiul 35 pe această pagină spune aşa:TED va fi Istambul 1o-2o Sept. Cine este TED?

IONESCU:Ted MASTERSON,fost director al Soc.Unirea de petrol.El era lt.col.la Biroul de informaţii britanic şi pe urmă în Comisia Aliată de Control,el era la Cairo.

Procurorul:La pag.8o se găseşte un mesagiu:"Romînia pregătită pentru sosirea anglo-americanilor.Atitudinea guvernului şi a armatei favorabilă.Mihai aşteaptă cu nerăbdare debarcarea anglo-americană,fie coasta mării Negre,fie Balcani.M. (Mihai) nu opune armata în contra anglo-americanilor.Teama lui continuă să fieo invazie rusească.O acţiune pripită în Romînia,etc .,populaţia şi armata consideră ALECU (MANIU) singurul salvator al democraţiei romîneşti. ALECU pregătit preluarea conducerii"Acest mesagiu cine l-a cifrat?

IONESCU:Eu l-am cifrat şi l-am trimis.

Procurorul:La pag.83 sus,se scrie acolo aşa:"AU-noroc:.Ce este acest AU.

IONESCU:Aceasta înseamnă AUREL,adică RICA GEORGESCU.

Procurorul:Foarte mulţumit eşti bine,apoi sunt cîteva majuscule.Le poţi deslega?

IONESCU:E vorba de RADU PROTOPOPESCU.

Procurorul:Ar prefera ALECU lucreze cu post T-8.Rog răspuns urgent la terenul de recepţie.Despre ce fel de teren de recepţie este vorba?

IONESCUEra vorba decei trei paraşutişti lansaţi cu paraşute

Procurorul:Ofiţerul englez sunt eu şi apoi semnează mai jos DE CHASTELAINE .Cine este acesta şi ce funcţie indeplinea acesta?

IONESCU:Era tot un director la Unirea de Petrol şi era lt. colonel la serv.de informaţii britanic,în timpul războiului,a lucrat la Cairo.

./.

508

Procurorul:Inainte de a fi la Cairo,ști dta unde a lucrat?

IONESCU:Nu.

Procurorul:Deschide dta la pag.7 citește acolo niște nume care sunt scrise.

IONESCU:ANSON BEN era numele lui DE CHASTELAINE.

Procurorul:Acestea erau adresele lui DE CHASTELAINE .Dece este și HANSON și BROWN B.Dece le schimba?

IONESCU:Nu știu,probabil că schimba adresa.

Procurorul:In perioada cînd lucra TURCANU a fost el chemat vreodată la ALEXANDRU STEFANESCU.Cine l-a adus acolo?

IONESCU:El a fost o singură dată,eu l-am dus și cu COSTICA MUGUR,a fost chemat cu scopul de a-i face o observație,relativ la o purtare cam neglijentă,TURCANU avea gradul de lt.în armata britanică.

Procurorul:Unde lucra el,pentru cine,în armata operativă, sau în ce serviciu

IONESCU:În armata operativă,lucra în serv.de informații?

Procurorul:STEFANESCU era și el ofițer în serv.de informații britanic?

IONESCU:Nu era.

Procurorul:Așa dar cum putea chema el ca cetățean romîn, putea el să cheme pe un ofițer,un lt.din serv.de inf.britanic să-i facă observații,în ce calitate.

IONESCU:Pentrucă-l finanța,și ca să-l facă să meargă mai departe cu transmiterea mesagiilor,era superior lui.

Procurorul:Era sub ordinele lui STEFANESCU?

IONESCU:Nu ,era independent.

Procurorul:De cine asculta TURCANU,cine-i dădea ordine.

IONESCU:Nu asculta de nimeni.El era mai mult dirijat.Ca să fiu precis îl dirija C.MUGUR.

Procurorul:Si COSTICA MUGUR dela cine primea aceste instrucțiuni,pentru a-l dirija?

IONESCU:Din propria lui inițiativă.TURCANU de altfel era romîn.

Procurorul:Mi-ași permite să spun că este clar în sensul că TURCANU,ofițer englez este chemat la ordinul lui STEFANESCU,care-i face observație.

După ce a fost surprins postul de radio emisiune condus de polonezi refugiați ei nu sau interesat de soarta acestora cînd erau deferiți cercetărilor.Cînd au fost arestați?

IONESCU:Precis numărul n-ași putea să-l dau că nu-l știu. Pot spune că erau vreo 45../.

569

Procurorul:Deunde ştiaţi că au fost arestaţi ,grupul polonezilor?

IONESCU:Mi-a spus RICA GEORGESCU,cînd îl vizitamla închisoare.

Procurorul:RICA GEORGESCU se interesa şi de soarta celuilalt aparat de recepţie.Atunci de unde ştia?

IONESCU:Erau închişi la aceiaşi închisoare.

STEFANESCU:Rog.pe dl.martor să precizeze din iniţiativa cui a venit la mine sau a fost adus la mine,acest operator TURCANU.Dacă eu am cerut să-l aducă?

IONESCU:Din iniţiativa lui RICA GEORGESCU.

Procurorul:Este clar.Seful de Stat Major l-a trimis la comandant să-l muştruluiască.

STEFANESCU:N-am pe ce să mă intemez.N-am auzit ce a declarat dînsul,însă nu ştiu în ce calitate spune dînsul că am lucrat cu el?Am fost şef,de unde şef?

Preşed:Fără comentarii.Dta vrei să explici dta martorului Ce vrei dta?

STEFANESCU:Ce calitate am avut eu,şi cum am fost adus în această chestiune?

IONESCU:Ca să finanţeze pe TURCANU şi în acelaş timp RICA GEORGESCU,a rugat ca să-i predăm mesagiile.

STEFANESCU:Si mai cine?

IONESCU:Nu ştiu,n-aş putea să vă spun.

CALMANOVICI:Unde m-a întîlnit martorul după 23 August şi ce cuvinte mi-a spus?

Preşed:Ce legătură are aceasta?

CALMANOVICI:Foarte mare legătură.

IONESCU:L-am întîlnit şi l-am salutat pe dl.CALMANOVICI Făcea o lucrare într-un cartier,pentru funcţionarii Min.de Finanţe, conducea dînsul o lucrare.După aceea,l-am întîlnit mai tîrziu în alt parte şi tot aşa l-am salutat.

CALMANOVICI:Nu este adevărat.

Preşed:Dta înţelegi să pui întrebări,sau să faci comentari Dta nu discuţi cu martorul şi eu o să pun întrebările martorului dac sunt concludente.Să fim înţeleşi.Aşa se desfăşoară desbaterile.

IONESCU:L-am întîlnit mai tîrziu pe stradă,am vorbit foarte puţin,l-am salutat şi atîta tot.

CALMANOVICI:Cînd a fost întîlnirea aceia la o lucrare la Ministerul de Finanţe,la ce dată.

IONESCU:Cred că în 1946.

CALMANOVICI:La ALEXANDRU STEFANESCU cînd a intrat într-un birou ce fel de ochelari avea?

Preşed:Tribunalul respinge intrebarea,că nu e concludentă.

CALMANOVICI:Să-şi aducă aminte,dacă eu iam fost prezentat atunci?

IONESCU:Da,i-am fost prezentat dlui ing.CALMANOVICI.

DEPOZITIILE MARTORULUI WEXLER PAUL, de 54 ani, de profesie, funcţionar, cu domiciliu în str. Cringului Nr. 15.

Preşed: Vei fi audiat ca martor în procesul STEFANESCU, KOFLER BERMAN şi CALMANOVICI.

Cunoşti pe STEFANESCU ALEXANDRU?

WEXLER: Nu.

Preşed: Cunoşti pe KOFLER REMUS?

WEXLER: Da, îl cunosc.

Preşed: Cunoşti pe BERMAN JAK?

WEXLER: Da îl cunosc.

Preşed: Cunoşti pe CALMANOVICI EMIL?

WEXLER: Da, îl cunosc.

Procurorul: Să ne arate martorul în ce împrejurări l-a cunoscut pe REMUS KOFLER?

WEXLER: L-am cunoscut pe acuzatul REMUS KOFLER la sfîrşitul lui 1942 şi începutul anului 1943.

Procurorul: Ce legături a existat între ei?

WEXLER: A folosit casa mea de locuinţă, drept casă de şedinţe şi casă conspirativă.

Procurorul: Ce cunoaşte martorul în legătură cu materialul care era în casa aceasta?

WEXLER: Materialul a fost adus de tehnic de ANA SOLOMON şi depus în casa mea, într-o ascunzătoare, ascunzătoare făcută care a fost făcută de ing. SOLOMON. Ascunzătoarea strîndu-se nemai putînd să fie folosită, s-a folosit drept loc pentru acest material un scrin. S-a atr atenţiunea lui KOFLER că acest loc pentru acest material este nepotriv şi că materialul va fi ridicat foarte curînd. Cu o seară înaintea arestării noastre, sau cu două seri, materialul a fost ales încă odată. O parte din material s-a triat şi s-a distrus prin ardere şi am atras din nou atenţiunea că materialul este într-un loc cu totul cu totul nepropriu, ascunzătoarea fiind stricată şi mi s-a spus că materialul va fi ridicat peste o zi sau două, în timpul cel mai scurt.

Preşed: A venit ANA SOLOMON să ridice acest material aşa cum a spus acuzatul KOFLER?

WEXLER: Nu a venit, căci altfel nu s-ar fi găsit la mine.

Procurorul: Ce s-a întîmplat atunci cu acest material.

WEXLER: Cînd a năvălit organe siguranţei în casa mea, nevasta a căutat să distrugă materialul, închizîndu-se în cameră arzîndu-l, dar nu a mai avut timp şi siguranţa a găsit materialul.

Procurorul: Acuzatul REMUS KOFLER a locuit în această casă?

WEXLER: A locuit cu intermitenţă, a folosit casa cîte 2-3

./.

zile,o zi pleca şi pe urmă iar venea.

Procurorul:Cu cît timp înainte de căderea materialului a plecat REMUS KOFLER din casă?

WEXLER:Cu o seară,sau două seri înainte.

Procurorul:Pentru ce nu a luat acuzatul REMUS KOFLER măsuri ca să se ascundă şi acest plic care conţinea materialul cel mai important în ascunzătoarea făcută.

WEXLER:KOFLER ne-a asigurat că materialul va fi ridicat în timpul cel mai scurt şi ne tot amîna.Noi insistam şi atrăgeam atenţiunea asupra materialului,neştiind atuncea ce materialul conţine dar ni s-a spus că este un material excepţional de secret şi important şi s-a tot amînat pînă am fost arestaţi.

Procurorul:Stie martorul care era numele conspirativ a lui REMUS KOFLER?

WEXLER:Stiam două sau trei nume,LEONIN SERGIU ,aceste două nume.

Procurorul:Cine dela Siguranţă a făcut anchetă pentru căderea materialului din casa Wexler?

WEXLER:TAFLARU.

Procurorul:Cine era TAFLARU?

WEXLER:Nu ştiu,el ne-a anchetat.

Procurorul:Acuzatul a fost şi el în faţa judecăţii cu ocazia judecării procesului s-a amintit de numele SERGIU?

WEXLER:S-a amintit.

Procurorul:TAFLARU se cunoştea cu REMUSKOFLER înainte de căderea acestui material?

WEXLER:Nu ştiu.

Procurorul:Stie ceva în legătură cu căderea soţilor WEIGEL

WEXLER:Da.Soţii WEIGEL au fost arestaţi prin februarie 1943.Amănuntele care mi s-au dat atunci au fost aproximativ următoarele,că s-au găsit la dînsul o serie întreagă de materiale ilegal şi că au fost arestaţi.Cu această ocazie mi s-a spus că a fost arestat o noapte sau o zi şi SERGIU - adică COFLER - şi a scăpat după aceia dela siguranţă.

Procurorul:Deci acuzatul REMUS KOFLER îl cunoştea pe TAFLARU încă dela această arestare.In afară de aceste fapte ce cunoştinţă are martorul înlegătură cu REMUS KOFLER ,ce alte fapte trădătoare şti că a mai făcut?

WEXLER: In legătură cu LILI WEIGHEL ,ştiu că COFLER sub pretextul de a ajuta pe LILI WEIGHEL în închisoare întreţinea legături de dragoste cu dînsa - în loc să se ocupe de scoaterea materia-

572

lelor - trimitea scrisori de dragoste la închisoare,însă sub pretextul unei activităţi în slujba poporului COFLER ţinea legătură de dragoste cu ea cu LILI ,urmărea procesul ei punct cu punct,pas cu pas.Arătase şi se lăuda că s-a dus la avocatul lui LILI WEIGHEL pentru a conduce procesul şi a cunoaşte momentele procesului şi o serie întreagă de astfel de amănunte.

Procurorul:Dacă după 23 august 1944,martorul a mai avut legături cu REMUS COFLER?

VEXLER: O singură dată m-am văzut cu COFLER cîteva zile după 23 august 1944,cînd am căutat să stabilesc cu COFLER amănuntele căderii.El a încercat să mintă şi xxxxxxx să nu spună adevărul, să nege o serie de aspecte importante ale căderii ,în special în legătură cu materialul,şi după aceia nu m-am mai văzut - un aspect,al doilea aspect.Noi nu ştiam atunci ce este COFLER ,eşit din închisoare i-am cerut de lucru,de muncă,muncă de partid.M-a tot amînat ne-a tergiversat,Alt amănunt ,l-am întrebat din ce cauză nu mi-ai spus situaţia care ai avut-o înainte,că acum este scos,şi mi-a spus că n-are importanţă că azi lucrurile s-au întîmplat.Deci tactica de înşelare de a induce în eroare şi de a profita de lipsa de informare sau de buna credinţă a unui tovarăş.

Procurorul:În momentul cînd organele de siguranţă au pătruns în locuinţa lui se mai afla în locuinţă şi alt material în afară de acest plic important?

VEXLER :Se aflau două rînduri de materiale.Un material care a fost ascuns în ascunzătoarea care nu a fost găsită,ascunzătoarea fiind un ventilator.

Procurorul:Vasă zică materialul neimportant nu a fost găsit şi care se afla în ascunzătoare?

VEXLER : Si a fost scos abia după 23 august prin dărămarea zidului şi a fost predat.

Procurorul:Nu se putea pune plicul acesta important venit de la C.C.în acelaşi condiţii în care a fost depozitat materialul x neimportant?

VEXLER: Stia COFLER foarte bine că ventilatoarele erau pline şi nu se mai putea pune şi am cerut în repetate rînduri să trimită ori pe cineva să ne dreagă ascunzătorile,ori să creieze o altă ascunzătoare,ori să plece plicul ,lucru care a fost tot amînat.

Procurorul:Mai era o ascunzătoare în pod nu se putea pune în cealaltă ascunzătoare?

VEXLER: Aceia era o ascunzătoare absolut numai formală,nu a

- - - - - - - - -

şi săpui acest material acolo.

Procurorul:In această ascunzătoare siguranţa a umblat în pod?

VEXLER: Nu,pe cîte ştiu eu.Cînd a intrat siguranţa eu am fost izolat într-o cameră.

ASESOR: Dacă siguranţa cînd a intrat s-a dus direct la material?

VEXLER: Lucrurile s-au petrecut în felul următor :Casa aceasta se compunea dintr-o cameră la parter şi două camere la etaj.Eu am fost lovit şi oprit jos la parter.Siguranţa după aceia s-a dus la etajul I. Nevasta ştiind - adică auzind ,simţind că vine siguranţa - s-a închis ca să dea foc materialului.Siguranţa a spart uşa şi s-a dus repede sus.N-am fost de faţă întrebaţi-o pe nevasta mea,eu am fost jos izolat la parter şi nevasta a fost sus.

Avocatul:Acuzatul BERMAN venea la întîlnirile din casa martorului?

VEXLER: A venit de vreo două ori.

Apărarea: Dacă între COFLER şi BERMAN era o strînsă prietenie.

VEXLER: La toate şedinţele de lucru care au avut loc eu nu am participat decît la începutul şedinţelor şi după aceia mă retrăgeam.

COFLER: I-am dat instrucţiuni să ascundă materialele în ascunzătoarea din pod cînd mi-a comunicat că plicul fiind prea mare nu încape nedeschis în ventilator?

VEXLER:Cred că nu mi-a spus-Dar sunt sigur că i-am spus că ascunzătoarea din pod nu se putea folosi şi este o ascunzătoare formală.I-am atras atenţia în mai multe rînduri că scrinul nu poate fi o ascunzătoare pentru asemenea material şi să găsească o soluţie ori venind inginerul sau altcineva să facă o ascunzătoare,ori să le ia La acest lucru întotdeauna mi-a spus că va pleca în cîteva zile,că va pleca curînd.

COFLER: Dacă atunci cînd mi-a răspuns martorul că nu va putea pune plicul în ascunzătoarea din pod,dacă nu i-am spus eu să zidească cu ipsos în pod?

VEXLER: Poate să fi spus.I-am spus însă singur nu pot să le folosesc această ascunzătoare,nu se poate folosi.

COFLER: Dacă atunci cînd m-a întrebat dacă poate lua ca ajutor pe şoferul BANDITOVSCHI pentru această zidire ,dacă i-am spus eu nu,nu se poate,fiindcă acest zid este vorba de viaţă şi de moarte, şi nu are voie să ştie nimeni?

VEXLER: N-a avut loc astfel de discuţii.

COFLER: Dacă sfeşnicele care se aflau în fiecare cameră erau

puse la dispoziţia mea pentru arderea materialului în caz că s-ar întîmpla ceva?

VEXLER: Aceasta este adevărat.

COFLER: Dacă ştie cine a adus siguranţa la casa din str. Crîngul.i nr.15 în noaptea aceia şi dacă ş.ie că ,casa a fost căutată în timpul nopţii şi nu a fost găsită de aceia care i-a adus ..uranţa şi a trebuit să aştepte pînă dimineaţă ca să găsească casa.

VEXLER: MIRCEA BIJI a fost acela care după propriile lui declaraţii la proces a recunoscut că a adus siguranţa în casa mea.

Procurorul:Tov.preşedinte am de pus o întrebare.Are cunoştinţă martorul că această casă a lui era urmărită de siguranţă încă cu două luni mai înainte?

VEXLER:N-am cunoştinţă.O singură dată într-o şedinţă am spus lui COFLER ,eu venind după începerea şedinţei,că parcă s-a ţinut cineva după mine şi parcă am văzut o lampă electrică care se stingea.Mi-a spus n-ai nicio grijă că ţi s-a părut,etc.,etc.

Procurorul:Tov.Preşedinte,eu insist asupra cererii care s-a făcut mai înainte ca să fie adus dosarul în legătură cu judecata care a avut loc în 1944 în acest proces.Acolola dosar noi vom găsi materialul din care rezultă notele însăşi de filaj care s-au făcut încă din luna octombrie.

VEXLER: Stiu tot în legătură cu întrebarea pusă de tov.că MAGHERU MIHAI înzr-o seară pînă ce a ajuns acasă a arătat că a fost urmărit ore întregi de siguranţă,însă că după aceia a reuşit să se desfacă şi a reuşit să scape de urmărire.

COFLER: =In legătură cu cererea formulată de către acuzare,cred că este bine să fie adusă şi Scînteia din 9 iunie 1945,în care se vorbeşte despre proces,în care se vorbeşte despre cei doi provocatoricare au fost apăraţi de avocaţi.....

Preşed:S-a formulat de către acuzare această cerere.

CALMANOVICI: Pe ce linie politică l-am folosit pe dînsul cînd a luat contact cu mine,ce urmăream prin discuţiile politice cu dînsul,pe ce linie politică era el şi pe ce linie politică căutam să-l trag.

VEXLER: Ducea muncă de lămurire cu mine pe linie antifascistă,şi pe linie muncitorească.

CALMANOVICI:Unde şi-a făcut dumnealui studiile şi ce fel de influenţă a suferit el în evoluţia lui pînă atunci?

Preşed:Aceasta este o întrebare neconcludentă.

./.

CALMANOVICI: Ce politică faţă de Uniunea Sovietică se degaja din discuţii.

Preşed: Aceasta nu pot să i-o pun martorului poate că nu răspunde, îl pune în situaţie....

CALMANOVICI: Mă rog, întrebaţi-l şi poate răspunde.

Preşed: Pune o întrebare în legătură cu procesul dumitale.

CALMANOVICI: Dacă ştie în ce sens lucram cu SEMO, MARCU STERN cu FOCSENEANU în legătură cu materialele ilegale?

VEXLER: Stiu.

CALMANOVICI: Dacă după 23 august 1944, a avut concurs activ la rezolvarea problemelor care erau puse de către partidul nou?

VEXLER: Ajuta.

 577

DEPOZITIILE MARTOREI VEXLER GETA:.de 45 de ani,activistă,cu domiciliul în București str.Crîngului nr.15.-

Președ:Vei fi aduiată ca martoră în procesul lui STEFANESCU ALEXANDRU,COFLER REMUS,BERMAN JAK și CALMANOVICI EMIL.

Ai cunoscut pe acuzații care ți i-am înșirat?

G.VEXLER:Nu pe toți.

Președ:Pe ALEXANDRU STEFANESCU l-ai cunoscut?

G.WEXLER:Nu l-am cunoscut.

Președ:Dar pe ceilalți?

G.VEXLER : Pe ceilalți i-am cunoscut.

Procurorul:Să ne arate martora cînd l-a cunoscut pe acuzatul REMUS COFLER și ce legături au fost între ea și REMUS COFLER?

G.VEXLER: Pe REMUS COFLER l-am cunoscut în anul 1943 el a fost legătura mea în muncă.

Procurorul:Ce știe martora despre o scrisoare scrisă de cătr acuzatul REMUS COFLER către deținuții din închisorile Caransebeș, Mislea și Văcărești?

G.VEXLER: Această scrisoare pe care a scris-o REMUS COFLER către deținuții din închisorile Caransebeș ,Mislea și Văcărești mi a dat-o mie să o scriu pe o foiță de țigară pentru a fi transmisă în închisori.In această scrisoare aăra că nu este de acord și face aspre reproșuri deținuților că ei nu ascultă de directivele pe care le primesc și că fac fracționism și-i amenința că se vor lua măsuri aspre împotriva lor.

Procurorul:Scria acolo ca să se ia legătura cu LILI REVES Dacă în aceastăscrisoare era vorba de LILI REVES?

G VEXLER:Da,în acea scrisoare pentru deținutele din închisoarea Văcărești că ele trebue să asculte de directivele pe care le primesc din LILI REVES și să o recunoască pe LILI REVES ca una dintre conducătoarele lor în închisoare.

Procurorul:Să ne relateze marotra împrejurările în care a fost arestată în 1943.

G VEXLER: In dimineața zilei de 15 decembrie 1943,foarte devreme dimineața cred că a fost pe la 7 sau înainte de 7,a venit un grup masiv de agenții siguranței,au năvălit în casă noastră și ne-au arestat,ne-au imobilizat imediat cu revolverele,întinse înspre noi.Făcînd percheziție în toată casa.Cu o zi înainte fusese la noi REMUS COFLER și făcuse o verificare,un control al materialului care era ascuns la noi în casă.Materialul era o arhi-

vă a U.P.-ului şi o parte din arhiva partidului a C.C.-ului.A scoss din aceste pachete şi a aro cîteva hîrti,destul de puţine,iar restul pachestului destul de voluminos mi l-a dat mai departe în păstrare.Acum nu ştiu dacă să spun şi felul cum a fost păstrat materialul - Materialul se găsea foarte la suprafaţă într-un sertar al unui scrin /al unui dulap, pentrucă o ascunzătoare mai bună în coşul unei ventilaţi pe care o aveam ocupată de alt materiale mult mai puţin importante, astfel cînd agenţii siguranţei au venit de îndată ei au început perchezitia ,aproape imediat au mers acolo ~~şi xx~~ la dulapul acela şi au găsit materialul.

Procurorul:Care este cauza că acest material care era foarte important aşa cum arată martora,nu a fost luat şi dus în altă parte şi pus în siguranţă,dacă acea ascunzătoare era plină.?

G.VEXLER: Vă voi arăta cum a fost.Materialul U.P.-ului, arhiva U.P.-ului era la noi de mai mult timp,Acel material de partid pe care scria arhiva C.C.-ului a fost adus ,n-aş putea să vă spun exact,cu două trei săptămâni înainte,dar scurt timp,spunîndu-se că este adus pentru ~~scurtă~~ vreme pentruca să-l ţinem la noi cîteva zile,căci casa unde trebuia să fie adus materialul momentan este înnesiguranţă.Si la repetatele noastre cereri cînd au trecut trei patru zile,i-am spus lui COFLER,i-am atras atenţia asupra acestui material foarte important şi foarte periculos,ca să ia acest material şi l-am rugat să trimită să-l ia sau să le ia şi a spus mai aveţi răbdare.I-am arătat că acest material important ~~atx~~ stă într un loc ~~ga~~ foarte nesigur,totuşi continuă să-l lase acolo,spunîndune că va trimite să-i ia,va trimite să-l ia.

Procurorul:Dacă ~~a~~ o zi înainte de căderea COFLER a fost prin casa VEXLER şi a spus soţilor VEXLER că va veni a doua zi,va trece ANY SOLOMON şi va lua acest material?

GETA VEXLER: Da.a fost cu o zi înainte de cădere şi vă spuneam că a umblat,a aranjat acel material l-a triat acel material, şi a spus că va trece ANA SOLOMON să ia materialul peste o zi sau două.

Procurorul:Cine i-a anchetat la siguranţă?

GETA VEXLER: TAFLARU.,era comisarul şef.

Procurorul:Dacă cu această ocazie la sigranţă sau la proce a fost vorba şi de Sergiu.

GETA VEXLER: Da,la siguranţă a fost vorba şi de SERGIU şi ne-a întrebat cine este SERGIU.

Procurorul:Si la proces?

./.

GETA VEXLER : Să la proces a fost.

Procurorul:Dacă ne poate preciza martorul ,dacă poate chiar TAFLARU a întrebat cine este SERGIU?

GETA VEXLER: Da,precis chiar în prima seară îmi amintesc că la prima anchetă a întrebat cine este SERGIU.

Procurorul:Stie martora că cu o altă ocazie mai înainte SERGI fusese arestat la siguranţă de TAFLARU?

GETA VEXLER: Da,cu ocazia căderii lui LILI VEIGHEL şi EGON VEIGHEL chiar SERGIU ne-a povestit .Nu ştiaţ dacă l-a anchetat TAFL RU sau altcineva, dar mi-a spus că a stat o noapte la siguranţă şi că i s-a dat drumul negăsindu-se nici un fel de dovezi şi mai mult chiar el a povestit că după aceia a fost pe la LILI WEIGHEL în închisoare,şi că a văzut că a fost urmărit de o maşină a siguranţei sau că a fost un agent al siguranţei,care a mers cu el împreună un timp şi pe urmă a reuşit să scape de urmărire,ceva în genul acesta nu-mi amintesc exact,dar ştiu că mi-a spus cu un merit foarte mare a lui că a fost în discuţie cu un agent al siguranţei la cercetări şi pe urmă s-a dus la închisoare să-i facă o vizită lui LILI REVES.

Procurorul:In momentul acela COFLER era ilegalizat?

GETA VEXLER: Cînd ne-a povestit era ilegalizat,dar dacă s-a întîmplat înainte sau nu,nu ştiu.

Procurorul:Dar mergea la închisoare?

GETA VEXLER: El ne povestea că a fost la închisoare - nu ştiu dacă era în momentul acela ,nu a precizat dar în orice caz atunci era ilegalizat.

Procurorul:Matora a fost închisă în acel timp cînd era şi LILI?Ce ştie despre tratamentul în legătură cu LILI WEIGHEL şi relaţiile dintre COFLER şi LILI VEIGHEL?.

GETA VEXLER: In timpul cît am stat în închisoare LILI VEIGHE continua să aibe legături cu COFLER.Primea regulat îndrumări din partea lui,corespondenţă din partea lui şi din punct de vedere material primea foarte multe pachete,foarte multe lucruri,în închisoare o ducea foarte bine.

Procurorul:Dacă după 23 august 1944, martora s-a mai întîlni cu acuzatul REMUS COFLER?

GETA VEXLER: După 23 august 1944,l-am mai văzut odată pe REMUS COFLER cînd a venit la noi în casă,ca să încerce să ne convin gă să arătăm că el nu este vinovat de căderea noastră,de căderea materialului,că noi am fi vinovaţi pentru acest lucru şi că totuşi am fi putut găsi un loc unde să ascundem materialele mai bine,şi l

căderea noastră să nu cadă şi materialul în mîna siguranţei,şi a fost o discuţie destul de violentă cu această ocazie dintre el şi soţul meu.

Procurorul:Stie cumva martora că înainte de căderea materialului casa aceasta a fost filată de siguranţă,are cunoştinţă?

GETA VEXLER" N-am ştiut,acest lucru l-am aflat mai tîrziu la închisoare.

Apărarea:Dacă în materialul de arhivă căzut se găseau şi date care priveau pe acuzatul JAC BERMAN?

GETA VEXLER: Tov.noi nu am cunoscut materialul,era un plic închis pe care scria arhiva C.C.-ului.

COFLER: În ce zile obisnuiam în general să vin în casa VEXLER pentru şedinţe şi cînd plecam?

GETA VEXLER: Nu avea zile fixe.Foarte des venea Sâmbătă seara şi rămînea peste duminică.Alteori venea luni,marţi ,miercuri şi stătea cîte -2-3 zile ,uneori numai cîte o zi,uneori cîte 24 de ore.,ori cîte 2-3 zile.

Preşed:Dacă venea numai pentru şedinţe ?

GETA VEXLER: foarte rar numai pentru şedinţe.

COFLER: După ilegalizarea mea din octombrie 1943,dacă s-a întîmplat să stau numai o jumătate de zi sau o zi,sau dacă veneam începînd de vineri ;sâmbătă şi rămăneam pînă luni sau marţi?

GETA VEXLER: Deobicei cîte 2-3 zile stătea,Deobiceiu cum v-am spus şi înainte spre sfârşitul săptămînii cînd venea,dar au fost şi cazuri şi nu rare cînd venea şi în cursul săptămînii.

COFLER:Dacă înainte de arestare,dacă s-a dus în ziua de 15 decembrie,deci era într-o marţi,searaş dacă în acea seară a fost o şedinţă?Ce sedinţe au fost înainte de arestare?

GETA VEXLER: Chiar în preziua arestării noastre,adică atunci cînd a fost COFLER ultima dată la noi nu a fost şedinţă.A fost cu cîteva zile înainte,cu 2-3 zile ,cu cîteva zile înainte,xx a fost o şedinţă.

COFLER: Dacă luni seara sau în ultima zi,cînd puteam ţine şedinţe a fost o şedinţă cu inginerul CALMANOVICI?

GETA VEXLER: Nu,ultima nu a fost şedinţă şi nu a fost.

COFLER: Sâmbătă seara dacă a fost şedinţă pînă duminică seara.

GETA VEXLER: Eu nu-mi amintesc exact în ce zi a fost,înainte de cădere o şedinţă,Vă spun că înainte cu două-trei zile scurt timp,a fost o şedinţă.

./.

COFLER: Dacă MIRCEA BIJI a fost sâmbătă la ultima şedinţă?

GETA VEXLER:La ultima şedinţă care a fost în casă a fost MIRCEA BIJI.

COFLER: Dacă ştie cine a adus siguranţa la casa VEXLER

GETA VEXLER: Nu ştiu cine a adus siguranţa.

COFLER: Dacă aceascrisoare pe care martora a transcris pe o foiţă de ţigară ,de unde ştie că am scris-o eu şi dacă-şi ami teşte cum era semnată.

GETA VEXLER: Mie mi-a dat-o COFLER s-o scriu.

Preşed:Era semnată de cineva?

GETA VEXLER: Nu-mi amintesc semnătura,dar ştiu că a ş discutat asupra acestei scrisori şi a spus :vezi,spunea,ei trebue săx asculte de directivele care le primesc şi în special a discuta cumine în privinţa acestei scrisori,cazul lui LILI pe care-l cunoş team şi eu dinainte.Relativ la ILVCA VASERMAN,care era în închisoa şi pe care iarăşi o cunoşteam bine dinainte şi mi-a spus că cu toa tă purtarea ILCAI la siguranţă,cu toată purtarea ei eroică,dacă ea nu va asculta ,va primi aspre sancţiuni,dacă nu va asculta de dire tivele primite şi nu va accepta cele ce i se transmite prin LILI VEIGHEL.

COFLER: Dacă martora cînd a fost la închisoare m-a văzu pe mine venind acolo la vorbitor,pentrucă nu s-a înţeles bine dacă am venit la vorbitor sau nu.

GETA VEXLER: Eu nu l-am văzut,nici nu puteam să-l văd.

COFLER: Dacă ştie că am fost acolo?

GETA VEXLER: Nu ştiu dacă în timpul ~~xxxxxxx~~ ce am fost eu acolo a fost la vorbitor.

COFLER: Dacă martora a fost prietenă în închisoare cu LILI VEIGHEL.

GETA VEXLER: Am fost în aceiaş grupă cu LILI VEIGHEL în închisoare.

CALMANOVICI: Dacă eu am dus muncă de lămurire cu dînsa şi cu soţul ei în sensul de a arăta că acela ce ţintea spre democraţia occidentală?

Preşed:Dacă a dus muncă de lămurire cu dvs.?

GETA VEXLER: A dus muncă de lămurire cu noi după cîte îmi aduc aminte ,nu pot să-mi aduc aminte de formularea lor,dar ştiu că am discutat adesea asupra acestui lucru.

DEPOZITIILE MARTORULUI DRAGOS POP, de 52 ani, ingher.

Preşed: Vei fi audiat ca martor în procesul STEFANESCU ALEXANDRU, BERMAN JAK şi CALMANOVICI EMIL.

Procurorul: Dacă cunoşti dta pe STEFANESCU, BERMAN şi CALMANOVICI.

DRAGOS POP: Da, cunosc.

Procurorul: Dar pe KOFLER?

DRAGOS POP: Pe KOFLER l-am văzut numai odată.

Procurorul: Să arate martorul cînd l-a cunoscut dînsul pe STEFANESCU şi ce relaţii au existat între ei?

DRAGOS POP: L-am cunoscut pe ing. ALEX. STEFANESCU în 1936 cînd Intrepr. Tiberiu Eremia construia fabrica Romîno-Fir la Tălmaciu. Eu lucram ca ~~xxxxxx~~ inginer la Intrepr. Eremia, STEFANESCU era preşedintele soc. Eremia, cu această ocazie l-am cunoscut. Mai tîrziu s-au desvoltat între noi relaţii de prietenie şi familitare. După moartea lui Eremia în 1938, ALEX. STEFANESCU a intrat în consiliul soc. noastre şi de atunci am avut şi relaţii pe linie profesională. STEFANESCU a devenit cu timpul sfătuitorul meu principal.

Procurorul: Ce ştie dînsul, despre relaţiile politice ale lui ALEX. STEFANESCU mai înainte de 23 Aug. 1944?

DRAGOS POP: Inainte de 23 Aug. 1944, ALEXANDRU STEFANESCU lega se relaţii cu partidele politice burgheze, cu PNT, PNL şi social-democr de dreapta. Legăturile pe care le avea le avea direct prin conducătorii acestor partide, cu IULIU MANIU, MIHALACHE, cu MIHAI POPOVICI, cu LEUCUTI, cu DINU BRATIANU, ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ NICU SLAVESCU, avea relaţii şi cu mareşalul ANTONESCU şi cu PIKI VASILIU, şi cu alţi membrii din cabinetul lui ANTONESCU. Avea legături şi cu prinţul BARBU STIRBEI şi cu ALEXANDRU MAVROCORDAT.

Procurorul: Aşi vrea să-l întreb pe martor dacă ştie de STEFANESCU, în ce partid politic era el?

DRAGOS POP: După cîte ştiu, STEFANESCU nu făcea parte dintr-un partid politic.

Procurorul: Cunoşti ceva din activitatea politică a lui STEFANESCU, după 23 Aug. 1944?

DRAGOS POP: După 23 Aug. 1944, STEFANESCU a mai intensificat relaţiile politice pe care le avea. Scopul pe care-l urmărea era menţinerea regimului monarhic şi a democraţiei burgheze în ţara romînească. In acest scop a pus la dispoziţia partidelor burgheze sume de bani astfel urma să se organizeze prin cadrul partidelor burgheze acţiuni subversive, pentru răsturnarea guvernului Groza şi revenirea la putere a partidelor burgheze, să se iniţieze curente diversioniste în sînul

sindicatelor muncitoreşti,la ţară,pe linie naţional ţărănistă şi soc.democrată,să se facă propagandă pentru sabotarea tacită a producţiei industriale,să ponegrească Partidul Comunist,să se facă propagandă antisovietică.

Procurorul:Stie martorul pe cine anume subvenţiona STEFANESCU dintre reprezentanţii partidelor politice?

DRAGOS POP:Ca persoană n-aş putea indica cu siguranţă dar ştiu că subvenţiona pe PNT,PNL,soc.democraţi/avea şi unele relaţii cu persoane subversive,pe care le-a subvenţionat.

Procurorul:Puteţi spune cu ce persoane dintre acestea care le spuneţi subversive avea legături STEFANESCU?

DRAGOS POP:Da,avea legături cu ALEXANDRU POP dela Reşiţa, cu ing.GHEORGHIU dela Creditul Minier,cu ing.ANTONESCU dela Creditul Minier,cu RICA GEORGESCU,cu ALEX.IONESCU,cu NICOLAE MAVROCORDAT,cu comandantul legionar DUMITRU GHICA şi cu conducătorul legionar COMANICIU.

Procurorul:Ce ştie martorul despre relaţiile cu aceştia?

DRAGOS POP:Stiu că au avut întîlniri şi consfătuiri.Astfel a discutat cu NICOLAE MAVROCORDAT acţiunile despre care am vorbit mai înainte,acelea de a aduce la putere partidele burgheze,de a se creea curente diversioniste la ţară pe linie naţional ţărănistă şi soc.democrată,de a se face propagandă antisovietică şi anticomunistă, ing.ALEX.IONESCU a dat un concurs în mînuirea unui aparat de radio emisiune şi recepţie cu care se făcuse legătură cu Cairo.Iar prin ing.DTRU GHICA a avut legături cu cercuri cari organizau treceri clandestine peste graniţă.

Procurorul:Ce ştie martorul despre relaţiile lui ALEX.STEFANESCU cu serv.de spionaj englez?

DRAGOS POP:Inainte de 23 Aug.,STEFANESCU a avut legături cu Legaţia Britanică prin Ministrul REGINALD HOARE.După plecarea acestuia la începutul războiului,a luat legături cu Legaţia Elveţiei şi cu legaţia Franţei.Mai tîrziu s-a stabilit un contact cu Cairo, printr-un aparat de radio emisiune şi recepţie.Acolo se găsea un ofiţer superior din Intelligence Service britanic,anume MASTERSON. Acesta înainte de război fusese în Romînia,unde a lucrat la o societate petroliferă şi avea relaţii de prietenie cu ALEXANDRU STEFANESCU Mai tîrziu se găsea la Cairo şi prinţul BARBU STIRBEI.Pe urmă a luat legătura cu trei ofiţeri din serv.de informaţii britanic,METIANU, DE CHASTELAINE şi PORTER.Aceştia fuseseră paraşutaţi în regiunea la Sud de Bucureşti.Aceştia au fost arestaţi de Jandarmeria rurală şi erau reţinuţi la Preşed.Consiliului de Miniştrii.ALEXANDRU STEFANESCU

a fost anunţat de venirea acestora chiar de mareşalul ANTONESCU sau de gralul PIKI VASILIU i-a înlesnit de a lua contact cu ei.La între-vederile pe care le-a avut,s-a discutat despre acţiunile politice care-l interesau,despre informaţii care-l interesau şi despre influ-enţele de care ing.STEFANESCU trebuia să le depună pe lîngă mareşa-lul ANTONESCU în vederea ocupării ţării de trupe anglo-americane.

Procurorul:De unde cunoaşte aceste împrejurări?

DRAGOS POP:Acestea le cunosc din convorbirile pe care le-am avut cu ALEXANDRU STEFANESCU.

Procurorul:După 23 Aug.1944,STEFANESCU a menţinut relaţii-le de spionaj cu englezii?

DRAGOS POP:Da.A mai luat şi cu persoane din Misiunea Mili-tară Britanică,MASTERSON dela Cairo,venise în România.A reluat şi legăturile dsale cu legaţiaBritanică,cu Ministrul LE ROUGETELE şi după plecarea acestuia cu Ministrul HOLMAN.Relaţiile acestea le-a men-ţinut pînă la plecarea Misiunii Militare Britanice din ţară,iar ace-lea cu legaţia cu Flig,pînă la arestarea sa.

Procurorul:Cu PORTER de pildă a mai avut relaţii după 23 Aug?

DRAGOS POP:Da,a mai avut,s-a întîlnitşi cu PORTER.

Procurorul:Ce legături au existát între ALEX.STEFANESCU, CALMANOVICI şi BERMAN?

DRAGOSPOP:Intre ALEXANDRU STEFANESCU,CALMANOVICI şi BERMAN au existat legături politice cu caracter conspirativ,incluzîndu-se şi scopul de informaţiuni în favoarea Britaniei.

Procurorul:Da de unde ştiţi dvs.acest lucru?

POP:Stiu pentru că la mai mult întîlniri dintre STEFANESCU CALMANOVICI şi BERMAN am luat şi eu parte.

Procurorul:Unde aveau loc aceste întruniri?

DRAGOS POP:Aceste întruniri au avut loc de obicei la biroul ing.BERMAN la Sigma.Uneori şi la biroul ing.STEFANESCU la soc.Romino-fir,şi la domiciliul ing.STEFANESCU.

Procurorul:Aveţi cunoştinţă cine organiza aceste întîlniri

DRAGOS POP:Uneori le organiza chiar ing.BERMAN,alteori cerea ing.STEFANESCU să fie convocate şi atunci mi se adresa mie, sau direct ing.BERMAN.

Procurorul:Care era scopul acestor întîlniri?

DRAGOS POP:La aceste întîlniri s-au discutat evenimentele politice,mersul războiului şi intenţiile politice ale ing.STEFANESCU acestea ţintea la înfrînarea înaintării armatelor sovietice şi la ocuparea ţării de trupe anglo-americane.Alt scop era şi acela de schimb de informatiuni.

Procurorul:Cu această ocazie ALEXANDRU STEFANESCU dadea instrucţiuni lui CALMANOVICI,BERMAN?

DRAGOS POP:ALEX.STEFANESCU i-a dat îndrumări lui CALMANOVICI şi BERMAN,de a se organiza acte de sabotaj la CFR şi la căile de comunicaţie.Se urmărea prin aceasta un dublu scop,unul era ca riscurile cari decurgeau din asemenea acte şi represiunile care ar fi urmat în caz de descoperire să cadă asupra cadrelor Partidului Comunist.Ing.STEFANESCU spunea că,cadrele partidelor burgheze,nu dispun de persoane potrivite pentru asemenea acte.Alt scop era de a întîrzia înaintarea armatelor sovietice şi a se găsi între timp posibilităţi de ocupare a ţării de trupe anglo-americane,numai pentru că aceasta ar fi garantat continuitatea regimului monarhic şi de democraţie burgheză în ţară.

Procurorul:Cunoaşteţi ce fel de informaţii concret au dat CALMANOVICI şi BERMAN lui STEFANESCU?

DRAGOS POP:La întîlnirile care au avut loc s-a discutat că informaţii şi despre Partidul Comunist,din sînul partidului comunist, despre organizarea lui,despre organizarea celulară în ilegalitate. Despre numărul de membrii.Despre perspective de acţiune,perspectivele de putere de acţiune,s-a vorbit şi despre atitudinea ideologică a şefilor comunişti.Astfel s-a arătat că GHEORGHIU DEJ şi alţii,ca avînd o atitudine revoluţionară,intransigentă,iar despre CALMANOVICI, PATRASCANU şi KOFLER se spunea că au o atitudine politică mai moderată şi că s-ar putea conta în cazul ocupării ţării de trupe sovietice pe o colaborare cu ei,cu partidele burgheze,cu menţinerea regimului democratic burghez.

Procurorul:Aveţi dvs.cunoştinţă,ce informaţiuni,sau ce îndrumări,sau ce instrucţiuni a dat STEFANESCU lui BERMAN şi CALMANOVICI,în legătură cu o acţiune de sabotaj.

DRAGOS POP:Atunci armatele sovietice sosiseră la graniţele ţării,erau la Nordul Moldovei.Trebuia să se facă sabotaje în Nordul Moldovei la calea ferată şi la căile de comunicaţie.

Procurorul:Ce s-a mai discutat altceva între STEFANESCU, CALMANOVICI şi BERMAN?

DRAGOS POP:STEFANESCU a mai relatat din convorbirile pe care le-a avut cu mareşalul ANTONESCU.Cu mareşalul ANTONESCU discutase despre situaţia ce s-a creiat prin sosirea armatei roşii la marginea ţării.Mareşalul ANTONESCU în această acţiune critică,căuta o eşire, prin ocuparea ţării de către trupe anglo-americane.O acţiune care ar fi fost dusă la această ocupaţie,ar fi fost sprijinită şi de partidele burgheze de IULIU MANIU şi DINU BRATIANU.Ocuparea ţării de arma-

ta roşie,se considera ca avînd ca urmare instalarea regimului comu nist şi numai ocuparea de către trupe americanecare ar fi garantat continuitatea regimului monarhic.STEFANESCU a citit şi unele mesagii primite prin radio dela Cairo.

Procurorul:Aveţi cunoştinţă în ce fel mai folosea STEFANESCU pe CALMANOVICI şi BERMAN?

DRAGOS POP:STEFANESCU prin CALMANOVICI şi BERMAN a stabilit un contact cu PATRASCANU şi KOFLER.Stiu că au avut loc unele intruniri şi convorbiri,dar despre astea nu cunosc niciun detaliu fiindcă n-am asitat laaceste întîlniri şi nici nu mi s-a comunicat nimic, despre ele.

STEFANESCU:Prin cine am făcut cunoştinţă,la sugestia cui am făcut cunoştinţă cu CALMANOVICI şi BERMAN?

DRAGOS POP:Prin mine a făcut cunoştinţa,la sugestia lui CALMANOVICI.

STEFANESCU:De unde ştie martorul că eu am finanţat partidele burgheze?

DRAGOS POP:Dela dînsul chiar.Mi-a vorbit uneori despre sumele pe care le-a dat partidelor burgheze.

STEFANESCU:Nu face vreo confuzie dînsul?

DRAGOS POP:Nu fac o confuzie.

STEFANESCU:De unde ştie cînd şi cum,despre activitatea mea de spionaj în folosul britanicilor?

DRAGOS POP:Eu am fost întrebat de relaţiile pe care le-a avut cu britanicii şi am reltat relaţiile pe care le-a avut cu britanicii.

STEFANESCU:Să-şi aducă aminte dl.martor,că am fost împreună la Legaţia Britanică,pentru ca dînsul să repare stricăciunile făcute de cutremur?

DRAGOS POP:După cutremur legaţia Britanică a suferit unele stricăciuni şi au fost unii experţi care au considerat aceste stricăciuni grave şi considerau că trebuiau dărîmate şi atunci ing.ALEX. STEFANESCU m-a rugat pe mine să le văd şi eu,şi a fost chiar dînsul cu mine la legaţia britanică şi-am văzut stricăciunile şi am găsit un sistem de o consolidare mai uşoară.După 1944 s-au făcut reparaţii mai fundamentale,de către firma la care lucram,la intervenţia lui STEFANESCU şi nu de mine personal,ci de firmă,şi la care inginer STEFANESCU era în consiliul de administraţie.

STEFANESCU:Pe ce se intemeiază dl.martor cînd declară în faţa înaltului tribunal că eu duceam această activitate,pentru răsturnarea regimului politic din ţara noastră,după 23 Aug.1944 şimaşa

mai departe. 587

DRAGOS POP:Din convorbirile pe care le-a evut cu mine.De asemeni şi din convorbirile cu MAVROCORDAT.Acţiunea trebuia să fie dusă de partidele burgheze şi de cadrele lor.

STEFANESCU:Dacă din ceiace a vorbit cu mine,era mai mult decît o exprimare de opinii,o exprimare de păreri?

DRAGOS POP:Evident o exprimare de păreri.

KOFLER:Să spună unde-m-a văzut o singură dată?

DRAGOS POP:In biroul ing.BERMAN la Sigma,după 23 Aug.1944, la cîteva săptămîni cînd eu mă găseam la ing.BERMAN,a intrat dînsul,a stat cîteva minute,pe urmă eu am plecat.

KOFLER:Dacă era cotizant la comisia financiară a partidului comunist.

DRAGOS POP:Da,eram.Dădeam bani lui BERMAN în scopul de ajutrare a celor deţinuţi.

CALMANOVICI:In ce împrejurări m-a cunoscut pe mine.

DRAGOS POP:Nu-mi amintesc bine cînd,l-am cunoscut pe dl. CALMANOVICI.Stiu că a fost mai înainte între noi o convorbire telefonistă,referitor la o lucrare la fabrica Ford,este posibil să-l fi cunoscut/chiar la soc.Sigma.Convorbirea telefonică înainte de a ne cunoaşte personal.M-a chemat dînsul la telefon şi mi-a cerut o ofertă pentru această lucrare şi am avut atuncio convorbire.Nu ştiu exact unde l-am cunoscut,poate la firmă,sau poate la Soc.Sigma.

CALMANOVICI:La soc.Sigma cine l-a adus.

DRAGOS POP:Am fost chemat de ing.BERMAN şi l-am găsit acolo pe CALMANOVICI.Este adevărat că am primit dela dînsul material,de partă,cărţi beletristice cu o coluratură roşie şi de stînga.

CALMANOVICI:De unde a auzit prima dată numele lui STEFANESCU Dacă a auzit dela mine,prima oară?

DRAGOS POP:Il cunoşteam pe ing.ALEXANDRU STEFANESCU de mulţi ani înainte.

CALMANOVICI:Dacă eu i-am vorbit lui,despre STEFANESCU,înainte de a-mi vorbi el mine,despre el?

DRAGOS POP:N-aş putea să precizez,dle preşed.,am discutat cu STEFANESCU,nu ştiu dacă eu s-au dînsul.

CALMANOVICI:Cînd a pus el problema aducerii lui STEFANESCU la Sigma,cînd,unde şi cine era de faţă?

DRAGOS POP:S-a discutat despre ajutorul financiar,care l-ar putea da STEFANESCU,dar nu-mi aduc aminte,cum s-a pus în mod precis problema,sunt de atunci 12 ani.Am hotărît împreună ca să-l aducem pe STEFANESCU acolo împreună cu CALMANOVICI şi BERMAN.

./.

CALMANOVICI:Dacă eu eram antreprenor în relaţii mari,şi în ce relaţii eram cu eu societăţile bancare.

DRAGOS POP:N-a fost un antreprenor de clasa I-a,era un antreprenor mai mic,şi nu cunosc relaţiile dînsului bancare,ştiu că a executat lucrări mai mici,iar la soc.Edilitatea a fost mai întîi cred funcţionar,iar mai tîrziu lucra,lucrări în subantrepriză, pentru soc.Edilitatea.

CALMANOVICI:Dacă martorul poate spune cîteva informaţii pe care le-am dat lui ALEXANDRU STEFANESCU?

DRAGOS POP:Pe acelea unde am fost toţi împreună şi unde am discutat diverse chestiuni plitice,economice,războinice din ţară.

CALMANOVICI:Să facă martorul o analiză şi să-şi aducă aminte despre ce acte de sabotaj a fost vorba?

DRAGOS POP:Chestiunea de acte de sabotaj sau puschiar din primele întîlniri pe care le-am avut,afişaje,antihitleriste şi acte de sabotaj şi această chestiune a revenit mereu în şedinţele şi întrunirile care au avut loc.

CALMANOVICI,După â2 Aug.el a fost în casa mea,cu cineva, cu cine şi în ce scop?

DRAGOS POP:Am fo t lamasă,împreună cu ALEXANDRU STEFANESCU şi BERMAN şi cu soţiile noastre.

CALMANOVICI:Dar o întîlnire cu o singură persoană,după 23 August,cu ing.CAROL NEUMAN?

DRAGOS POP:Dle preşed.,poate a fost,nu-miamintesc.

CALMANOVICI:Cine m-a informat despre arestarea lui STEFANESCU,în convorbirile dintre el şi mine

DRAGOS POP:Dle preşed.,nu-mi amintesc.Probabil că eu am spus.Probabil am discutat ceiace ştia toată lumea,că arestarea lui STEFANESCU era de aşteptat,întrucît întreţinea relaţiile publice cu britanicii.

CALMANOVICI:Dacă ştie ce lucrări sau facut pentru partidul comunist,fără plată?

POP:Întîmplător am asitat odată în biroul ing.BERMAN, era de faţă numai BERMAN,CALMANOVICI şi cu mine,cînd CALMANOVICI executase o lucrare de cadre pentru partidul comunist şi atunci a declarat că nu primeşte plată,că o consideră ca dar.

KOFLER:Dacă martorul ştie de sabotajele făcute de partidul comunist împotriva Armatei Roşii.

~~xxxxx~~ Preşed:N-a spus martorul de sabotarea armatei roşii a fost sabotaje în Moldova,asta a spus.

Procurorul:Aceşti bani cui îi dădea martorul,dacă ştia martorul ce se făceau cu aceşti bani.Banii care se dădeau lui KOFLER şi CALMAGVICI.

DRAGOS POP:Eu pe KOFLER în vremeea aceea nu-l cunoşteam şi îi dădeam aceşti bani,această cotizaţie lui BERMAN,şi o dădeam sub tilul ajutorării celor arestaţi şi a familiilor lor.

Tov,presedinte,înainte de a suspenda şedinţa,acuzarea ţinînd seama de probele existente şi din declaraţiile culpaţilor,renunţă la audierea martorilor PAUL BACALU,EMIL HARTSTEIN,EGON WEIGHWL şi CECILIA CALMANOVICI.

CALMANOVICI:Tin foarte mult la audierea lui EGON VEIGHEL.

Preşed.:O să vedem,ce are a dovedi acesta?

CALMANOVICI: EGON VEIGHEL este acela care mi-a făcut legătura cu P.C.R.El a fost tot timpul legătura pînă la ilegalizarea lui REMUS KOELER.El mi-a cunoscut intimităţile mele într-o măsură cu totul neobisnuită,relaţiile mele.

Preşed:Faptele pentru ce eşti acuzat le-a cunoscut,în legătură cu ce eşti acuzat?

CALMANOVICI: Cunoaşte faptele care le va arăta ,dacă sunt anumite cazuri posibile va lămuri o mulţime de lucruri înlegătură cu persoana mea.

Preşed:Arată chestiunile?

CALMANOVICI: Cunoştea opinia şi poziţia mea faţă de COFLER într-o serie/de chestiuni ,poziţia mea faţă de legăturile lui COFLER cu LILI.,cunoştea activitatea mea în legătură cu inginerul Maior German CABRLAT şi încă o serie de lucruri,ar trebui să stau să mă gîndesc.Este un martor care cunoaşte şi m-a cunoscut pe mine din 1917 incontinuu pînă în ziua arestării/mele.Vă rog a pronunţa.

Preşed.:Vom vedea.

CALMANOVICI: Pe inginerul HARTSTEIN îl cunosc din 193o şi ceva.Eu sunt acela care i-am făcut legătura cu P.S.R.am dus muncă de lămurire .Am făcut legătura între partid şi cei din închisori,o serie întreagă de chestiuni ale partidului le-am rezolvat în legătură cu HARTSTEIN,care avea aşa o situaţie că putea să facă legătură cu închisorile.

Presed.Acestea sunt chestiuni care n-au legătură cu faptele pentru care eşti acuzat.Tribunalul ia act de renunţarea la audiea martorilor arătaţi de acuzare.

DEPOZITIILE MARTOREI SAMUELY ANA, de 44 ani, de prof. funcționară.

Președ: Vei fi audiată ca martoră în procesul lui STEFANESCU ALEXANDRU, MOCSONY STARCEA ION și ZILBER HERBERT.

Cunoști pe acuzatul STEFANESCU ALEXANDRU?

SAMUELLY: da.

Dar pe STARCEA ION îl cunoști?

SAMUELLY: Da.

Președ: Dar pe HERBERT ZILBER:

SAMUELLY: Nu.

Procurorul: Să spună martora de cînd îl cunoaște pe ALEXANDRU STEFANESCU?

SAMUELLY: L-am cunoscut pe ALEXANDRU STEFANESCU cred că în 1934-1935, nu-mi aduc aminte precis, în cursul unei excursii în munții Bugecilor. Dînsul mi-a fost recomandat de directorul dela Astra-Romînă BOULTON.

Procurorul: Cînd l-ai revăzut dumneata pe ALEXANDRU STEFANESCU?

SAMUELLY: L-am revăzut pe ALEXANDRU STEFANESCU în septembrie 1944.

Procurorul: Unde?

SAMUELLY: In biroul maiorului PORTER care era șeful biroului de presă dela misiunea americană britanică și care se găsea în clădirea Ministerului Economiei Naționale.

Procurorul: Dar în ce calitate l-a vizitat STEFANESCU pe PORTER?

SAMUELLY: El l-a vizitat în calitate de prieten și de colaborator. Era agent în Inteligence-Service-ului Englez,

Procurorul: Cine era agent.

ANA SAMUELLY: ALEXANDRU STEFANESCU

Procurorul: Dar de unde ști dumneata că ALEXANDRU STEFANESCU era agent al Inteligence Service-ului.

SAMUELLY: NU pot să precizez de unde știu, însă din activitatea mea de secretară. Nu mi-a spus nimeni, dar din activitatea mea de secretară.

Procurorul: De secretara cui?

SAMUELLY: De secretară a Maiorului PORTER.

PROCURORUL: Ce ști dumneata din activitatea de secretară a Maiorului PORTER despre STEFANESCU ALEXANDRU?

SAMUELLY: ALEXANDRU STEFANESCU era agent al Inteligence-Ser-

-/.

vice-ului englez şi finanţase o agentură de spionaj care prindea o altă grupare condusă de inginerul RICA GEORGESCU dela societatea Romîno-Americană,şi care mai avea ca membrii şi pe inginerul ALEXANDRU IONESCU dela societatea Romîno-Americană,,COSTICA MUGUR,Fraţi: ALEXANDRU şi NICOLAE RACOTA un inginer BALAN şi alţii.

Procurorul:Mai aveau legături şi cu vreo altă grupare de spionaj?

SAMUELLY: Da,era şi om altă grupare de spionaj în legătură cu aceasta care era condusă de un profesor BELGIAN ECK.

Procurorul:STEFANESCU l-a vizitat de mai multe ori pe PORTER?

SAMUELLY: ALEXANDRU STEFANESCU l-a vizitat pe Maiorul PORTER.

Procurorul:De mai multe ori?

SAMUELLY: Da.stiu că l-a vizitat în cursul lunilor septembrie şi la începutul lui octombrie 1944,dînsul l-a vizitat pe Maior PORTER.

PROCURORUL: Ce ştiţi despre activitatea lui STEFANESCU după 23 august 1944.

SAMUELLY:ALEXANDRU STEFANESCU continua să-l vizitezepe Maior PORTER,după cîte îmi amintesc i-a dat informaţii de ordin economic şi politic.După sosirea Misiunii Militare Britanice în ţară în octombrie 1944,dînsul a intrat în legătură directă cu şefii misiunii, anume Vice Mareşalul STEWENSON,cu reprezentatul politic LE ROUGETEL, şi şeful secţiei economice Col.FOSTER,

Procurorul:Sti dumneata cum a fost recompensat STEFANESCU pentru această activitate?

SAMUELLY:Nu ştiu cum a fost recompensat ALEXANDRU STEFANESCU ştiu numai că la sfîrşitul anului 1945 a venit în ţară Col.BOCSAHAL dela Inteligence-Service,Englez,care era ginerele lui BARBU STIRBEI ca să lichideze socotelile inteligence-service-ului în Romînia.Toată această chestiune fusese tratată direct de Col.BOCSAHAL cu COSTICA MUGUR.Stiu numai că lui ALEXANDRU STEFANESCU i s-a restituit o sumă oarecare.

Procurorul:Pe HERBERT ZILBER l-ai cunoscut dumneata?

SAMUELLY: Nu l-am cunoscut.

Procurorul:Ai auzit despre ZILBER?

SAMUELLY:Am auzit despre HERBERT ZILBER dela Maiorul PORTER seful biroului presă al misiunii militare Britanice.

Procurorul:Ce anume ai auzit?

SAMUELLY: Am auzit ,adică,dînsul mi-a dictat un raport despre dînsul.

Procurorul:Ce fel de raport ?

SAMUELLY: In octombrie sau noembrie 1944,dînsul a făcut cunoştinţă cu HERBERT ZILBER prin GRIGORE NICULESCU BUZESTI - atunc Ministrul Afacerilor Străine - în cursul unui dejun la restaruantul CAPSA.Dînsul mi-a dictat un raport despre informaţiile pe care le-a culesx dela HERBERT ZILBER cu ocazia acestei întîlniri,după cîte îmi amintesc,deoarece au trecut 9 ani de atunci,informaţiile erau despre obiectivul Partidului Comunist Romîn şi puterea lui,de acţiune,chestiuni la ordinea zilei cu condiţiile de armistiţiu şi HERBERT ZILBER şi-a exprimat părerea necesităţii unei colaborări între toate partidele politice inclusiv partidul comunist.

Procurorul:PORTER avea vreo legătură cu PATRASCANU?

SAMUELLY: Nu ştiu dacă avea vreo legătură,cu LUCRETIU PATRASCANU,ştiu că l-a întîlnit,dar nu ştiu dacă avea legături cu dînsul.

STEFANESCU: Pe ce se întemeiază martora cînd afirmă că eu aş fi fost agent al organizaţiei Inteligence-Serviece-ului

PRESEDINTELE: Martora a spus că era secretara lui PORTER şi din lucrările pe care le-a făcut în calitate de secretară a cunoscut acest lucru.

DEPOZITIILE MARTOREI POGONEANU CECILIA: de 34 ani, funcţionară, locueşte în str.Căderea Bastiliei nr.5 Bucureşti.

Preşed:Cunoşti dumneata pe acuzatul STREANESCU?

POGONEANU C:nu-l cunosc.

Preşed:Dar pe acuzatul MOCSONY STARCEA IOAN?

POGONEANU C:Da., l-am cunoscut.

Preşed:Dar pe acuzatul HERBERT ZILBER?

C.POGONEANU: Numai o singură dată l-am văzut.

Procurorul:Să spună martora ce ştie ea privitor la o întîlnire secretă care a avut loc în locuinţa lui OCTAVIAN NEAMTU şi unde l-a condus pe acuzatul STARCEA.

C.POGONEANU: In octombrie 1946, soţul meu VICTOR RADULESCU POGONEANU mi-a spus ca să iau o înţelegere cu IONEL STARCEA (pentru a-l aduce la OCTAVIAN NEAMTU pentru a doua zi.

Am vorbit la telefon cu IONEL STARCEA şi ne-am înţeles să ne vedem a doua zi la orele 4 sau patru şi jumătate şi ne-am întîlnit nu mai ţin minte - în oraş- am luat o maşină care ne-a lăsat în apropierea casei lui OCTAVIAN NEAMTU în cartierul Cotroceni.Acolo ne-a întîmpinat NEAMTU şi ne-a dus în camera lui de culcare.Eu am rămas acolo, iar IONEL STARCEA a intrat într-o cameră undeera mai mai multă lume.

Procurorul:Ce şti în continuare despre această întîlnire, spune tot ce şti .La această întîlnire cine a mai fost?

POGONEANU C:Nu ştiu ce a fost la această întîlnire, însă ştiu că aceste discuţii de acolo au durat o oră, o oră şi jumătate şi a eşit de acolo soţul meu „ nu mai ţin minte ,RADU BUZESTI sau CAMIL DEMETRESCU şi am plecat împreună.

Procurorul:De unde a tras martora cocluzia că acolo era o întîlnire secretă?

C.POGONEANU: Pentru din conversaţiile soţuluimeu dela început ca să am grije cînd iau întîlnire cu ION STARCEA şi din faptul că mie nu mi-a spus cine participă la această întîlnire, pentrucă eu nu am asistat niciodată şi pentrucă nu mi-a vorbit niciodată înainte.

Procurorul:Ce persoane ştie că au participat acolo?

C POGONEANU: Mai tîrziu am aflat că la acea întîlnire ar fi fost PATRASCANU şi ZILBER ,dar n-am văzut pe nimeni.

Procurorul:Ai aflat că PATRASCANU şi ZILBER?Cînd anume a aflat şi în ce împrejurări?

C.POGONEANU: In decembrie mai tîrziu, la ION STARCEA acasă la Castelul său dela Bulci.

./.

PROCURORUL: Ce s-a discutat cu prilejul acelacînd martora a fost la Castelul lui STARCEA, ce discuţii, cine a fost acolo?

C.POGONEANU: N-am asistat la conversaţiile lor pentrucă eu mă retrăgeam şi ei rămîneau mai departe să vorbească. Am dedus numai că era o întîlnire secretă şi că la acea întîlnire a participat PATRASCANU şi poate ZELBER şi tot din discuţii am desprins că PATRASCANU a fost de acord cu soţul meu pentru o eventuală schimbare a situaţiei de atunci.

Procurorul: Despre ZILBER ce a aflat din discuţiile delà Bulci?

C.POGONEANU: Despre ZILBER stiu că era prieten cu PATRASCANU şi era prieten şi cu soţul meu.

Procurorul: Pe ZILBER l-a cunoscut martora?

C POGONEANU: O singură dată l-am văzut.

Procurorul: In ce împrejurări?

C.POGONEANU: La Ministerul de Externe l-am văzut în 1944 sau 1945 nu-mi mai aduc aminte.

Procurorul: Cunoaşte martora ceva privitor la alte întîlniri şi discuţii cu PATRASCANU, cu ZILBER?

C POGONEANU: Imi aduc aminte că în februarie sau martie 1947 am auzit o conversaţie între soţul meu şi RADU NICULESCU BUZESTI că ar fi urmat să se întîlnească cu PATRASCANU şi după aceia prin mai sau prin iunie 1947 că ar fi urmat să aibe loc o întîlnire cu PATRASCANU.

Procurorul: In afară de întîlnirea despre care a vorbit la început, mai ştie martora şi despre o altă întîlnire care a avut loc în casa lui OCTAVIAN NEAMTU?

C POGONEANU: Da. A avut loc o întîlnire tot la începutul lui 1947 eu nu am luat parte la acea întîlnire şi l-am întrebat pe soţul meu dece nu pot să vin şi mi s-a spus că acolo nu participă decît bărbaţi.

Procurorul: Ce mai ştie martora cu privire la PATRASCANU şi ZILBER?

C POGONEANU: Am desprins din una din conversaţiile care au avut loc între STARCEA şi între soţul meu şi RADU NICULESCU BUZESTI.

Procurorul: In vara anului 1947, cu prilejul arestării soţului ce şti despre PATRASCANU.

C.POGONEANU: In vara nului 1947 urma să se vadă pentrucă tot din conversaţiile am desprins că situaţia politică ar merge spre o schimbare spre stînga, şi că PATRASCANU care făcea parte din guvern ar fi fost de acord cu o schimbare.

DEPOZITIILE MARTORULUI NEAMTU OCTAVIAN: de 43 ani, profesor,

Preşed: Vei fi ascultat ca martor în procesul STEFANESCU, ALEXANDRU, MOCSONY STARCEA ION şi ZILBER HERBERT.

Procurorul: Să ne spună martorul a pus locuinţa sa la dispoziţie în vederea unor întîlniri secrete în anul 1946, toamna?

NEAMTU O: Da.

Procurorul: Cine l-a rugat pe martor ca să pună locuinţa la dispoziţie pentru prima întîlnire secretă.

NEAMTU: Am fost rugat de PICHI POGONEANU, care m-a chemat în acest scop la dînsul la Palatul Stirbei.

Procurorul: POGONEANU te-a rugat să convoci pe cineva la această întîlnire?

NEAMTU: Da, să-l convoc pe BELU ZILBER.

Procurorul: Si l-ai convocat?

NEAMTU: L-am convocat pe BELU ZILBER, mergînd la Institutul de Conjunctură.

Procurorul: Ce persoane au participat la această întîlnire secretă?

NEAMTU: La această întîlnire au participat POGONEANU, BELU ZILBER, STYRCEA şi RADU NICULESCU BUZESTI.

Procurorul: Cum au venit aceştia?

NEAMTU: După cum îmi amintesc, a venit RADU BUZESTI însoţit de CAMIL DEMETRESCU. A venit STYRCEA însoţit de CECILIA POGONEANU şi BELU ZILBER a venit cu POGONEANU.

Procurorul: Dece au venit însoţiţi în forma aceasta.

NEAMTU: Nici RADU NICULESCU BUZESTI, nici STYRCEA şi nici ZILBER nu cunoşteau locuinţa mea.

Procurorul: Cine a făcut oficiul de primire, cine i-a primit?

NEAMTU: De astă datăi-am primit eu.

Procurorul: Cînd a avut loc această întîlnire?

NEAMTU: După cîte îmi amintesc, în Oct. 1946.

Procurorul: Unde s-au purtat discuţiile?

NEAMTU: In sufrageria locuinţei mele.

Procurorul: Dta unde erai în acel timp?

NEAMTU: Intr-o cameră alăturată, dormitorul meu, despărţit de sufragerie printr-un glasvant.

Procurorul: Ti-au pus în vedere anumite lucruri, participanţii la întrunire, atunci cînd te-ai retras în dormitor, în altă cameră?

./.

NEAMTU:Mi-au cerut cînd m-am retras,mi-au cerut să dau drumul la pik-up pe care-l aveam în sufragerie.Am dat drumul la pik-up am trecut în dormitor,după ce am închis uşa.

Procurorul:In ce scop să dai drumul la pik-up?

NEAMTU:Ori ca să nu aud ce se discută în sufragerie,ori ca să dea impresia unei întîlniri de petrecere.Mie nu mi s-a spus scopul pentru care mi s-a cerut să fac asta.

Procurorul:Era un motiv de ascundere că acolo era o întîlnire?

NEAMTU:Presupun,că a fost acest motiv ca să ascundă,deoarece îmi aduc aminte mai bine la plecare,la această întîlnire sau la alta, STYRCEA care a plecat printre ultimii,de data aceea după ce au chemat un taxi de să plece dela cooperativă,în faţa şoferului mi-a spus:Dle profesor mulţumesc pentru vin,că a fost foarte bun.Asta tot ca să dea impresia că a fost o întîlnire de petrecere pentru că nu s-a servit nici un fel de vin,la această întîlnire.

Procurorul:Dta ai vorbit şi de o altă întîlnire.Ai spus la asta sau la alta.A avut loc şi o altă întîlnire secretă,cine ţi-a cerut locuinţa pentru o nouă întîlnire secretă.

NEAMTU:Prin CAMIL DEMETRESCU,tot POGONEANU mi-a făcut şi de de astă dată această rugăminte.In acest scop CAMIL DEMETRESCU a venit la mine la birou,unde mi-a comunicat această rugăminte a lui POGONEANU Eu am arătat că nu-mi convine acest lucru şi el a insistat spunînd că POGONEANU mă roagă stăruitor să accept şi atunci în cele din urmă am cedat acestor insistenţe şi am acceptat să le pun la dispoziţie locuinţa.

Procurorul:Cine a participat la această întîlnire?

NEAMTU: La această întîlnire a participat POGONEANU,PATRASCANU BELU ZILBER,STARCEA,si iarăşi RADU NICULESCU BUZESTI.

Procurorul :Tot dumneata i-ai primit?

NEAMŞU: Nu de astă dată eu nu i-am primit,după cîte îmi amintesc pe POGONEANU şi nu sunt sigur dacă şi pe BUZESTI sau pe STARCEA.

Procurorul:Dar prin ce împrejurări nu i-ai primit?

NEAMTU:După ce m-a rugat POGONEANU să nu mă mai ocupă de această chestiune eu şi atunci m-am retras într-o garsonieră care era situată uşă în uşă cu locuinţa pe care o aveam eu.

Procurorul:Vasă zică pe cine ai primit dumneata?

NEAMTU:EU am primit pe POGONEANU şi cred că pe STARCEA sau pe RADU NICULESCU BUZESTI.

Procurorul:De unde ai cunoştinţă dumneata că a fost şi PATRASCANU acolo?

NEAMŢU: La sosire sau la plecarea sa mă aflam în afara garsonierei şi l-am văzut pe PATRASCANU.Am fost surprins pentrucă nu ştiam că vine la această întîlnire?

Procurorul:Pe altcineva n-ai mai văzut?

NEAMTU:Nu.

Procurorul:Ţi s-a atras atenţia de cineva să nu divulgi,să nu discuţi cu alte persoane faptul că au avut loc aceste întîlniri?

NEAMTU: mi-a spus acest lucru POGONEANU.

Procurorul:Ce alte întîlniri cu caracter secret au mai avut loc în locuinţa dmitale?

NEAMTU: Imi mai amintesc de două întîlniri între POGONEANU şi LENA CONSTANTE,poate înainte de 1946,n-aş putea preciza data.Au fost scurte aceste întîlniri,dacă au durat fiecare dintre ele cam o jumătate de oră.N-am asistat la convorbirile dintre ei.Apoi a fost o altă la are a fost POGONEANU,ZILBER,GOLOPENTIA şi HARI BRAUNER.Aceasta a fost organizată sub forma unei mese.Am primit această întîlnire ca o întîlnire la o masă de prietenie,şi abia în cursul mesei mi-am dat seama că de faptusunt alte aspecte. La această masă iniţiativa această masă tot POGONEANU a avă-o şi el m-a rugat să invit pe ZILBER,GOLOPENTIA şi pe HARI BRAUNER cu care mă vedeam aproape în fiecare zi,i-am convocat pe acestia şi au venit la această masă.

Procurorul:Cum în ce timp a avut loc această întîlnire

NEAMTU "Eu am situat această întîlnire cam la două săptamîni după ce s-a întors GOLOPENTIA dela conferinţa păcii dela Paris.

Procurorul:Si ce discuţii s-au purtat?

NEAMTU: Cît am stat eu la masă am văzut că între aceştia trei,POGONEANU,ZILBER şi GOLOPENTIA se încheagă o conversaţie,o discuţie,o convorbire despre cele ce s-au petrecut la conferinţa păcii.Am auzit pomenind ceva despre materiale,despre GAFENCU,numele de MAURER.Mi-am dat seama că nu mă privesc aceste lucruri şi m-am retras dela masă în dormitor,eram şi obosit şi m-am întins pe canapeaua pe care o foloseam ca un pat am şi aţipi acolo.După un timp a venit şi HARI BRAUNER lîngă mine şi a spus tu ai auzit ce se disută la masă? I-am spus că nu.Atunci el mi-a spus mai bine şi eu m-am retras că nu vreau să aud - ceva în genul acesta - şi s-a întins şi el lîngă mine pe canapea.

Procurorul:Iţi amintesti dumneata prin luna mai 1947,

a avut loc o întîlnire în casa dumitale tot cu caracter secret.

NEAMTU: Nu-mi amintesc şi această întîlnire,este posibil însă să fi avut loc cum am arătat au fost la mine în locuinţă mai multe întîlniri.Timpul este foarte îndelungat dela acea epocă şi pînă azi încît numai despre acestea care le-am arătat îmi amintesc precis.

Procurorul:Iţi aduci aminte cînd a fost arestat VICTOR RADULESCU POGONEANU?

NEAMTU: Da.

Procurorul:S-a întîmplat cev a atunci,ţi-a solicitat cineva o misiune?

NEAMTU: Da,în dimineaţa acea chiar foarte devreme am primit un telefon dela soţia lui - CECILIA POGONEANU - care mi-a spus la telefon că PIKI te roagă să-i comunici d-lui PATRASCANU că el a fost ridicat şi în cursul dimineţii spre prînz m-am dus la Ministerul Justiţiei şi l-am anunat acest lucru,această rugăminte am transmis-o lui PATRASCANU.

El mi s-a părut surprins de comunicarea aceasta.

Procurorul: Si ce-a răspuns?

NEAMTU: Eu i-am spus ,am rugat îmi spuneţi dacă puteţi face ceva ~~înxxxxxxxxxx~~ pentru el.Şi a spus în ce sens?

Procurorul:Dumneata ai dat delcaraţii în 1947 atunci cînd au fost cercetaţi cei care aufost arestaţi cu ocazia procesului acela din 1947.Dece nu ai arătat dumneata tot ce ştiai despre acesta în legătură cu PATRASCANU,cu ZILBER în cadrul acelor cercetări.

NEAMTU:In primul rînd n-am fost întrebat despre aceasta chestiune .Nefiind întrebat despre ele am crezut că aceste lucruri sunt cunoscute dela acei care au participat la discuţii şi care erau mai în măsură mai competenţi /decît mine să arate anchetei tot ce-i interesa.

DEPOZITIILE MARTORULUI ALEXANDRU POPP ,de 56 ani,inginer.

Preşed:Vei fiaudiat ca martor în procesul lui ALEXANDRU STEFANESCU,ION MOCSONY STYRCEA şi HERBERT ZILBER.

Relatează dta împrejurările în care l-ai cunoscut pe STEFANESCU.

POP:L-am cunoscut pe dl.ing.ALEXANDRU STEFANESCU în prima jumătate a anului 1941,eram director uzinelor Reşiţa.Dl.col.LIVEZEANU care în timpul acela era îndrumătorul armatei la Reşiţa,mi-a comunicat că dl.STEFANESCU vrea să mă vadă.Am luat contact telefonic cu dl.STEFANESCU şi s-a fixat o întîlnire şi l-am văutpe dînsul,la soc.Romînofir.Cu această ocazie l-am cunoscut.Dînsul mi-a spus atuncea că vorbise cu col.LIVEZEANU şi cuMAX AUSNIT în privinţa numirii mele la soc. Reşiţa.Si că în legătură cu această numire este nevoe să-l văd pe ION ANTONESCU,cu care STEFANESCU era în legătură.Si mi-adat o carte de vizită pentru ANTONESCU.In urma acestui lucru l-am văzut pe ANTONESCU, care însă nu a amintit nimic în legătură cu numirea mea în postul de director general la Reşiţa.A vorbit despre legionari şi situaţia legionarilor dela Reşiţa.Astea sunt împrejurările cum l-am cunoscut pe STEFANESCU ALEXANDRU.Am cntinuat să am legături cu dînsul mai ales că în acea perioadă îl văzusem şi pe AUSNIT care era arestat la sanatorul cred Gerota,şi AUSNIT mi-aspus să menţin contactul cu dl.STEFANESCU. După numirea mea ca director general la Reşiţa am avut dese întîlniri cu dl.STEFANESCU,fie la biroul dînsului dela Creditul Industrial,fie la biroul dînsului dela Romînofir,fie la locuinţa sa.La început obiectul discuţiilor era la finanţarea soc.Reşiţa,întrucît dl.STEFANESCU era membru în consiliul de administaţie la Creditul Industrial, care era principala sursă de finanţare a Reşiţei.In legătură cu problema finanţării îi arătam dlui STEFANESCU situaţia producţiilordela Reşiţa,pentru că probleme finaţării xxxxxxx depindea de lichidările pe care ministerul le fcea în legătură cu comenzilepe care le executa Reşiţa,pentru Min.Inzestrării Armatei.Ulterior am început să discut cu dlSTEFANESCU situaţiaeşirii Romîniei din război,iar spre sfîrşitul anului 1943-1944 dl.STEFANESCU mi-a arătat necesitatea eşirii Romîniei din război.In legătură cu această problemă dînsul mi-a amintit de plecarea lui BARBU STIRBEI la Cairo,pentru discutarea cu anglo-americanii a eşirii Romîniei din război.Si astfel mi-a amintit de plecarea lui BARBU STIRBEI în legătură cu această problemă.Pentru tratativele care trebuiau duse de STIRBEI,dl.STEFANESCU mi-a spus că fusese în legătură cu şefii partidelor din ţară în cap cu dl.MANIU şi a amintit în aceaste convorbiri că luase şi acordul dlui LUCRETIU PATRASCANU în această privinţă.Ulterior a plecat şi AUSNIT tot în aceiaş problemă.

Procurorul:Să spună martorul în legătură cu relaţiile pe care le-a avut cu STEFANESCU,ce rol a avut STEFANESCU,în legătură cu numirea sa la Reşiţa.

ALEX.POP:Dle preşed.,am spus ce ştiu.Altceva nu ştiu.Ce rol a avut nu ştiu,decît ce v-am spus.

Procurorul:Dar faptul că STEFANESCU te-a trimis pe dta la ANTONESCU ce concluzie ai tras dta că pe baza unui bileţel ai fost primit de ANTONESCU.

POP:In privinţa numirii mele ca dir.general?

Procurorul:Nu,a primirii dtale la ANTONESCU.

POP:Am crezut că e nevoe,de altfel dl.STEFANESCU mi-a spus că în legătură cu numirea de dir.gral e nevoe să-l văd pe ANTONESCU. înainte şi-mi spusese că STEFANESCU era în legătură cu ANTONESCU.

Procurorul:Ce fel de relaţii?

POP:Foarte bune relaţii.

Procurorul:După 23 Aug.1944,ai continuat să ai legături cu ALEX.STEFANESCU

ALEX.POP:După 23 Aug.,eram la uzinele Reşiţa şi am revenit în Bucureşti în spre sfîrşitul lunei octombrie.L-am văzut pe AUSNIT care se reîntorsese din străinătate şi dînsul mi-a spus atuncea care este atitudinea lui faţă de evenimente,executarea armistiţiului şi a sprijinirea acţiunii partidelorpolitice în vederea alegerilor.Mi-a spus cu această ocazie ca să continui contactul şi legăturile pe care le aveam dinainte cu dl.STEFANESCU.Pe dl.STEFANESCU l-am revăzut poate la sfîrşitul lui 1944,începutul lui 1945,dînsul era în contact cu AUSNIT,vorbise şi dînsul cu el despre această atitudine de luat mi-a amintit că era în legătură cu şefii misiunilor străine, americane şi engleze dela Bucureşti şi că era în legătură şi cu partidele politice.După 6 martie,legăturile au căpătat un alt aspect, în urma instaurării guvernului PETRU GROZA,atît AUSNIT cît şi STEFANESCU se arătau nemulţumiţi de această schimbare şi acuzau pe partidele politice şi gralul RADESCU că prin atitudinea pe care au avut-o au grăbit această schimbare şi au mărit în felul acesta preponderenţa PCR în guvern.

La începutul lunei martie 1945,l-am văzut pe dl.MANIU împreună cu 2 prieteni în care MANIU a făcut o expunere a acţiunilor partidului lui,în legătură cu alegerile şi atitudinea faţă de noul guvern,spunînd că este în contact cu celelalte partide.Tot pe vremea aceea a avut loc o masă la Marea Finanţă,la care a participat din partea americanilor consilierul de legaţie MELBOURNE,care era şeful serv.de informaţii american,şi MAX AUSNIT cu mine şi cu alte persoane

La această masă AUSNIT a făcut o expunere asupra situaţiei din ţară. După cîteva zile a fost o/masă tot la Marea Finanţă în care AUSNIT a continuat expunerea, iar MELBOURNE a spus atucea prntre altele că este momentul cînd burghezia din ţara romînească şi oamenii din ţara romînească trebue să pornească la o acţiune hotărîtă pentru aprig instaurarea unui guvern altul decît acela şi această acţiune va fi sprijinită de ei, de către americani. Din convobirea avută cu dl. MANIU cam aceleaşi lucruri au rezultat din acţiunile planuite de dl. MANIU. L-am văz t pe dl. STEFANESCU ulterior atuncea cam prin luna martie, vorbise cu MANIU, dînsul cunoştea, vorbise cu AUSNIT. Stie delucrurile astea pregătite şi mi-a recomandat să sprijin această acţiune a partidelorpolitice şi prin finanţe şi prin contact direct cu ei. A urmat legătura cu STEFANESCU în acest timp, prin întîlniri prin diferite locuri, la el acasă, sau/ la birou la Romînofir, sau lamine la birou la Soc. Reşiţa. Am început să discut cu dl. STEFANESCU despre acţiunea pe care o duceam. Astfel am arătat dlui STEFANESCU că creiase o dezbinare în sînul sindicatelor din uzine şi sprijineam prin contac t direct elementele acestea care urmau pe TITEL PETRESCU în acţiunea aceasta de dezbinare care atrăgea după ea şi o parte din muncitori, în felul acesta producţiile care se degradaseră din cauza războiului erau menţinute disparate prin situaţia de conflict care era între muncitori şi între conducătorii sindicatului şi prin neluarea altor măsuri situaţiile se vor meţine. Degradarea producţiei va merge accentuîndu-se. I-am amintit în timpul acesta dlui STEFANESCU despre ing. RADU NICULESCU BUZESTI, care ocupa la Reşiţa o funcţie importantă în legătură cu distribuţia şi asigurarea producţiei. Eu îl cunoşteam de mult pe NICULESCU BUZESTI şi ştiam că este adversar regimului. Dl. STEFANESCU mi-a spus că-l cunoaşte pe NICULESCU BUZESTI şi e un om de încredere şi să-l menţin în postul pe care-l avea. Am discutat cu STEFANESCU de finanţările care le făceam şi contactul pe care-l aveam cu partidele politice spunînd despre finanţarea pe care o făcea AUSNIT spre ele. Iar dl. STEFANESCU îmi amintea de finanţarea pe care dînsul o făcea către aceleaţi partide. In 1945 şi în 1946 a survenit problema epurărilor şi comprimărilor şi am discutat cu dl. STEFANESCU despre necesitatea de a interveni pentru păstrarea acestor elemente în cadrul producţiei, iar dacă nu se reuşeşte să intervenim ca să fie trimişi în altă parte, acţiunea aceasta avînd scopul ca pe deoparte să asigure pe aceşti oameni în activitatea pe care o duceau, să încurajeze pe alţii, iar elemente care încă nu erau supuse comprimării vedeau în felul acesta că aveau un sprijin la spate ca să postă să-şi continue acţiunea lor.

/

Procurorul:Stie martorul ceva despre problema informării în arta militară?

ALEX.POP:In timpul acesta discutam cu dl.STEFANESCU despre contactul pe care-l aveam în special cu americanii.Dînsul îmi spusese că fusese în contact cu şefii Misiunilor militare,BERRY dela americani şi LE ROUGETELE dela englezi şi cu alte persoane. De asemeni era în contact cu partidele politice.

Cînd a sosit în ţară col.JOHN în cadrul Misiunii Engleze, pe care eu îl cunoşteam cu mult înainte de război,l-am văzut şi cu ocazia acestei convorbiri,dînsul mi-a spus că între alte persoane pe care le văzuse în ţară îl văzuse şi pe STEFANESCU şi era în contact cu dînsul.

– Prin anul 1945 sau 1946,amintindu-mi dl.STEFANESCU despre persoanele cu care era în contact mi-a spus că este în contact cu dl.LUCRETIU PATRASCANU,despre care îmi amintise şi MAX AUSNIT.Spuneau amîndoi despre LUCRETIU PATRASCANU că este un om care se situiază pe o linie de mijloc.

Procurorul:De cînd spunea că a avut contact cu PATRASCANU.

ALEX.POP:De prima dată spunea că a avut contact cu dl. PATRASCANU înainte de armistiţiu.Pentrucă şi dl.PATRASCANU era de acord cu această eşire a Romîniei din război,adică cu tratativele pe care urma să le ducă STIRBEI.

ALEXANDRU STEFANESCU mi-a amintit şi de alte persoane din Partidul Comunist Romîn cu care era în contact,amintind despre dl. CALMANOVICI şi dl.ZILBER.

Cu ocazia unei convorbiri dl.STEFANESCU mi-a spus că dînsul prin anumite persoane din cadrul conducerii partidului comunist romîn şi guvernului,este în contact şi cunoaşte în felul acesta anumite măsuri pe care partidul comunist romîn intenţionează să le i în cadrul guvernului.Dar nu a amintit alte nume,despre persoane care ar fi în contact decît cele pe care mi le-am spus mai înainte. După încheierea tratatului de pace, misiunea militară a fost înlocuită cu legaţii britanice şi dl.STEFANESCU mi-a spus că este în contact cu ministrul Angliei HOLMAN,mi-a mai spus şi alte persoane dintre englezi dintre care YOUNG ,ROBINSON,Generalul GREER şi alte persoane cu care dînsul este în contact.

Prin vara anului 1947,am luat masa la dl.STEFANESCU acasă unde era şi dl.MINISTRU al Angliei HOLMAN.Dl.STEFANESCU mă invitase atunci la masă pentruca să-l cunosc pe dl.HOLMAN pentrucă nu-l cunoscusem mai înainte.

./.

Cu această ocazie dl.STEFANESCU a vorbit despre necesitatea, despre avantajele unirii bisericii ortodoxe cu biserica catolică, problemă pe care a discutat-o cu Nunţiul Papal mai dinainte.

După arestările făcute la Tămădău, şi mai cu seamă după desfiinţarea P.N.T.-ului dl.STEFANESCU mi-a spus că acţiunile acestui partid vor continua printr-o reorganizare a grupurilor care se vor transforma în organiaţie clandestină. Cu această ocazie i-am spus dl. STEFANESCU că sunt încontact cu PADUREANU care era conducătorul unui grup de tineret naţional ţărănist, Dînsul a spus că ştie de PADUREANU însăşi dela dl.MANIU care l-a însărcinat pe PADUREANU cumisiunea aceasta aşa că să menţin contactul mai departe cu PADUREANU.

Am amintit odată dl.STEFANESCU despre o convorbire pe care o avusesem cu dl.MELBOURNE în care eu propusesem ca americanii să instaleze un post de radio mai puternic undeva în apropierea /graniţelor ţării care să emită programe lungi şi mai detailate de informaţiuni şi propagandă în legătură cu chestiunea aceasta a propagandei. Dl.STEFANESCU mi-a spus despre necesitatea redactării unei publicaţii clandestine de propagandă şi de manifeste, spunîndu-mi că are posibilităţi de a scrie şi redacta această acţiune, numai că lipsesc fondurile şi lipsesc oamenii pentru răspîndirea ei. In privinţa oamenilor am spus că pot să-i pun oameni la dispoziţie printre gruparea subversivă pe care o conduceam şi care era înlegătură şi cu alte grupări din provincie. In privinţa fondurilor am constatat împreună cu dl. STEFANESCU că problema devenise după stabilizare în special, imposibilă, nu mai puteau să fie procurate fonduri prin vînzarea la negru.

Căutînd o soluţie în această privinţă împreună cu profesorul MARGINEANU am amintit dlui STEFANESCU despre concluzia la care ajunsesem ,anume o cerere de împrumut adresată americanilor în persoana lui BERY care fusese şeful misiunii americane în ţară şi dl.STEFANESCU a spus că e de acord cu această ideie şi că şi dînsul va colecta iscălituri pe această cerere.

Prin toamna anului 1947, dl.STEFANESCU m-a rugat să-l prezint dlui Ministru al Americii în Bucureşti. Nu era nici un Ministru al Americii la Bucureşti, era numai consilierul ~~xxxxxxx~~ prim şi consilierul de legaţie care conduceau legaţiunea, Era atunci următorul lui MELBOURNE era LEVRIDGE şi l-am prezentat pe dl.STEFANESCU lui LEVRIDGE la locuinţa ataşatului comercial american FELDSON. La această convorbire dl.STEFANESCU a arătat domnului LEVRIDGE despre necesitatea ca americanii să intervină să acorde un sprijin mai efec

./.

tiv pentru instaurarea unui nou regim în ţară.În spre sfîrşitul anului 1947,începutul anului 1948,am preluat legătura cu STEFANESCU în privinţa scrisorii către BERY,care încă nu fusese redactată. Atunci dl.STEFANESCU mi-a dat indicaţii în privinţa felului în care vede dînsul redactarea scrisorii şi am discutat cu dl.STEFANESCU că dintre persoanele care vor iscăli această scrisoare să se aleagă un comitet care să fie însărcinat cu distribuirea acestor fonduri şi acordarea acestor fonduri în legătură cu acţiunea cointîmplată.

Alte legături nu dl.STEFANESCU nu am mai avutpentrucă intervenise îmbolnăvirea mea în martie şi arestarea mea în aprilie 1948.

Procurorul:Tov.preşedinte,faţă de depoziţiile categorice ale martorilor audiaţi în instanţă socotim că putem renunţa la audirerea următorilor martori:GHEORGHE MIHAIL,ION HUDITA,ION MIHALACHE, EMIL LAZARESCU,NAUM ANA,VICTOR RADULESCU POGONEANU, STANESCU IOAN.

Preşed:Tribunalul ia act de renunţarea audierii acestor martori.

---+---

Tov.Preşedinte şi Tribunal Suprem,întrucît martorii : IMPERIO MATEESCU,CAMIL DEMETRESCU şi CONTANTIN DINU nu au putut fi aduşi în faţa instanţei de judecată,întrucît sunt bolnavi,vă rugăm a dispune să se dea citire declaraţiilor acestor martori care se găsesc în dosarul cauzei.

Preşed:Tribunalul dispune citirea declaraţiilor martorilor care nu au putut fi aduşi în instanţă.Tov.judecător asistent dă citire declaraţiei martorului IMPERIO MATEESCU:

Pe ofiţerii americani MADISON şi ROBERTS i-am cunoscut în toamna anului 1944 în Aleea Modoran nr.5,unde era instalată Misiunea Americană.

Cpt.MADISON era însărcinatul secţiei politice militare iar ROBERTS era ajutorul lui.In această funcţie ei culegeau informaţii în legătură cu situaţia politică,socială şi economică dela noi din ţară.

Pe HERBERT ZILBER l-am cunoscut înainte de 23 august 1944,cred că prin fratele meu DECEBAL MATEESCU care era şi el economist şi-l cunoştea pe ZILBER care lucra la Institutul de Conjuctură.

L-am revăzut pe ZILBER spre sfîrşitul anului 1944 cu prilejul unei mese la restaurantul Capşa.Eu eram funcţionar al Misiunii Militare Americane,în această calitate organizam diferite mese în scopul de a pune pe ofiţerii americani în contact cu diferite personalităţi romîne.La masa la care a participat ZILBER,a mai participat MIHAIL SEBASTIAN,ofiţerii americani,cpt.MADISON,ROBERTS,subsemnatul şi probabil SABIN MANUILA,director general al Institutului de Statistică,în general aceste mese dădeau posibilitatea americanilor de a cunoaşte personalităţi din viaţa noastră politică şi de a se informa asupra situaţiei dela noi politice,sociale şi economice.

Este sigur dar că eu l-am prezentat cpt.MADISON pe ZILBER, cu această ocazie însă am discutat cu MADISON despre el întrucît în calitatea de economist interesa pe americani. I-am dat lui MADISON toate relaţiile pe care le ştiam despre el şi anume:activitatea lui profesională,poziţia lui politică,precum şi observaţiuni asupra capacităţii profesionale şi intelectuale şi a pregătirii sale.Pe JOHN PHILIPS l-am cunoscut în primăvara anului 1946 la Oficiul de Presă al Legaţiei Americane din Bucureşti.Pe LEE MILLER am cunoscut-o tot atunci,fiindu-mi prezentată de JOHN PHILIPS,caxx ziaristă la revista "Vogue". JOHN PHILIPS a venit ca reprezentant al revistei americane

./.

"Life",iar LEE MILLER din partea revistei de motă şi probleme feminine "Vogue".Din cîte ştiu au locuit la hotel Athenee Palace.JOHN PHILIPS mi-a fost recomandat de ataşatul de presă FRANK SCHEA,spre al ajuta la culegerea de materiale în legătură cu reportajul pe care trebuia să-l facă despre Romînia.Am fost la el cu HATIEGANU şi MIHALACHE,de asemenea am fost la Preşed.Consiliului de Miniştrii, unde am făcut fotografii.De LEE MILLER nu m-am ocupat eu,întrucît nu am primit nici-o instrucţiune în acest sens.Nu s-a ocupat de ea nici un funcţionar dela Legaţie,căci ea a fost ajutată de HARY BRAUNER.Imi amintesc că într-o seară la Athenee Palace l-am întîlnit cu aceşti doi gazetari pe HARY BRAUNER care o cunoştea pe LEE MILLER dintr-o vizită anterioară a acesteia în Romînia.Stiu că HARY BRAUNER a ajutat-o pe LEE MILLER în reportajul ce l-a făcut şi ştiu că HARY BRAUNER împreună cu LEE MILLER au vizitat împrejurimile Bucureştiului cu maşina.

Declaraţia martorului DEMETRESCU CAMIL.

La sfîrşitul lunei Octombrie 1946,POGONEANU mi-a spus că trebue să aibă loc o nouă întîlnire secretă la NEAMTU,la care va participa aceleaş persoane,ca şi la prima,plus PATRASCANU şi STEFANESCU ALEXANDRU.In legătură cu STEFANESCU mi-a spus că acesta este omul Intelligence Service care avea rolul de a participa la această întîlnire cu PATRASCANU,pentru a se realiza cu acest prilej un acord între grupul nostru cu PATRASCANU şi ZILBER,cît şi cu englezii prin STEFANESCU.Mi-a adăugat la aceasta,că în afară de americani trebuia ca şi englezii să sprijine în aceiaş măsură mişcarea clandestină din Romînia,în vederea răsturnării regimului,şi în plus că STEFANESCU era un mare industriaş cu vaste relaţii şi posibilităţi în ţară,de a sprijini acţiunea de răsturnare a regimului.

In consecinţă POGONEANU mi-a dat misiunea,de a sta de vorbă cu NEAMTU pentru a pune din nou casa la dispoziţie pentru întîlnirea respectivă.După aceasta m-am dus la biroul lui NEAMTU dela Fundaţiile Regale,unde era director şi i-am transmis rugămintea lui POGONEANU spunîndu-i că trebue să aibă loc o nouă întîlnire între aceleaş persoane,care au fost la prima întîlnire,plus PATRASCANU şi STEFANESCU.După ce i-am comunicat lui POGONEANU că NEAMTU a acceptat rugămintea ce i-am transmis-o,mi-a dat misiunea ca în ziua fixată pentru întîlnire să mă duc la STEFANESCU acasă pentru a-l aduce la NEAMTU,deoarece nu cunoştea casa acestuia.

./.

Menţionez că eu îl cunoşc pe STEFANESCU încă din 1945,cînd îl întîlnisem la BARBU STIRBEY la un ceai,iar după aceia l-am mai văzut de cîteva ori printre care şi cu prilejul a două vizite ce le-am făcut chiar acasă la el în Calea Dorobanţilor ,odată pentru a-l chema la BARBU STRIBEY şi odată xxxxxx am fost cu VISOIANU pentru a-l felicita pe STEFANESCU de ziua lui onomastică.

In ziua care i-am fixat întîlnirea dela NEAMTU era seara la orele 21 m-am dus la STEFANESCU ,care ştia deja de întîlnire cred dela POGONEANU şi am mers împreună cu un taxi pînă la casa lui NEAMTU

Intrebare:De cine ai fost primit acolo?

Răspuns:Acolo a fost primit de NEAMTU căruia i-am prezentat pe STEFANESCU la sosire.

Intrebare:Cînd aţi intrat înăuntru mai era cineva acolo?

Răspuns:Da,mai erau acolo deja sosiţi POGONEANU ,STARCEA şi RADU BUZESTI.După aceia au sosit PATRASCANU cu ZILBER.

Se dă citire declaraţiei martorului DINU CONSTANTIN.

Pe ALEXANDRU STEFANESCU l-am cunoscut pe la sfîrşitulanului 1921.In primi ani după aceia după ce ne-am cunoscut relaţiile noastre au rămas în cadrul raporturilor de serviciu.In perioada 1941-1944 23 aufust 1944,relaţiile noastreşau apropiat din ce în ce mai mult, pînă la relaţii de prietenie în cadrul cărora s-au născut şi desvoltat cu timpul relaţii informative.Stiam că STEFANESCU era în legătură cu englezii servindxxx spionajul englez în Romînia.

In al doilea răsboi mondial,iaam fuznizat lui STEFANESCU următoarele informaţii: date despre modul de organizare şi funcţionare a comisariatului metalurgic ,despre atibuţiile lui de coordonare a industriei metalugice şi de armament.Componenţa conducerii comisariatuluimetalurgic şi o noţiune despre restul personalului în sensul ca efectiv numeros,dar de bună calitate,obţinut prin detaşări dela institute de stat sau dela industrii metalurgice ,despre numărul directiilor,despre atribuţiunile direcţiei materiilor prime pe care o conduceam şi anume inventarierea,rezervele de materii prime ale ţării şi stabilirea necesarului de import,creierea de potenţial nou şi de materii prime sau desvoltarea celor existente şi repartizarea materiilor prime deficitare atît din producţia internă cît şi din import.Date despre desvoltarea producţiei interne de oţel şi fontă,în raport cu capacitatea de producţie a oţelăriilor din ţa-

./.

ră .Date despre creerea sau desvoltarea potenţialului nostru ~~ăx~~ inte de materii' prime.

Date despre resursele de materii prime ale ţării.Date despre necesarul de import de materii prime ale industriei metalurgice şi de armament.Date despre repartizarea materiilor~~ő/~~ prime la industriile metalugice şi de armament de import şi din producţia internă.

După 23 august 1944,l-am informat verbal şi în scris.Verbal l-am informat despre problemele ce le-am tratat în legătură cu executarea convenţiei de armistiţiu pe vremea cînd eram secretar general la Ministerul Economiei Naţionale din octombrie 1944,pînă în august 1946.

In scris l-am informat din februarie 1947,cînd i-am dat o notă informativă pe care am întocmit-o în legătură cu tratatul de pace cu privire la evaluarea sarcinilor economice ce revin statului romîn în urma acestui tratat.

Tov. preşedinte,întrucît din declaraţiile martorilor care au fost citite şi din interogatoriile acuzatilor rezultă că au recunoscut şi faptele sunt stabilite,noi renunţăm pentru martorii cari urmează să fie audiaţi şi anume:ALEXANDRU BRATASANU,DUMITRU SECARA, CLEANTE GHEORGHE şi GHEORGHE IONESCU BALACEANU.

Preşed:Tribunalul ia act de renunţarea la martori şi suspendă şedinţa.

Tovarăşe preşedinte, intrucît martorii TITEL PETRESCU, EVA DUMITRESCU, GUSE NICOLAE şi CONSTANTIN BRATIANU sunt bolnavi şi n-au putut fi aduşi în faţa instanţei de judecată, iar martorul TOBESCU, a decedat, vă rugăm să daţi dispoziţiuni să se citească declaraţiile acestor martori din dosarul cauzei. Vă depun şi certificatele medicale.

Tribunalul dispune citirea declaraţiilor martorilor lipsă. Tov. judecător asistent va da citire declaraţiei martorului TITEL PETRESCU.

./.

L-am cunoscut personal pe LUCRETIU PATRASCANU în anul 1931-1932 cu ocazia unor alegeri generale, cînd s-a prezentat la mine în numele Blocului Muncitoresc şi Tărănesc, propunînd partidului social democrat cartel electoral. Stiam dela avocatul NICULAE STANESCU naţional ţărănist, că e secretarul său.

A fost de două ori la mine în această împrejurare. L-am văzut pe PATRASCANU la începutul anului 1944, ianuarie sau februarie. Discutasem în prealabil cu MANIU care deja se înţelesese cu BRATIANU problema colaborării PCR la o acţiune de răsturnare a regimului ANTONESCU. MANIU mi-a indicat să iau contact cu PATRASCANU şi tot el mi-a organizat întrevederea mea cu acesta.

După cîteva zile s-a prezentat PATRASCANU la mine acasă şi-am discutat cu el problema participării partidului comunist romîn la acţiunea celorlalte 3 partide. M-am reîntîlnit cu PATRASCANU în luna Aprilie 1944, în casă la DINU BRATIANU unde fusesem convocaţi de MANIU. Aici am luat pentru prima dată contactul toţi cei patru reprezentanţi ai celor 4 partide. MANIU a făcut o expunere amănunţită asupra situaţiei fronturilor, accentuînd că nu este momentul oportun pentru răsturnare. Toţi cei prezenţi am fost de acord cu expunerea lui MANIU. Cu acest prilej s-a stabilit în principiu preluarea guvernării în patru după răstrurnare, precum şi continuarea guvernării în spiritul constituţional şi regalist. Această propunere a fost pusă tot de MANIU, noi ceilalţi find de acord cu ea.

Această înţelegere principială a fost perfectată în scris la a doua întîlnire. Această întîlnire în patru era organizată de MANIU care era în curent cu prezenţa în Bucureşti a lui PATRASCANU care avea domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului. A doua întrevedere în patru a avut loc la începutul lunii mai tot la BRATIANU care cu acest prilej MANIU a prezentat o convenţie scrisă în 4 exemplare potrivit înţelegerii anterioare. In această convenţie se concretiza preluarea puterii şi a răspunderii guvernului după răsturnarea regimului antonescu înpatru părţi egale, fără amănunte. In acelaş timp s-a mai menţionat în convenţie că guvernul va conduce în spirit democrat şi

./.

contituţional cu menţinerea regalităţii.PATRASCANU şi cu mine în numele partidelor noatre ne-am dat acordul complect asupra celor menţionate în convenţie făcînd o singură rezervă de principiu cu privire la regalitate.Am redatat un post-scriptum la convenţie formulînd generic poziţia ideologic republicană a partidelor noastre dar menţinerea că nu punem în discuţie problema regalităţii.

Menţionez că atît eu cît şi PATRASCANU acceptam colaborarea fără rezerve în vederea acţionării şi a guvernării ulterioare atît cu cele două partide monarhiste, cît şi cu monarhia.După aceasta MANIU a făcut o nouă analiză asupra situaţiei fronturrilor conchizînd că nu este momentul pridnic pentru o acţiune concretă.Noi am fost de acord cu expunerea.

In cursul lunii iunie ne-am întîlnit din nou la BRATIANU acasă.Ca şi la şedinţa anterioară MANIU a făcut expunerea asupra situaţiei frontului conchizînd că încă nu este momentul prielnic pentru răsturnarea regimului Antonescu.Discutasem anterior cu MANIU că situaţia cea mai bună ar fi fost ca încetarea ostilităţilor,respectiv încetarea răsboiului să o facă chiar ANTONESCU.Noi toţi patru eram de acord cu aceasta şi ştiu precis că MANIU şi BRATIANU menţineau contactul cu cei doi antoneşti,direct sau indirect prin MIHALACHE şi GHEORGHE BRATIANU,încercînd să-l determine ca el însăşi să înceteze răsboiul.

In cursul lunii iulie spre sfîrşit am fost convocat tot de MANIU în casa lui BRATIANU într-o dimineaţă.Aici am întîlnit pe PATRASCANU.Cînd am intrat PATRASCANU în salon venind din interiorul casei,dintr-o altă cameră,BRATIANU l-a întrebat dacă a dormit bine. La această întîlnire ca şi la precedentele ,MANIU a făcut o expunere asupra situaţiei politico-militare spunînd că de data aceasta momentul răsturnării s-a apropiat.Nu a făcut nici o precizare şi noi eram de părere c-ar trebui grăbite,dar lăsăm la latitudinea lui MANIU alegerea momentului pe care-l consideram toţi mai în măsură de a acţiona.Nu s-a luat nici o măsură sau hotărîre concretă.Ne-am mai întîlnit în parte în cursul lunii august acasă la Dr.COSTINESCU cred 2m ore.Prima întîlnire în casa lui COSTINESCU a avut loc la începutul lunii august,iar a doua în preajma zilei de 23 august 1944.

La prima întîlnire s-a discutat deasemenea situaţia politică ,s-a căzut de acord că momentul răsturnării este aproape şi s-a pus problema unor intervenţii pe lîngă ANTONESCU pentru încetarea răsboiului.

./.

Propunerea de a se interveni din nou la ANTONESCU,am făcut-eu.Nu-mi amintesc ca cineva dintre noi să fi făcut cu privire la acest punct de vedere o rezervă.Toţi patru fiind de acord asupra oportunităţii acestei intervenţii.Nu sau menţionat numele persoanelor care trebuiau să facă intervenţia fiindcă ştiam din discţii că MANIU păstra contactul cu ANTONESCU prin ION MIHALACHE,iar DINU BRATIANU prin GHEORGHE BRATIANU cu amîndoi antoneştii.

Privitor la ultima întîlnire din casa COSTINESCU nu pot să-i precizez data,cu două sau trei zile înainte de 19 Aug.sau 20 Aug.Stiu precis însă că în aceiaşi noapte a fost bombardat cartierul unde se găsea casa COSTINESCU,care a şi suferit după urma bombardamentului.La această întîlnire ca şi la prima am fost luaţi cu maşina de prietenul lui PATRASCANU,RADU XENOPOL .La această întrevedere căutam facerea unei ultime intervenţii pe lîngă ANTONESCU.In ziua de 22 Aug.1944 dimineaţa,mă aflam la MANIU cu scopul ca să discutăm trimiterea lui ION MIHALACHE la ANTONESCU pentru a-l convinge să cedeze.In seara zilei de 23 Aug.1944,mă aflam împreună cu PATRASCANU la palat,pentru organizarea operei de guvernare.Guvernul era deja alcătuit de generalul SANATESCU.Eu şi cu PATRASCANU am luat act de formula noului guvern şi n-am făcut nici o obiecţiune.In dimineaţa zilei de 20 Aug. într-o convorbire cu MANIU ,acesta mi-a spus că guvernul va fi prezitat de generalul SANATESCU,iar portofoliile vor fi ţinute de militari.

Se va da citire declaraţiei martorului SAVA DUMITRESCU.

In calitatea mea de poliţist am luat cunoştinţă despre LUCRETIU PATRASCANU în anul 1942,după venirea col.MANOLESCU STEFAN ca director general al Poliţiei de Siguranţă în Prefectura Poliţiei Capitalei,cînd Ministerul de Interne a aprobat venirea în Bucureşti a lui LUCRETIU PATRASCANU pe timp limitat pentru îngrijirea sănătăţii şi ne ordona să-l supraveghem tot timpul şederii în Bucureşti.

Intrebare:Cine v-a adus la cunoştinţă ordinul Min.Afacerilor Interne,în legătură cu autorizaţia dată lui LUCRETIU PATRASCANU de a veni în Bucureşti.

Răspuns:Am fost chemat de dir.de siguranţa din Prefectura PoliţieiCapitalei,colohelul de Jandarmi MANOLESCU STEFAN,la el în birou unde mi-a citit ordinul şi mi-a cerut să aleg un ofiţer de poliţie cu agenţii respectivi ca să supravegheze pe LUCRETIU PATRASCANU la sosirea în Bucureşti.

./.

Intrebare: Care a fost ofiţerul de politie şi agenţii pe care i-aţi delegat cu supravegherea lui LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns:Am delegat pe comisarul VASILACHE PETRE şi un grup de agenţi dintre care reţin numai pe RISTOIU CONSTANIN.

Intrebare:Dacă puteţi preciza că LUCRETIU PATRASCANU a venit în anul 1942 în Bucureşti.

Răspuns:Imi amintesc că la cîteva zile după ce am primit ordinul,VASILACHE PETRE a raportat sosirea la Bucureşi a lui LUCRETIU PATRASCANU şi că s-a stabilit cu domiciliul la mama sa într-o stradă din jurul rondului - Regina Maria -.

Intrebare:Aveţi certitudinea că PATRASCANU a venit întoamna anului 1942 la Bucureşti?

Răspuns:Da,deoarece l-am văzut şi personal pe LUCRETIU PATRASCANU în toamna anului 1942 cînd a venit pentru a doua oară în Bucureşti în biroul Col.MANOLESCU STEFAN la Prefectura Poliţiei Capitalei,unde venise în legătură cu autorizaţia de şedere în Bucureşti.

Intrebare:Numai în anul 1942 a fost PATRASCANU în Bucureşti?

Răspuns:Nu,el a venit în Bucureşti şi în 1943 în toamnă, a venit deş şi apoi i s-au prelungit autorizaţiile de şedere pînă în vara anului 1944,cînd la un moment dat a dispărut de sub supravegherea şi a fost pus sub urmărire.

Intrebare:Cine dela M.A.I.dădea autorizaţii de sedere în Bucureşti lui PATRASCANU?

Răspuns:Fostul subsecretar de stat Genral PICHI VASILIU

Intrebare:EXMA Ce legătură era între PATRASCANU şi PICHI VASILIU?

Răspuns:Din notele de supraveghere reţin că LUCRETIU PATRASCANU în timpul cît era în Bucureşti a vizitat cabinetul Generalului PICHI VASILIU în 1944-După ce PATRASCANU a fost scăpat de sub supraveghere am fost chemat de Col.MANOLESCU STEFAN care mi-a spus cu un ton de reproş că ofiţerul de poliţie delegat cu supravegherea lui PATRASCANU îl caută pe acesta,în timp ce PATRASCANU se prezintă la cabinetul Generalului PICHI VASILIU unde a depus o cerere.Controlînd afirmaţiile Col.MANOLESCU STEFAN prà TRIBU ION funcţionar la cabinetul Generalului PICHI VASILIU,am constatat că într-adevăr LUCRETIU PATRASCANU depusese personal o cerere.

Se dă citire declarației martorului CONSTANTIN TOBESCU:

In anii 1940-1941 am funcționat în Comandamentul Jandarmeriei ca șef al Poliției și Siguranței.In această calitate lucram direct cu fostul general VASILIU care deținea funcția de comandant al Jandarmeriei și Ministru subsecretar la Interne.In colaborarea de serviciu păstram legături cu Direcția Generală a Siguranței și Prefecturei Poliției Capitalei.In funcțiunea pe care o dețineam am avut posibilitatea să cunosc unele legături pe care PATRASCANU le-a întreținut cu fostul general VASILIU,în special și cu alte persoane oficiale în acea vreme.Eu personal nu-l cunoșteam pe PATRASCANU pînă la data cînd fostul general VASILIU mi l-a prezentat odată în biroul său cam prin anul 1942.Generalul VASILIU cunoștea de mai mult timp pe PATRASCANU și pe mama acestuia.Mi-a spus generalul VASILIU că este bun prieten cu doamna PATRASCANU, mama acestuia,încă din copilărie cînd se găseau împreună la Focșani. Această legătură de veche prietenie era și justificarea unei vechi atențiuni de care dl.PATRASCANU s-a bucurat din partea lui VASILIU tot timpul.Astfel îmi mărturisea de multe VASILIU.

De aceea în momentul cînd PATRASCANU a fost arestat și internat într-un lagăr,dna PATRASCANU s-a prezentat la Comandamentul Jandarmeriei și a cerut sprijinul lui VASILIU pentru scoaterea din lagăr a fiului său. VASILIU a acordat acest sprijin și la intervențiunea sa către mareșalul ANTONESCU a reușit să determine o aprobare pentru scoaterea lui din lagăr și punerea lui cu domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului jud.Prahova. Ca motivare a acestei măsuri VASILIU susținea că PATRASCANU este bolnav de tuberculoză,Instalat la Poiana Tapului sub supravegherea secțiunii de jandarmi din localitate.PATRASCANU a cerut tot prin mama sa și pe alte căi să fie scos și din domiciliul obligatoriu și să fie autorizat să vină la București pentru a putea să-și caute sănătatea.Cererea sa de data aceasta nu a fost aprobată,dar VASILIU i-a promis că-l va autoriza să vină la București ori de cîte ori va avea nevoie,Astfel PATRASCANU a obținut de mai multe ori autorizația să vină la București cu justificarea :Tratament medical:Durata tuturor autorizațiilor era de cîteva săptămâni și ultima pe două luni.Nu știu exact cîte autorizații de acest fel a obținut.Precizez însă că eu am văzut pe dl.PATRASCANU de două ori la cabinetul lui PICHE VASILIU la București pe timpul cît acesta se găsea în această situație, adică se găsea în București,cu aprobare.

In jurul cînd l-am văzut pe PATRASCANU în biroul lui VASI-

- ".

LIU către sfîrşitul anului 1943.VASILIU mi-a spus că venise la el PA-TRASCANU cu propunerea de a comunica lui ION ANTONESCU că el e gata să meargă la Moscova cu propunerea cu eşirea din război a României pe car ANTONESCU urmărea să le formuleze în condiţiunile lui.

Afirma VASILIU că PATRASCANU i-a spus că la Moscova are legături personale de care este bine ca ANTONESCU să se folosească.Propune plecarea prin Turcia.VASILIU a prezentat cererea verbală şi lui ION ANTONESCU - fostului mareşal - şi lui ICA ANTONESCU fost ministru de externe.Aceştia n-au acceptat imediat propunerea lui PATRASCANU sub motiv că momentul nu este încă potrivit .Mai tîrziu cu cîteva luni ANTONESCU reflectase asupra propunerii lui PATRASCANU şi-l însărcinase pe PICHI VASILIU să stea de vorbă cu el.La această dată PATRASCANU a răspuns că momentul a trecut şi că acum este prea tîrziu,el nu mai poate să plece la Moscova,astfel afacerea aceasta a fost sfîrşită.PATRASCANU a continuat a rămîne la Poiana Tapului pînă la data de...mai 1944 cînd a obţinut o autorizaţie de venire în Bucureşti pentru două luni La expirarea acestor luni el nu s-a mai prezentat la Poiana Tapului şi a rămas clandestinizat pînă la 23 august 1944,Cînd s-a văzut absenţa sa VASILIU a chemat pe Col.BALEANU dela Siguranţa generală şi pe Col. MANOLESCU STEFAN dela Prefectura Poliţiei ambii directori ai siguranţei şi le-a ordonat inclusiv subsemnatului ca să punem în urmărire oficială pe PATRASCANU.A precizat însă că în cazul de găsire a lui să nu fie arestat şi să i se raporteze pentru a-i da dispoziţiuni.

Urmărirea a continuat pînă la 23 august dar fără rezultat.In acest timp însă s-a mai petrecut un fapt cam cu 15-2o de zile înainte de 23 august.A fost prezentată lui VASILIU o cerere din partea lui PATRASCANU prin care acesta solicita o favoare de 2 luni pentru rămînerea în Bucureşti.Cererea a fost prezentată de Generalul ANTONfost şef de stat major al jandarmeriei.Acesta a arătat că i-a fost înmînată de mama lui PATRASCANU ceeace lui VASILIU i-a părut foarte curios,pentruc totdeauna se adresa direct lui,a pus pe cerere rezoluţia:"Voi aproba d-lui PATRASCANU dacă se prezintă personal mie cu această cerere",dar dl-PATRASCANU nu s-a mai prezentat.Am aflat ulterior că prezenţa Generalului ANTON în această chestiune avea o explicaţie.Generalul ANTON se întîlnise de mai multe ori cu dl.PATRASCANU pe timp ce acesta se găsea sub urmărire în diverse locuri,unde aştepta pe Generalul Anton care cu maşina sa condusă de un sergent major sau un plotonier venea şi-l lua,vorbeau - pe acesta chiar în maşină timp de 15-3o de minute de fiecare dată.

Eu nu ştiu dacă fostul General VASILIU mi-a spus tot în

./.

legătură cu ceeace discuta el cu PATRASCANU.Este posibil însă ca să fi avut şi rezerve,pentrucă în ultimul timp am simţit că fostul General VASILIU mă ţinea mai la distanţă faţă de unele chestiuni.

Mai mult încă,cam prin luna mai 1944,mi-a propus funcţia ca ajutor inspector în locul Generalului TOPOR.Aceasta însemna că vrea să mă scoată din comandă şi să mă trimită la Dumbrăveni cu eşalonul 2 dispersat.

Eu nu am primit pe consideraţia că în acest fel Generalul TOPOR - general de Divizie - mai bătrîn decît mine trebuia să fie pensionat cu cîteva luni înainte de termen.

Am bănuit că printre alte motive poate prezenţa mea jena unele legături pe care VASILIU le avea cu PATTRASCANU în afara celor ce cunoşteam eu.Mă surprinde mai ales faptul că urmărirea lui PATRASCANU nu se voia de către VASILIU.Mi-a dat de gîndit mult şi excesivele amabilităţi pe care VASILIU le avea faţă de PATRASCANU care mi s-au părut că nu pot fi justificate numai de legătura aceasta cu dl.PATRASCANU. Deasemenea prezenţa lui PATRASCANU la Comandantul Jandarmeriei,în convorbirile intime cu Generalul VASILIU,acest fel de atitudine eu n-am întîlnit în cariera mea faţă de ceilalţi comunişti.Faţă de dl.PATRASCANU s-a avut o atitudine cu totul excepţională,este lucru sigur şi aceasta mi-a spus-o VASILIU că toate favorurile de care PATRASCANU s-a bucurat erau cunoscute şi aprobate de ION ANTONESCU.

Luînd cunoştinţă de corespondenţa semnată de mine ~~[illegible]~~ referitoare la transimiterea unui ordin al Ministerului Afacerilor Interne,că o scrisoare a lui PATRASCANU eu nu pot să-mi reamintesc continutul acestei scrisori,dar cred că era o cerere a sa căci după cîte ştiu formal unele cereri erau şi sub formă de scrisori trimite Generalului VASILIU nu numai sub formă de petiţii.A obţinut PATRASCANU aprobarea venirii în Bucureşti în anul 1942 şi desigurcă a beneficiat.De aceste aprobări nu cred că ar fi renunţat la ea,cu atît mai mult cît prima oară l-am întîlnit pe PATRASCANU în cabinetul lui VASILIU după iulie 1942,dar în mod cert în anul 1942.

Cum PATRASCANU venea la Bucureşti,formal se făcea cunoscut Prefecturii Poliţiei Capitalei şi siguranţei generale pentru supravegherea,dar efectiv această supraveghere nu se făcea exact pentrucă toată lumea ştia că este un protejat a lui VASILIU şi nimeni nu se gîndea la dispariţia lui sau la o activitate comunistă pe teren.

./.

El era de altfel considerat ca un element mai democrat, mai fruntaş al partidului.

Se dă citire declaraţiei martorului NICULAE GUSE.

In luna Sept.1942, eu împreună cu agenţii RISTOIU CTIN, DOROBANTU VASILE şi RANCEANU ION, am început urmărirea activităţii lui PATRASCANU LUCRETIU. A fost identificat în luna Sept.1942 în str. Albă. După o săptămînă de aşteptare în post a apărut într-o zi pela orele 17 şi a mers cu tramwaiul în str.Mîntuleasa la soacra lui unde a rămas şi a dormit. A doua zi a fost luat de noi din str.Mîntuleasa şi dus de noi în str.Albă, iar după masă dus în str.Mîntuleasa. A treia zi PATRASCANU a fost luat din str.Mîntuleasa şi plasat în Intrarea Zalomit în curtea proprietăţii lui.......... A patra zi eu şi cu agentul RISTOIU fiind în post în str.Mîntuleasa, PATRASCANU şi cu nevasta lui au eşit pela ora 7 dim., sau urcat într-un taxi cu direcţia Gara de Nord, iar aici sau urcat în trenul care ducea la Poiana Tapului. Menţionez că în cele 4 zile cît a stat la Bucureşti, PATRASCANU venise dela Poiana Tapului, aşa cum îmi comunicase comisarul REINHARDT IOSIF.

In luna Sept.1943 am fost anunţat de către Prefectură că OATRASCANU vine în Bucureşti dela Poiana Tapului. Tot împreună cu RISTOIU CONSTANTIN l-am luat în filaj pe PATRASCANU şi a fost identificat în str.Albă. După identificarea lui eu am plecat din echipă. Am mai primit ordin să-l supraveghez pe PATRASCANU şi în Dec.1943, timp de 2 zile, rămînînd mai departe agenţii ALEKE STEFAN şi RAILEANU ION şi de multe ori chiar singur. Filajul se făcea numai ziua.

Se dă citire declaraţiei martorului CONSTANTIN BRATIANU.

In calitatea mea de fruntaş al partidului naţional liberal am avut prilejul de a cunoaşte acţiunile de atunci ale unor fruntaşi politici, în momentul cînd era clar şi inevitabil prezenţa armatelor sovietice pe teritoriul Romîniei. Atît pe conducătorii naţional ţărănesc şi naţional liberal precum şi pentru guvernul ANTONESCU, era clar rolul pe care avea să-l joace partidul comunist romîn şi masele populare în urma eliberării lor de armatele sovietice.

Pentru a putea face faţă acestei situaţii era atît în interesul partidelor politice burgheze, cît şi al guvernului ANTONESCU, pentru ca să-şi apropie o serie de elemente şi fruntaşi comunişti în vederea unor combinaţii ca să ducă la salvarea din anumite situaţii.

./.

617

Cel mai apropiat cu care se putea ajunge lao înţelegere era PATRAŞCANU fiind cunoscut ca intelectual,ca avocat,fruntaş comunist şi care era de multăvreme în contact cu fruntaşii vieţii politice dela noi din ţară.

Ca urmare acestei situaţii a intrat în 1944 la începutul anului,guvernul ANTONESCU în legătură cu LUCRETIU PATRASCANU.Ştiind că LUCRETIU PATRASCANU era cu domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului organizat de organele lui ANTONESCU.El ştiind că el era singurul comunist cunoscut,care nu era în închisoare sau lagăr cum erau ceilalţi conducători comunişti.ANTONESCU prin organele sale în mod secret îi aranjau posibilităţi de plecare a lui din Poiana Tapului la Bucureşti,precum şi mişcările lui la Bucureşti,pentru ca el să se poată intra în contact cu ANTONESCU.In acest fel s-a stabilit contactul între ANTONESCU şi LUCRETIU PATRASCANU.Ca urmare la situaţia dezastruoasăpolitică şi militare,fruntaşii partidului naţional ţărănesc şi liberal,precum însăşi guvernul lui ANTONESCU în mare grabă căutau diverse soluţii de eşire din această situaţie.In acest fel toţi cei de mai sus împreună cu cercurile palatului şi de perfect acord cu LUCRETIU PATRASCANU s-au orientat spre Cairo să ducă tratative cu forţele anglo-americane.

In acest sens de comun acord adică MANIU,BRATIANU,regele ICA ANTONESCU şi LUCRETIU PATRASCANU au trimis la Cairo ca plenipotenţiar pe BARBU STIRBEI ,şi apoi pe CONSTANTIN VISOIANU.După 23 Aug. eu în calitate de membru al guvernului,reprezentant al Partidului Naţional Liberal al lui DINU BRATIANU,în guvernul SANATESCU şi RADESCU,am delegat pe FOTINO atunci ministru liberal ca împreună cu PATRASCANU să redacteze unele legi.Pentru a le da forma definitivă a acestor redactări m-am întîlnit cu PATRASCANU şi cu alţii în casa lui ROMNICEANU fost ministru în guvern.In toate convorbirile noastre am ajuns la un deplin acord ,găsind la PATRASCANU multă înţelegere politică şi deplină colaborare.Partidul Naţional Liberal era foarte mulţumit de atitudinea dlui PATRASCANU,atît în ceiace priveşte justiţia cît şi atitudinea sa politică.

Procurorul tov.preşed.,vă rog să notaţi că acuzarea renunţă la audierea martorilor DUMITRU POPESCU,NUTA NATANSOHN,STOICAN VASILE,CONSTANTIN PAVEL şi RADU XENOPOL.

Preşedintele Tribunalul ia act la renunţarea audierii martorilor arătaţi de acuzare.

Preşedintele: Declar şedinţa deschisă in continuare, să fie introduşi acuzaţii.

Sunt introduşi acuzaţii.

Preşed: Conform art.27o din codul justiţiei militare şi acuzaţii au luat cunoştinţă despre cuprinsul răspunsurilor dela interogator al acuzaţilor, dam cuvantul procuraturii pentru a pune concluzii.

Urmează rechizitoriul oral al procurorului HUSMAN RUDOLF, după care urmează rechizitoriul procurorului ARDELEANU AUREL.

PLEDOARIA AVOCATULUI MARCEL VALENTIN IN APARAREA ACUZATEI VICTORIA SARBU.

Tovarăşe preşedinte, tovarăşi judecători ai onoratului Tribunal Suprem,

Acuzata VICTORIA SARBU a fost trimisă în judecată pentru crima în contra păcii prevăzută şi penată de art.2 litera c din Decretul 291/1947, fiind acuzată de desfăşurarea unei activităţi de destrămarea în interior a Partidului Comunist Romîn cu scopul de a sprijini războiul criminal antisovietic.

Acţiunea acuzatei VICTORIA SARBU a fost dusă în acea perioadă de suferinţe a poporului romîn, cînd împotriva voinţei sale, a fost tîrît în războiul criminal, războil tîlhăresc împotriva Uniunii Sovietice. In timp ce clasa muncitoare în acele zile, lupta eroică împotriva hitleriştilor şi fasciştilor, actul de acuzare reţine că acuzata VICTORIA SARBU s-a dovedit o unealtă devotată a trădătorului FORIS STEFAN, pe care l-a secondat în acţiunile criminale împotriva partidului puse la cale de agentura imperialistă.

Tovarăşe preşedinte şi tov. judecători ai Tribunalului Suprem.

Acuzata VICTORIA SARBU se găsea în anul 1941 la Apărarea Patriotică la Ploeşti. FORIS care o cunoştea drept o duşmană înverşunată a partidului şi o slugă a burgheziei, o aduce dela Ploeşti la Bucureşti. Ea îi este prezentată de către acuzatul KOFLER şi din acel momenta devenit tehnicul lui FORIS STEFAN, această muncă de tehnic o duce pînă în iunie 1943 cînd este cooptată de FORIS în Comitetul Central. El a cooptat-o şi a introdus-o în Comitetul Central pentrucă avea nevoe de elemente pe care să le poată manevra în interesul său propriu.

Din complexul de probe desfăşurat atît de amplu în acest proces înaintea Dvs. rezultă în modnecontestatxx faptele în materialitatea lor aşa cum sunt reţinute din actul de acuzare din complexul de probe desfăşurat rezultă şi acuzata a recunoscut în mod categoric înaintea Onoratului Tribunal Suprem, a recunoscut că a luat parte activă împreună cu trădătorul FORIS STEFAN la acţiunea de destrămare a partidului, acţiune dusă sub directivele serviciului de spionaj englez. A recunoscut că a încercat să compromită activiştii de bază ai partidului, cu scopul de a-i înlătura din conducere, din munca de partid. A colaborat împreună cu KOFLER şi cu FORIS la întocmirea instrucţiunilor provocatoare, criminale, pentru a determina o evadare în massă a deţinuţilor din închisori, cu scopul de a fi

./.

exterminaţi.Conducînd în mod nemijlocit resortul de război al Comitetului Central al partidului a dus şi rezultă aceasta din probele desfăşurate şi din recunoaşterile acuzatei - o activitate de sabotare a resortului de război care avea tocmai misiunea ca să lupte împotriva maşinei de război hitleriste.

Tovarăşe preşedinte,tov.judecători ai Onoratului Tribunal Suprem.

Din noianul de fapte grave puse în sarcina acuzatei şi care au fost dovedite cu prisosinţă,noi trebue să reţinem şi cred că Dvs.,cînd vă veţi retrage în camera de chibzuire veţi reţine aceste circumstanţe,privind pe acuzata VICTORIA SARBU în raport cu ceilalţi acuzaţi înraport cu faptele în ansamblul lor.

V-am arătat că ea şi-a dus munca la Ploeşti,că FORIS era un ambiţios,un orgolios care avea nevoe de elemente pe care să le manevreze îninteresul său ,acuzata VICTORIA SARBU lipsită de orientare politică,slab pregătită a fost adusă la Bucureşti şi a căzut sub influenţa nefastă a lui FORIS care şi mai mult a acaparat-o şi din punct de vedere sentimental,pentru a subjuga-o şi a devenit astfel o unealtă devotată - după cum spune însăşi actul de acuzare.

Cu toată gravitatea faptelor comise,rezultă în mod clar că acuzata VICTORIA SARBU a fost un executor al voinţei criminale a lui FORIS STEFAN,un executor desigur responsabil în cea mai mare parte a fost un instrument în mîna lui FORIS STEFANESCU.

Tov.preşedinte,tov.judecători ai Tribunalului Suprem,veţi ţine seama şi de educaţia putredă pe care a primit-o acuzata VICTORIA SARBU:tatăl ei a fost învăţător la o şcoală elementară,proprietarul unei averi de 11 ha.pămînt,a fost funcţionar al regimului de teroare ţarist.Anii copilăriei i-a petrecut sub regimul odios ţarist şi desigur că deci acestea au lăsat amprentele lor în conştiinţa acuzatei. A trăit în acea societate putredă burgheză,care i-a picurat otrava zi de zi în sufletul ei,i-a pervertit conştiinţa.Onorată instanţă un alt element asupra căruia Dvs.desigur vă rugăm să binevoiţi a aprecia ,element asupra căreia instanţele noastre populare întotdeauna sinceritatea,este sinceritatea cu care acuzata înaintea onoratului Tribunal Suprem a recunoscutîn detaliu toate faptele săvîrşite,a mărturisit toate faptele,nu a ascuns nimic,a recunoscut greşala pe care a săvîrşit-o şi a înţeles profunzimea căderii sale.Acuzata VICTORIA SARBU îşi înclină înaintea dvs.capul ei culpabil,cu încrederea deplină în sentinţa pe care dvs.o veţi pronunţa

+

Cealaltă acuzată ,acuzata LENA CONSTANTE a fost trimisă în judecată înaintea dvs.pentru crimă de înaltă trădare prevăzută şi pedeapsă de art.191 din condica penală şi pentru complicitate la înaltă trădare,prevăzută de art.184 din condica penală,combinat cu art.23o din codul penal.

Actul de acuzare reţine că acuzata a furnizat după 23 Aug. 1944,serviciului de spionaj englez informaţiuni cu caracter secret privind activitatea statului,reţine că acuzata a ajutat pe coacuzatul LUCRETIU PATRASCANU în activitatea complotistă desfăşurată cu scopul de a suprima independenţa Statului.

Faptele în materialitatea lor puse în sarcina acuzatei rezultă în mod necontestat din întregxx complexul de probe efectuate înaintea Tribunalului Suprem în virtutea principiilor oralităţii dezbaterilor.

Chiar înaintea războiului criminal antisovietic,acuzata LENA CONSTANTE a fost atrasă de serviciul de spionaj britanic,de Intelligence Service ca agentă al ei de către NICOL GROSS pe care l-a cunoscut din anul 1937.Cînd NICOL GROSS a părăsit ţara ,în anul 194o,acuzata l-a însoţit pînă la Istambul şi i-a lăsat casa & mobila Reia legătura cu acest agent al serviciului de spionaj britanic,după anul 1944 prin colonelul EISINGER,venitdela Cairo,care era şeful acelui NICOL GROSS.EISINGER îi dă indicaţii acuzatei ca să reia legătura/de spionaj cu NICOL GROSS.

Acuzata îl cunoştea pecoacuzatul HERBERT ZILBER şi acuzatu HERBERT ZILBER îi face legătura cu coacuzatul LUCRETIU PATRASCANU. Dela HERBERT ZILBER - reţine actul de acuzare şi-a recunoscut acuzat înaintea Tribunalului - a transmis serviciului de spionaj englez informaţii economice,iar dela coacuzatul LUCRETIU PATRASCANU a transmis informaţii politice,prin BUTTLER care era secretarul legaţiei Engleze şi printr-o funcţionară strecurată la legaţia Cehă VERA MELANOVA.

Tovarăşe preşedinte,tov.judecători ai Tribunalului Suprem.

Mai reţine actul de acuzare,că acuzata LENA CONSTANTE a organizat întîlniri secrete în locuinţa părinţilor săi între LUCRETIU PATRASCANU şi reacţionarii RADULESCU POGONEANU şi GRIGORE NICULESCU BUZESTI.In locuinţa sa a organizat o întîlnire între acuzatul LUCRETIU PATRASCANU şi acuzatul ZLBER şi agenţii spionajului america

După arestarea lui ZILBER de teamă că LUCRETIU PATRASCANU va fi demascat,s-au înţeles între ei ca să nu divulge nimic,deşi cunoştea în totul activitatea duşmănoasă a coacuzatului LUCRETIU PA-

./.

TRASCANU.

Greşeala săvîrşită de către acuzata LENA CONSTANTE este desigur gravă.

Suntem convinşi noi apărarea, că Dvs., atunci cînd vă veţi retrage în camera de chibzuire pentru a da sentinţa, veţi ţine seama de o serie de factori deosebit de circumstanţe.

In mare parte crimele care au fost săvîrşite de către acuzata LENA CONSTANTE sunt un rezultat al educaţiei putrede, gîndirea sa fiind supusă zi de zi în cursul vieţii sale, acestei educaţii burgheze a odiosului serviciu de spionaj britanic care a atras-o în lanţurile sale. Ea s-a născut, a crescut, s-a format şi a trăit în societatea putredă burgheză.

L-a cunoscut pe HERBERT ZILBER dela care a luat informaţii economice şi care i l-a recomandat pe coacuzatul PATRASCANU. Coacuzatul PATRASCANU LUCRETIU desigur a exercitat o influenţă puternică asupra acuzatei LENA CONSTANTE, prin poziţia pe care o ocupa în conducerea partidului şi ca ministru al Justiţiei. Ea a fost atrasă şi a căzut victimă mirajului banilor şi ~~[illegible]~~ a puterii care a atras-o ş-a lăsat dominată de coacuzatul LUCRETIU PATRASCANU. Intre ei s-a creiat o activitate strînsă şi nu a avut tăria ca să se smulgă de sub puternica influenţă şi dominaţie a lui.

A recunoscut şi această acuzată cu sinceritate înaintea onorotului Tribunal Suprem, faptele în materialitatea lor, s-a recunoscut culpabilă şi nu a încercat să se sustragă responsabilităţii sale.

Hotărîrea dvs. tov. preşedinte şi tov. judecători ai Tribunalului Suprem, va fi desigur rezultatul convingerii dvs. intime examinînd toate circumstanţele cauzei călăuzindu-se după metoda unică, unică şi adevărat ştiinţifică şi justă după legile dialecticei marxist-leniniste-staliniste.

In conştiinţa împricinaţilor şi apărătorilor în justiţia noastră populară a pătruns tot mai adînc convingerea că instanţele noastre de judecată, judecă pe viu, pe concret.

Acuzata LENA CONSTANTE păşeşte cu încrederea înaintea justiţiei populare, cu convingerea fermă că dvs. veţi aduce o sentinţă dreaptă convingătoare, echitabilă şi educativă.

PLEDOARIA AVOCATULUI DUMITRESCU IN APARAREA ACUZATULUI JAK BERMAN

Tov.preşedinte ,onorat Tribunal Suprem.

Apăr pe acuzatul JAK BERMAN.In sarcina lui JAK BERMAN stau două capete de acuzare:crima împotriva păcii ,prevăzută de legea 291 articolul 2,litera c.şi al doilea,crimă de trădare de patrie prevăzută de articolul 19o cod penal.

In cadrul primului capăt de acuzare i se impută lui BERMAN JAN că în calitatea lui de agent al Serviciului de spionaj englez recrutat de către ALEXANDRU STEFANESCU acuzat,care cu ocazia desbaterilor s-a văzut că a avut rol preponderent în această afacere. In această calitate a căutat să submineze înăuntrul partidului,a căutat să transforme partidul comunist romîn într-un partid contra revoluţionar,ostil Uniunii Sovietice,ostil intereselor clasei muncitoare ,un partid reformist care pe linia colaborării cu burghezia în ţara noastră să apere interesele Angliei-

Acuzatul în faţa dvs.a avut o atitudine sinceră,a recunoscut faptele ce i se impută,acest lucru rezultă din din actele primelor cercetări.

In cadrul celul de-al doilea capăt de acuzare după 23 august 1944,în calităţile avute a furnizat imperialiştilor englezi prin serviciul de spionaj în ţara noastră,condus de acuzatul ALEXANDRU STEFANESCU informaţii cu caracter secret şi avea posibilitate din cauza muncilor de răspundere pe care le avea în ţara noastră, informaţii cu caracter secret de ordin militar,economic şi politic, şi în această situaţie în contra securităţii statului,faptele la fel sunt recunoscute şi se colaborează perfect toate cu ce-au declarat ceilalţi co-acuzaţi în această afacere COFLER, CALMANOVICI ALEXANDRU STEFANESCU şi PATRASCANU cu ceeace rezultă din actele primelor cercetări privitoare la relaţiile pe care le-au avut între ei.

Tov.judecători ai Tribunalului Suprem.faptele sunt grave încadrarea este cea legală,sinceritatea cu care acuztul a venit în faţa dvs.şi a recunoscut comiterea acestor fapte ,că cu ocazia primelor cercetări la fel a recunoscut şi s-a putut stabili adevărul obiectiv în cauză o invoc în apărare ca o circumstanţă personală a acuzatului şi vă rog să apreciaţi atunci cînd vă veţi retrage şi veţi chibzui asupra gradului de vinovăţie fiecărui dintre acuzaţi.In
cazul lui BERMAN J.să apreciaţi sinceritatea şi să dozaţi pedeapsa în raport cu mărturisirile sincere făcute de el şi în raport cu ceeace a rezultat din desbaterile în urma audierii martorilor.

PLEDORIA AVOCATULUI DOBROVICI IN APARAREA ACUZATULUI MOCSONY ---STARCEA IOAN

Din desbaterile care au avut loc în faţa domniilor voastre s-a dovedit şi acest proces al grupului care-l judecaţi astăzi, acest proces este legat prin multe fire cu procesul foştilor conducători ai fostului partidului naţional ţărănesc, proces care a fost judecat în toamna anului 1947. Deasemenea legat tot prin asemenea fire cu procesul spionilor sabotori ai organizaţiei AUSNIT-POP-BUJOIU.

Si de ce spun aceasta? Pentrucă din desbaterile a-ţi văzut domniile voastre aceiaşi spioni HALL şi HAMILTON din procesul MANIU, i-aţi văzut şi în acest proces. Legătura acuzatului STARCEA, fiindcă pun concluzia în apărarea acuzatului STARCEA - legătura acuzatului STARCEA cu organizaţia teroristă condusă de ION BUJOIU.

Dar onorată Supremă instanţă, desbaterile procesului au mai desvăluit şi activitatea tainică a spionilor şi complotiştilor anglo-americani, am descoperit şi această activitate care a mers pînă acolo la amestecul direct brutal şi neruşinat în treburile interne ale ţării noastre, Dar nu numai la noi spionajul, serviciul acesta de spionaj american a condus comploturile antistatale şi în celelalte ţări, în Ungaria, procesul Rajk, din Bulgaria procesul Costov, deasemenea în judecarea comploturilor descoperite în Cehoslovacia, în Albania şi în Polonia.

Tov. preşedinte şi Onorată Supremă Instanţă. Ce se impută acuzatului STARCEA? Crima de înaltă trădare prevăzută de art.184 şi de condica penală cu agravanta din art.229 codul penal. Acuzatului STARCEA i se pun în sarcină două capete de acuzare; un prim capăt de acuzare, activitate în cadrul grupului GRIGORE NICULESCU BUZESTI- RADULESCU POGONEANU, HALL şi HAMILTON.

Si în această privinţă, actul de acuzare arată că în toamna anului 1946, acuzatul STARCEA a intrat în legătură cu spionii americani HALL şi HAMILTON, trimişi speciali ai Casei Albe pentru organizarea de acţiuni diversioniste şi complotiste în ţara noastră., că i-a pus în legătură cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI şi RADULESCU POGONEANU, stabilind împreună cu ei un plan de acţiune în vederea concentrării subversive sub o conducere unică a tuturor organizaţiilor şi grupurilor subversive şi teroriste depe teritoriul ţării cu scopul deslănţuirii unui atac pentru răsturnarea regimului. Mai arată că acest plan a fost cuprins în documentele intitulate "minuta" şi "memorandum", care au fost descoperite de organele de stat în 1947.

./.

Acel memorandum,care este un contract de trădare al ţării încheiat între grupul de trădători şi grupul de spioni americani:HALL şi HAMILTON.Acuzatul STYRCEA şi-a reasumat rolul de conducător al comitetului de acţiune din ţară,care urma să pregătească atacul contrarevoluţionar.Tin să menţionez că acuzatul STYRCEA în procesul MANIU a fost condamnat doi ani de închisoare pentru nedenunţarea complotului acestui complot urzit între NICULESCU BUZESTI,POGONEANU,HALL şi HAMILTON.Conform art.228 din Condica Penală,azi s-a stabilit că nu a fost un simplu nedenunţător,ci a luat parte activă la acest complot, el recunoaşte faptul.

Al doilea capăt de acuzare:legătura şi activitatea în cadrul grupului PATRASCANU.

Si în această privinţă,pentru realizarea scopului,se mai arată şi legătura cu organizaţie clandestină de sabotaj şi spionaj a lui BUJOIU şi creiarea acelui grup terorist,depe teritoriul domeniilor acuzatului,Buloi în Arad.

Inaceastă privinţă,actul de acuzare prevede că,complotiştii au stabilit că pentru reuşita acestui plan,este necesară complicitatea unor elemente din sînul Partidului Comunist şi al Guvernului.Si atunci acuzatul STYRCEA a propus ca grupul complotist să intre în legături cu grupul lui LUCRETIU PATRASCANU.

Contactul dintre aceste două grupuri,a fost făcut de către STYRCEA,care în acest scop a intrat în legătură cu HERBERT ZILBER prin intermediul spionilor americani HALL şi HAMILTON şi mai departe,că în întîlnirile secrete avute cu PATRASCANU,ALEXANDRU STEFANESCU şi ZILBER acuzatul STYRCEA a insistat în mod deosebit,asupra urgentării organizării acţiunei relevînd - aşa cum a declarat el - necesitatea înglobării tuturor organizaţiilor para-militare, de sabotaj,sau de informaţii existente în ţară,sub o conducere unică a mişcării clandestine.

Mai arată actul de acuzare că în prealabil,acuzatul STYRCEA cunoscând poziţiade agent al burgheziei în sînul Partidului,şi al guvernului,poziţie de dreapta a coacuzatului PATRASCANU şi GRIGORE NICULESCU BUZESTI în vederea formării unui guvern sub preşedenţia lui PATRASCANU şi mai arată actul de acuzare,că dl.MOCSONY STYRCEA a mijlocit o întrevedere secretă între fostul rege şi acuzatul LUCRETIU PATRASCANU,spre a putea obţine dela fostul rege un mandat,pentru a forma un guverncontrarevoluţionar.

Si înafîrşit pentru realizareaacestor scopuri,acuzatul STYRCEA pe linia gîndirii lui a intrat în legătură cu organizaţia clandestină de sabotaj şi spionaj a lui BUJOIU şi a trecut la crea-

./.

acelei organizaţii teroriste pe teritoriul fostului său domeniu din Bulci Arad unde alături de oamenii de serviciu MIRCEA BIRTASIU - ADOLF IAVORSKI şi alţii, acuzatul a început să recruteze elementele necesare acestei organizaţii teroriste, să le înarmeze, să procure armament şi muniţii şi să se îngrijească de condiţii favorabile pentru procurarea aprovizionarea cu alimente a acestei organizaţii subversive.

Onorată, instanţă Supremă,

Ce recunoaşte acuzatul, grave învinuiri, pentrucă actul de acuzare mai arată în continuare pe care am s-o arăt imediat, dar care eu socotesc că este ineficientă pentru că nu a fost trimis în judecată pentru acest fapt.

Actul de acuzare arată, că acuzatul ION MOCSONY STYRCEA ar fi trimis peste graniţă prin intermediul acuzatului LUCRETIU PATRASCANU, aur, bancnote, bijuteri şi acuzatul STYRCEA a arătat în dezbaterea orală a procesului că lucrul este în ce priveşte acest cap de acuzare el nu a trimis prin intermediul lui PATRASCANU, decît argintăria soţiei sale, care se află în Elveţia, a trimis lucruri de îmbrăcăminte, unele bibelouri şi o sumă mică de bani. Dvs urmează să apreciaţi referitor la această învinuit care este adusă prin actul de acuzare, dar care eu spun că este ineficientă pentru că nu a fost trimis în judecată pentru acest fapt.

Ziceam că acuzatul STYRCEA, recunoaşte în totul cele două grave capete de acuzare, activitatea complotistă în cadrul grupului NICULESCU BUZESTI, POGONEANU, HALL şi HAMILTON şi activitatea complotistă în cadrul grupului PATRASCANU în cadrul grupului de acuzaţi de astăzi, activitatea care tindea la răsturnarea prin violenţă a ordinei sociale şi ştirbirea independenţei statului nostru democraţie populară.

Zic că această recunoaştere a acuzatului este coroborată şi cu recunoaşterile unor coacuzaţi din grup de astăzi şi în special cu recunoaşterea coacuzatului HERBERT ZILBER şi de asemeni faptul se dovedeşte cu documentele dela dosar, cu documentele pe care tov. procuror mi le-a depus pe masa dvs. şi cu martorii MIRCEA BIRTASIU, IAVORSCHI, ION BUJOIU şi RADU NICULESCU BUZESTI.

Onorată Supremă Instanţă,

Ştiţi că în vederea desăvîrşirii scopului şi a măsurilor pe care le lua pentru înarmare a grupului terorist, acuzatul ION STYRCEA v-a mărturisit în interogatoriul care i s-a luat că a încercat şi chiar a reuşit să strămute fabrica dela Timişoara şi a construit o fabrică chiar pe domeniul dînsului o fabrică de salam şi mezeluri care era destinată tocmai să aprovizioneze şi să alimenteze grupul

./.

său pe care-l construise pe domeniul său dela Bulci şi într-o întrerupere care a făcut-o, în cursul rechizitoriului tov.procuror să arate în rechiziţii că această fabrică pe care a construit-o şi aşa cum arată dînsul era aproape gata, a rămas să-i pună uşile şi ferestrele unde-şi construise şi o cameră secretă şi altele, pe care dvs. le-aţi auzit arăta tov.procuror în rechiziţiile sale că această fabrică ar fi fost construită cu banii împrumutaţi dela CEC prin intermediul acuzatului HERBERT ZILBER .Acuzatul STYRCEA a ţinut să rectifice de altfel este singura întrerupere pe care a făcut-o în proces şi a spus că nu este exact fabrica a construit-o cu banii săi şi atunci cînd tot el în interogatoriul său a arătat că nu a trimis peste graniţă bani, aur şi altele, el a spus ţineam să-i am aici "pentrucă cu aceşti bani să pot să desăvîrşesc scopurile pe care mi le propuneam".In privinţa acestei rectificări pe care acuzatul a făcut în instanţă, dvs. va trebui să apreciaţi.

Onorată instanţă,

In ce priveşte calificarea faptelor săvîrşite de acuzatul ION MOCSONY STYRCEA, crimă de înaltă trădare, prev.de art.184 din Condica Penală cu agravanta din art.229, recunosc că această încadrare juridică este justă, bineînţeles această agravantă nu va fi efficientă decît numai în ipoteza gradării, altfel această agravantă rămîne aceiaşi.Recunosc onorată instanţă că sub aspectul stabilirii faptelor care sunt în totul recunoscute a probeloradministrate şi a încadrării juridicea faptelor, eşafodajul acuzării este de neclintit şi este o recunoaştere cinstită pe care trebue să o facem în faţa dvs., totşi socot că acuzatul STYRCEA are unele circumstanţe personale şi care trebuesc relevate în faţa dvs.:mediul criminal în care a trăit, cultura cosmopolită, anturajul fostului rege, acest mediu a influenţat - socotesc eu - puterniccaracterul şi ideile sale.

O circumstanţă personală, el şi-a luat răspunderea faptel sale şi a declarat acest lucru chiar aici în instanţă că înţelege să răspundă din plin pentru toate faptele care le-a săvîrşit.Totuşi eu socotesc că această recunoaştere a acuzatului în ce priveşte faptele dovedite şi atitudinea pe care a avut-o el în instanţă, pot constitui circumstanţe personale de natură să vă conducăpe dvs.la gradarea pedepsei.Si în ipoteza gradării pedepsei eu v-aş ruga să ţineţi seama şi să conturaţi deţinerea preventivă, onorată instanţă.

Sentinţa dvs. axată pe circumstanţele cauzei şi pe circumstanţele personale va fi o sentinţă educativă, va fi socotesc eu o sentinţă de înaltă morală şi dreptate socială.Eu vă rog să primiţi concluziile noastre. ./.

PREDOARIILE AVOCATULUI BARBU SOLOMON IN APARAREA ACUZATILOR HERBERT ZILBER SI HARY BRAUNER

Tovarăşe preşedinte şi tov.judecători ai Trib.Suprem,

Eu apăr în acest proces pe acuzaţii HERBERT ZILBER şi HARY BRAUNER.

Acuzatul HERBERT ZILBER,acuzat principalîn acest dosar este învinuit de crima de înaltă trădare şi crimă împotriva păcii.

Care sunt faptele care i se pun în sarcină lui?

Ne găsim în 1930,acum un sfert de veac,şi exista o afacere de spionaj ,o afacere tenebroasă a lui VICTOR ARADY ,iar HERBERT ZILBER apare în această afacere tenebroasă de spionaj ca unul dintre activişti ,este prins de siguranţă din acea vreme.Sef al Siguranţei este VINTILA IONESCU şi adus acolo el nu este cercetat,lui i se propune un tîrg: să devie agent,al siguranţei,i se pune pedeoparte o sancţiune gravă ,pe de altă parte să intre în serviciul siguranţei şi HERBERT ZILBER a acceptat,intră în ca agent provocator al siguranţei pe baza acestui tîrg.

In 1932 el este unul dintre factorii din conducerea Institutului de Conjuctură Economică.In această calitate el are o activitate de spionaj,fiindcă începe să ia contact cu spionii englezi care veneau în ţară,dă date,dînd informaţii economice, politice şi de tot felul.

Activitatea lui de spionaj o duce concomitent cu activitatea de agent provocator al siguranţei.Legătura lui cu VINTILA IONESCU îi dă informaţii tari şi permanente cu privire la P.C.R.îi dă informaţii la tot ceeace interesau în a cea epocă mişcarea muncitorească.

Siguranţa din acea vreme şi politica burghezo-moşierească ţinea ca pentru destrămarea Partidului Comunist din Romînia să existe .,să poată să introducă în conducerea partidului elemente pe care să se poată să se bazeze care să ducă la îndeplinire poruncile lor. ZILBER era un element capabil de acest fapt şi i se creiază ambianţa necesară ca el să poată să apară pentru membri de partid,pentru activişti şi pentru muncitori ca un element apropiat de ei,i se dă posibilitatea să scrie la gazete progresiste,i se dă posibilitatea să scrie la reviste,în felul acesta să poată să se apropie şi să cunoască elementele de frunte din conducerea mişcării muncitoreşti.Le-a cunoscut şi raportat siguranţei întotdeauna date cu privire la mişcarea muncitorească şi la conducătorii ei,din partea lui ZILBER,furni-

./.

zate de ZILBER.Este o activitate multiplă ,pe deoparte furnizează elemente spionajului englez,în special spionului WATSON, iar pe de altă parte informează siguranţa cu tot ceeace priveşte mişcarea muncitorească dela noi.

Si în această vreme el se apropie de 1932-1940,răsboiul antisovietic,răsboiul nejust.El are activitate şi în această epocă.Continuă să aibe legături-fiind lăsat de către WATSON rezidentul Inteligence-Servicie-ului-pe care şi le creiase cu mult,dela noi la STEFANESCU care-l întrebuinţează cu care conlucrează şi ajunge împreună cu LUCRETIU PATRASCANU în 1944 să participe la acţiunea de provocare a deţinuţţilor din închisori,pentruca în felul acesta ei să fie exterminati.

După răsboi,trebue să reţineţi,pentrucă formaţia lui interesează ,el îşi dă seama fiindcă dela început dintr-un tîrg el ajunge un duşman şi acest duşman care se creiază este altoit cu un fond troţchist.El îşi dă seama că după 23 august 1944,perspectiva dictaturii proletariatului care se vede că vine cu paşi vijelioşi,îl va putea distruge,atunci lupta lui duşmănie lui est mai mare,lucrează mai mult.Spuneam ,a arătat-o - agent al siguranţei,spion englez ,dela data aceasta devine şi spion american,dă informaţii şi americanilor şi englezilor iar pe plan intern activitatea lui este de a sabota şi de a răsturna guvernul Groza.

Strecurat în partid el este numit la C.E.C.şi are o activitate duşmănoasă,înţelegînd să diriguiască fondurile economiei de şa natură încît inflaţia să crească vertiginos şi posibilităţile de redresare economică să nu se poată realiza pedepparte,ia pe de altă parte încearcă cu PATRASCANU ca să poată să saboteze acordurile comericale normale pe care trebuiam să le avem cu Uniunea Sovietică .Si acţiunea lui de spionaj şi sabotare economică se împleteşte şi la conferinţa dela Paris din 1946,unde à este delegat în delegaţia ţării noastre.

Are acţiune pro vocatoare,pedeoparte destăinue delegaţiei americane documentele delegaţiei noastre,iar pe dealtă parte fa ca tot ceeace se lucrează acolo să poarte amprenta şi posibilitatea uneimlucrări corecte.El ţintea ceva,ţintea sprijinul din sp te de spionajul anglo-american ca să ajungă sprijinit de PATRAS consilierul economic la legaţia noastră din Waşington,La Waşi gton ar fi fost un bun spion care să poată să servească spionaj anglo-american prin posibilităţile pe care le avea de a avea cu

./.

noştinţe şi informaţii dela legaţia din America - de democraţii populare - precum şi dela legaţia Sovietică.Acest ultim plan nu i-a mireuşit a fost demascat.

Eu am stat de vorbă cu acuzatul HERBERT ZILBER ,am stat de vorbă pe îndelete ,mi-a explicat activitatea lui criminală,şi mi-am dat seama că este un om conştient el îşi dă seama de faptele pe care le-a săvârşit ,de gravitatea acestor fapte.HERBERT ZILBER ştie că a greşit grav"excepţional",mi-a spus ca om,ştie că şi-a trădat patria şi mai mi-a spus HERBERT ZILBER că el cunoaşte că sabia dictaturii proletariatului trebue să apere proletariatul,dar mai trebue ceva,să izbească fără milă şi fără cruţare pe duşmanul de oriunde s-ar ivi el.Si pe această condiţie şi pe aceaste date el vine în faţa domniilor voastre nu ca să fie apărat,el vine ca să dea socoteală de faptele lui.

Are încredere în Justiţia populară,are îngredere în legalitatea noastră socialistă şi socoteşte că justiţia de clasă îi va găsi o circumstanţă personală - sinceritatea- şi sancţiunea care i se va da va fi dreaptă,cinstită,legală,şi în raport de faptele pe care le-a săvîrşit.

Celălalt acuzat,HARI BRAUNER,este în altă situaţie.De meserie folclorist şi în cadrul acestei meserii a lui,înainte de războl el ia contact cu diverşi aşa zişi folclorişti englezi care vin în ţară la noi,care în realitate sunt spioni şi îi conduce prin diverse regiuni ale ţării şi-i ajută să capete informaţii şi cu privire la date militare,cu privire la date geografice şi economice.Activitatea lui de spionaj în timpul răs boiului este întreruptă după război. Reprezentantul Angliei la Bucureşti LE ROUGETEL ştia primise dela fostul reprezentant ministru dinainte de război REGINALD HUAR că acesta este un spion un informator al lui,îl cheamă să ia contact cu el şi începe să ducă mai departe o acţiune de trădare.Vine din străinătate spionul englez şi se pune la cale la legaţia Angliei dela Bucureşti,înfiinţează un institut de folclor la Bucureşti cu ramificaţia în tot Sud-Estul Europei,care în realitate să fie un institut de spionaj.Sub masca folclorului şi a muzicii să se ascundă spionajul englez.Aceasta este activitatea lui de înaltă trădare.Dar el mai est acuzat şi de complicitate la acţiunea contra-revoluţionară şi antistatală a grupului PATRASCANU.A fost recomandat lui LUCRETIU PATRASCANU de către HERBERT ZILBER.L-a atras LENA CONSTANTE,a participat, activitatea luiînsă în raport cu ceilalţi acuzaţi din grupul complo-

./.

tist care se circumscrie,care militează spre circumstanţe atenuante,fiindcă casă HERBERT ZILBER a fost conştient şi a ştiut planurile şi ţintele pe care le urmărea PATRASCANU din complexul ăa datelor dosatului nu se vede că HARI BRAUNER ar fi cunoscut aceste ţinte ,complice desigur,ţelurile urmărite de grupul antistatal nu i-au fost cunoscute.Iată un profil care-l duce pe el pentru acordarea de circumstanţe atenunante,Vă rugăm să permiteţi concluziile noastre.

-PLEDORIA TOV.AVOCAT VALTER

IN APRRAREA ACUZATULUI ALEXANDRU STEFANESCU

Tov.Preşedinte,onorat Tribunal Suprem.

Eu sunt în apărarea acuzatului ALEXANDRU STEFANESCU.

Alexandru STEFANESCU este trimis în judecată pentru faptu că între anii 193o-1947 a dus o activitate vinovată care a fost calificată prin actul de acuzare ,prin următoarele fapte:una este problema păcii,în aceia că a provocat şi susţinut războiul anti-sovietic,crimă de înaltă trădare prin aceia că a încercat să suprime independenţa statului nostru şi crimă de înaltă trădare în aceia că a transmis secrete de stat reprezentanţilor puterilor imperialiste în scopul ca ele să folosească aceste informaţiuni îndreptate împotriva ordinei naostre sociale.

Multiplitatea şi gravitatea faptelor care se pun în faţa acuzatului face ca rolul meu de apărător să nu fie nici simplu şi nici uşor.Analizînd,ţinînd seama de larga desfăşurare a probeloor care au avut loc aici am ajuns să desprind din personalitatea ,din caracterul ,din situaţia acuzatului ALEXANDRU STEFANESCU o serie întreagă de circumstante pe care îndrăznesc să vi le supun şi aprecierii dumneavoastră,pentruca atunci cînd veţi hotărî asupra situaţiei sale să aveţi astfel de probe în acuzare,şi ceeace poate fi adus în apărarea acuzatului.

Acuzatul ALEXANDRU STEFANESCU a primit în tinerete în Anglia,unde a avut multiple legături cu marii financiari,industriaşi,întreprinderi mari.Venit în ţară el a continuat să aibe legături cu capitaliştii englezi şi a devenit unul dintre importanţii reprezentanţi ai marii industrii engleze la noi în ţară.Pe lîngă această situaţie el a desfăşurat şi o activitate personală ca industriaş şi comerciant,devenind unul dintre importanţii industriaşi ai vechiului nostru regim.Această situaţie pe care a avut-o el l-a situat din plin în mediul marii burghezii,în mediul acestei mari burghezii el a trăit a fost educat,el a crescut,La o vîrstă destul de înaintată,aproape la 6o de ani cînd a început activitatea sa vinovată,el era deacum format şi toţi factorii clasei imperialiste din care el a eşit,şi în care el a trăit au creiat personalitatea lui şi l-au făcut pe el să acţioneze în sensul menţinerii situaţiei acestei mari burghezii al cărui reprezentatn era.

Este incontestabil,această împrejurare în situaţia care trebue să fie luată în considerare,de către Tribunal,atunci cînd

va aprecia asupra situaţiei sale.In a doua împrejurare,este legată de vârsta înaintată a acuzatului,el are azi 67 de ani şi la această vîrstă omul este mai greu să fie schimbat de mersul evenimentelor, conştiinţa sa rămîne ceva mai în urmă,în urma mersului înainte al vremii,pe lîngă aceasta debilitatea fizică extremă în care se găseşte acuzatul trebue să fie luată în considerare.Onoratul tribunal Suprem trebue să vadă aici că el este legat de împrejurări,că el nu era decît o mică parte infimă şi că vinovat nu este dînsul,ci marii vinovaţi se găsesc dincolo acolo unde se găsesc clicile imperialiste care caută să dărâme regimul nostru de democraţie populară. Acestea sunt circumstanţele pe care eu vi le apun aprecierii dvs. şi pe care vă rog să le luaţi în considerare atunci cînd veţi aprecia situaţia acuzatului ALEXANDRU STEFANESCU.

PLEDORIA AVOCATULUI CONSTANTIN IONESCU IN CAUZA ACUZATULUI CALMANOVICI EMIL.

Tov.preşedinte,şi onorat tribunal suprem,

Acuzatul CALMANOVICI EMIL m-a chemat acum 5 minute şi mi-a declarat că renunţă la apărarea mea.

Eu vă rog respectuos să luaţi act de această pronunţare şi să pronunţaţi o hotărîre justă în raport cu faptele comise de el,care sunt clar dovedite.

Preşed:Tribunalul ia act de renunţarea la apărare a acuzatului CALMANOVICI EMIL.

PLEDORIA AVOCATULUI BALACEANU PARASCHIVESCU IN CAUZA ACUZATULUI TORESIAN HERALD

Tov.Președ.și onorat Tribunal Suprem.

PATRASCANU: Nu-i dau voie să vorbească în numele meu.

PRESEDINTELE: Nu vorbește în numele dumitale.

BALACEANU P.Ați auzit că acuzatul PATRASCANU a renunțat la cuvîntul meu,ați constatat aceasta și ați consemnat în procesul verbal.Ca apărător al lui nu am să spun altceva decît să dați o hotărîre în conformitate cu principiul legalității socialiste.

Intrucît unul dintre colegii noștrii tov.Avocat MAIER s-a îmbolnăvit în ultimul timp,am vorbit cu cei doi acuzați COFLER REMUS și HERALD TOROSIAN.Acuzatul COFLER REMUS în discuțiile pe care le-am avut aseară a declarat că renunță la apărare.Vă rog să-i dați cuvîntul să confirme sau să infirme această declarație a sa.

COFLER: Am renunțat la apărarea avocatului din oficiu,numai ca să vorbesc eu.

Președ:Tribunalul ia act de renunțarea la apărarea din oficiiu.

BALACEANU: Tov.Președinte și tov.judecători,a rămas ultimul acuzat HERALD TOROSIAN.Apărarea lui TOROSIAN o fac sub prisma declarațiilor lui,declarații care le-a făcut în urma rugăminții ce mi-a adresat-o.HERALD TOROSIAN mi-a declarat:"Vă rog să cereți tribunalului Suprem două lucruri,întîi cî-mi recunosc toate faptele că faptele mele se oglidesc fidel atît în rechizitoriul scris cît și în rechizitoriul oral și n-aș vrea cu temerea pe care o avea un jurist ,ca în apărarea ce mi se face să nu se tindă cît de puțin la o diminuare acestor categorice declarații.

In al doilea rînd și un lucru mai important în această declarație HERALD TOROSIAN,a fost aceia privitoare la încrederea nestrămutată pe care el o are și o manifestă în judecata Tribunalului Suprem,

Tov.Președinte și tov.judecători:

Iată cum sarcina mea,foarte grea din punct de vedere al faptelor,devine mult ~~mișcată~~ ușurată.Declarația justă a lui TOROSIAN încrederea bine meritată în hotărîrile justiției noastre populare, consituțue cea mai bună circumstanță în dozarea pedepsei.

Acum,îngăduiți-mi să arăt că faptele pentru care el a fost trimis în judecată și a căror confirmare a menținut-o în totul sunt în general trei rînduri de fapte.Atît rechizitoriul scris cît

şi în rechizitoriul oral,au prind din aceste fapte numai două rînduri care au fost calificate just,după însăşi recunoaşterea sa ca jurist,dovedeşte nu numai că declaraţia acuzatului TOROSIAN,dar că totalul dovezilor adminitrate în cauză.El a înţeles ceva mai mult că chiar şi acle fapte cari ar putea să ne prezinte ca circumstanţe reale într-o faptă şi acelea urmează să cadă sub incidenţa judecăţii dvs.,dece? fiindcă această instanţă care judecă crime este ţinută să observe dispoziţiile legală,că chiar dacă faptul este circumscris nu mai au o circumstanţă reală,dar privitoare la o crimă şi această circumstanţă poate să intre în sfera noţiunii de tentativă şi el ca jurist ştie ,tentativa se pedepseşte şi în această activitate.Ce a reţinut rechizitoriul cu privire la faptele sale,două infracţiuni una privitoare la trădare,calificată de articolul 190 din condica penală ,pentrucă în calitate de funcţionar public binenţeles dela data cînd el a căpătat această calitate a dus o activitate de intermediar în furnizarea de informaţiuni.Reţineţi textul ,priveşte şi pe cei care procură şi pe cei care transmit direct şi textul privieşte şi pe intermediarul care a prins o infomaţie dela acela care a luat-o a aflat-o şi a transmis-o mai departe,adică cu alte cuvinte legea consideră ca participaţiune exact în aceiaşi categorisire infracţionară şi rolul de intermediar în aceste informaţii.Adică legiuitorul nostru democratic a socotit că şi intermediarul este un fapt vinovat,deşi nu este el cel care a procurat şi acel care a înţeles din proprie iniţiativă să procure şi să transmită ,cade sub aceiaşi scară infracţionară.

Tov.Preşedinte şi tov.judecători ai Tribunalului Suprem

HERALD TOROSIAN a înţeles acest lucru,el a înţeles nu numai că acuzat,şi ca jurist este pentru el o altă circumstanţă personală.Nu a înţeles să facă nici un fel de discriminare ,adică să spună am fost în această primă categorie de fapte purtător de cuvînt ,am lucrat sub sugestia unui acuzat,datoriam acuzatului care mi-a transmis o oarecare obligaţiune,aveam ataşament faţă de acel acuzat,mă purtam ca un intermediar care poartă recunoştinţă Nu ~~xx~~ înţelege nici această atitudine să o aibe.Aci este tot juristul care ştie că dela revoluţia noastră ştiinţifică realizată prin procesul dela Nüremberg sub apel intermediar trebue să fie prezumat conştient de ceeace face şi chiar atunci cînd primeşte un ordin ilegal,cînd primeşte o informaţiune ilegală,cînd are o activitate pe care trebue să o ducă sub sugestia altuia,el rămî-

ne totuşi vinovat.Astfel ar/ fi foarte comodă apărarea şi n-ar putea ca într-adevăr justiţia noastră penală şi legea inclusiv să prindă în mrejele ei orice activitate infracţionistă.

Cu privire la această primă infracţiune dvs.trebue să-l judecaţi din momentul cînd el a devenit funcţionar public,adică del data cînd a fost numit consul general la Paris.

Anterior aceastădatăProblemas-ar pune altfel nu a pus-o nici un tov.procuror şi ei desigur că nu-au pus-o fiindcă nu ne interezează atît timp cît scurgerea în timpul activităţii este suficieent o singură activitat în orice caz trebuia ca judecarea noastră să pornească dela această dată .Cea de a doua infracţiune este aceia şi v-aşi ruga să reţineţi,de complicitate la infracţiunea prevăzută de art.184 adică o participare cu caracterizarea de complice la acţiunile complotiste.

Ce am de spus în această privinţă?In afară de binenţeles recunoaşterea acuzatului HERALD TOROSIAN,tov.Preşedinte am făcut o constatare în această instanţă,pentru toţi acuzaţii au fost aduşi martori,care să complecteze declaraţiile acuzaţilor,să le confirme să le infirme,eventual să le desăvîrşească pentru unitatea de atitudine şi de gîndire.Lui HERALD TOROSIAN în acest proces nu a fost nevoie de audierea nici unui martor.Ce concluzie tragem din acest lucru? Concluzia unităţii continue a atatudinii de recunoaştere a lu HERALD TOROSIAN,am zice cu alte cuvinte confirmarea oarecum oficială să HERALD TOROSIAN a avut atitudinea infractorului care-şi recunoaşte pînă la capăt fapta sa,dar vă rog să-l judecaţi şi ca om. Această atitudine ne schiţează în mintea noastră într-adevăr circustanţa personală care să ajute la gradarea podepsei în minus,bineîţeles faptele lui.Tov.preşedinte dealtfel acest fel de a gîndi al meu a fost confirmat şi de către tov.procurori în această scară a infracţiunilor,cu corespondeńe respective în pedeapsă.Ambii tov. procurori aumarcat cu privire la poziţia imediat inferioară,bineînţeles faţă de ceilalţi acuzaţi,scara inferioară din punct de vedre al pedepsei pentru HERALD TOROSIAN.Iată deci tov.Preşedinte şi tov.judecători o unitate desăvîrşită înte acţiunea unui acuzat , între constatările pe care le face rechizitoriul în confirmările pe care le face rechizitoriul oral şi aceiaşi confirmare în ceeace priveşte pedeapsa.Cum noi nu avem altă atitudine în acest proces decît ca,confirmînd ceeace este realizat,procesul,şi această confirmare aparţine în mod exclusiv acuzatului HERALD TOROSIAN,eu vă rog să ţineţi seama de prima lui declaraţie ,să ţineţi seama că acea declaraţie a lui acum la sfîrşitul desbaterilor confirmă în intre-

gime adevărul,nu a fost o declaraţie platonică,nu a fost o declaraţie a unui acuzat care vrea în ultima secundă înţelegînd importanţa procesului să cucerească o circumstanţă uşurătoare şi din contră,atitudinea lui HERALD TOROSIAN merită din toate punctele de vedere această circumstanţiere în ceeace priveşte aplicarea pedepsei ,consecvent cu declaraţia lui constient de importanţa acestui proces.Eu alături de TOROSIAN vă rog să daţi o hotărîre justă în care să sălăşluiască principiile legalităţii socialiste şi în gradarea pedepsei să ţineţi seama şi de această atitudine a lui HERALD TOROSIAN.

ULTIMUL CUVANT AL ACUZATEI
LENA CONSTANTE

D-le preşedinte,aş vrea să pot să găsesc ceva de spus în apărarea mea,dar în conştiinţa mea nu găsesc nimic ,vă spun nu găsesc nici o explicaţie,şi nici o scuză.

Inainte de proces mă simţeam foarte vinovată,ascultînd desbaterile procesului mi separe căsunt de o mie de ori mai vinovată,

Regretul meu este cu atît mai mare,aceasta este tot ce pot să spun,regret din tot sufletul de cele ce am făcut şi aştept cu încredere hotărîrea Justiţiei Republicii Populare Romîne.

ULTIMUL CUVANT AL ACUZATULUI
HARI BRAUNER

D-le preşedinte şi onorat Tribunal Suprem, aştept cu toată încrederea hotărîrea Dvs.în legătură cucrimele pe care le-am săvîrşit împotriva clasei muncitoare pe care am înşelat-o.Cînd spun cu încredere înţeleg prin aceasta că orice pedeapsă îmi veţi da o consider pe deplin justificată.

ULTIMUL CUVANT AL ACUZATULUI
HERALD TOROSIAN

D-le președinte și onorat Tribunal Suprem, mi-am mărturisit faptele așa cum s-au petrecut și cum le-am trăit nu mai am nimic de adăugat d-le președinte pentru imparțialitatea cu care s-au condus desbaterile și îmi încredințez soarta Tribunalului Suprem.

ULTIMUL CUVANT AL ACUŻATULUI
JACK BERMAN

D-le preşedinte şi d-le judecător al Tribunalului Suprem,faptele săvîrşite de mine le-am recunoscut în faţa Dvs.şi mă căesc din tot sufletul că le-am comis.

Fac apel călduros către dvs.ca să-mi acordaţi circumstanţe atenuante şi vă rog să mă lăsaţi să muncesc vreau să muncesc pentru a pune în serviciul construirii socialismului în Republica Populară Romînă întreaga mea energie creatoare,experienţa mea îndelungată de inginer de construcţii şi fondul ştiinţific pe care le-am acumulat în viaţa mea.

Vreau să vărog dle preşedinte şi dle judecători ai Tribunalului Suprem,să-mi îngăduiţi să desăvîrşesc studierea unor serii de probleme ştiinţifice şi tehnice legate de economia ţării pe care le-am elaborat în timpul prevenţiei şi care mi-au fost posibile mulţumită concursului pe care l-am avut din partea Ministerului Securităţii Statului,care mi-a creiat condiţii pentru a desfăşura o activitate ştiinţifică chiar în timpul cercetărilor.

ULTIMUL CUVANT AL ACUZATEI
VICTORIA XTXXXXX SARBU

Aş vrea să spun că sunt pe deplin conştientă de răul pe care l-am dus luptei poporului în lupta lui în timpul răsboiului ,că pedeapsa pe care mi-o va da justiţia este pe deplin justă.

Aceasta am du de spus.

ULTIMUL CUVANT AL ACUZATULUI STARCEA MOCSONY IOAN

D-le preşedinte şi onorat tribunal.

Eu menţin toate declaraţiile mele atît din anchetă cît şi cele pe care le-am făcut aici şi care de altfel sunt absolut identice,însă nu recunos nimic în plus,adică alte acuzaţii ce mi s-au adus de martori sau care au reeşit din cursul procesului. Si înţeleg să iau toată răspunderea pentru aceste acte .

ULTIMUL CUVANT AL ACUZATULUI CALMANOVICI EMIL

Dle preşed.,dvs.cînd mi-aţi luat interogatoriul,mi-am spus că-mi veţi da posibilitatea să spun tot şi să desvolt apărarea.Să restabilesc acele fapte care au fost diformate de către martor.Am,păşesc cu toată încrederea şi cu deplină dragoste în justiţia dictaturii proletariatului,pe care am slujit-o cu credinţă şi numai din cauza unor mărturii mincinoase,sunt implicat într-o chestiune ,pentru care am şi eu toată revolta şi sunt convins şi socot drept,că justiţia dictaturii proletariatului,să lovească cu putere şi fără cruţare în duşmanii poporului,dar sunt convins că acei care au slujit-o cu credinţă,trebue să fie apăraţi de pedepsele nemeritate.

Vă rog să-mi daţi voie să dezvolt o apărare,să arăt lucrurile aşa cum sunt.

Preşed:Numai referitor la fapte.

CALMANOVICI:Dle preşed.,aici s-a vorbit că - ceiace ştim ca just - dictatura proletariatului este împletită cu dialectica materialistă,prin urmare trebue să cunoască personalitatea mea,care sunt faptele,merg ele mînă în mînă,cu asemenea acuzare nu merge mînă în mînă Daţi-mi voie să repet un fapt,făcut cu un act,rechizitoriu,BERMAN în confruntarea cu mine a spus că eu i-am furnizat informaţii;cînd s-a întors dela Londra şi pînă la arestare.Actul rechizitoriului nu recunoaşte ca just acest lucru,prin urmare,BERMAN a căutat să mă implice fără vină.Daţi-mi voie ca să relev un alt fapt,pentru a vedea care este valoarea unei mărturii .O mărturie trebue cercetează din punct de vedere al dialecticii materialiste.Cadrele CC au pronunţat în anul 1946-1947 împotriva lui ing.BALAN STEFAN ,profesorul Institutului de Construcţii şi a apărut în pagina 3-a a Scînteii excluderea lui din partid.

Preşed:Nu se referă la acuzaţiile care ţi se aduc.

CALMANOVICI:Pentru acţiunile duşmănoase....

Preşed:Nu se referă la faptele dtale.

CALMANOVICI:A fost reabilitat,pentrucă martora membră de partid,a spus minciuni.

Preşed:Nu se referă la acuzaţiile aduse dtale.

CALMANOVICI:Mie mi s-a conferit calitatea de membru de partid în anul 1937,prin hotărîrea C.C. ilegal de atunci - soţiei mele şi mie - această calitate s-a conferit nu la cerere şi a fost verificată printr-o serie de fapte de mare importanţă,sarcini de mare importanţă,conspiraţie.In anul 1939 am fost însărcinaţi cu cumpărarea unei case pentru instalarea unei,tipografiei ilegale şi după 1944 am întîl-

nit tovarăşii care au închiriat şi-am rămas surprinşi să mă întîlnească la CC şi să vadă acela proprietar,era activist de partid.In anul 194o a venit în casa mea de trei ori,BELA BRAINER şi cu SASA SIDOROVICI şi-au făcut emisiuni de radio.In anul 1941 am informat în mod informat legaţia Sovietică,asupra amenajărilor aerodromurilor sovietice.

Legătura cu STEFANESCU am luat-o în 1942,din însărcinarea CC ilegal,transmisă prin KOFLER,iar în 1944 în 4 aprilie,cînd s-a schimbat CC,am luat prin însărcinarea Comitetului nou Central, transmis prin MIREL COSTEA,nu mai este transmis prin KOFLER şi din documentul care a fost pus aici în faţa dvs.de către Acuzare,acea scrisoare de care acuzarea spunea că este foarte importantă,Comitetul nou Central îi scrie lui KOFLER "pune în vedere lui CALMANOVICI.I-ai pus în vedere că s-a schimbat C.C.".Cui putea să-i scrie Comitetul Central ilegal,cui putea să-i scrie? Numai unui activist pe care-l cunoştea ca să-i informeze pe ceilalţi care erau în subordinea lui. prin urmare KOFLER.Mi-a fost dat iarăşi ca legătură superioară,de altfel în perioada aceea dela ALEX.STEFANESCU în 1942 am avut legătură cu dînsul,cunoscută de Comitetele Centrale pînă la 4 Aprilie, de Comitetul Central dela 4 Aprilie pînă la 23 Aug. de Comitetul Central dela 23 Aug. pînă în Octombrie,după care nu am mai avut nici o legătură,nu l-am mai văzut niciodată în 1945,niciodată în 1946, niciodată în 1947 la el.La el odată în 1946 la masă la DRAGOS POP, dacă n-ar fi fost aşa,un ALEXANDRU STEFANESCU ,un agent britanic şi un CALMANOVICI fost burghez ,prin urmare acest agent britanic,a fost fără îndoială urmărit şi dacă eu la 26 Mai 1951 ,prin hotărîrea dlui TEOHARI GEORGESCU am fost arestat,nu se putea ca să nu se ştie.CALMANOVICI cînd spune următorul lucru.Am avut următorul contact cu STEFANESCU,să mi se arate,uite măi dar ai mai fost odată. Uite nimeni,nu mi s-a putut arăta n-am fost prins cu nici un fel de minciuni şi am fost ţinut dela 26 Mai 1951 pînă la 3 Septembrie, nu mi s-a spus că am vreo vină,nici nu ştiam pentru ce sunt arestat. Nu mi s-a putut arăta nimic.Dela STEFANESCU am primit atunci şi pentru ce-am primit şi ce-am făcut,acuzarea a spus ieri ceva şi aşi ruga onorat tribunal,să vadă cum se împacă asta cu materialismul dialectic.?. Acuzarea spunea ieri "uitaţi-vă spionul ăsta CALMANOVICI a venit la STEFANESCU" .Un martor ,ce ne spune martorul MURESANU? A luat o geantă dela calorifer,i-a dat-o a scos el hîrtiile MURESANU s-au le-a scos CALMANOVICI,n-are nici o importanţă,dar nu spune nimeni ce erau acele hîrtii,ce-a făcut CALMANOVICI cu ele, era hîrtie albă,era hîrtie tipărită? Nimeni.Interesant este geanta,

interesant este caloriferul ,interesant este că a venit CALMANOVICI. Acele hîrtii erau buletinul Siguranţei generale a Statului pe care eu nici nu mi-am adus aminte şi mi-a adus aminte ancheta pînă cînd le-am restabilit şi buletinul Siguranţei Generale a Statului,pe care nu le primea nimeni decît STEFANESCU,prin relaţiile grozave pe care le avea şi acest buletin el nu mi-l dădea,ci mă lăsa să-l copiez. Pentru asta am fost eu în casa lui,îl copiam şi ce făceam,îl trimiteam CC,pînă la 4 aprilie prin legătura mea prin KOFLER printr-o tehnică şi după 4 Aprilie la fel şi s-au găsit toate la C.C. şi s-a lămurit acest lucru şi asta cred că este important,nu geanta ,nu caloriferul,nici MURESANU ,nici eu,şi aceasta este important.

Al doilea biletele acestea,KOFLER am fosteu ,eu am pierdut legătura în Aprilie cu KOFLER,cine mi-a redat legătura,dl.BODNARAS,n-am ştiut că a fost Arestat.daxmanlmămă Am aflat aci că a fost arestat de noul C.C.,mi-a redat legătura prin urmare,toate aceste bileţele,dacă acest bilet avea un conţinut trădător,trebuia să fiu tîmpit şi un spion nu poate fi chiar tîmpit,cînd alegi un spion,îl alegi să se orienteze ceva,că să nu vin eu la KOFLER şi să-l întreb:măi biletele alea trădătoare de spionaj ce-ai făcut cu ele? Nu,continui şi din 4 aprilie pînă la 23 Aug.,în 23 Aug.la intervenţia mea,dl.COSTICA PARVULESCU secretarul partidului comunist atunci, înainte de venirea ANEI PAUKER ,provoacă o şedinţă,provocată de mine eu i-am pus chestiunea şi există un bilet la dosar şi la care a participat KOFLER,VIJOLI,BERMAN şi CALMANOVICI,îl scoate pe KOFLER din muncă şi-l pune pe VIJOLI ca responsabil.Prin urmare pînă atunci legătura era dînsul.In Octombrie,în în septembrie,STEFANESCU face o invitaţie la masă,prima oară,n-am mîncat niciodată,niciodată n-am luat nici dulceaţă ,nici cafea la dînsul,prima oară cînd invită la masă pe cine,pe PATRASCANU ,KOFLER ,BERMAN şi CALMANOVICI.Mă duc la CC cum făceam în orice chestiune,care o aveam în legătură cu dînsul, şi CC înlocueşte pe PATRASCANU cu MAURER.

Preşed:Ti-am atras atenţia,mereu îi dai cu CC,vorbeşte despre legăturile dtale.

CALMANOVICI:BODNARAS personal,doar lucra în cadrul Secretariatului.

Preşed:Dar nu era legătura dtale,dta ai spus ....

CALMANOVICI:Nu atunci m-am dus,iar după 4 aprilie,nu mai aveam,după 23 Aug.m-am dus la secretarul CC-ului şi în locul lui PATRASCANU va merge MAURER şi să meargă şi KOFLER.Dacă KOFLER n-ar fi fost legătură,nu avea nici un sens ca să-l trimeată prin urmare acest bilet,şi dacă dvs.aţi binevoi să mi-l daţi veţi vedea

şi fac cu dvs.dovada că aceste bilete au fost scrise în perfectă cunoştinţă de cauză,pentru interesele CC şi nu pentru interesele spionajului britanic ,căci nu aveam,iar cît priveşte pe acesta,nume pe care acuzarea l-a spus,nu sunt un nume luate,le-a identificat că sunt după un cod al Intelligence Service,sunt nume luate în nişte şedinţe,în care de exemplu,ca să ilustrez că numele de FICHER i s-a dat pentru cineva,care spunea că are ochi de peşte şi FICHER înseamnă BERMAN,şi FICHER înseamnă peşte,aşa stabileam numele,ION,IONICA şi aşa mai departe.

Acum în 1942 s-a luat legătura cu STEFANESCU,pe baza dispoziţiunilor CC-ului în care nu era KOFLER.Aceasta este înşiruirea legăturii,acum în 1944 după 23 Aug. mergem în goană ,deşi aşi vrea să vorbesc,să mă lăsaţi să vorbesc,în 1944,după 23 Aug.capăt o serie de sarcini de mare conspiraţie,în casa mea vine dl.BODNARAS şi cu VANIA VIDRASCU şi ţin repetate ori şedinţe conspirative - nu spun cu cine - dar se poate verifica acest lucru,în nici un caz probritanice,asta v-o spun precis.

In casa mea în iarna 1945-1945 în casa mea,este cartierul este cartierul general al dlui BODNARAS,acolo se instalează centrala telefonică în timpul demonstraţiei contra lui RADESCU,acţiune sigur că nu probritanică, Eu sunt însărcinat cu amenajarea postului de radio neoficial al partidului în campania alegerilor,o chestiune care mi s-a spus atunci că e de mare conspiraţie.Eu sunt însărcinat cu executarea lucrărilor sediului partidului.Foarte importante.

Preşed:Nu interesează,nu-i la obiect.Ce ceri dta tribunalului?

CALMANOVICI:Dle preşed,cer ca să vedeţi dacă sunt compatibile aceste fapte....Nu l-am văzut pe STEFANESCU niciodată în 1945 niciodată.Nu există nici o probă,pentru acest lucru.

Preşed:Am luat notă.

CALMANOVICI:V-am arătat că membrii de partid,spun minciuni.Incă un exemplu,daţi-mi voie să-l relev eu.

Preşed:Iţi repet,cei aia,ce membrii de partid spun minciuni,cei aia,asta-i insultă şi nu-ţi dau voie.

CALMANOVICI:Daţi-mi voie să vă dovedesc.

Preşed:Nu-ţi dau voie.

CALMANOVICI:CC. a stabilit în 1944-1945.

Preşed:La obiect,la obiect să vorbeşti,la faptele şi crimele dtale,la asta să vorbeşti.

CALMANOVICIN-am făcut dle preşedinte.

Preşed:Bine n-ai făcut,spui că n-ai făcut.

./.

CALMANOVICI:Relaţia cu PATRASCANU,legătura cu PATRASCANU.Ce legături am stabilit eu cu PATRASCANU.Aveţi documente care sunt sfinte,nu pot fi contestate de nimeni şi vorbesc un limbaj neinfluenţat şi care n-are nevoie nici de timp,nici de nimic. Sunt biletele mele şi acolo se ie,apare într-un bilet,24 Martie pe care eu nu l-aş ţine minte dacă nu mi l-ar fi citit dl.anchetator în, cuma un an,acuma 9 luni,eu n-am ştiut conţinutul lor şi acest bilet din 24 Martie 1944,spune aşa:transmit o informaţie pe care am cules-o din lumea burgheză pe care o transmiă lui KOFLER pentru CC.spune se spune RABI,RABI era un nume conspirativ a unui ADU STERN director la Buhuşi.RABI spune că este vorba să plece un ministru din cabinetul antonescian la Moscova,împreună cu persoana spun aşa pe care am văzut-o în Valea Prahovei,înainte de război şi martorul acuzării pe care am cerut să-l chemaţi EGON WEIGEL şi declaraţia mea dela arestare arată că deşi eu n-am fost întrebat,întrebarea care mi s-a pus de către acuzare adică de anchetă atuncea a fost,ce ştii despre PATRASCANU în 194o.

Preşed:N-ai fost întrebat aici.

CALMANOVICI:Da,nu vă interesează din cursul anchetei.

Preşed:Nu,nu interesează.

CALMANOVICIAşa,eu pe PATRASCANU nu-l văzusem prin urmare pe PATRASCANU nu-l văzusem.

Preşed:Dar vorbeşti.

CALMANOVICI:Perfect,pe PATRASCANU nu-l văzusem,EGON WEIGEL fusese,mi-a arătat ăăte ăla e PATRASCANU şi atunci pentru al defini pe PATRASCANU,l-am definit aşa,persoana care am văzut-o.Este clar că dacă această persoană în,sunt acolo 7o sau 8o de bilete.In aceste bilete apare,ION,IONICA,NEGRU,dar nu apare niciodată.Inseamnă că fiecare om,un om ca DRAGOS POP apare sub numele de IONICA,un om ca STEFANESCU nu are niciodată,un om ca BERMAN nu apare niciodată decît sub numele de FICHER,este clar că evită numele directe.L.P. este ghici ciupercă ce,e ghici mînăstire într-un picior,ce nu ştie ce fel de e.

Preşed:Fără înflorin de astea.

CALMANOVICI:Dece am folosit,am folosit odată,persoana care am văzut-o şi nu l-am întrebat pe KOFLER dacă l-a identificat, dar cred că la identificat,că e vorba de PATRASCANU şi pe urmă cînd STEFANESCU îmi spune că e în Mai-Iunie 1944 vreau să-l văd pe PATRASCANU,scriu un bilet.STEFANESCU cere să-l vadă pe LUCRETIU PATRAŞCANU,pe urmă nu mi s-a dat curs şi atunci revin din nou,el îmi spune n-am ce să fac,am comunicat sus că-mi trimite vorbă,cu

un alt contra bilet.It comunic,mi s-a dat în 4 aprilie o legătură dublă ceva nenotmal şi chestiunea a fost discutată aicea la anchetă, dacă-mi daţi voie să vă expun.

Preşed:Nu.Ce sa expui?

CALMANOVICI:Ceva nenormal o asemenea legătură dublă, însă în,s-a dat aşa în acelaş timp,mi s-a dat o legătură dublă şi prin MIREL COSTEA uite...

Preşed:Nu s-a pus această problemă în cursul dezbaterilor.

CALMANOVICI:Da,dar rezolvă problema legăturii cu PATRASCANU.Prin urmare îmi cere legătura.Să realizeze întîlnirea lui PATRASCANU cu STEFANESCU,dar fără ca eu să ştiu.Dacă STEFANESCU nu mi-ar fi scris şi este un bilet acolo în care scria.STEFANESCU îmi spune că numai lo minute a stat PATRASCANU.Ce dovadă este că eu nu ştiu, că el îmi spune că eu n-am fost împreună cu dînsul şi pentru a vedea care era mecanismul,care funcţiona cu asemenea chestiuni,vă arăt că în iarna 1943-1944 mi s-a mai dat o dispoziţie să fac o legătură cu STEFANESCU a unui altuia,îmi pare că RACEANU mi s-a spus,am stabilit cu STEFANESCU ora ,locul şi sa dus fără ca eu să ştiu,nici dacă a fost,nici dacă n-a fost,rezolva,dacă mi s-ar fi spus condu-l pe PATRASCANU,îl conduceam dar nu mi s-a spus,mai ales că s-a realizat.Prin urmare...

Preşed:In concluzie.

CALMANOVICI:Prin urmare nu l-am văzut pe PATRASCANU niciodată.Acuma,cumnatul meu era avocat,a lucrat cu MIREL..

Preşed:Ce ne interesează pe noi.

CALMANOVICI:Vă interesează în cel mai înalt grad.

Preşed:Nu ne interesează.

CALMANOVICI:Daţi voie să vă explic,pentru că veţi vedea

Preşed:Dta mereu faci aşa,treci la obiect.

CALMANOVICI:Dle preşed.,dacă eu l-aşi fu cunoscut pe PATRASCANU,este imposibil ca să nu fiexistat cineva care să nu-mi fi spus odată,i-am văzut.Intîmplarea face că nu l-am cunoscut nici pe el,nici pe el,nici pe nevasta lui.

Preşed:Ai mai spus-o,mai departe.

CALMANOVICI:Si în Oct.1944 am fost la el,pentru că STEFANESCU îmi spusese că vrea să se consulte cu el cu privire la propunerea ce i s-a făcut de a intra într-un guvern,însă m-am dus la secretariatul partidului la ANA PAUKER,care mi-a spus dă-i un telefon lui PATRASCANU.I-am dat un telefon,un om cucare nu vorbăşem niciodată încă şi mi-a dat ora şi STEFANESCU mi-a spus hai şi dta.

N-am dus ,v-am spus.Inainte de acest lucru s-a întîmplat un fapt între mine şi PATRAŞCANU,care trebue să-l expun.In Febr.1944 a fost omorît în Plevnei,nepotul meu DAN LAZAROVICI,nepot de soră, e foarte important.

Preşed:Dar nu e importantă pentru noi.

CALMANOVICI:Veţi vedea că e foarte important şi veţi vedea că e în legătură cu PATRAŞCANU,foarte strînsă legătură.

Preşed:Ţi-am atras de atîtea ori atenţia,vorbeşte la faptele care ţi se aduc aici,care ţi s-au pus în sarcină.

CALMANOVICI;Dar vreau să dovedesc,că a face fapte,trebue să iei legătura cu cineva.Dar eu dacă voi dovedi că n-am cunoscut şi n-am fost în legătură şi dacă vă dovedesc că nu l-am cunoscut pe STEFANESCU.

Preşed:Ai spus că n-aţi fost.

CALMANOVICI:Nu-i a spune,trebue să vă arăt ,am arăta probele acelea,că aşi fi fost.Trebue să mă uit.Dacă nu-mi daţi posibilitatea să analizez,critic aceste lucruri.

Preşed:Cred că-i destul.

CALMANOVICI:Vreau să vă arăt încă cîteva lucruri.Un burghez ,există o explicaţie ori am intrat în partidul comunist cinstit ca să slujesc clasa muncitoare...

Preşed:Lasă partidul,nu amesteca partidul în crimele dtale.

CALMANOVICI:Ori am intrat ca....

Preşed:Iţi interzic să mai amesteci partidul în crimele dtale,ăsta e sfînt pentru noi.

CALMANOVICI Şi pentru mine e sfînt.

Preşed:Nu văd,să nu-l mai amesteci,dta vorbeşte de fapte,altfel îţi iau cuvîntul.

CALMANOVICI:Dle preşed.,am intrat,ori am intrat ca să slujesc clasa muncitoare,ori ca să slujesc burghezia şi atunci trebue să se vadă.Arăt burghezul este ,se caracterizează prin anumite trăsături precise.

Preşed:Lasă asta.

CALMANOVICI:Prin lăcomie de bani.Prin,burghezul este lacom după bani,ca renul după apă proaspătă,spune MARX.

Preşed:Cunoaştem noi chestiunile acestea nu trebue să ne ţii aicea lecţii.

CALMANOVICI:Perfect.In anul 1939 eu n-am fost nici fabricant,nici moşier, şi n-am avut nici acţiuni industriale,cum a spus acuzarea.N-am avut niciodată nici o acţiune şi n-am vîndut şi nici n-am cumpărat niciodată nici o acţiune industrială şi n-am

avut nici un ban în străinătate şi nici nevasta mea n-a avut bijuterii şi n-am avut maşină proprie,e foarte important.Şi acest om car a avut o situaţie relativ modestă,tot ce avea era pentru partid.

- Preşed:Iar vorbeşti?

CALMANOVICI:In 1939,dau 2 milioane de lei partidului.

Preşed:Iar amesteci numele de partid.

CALMANOVICI:Vă lămuresc,onorată curte.

Preşed:Ţi-am atras atenţia să nu mai amesteci numele partidului.

CALMANOVICI"Dar cum să spun,să spun.

Preşed:Fără numele partidului.

CALMANOVICI:Perfect,dar cum să spun că în 1942,din nişte lucrări pun la dispoziţie 15 milioane,cui să spun că le-am predat,cui să spun,că eu am păstrat rezervele de aur şi dolari.

Preşed:În concluzie,ce vrei să spui,în concluzie.

CALMANOVICI:In concluzie că am făcut servicii,că am înţeles ca viaţa mea să fie subordonată în total partidului,ca niciodată.

Preşed:Iarăşi,

CALMANOVICI:Dar dle .preşed,dar cum pot eu ca o problemă a unui om,care a muncit pentru o cauză.

Preşed:Ce ceri dela tribunal?

CALMANOVICI:In 1944 după 23 Aug.am renunţat la toată activitatea mea burgheză,am predat toată averea partidului.

Preşed:Ce ceri dela Tribunal,toate celelalte nu nă interesează.

CALMANOVICI:Cer în primul rînd să-mi dea voie să arăt clar,viaţa mea şi activitatea mea.

Preşed:Cunoaştem.

CALMANOVICI:Că n-am dat niciodată nici o informaţie lui STEFANESCU,că n-a văzut niciodată un bilet scris dela mine,că am primit dela STEFANESCU în cursul relaţiei şi nu pentru mine,am primit bani .care există decontaţi,am primit radiograme care există pe două rînduri venite la CC,există acolo în arhiva aceea,mi s-a confirmat.Buletinul Siguranţei generale a statului,informaţie cu privire la relaţia lui cu MANIU,BRATIANU şi cu aceea şi au stat la dispoziţie armele şi dacă mi s-ar fi dat dispoziţie astea,atunci ar fi trecut în posesia aceasta.

Preşed:În concluzie.

CALMANOVICI:Ca soţia mea este membră de partid,fiul meu a fost trimis la Leningrad ca student,pe baza meritelor mele

şi în concluzie,nu voiţi să mă lăsaţi să vorbesc.

Preşed:Ce ceri tribunalului,

CALMANOVICI:Că am slujit 14 ani partidul,daţi-voie să explic.

Preşed:Ce ceri în concluzie,faţă de cele care le-ai spus,pînă acum,am auzit destul,că ai merite că ai cutare.Ce ceri în concluzie.

CALMANOVICI:Cer în concluzie ca să se examineze critic pe ce temeiuri o viaţă cinstită,ilustrată prin fapte clare şi hotărîtoare,hotărîtoare,un miliard de lei în 1947 în primăvară nu dă un burghez,am avut pămînt în Palestina,pleacă în Palestina.

Preşed:Ce ceri în concluzie că altfel îţi iau cuvîntul.

CALMANOVICI:Cer să se examineze pe ce temeiuri mi se conferă titlul de spion şi agent britanic,căci n-am fost.Pe ce temeiuri se spune că i-am cunoscut că am fost în legătură cu PATRASCANU ,că n-am fost.Pe ce temeiuri se spune că am avut relaţii cu STEFANESCU,după ,decît altele ce le-am comunicat CC că nu există acest lucru.Acest lucru cer,acesta e unul.

Al doilea lucru pe carel cer este că am muncit cu dragoste şi cu rîvnă şi cer ca să fiu redat fiului meu care a studiat la Leningrad ingineria de construcţii,aceiaşi meserie cu mine şi pe care-l aşteptam cu o lună înainte de arestarea mea a fost,de a muncii împreună cu dînsul şi a mă adăpa la tehnica înaltă sovietică. Am învăţat limba rusă la perfecţie tocmai pentru acest lucru,pentru ca să cer să fiu redat familiei oamenilor cinstiţi,a comuniştilor cu dragoste de ţară,a familiei mele,aceasta este ceeace vreau,asta este ceiace merit şi eu dacă mi-aţi da posibilutatea aşi dovedi-o cu o claritate absolută dle preşed.,daţi-mi voie,vă rog,după 14 ani de muncă să nu am dreptul să vă vorbesc.

Preşed:La loc,am terminat.

ULTIMUL CUVANT AL ACUZATULUI KOFLER REMUS

Vă rog să-mi daţi posibilitatea să vorbesc ceva mai mult avînd în vedere că n-am fost confruntat la o serie de şedinţe.N-am fost prezent şi n-am fost aici confruntat şi nici materialul care există în posesiunea procuraturii n-a fost citit în faţa dvs.aci.

Eu mă simt vinovat,grav vinovat,foarte vinovat faţă de Partidul Muncitoresc Romîn.

Preşed:Fără a amesteca partidul.

KOFLER:Nu pot să vorbesc decît chestiunile care sunt aci,care sunt chestiuni de partid făcute...

Preşed:Nu poţi să amesteci numele partidului în chestiunile dtale,ne-am înţeles.

KOFLER:Eu am ascultat acuzarea.Acuzaţi care ar fi făcut crime fiind în conducerea partidului,prin urmare nu pot să mă apăr de această acuzare,decît luînd şi cuvîntul partidul în gură,altfel nu pot.Sunt vinovat faţă de partid şi clasa muncitoare,foarte vinovat,dar nu pentru fapte care vorbeşte Procuratura,sunt vinovat că fiind în conducerea partidului,n-am împiedicat şi n-am putut să împiedic ceiace s-a săvîrşit atunci de către conducerea partidului, de către FORIS,ci dinpotrivă prin atitudinea mea împăciuitoare şi prin aprobarea şi ajutorarea al faptelor grave comise de FORIS,am împiedicat,am ajutat la fărămiţarea C.C.,la fărămiţarea organizaţiei judeţene Ilfov şi prin aceasta,la slăbirea muncii partidului,pentru ajutorarea Uniunii Sovietice,în acea perioadăistorică desisivă.

De aceste fapte sunt vinovat,de aceste fapte sunt în faţa Comisiei Centrale de Control a Partidului,nu în faţa judecăţii de aici,acela le judecă ,sunt fapte de partid,pentru asta sunt foarte vinovat şi faţă de partid şi faţă de clasa muncitoare,dar sunt judecat de Partid şi nu aici.

Crima împotriva păcii,cum s-a exprimat ,adică de a fi fost în serviciul siguranţei,s-au de a fi fost în serviciul spionajului britanic o resping cu cea mai mare hotărîre,pentrucă nu corespunde faptelor în niciun fel şi nici o dovadă nu s-a adus,nu se va putea aduce niciodată.

Intîi declaraţiile mele din August 195o,acelea au fost citate exclusiv,acelea au fost date din greşeala mea ,pentrucă am crezut în mod greşit că Partidul Muncitoresc Romîn,fost Partidul Comunist Romîn,sau partidul comunist de aici din ţara noastră.

Preşed:Nu mai amesteca numele partidului.

KOFLER:Ar avea interes că pe bază de mărturii mincinoase să lovească în mine.

Preşed:Prin aceasta aduci ...Ai înţeles ce declaraţii grave faci prin această ~~xxxxx~~ declaraţie.Cum crezi că partidul face astfel de lucruri.

KOFLER:Tocmai pentru că am greşit atunci cînd am dat aceastä declaraţie,de aceia le-am rectificat aici şi am spus că e vina mea că le-am dat,neavînd încredere suficientă în partid.Am crezut că ar aveainterese să spun declaraţii mincinoase.Sunt mincinoase acele declaraţii am declarat,dar acuzarea s-a luat exclusiv după acele declaraţii şi sunt de atunci 4 ani.

Al doilea acuzarea s-a bazat pe martori cari de bună credinţă cum am fost şi eu atunci ,au crezut că servesc clasa muncitoare şi partidul,prin mărturii care nu corespund adevărului.Aproape toţi martorii care i-am ascultat eu,n-am putut să ascult decît o serie de martori care au depus de faţă cu mine ,îndată ce am spus că nu-le recunosc.

Preşed:Care s-au referit la dta.

KOLFER:Din ceiace a declarat acum ing.CALMANOVICI,am dedus că o serie de martori nu fost ascultaţi,s-au citit aici hîrtii, în special corespondenţa dintre mine şi secretariatul partidului,de după 4 aprilie care în faţa mea nu s-au citit,s-au citit scrisori adresate mie de către Secretariatul partidului,de după 4 aprilie prin care mi se punea,eram întrebat dacă sarcinile primite de a comunica şi ale lua o declaraţie din partea ing.CALMANOVICI şi BERMAN dacă am executat-o.Aceasta este o corespondenţă care am avut-o la mine acasă care a fost predată de soţia mea,organelor de anchetă.N-am cunoştinţă cui personal,şi care se află cum se vede aici,am văzut-o la minister.

Preşed:Si ce vrei?

KOFLER:Si care a fost citită fără să fiu prezent.A fost citită ing.CALMANOVICI mie nu mi-a fost citită,prin urmare mărturiile care s-au făcut,nu le recunosc pe deplin,numai acele care s-au făcut în faţa mea.Corespondenţa n-a fost citită,a fost în sprijinul acuzării Că aş fi fost în serviciul siguranţei,se spune următoarele:că aş fi luat moştenirea lui LUCRETIU PATRASCANU,la VINTILA IONESCU,nici nu cunosc,nici în viaţa mea nu l-am văzut pe VINTILA IONESCU,nici prea multe n-am auzit despre dînsul,şi nici nu ştiu ce moştenire să fi luat,nici nu ştiu să fi venit cineva aici să fi spus ceva,nici n-am fost întrebat vreodată despre VINTILA IONESCU decît în legătură cu LUCRETIU PATRASCANU şi anume ce este cu acest VINTILA IONESCU în legătură cu LUCRETIU PATRASCANU şi am fost întrebat la ancheta pre-

liminară dacă cunosc legăturile cu siguranţa ale lui LUCRETIU PATRAŞCANU şi am spus,da cunosc.Intîi că a fost informat de către ing. CALMANOVICI,legăturile cu PIKI VASILIU pe care el le afla dela Textila Buhuşi că LUCRETIU PATRASCANU s-a văzut cu PIKI VASILIU, sau urmează să se vadă şi care avea legături cu dînsul,şi că ar fi fost vorba de plecare la Moscova împreună cu PIKI VASILIU,sau aşa ceva.Este în corespondenţă aceasta şi al doilea cunosc dela FORIS STEFAN că în 1941 LUCRETIU PATRASCANU a informat C.C. de atunci că a existat în conducerea partidului,oameni care sunt în legătură cu siguranţa şi că aceasta iar fi fost comunicată de o legătură care o are cu un pensionar al siguranţei,acesta şi că a fost întrebat după aceia cine ar fi cei din C.C. sau dat nume şi aşa mai departe. Aceste două lucruri le-am comunicat,aceasta este singura legătură cu VINTILA IONESCU .Mi s-a spus,nu poate să fie VINTILA IONESCU. Am spus numele poate să fie IONESCU sau POPESCU,care mi-a spus STEFAN FORIS.Numai asta este singura legătură,care s-a pus,altceva nici n-a adus dovezi şi nici nu poate fi,şi nici nu va putea aduce vreodată dovezi.

A doua chestiune,în legătură a mea cu siguranţa s-au faptul că ar fi fost agent de siguranţă s-a zis că au fost foarte multe căderi.Da au fost foarte multe căderi.După cîte ştiu eu ,toate aceste căderi au fost clarificate,dacă n-au fost clarificate....

Preşed:Clarificate de FORIS.

KOFLER:Au fost clarificate după 23 Aug. prin arestarea lui MELINTE în 1945,care este autorul asasinării şi căderii a sute de oameni,nu zeci,sute de oameni,pentrucă a fost ....

Preşed:Nu ţi-a cerut nimeni acest lucru.

KOFLER:Imi daţi voie,este aşa căderea KRONHAUSZER.care mi-a fost pusă în spinare,cu toate că nici n-a fost în sectorul meu de muncă şi n-am avut legătură cu ea.Cei 5 oameni asasinaţi de regimul ANTONESCU în frunte cu ADA MARINESCU,KRONHAUZER sunt asasinaţi în urma lui MELINTE,asta a fost stabilit absolut clar.MELINTE a fost demascat ca agent de siguranţă încă în 1943 şi la sfîrşitul lui 1943,datorită serviciului de informaţii care totuşi a existat la C.C. şi atunci şi care avea o legătură în brigada lui TAFLARU,că un agent de a lui TAFLARU,pe care C.C. al partidului îl cunoştea şi ştia,a comunicat atunci că la întîlnirea cutare,în str.cutare dela Cotroceni,la care eu - adică agentul acela - mă duc,bine mergem împreună cu un agent al siguranţei la o întîlnire cu o fată şi a comunicat,fata care a luat maşina şi a reuşit să scape de urmărirea lui,pentrucă el era în serviciul partidului,în str.Polonă

Cercetîndu-se cine a fost la acea întîlnire,s-a stabilit că a fost MELINTE.Prin urmare MELINTE a fost demascat încă la sfîrşitul lui 1943,iar în 1945 a fost arestat şi atunci s-a ştiut şi a declarat la cea luat parte.TAFLARU care a fost arestat la sfîrşitul lui 1947, s-a aflat deasemenea cine şi cum s-au produs căderile la siguranţă şi ce rol a jucat SCHARER la toată chestiunea aceasta,pentrucă şi SCHRAER a jucat un rol.N-am fost lăsat,prin urmare majoritatea căderilor din perioada aceasta,s-au datorit lui MELINTE care era în partid,de mulţi ani de zile.A jucat un rol de frunte,a condus organizarea de Ilfov,între altele şi cunoştea toţi activiştii din Ilfov.

Preşed:Vrei acum să faci rechizitoriul lui MELINTE?

KOFLER:Nu vreau să arăt,nu fac nici un rechizitoriu, însă dacă MELINTE este autorul,nu pot să fiu autorul,asta este.Nu pot să fiu eu acest autor şi aceasta se cunoaşte încă de mai mult timp,de acei care puteau să cunoască şi se pare că n-au fost întrebaţi.Alte dovezi,s-a susţinut că aş fi fost agent de siguranţă,afară de enunţări generale şi de fapt ~~xxxxxxxx~~ cuvinte,nu vreau să spun insulte dar cuvinte foarte grave la adresa mea ,nu cunosc care să fi spus eu n-am avut posibilitatea să-mi notez nu văd şi n-am avut hîrtie şi creion ca să-mi notez,toate cîte s-au susţinut însă atît cît îmi aduc aminte,n-au fost aduse nici un fel de dovezi dau fapte care să fie,nici mărturii pentrucă mărturiile care au fost aduse aici,au fost în general mărturii politice că aş fi făcut alături de FORIS şi VICTORIA SARBU,că aş fi jucat un rol dăunător,trădător şi aşa mai departe în fruntea partidului,însă chestiunile care s-au referit la siguranţă,afară de martora ILEANA RACEANU care a fost că eu am condus-o cînd am ieşit dela şedinţă şi că am încercat s-o conduc în cartier,deşi eram în acelaş cartier,cînd am ieşit dela şedinţă şi a cărei casă era cunoscută de STEFAN FORIS,pentrucă FORIS ca secretar general era obligat să cunoască toate casele tuturor activiştilor.Erau cunoscute,eu n-o cunoşteam şi pe care n-am cunoscut-o nici pînă la sfîrşit,erau cunoscute şi dumneaei să mă ierte, că nu a spus complect adevărul atunci cînd a spus că a fost agent de siguranţă acolo şi că a părăsit casa,fiindcă a stat acolo tot timpul,ceiace ne-a fost comunicat din întîmplare am aflat aceasta, dela o gazdă a noastră,adică a partidului ,a C.C. care se afla peste drum de dînsa,STEFAN FORIS mi-a spus asta,peste drum de dînsa şi care mi-a comunicat că dînsa locueşte încă acolo.

Preşed:Nu acuza dta,eşti acuzat aici-

KOFLER:Aceasta este singura martoră pe care am auzit-o că ar avea singurul indiciu că am încercat s-o conduc.

Preşed:In concluzie.

KOFLER:Concluziile,mă iertaţi încă,Prin urmare altceva, în legătură cu situaţia .Nu ştiu eu am fost arestat sau reţinut în legătură cu căderea WEIGEL.Am fost eliberat după 24 ore la intervenţia lui LIVIU DEMETRESCU,medicul siguranţei.Despre aceasta îmi permiteţi să spun cîteva cuvinte.Pe numele lui a fost o maşină.

Preşed:Nu interesează.

KOFLER:Ba interesează,că este în legătură cu siguranţa. LIVIU DEMETRESCU a camuflat după ce a fost interzisă circulaţia maşinilor particulare în timpul războiului,a camuflat pe numele său, maşina fratelui meu ROMULUS JITIANU.

Preşed:S-a stabilit această chestiune.

KOFLER:S-a stabilit,s-a stabilit,atunci am cerut autorizaţia CC care mi-a fost dată pentru aceasta.

Preşed:S-a stabilit chiar aici în dezbateri şi dta ai fost prezent,cunoştea-i situaţia.

KOFLER:Nu,n-am fost prezent atunci.

Preşed:Ba ai fost prezent,lasă povestea cu această maşină şi cu chestiunile astea.

KOFLER:Imi pare rău dar n-am fost eu atundi,trebue să iau de astă dată,să stabilesc că eu n-am fost vinovat,că C.C. mi-a dat această autorizaţie.

Preşed:FORIS?

KOFLER:Nu FORIS,comitetul central se compunea din FORIS şi încă doi ,care au fost în conflict cu FORIS,peste un an de zile şi anume CONSTANTIN PARVULESCU şi ILEANA RACEANU,care cunoşteam toţi trei chestiunea maşinii şi au aprobat-o.Atunci cum sunt eu vinovat pentru aceasta.?

Preşed: Alte chestiuni mai ai?

KOFLER:Da,cum să nu.

Preşed:Ei să le vedem,concret.

KOFLER:In sectorul meu de muncă au fost în perioada aceasta 3 căderi,nu mai mult.Adică în toată perioada activităţii mele în partidul din Romînia,partidul romîn,au fost trei căderi şi anume,căderea WEIGEL,căderea CC a unei părţi a CC Uniunii Patriotice,cît a căzut şi materialul din casa Wexler şi în sectorul meu de muncă,a fost căderea dela Apărare,care a fost în 1942 prin Mai, mi se pare s-a vorbit aici.La cădere se ştie precis autorul,se pare că a fost ascultat aici EGON WEIGEL care a fost propriu ca martor al acuzării împotriva mea,fără ca să fiu eu de faţă,pentrucă eu n-am fost de faţă cînd a fost ascultat EGON WEIGEL.Nu ştiu ce a declarat dînsul,era foarte preţios pentru mine,pentrucă ştia foarte bine care

au fost autorii căderii WEIGEL,care a căzut şi soţia mea nelegitimă bineînţeles,şi pentru care ~~sunt~~ eu sunt vinovat se pare,a fost femea de serviciu.Stenogramele dîşsului găsite în calorifer şi care au fost la siguranţă şi care le-a văzut,a făcut dovada,femeea de serviciu.

Preşed:Stim despre asta,mai departe.

KOFLER:Bine dar eu vreau să dovedesc,pentrucă neam fost de faţă.

Preşed:Ce vrei să influenţezi dezbaterile.

KOFLER:Dacă n-am fost aici ,cînd a fost ascultat martorul,care putea să dovedească toate acestea să răspundă la acestea.

Preşed:Se ştie cine le-a găsit.

KOFLER:Cine le-a găsit.

Preşed:Le-a găsit siguranţa.

KOFLER:Nu le-a găsit siguranţa,au fost predate siguranţei cu o lună şi ceva înainte,de către femeea de serviciu,nu siguranţa le-a găsit,ci femeea de serviciu le-a găsit şi   le-a predat siguranţei.Este clarificat pe deplin încă de atunci,nici nu era un dubiu pe atunci,pentrucă femeea de serviciu dealtfel la siguranţă la soţia mea,a venit îmbrăcată în bluzele ei şi în rochiile ei şi în toate acestea nu a existat nici un dubiu atunci,pentru acest lucru.

La căderea dela Apărarea Patriotică,unde eram atunci instructor din partea CC,s-a stabilit atunci că a fost din partea unuia venit pe linie de partid un chelner la care se ţinea materialul al cărui nume momentan nu-l am,încă partidul îl cunoaşte şi se poate informa uşor şi acesta era în legătură cu siguranţa şi a adus acolo siguranţa.Apărarea Patriotică,activiştii Apărării Patriotice care au ajutat la distribuirea materialului de 1 Mai,au căzut în legătură cu acesta,eu mi-am recunoscut acolo pentru această cădere răspunderea în legătură cu lipsa de vigilenţă,pentrucă au fost acolo o serie de lucruri care nu erau sănătoase din punct de vedere al partidului,aceasta purtam eu vina ,însă căderea în sine s-a produs pe altă linie .

La Uniunea Patriotică,adică care este şi casa Wexler, cînd a căzut VLADESCU RACOASA,MIHAI MAGHERU,BIJI ,PETRE IOAN,SIMION

Preşed:Nu-i nevoie.

KOFLER:Si toate aceste căderi şi la care a fost implicat şi căzută casa Wexler , şi căzut acel plic al CC ,un fapt foarte grav pentru care purtam şi port,am purtat şi port răspunderea din punct de vedere al lipsei de vigilenţă,pentru acel material,aceasta

este o altă chestie,să recunosc,am fost acuzat ca şi cînd ar fi fost dela sine înţeles,de către Procuratură,că eu am dat aceasta siguranţei,cînd aici faţă de toată lumea WEXLER acela a cărui casă a căzut,a spus,da este BIJI,care a recunoscut în declaraţiile lui BIJI,a recunoscut singur că a dat-o.

Preşed:Martorul n-a spustreaba asta,martorul a spus altceva,a spus că BIJI a fost la o altă casă.

KOFLER:Rog să se dea citire stenogramei.Martorul WEXLER a spus la întrebarea mea precis ,da MIRCEA BIJI,a condus siguranţa la casă.

Preşed:Nu ne legăm de ceiace a spus martorul în declaraţii,alte chestiuni.

KOFLER:În cazul acesta,n-am cum să mă apăr,chiar martorul acuzării dacă declară.....

Preşed:Fără comentarii.

KOFLER:Atunci retrăgeţi-mi cuvîntul,vă rog,e acelaş lucru.

Preşed:Dacă ceri asta.

KOFLER:Pentrucă chestiunea BIJI,atunci vă rog să se dea citire,cum am citit şi la alte şedinţe,Scînteia din 9 iunie 1945, de după 23 Aug. în care se vorbeşte.

Preşed:N-o avem.

KOFLER:O aveţi dela mine,era în materialul meu,atunci daţi citire.

Preşed:Nu dăm citire,este un timp mort.

KOFLER:Atunci să explic,aceasta s-a vorbit.Atunci explic acest articol,în care a apărut şi în care este atacat MANIU şi în care se vorbeşte de cei doi provocatori sau trădători din cădere. In legătură cu acest material din această cădere ,care au fost apăraţi de avocaţii lui MANIU,că MANIU a pus avocaţi pentru cei doi trădători.Pentru cine a pus MANIU avocaţi,pe PENESCU.Pentru BIJI şi STOIANOVICI.Astea sunt prin urmare,e clară chestiunea.Este martor al acuzării WEXLER.Altceva este în legătură cu aceasta,sunt cele trei căderi la care,la toate port răspunderea pentru căderea din punct de vedere politic.

Preşed:Inţeleg ai spus.

KOFLER:Si niciodată n-aş fi fost acuzat ,dacă n-ar fi fost alte greşeli ale mele,alte chestiuni.

Preşed:Alte probleme.

KOFLER:Da,acum în legătură cu ALEXANDRU STEFANESCU. Dintre cei care sunt acuzaţi,ing.CALMANOVICI a spusîn general,eu n-a

stat la depoziţie,care le-a făcut,a spus în general adevărulcu toate că n-ar corespunde în totul adevărului,exact totul.De altfel ca să dau în detaliu,toţi martorii care au fost au spus greşit,eu nu spun că au spus fals,fără ca să ştie.De pildă că ing.BERMAN na foă niciodată în casa Wexler,totuşi şi ing.CALMANOVICI şi WEXLER au spusda,după lo-12 ani,nici nu mai este memoria exactă.N-au fost să dovedească,se poate dovedi că n-am fost niciodată ing.BERMAN în casă Ing.BERMAN se ştie şi a declarat fals.Ing.CALMANOVICI .....

Preşed:Fără aceste divegaţii,dta să vorbeşti numai de dta.

KOFLER:Atunci tot ce-a spus ing.BERMAN în legătură cu mine şi cu ALEX.STEFANESCU ,adică legătura cu STEFANESCU este inventată de bună credinţă,eu nu spun că nu,însă este inventată de ing.BERMAN ,pentrucă nu corespunde în general,aproape tot.Nu a existat nici un fel de relaţii de felul acesta,de spionaj,n-a existat aceasta.Din corespondenţă care exista între ing.CALMANOVICI,nu-i aşa o aveţi,care în parte a fost citită greşitde procuratură,cu cuvinte omise,omisiuni de puncte şi liniuţe,pentru ca săpoţifăsace legăturile care sunt acolo,au fost citite greşit şi din aceasta reese clar .....Imi daţi voie,vă rog,voi arăta aceasta.Aici felul /existente de relaţii cu STEFANESCU ,el procura informaţii şi altele partidului Această legătură a fost pe linia Frontului Patriotic.Pe vremea acea partidul a avut linia care a fost găsită,stabilită după 23 Aug.ca justă,a Frontului Naţional Patriotic,ceiace includea o parte a burgheziei ,prin urmare partidul socotea,prin urmare că o ....

Preşed:Iarăşi vii cu lecţii să ne ţii aici.

KOFLER:Atunci nu partidul,ci eu personal,să spun,dacă nu partidul.Cum pot să fac o apărare,fără ca să spun cuvîntul de partid,nu se poate.

Preşed:Dta ţii lecţii aici.

KOFLER:Nu ţin nici o lecţie,aceasta este o explicaţie. acesta era Frontul Naţional Popular,care trebuia să includă,dacă aveam succese şi o parte a burgheziei cea orientată împotriva imperialismului hitlerist,orientată spre imperialismul englez britani Aceasta era linia partidului,atunci şi a fostgăsită justă de cel care se află astăzi în fruntea partidului,iar la Conferinţa Naţională din 1945 s-a spus linia partidului în această perioadă

Preşed:Fără aceste paranteze,altfel îţi iau cuvîntul.

KOFLER:Mă rog,îmi luaţi cuvîntul,dar la Conferinţă s-a spus că a fost justă şi ca un prim succes mai însemnat în baza

./.

acestei linii juste, a însemnat constituirea Frontului Popular în 1943, care s-a constituit sub conducerea mea, s-a spus la Conferinţa din 1945 - a trădătorului KOFLER -.

Preşed: Aceasta o spui dta.

KOFLER: Nu, aşa s-a spus, Faţă....

Preşed: Îţi retrag cuvîntul, stai jos.

ULTIMUL CUVANT AL ACUZATULUI STEFANESCU ALEXANDRU

Dle preşedinte şi Onorat Tribunal,

Sunt nedumerit asupra unor fapte care s-au desbătut,care s-au discutat şi doresc să fiu lămurit.Anúme,dl.BERMAN ,dl.ZILBER pretind că m-au cunoscut pe mine la o epocă cînd eu nu i-am cunoscut şi nici nu i-am văzut vreodată în viaţa mea,decît mult mai tîrziu Pe dl.BERMAN l-am văzut pentru prima dată cînd am făcut cunoştinţă cu el,împreună fiind cu dl.EMIL CALMANOVICI,care au fost ambi aduşi. la mine la birou ,ca să-i cunosc,nu solicitaţi de mine,ci eu fiind solicitat să fac cunoştinţă,după cum de altfel dl.CALMANOVICI a spus mai adineaori.

Preşed:Fără înflorituri?

ALEX.STEFANESCU:Si totuşi deşi eu nu le-am cunoscut mai înainte pe dl.BERMAN,Dvs. spune că el m-a cunoscut pe mine şi că avea întîlniri cu mine prin anul 194o ,nu ştiu cînşacelaş lucru îl spune dl.ZILBER,pe care n-am avut cunoştinţă cu el,cu care n-am avut cunoştinţă decît în anul 1944 în luna Septembrie cred,sau început de octombrie în casa lui VALERIU zis RICA GEORGESCU,unde am fost invitat la masă şi unde dl.ZILBER a venit însoţit de soţia lui LUCRETIU PATRASCANU,care şi-a acuzat soţul faţă de mine.Este fără importanţă.

Preşed:Nu interesează.

STEFANESCU:O masă fără nici-o formă,fără nici o importanţă aşa că nu voi vorbi nimic despre această masă că n-are importanţă. este numai esenţială data cunoaşterii acestei persoane.Eu nu le-am cunoscut înainte ,de unde scoate dlor că ....De asemenea dl.CALMANOVICIspune că,a spus mai acum cîteva zile că aici a fost o confruntare ratdă,că eu mint că l-aş fi cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU prin dvs. şi-mi pare rău.

Preşed:Altceva fără păreri de rău.

ALEX.STEFANESCU:Nu asta este foarte important.A fără părere de rău,aci aveţ dreptate.Aci aveţi dreptate,da totuşi faptele rămîn fapte.Eu pe LUCRETIU PATRASCANU l-am cunoscut prin dl.EMIL CALMANOVICI prin anul 1942-1943,acest lucru cred că n-ar fi supărător pentru dl.PATRASCANU să-l confirme sau să-l infirme fiindcă este aici. Este un fapt de mare importanţă,îmi pare ciudat că,CALMANOVICI să spună interes,să se înconjoare o asemenea chestiune,dece nu ştiu?

Preşed:Fără aprecieri.

./.

STEFANESCU:Bun,fără,aveţi dreptate .De asemenea s-a vorbit mereu despre o persoană FORIS,cu care eu aş fi plănuit nu ştiu ce assasinate cu el, şi că mai nu ştiu care cu dl.KOFLER,sau nu ştiu cum îl cheamă,că aş fi plănuit nişte assasinate a muncitorilor dela închisoarea din Caransebeş.

Dle. preşed. şi onorat tribunal,n-am avut niciodată cunoştinţă nici măcar de acest nume,nu de această persoană.Am auzit de acest nume pentru prima dată acum cîţiva ani la închisoare,în cursul unei anchete,am fost întrebat dacă-l cunosc pe acest FORIS, am spus nu şi s-a terminat.Păi nu ştiu cum apare că onorata acuzare,pune atîta temei pe crimele mele comise în combinaţie cu acest om FORIS pe care eu nu-l cunosc.De asemenea se vorbeşte de nişte întîlniri pe care eu le-aş fi avut cu PATRASCANU ,cu dl.ZILBER la date mai tîrzii,cînd eu nu l-am mai văzut nici pe PATRASCANU ,fiindcă eu pe PATRASCANU,l-am văzut ultima dată în iarna anului 1944 la o recepţie la legaţia Britanică ,unde i-am zis bună ziua,bună seara şi atît,el mi-a spus bună seara,eu i-am spus lui bună seara şi atît. După aia niciodată mai înainte de a fi fost la mine în casă unde a făcut cunoştinţă cu LE ROUGETEL care era ministrul britanic,sau mai bine zis reprezentant politic britanic în Comisia Aliată de Control şi care mă rugase să-i fac cunoştinţă dacă pot cu o persoană progresistă şipe care o cunosc.

Preşed:Acuzat STEFANESCU dta reeditezi ceiace ai mai spus.

STEFANESCU:Păi da,uitaţi ce se întîmplă.

Preşed:Concluziile dtale faţă de acuzare,faţă de cele ....

STEFANESCU:Dar de unde sunt eu amestecat în această chestiune,intestine de partid,că nu mă priveşte şi niciodată nu m-am interesat.Uite sunt aici persoane,cu care am avut contact,dl.CALMANOVICI,dl.BERMAN mincinosul.

Preşed:Fără aprecieri,îţi iau cuvîntul.

STEFANESCU:Dl.PATRASCANU şi alţii,dacă eu o singură dată am căutat direct sau indirect să ştiu ceva despre chestiunile partidului,niciodată.Niciodată n-am întrebat nimic şi niciodată n-am căutat să deschid o discuţie în această chestiune.Ei cum sunt eu tîrît,cum sunt eu tîrît în această chestiune intestine ale partidulu aşa din senin.

Preşed:Alte fapte.

STEFANESCU:Sunt calificat mă rog ca nu ştiu ce,ca un Dalai-Lama al spionilor,cum vine chestiunea aceasta?.Se mai spune

iarăşi că eu i-aş fi recrutat pe dlor. Nu spun dlor m-au recrutat pe mine şi cu un ....

Preşed: Ai mai spus treaba asta.

STEFANESCU: Cu un scop precis. Rezultă acum da, numai bani, zeci de milioane, zeci de milioane am dat pentru ajutorarea celor închişi şi familiilor lor. Dacă aceşti bani au fost decondaţi şi folosiţi pentru acest scop, eu nu ştiu, n-am întrebat niciodată fiindcă avînd încredere în DRAGOS POP, că sunt oameni onorabili şi persoană de înaltă moralitate, niciodată n-am întrebat de lucrul acesta, pentrucă nu mă interesa.

Preşed: Alte chestiuni.

STEFANESCU: Dar asta-i foarte grav dle preşedinte, că oamenii ăştia spun, sau nu dlor ci dl. acuzator spune că eu i-am recrutat pe dlor nu, ci dlor m-au recrutat pe mine.

Preşed: Am mai auzit acest lucru.

STEFANESCU: Dlo m-au recrutat pe mine şi m-au storş de bani şi ai mei şi a unor prieteni de ai mei.

Preşed: Am mai auzit despre treaba asta.

STEFANESCU: Printre care şi AUSNIT, zeci şi zeci de mii de lei.

Preşed: Acuzat STEFANESCU alte fapte, scurteaz-o.

STEFANESCU: Bine dle preşed., am s-o scurtez fiindcă în fond totul e acelaş, n-am fost la nici o întîlnire cu nici una din aceste persoane, nici în casa dlui TOROSIAN, parcă aşa îl cheamă pe dl., că s-a vorbit de această casă, totuşi s-a spus că eu am fost în casa lui TOROSIAN, n-am fost nici în casa lui NEAMTU, n-am fost condus de nimeni, nici colo, nici colo , nici colò, N-am văzut pe nici un PATRASCANU şi pe nici un ZILBER şi dacă spune aşa, spune dl. ZILBER că i-am citit declaraţiile lui că se întîlnea cu mine, este un sinistru mincinos. Sinistru mincinos.

Preşed: Fără aprecieri.

STEFANESCU: Spre ruşinea lor că şi-au trădat partidul din care pretindea că au făcut parte.

Preşed: Fără aprecieri.

STEFANESCU: Sunt dator că aceasta este o chestiune umană, sinistru mincinos , sinistru pus pe capul unui om.

Preşed: Fără aprecieri, în concluzie.

STEFANESCU: Puteţi să mă condamnaţi şi la un milion de ban n-are nici o importanţă, nici un fel de importanţă, eu nu cer nici un fel de milă, dece fiindcă n-am dece.

Preşed: Am luat act de declaraţiile date, am terminat.

STEFANESCU:N-am făcut nimic şi asta cum să zic,că eu am fost în casă mă întîlneam.

Preşed:Am terminat,am auzit.

STEFANESCU:Dar nu s-ar putea să spună dl.PATRASCANU .

Preşed:Am terminat,eşti la ultimul cuvînt.

PATRASCANU:Sinistru mincinos este ZILBER.

Preşed:Fără să răspunzi,nu te-am întrebat.

PATRASCANU:Este o scîrnăvie.

Preşed:Nu te-am întrebat,nu ţi-am dat cuvîntul.

PATRASCANU:Nu te-am întîlnit niciodată,ai dreptate.acesta este un ticălos.Un ZILBER care mă acuză ,sigur că minte.

STEFANESCU:Eu mint.

PATRASCANU:ZILBER minte.

ULTIMUL CUVANT AL ACUZATULUI LUCRETIU PATRASCANU.

Preşed:Acuzat PATRAŞCANU,ai ultimul cuvînt,ce-ai de spus în apărare.

PATRASCANU:N-am de spus nimic,decît să scuip pe acuzaţiile care mi se aduc.

Preşed:Stai jos atunci.

Acuzatul PATRASCANU spune că n-are de spus nimic.

PATRASCANU:Si că scuip pe acuzaţiile care mi se aduc.

Preşed:Acestea sunt insulte.

PATRASCANU:Nu sunt insulte.

Preşed:Te dai în spectacol.

PATRASCANU:Da,lasă să mă dau,viaţa mea e scurtă dar sunt oameni care o să urmărească această porcărie.

Preşed:Te faci de rîs.

ULTIMUL CUVANT AL ACUZATULUI ZILBER HERBERT

Dle preşedinte,dlor judecători ai Tribunalului Suprem.

Apărătorul meu a spus/tot ceeace raţiunea putea invoca în favoarea mea.Ii mulţumesc pentru aceasta şi nu am nimic de adăugat în plus,totuşi ţin să subliniez faptul că nu cer nici un fel de circumstanţe atenuante,corectitudinea în faţa justiţiei populare, nu înseamnă circumstanţe atenuante şi nu este de demnitatea mea să cer circumstanţe atenuante.Am încredere totală,desăvîrşită,neţărmurită în spiritul de discernămînt,în spiritul de dreptate de clasă al justiţiei populaţie şi al slujitorilor ei.

Dle preşed.,dlor judecători,pînă adineaori aceastea erau singurele cuvinte pe care vroiam să le spun în faţa dvoastre,vă rog să-mi permiteţi să adaug cîteva cuvinte,am fost prieten cu PATRASCANU.

PATRASCANU:Canalie nu-mi lua numele în gură,nu-mi lua numele în gură.Să-mxx nu-mi ia numele în gură că mi-l spurcă.

Preşed:Te scot afară.

PATRASCANU:Să mă scoţi,dar xxxxx îmi spurcă numele ăsta.

Preşed:Nu te-a întrebat nimeni.La cuvîntul care ţi s-a acordat nu te-ai apărat şi atunci.

PATRASCANU:Nu mă apăr într-o ticăloşie,nu mă apăr.

Preşed:Te acuză,xxxxxxximarile crime .

PATRASCANU:Nu este de demnitatea mea să mă apăr într-o ticăloşie.

Preşed:Am terminat.

PATRASCANU:Vă rog să mă scoateţi afară că nu-i dau voie acestei canalii să-mi ia numele în gură-

Preşed:Ce eşti aici.

PATRASCANU:Acuzator.

Preşed:A propriilor tale crime.

PATRASCANU:Cred că se se treacă acolo.

Preşed:Da.

PATRASCANU:Minciuni inventate,bătute la maşină.

ZILBER:Am fost prieten cu PATRASCANU,poate cel mai bun prieten al lui ,am fost prieten,i-am dat dovezi de prietenie şi mi-a dat dovezi de prietenie,am ţinut la dînsul şi l-am iubit pentru calitpţile lui multiple şi azi ţin să-mi exprim regretul,indignarea

în faţa justiţiei populare ,PATRASCANU dă dovadă de laşitate şi sunt indignat pentru întreaga lui atitudine.

PATRASCANU:Ticălosule,tu mă judeci.

Preşed:Să taci din gură.

---

3. VI 1954

Prezentul dosar conține un număr de 669. șasesute șasezeci și nouă file.

Lt. Maj. [signature]

670

3. VI 1954

Prezentul dosar conține
un număr de 669 șase sute
șase zeci și nouă file.

Lt. Maj. [signature]

